VFOLYAM 1. SZÁM. ÁRA 2 FORINT 1948 JÚLIUS 1.

MAGYAR VADÁSZ

MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉGEK HIVATALOS LAPJA

ÜDVÖZÖLJÜK OLVASÓINKAT

A „Magyar Vadász"-nak és a Magyar Vadászok Országos Szövetségének feladatairól

Az első alkalmat kívánom felhasználni arra, hogy a „Magyar Vadász" hasábjain keresztül vadásztársaimmal lapunk és Szövetségünk feladatairól beszélgessünk.

A „Magyar Vadász" feladata azonos Szövetségünk feladatával. Ennek a kéthetenként megjelenő folyóiratnak kell elvégeznie a magyar vadásztársadalom összefogását, nevelését, gyakorlati működésének egységes biztosítását. A Szövetségbe került minden vadásztársaság tagjának szövetségi tagdíjuk ellenében, díjtalanul bocsátjuk a lapot rendelkezésükre azért, hogy minden magyar vadász, pontosan és kellőleg tájékozódva legyen arról, ami Magyarországon a vadászat terén történik; a megjelenő hivatalos rendeletekről, a vadászati eseményekről, az ország vadászatának és vadállományának általános helyzetéről és mindarról, ami e nemes sportnak velejárója. E feladaton kívül nevelő munkát kell elvégeznie lapunknak. Tanítani, oktatni, a tájékoztató cikkeken keresztül nevelni kell vadásztársainkat és vadásztársaságainkat. S hogy ezt a célt elérhessük, arra lesz szükség, hogy a vadásztársaságok és vadásztársaink a legszorosabb kapcsolatot tartsák a lap szerkesztőségével. Azokat az észrevételeket, vagy kérdéseket, amelyek a vadásztársaságokkal, vagy a területekkel kapcsolatosak lehetnek, — így a lap nyilvános hasábjain keresztül oktassuk egymást, hogy az új vadásztársaságok iskolájából mielőbb vadászok váljanak.

A vadászattal kapcsolatos szakirányítás a földművelésügyi miniszter úr irányítása alatt áll. A vadászat sportjának üzéséhez szükséges fegyvervásárlási és fegyvertartási engedélyek kiadása, valamint a vadásztársaságoknak, mint egyesületeknek felügyelete, közigazgatási és rendészeti feladat lévén, a belügyminiszter úr felügyeleti hatáskörébe tartozik. A két tárca e munkájának azonos szempontokból való irányítása tette szükségessé a Magyar Vadászok Országos Szövetségének életrehívását, amely Szövetség a 8640/1945. M. E. számú rendelet alapján közel egy esztendeje jött létre.

A magyar társadalom a felszabadulás után hatalmas fejlődést tett. Biztosítottuk a dolgozók teljes részvételét a kormányban és államhatalomban. Természetes, hogy a dolgozók pihenésénél és szórakozásainál is biztosítani fogjuk részükre azokat a sportokat, amelyekből a multban a dolgozók milliói ki voltak zárva. Tehát a vadászatot is teljes egészében a dolgozók fegyelmezett társaságainak rendelkezésére bocsátjuk.

Ha a régi, úri Magyarországon a munkás, vagy a paraszt vadászni akart, ennek a szenvedélyének hódolni csak úgy tudott, ha titokban vadászott, — orvvadász lett. Mert az urak nem vették be maguk közé.

Ma lényegében megváltozott a helyzet és azt akarjuk, hogy elsősorban és kizárólag a dolgozóknak álljon rendelkezésére ez a sport. Ebből következik, hogy munkásnak, parasztnak, dolgozó értelmiséginek ma nincs szüksége arra, hogy orvvadásszék, mert a dolgozó, vadásztársaságok ezreiben elhelyezkedhet és hódolhat a vadászat szenvedélyének. Ezért érthető, ha Szövetségünk arra az álláspontra helyezkedik, hogy a legkérlelhetetlenebb eszközökkel fogja üldözni az orvvadászatot és vadászati kihágásokat. Azok, akik ma orvvadásznak, ellenségei az ország minden vadászának, de ellenségei a fennálló társadalmi rendünknek is. Hiszen ők szándékosan teszik tönkre a dolgozók országának a háborús idők alatt oly nagyon kipusztult és istápolást igénylő vadállományát.

E társadalmi feladat elvégzése után, mint második fontos követelmény áll Szövetségünk előtt a vadásztársadalom nevelése. Azok a vadásztársaink,

Tó vadgazdálkodás, országépítés!

akik csak a felszabadulás után vehettek vadászpuskát a kezükbe, természetes, hogy a velük született hajlamuk, vagy szenvedélyükön kívül vadászati tudással, szakértelemmel nem rendelkeznek. Jóllehet az elmúlt három év tapasztalatai nagyon sok vadásztársunkat és vadásztársaságunkat megtanította arra, hogy a vadásznak a vadat elsősorban szeretni, nevelni, ápolni, tenyészteni kell, mert csak így érjük el azt, hogy területeink vadban gazdagok lesznek. Ez a társaságnak szórakozást és anyagi hasznot biztosít, nem is beszélve a nemzetgazdasági érdekekről.

A harmadik feladata Sövetségünknek, — amit talán elsőnek kellett volna állítanunk, — elérni azt, hogy a vadásztársainkat egységes vadászszellem hassa át.

Abauj megyében ugyanaz a feladat áll a vadászok előtt, — a terület gondozása, vadállomány kezelése, vadászatok lebonyolítása szempontjából — ami a somogyi, vagy békési vadászok előtt, tehát érthető, ha a közös feladat megvalósítása, a közös célok elérése érdekében közös és egységes vadászszellemnek kell kialakulni az országban. De az egységes vadászszellem mellett egységes világnézete is kell, hogy legyen a vadásztársaságoknak. Köztársaságunk a dolgozók országa, s minden dolgozó vadász tudja, hogy ennek a sportnak az üzése számára attól függ, hogy demokráciánk ereje lehetővé teszi-e azt. A Vadászszövetség tagjai között egyetlen sem lehet, aki fennálló társadalmi rendünkkel szemben ellenségesen viselkedik. Az ilyen nem érdelmi meg, hogy olyan kedvezményt kapjon a magyar néptől, amely lehetővé teszi számára vadászszenvedélye kielégítését.

A vadászat sportjából könyörtelenül ki fogjuk közösíteni azokat, akik a demokratikus vadászatot akár a vadászaton, akár a demokrácián keresztül veszélyeztetik. Ebben az országban csak dolgozó vadásszanak, akik fegyelmezett, munkás és harcos hívei demokráciánknak.

Ilyen keretek között kívánjuk vadászterületeinket kezelni és a vadászatot népisporttá tenni, amely sokezer munkásnak, parasztnak és dolgozó értelmiségnek fog sok örömet és kellemes szórakozást nyujtani.

Vadász üdvözlettel:
ÉKES ISTVÁN,
A Magyar Vadászok Országos Szövetségének elnöke

ÜDVÖZÖLJÜK OLVASÓINKAT

Amikor elindulunk útunkon és először köszöntjük soraink útján a magyar vadásztársadalmat, akkor tudatában vagyunk annak, hogy több évtizedes mulasztást kell pótolnunk, ha azt akarjuk, hogy a vadászat is minden tekintetben a dolgozó népé legyen.

A „Magyar Vadász" megjelenése kétségkívül nagy eseménye a magyar vadásztársadalomnak, de egyben egy új szakasz kezdetét is jelenti, az egyetemes fejlődésünk útján. Feladataink nagyok, de teljesíthetők.

Országunk demokratikus megerősödése lehetővé tette, hogy a szabadság birtokában a vadászat terén is, a nép vegye kezébe sorsának intézését.

A „Magyar Vadász" ennek a ténynek szerez érvényt, amikor hozzáfog, az egész vadásztársadalmat bekapcsolva, a közös kérdéseink megtárgyalásához és ezen keresztül feladataink elvégzéséhez.

Röviden szólva: minden magyar vadásznak közös erővel kell dolgoznia, hogy a vadászat a népé legyen.

Meg kell teremtenünk a haladó oktatást és az igazi vadászerkölcsöt.

Le kell lepleznünk és el kell távolítani utunkból mindazt, ami fejlődésünket gátolni próbálja.

Egy erős szervezett nagy vadászcsaláddá kell tenni az egész vadásztársadalmat és ezen keresztül megteremtenünk a magyar vadászok virágzó, örömteljes népi vadászatát.

Felkérünk minden magyar vadászt, hogy feladataink elvégzésében tehetségéhez mérten legyen segítségünkre.

Ezen közös munka reményében üdvözöljük olvasóinkat. *A Magyar Vadász szerkesztősége*

Dinnyés miniszterelnök úr üdvözlete

Örömmel üdvözlöm a magyar vadásztársadalom most megjelenő hivatalos lapját és mint vadászember kívánom, hogy a „Magyar Vadász" sikeresen töltse be azt a jelentős hivatását, amelyet a vadásztársadalom szempontjából elvárunk tőle.

A kormányzat részéről mindent megteszünk, hogy a vadászat szabad hazánkban a magyar dolgozók örömteljes sportjává váljon.

DINNYÉS LAJOS
miniszterelnök

—o—

A lap minden egyes vadásztársam asztalán lesz — hű barát, oktató, tanító és szórakoztató tartalma nélkülözhetetlen. Felöleli mindazt, amit a demokratikus vadásztársadalom megkíván minden egyes magyar vadásztól, hogy a vadat óvja, ápolja és úgy vadásszon, ahogy azt a törvény megkívánja.

SZENDY-MOLDOVÁN LÁSZLÓ
miniszteri tanácsos
a földművelésügyi minisztérium vadászati ügyosztályának vezetője

—o—

A zalai Demokratikus Vadásztársaság tagjai üdvözlik lapunkat megjelenése alkalmából és köszönetet mondanak Szövetségünk vezetőségének, elsősorban Ékes István elnökünknek, amiért létre hozták a Magyar Vadásztársadalom demokratikus csúcsszervét, a Magyar Vadászok Országos Szövetségét és annak a jövőbeli reményüknek adnak kifejezést, hogy a vadászat a magyar dolgozók közösségi érzéseket felkeltő legszebb tömegsportjává válik.

—o—

A kaposvári szakszervezeti vadásztársaság tagjai szintén örömmel üdvözlik lapunkat és méltatják jelentőségét annak, hogy minden magyar vadász kezébe eljut a központilag irányított szaklapunk és így lehetővé válik a vadászkultúra rohamos fejlesztése. Felajánlják támogatásukat és mindjárt cikket is küldenek lapunk számára.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA
NÖVEDÉKNAPLÓ
1998 év 46.600 sz.
Revízió 1998
Számítógépen

JÚLIUS

Alábbi cikkünkben a hónap időszerű kérdéseit ismertetjük. Ilyen értelemben e rovatot a legtöbb tapasztalattal rendelkező vadászok ismerete alapján minden hónap elsejei számunkban állandósítani akarjuk. Ezen keresztül nemcsak az új, hanem a régebbi vadászok számára is értékes oktatást kívánunk nyujtani.

Július az aratás, a betakarítás hónapja. A szántóvető verejtékes munkájának eredménye félkeresztekbe rakva várja az asztagbahordást, hogy majd a cséplőszérűkön nemsokára felbúgjon a cséplőgép. A vadásznak aratása még nagyon messze van! Július havának első felében az apróvad vadászata még teljesen tilalmazott. A víziszárnyasok vadászata is csak július 15-én szabadul fel. Az apróvad vadászata tehát még szünetel, de a vadásznak sohasem szűnő kötelessége a vadóvás, a vadvédés! Ennek a feladatnak első parancsa az, hogy a szabadidőnkben járjuk szorgalmasan a határt! Ilyen fegyveres kirándulások nagyon nagy hasznára vannak a területnek. Ezek során hamar felismeri a kezdő vadász, hogy a vadállományban mily érzékeny károkat okozhat egy-egy kiszokott vadorzó eb, vagy elvadult házimacska. Megtanulhatja kellő módon értékelni a vadőr munkáját, amikor egy-egy hírhedt vadorzót tesz ártalmatlanná.

Júliusi, szóval a tilalmi idők során, megejtett sétáinkon könnyuszerrel elejthetünk egy-egy szarkát, szürke varjút, mert a „sárgacsőrű" fiatalok még tapasztalatlanok és nem olyan távolságbecsülők, mint a kitanult öregek, amelyek nagyon jól tudják hogy milyen messzire hord a sörétes puska. Ezeket a fészekrabló szárnyasokat sohase kíméljük! Attól nem kell félni, hogy kilőjük őket! Marad belőlük bőséges utánpótlás!

A véletlen szerencse esetleg puskacső elé hoz egy-egy hírhedté vált, jól ismert, ravasz vadorzó kutyát, amely eddig mindig megmenekült a vadőrök puskájától. Milyen öröm ez! Sok vadász az ilyen eredményt nem adná 100 nyúlért sem.

A magános, fegyveres séták a kezdő vadász legjobb tanítói. Ilyenkor kezdi megismerni, megszeretni a nagy Természetet és megtanul vadászszemmel látni, hallani!

Mindenekelőtt megismeri területét és annak vadállományát. Most júliusi alkonyodáskor egy-egy boglya mellé húzódva, kihallgathatja a tarlóra kijáró fogolycsapatok cserregését és így hozzávetőlegesen megállapíthatja a terület fogolyállományát. Olykor a kukoricásból ki-kiballag a legelőre egynéhány nyúl is. Ezek számából következtethet a nyúlállományra és a téli nagy vadászatok — „a vadászok aratásának" — eredményére.

Mennyi kellemes, vonzó képnek lehet tanuja az ilyen módon szemlélődő kezdő vadász, amikor egy erdőből kiváltó róka egérvadászatát figyelheti, amint magasra szökelve, a feltartott bozontos farkát levágva, rácsap a cincogó rágcsálóra. Olyszerű valami ez, mint amikor a vitorvívó a szúró kitörésnél balkarját lecsapja! Az ugrás után tovább ballag, meg-megáll, majd mintha villanyáram érintette volna, egy oldalugrással megint egy egeret, vagy egy sáskát kap el. Ilyenkor tanulhatja meg a vadász, hogy milyen hihetetlenül érzékeny, éles a rókafül, hogy még egy rovar mozgását is érzékeli.

Ilyenkor kezdi megismerni az erdő, a róna, a nádas hangjait. Hamarosan megtanulja, hogyha szokatlan időben kakatol, vagy nagy zajjal felgallyazik a fácánkakas, akkor az a szemes madár négylábú veszedelem közeledésére figyelmezteti a környéket.

A varjak vészkárogásából meg a szajkó ijedt rikácsolásából, meg azt, hogy messze valahol feltűnt a legfélelmetesebb szárnyasrabló, a héjja.

E hónap elején a vadrécék nagyrésze még vedlésben van és azért is vadászati tilalom! A „tokos" réce nem húz, csak már akkor, amikor a „tokos" a vedlőtollakat kinőtte. A vízivadas területek mentén estenként és hajnalonként figyeljük meg a húzórécék légi útjának irányát. Ez jó útmutatás lesz arra az időre, amikor már rajokban húz a récesereg az árpatarlókra, rizsföldekre és kölestáblákra.

Újabb időben egyre nagyobb és nagyobb területeken termelnek rizst és bizony a rizsültetvényekben érzékeny károkat okozhatnak az odaszokott falánk vadrécerajok. Tehát már azért is kell vadászni rájuk, de azonkívül az árpatarlón, rizsföldeken lőtt tőkés kacsa — kitűnő pecsenye. Eltekintve attól, hogy egy jól kifogott kacsahúzás mindig emlékezetes vadászélmény marad.

Júliusban a vadkacsa vadászatának nagyon elegendő a 12-es számú sörét. Nagyobb méretű sörétet használni fölösleges.

Nyári hónapokban különös gondot fordítsunk a lelőtt vad kezelésére. Helytelenül kezelt lőtt vad hamarosan megpállik és így a közélelmezésre hasznavehetetlenné válik. A kék és zöld legyek beköpésétől is védeni kell a lelőtt vadat, mert bizony minden esztendőben sokszáz mázsa vadhús válik értéktelenné a légy beköpése miatt.

Nagyon ajánlatos, hogy a lelőtt vadrécéket kibelezzük, kivált, ha azokat a területtől messze kell szállítanunk. A kibelezés úgy történik, hogy a végbélnyíláson egy kampós ágacskát vagy egy cipőgombolót dugunk be és azután csavarhúzó mozdulattal az egész belet kihúzzuk. A kibelezés helyét sóval behintjük, hogy a legyek ne szálljanak rá.

Az aggatékon lógó vadrécéket szellős helyre akasztva (vasúton az ablakból kilógatva) szállítjuk.

A nagyvadas területeket bérlő vadásztársaságoknak sok a vadvédelmi és vadászati kötelessége!

Az erdőre szokott kóbor kutyák, nevezetesen a farkaskutya-korcsok hihetetlen károkat okoznak a területen. Talán a farkas sem többet! Özgidák, szarvasborjúk könnyű zsákmányai a vadorzó farkaskutyának.

Sajnos, sok még a nagyvadra specializálódott puskás — és hurkozó — vadorzó is. Ezek ténykedésének lehetőségét is meg kell akadályozni!

E hónap közepén kezdődik az őzek násza, a látni tudó vadász az erdei réteken, cserjés tisztásokon szabályos köröket, nyolcasokat ábrázoló vadváltókat láthat. Ezek a „boszorkánygyűrűk", mint azt a vadásznyelv nevezi. A magát még kellető, sipogó őzsutát hajtja így körbe-körbe a szerelemittas, erőszakos bak.

Az őzállományunk nagyon sokat szenvedett, ezért az őzbak is csak külön földművelésügyi engedéllyel lőhető. Az őzsutára egész évben tilalom van. Ezek a földművelésügyi miniszteri rendelkezések azonban

mind nem elegendők arra, hogy az őzállományunkat hamarosan talpraállítsa. Ehhez okvetlenül a vadásztársaságok megértő segítsége is szükséges. Nem okvetlenül szükséges kilőni az engedélyeett számú bakot! Kíméljük a kapitálisnak indult fiatal bakokat! Ha ezt tartja szem előtt minden vadásztársulat, akkor megint benépesülnek az erdők.

Július vége felé már ugranak a sípra becsalt bakok. Aki akáclevéllel tud hívni, az nagy előnyben van! Az öreg ravasz bakot nem könnyű becsapni. Nesztelenül, mintha szellemlábakon járna, jó széllel közeledik a csábhangok felé, hogy aztán nagy méltatlankodással harsogja az egész környéket felriasztó „baó-bah-bah"-ját. Ilyenkor a kárvallott vadász csukja össze a vadászszékét és jóval odébb próbáljon szerencsét.

Itt mellékesen megjegyzem, hogy a vékonyra hangolt sípra, amely a gida hangját utánozza, beugrik a suta, de bejön arra a héjja és beszalad a vadorzó kutya is, ha történetesen arrafelé jár. Hegyvidéken az őzhívásra sokszor beugrik a farkas, meg a hiúz is.

A lelőtt bakot azonnal fel kell törni és szabályszerűen kizsigerelni. Ez igen fontos, mert a kánikulai melegben hamar megromlik.

A vadásztörvény előírja, hogy csülkös vadat csak golyóval szabad lelőni, tehát minden vadásztársunk ahhoz tarsa magát!

Kékes-ezüstösen fénylik a zabtábla. A tejes zab a legkedvesebb csemegéje az erdő vadjának. A szarvas, az őz, a nyúl, a borz mind-mind felkeresi esténként-éjjelenként, de mindezeknél jobban szereti a tejes zabot a vaddisznó. Még a legóvatosabb remetekan is megfeledkezik óvatosságáról és napról-napra felkeresi kedves csemegéjét. Holdvilágos esténként a vaddisznójárta zabtábla mellett lesbeülni — persze mindig számolni kell a széllel — legtöbbször eredménnyel jár, de még az eredménytelen lesbeülésnek is megvan a haszna, mert egy-egy ilyen éjjeli lesen sokat tapasztal, sokat lát a kezdő vadász.

Az esti, az éjjeli lesen lehetőleg egész biztosra lőjünk, mert ha a meglőtt vaddisznó csak másnap reggel kerül meg, akkor a legtöbb esetben a húsa teljesen hasznavehetetlenné válik.

Befejezésül a következőket:

A Magyar Vadászok Országos Szövetsége elvárja minden tagjától, hogy a vadásztörvényeket lelkiismeretesen megtartsa és vadásziasan vadásszon!

Példaadásként mutassák meg a magyar vadászok, hogy a Magyar Vadászok Országos Szövetsége nem érdemtelenre pazarolta bizalmát, amikor tagjai közé felvette! A demokratikus vadásztársaságok mutassák meg következetes, szakszerű vadvédelemmel és kímélettel, hogy etekintetben is tevékenyen hozzájárulnak az ország újjáépítéséhez és a két és fél esztendő alatt megvalósítandó hároméves tervhez.

Reméljük azt, hogy a vadásztársaságok tagjai megszívlelik ezen jó tanácsokat, melyekkel saját érdeküket képviselik; és nem lesz szükség arra, hogy szövetségünk kemény eszközökkel vagy megtorló intézkedésekkel fegyelmezzen.

RÓKA

Hajtásban álltam. Erdők mély ölén.
A hajtók messze... surranó neszek...
most megvillan egy vörösfrakkos úr
s a dörrenésre fel is hempereg.

G. Tóth László

ÁRVIZI ŐZMENTÉS

Szennyes áradatban, hullámverés közben igyekszünk a víztenger közepén kiemelkedő kis sziget közelébe. Lélekvesztő csónakunk táncolt a feltorlódó ráncos, habzó áradatban. A szél bolondját járta, míg az evezőinket tartottuk, ólmos, hideg eső vágta kezünket.

Lassan haladtunk. Ebben a csigalassúságban igyekeztünk mindannyian gondolkodással és önálló szemlélődéssel tölteni az időt, hogy gépiesen dolgozó karunk fáradtságát ne érezzük.

Önkéntelenül körültekintettem és utánam a többiek is.

Egyet gondoltunk: „A Tisza, ez a szép és szőkének nevezett igaz, magyar folyó, szennyes áradattá fajult."

Mintha minden egyes kis hullám forgatagában ezer veszély és víziszörny gonoszkodna. Még talán vigyorgó, torz arcukat is láttuk, mert a hajnal is párás, sejtelmes volt, mint maga a szennyes áradat.

Lassan-lassan azonban a szigethez értünk és már látjuk is őket. A kedves, didergő őzikéket! Egy csoportba verődve álltak, fejüket előreszegezve, reszkettek. Ki tudja, miért? Fáztak, vagy az embertől féltek és elkapta őket a gonosz sejtelem.

Lehet, ez az utóbbi az igaz! Mert még emlékezett egy négyéves bak és két suta rá, mikor társaikat oly csunya szerrel, egy hasonló áradáskor emberek, ezek a kétlábú furcsaságok, a ladikról evezővel és dorongokkal fejbeverték és így emelték a csónakba.

Igy gondolkozhattak, sőt beszélgethettek, mert az öreg bak torkán furcsa, mélyen sípoló hang tört elő. Persze elmondta gyorsan a kis unokák és fiaknak az emlékezést. Mert az ő nyelvük tökéletesebb, mint a mienk. Ők a természet nagyszerű sejtelmével vannak megáldva. Ők egymással olyan gyorsan beszélnek és értik meg egymást, mint a hang terjedéséhez viszonyított fény-gyorsasága és röpke pillanatok alatt átveszik a kis történeteket.

— Igen bizony — mondja az öreg — Meg fiatal voltam és azóta már négyszer barkázott a parti füzes és akkor is ilyen árvíz volt. Künt maradtunk a szigeten és láttuk az embereket, amint a ladikon kifelé jöttek. Egyforma ruhában voltak es mi feléjük úsztunk, mert arra sodort az ár. Ahogyan a csónak közelébe értünk, akkor evezőkkel, farudakkal fejbeverték társainkat, anyáinkat, testvéreinket. Mi ketten az öreg sutával menekültünk és így lettetek ti is!

Mondom, pillanat műve volt ez az emlékezés és ennek elmondása is. Mindegyikük megneszelt, mind a hat kis őznek ijedten rebbent a szeme. Mi lesz most?

— De nini! — folytatja az öreg őzpapa —, ezek nem azok és nem is olyanok! Itt látok olyant is, akinek a kezében, mind a három tavaszhasadáson és fehér teleken az a villanásokat szóró sötét vasecső volt, amelyik olyan hangosan dörrent. Ez azonban nem bántott bennünket, inkább jó szénát hordott ki a téli időben.

Persze, ezt is villámgyorsan elböffentette, mert nem szaladt el a kis család, hanem vártak tovább és nyugodtabban.

Július.

Vezényi Elemér rajza.

Utánnyomás tilos.

Igy kellett valahogy történni a beszélgetésnek, mert közrefogtuk őket és közben mi az egyik csónakból kiszálltunk és a másik kettővel társaink bentmaradtak a szélen.

Kezdődött a terelés. Most nagyon kellett vigyázni, mert az őzeket épségben, szárazon megfogni lehetetlen. Az úgy földhöz veri magát, hogy abban a kis tömött testben élet nem maradhat.

Vízbe tereltük őket. Az öreg (már kb. 6 cm-es, ágazó agancsával) belépett a vízbe és úszott a csónak mellett, a messzi part irányába. Utána a többi is emelt fejjel, kecses testtartással nekisimult a víznek.

Most következett a mi feladatunk! Hátulról kaptuk már a szelet és bevettük az őzeket. Három csónak vette őket közre és lassan, egyenként értük be őket.

Mi történt most! Az utolsó őz a csónakunk mellé került. Egy gyors fogás és már bent is volt a csónakban. Reszketve, víztől csepegőn állt a ladik közepén. Szeme nedves fátyollal tekintett egy irányba, előre. Rátettünk egy száraz ruhát és sietve mentünk tovább. Igy ment a mentés, hátulról előre. Még csak egy volt hátra, illetve legelől lévő. Ez már nehezebben ment, de sikerült. Vidám hangulatban, de nyakig lucskosan eveztünk a part felé.

Bizony többször kellett a vízbe lépni és tolni a csónakot, ha fennakadás volt. Lehúztuk hát a nadrágot is. Nem volt kellemes a fürdő, de a kimelegedett testünk nem is érezte annyira a hideg, szennyes vizet.

Igy haladunk kifelé, mikor jobbra egy csattanást hallok és alig tudjuk a két kis őzikét kézzel lefogni. Jobbra nézek és egy róka koma volt a vízen. Vére pirosra festette a szürke vizet. Ő már „megdicsőült"! Bizonyára nem fog a túlvilágon a vízárból kiálló fa középtörzséhez lapulva, a jó fácánpecsenye reményében az áradatból fára menekülő és repülő fácánra leselkedni.

Végre is kiértünk a partra, ahonnan az őzeket istállózásra vitték. Estére már egészségesen ropogtatták a jó, szárított, selymes szénát. Itt bizonnyal nagy örömmel vették, hogy mégis csak vannak olyan emberek, akik meleg hajlékba mentik őket és a csúnya emlék is elmulik, mint a rossz és gonosz áradat, hogy helyet adjon a jónak és mint kiáradt víz, amely medrébe kényszerül, a salakot lenthagyva az emberek is becsület és szeretet útjára lépnek.

Mi is erre gondoltunk, mikor igazi meghatottsággal gyönyörködtünk a megmentett kincsünkben és láttuk, hogy van tisztesség és jóakarat, mert vadászok és emberek vagyunk.

Igy tértünk nyugovóra, hogy holnap korahajnalban ismét menteni menjünk, de másnap már nyulat és fácánt.

Halmágyi S. Gyula

Így vadásztak!

Néhai Gömbös Gyula egyszer elment vadászni. Ahogy mennek a területen, mellette a fővadászmesterrel, egyszer csak egy szaladó fácánkakast pillantanak meg. Gömbös felkapja puskáját és ráduplázik a fácánkakasra. A kakas sértetlenül tovább repül. Gömbös dühösen néz a fővadászmesterre, az pedig fejcsóválva mondja neki:

— Ejnye, Kegyelmes Uram, ezt mégse lett volna szabad tenni, hogy egy szaladó fácánkakasra lőjön.

Gömbös méltatlankodva mondta neki:

— Hát mit csináljak, hogyha nem áll meg.

nem is virrasztották át az éjszakát a köd miatt. Nem baj! Aludjatok tapsifülesek. Most muflonra vadászunk. Muflonkosra.

Egyetlen muflonnyomot se látunk, de ez nem jelent semmit. A muflon nem szarvas és nem őz. A muflonnak nincs váltója, amit betartson. A muflon ilyen szempontból nagyon rendetlen és teljesen megbízhatatlan. Arra megy, ott megy, élelem után kutatva, legelészve, amerre épp kedve tartja. Én meg utána. Az ismeretlenbe. Csak ez a sok szederinda ne hálózná be olyan sűrűn a hegygerincen kígyózó cserkészutat! De behálózza, azonfelül hótakaróval álcázza magát és minduntalan a bokám köré csavarodik. Lehet, hogy a muflonok megsejtették a vadász érkezését és száz, meg száz hurkot állítottak az útjába? Az egyik hurokba úgy ottragadok, hogy alig tudok kikecmeregni. A hínárral küzködhet így, aki szerencsétlenül belegabalyodik. A vadőr pedig rohan előre!

Úgy látszik, ideges. Ideges, mert a muflonok nem mutatkoznak. Mért nem vagyok én ideges? Mert előzőleg több vadászati szakkönyvben elolvastam a muflonokról szóló fejezetet és kiderült, hogy a muflon-cserkészés egyike a leanehezebb és legbizonytalanabb vadászatoknak.

Így vélekednek a szakírók, de az ifjú vadőrnek más a véleménye:

— Jámbor, buta állat a muflon. Pár lépésre bevárja az embert. Tegnap délután tíz lépés távolságára bukkant fel előttem a ködben egy öreg kos. Jó negyedórán át nem mozdult. Két favágó is jött hozzám. Hárman voltunk. Beszélgettünk. Nevetgéltünk. Alig tudtuk magunktól elriasztani!

— Jó kos volt?

— Nagyon jó. Kapitális...

Már megszoktam, hogy a vadőrök mindig nagyon jó, mindig kapitális kosokkal, bikákkal és kanokkal találkoznak, ha egyedül vannak. Amikor vadászt kísérnek, nincs ilyen szerencséjük.

— Ezen a tájon látta?

— Nem éppen. Egész másfelé.

— Akkor mért nem arra cserkészünk?

— Majd délután... Itt bizonytalan. A déli utunkon van remény. A délutáni biztos!

— De hiszen reggel, mielőtt elindultunk... Azt mondta, ez a gerinc a muflonok hazája...

— Nyáron. A Városliget is üres télvíz idején...

Lefegyverzett a logikájával. A gerinc végére érve vigasztalásul megengedte, hogy kicsit kifújjam magam. Addig, amíg egy cigarettát elszívunk.

* * *

Aki még nem ereszkedett le egy hegygerinc meredek, sziklás oldalán a völgybe és nem kapaszkodott fel onnan a másik hegygerincre, az nem tudja, mi a muflon utáni cserkészés. Én most már tudom. A hegyoldalban nincs cserkészút. Csak sűrű, vaddisznónak való bozót van, tüskés szederindák drótakadálya és mindenütt szikla. Jelenleg az egész hótakaró alatt, sőt fagyos, jeges páncél alatt. Az ember kúszik, csúszik, hol négykézláb, hol a fenekén szánkázva halad előre, ujjnyi vastag tüskék véres csíkokat szántanak az arcán, feltépik a nadrágját, beleszakítanak a puha angórakesztyűbe és galádul hatolnak át minden ruhadarabon, egészen a bőrig. Nem tudom, milyen fán, bokron teremnek ezek a vérengző tüskék, de kövérek, szemérmetlenek, kegyetlenek!

A hegyoldal olyan meredek, hogy minduntalan keresek valamit a kezem ügyébe, ami kissé visszatartson, hogy ne kelljen egyetlen iramban gördülve, bukfencezve megtennem az utat.

A panoráma sem kárpótol, pedig körös-körül mesebeli, képeskönyvbeillő minden. Lenn a völgyben a ködtenger, idefenn szikrázik a téli napsugár, a fenyőfák karcsú ezüstmenyasszonyok, tüleveleiket a rájukfagyott dér csillogó-villogó köntösbe bujtatta, az olykor térdig érő fű mintha hirtelen megőszült volna, hófehér mezőn járok...

Járok? Nem. Ez túlzás. Szánkázok, korcsolyázok, sielek, ródlizok a szögezetlen bakancsban. Ilyen terepen való cserkészetre, ilyen időben, ajánlatos a cipőtalpon kívül a nadrágot is kiveretni szögekkel. Egyeseknek ez talán szokatlannak, furcsának tűnik, de — ismétlem — a muflonkos után a vadász nemcsak a talpán jár, sőt völgynek le, a meredeken, nagyon keveset jár a talpán! Szerencsére sok a kisebb-nagyobb sziklatömb, sziklacsúcs és sziklaorom. Ezek aljában jólesik sündisznómódra összegömbölyödve megpihenni, amint egy-két percre a természetes akadályok visszatartanak a gurulásban.

És muflonnak még mindig semmi nyoma!

A vadőr kémlel, vizsgál, fürkész, szimatol. Minden hiába. Már nem is próbál vigasztalni. Beletörődött a változtathatatlanba. Erről a vidékről elvándoroltak a kosok, jerkék, bárányok. Valahol másutt korzóznak.

De hol?

Egész nap nem tudtuk megállapítani. A déli, sőt a délutáni cserkészeten sem.

Kora délután ránkszakadt a sötétség. Szótlanul ballagtunk hazafelé. A távolból keserves nyúlsírás hallatszott. Hurkolók vagy róka, ez itt a kérdés!

A megindított nyomozás nem vezetett eredményre, de legalább változatosságot hozott. A vadászház közelében valami zörrent is a sűrűben. Lélekzetfojtva figyeltünk. Aztán kiderült, hogy fenyőrigó.

Estére boldogan láttam viszont az izzó vaskályhát. Két társam is leverten, borúsan jött haza a cserkészetből. Ők sem láttak még csak nyomokat sem.

De beállított a derék B. egy távoli körzet vadőre és jelentette, hogy a muflonok levonultak az ő területébe, Domoszló felé, a völgybe. Bejárnak a szőlőkbe és a répaföldön maradt leveleket keresik a hó alatt.

Egyszerre felderülnek az arcok. Hirtelen jókedvűek leszünk. Hat órakor már a dunyhák alatt van társaság. Korán reggel indulunk Domoszló felé. Délig cserkészünk, aztán a vadőrök meghajtanak egy egy hegyoldalt. Tereléssel próbálják puska elé állítani a muflonokat.

* * *

A ballábamra nem tudok rálépni. Akkorára dagadt a bokám, hogy alig fér a bakancsba. Befűzni nem is tudom a cipőt. Ez hiányzott még!

Sántikálva, kínlódva vánszorgok. A terep valamivel könnyebb, mint tegnapi. Pokoli fájdalom kínoz. Azzal áltatom magam, hogy hősiesen viselkedem. B. vadőr biztat, hogy biztosan „látunk" muflonokat. Harminc-negyven darab tartózkodik az ő kerületében.

Négy óra hosszat cserkésztünk. Egy róka sétált el előttem, biztos lövésre, de sajnáltam tőle a 8.60-as ólomvégű Magnumot. Aztán egy hegyháton felállítottak. Kezdődik az utolsó felvonás: a terelés!

Nyugodtan, izgalommentesen ültem a vadászszéken. A bokám sajogott, de mintha enyhült volna a fájdalom. Messziről már hallatszott a hajtók zörgése, aztán egy hang:

— Megy a kos! Megy, előre!

Jött is. Egyenesen nekem, a hűséges, derék Sauer-bokk csövének. Egy kis tisztás volt előttem, hatvan hetven lépésnyire, biztos, nyugodt kilövéssel minden irányban. A tisztás körül sűrű bozót, embermagasságnyi és mindenfelé lejtő, én voltam a legmagasabb csúcs.

Már láttam a hajtót magam előtt, nagyot kiáltott:

— Itt megy a kos! Vigyázat! Jön megy!

Nem jött jól. Az utolsó pillanatban eltért, szelet kaphatott (a legrosszabb szelem volt!) és oldalt igyekezett kitörni, jobbfelé, a sűrűben.

Egy pillanatra fel is villant előttem, ugrás közben, földnek szegezett fejével, fején a legörbülő csigával, aztán eltűnt. De megint ugrott egyet és ugrása közben, kapásból rálőttem.

— Na, ez megvan! hallottam a hajtó hangját, aki odajött hozzám és érdeklődött, hogy hol volt a kos, amikor rálőttem.

Együtt indultunk el. Keservesen sántikáltam. Bevallom, az volt az érzésem, hogy a kos hatalmas ugrás közben „kapásból" rádobott golyóra, célt tévesztett. Nyolcvanöt lépés a távolság... Eltoltam.

De a Sauer nem hagyott cserben. Szabályos blatt-lövést kapott. A Magnum átvágta a testét, aztán belefúródott egy fatörzsbe. A fatörzs körül, a havon vér, rengeteg vér. Két lépéssel odább pedig a kimúlt, halálbaugrott kos. Nem kapitális. De golyóérett. Teste fekete, nyerge szép fehér, feje és nyaka körül a szőrzet vörösesbarna.

Megmérjük a csiga hosszúságát. 58 centiméter. Jó közepes. A csiga évgyűrűjét vizsgáljuk. Négy esztendős.

Kizsigerelés. Avatás muflonra. Két vesső között válogathatok. Az egyik vékonyabb, de tüskés. Nem, nem! Elég volt a tüskékből! A másik vastagabb, de sima. Azzal kérem.

A fáradhatatlan vadőrök rúdra akasztják a fekete kost, a rudat a vállukra veszik. Egy óra alatt lenn vagyunk a községben. Domoszlón. Lemérjük a kos súlyát: 36 és fél kiló.

* * *

Hazafelé jövet, őszintén bevallom magamnak, hogy inkább szerencsés lövés volt, mint jó lövés.

És — csodálatos! — a bokám nem fáj. Abban a pillanatban meggyógyult, mikor a tűzberogyott kost megláttam a sűrű bozótban, pirospettyes hófehér ravatalán.

Fácánkakas helyett vaddisznók

A simontornyai vadászterület vadban nagyon szegény. November 20-án, szombaton este, Gáspár vadászmester bajtársammal megbeszéltük a másnapi programot. Meg akartuk állapítani, hogy a szomszédos vadászterületekről nem szivárgott-e be néhány nyúl. Hazafelé pedig meghajtjuk a nádasokat és ha nyúl nem lesz, lövünk egypár kakast.

Vasárnap reggel 9 órakor volt az indulás. Hét puskás egy vadőrrel. A portyát a „Délimezőn" kezdtük. A kb. 200 holdnyi területen láttunk két nyulat. Meghagytuk magunk. Átmentünk az „Égett dülőbe". Itt már gyakrabban ugrott fel előttünk egy-egy korán kelő nyúl, de a terület nagyságához mérten itt is kevés volt az eredmény. 300 holdnyi területen lőttünk két nyulat. Beláttuk, hogy a vadászatnak itt nem sok értelme van. Elhatároztuk, hogy tavasszal tenyésznyulakat hozatunk és egy évig védett lesz ez a terület.

A „Laposszigeten" és a „Forgón" kereszül elindultunk hazafelé. Itt már nagyobb eredmény volt. Lőttünk 6 nyulat és Gáspár bajtársam egy foglyot, kb. 600 holdnyi területen. Közben visszaértek a „Délimező"-nek kihagyott részére és azon tanakodtunk, hogy érdemes-e a nádasokat meghajtani? Megbeszélés közben az egyik nádas mellett dolgozó, Bakos sárgresi ember integetésére lettünk figyelmesek. Kapával a vállán közelített felénk és suttogva közölte, hogy a rétje mellett lévő nádasban reggel óta nagy zörgés, mozgás van, de nem tudja, hogy őzek-e, rókák-e, vagy mi a rosseb? Lesi őket reggel óta, de nem lát semmit, mert a nádas nagyon sűrű.

Jobbról balról négy-négy puskával körülvettük a nádast, ahová hajtónak bement Botos és Udvardi a kis „Partizán". A „Fáncsi" remész felüli részen magam helyezkedtem el. A kis „Partizán" lelkesen haladt előre a nádasban. Alig ment 10 lépést, mikor kitört mellette egy 80—100 kilós koca. Egy lövést hallottam és láttam, hogy egy vaddisznó vágtat a sáregresi szőlőhegy felé.

Valósággal üvöltöttem a többiek felé: „Golyóra fölteni"!! Vaddisznók!!

Ugyanekkor eldördült egy másik lövés, a község felüli részen. Ezt Kopasz bajtársam adta le egy kanra, mely egy csomó 8-as seréttel a hátsó sonkájába elrohant a község irányában és a szélső házak kerítésein, udvarain áttörve, megközelítette a sportpályát, ahol éppen footballmérkőzés volt. A sportpályát megkerülve a vaddisznó egy kert alján megpihent. Sz. István gyári munkás a kant házi disznónak nézve sapkájával csalogatni kezdte: „picike picikém" szavakkal és mikor a kan feléje fordulva, agyarait mutogatta „hücste ne, hücste ne" kiáltással egy gyümölcsfán keresett menedéket.

A football-mérkőzésre sem volt kíváncsi senki, a tömeg a vaddisznót akarta látni és — elfogni! A kan azonban üldözői elől a vasuti töltésen keresztül elmenekült a Jánosházi dombok felé.

Mi közben golyóra töltött puskával vártuk a nádasból kitörni készülő többi vaddisznót. A kis „Partizán" és Botos bajtárs hangja sűrűn hallatszott a nádasból: „Hű te ne! Hű te ne"! Mindegyik alaposan fel volt fegyverkezve; mert volt náluk egy-egy kétfelétört napraforgószár. Botos később a bicskáját is elővette.

Feszült idegekkel figyeltük a nádast. „Itt van e! Itt van e!" rikkantotta el magát a Partizán. Kopasz beugrott a nádasba, hát látja, hogy egy vaddisznó és a „Partizán" három lépésről farkasszemet néznek egymással. Kopasz gondolkodás nélkül fejbelőtte a disznót. Egy másiknak Botos bajtársam húzott a hátára a napraforgószár fegyverével és kiugrasztotta a nádasból. Erre hárman is lőttek, mégis elvitte a bőrét a nádastól jó 100 méterre. Ott érte el Németh. Meglőtte. Közben a hajtók keresztül értek a nádason, de több disznót nem tudtak kiverni. Hajtás után mindenki odatódult az elejtett zsákmányhoz. Én Bakosnál visszamaradva figyeltem a nádast. Bakos nem tudott belenyugodni az eredménybe, szerinte déltájban hatnyolc helyen is zörgött a nád. Már azt határoztam el, hogy meghajtjuk a másik nádszigetet, amikor látom ám, hogy két helyen is megmozdul bent a nád. Tehát még mindig maradt benne! Valahogy elmaradtak a hajtók mellett. Ujból közrefogtuk a nádast és megkezdődött a második hajtás, most már lassabban. Cikk-cakkban járva fésülte át a Botos „Partizán" pár a nádast. A nád mozgásából meg lehetett állapítani, hogy „két valami" megindult előttük a nádas végefelé. Mivel én is mindenáron lőni akartam, a nádas felső sarkán helyezkedtem el, mert arra közelített a nádfürtök mozgása. Egy perc sem telhetett el, mikor „Vigyázz!" kiáltás hangzott és látom, hogy az elhagyott helyemnél kiugrik a vadisznó. Egy lövés és nyúlmódra bukfencezve elterült.

A lövésben Gáspár vadászmester engem megelőzve lőtte le. Közben tőlem balra három puska is eldörrent és meglett a negyedik vaddisznó is. Örömünkben két nyulat adtunk a sáregresi Bakosnak. A közben megérkező kocsira felpakkoltuk a zsákmányt, köztük a Gáspár által lelőtt foglyot is. Útközben Gáspár többízben is figyelmeztette a kocsist, hogy a „fogolyra nagyon vigyázzon!"

Így lett a fácánból vaddisznó!

Kömives Sándor
a simontornyai vadásztársaság
elnöke.

AZ ÉN BAKOM

Az ember szívesen lapozgat emlékei között, egy-egy kis vadászepizód felidézésével újra végigéli annak minden szépségét, izgalmát és még meg is fiatalodik, hiszen az már régen történt.

A fokozat minden vadásznál ugyanaz, csúzli, flóbert, duplapuska, majd mindennek betetézésére, a komoly golyós, látcsöves. Az első zsákmányul ejtett varjú nem okoz a csúzlis gyereknek kisebb örömet, mint az első nyúl, őz, vagy szarvasbika a vadászat érettkorú hívének. Tizennyolc éves voltam akkor. Egy emberöltő telt el azóta, már a fiam idősebb, mint én akkor és úgylátom, komolyabb is. Ezektől a fasiszta őrület elrabolta a pótolhatatlan kincset, a gyermekkort. Valami szükségszerű komolyság van bennük, nem mondhatnám hogy koravénség, inkább meggondoltság, s óvatosság.

Ketten voltunk elválaszthatatlan barátok. A kertünk végében lévő pázsiton heverésztünk és latolgattuk, hogy ha a szárazság miatt kiapadnak a tocsogók, akkor az idén nem kacsázhatunk. Ahogy feküdtünk az öreg vadőrünk hangját hallottuk, amint csitította a mogorva házőrzőnket. Sándor bácsi hamar odaérkezett hozzánk és érdeklődött hogylétünk iránt. Időjárásra panaszkodott, általában mindenről beszélt, csak a tárgyat kerülgette makacsul, pedig jól tudta, hogy mire vagyunk kíváncsiak. Végre is Kálmán barátom oldotta meg a kérdést, kijelentvén, hogy két csomag pipadohánya van — ami akkor nagy szó volt az első világháború után — és kilátásba helyezte, hogy odaadja Sándor bá'-nak, ha végre megmondja, miért is jött. Némi feivakarás, üres pipaszortyogtatás után végre kibökte, hogy valahonnét őzek jöttek a Baicsai vágásba és van közöttük jó bak is. Május vége volt, de abban a pillanatban vége volt a mi érettségi utáni pihenőnknek is és Kálmán azonnal intézkedett. Hazamegyek a puskámért. Ti Sándor bácsival máris indultok és a Bozsóki malomnál találkozunk.

Hamar készen lettem és vállra kaptam puskámat, elővettem a tölténytáskám, rekeszéből a két brenneckét és miután Sándor bácsinak apám miatt lázongó lelkiismeretét két elcsent szivarral megnyugtattam, elindultunk. Meleg volt az idő, lassan haladtunk. Sándor bácsi a szivarral vesződött s minduntalan megállt, és így Kálmán már elébünk jött. Gyerünk már, úgy másztok, mint a májbetegek! Gyerünk, mert alkonyatkor kint akarok lenni, hátha már ma beváltanak Dausa erdejébe, s akkor fuccs a baknak. Így morgott az egész, kb. négykilométeres úton, míg megérkeztünk. Lassan, minden mozdulatra v.-gyázva haladtunk egyelőre még együtt a vágás nyiladékán felfelé, ahol a területünkkel határos Dausa-féle szálerdő volt. Sándor bácsi hangtalanul mutatott az úton látható őzcsapásra. Igen, itt jártak, egy gyenge akácfa derekán felfedeztem a bántolást, a bak itt fente, tisztította agancsát. Foltott és gondosan rejtett izgalom töltött el. Hej, ha még itt lenne. Ügyeltem, hogy Sándor bácsi, vagy Kálmán észre ne vegyék rajtam az izgalmat, majd rövid haditanács következik, ki és hova áll el. Bosszankodom, Kálmán a jobbik helyet, az állót magának jelöli ki és engem állít középre, a keskeny nyiladékra, míg Sándor bácsinak az út jut.

Elválunk és ki-ki a helyére. Kiválasztok magamnak egy bokrot, melyből jobbra-balra jó kilövésem van. Megtöltöm a fegyvert és figyelek.

Jobbról-balról gerlék, örvösök nászdalától visszhangzik az erdő. Alkonyodik, a nap aranysugarától fénysávosak a fák, lent terjed az árnyék és a fény már csak a lombkoronákon ragyog. Most egy öreg nyúl baktat ki elém, alig pár lépésnyire leül, bámészkodóan nézi rám, nyilván fatörzsnek néz. Ő szórakoztat. Egy reccsenés balról és szaporán lódul jobbra, riadtan menekül, nem tudja, hogy még „tabu".

Nincs lövés sem jobbról, sem balról, talán már visszamentek. Sok apró bogár állandóan szememet veszélyezteti. Csak rágyujthatnék. Semmi nesz, de ott a szélen, kecskefűzbokor mintha mozdult volna. Vagy tévedek? Most újra mozog s ebben a pillanatban már látom a bak vörhenyes szinét, ott van, a bokorra ágaskodik, vonalanként emelem a puskát, csak észre ne vegyen. De már látom. A bokor sem mozog, zajtalanul, ahogy jött, úgy eltünt. Titokban örülök, hogy Kálmán nem látta, úgy is azt mondaná, hogy ő meglőtte volna. Talán mehetnénk is, már úgy sem látunk semmit, odamennék és megnézném a nyomát, jó bak volt-e. Az agancsát nem láttam tisztán. A bokor jó 30 lépésnyire van tőlem, még öt percet várok és elindulok. Lassan elcsendesednek a galambok s a nagy csendben saját lélegzetvételem is lármás és hallom órám ketyegését. Most alig húsz lépésnyire simán kilép a sűrűből a bak, megáll és az út felé figyel. Kezemben ólomnehéz lesz a puska. Már harmadszor célzok és a cső remeg, elhibázom, de most már mindegy, visszafojtom lélegzetem, mégegyszer célzok. Egy villanás, lövésem zajától újra éled az erdő, a megriadt örvös is újra búg a közelben, én pedig a nagy pillanat lázától még bizonytalan léptekkel megyek oda, ahol a bak állt, nincs bak, már hallom Kálmán lépéseit a gerinc felől és Sándor bácsit is hallom, amint köhécsel. Feléje indulok, amint megpillantom 8—10 lépésnyire a bokor túloldalán bakom még reszkető testét, odalépek és remegő kézzel tapogatom jólfejlett, szépen gyöngyözött agancsát, majd leveszem kalapom és szótlanul állok mozdulatlanul. Megilletődöttségemnek Kálmán és Sándor bácsi érkezése vet véget. Kitörő örömmel mutatom nekik pompás zsákmányomat és végtelenül jólesik Kálmán gratulációja, de egy kis üröm az örömbe Sándor bácsi bejelentése, jó bak, de volt köztük jobb is.

Ez jutott eszembe a borús estén, amikor szobám falán megpillantottam első bakom agancsát és gondolatban újra végigéltem a felejthetetlen élményt, mégis de szívesen lehelnék beléjük életet, ha így benépesíthetném a német dúlás miatt kihalt erdeinket. De még pár év és újra, mint országunkban minden, a vadállomány is helyreáll.

Kostyál Sándor

FIGYELEM!

Minden vadásztársaság vadőrei részére megküldjük lapunkat.

A Szövetségünk Elnöksége úgy döntött, hogy a vadőrök lapjait a társaság köteles fizetni. Ezen lappéldányszámokat tagdíjilletményi áron kapják a társaságok, azaz egy vadőr részére 3 hónapra 6 Frt-ért. Kérjük, hogy ezen összegeket a legsürgősebben fizessék be Szövetségünk 6127-es postatakarékpénztári csekkszámlájára.

A csekklap magánközleményi oldalára tüntessék fel, hogy „Vadőri lapbefizetés".

Vadász- és sport-**cipők** készítése és javítása

Rónai István
cipészmester
Budapest, IV, Váci-u. 45

Vadászmadár eladás

A Vadászati Kísérleti Állomás Ragadozómadár Telepén eladásra kerülnek idei, bevadászott vadászmadarak. Érdeklődni lehet: Fegyvernek, Ragadozómadár Telep. Főképpen héják kerülnek eladásra, minőség szerint 50—150 forintos árban.

A vadat nem csak lőni, de tenyészteni is kell!

A helyes vadtenyésztés nehéz és sok előképzettséget kívánó tudomány. A gazdasági többtermelést lényegében a tudományos kutatások viszik előbbre.

Többet és jobb minőséget csak a tudományos kutatások eredményei alapján lehet adni. A vadgazdálkodás és vadtenyésztés komoly feladat, amelyet minden magyar vadásznak meg kell tanulnia, tehát először vetnie kell, ha aratni akar.

A vadászati kísérleti intézet, állomások és telepek a tudományos kísérletezés eredményeit viszik át a gyakorlatba. Ezeket az intézményeket minden magyar vadásznak ismerni, szeretni és segíteni kell, mert minél jobb eredményt érnek el a vadászati intézmények, annál több és jobb minőségű vadállományunk lesz.

Az alábbiakban egészen röviden vázoljuk az egyes kísérleti telepek és állomások feladatkörét és jövőbeli célkitűzését, valamint működési helyét.

1. Budapesten van a kísérleti telepek központja, amely központ irányítja és ellenőrzi a többi intézmény működését. (Címe: MÁLLERD Vadászati Kísérleti Állomás, Budapest, III., Kunfi Zsigmond-u. 38—40.)

Feladata: A vadászati kultúra felemelése. A magyar vadgazdaság jelenlegi állapotának összegezése és jövő vadgazdálkodás irányelveinek lefektetése. Vizsgálja az országban meglévő tenyész-anyagot, törzskönyvezi a vadtelepítést, lefekteti a tenyésztési alapelveket és főképpen minőségi és nem mennyiségi elvek szerint alakítja át az ország vadgazdálkodását.

2. MÁLLERD ragadozómadár kísérleti telepe.

Az ország vadászati törvényei évtizedek óta egész sorát tilalmazzák a ragadozómadaraknak, amelyek száma a kultúra fejlődésével napról napra fogy. Ez a tilalom a mai napig többnyire csak papíron volt meg, mert a vadászat vezetői és gyakorlói 80%-ban nem ismerték ragadozómadarainkat. Ezen akarunk segíteni akkor, amikor elhatároztuk a ragadozómadártelep felállítását. A terv az, hogy a vadászokkal a természetben ismertessük meg a ragadozómadarakat, hogy végre be is tudják tartani a vadászati törvényt.

Feladata: az országban előforduló összes vágómadaraknak a tartása, életüknek megfigyelése és a vadásztársadalomnak időnkénti bemutatása (esetleg solymászat keretében). Székhelye: Fegyvernek.

3. MÁLLERD szőrmésállat kísérleti telep.

A szőrmésállatok biológiája (élettan) a mai napig is eléggé ismeretlen. Alig pár éve a szaksajtóban is nagy vita zajlott le a szőrmésállatok párzási idejéről. A szőrmésállatok nem ismerése ugyancsak gyenge oldala vadászközönségünknek, pedig ha csak a szőrmék értékesítését vesszük számításba, akkor is tekintélyes bevételt jelent nemzetgazdaságunk számára.

Ezért van szükség megfelelő kísérleti telep felállítására. *Feladata:* mindazon szőrmésállatok tenyésztése, amelyek az országban előfordulnak, ezeknek az állatoknak biológiai vizsgálata és vadászközönségnek való bemutatása.

4—5. MÁLLERD „Csabai" és a „Gödöllői" vadászkutya tenyésztelep és iskola.

„Eb a vadász kutya nélkül" — tartja a közmondás. Ez így is van. Többezer kg vadhús vész el jó vadászkutya hiányában. Ezt a nagytömegű vadhúst nem lehet kikapcsolni a nemzetgazdaságból, ezért van szükség vadászkutyákra.

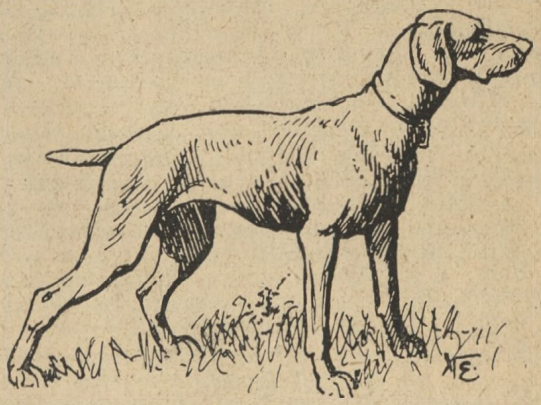

A háború következtében nagyon lecsökkent a vadászkutyáink száma. Vadászkutyatenyészeteink kivétel nélkül teljesen tönkrementek. Egyes kiváló tenyészdarabokat sikerült ugyan megmenteni, de tenyésztelepeket felállítani egyelőre csak államilag lehet. Az állam által kezelt területeken a vadászat el sem képzelhető vadászkutyák nélkül. Az erdőmérnök, erdész és vadőrképzés sem képzelhető el anélkül, hogy ha gyakorlatban be nem mutatnánk a hallgatóknak a vadászkutya tenyésztést és idomítást. A fentiekre való tekintettel van szükség a vadászkutya-telepekre.

Feladat: magas pedigréjű magyarvizsla tenyésztés sima és drótszőrben. Később egyéb vadászkutyafaj tenyésztése és idomítása is. Székhelye: Hejőcsaba (Miskolc mellett), Gödöllő, Király-u. 3.

6. MÁLLERD Vadbetegségeket Kutató Állomás.

Ennek fontosságát nem szükséges megokolni, mert természetszerűleg következik, hogy amikor az egész ország vadgazdaságát az állam vezeti és hasznosítja, szükség van egy ilyen intézményre. Ezen a téren nagyon nagy feladatokat kell még megoldanunk!

Feladat: az összes vadbetegségekkel való foglalkozás, azok elleni preventív (megelőző) és utólagos védekezés. *Székhelye:* Monor, Kistói-u. 29.

7. MÁLLERD Vadbiológiai Intézet.

A vadgazdálkodással kapcsolatban elkerülhetetlenül szükséges, hogy az egyes vadfajok biológiáját a legtökéletesebben megismerjük. Külföldön évtizedek óta működnek hasonló intézmények. A biológiai vizsgálatokkal egyidejűleg trofea tenyésztési vizsgálatokra is szükség van, mert a trofea erőssége szerint lehet a vadállományt minél előnyösebben biztosítani.

Feladat: Biológiai és trofea tenyésztési vizsgálatok. Székhelye: Vácrátót.

8. MÁLLERD Vadgazdasági Kísérleti Telep.

A vadászati kísérleti állomás elméleti utasításait ezzel a teleppel fogjuk átvinni a gyakorlatba. Ennek a telepnek gyakorlati megfigyeléseit vizsgálja tudományos úton a Központi Kísérleti Állomás. Tehát ez mintegy kiegészítő része a gyakorlatban az elméleti kutatásoknak.

Feladata: vadgazdasági kísérletek gyakorlati keresztülvitele egy modernül berendezett vadgazdaság keretében. *Székhelye:* Füzérkomlós.

9. MÁLLERD Vadászati Preaparatorium (szakszerű bőrmegóvási eljárás).

Mivel az ország hatalmas rezervátumai a MÁLLERD kezelésében vannak, ezekről állandóan jönnek be lőtt madarak és emlősök. A leggazdaságosabbnak látszik, hogy ha a lőtt anyag feldolgozását és preaparálását

házilag végezzük. Ezért vált szükségessé egy házi preaparatorium beállítása.

Feladat: a beküldött vizsgálati anyag tudományos célokra való előkészítése, bemutatása és kidolgozásra való preaparálása. Székhelye: MÁLLERD Központi Igazgatóság, Bp., III., Kunfi Zs.-u. 38—40.

10. MÁLLERD Természet Fotó Állomás.

A természet és különösen az állatfotográfia külön tudomány, amelyet talán az összes fotók közül a legnehezebb elsajátítani. Ezért van szükség egy olyan intézetre, amely ezt a speciális (különleges) kérdést művészi és tudományos alapon is kielégítő módon tudja megoldani.

Feladat: a természet fotografálása tudományos szempontból művészi kivitelben. *Székhelye:* Magyar Nemzeti Múzeum, Bp., Baross-u. 13.

11. MÁLLERD Állatanatómiai Kutató Állomás.

Az egyes vadfajok biológiai vizsgálatán és egyéb megfigyelésén kívül szükség van az anatómiai vizsgálatokra is. Ezek az anatómiai (bonctani) vizsgálatok azonban speciális előképzettséget kívánnak. Ezért van szükség ilyen állomás felállítására.

Feladata: a különböző vadfajok anatómiai vizsgálata vadgazdasági szempontok szerint. *Székhelye:* Magyar Nemzeti Múzeum, Bp., Baross-u. 13.

12. Madártani megfigyelések és kutatások a Madártani Intézettel együtt.

Vadgazdasági szempontból nagyfontosságú az egyes madárfajok vadászati hasznának, illetve kárának megállapítása. Ezért szükséges ezeket tudományos alapon vizsgálni és megfigyelni. Erre a célra már fel van állítva a Madártani Intézet, azonban szükséges, hogy ennek munkája speciálisan vadgazdasági szempontból legyen irányítva.

Ennyit röviden a Vadászati Kísérleti Intézményekről. A jövőben az a célunk, hogy minél szorosabb kapcsolatot építsünk ki a magyar vadászokkal és minél jobban segítsük őket a vadtenyésztés nehéz munkájában.

Szeressük, óvjuk, kíméljük a vadat, mert ma ez mindannyiunké!

Vadászkutya eladás az állami tenyésztelepeken

A nyári és az őszi almokból már most előjegyezhetők kiváló szülőktől származó drótszőrű német és símaszőrű magyar vadászkutyakölykök. A kölykök eladása kizárólag a jelentkezés sorrendjében történik, ezért írásbeli jelentkezés esetén a levél keltezését, illetve ideérkezését veszszük figyelembe. Érdeklődni lehet: MÁLLERD Központi Igazgatóságán (Bp., III., Kunfi Zsigmond-utca 38/40. Telefon: 258—920 35. mellékáll.)

SPORTLÖVÉSZET

Üdvözöljük

a „Magyar Vadász" hasábjain a demokratikus Magyarország vadászainak hatalmas táborát!

Legelsősorban is köszönetet mondunk a Magyar Vadászok Országos Szövetsége elnökségének azért az elhatározásáért, amellyel lehetővé tette, hogy sportunk — a vadászathoz legközelebb álló testvér-sportág — a Magyar Vadászlapban állandó rovatot kapjon.

Ebben a rovatban a szerkesztőség által rendelkezésünkre bocsátott terjedelemhez mérten a jövőben megjelenő közleményeinkkel többféle célt kívánunk elérni:

Ismertetni kívánjuk a magyar vadászokkal a sportlövészet különféle ágait, ezeknek akarat- és jellemnevelő hatásait, végül és nem utolsó sorban, rá akarunk mutatni a sportlövészeten keresztül elsajátítható *célzástechnika* és *célzásbiztonság* óriási előnyeire a vadászatban.

Multbeli mulasztásokat szeretnénk és igyekszünk jóvátenni azzal, hogy rámutatunk a vadászat és a sportlövészet nálunk eddig nem kellőképpen kiépített kapcsolataira. Számos külföldi példára utalhatunk, ahol a vadászok tekintélyes tábora a sportlövészet különféle ágainak még aktív versenyzéssel is hódol.

A vadászias ság elemi szabályainak egyike, hogy a vadat minél nagyobb biztonsággal, fölösleges szenvedést nem okozva hozzuk terítékre. Ennek viszont előfeltétele, hogy a vadász fegyverét ne csak alaposan ismerje, hanem tökéletesen tudjon vele célozni és lőni. Kívánatos lenne tehát, hogy a kezdő vadász — de még a „haladó" is időnként — semleges célokra módszeres célzási és lőgyakorlatokat végezzen, fegyverének hordását és szórásképét minden elképzelhető megvilágítási és időjárási viszonylatban tökéletesen ismerje. Így feltétlenül elérhető lenne az a nemzetgazdasági érdek is, hogy a sebezve elhullott vad százalékaránya — különösen most a háborús cselekmények következtében erősen lecsökkent vadállomány mellett — a minimumra szálljon alá.

A sportlövészet számos versenyága kielégíthet minden vadászigényt. Nemzetközi viszonylatban a következő fegyverfajtákkal rendeznek versenyeket: nagyöbűpuska (6—9 mm) 300 méterre; kisöbűpuska (max. öbnagyság 5.5 mm, ill. 0.22 inch) 50 méterre; hadipuska 300 méterre; céllövőpisztoly (0.22) 50 méterre; gyorstüzelő (automata) pisztoly (0.22) 25 méterre, 5 árnyalakra; hadi- (használati) pisztoly (6.35—9 mm) 25 méterre, árnyalakra; futószarvas lövés 100 méterre; élőgalamb és agyaggalamb lövés.

Ezek közül mindenki az egyéniségének, vagy szükségleteinek legjobban megfelelő versenyágat választhatja és a pisztolyszámok kivételével mindenki szoros kapcsolatban van a sörétes, vagy golyós vadászlövéssel.

Szándékunkban áll ezeket a versenyágakat különkülön részletesen is ismertetni s reméljük, hogy ezekkel sok hívet és aktív résztvevőt nyerünk a vadászok táborából. Viszont a lap egyéb cikkeiből az eddig csak sportlövészettel foglalkozók fogják megismerni a vadászat nemes gyönyörűségeit.

A magyar sportlövészetnek már multban is voltak szép sikerei az olympiai játékokon, világbajnokságokon és egyéb nemzetközi versenyeken. Sportágunk demokratikus átszervezése után máris könyvelt el kezdeti sikereket az 1947. évi Balkáni Játékok összetett csapatversenyének megnyerésével, legközelebbi hatalmas erőpróbája pedig a londoni Olympiai Játékokon lesz, ahol előreláthatólag gyorstüzelőpisztoly, céllövőpisztoly és kispuska egyéni versenyszámokban veszünk részt.

Üdvözletünk tolmácsolása mellett várjuk vadászbajtársaink hozzászólásait és érdeklődéseit. Szövetségünk minden hozzáintézett kérdésre örömmel ad kimerítő választ.

Sportbajtársi üdvözlettel

az Országos Magyar Sportlövő Szövetség elnöksége

Budapest, VI., Andrássy-út 105.

Vadőri fizetésekkel kapcsolatos közlemény

Hetek óta bizonytalanság uralkodik a vadásztársaságok körében a vadőri fizetésekkel kapcsolatban.

Ezen bizonytalanságnak kívánunk végetvetni, amikor közöljük az Országos Mezőgazdasági Munkabérmegállapító Bizottság hivatalos munkabérhatározatát. A határozat végrehajtása tárgyában elsőízben 50.735/1948. IX.—1. sz. a., a f. évi április hó 9-én történt intézkedés.

Határozat: ad 95.

Az a vadőr, aki nem teljesít teljes értékű vadőri szolgálatot, mert pl. egyéb foglalkozása is van, vagy saját kezelésében levő ingatlannal rendelkezik, vagy a szolgálat természete egész időre kiterjedő elfoglaltságot nem kíván meg, stb., annak havi javadalmazása a végzett munka arányában csökkentendő. Vita esetében az egyeztető bizottság dönt. A teljes értékű vadőri szolgálat tekintetében az F. M. vadászati osztálya tud tájékoztatást adni.

Fészkelő nagylilikek és kékcsőrű récék nyomában...

Irta dr. Beretzk Péter

Nem a ködbeburkolt Izlandra, nem az északi nap gyöngyfénypárájába burkolt Novaja-Semljára, sem pedig Grönland hullámverte sziklás partvidékére gondolok. Az sem szándékom, hogy az örök napragyogás tiszta kék ege alatt álmodó pálmák világába, a mediterran szelid partok mellé, vagy Középázsia kiégett steppéinek forró pusztaságában elterülő sós tavak mellé vigyem az olvasót. Mindössze csak az ország második legnagyobb magyar városának, Szegednek a határába kell kirándulnunk, hogy kutassuk a rejtélyt: hol költött ki a nagy lilik és merre van a fészekalja a kékcsőrű récének...

Mert az említett két madárnak otthonát távol tőlünk, más éghajlat és más természeti viszonyok között jelölte ki a Teremtő. A természet örök törvénye fogyul tartja a benne élőket. Néha megmagyarázhatatlan és rejtélyes parancsokat kell követniök. E jelenségek csak az emberi észnek jelentenek ámulatot és csodákat. A madártani jelenségek nagy része is ily csoda és megmagyarázhatatlan rejtély. Hogy csak a szemünk előtt lefolyó balkáni kacagó gerle terjeszkedését említsem fel. A már mindnyájunk előtt nagyon is ismert és magát otthonosan érző, számban szemmelláthatólag erősödő szürke gerlemadár indiai, északafrikai őshazájából a Balkánra téve át székhelyét, alig egy évtized alatt már elérte Prágát és Velencét! Ha ebben az iramban halad nyugat felé, a következő évtizedben meghódítja egész Európát.

A szabadon élő nagy lilik költése hazánk területéről ismeretlen. Tarján Tibor 1940 június elsején az ókígyósi rétről kapott két tojást, melyek nagy lilik tojásainak bizonyultak. Gyepes földön, kissé kivájt mélyedésben találta a tojásokat egy pásztorfiú. Kérdés, vajjon a fészekalj háborítatlanul költéshez vezetett volna-e? Véleményem szerint inkább „elejtett" tojásokról lehetett szó. A lúdfélék ugyanis gondos fészekrakás után kezdik el a tojást. Eredményes fészkelésről számol be Nagy Jenő a debreceni nagyerdő mesterséges tavainál. Itt azonban fogságban tartott madarak párzottak el.

Ez év tavaszán még áprilisban is szemmel tarthattunk 25—30-as nagy lilik csapatokat. Április 11-én még 150 körüli számban jegyeztem fel nagy lilikeket 100 körüli szürke lúd társaságában. Május elsején 16 évi megfigyelésem alatt (a halastó létesítése óta) első ízben találtam meg a nyári lúd fészekalját. Május első napjaiban részben párokra szakadozva 22 nyári lúd volt megolvasható, melyből 3—4 párnak a fészkelése biztosra vehető. Május 18-án öt nagy liliket észleltem, melyek kifogástalan módon repültek, tehát nem tételezhető fel, hogy sérültek lehettek közöttük. A következő hetekben a természetvédelmi őr többször tett jelentést párban úszó lilikekről, amelyet egyízben május közepén magam is észleltem. Komolyan gyanítottam a lilikek fészkelését. Még május végén is láttam párban úszó lilikeket, de fészkelésének nyomára bukkanni nem tudtam.

Véletlen vezetett rá a szerintem feltétlenül megbízható nyomokra. Az ú. n. egyes számú halasto a legtávolabbra esik megfigyelő helyemtől. Nagyobb nádas foltokon és a szegélyező nádcsíkokon kívül ott semmi más növényzet nincsen. Méternél magasabb vizet korbácsol benne az időnként vadul feléledő júniusi szél. Vöcskök úszkálnak sík tükrén, avas nádrengetegében barna réti héjják fészkelnek. Négy-öt hét is eltelik, míg ezt a tavat meglátogatom. Munkások voltak hazatérőben. Kaszáltak az egyes tóban. Az ütköző „csatakot" vágták ladikról. Őket kérdeztem az egyes tó madarai felől. Meglepő választ kaptam: egy öreg lúd úszkál esténként meg hajnalonként öt apró libával. Tovább kérdezve előadja, hogy a lúd homlokának fehérsége már messziről világít. Ő tudta is a fészket a sűrű nádban, hat tojás volt benne, de csak öt kelt ki. A fészekről mindig az a fehérhomlokú lúd repült el, melynek néha még a fekete hasát is látta. Következő munkáscsoportot is kérdeztem. Ott is volt olyan, aki látta az anyjukkal úszó apró libákat. A fehérhomlokú öreg lúd egyezett az elbeszélésekben. Ezek a munkásemberek nincsenek tisztában a lúd fajaival s így leginkább a fehér homlok tűnt fel nekik. Végre megvan a nagy lilik fészkelése! — kiáltottam fel magamban. De még nagyobb volt az örömem akkor, amidőn az egyik munkás azt is közölte, hogy fehérfejű, bukdácsoló kis récék is vannak ebben a tóban.

Utána kell járnom a dolgoknak. Szép-szép, amit hallottam. De ha már én mondom harmadiknak tovább, a továbbadással a kétség csak mindig nő. Vadásznak, madarásznak — közismert, vagy legalább is közhiedelem lévén a szokványos nagyotmondás — a szavahihetősége csak akkor hiteles, ha azt, amit mond, bizonyítani is tudja. Tehát rajta! Ki kell nyomoznom a mondottak valódiságát! A fehérfejű récék, azok be is váltak, mert Keve Bandi barátom tízszeres látcsővel lelkendezve jött hozzám június 8-án, hogy két bukdácsoló kékcsőrű réce hímet fedezett fel a tó közepén. Nagy a feladat, dehát két nagy dologról van szó. Arról, hogy az első nagy lilik fészkelésének és költésének bizonyításával a szegedi Fehértó vigye el az elsőség pálmáját, a másik pedig az, hogy a kékcsőrű réce fészkelése is bizonyítva legyen. E récefajnak hazai előfordulását Petényi fedezte fel az örkényi Madarassy-tavon 1852 június 5-én, 1923, 1924 nyarán találtak ott több párt és 1929-ben Vasvári Miklós 20—25 darabot észlelt augusztus folyamán. Bár a kékcsőrű réce az ország több helyén már előfordult vonulási időben, egyetlen fészkelőhelyének hazánkban az örkényi tavat tartották. (Erdélyben a Mezőség tavain fészkel még.) A szegedi Fehértavon 16 éven keresztül a kékcsőrű réce előttem ismeretlen volt, annak ellenére, hogy a szegedi múzeumban egy példány Szatymazról (a Fehértó mellett van) származik, az egyetemi gyüjteményben pedig egy hím példány a Fehértóról került elő a 20-as évek derekán. Az első kékcsőrű réce észlelésem 1948 január 15-én jegyezhettem fel. Egy áttelelő tojómadarat sikerült elejtenem. A kékcsőrű réce felismerése igen könnyű. A hímeknek fehér feje valósággal világít messziről. A tojónak is van világos pofafoltja, de ez nem tűnik fel messziről. Legjellemzőbb azonban az, hogy merev keskeny hegyes tollakból álló farkát rézsút kint tartja a vízből. Rendesen bukással menekül és a vöcsökhöz hasonlóan nem szívesen kel föl a vízről. Kézbevéve a madarat, legelsőbb is feltűnik bütykös csőrtövük. Ez a bütyök mindkét nembelinek egyformán megvan. Éppen ezért a kékcsőrű réce helyett szíveseb-

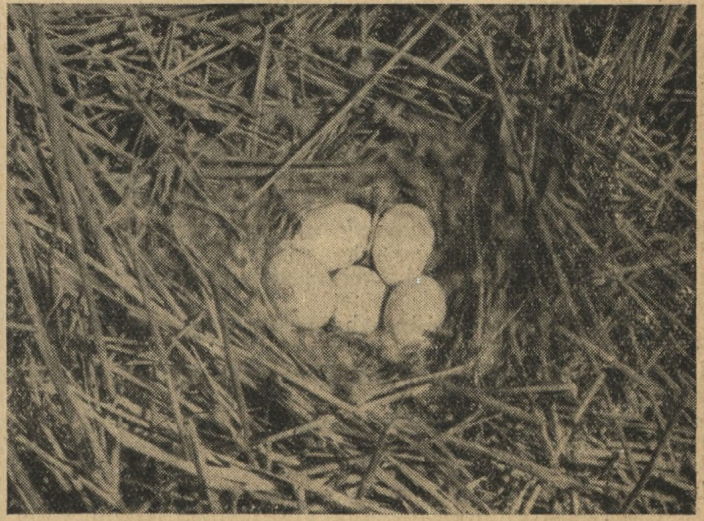

Nyári lúd fészke.

Utánnyomás tilos. Dr. Beretzk Péter felvétele.

ben adnám e madárnak a bütykösorrú réce elnevezést. A kék csőr nem jellemző e fajra, mert hiszen a barát, a kontyos,, a fütyülő réce csőre is kék, még hozzá búzavirágkék a párzási időben. A kékcsőrű récének a csőre — főképpen a tojóé — akárhányszor feketének látszó sötétkék.

Júniusban járunk. A bütykösorrú récének ilyenkor van a költési ideje. Sűrű nádban fészkel. Az pedig van bőven az egyes tóban, mert évről évre meghagyják a nádszegély avas nádját.

Háromtagú expedíciót szervezek. Magam mit sem érnék a négy kilométer hosszú parti nádszegélyben, meg a legalább is háromholdnyi sűrű nádszigetben. Egy esteledést és egy hajnalt reá kell áldozni. Nem is lenne semmi hiba, csak ne volna befogva az ember hétköznapokon estétől reggelig. Mert hát mégis csak a hivatal és az orvosi gyakorlat az első!

Június 12-én szombat estét várunk, hanyatlik a nap, amidőn kiérkezünk a tavak szélére. Lépésenként fészkelő szárcsák talpalnak tova a vizen. Vékony ciii hangok árulják el a függőcinkék jelenlétét a füzes lombjaiban. Ezen apró szövőművészek ilyenkor kezdik szőni csodálatos tudománnyal megépített fészkeiket. Vörösgémek kíváncsian nyujtogatják nyakukat a sástengerből fészkük közelében. Őszi látványon csodálkozom sokáig. Seregélyeknek sokezernyi csapata suhan a nádasok felett, majd rogyásig meglepi az apró füzeket és a zöld nádat. Éjszakázni jöttek. Június elején ily tömeg! Másként el sem tudom képzelni ez összeverődést, mint feltételezem, hogy az első költésbeli fiatalok járják együttesen nagy tömegben az élet útjait. Partifecske seregek is érkeznek. Ezek is éjszakai nyugvóhelyet keresnek. Barna rétihéjják lengenek a sásos szigetek felett. Ebben az évben szokatlan nagy számban maradtak itt. Már háromnak szétromboltam a fészkét és még legalább négy párnak lehet fészke hozzáférhetetlen nádsűrűségben. Elérjük a 4-es számú sekély vizű halastavat. E 300 holdnyi területre már csak 15 cm-es víz jutott. Valóságos madárparadicsom. Ez évben itt helyreállott az ősi állapot. Telistele mindenféle madárral. Szinte látom magam előtt az ősi Fehértavat, amidőn mind a 3000 hold ilyen volt. Madarak milliónyi tömegével teleszórva. Közelünkben 30—40 gulipán „kaszál" az iszapban. Néhánya a fejünknek tart egyenesen, riadt hangokat hallatva. Ezeknek bizonyára fiai vannak a közelben. Vöröslábú cankók riadtan füttyentenek, a vészjelek lázba hozzák a költő és fias madarakat. Már három gólyatöcs is teccs, téccsel a fejünk fölött, néhány goda is lotyózik, a bibicek is jajgatnak s most már teljes a zürzavar. Sok-sok száz goda, cankóknak tömege — jórészt galléros, tavi és réti cankók — oda sem fütyülnek a riadalomnak, ők nyugodtan táplálkoznak tovább. Nincs mit félteniök saját életükön kívül, nincs fészek, vagy apróság, melyet még maguknál is jobban féltenének! Messze bent a tó közepén kibújt sziget szélén 35—40 kanalasgém álldogál, felette dankasirályok kavarognak, lármáznak. 70—80 pár fészkel ott 30—40 gulipánnal és vagy 50 pár halászcsérrel együtt. E sűrűn lakott telepen állandó a csetepaté. Gyékénysátram a fészektelep közepén őrködik a fészkekre. Rézvörösre festi a lenyugvó nap fénye. Tetejében nyugodtan kotlik egy oda fészkelt dankasirály.

Mire 6 km-es séta után elérjük az egyes tavat, bizony megállapíthatjuk azt, hogy későn érkeztünk. Távcsövünk nem segít nagyobb messzeségben. Egy magányos távoli libát észreveszek, de már azt sem lehet látni, hogy kicsinyek úsznak-e mellette, de azt sem tudom már megállapítani, vajjon lilik-e vagy nyárilúd.

*

Napáldozat után már rohamosan fogy a fény. Visszafelé menet nincs sietnivalónk. Holdvilágos szürkületben fáradhatatlanul cserregnek-karatyolnak a nádirigók. Egy-egy sűrűbb avas nádas dzsungelben a tücsökmadár pirregi végét érni nem akaró egyhangú nótáját. Más minden csendes, csak a szúnyogok éhes hada zümmögő zsongása kísér éjszakai nyugvóhelyünkig, a madarásztanyáig.

Szerelmes kakuk az ablak alatti fűzfagallyon éjjel 11-ig áradozott, hol lassan, hol gyorsabban, hol kettőzve ismételgette szólamát. 3 órakor már másik is akadt és két hím trubadúr kortyantva űzte versenyre kelve szívük hölgyét. Velem együtt ezek is keveset aludhattak. Már alig pitymallik, talpon vagyunk. Képzeletemben látom az öreg fehérhomlokú ludat, amint nyugodtan legel a tóparti füvesen pelyheseitől körülvéve.

Sietve lépdeltünk a gát mentén. Vagy 20 percnyi járásra van az egyes halastó. A bíbic mellől két apróság most szaladt be a sűrűbe, az anyamadár nagy jajgatással legalább 200 méteren kísérget bennünket. Csapat csapat után húz el felettünk nagy magasságban. Nem tudok hova lenni a csodálkozástól. Nyár derekán ilyen gojzervonulást ki látott? Már legalább 20 népes csapat ment el északkelet felé, míg sikerül távcsövemmel felismerni tévedésemet. Nagy godák rajzanak kifelé a sekélyvizű tóból. Mennek, mint tavaszi hajnalon a gojzerek. Dehát hova és főleg miért? Hiszen jobb táplálkozó területet, mint a 300 hold sekély mocsárra, nem találnak sehol. Vagy talán most jutott eszükbe, hogy elfelejtettek családot alapítani és lemaradtak. Na ugyan elkéstek, az idei költésből már nem lesz semmi. Mindenesetre érdekes mozgalom, jó volna tudni célját. Vajjon estére vissza jönnek-e éjszakázásra, mint a gojzerek tavaszon. Aligha, mert legalább 7—800 méter magasan visz az útjuk. Ébrednek a madarak. Elkésett vonuló cankócsapat alacsonyan siklik át a vizek felett. Szürke gémek, mint leszúrt cövekek mozdulatlanságba meredtek. Három vakító kis kócsag rebben fel közelről.

A foltos nádi poszáták és a cserregők víg énekbe kezdenek. Sirályok tünnek fel, közöttük 3 nagy fiatal ezüstsirály. Ezek a „lósirályok" hetek óta itt tanyáznak. Csérek apró csillogó halakat szállítanak torkos pelyheseiknek. Itt halászgat a törpecsér is, pedig fészkét vagy 4 kilométerrel odább gyanítom. De úgylátszik, itt vannak az apróhalak. Most alig pár méterre fejünk felett kabasólyom siklik tova. Jól kivehető karmai között a hasához szorított aprómadár. Nádisárkány, pacsirta, de lehet hogy veréb. Távoli fészekben éhes vad szemek fürkészve, tágra nyitott torokkal várják az érkezőt. Végre halljuk már az egyes tó zsilipjén átzuhanó víz bömbölését. A nagy esőre megnőtt a Tisza. Gyorsan ki kell használni az alkalmat s az egyes tavon keresztül hömpölygve ömlik az ár a kettes tóba, majd azon keresztül a sekélyvizes hármasba, hol néhány nap alatt vízszemfedél borul majd a sirály, csér és gulipántelepre.

Vöcskök hada úszik el a beömlés irányából. Perszeerre sereglenek vízfolyással szemben a halak s itt könnyű szerrel fogdoshatják vöcsökmamák a család napi kosztját. Az egyes tó partián szemünkhöz tapad a távcső. Minden zeg-zugot átkutatunk, liba sehol. Azaz egyet épp most látunk beúszni vagy egy kilométerre tőlünk a sűrű nádba. Bütykösorrú récét vagy hármat is látunk. Serényen bukdácsolnak, alig hogy felbukkannak, máris eltűnnek. Leülünk, várunk. Mint reflektor sugárkévéje, pásztázzuk végig a tó tükrét, a parti részeket. Néhány vöcskön és a bütykösorrú récéken kívül nem látunk a vízen semmi mást. Hiába várakozunk. Nincs más út számunkra mint a legnehezebb utat választani: átkutatni a nádast. Bizonytalan az eredmény, mert 50 ember is kevés lenne erre a területre. De talán még nagyobb baj az, hogy az ember a nádrengetegben alig tudja helyét változtatni. Több éves avar nádtömeg hurkolja, gáncsolja, szegezi egy helybe az embert. De meg kell próbálni a lehetetlent is. Megvárjuk a melegebb napsütést, mert bizony korán reggel még nem csik jól a fürdés. Én a nagy nádnak azt a szegélyét választom, hol a lúdat a nádba többször beúszni látták és ahol a bütykösorrú récék is tanyáznak. A köldökig érő víz csak az első percben tűnik hidegnek, azután már megszokja az ember. Erős gumitalpú vászoncipőm és bőrerős vastag vászon nadrágom véd a nád szúrása, vagdosása ellen. Egyszerre két három töredezett nád, hegyes szigony mered a mellemnek, de néha a szememnek is. Védőszemüvegem otthon feleitettem. A sűrű új nádas zöldje csaknem mindent eltakar előttem. Lépésről lépésre alig vergődöm előre. Megállok a nádsziget szélének reitekében. Célom egy fiatal lilik elejtése, mely a fészkelést bizonyítaná. A puska komoly gondot jelent a folytonos bukdácsolás közben. Látom két társamat, akik már megunták a dzsungeljárást, a nádon kívül. Három

A VADÁSZ ÉS A VADÁSZKUTYA

Nem azért adtam írásomnak „A vadász és a vadászkutya“ címet, mintha ez a kettő elválaszthatatlan volna egymástól. Hiszen hányszor látunk vadászt kutya nélkül? És hány vadász van, kinek nincs kutyája? Írásommal azt akarom kifejteni, mi a vadásznak a vadászkutya?

Kutya nélkül a vadász sutának érzi magát. Sutaságának okára csak akkor jön rá, mikor tehetetlenségét érzi és ráeszmél, hogy a kutya... az állat... megoldotta volna azt a feladatot, melyre ő képtelen.

Például a vadásznak olyan területen, ahol a fácán ritkaságszámba megy, sikerül egy szép fácánkakast lőnie. Boldogan nézi, amint lövés után egy csalamádéba zuhan. De annál nagyobb lesz szomorúsága, mikor négy hajtóval már órákhosszat keresi és képtelen megtalálni. Mit adna, ha ilyenkor olyan segítőtársa volna, mely azt a ritka zsákmányt előkerítené? Ilyen vágyálmai születnek mindannyiszor, ha nemcsak ritka zsákmányról van szó, hanem gyakran előforduló vadról, mely sebzetten elveszett.

Vagy a vadász rójja a rétet, egyszerre háta mögött nagy cserregést hall. Hátratekint, egy nagy csapat fogoly rebbent fel mögötte, mely mellett elment. A lövéssel már elkésett, de ha segítőtársa figyelmeztette volna a foglyokra, pont előtte keltek volna fel.

Vagy a vadász lelőtt vadja vízbe esik. Ki tudja, milyen mély iszap van az alján? Vagy mennyi pióca hemzseg benne? Akármennyire szeretné és sajnálja, nem vállalkozhatik a kihozására. Hej, ha olyan segítőtársa volna, „aki“ erre képes, milyen más volna a vadászás!... Mennyire nem érezné tehetetlen voltát!...

Egy nagyvadas területen gyönyörű tizenkettes bikát megsebez a vadász. Napokig hiába keresik, még ha itt-ott nyomára is akadnak, mégsem találják meg. Napokig tépelődik és gyötri a nyugtalanság érzete: milyen kár a szép trófeáért... mennyit szenved szegény állat... Hiába, hiányzott mellőle „aki“ biztosan megtalálta volna.

Száz meg száz példát tudnék felhozni, mellyel bizonyíthatnám, hogy a vadásznak szüksége van olyan segítőtársra, aki kisegíti akkor, mikor ő képtelen cselekedni, mikor sutának érzi magát. Itt csak néhány példával világítottam a vadász ilyértelmű tehetetlenségére azért, hogy meggyőzően lássuk ennek a hiányosságnak az elkerülhetőségét és orvoslását.

Kérdés, van-e mód arra, hogy valaki a vadász tehetetlenségén segítsen? Kiben vannak meg az ehhez szükséges képességek?

Igen, van mód. Már az ősember, mikor megszelídítette a kutyát, gondoskodott a vadász segítőtársáról is, mellé rendelte a vadászkutyát. A vadászkutyának megvan az az adottsága, hogy az elmenekült sebzettet szimatoló képessége révén felkeresse és a vadászhoz vigye. Így az első példában említett fácánkakas nem veszett volna el. Ez a szimatoló képesség nem volt meg a négy hajtó egyikében sem, azért nem került meg a kakas.

A vadászkutyának megvan az a képessége, hogy a rejtőzködő vadat, melyet a legjobb szemű ember sem tud meglátni, bizonyos távolságról szimatjával megérzi és jelzi, vagyis megállja. Ha a második példában említett vadásznak vizslája van, nem történik vele, hogy a foglyok mögötte, lőtávolon kívül kelnek, mert az előtte keresgélő vizsla megérezte volna szimatjukat és jelezte, vagyis megállta volna.

A harmadik példában említett vadász is hazavihette volna vadját, ha olyan vizslája van, amelyik a vadat bármilyen vízből kihozza. Erre pedig minden vizsla képes.

A negyedik példában nem tépelődött volna hetekig a vadász, ha egy jól bevezetett véreb lett volna a segítőtársa. Elképzelhető az az öröm, melyet ilyenkor a vadászkutya szerez.

Mikor így bemutatom a vadász egyetlen, úgyszólván nélkülözhetetlen segítőtársát, ki kell jelentenem, azt is, hogy a kutya csak akkor válhatik megbízható segítőtárssá, ha azzá neveljük. Nehogy azt gondoljuk, mert vadászkutya, már mehetünk vele vadászni, mindent megtesz, amit kívánunk és parancsolunk.

---

bütykösorrú récét terelnek erre énfelém. Kettő hím egy tojó. Talán éppen ők zavarhatták ki ezeket a nád sűrűjéből. A két hím madár elbukfencezik tőlem jobbra, míg a tojó madár felém tart és nem messze beúszik a sűrűségbe. Két társam is felém veszi útját és most együttes erővel a becsúszott jérce után vetjük magunkat, mert itt kell lenni a fészeknek valahol. Csakhamar elnyel bennünket a sűrűség. Eleinte még hallszik a ropogás, a nádtörés, de azután már csak harsány kiáltozással adunk jeleket egymásnak. A széli részeken teméntelen a nádirogó-fészek. Sajnos a legtöbbjében elpusztult fiókák. A több napos hideg esőben teljesen átáztak a fészkek. Még most napok multával is vizet lehet facsarni belőlük. A kopasz apróságok sorra pusztultak, némelyikben már légykukac nyüzsög. Búbos vöcsök úszó fészkét többet találtam két-három mocskosfehér tojással.

Már vagy két órája törjük az avas nádat. A nádzsombékokba néhol térdig süllyedek. Torzsákat kell keresgélnem és erre lépni, de már érzem, hogy az éles torzsák némelyike a gumitalpon is átszúr. Élénk szúrást érzek a combomon. Már a nadrágomon is átszúrt a nád! — Nem — csak a cafatokra szaggatott nadrágomon keresztül pióca ragadt rám. Egyik társam kiáltozását hallom: egy fészekben két nagy zöldes tojást talált. Ez lesz a bütykösorrú tojása! Kifáradtam, mégis fokozott erővel igyekszem a hangja irányába. Úgyszólván másodpercenként váltjuk a kiáltást, de beletelt 10 perc is, míg elkerültem a fészekhez. Bizony nem a bütykösorrú fészke volt, hanem egy vörös gémnek (esetleg egy szürkegémnek) kocsikerék nagyságú, jórészt tört nádakból álló építménye, melyben két tojás volt. Az egyik már repedezve a kelés előtt, a másik is egy ponton már ütközött. Dél felé járt az idő, amidőn cafatos nadrágban és tépett ingben kikerültünk a nádból. A libáknak se híre, se hamva. Melegen sütött a nap. A sík vízen minden élet kihalt. A nádrengetegben hüsülnek valahol a lilikcsalád és a kotló bütykösorrú récék.

Most még valami hátra van: halálfáradtan is meg kell tennünk még egyet, amivel bizonyítani lehetne a lilik fészkelését. A munkások elbeszélése nyomán meg kell keresni a fészket, el kell azt hozni, a pehelyből minden kétséget kizárólag bizonyítani lehet a fészkelést. A leírás után bemegyünk a nádba. Összejárjuk a sűrűséget. Meg is találjuk a fészket, de már szétment állapotban. A tó vízzel töltése ellepte, szétringatta az építményt. Pehelynek nyomát sem leljük. Csak a sok nádtörmelék és sásszalma árulja el, hogy itt valamikor hatalmas nagy fészek lehetett.

Június 13-a nem hozott cserencsét, pedig a 13-as szám hozzám kegyes szokott lenni. Utólag akartam ezzel eldicsekedni, most azonban csak magamnak vallom be, hogy igaz az a közmondás, hogy kivétel erősíti a szabályt. Hiszen ha még maradhatnék egy-két napig, a kivételen is túltennék. Merem állítani akár fogadással is, hogy kinyomoznám a fészkelőket. De elfogyott az idő, sietni kell, mert estére haza kell érnem. A legszomorúbb az, hogy csak megint 10 nap elteltével látogathatok el a tóra. De még nem adom fel a küzdelmet és remélem, hogy a végén mégis csak eredményről tudok beszámolni olvasóimnak.

Postatakarékpénztári számla számunk 6.127

Ez a téves felfogás sok újvadászban keserű csalódást okoz. Mert, akármilyen kiváló leszármazású legyen az a vadászkutya, nevelés és tanítás nélkül csak hasznavehetetlen eb marad, mely a vadászaton nemhogy segítene, hanem kellemetlenséget és bosszúságot okoz.

Ezt a nevelést és betanítást elvégezheti maga a vadász is, feltéve, ha ért hozzá. Ha nem ért hozzá, bízza szakértőre, de akkor is el kell sajátítania, hogy miként bánjék a vadászkutyával. Enélkül a tudomány nélkül a legjobban idomított, a legnemesebb vadászkutyát is rövid időn belül elrontja és hasznavehetetlenné teszi.

Vadászainknál ennek a tudománynak a hiánya okozza a vadászkutyától való tartózkodást. A legtöbb vadász restel a kutyára időt pazarolni, inkább küszködik, szenved, nélkülözi az egyetlen megbízható segítőtársat. Hej, pedig de sokat veszít!

A vadászkutya elnevezés gyüjtőnév. Ezalatt az elnevezés alatt az összes vadászkutya-fajtákat értjük. Eeket a fajtákat rendeltetésük szerint öt csoportba osztjuk:

Az I. csoportba tartoznak a leggyakrabban használt, szimatot kereső és jelző vadászkutyák. Ezek az összes vizslafajták, melyek rendeltetése a vadász előtt keresgélve, a rejtőző vadat szimatról megtalálni és megállással jelezni.

A II. csoportba tartoznak azok a vadászkutyafajták, melyek rendeltetése a nagyvad nyomszimatjának (csapájának) követése. Ide tartoznak a vérebek, a bajor véreb és a hannoveri véreb.

A III. csoportba soroljuk a kajtató és a bokrászó ebeket, melyek rendeltetése sűrűségekben a vad kikutatása és fölverése. Ebben a csoportban vannak a spanielek és a tacskókopók.

A IV. csoportba tartoznak a kotorékebek, melyeket a föld alatt élő dúvadak vadászatánál alkalmaznak. Ezek a tacskó és foxi fajták.

Az V. csoportba tartoznak a kopófélék, melyek a vad hajtásával vannak a vadász segítségére. Ilyenek a különféle agarak, a falkakopó és a közönséges kopó.

Az itt előadottakból láthatjuk, hogy a vadászat minden ágához megvan a szükséges vadászkutya, mely rendeltetésénél fogva segítségünkre szolgál.

Az öt csoportba osztott kutya mind vadászkutya, de csak arra a vadászatra használható, amelyik csoportba tartozik, mert ez a rendeltetése, csak ehhez vannak veleszületett képességei. Tehát a vadászkutya elnevezés nem az jelenti, hogy az a kutya minden vadászatra alkalmas. Nem. Csak abban a csoportban, amelyikbe tartozik.

Pl.: Nagy járatlanságot árulna el az a vadász, aki a vizslának szánt munkájához egy tacskót venne meg, vagy a vérebnek szánt munkájához egy agarat. Bár mind a négy kutya vadászkutya, de a vizslának más a rendeltetése, mint a tacskónak és a vérebnek is más a sajátossága mint az agárnak.

De még inkább nem mondható komoly és igazi vadásznak az sem, aki házőrző, vagy pásztorkutyával akar vadászni. Ezeknek a kutyáknak más a rendeltetésük, nincs bennük a vadászathoz szükséges képesség, hajlam, tulajdonság.

Az ilyen járatlanság és komolytalanság persze megbosszulja magát, mert a vadásznak élvezet és szórakozás helyett csak szenvedést és bosszúságot szerez. Azért szükséges, hogy aki vadászni akar, először szerezzen kellő jártasságot és ismeretet a vadászat összes ágaiban, tehát tanuljon. Akkor megtalálja azt a gyönyörűséges szórakozást, melyet a vadászkutyával való vadászat nyujt.

CSERKÉSZBOLT Szövetkezet

a magyar ifjuság és a sportoló, túrázó nagyközönség boltja. Pesti üzletei: **VIII., Rákóczi-út 67.** *és* **V., Nagy Sándor-u. 6.** *— Kérje főbb cikkeinkről díjtalan árjegyzékünket. — Rendelések postán küldhetők központunk címére:* **VI., Hajós-u. 14.**

Felhívás a vadásztársaság tagjaihoz!

Vállalatunk felkéri azokat a magyar vadászokat, akik különleges kaliberű vadászfegyverrel rendelkeznek (tehát 25, 28, 32 stb. kaliber), közöljék vállalatunkkal lőszerkereskedőjük megnevezése mellett a folyó vadászidényre előreláthatólag megvásárolni szándékolt tölténymennyiséget.

Vállalatunk mindent megtesz annak érdekében, hogy minden egyes vadász töltényszükségletét a folyó vadászidényben már teljes mértékben kielégítse, azonban a jelenlegi anyaghiány mellett, takarékossági okokból a különleges kaliberekre csak oly mértékben szándékozik anyagot felhasználni, amely mértékben a különleges kaliberű töltények fogyasztása biztosítva van. Erre való tekintettel, ezeknek a kalibereknek a gyártását vállalatunk csak a lőszerkereskedők által most beküldendő megrendelésére fogja legyártani.

Saját érdekében cselekszik minden egyes vadász, ha úgy a normál kaliberű, töltények beszerzését lőszerkereskedője útján már most eszközli, mert csak így biztosíthatja magának a vadászati évadra teljes töltényszükségletét.“

Teljes tisztelettel

VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- ÉS FÉMÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

HÍREK ÉS KÖZLEMÉNYEK

Szövetségünk közbenjárása folytán lehetővé vált a fegyvertartási és vásárlási engedélyek egyszerűbb és gyorsabb elintézése, melynek módját az alábbiakban közöljük:

1. Az a vadásztársaságbeli tag, akinek a társaságban való meghagyása Szövetségünk által is megtörtént és sörétes vadászfegyvere van, de végleges engedélye nincs, az erre vonatkozó kérvényét a Belügyminiszter Úrhoz címezve, a vadásztársaság elnökének adja át. Az elnök a hozzá beérkezett kérvényeket összesítve mielőbb terjessze fel Szövetségünkhöz.

A kérvények feltétlenül tartamazzák a kérelmező pontos személyadatait, nevét, születési évét, anyja nevét, lakhelyét, foglalkozását és azt, hogy milyen gyártmányú gyári számú, rendszerű, kakasos vagy kakas nélküli, hány csöves és milyen ömnagyságú fegyverre kéri az engedélyt. A kérvényhez csatolni kell még a szül. anyakönyvi kivonatot, 3 db 6×6-os fényképet, melyet sajátkezűleg aláírni és a rendőrség által láttamoztatni szükséges, valamint a vadásztársasági tagságának igazolását.

2. Azon tagok, akik ezeideig saját fegyverrel és engedéllyel nem rendelkeznek és fegyvert akarnak vásárolni, azok külön kérvényt adjanak be fegyvervásárlásra vonatkozólag. A kérvény tartalmazza az 1. pontban ismertetett személyadatokat és vásárolni szándékolt vadászfegyver nemét (golyós, sörétes). A kérvény mellé itt is csatolandó a szül. anyakönyvi kivonat és a vadásztársasági tagság igazolása. Ezen kérvényeket is az elnök továbbítja a Szövetségünkhöz.

3. A vadőrök szolgálati fegyverének és fegyvertartási engedélyének rendezése céljából, ha a társaságok vadőrei végleges sörétes fegyvertartási engedéllyel vagy fegyverrel nem rendelkeznek, hasonló kérelmeket készítsenek el és azokat a többi kérelmekhez csatolva, kívül feltűnő helyen, lehetőleg színes ceruzával, „Vadőr"-i jelzéssel ellátva a Szövetség címére küldjék fel.

A Belügyminiszter Úrhoz címzett minden kérelmet 6 forintos okmánybélyeggel kell ellátni.

A Szövetségünkhöz beküldött kérelmeket közvetlenül az illetékes helyre továbbítjuk és az elintézett engedélyekről értesítést küldünk, közölve azt is, mennyi illetéket és bélyeg-költséget tartoznak fizetni.

Ennek megtörténte után a végleges tartási vagy vásárlási engedélyeket a társaság címére azonnal megküldjük.

Fentiekhez szükséges vásárlási vagy tartási engedély-nyomtatványok a Szövetségtől igényelhetők 20 filiér ellenében.

*

A vadásztársaságoktól beérkezett havi jelentések feldolgozása folyik. A jelentések eddigi kiértékelése és összegezése során kitűnik, hogy

1. a vadásztársaságok nem tudják, melyek a kártékony és melyek a hasznos, védett ragadozók.

2. A vadásztársaságok nem ismerik a legújabb ebtartási rendeletet.

3. Több vadásztársaság panaszkodik, hogy lehetetlen eleget tenni a havi jelentéseket elrendelő rendeletnek, mivel a vadásztársaságok tagjai egymástól nagy távolságokra laknak és nem tudnak egymástól havonta olyan adatokat összeszedni, amelyeket a havi rendelet előír.

A fenti három kérdésre a következő hivatalos választ adjuk:

1. A vadásztársasági jelentésekből meggyőződtünk, hogy a vadásztársaságok tagjai nem ismerik a ragadozó madarakat. Olyan madarakat jelentenek be, mint lelőtt kártékony ragadozó madarakat, amelyeket a vadászati tilalmi időket szabályozó rendeletek védenek. Azok a vadászok, akik nem ismerik meg a kártékony ragadozó madarakat — mint a galambász héja vagy karvaly, vagy még kevésbé a ritkábban előforduló réti héjákat, gatyás ölyvet, vöröses barna kányát —, azok csak a szarkát és a szürke varjút lőjjék. Tudatlanságukkal ugyanis több kárt tesznek, mint hasznot, mivel a kártékony ragadozók mellett a pusztuló félben lévő ritka madárfajokat, mint a sasok, solymok, vércsék, stb. pusztítják.

A törvény nemtudása és nem ismerése nem mentesít a törvény alól, tehát aki védett madarat lő, az vadászati kihágást követ el. Ismételten figyelmeztetjük a vadásztársaságokat, hogy a jövőben kártékony ragadozók irtását a szürke varjún és szarkán kívül csak azoknak engedjék meg, akik a védett ragadozó madarakat meg tudják különböztetni a kártékonyoktól.

2. Felhívjuk a vadásztársaságok figyelmét a földművelésügyi miniszter 165.940/1948. F. M. számú rendeletére, mely az ebtartást szabályozza. A rendelet 1. §-a kimondja, hogy a községek és városok külső határában póráz, illetve kolonc nélkül ebek semmiféle indoklással nem vihetők, illetőleg nem engedhetők ki.

Póráz, illetve kolonc nélkül a külterületen talált ebeket a mezőőrök, erdőőrök, vadőrök, rendőrök és pénzügyőrök minden melléktekintet nélkül lelőni kötelesek.

A terület vadászati jogát haszonbérlő vadásztársasági tagok ugyancsak szabadon elpusztíthatják a vadászterületen póráz vagy kolonc nélkül tartózkodó ebeket.

2. §. kimondja: A zárt, beépített területen kívüi a tanyákon és majorokban tartott ebeket biztos módon meg kell kötni, éjszakára pedig oly kolonccal ellátni, amely azok elcsatangolását meggátolja.

3. §. kimondja: Pásztorebek kizárólag a kihajtás és

Beruházási segély a vadásztársaságoknak

Szövetségünk elnöksége tekintetbe véve a vadászat terén fennálló nehézségeket, eljárt az illetékes minisztériumban, hogy a vadásztársaságok beruházási segélyt kapjanak.

Ennek megfelelően a Magyar Vadászok Országos Szövetsége felhívja az általa már elismert valamennyi vadásztársaságot, hogy 30 napon belül készítsenek el a vadásztársaságuk gazdálkodásáról szóló egyéves költségvetést.

A költségvetés tartalmazza havonkénti részletezéssel az alábbiakban felsorolt kiadási tételeket:

1. Területbér;
2. Vadőri fizetések (készpénzben, természetben);
3. Vadetetésre szánt költségek;
4. Vadszaporítással kapcsolatos költségek (tojásszedés, keltetés, stb.);
5. Dúvadirtással kapcsolatos költségek;
6. Egyéb a területtel kapcsolatos kiadások.

Ugyanakkor tüntesse fel minden vadásztársaság ezen a költségvetésen a várható bevételeket.

1. Elejtett vad darabszáma, illetve értéke, fajták szerint megosztva.
2. A tagdíjakból befolyó bevétel.
3. Egyéb bevételek.

Mindkét költségvetési tételt összegezzék. Ennek alapján kell kitűnni annak, hogy egy évben kb. milyen összegű segélyre lenne szükksége a társaságnak ahhoz, hogy a területét jó karban tudja tartani és a társaság tagjainak jó szórakozást tudjon biztosítani.

A költségvetéseket a Szövetséghez minél hamarább terjesszék fel. Az összegyüjtött adatok alapján a Szövetség gondoskodni kíván arról, hogy az egyes vadásztársaságok a Szövetség részéről milyen összegű anyagi támogatásban, segélyben részesüljenek, amelyet a társaság területe, összetétele és anyagi helyzete megkíván ahhoz, hogy abból jó vadászterület legyen.

őrzés ideje alatt, vadászebek csupán vadászat, illetőleg idomítás céljából és csak vadászjeggyel rendelkező vadász felügyelete alatt tartózkodhatnak külterületeken.

4. §. kimondja, hogy a fentiek ellen vétők kihágást követnek el, mely kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbíróságnak hatáskörébe tartozik.

Felhívjuk a vadásztársaságok figyelmét, hogy a fenti rendeletet lehetőleg dobszóval tegyék közzé a bérletük körzetébe tartozó falvakban és az illetékeseknek, elsősorban a rendőrség figyelmét hívják fel a rendeletre.

3. A jövőben csak negyedévi jelentéseket kell beadni a vadásztársaságnak. A negyedévi jelentések formáját és tárgyát külön értesítés útján fogjuk közölni.

Felkérjük a vadásztársaságokat, hogy jelentéseikre vagy egyéb beadványaikra a jövőben kötelességszerűen írják rá (a bal felső sarkára) vadásztársaságuk nevét, számát és a vármegye nevét.

SZÖVETKEZETI KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Vadászok Országos Értékesítő Szövetkezete örömmel üdvözli ez alkalommal a magyar vadásztársadalmat és egyben az alábbi szövetkezeti értesítést teszi közzé.

Több vadásztársunk kérésére közöljük, hogy egy szövetkezeti üzletrész névértéke 10 Ft., a beírási díj személyenként egyszersmindenkorra 2 Ft.

Vadásztársaság, mint olyan, szövetkezetünk alapszabályai szerint szövetkezeti tag nem lehet, csakis vadásztársasági tagok egyénenként. Módjában áll azonban a vadásztársaságoknak egy tagot megnevezni s üzletrészeiket annak nevére jegyeztetni. Felhívjuk vadásztársaink figyelmét azon körülményre, hogy egy tag több üzletrészt is jegyezhet, ami saját érdekében is indokolt.

Közöljük továbbá jelenleg érvényben lévő vadbőrátvételi árainkat melyek természetesen Ia alapon értendők, ami azt jelenti, hogy a feles értékű darabnál az alanti ár felét, míg a negyedes értékűnél annak negyedét fizetjük. A minősítés mindenkor vadásztársaink érdekeinek szem előtt tartásával történik.

Róka	27.50	Ft
Pézsma	45.—	„
Borz	40.—	„
Nyest	400.—	„
Nyuszt	300.—	„
Házinyúl per db	4 50	„
Házinyúl per kg	8.—	„
Téli szarvas per kg	12.—	„
Nyári szarvas per kg	15.—	„
Görény	33.—	„
Mezei nyúl	5.—	„
Vidra	150.—	„
Mókus	4.—	„
Vadmacska	15.—	„
Hermelin	8.—	„
Téli őz	12.—	„
Nyári őz	15.—	„

Szövetkezetünk címe: Magyar Vadászok Országos Értékesítő Szövetkezete, Budapest, IV., Szabadságút 5. III. 14. Telefonszáma: [illegible].

[illegible] kszáma: 48.800. Bianco csekkön való átutalásnál kérjük a szelvény hátlapján feltüntetni, hogy a fizetés Szövetkezetünk részére történt.

RENDELET A TILALMI IDŐRŐL

A vadászat szabályozása tárgyában kiadott 4,640/1945. M. E. számú rendelet (Magyar Közlöny 76. sz.) 12. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

I. VADÁSZATI TILALMI IDŐK.

1. §.

Általános vadászati tilalmak.

Egész évben tilos vadászni:
medvére,
szarvasborjúra,
dámborjúra,
őzgidára,
muflonra,
fácántyúkra,

siket- és nyírfajdkakasra, tojóra, valamint jércére, túzok tojóra és jércére, nyári lúdra, kis- és nagykócsagra, kanalasgémre, üstökösgémre, batlára (fekete ibiszre), fekete gólyára, gólyatöcsre, gulipánra, godára, bibicre, dankasirályra, vándorsólyomra, rárósólyomra, ugartyúkra, kisvércsére, vörös- és kékvércsére, egerészölyvre, barátkeselyűre, fakókeselyűre, dögkeselyűre, kígyászölyvre, darázsölyvre, a sasok és baglyok valamennyi fajtájára, valamint az összes éneklőmadárra.

apróvadas területen szarvasra és dámvadra.

2. §.

Részleges vadászati tilalmak.

(1) Február hó 1. napjától július hó 31. napjáig tilos mindenféle vadra hajtókutyákkal (agárral, tacskóval vagy más hajtóebbel) vadászni. Ez idő alatt is szabad azonban kotorékebekkel kotorékmunkát végeztetni, vizslával, spanielle1, pórázon vezetett vérebbel és friss disznónyomra eresztett ú. n. disznóskutyával vadászni.

(2) Február hó 1. napjától augusztus hó 31. napjáig hasznosvadra hajtókkal vadászni — vizimadarakat és erdei szalonkát kivéve — tilos.

(3) Tilos végül a vadászat a 4. §-ban felsorolt vadakra a vadászati idényen kívül.

3. §.

A tilalmi idők alatt nem szabad sem a vadak fiait elfogni vagy elpusztítani, sem a madarakat fészkelésükben zavarni, vagy tojásaikat elszedni. A madarak tojásainak — kizárólag vadtenyésztési vagy tudományos célból — szedésére a földmívelésügyi miniszter adhat engedélyt.

II. VADÁSZATI IDÉNY.

4. §.

(1) Vadászati idény az az időszak, amelyen belül szabad vadászni.

(2) Szabad vadászni:

a) szarvasbikára szeptember hó 1. napjától október hó 15. napjáig bezárólag;

szarvastehénre csak a földmívelésügyi miniszter külön engedélye alapján és az abban meghatározott időn belül kizárólag selejtezés céljából;

b) dámbikára október hó 15. napjától november hó 15. napjáig bezárólag;

dámtehénre csak a földmívelésügyi miniszter külön engedélye alapján és az abban meghatározott időn belül, kizárólag selejtezés céljából;

c) őzbakra csak a földmívelésügyi miniszter külön engedélye alapján és az abban meghatározott időn belül;

őzsutára csak a földmívelésügyi miniszter külön engedélye alapján és az abban meghatározott időn belül, kizárólag selejtezés céljából;

d) vadkanra, vaddisznókocára és vadmalacra egész évben;

e) nyúlra október hó 15. napjától január hó 31. napjáig bezárólag;

f) fácánkakasra október hó 1. napjától január hó 31. napjáig bezárólag;

g) fogolyra augusztus hó 15. napjától december hó 31. napjáig bezárólag;

h) túzokkakasra csak a földmívelésügyi miniszter külön engedélye alapján és az abban megállapított időn belül;

i) császármadárra augusztus hó 15. napjától október hó 31. napjáig bezárólag;

j) fürjre, harisra, gerlére, vadgalambra (kék és örvös) augusztus hó 1. napjától december hó 31. napjáig bezárólag;

k) erdei szalonkára szeptember hó 1. napjától április hó 30. napjáig bezárólag;

l) a kacsák minden fajára és egyéb vizimadarakra július hó 15. napjától március hó 31. napjáig bezárólag, kivéve a rizstelepeket, amelyek területén a kacsákra minden időben korlátozás nélkül szabad vadászni;

m) vetési lúdra, kis- és nagylilikre szeptember hó 1. napjától április hó 15. napjáig bezárólag;

gémekre csak halastavaknál szabad vadászni.

(3) A (2) bekezdés *a), b), c)* és *h)* pontjában említett kivételes elővés engedélyezése iránti kérelmeket az illetékes vármegyei vadászati felügyelő útján

Kvaterkázás közben

Írta
Piatsek Gyula

A vadászoknak egyéni és társas vadászataik közben nagyon sok apró-cseprő kalandban, mókában, tréfában van részük, nagyon sok értékes megfigyelést is tesznek, amelyeket az utókor, illetve a kezdő vadászok részére megörökíteni szükséges és érdemes. Nemcsak élvezetesek és szórakoztatók az ilyen apróságok, amelyeket a vadászvacsorák, mulatozások, vidám poharazások alkalmával pipaszó mellett elmesélnek, hanem rendkívül tanulságosak is.

Több mint négyévtizedes változatos vadászmultam alatt velem is sok minden megesett, sok esetnek voltam részben szenvedő alanya, részben szemtanuja. Ezen kedves emlékeimből feleleventek néhányat.

Égbeszállt pecsenye.

Több mint negyven évvel ezelőtt, még veszprémi kisdiák koromban H. Imre bácsi, a házigazdám, egy szép novemberi napon vadászni indult Fickó kutyájával. Mikor észrevettem a készülődéseit, rögtön én is hozzácsatlakoztam. Egész délután róttuk a határt, de még egy nyulat sem láttunk és meglehetős nyomott hangulatban érkeztünk le a jutasi lápra. Ott a vasútvonal mentén sűrű náddal benőtt agyaggödrök voltak. Ezekben sem volt semmi. A legutolsó nádasban Fickó hirtelen megállt, majd egy percnyi feszült várakozás után egy hatalmas dunai gácsért röpített ki. A puska durran és Fickó büszkén hozza a szép kacsát. Imre bácsi megsímogatta, aztán tarisznyájába dugta. Itt megjegyzem, hogy a magyar vadászok abban az időben még nem jártak hátizsákkal, hanem nagy cifra magyaros tarisznyát viseltek, amibe belefért egy nyúl, kolbász, szalonna, kenyér, pogácsa, pipa, dohányzacskó, töltény, stb. no meg a pintes-üveg.

Csendben ballagtunk hazafelé, aztán az Aranyosvölgyben leültünk egy sziklára falatozni. Már feljött a hold, amikor Imre bácsi összecsomagolta a maradék elemózsiát és kihúzta a tarisznyából a pintest, amelyből nagyot húzott. A következő pillanatban a vadkacsa kirepül a nyitott tarisznyából, mire Imre bácsi egy hirtelen fordulatot csinált és az üveget kiejtette a kezéből a sziklára, ahol az össze is törött. Szomorúan nézett az öreg hol a kacsa után, hol a pintes cserepeire, majd hozzám fordult: „Fiam, lakat legyen a nyelveden, erről senkinek ne beszélj, mert ha vadásztársaim megtudják, kigúnyolnak és nem lesz maradásom ebben a városban".

Most már elmondhatom, nincs miért hallgatnom az esetről. *

Egy gyönyörű júliusi reggel a nádasdi erdőben cserkésztem. Gyalogösvényen mentem a mintegy 150 méter széles, harmattól csillogó rét szélén, amikor a rét tulsó oldalán egy nagyobb csalánbokor mellett szép agancsú őzbakot pillantottam meg, amint fejét éppen felemelte. Mivel teljesen nyilt helyen mentem és semmi takarásom nem volt, hirtelen leültem a gyalogösvényre. A bak idegesen viselkedett és folyton mozgott, tehát puskámat feltámasztva vártam, míg a bokor mellett egy percre nyugodtan megállt, de csak az elejét láttam, a többit eltakarta a csalán. Lövésemre a bokortól két méterre kezdődő sűrű vágásba ugrott és ott pillanatok alatt eltűnt.

Leültem egy tuskóra és 10 percnyi várakozás után elindultam a bakot megkeresni. Miután tisztán láttam, hogy a bak hol ugrott be a sűrűbe, a rálövés helyét nem néztem meg, hanem rögtön bementem a vágásba ott, ahol a bak eltűnt. Kerestem bokorról bokorra, a csalánnal és tüskés szederindával benőtt vágásban, hol állva, hol négykézláb, de a baknak nyoma sem volt, sehol nem találtam egy vércseppet sem. Ujra kimásztam a vágás szélére és zsebkendőmmel törölgetve a füvet és leveleket, vérnyomokat kerestem. Semmi. Leültem egy tuskóra és újra átgondoltam az egész esetet, aztán, mivel már kimelegedtem, ingujjra vetkőztem és újra tovább folytattam a keresést. A baknak meg kell lenni, mert azt fényes nappal ilyen csunyán elhibázni nem lehet, velem még ilyen nem esett meg. Már legalább két órája kerestem a bakot abban az át-

kell a földmívelésügyi miniszterhez benyujtani.

III. VEGYES RENDELKEZÉSEK.

5. §.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedő elzárással büntetendő az, aki a jelen rendelet 1., 2., és 3. §-ában foglalt rendelkezéseket megszegi, vagy kijátssza.

(2) A pénzbüntetésre az 1928 : X. törvénycikk, illetőleg a 8.960/1946. M. E. számú rendelet rendelkezései az irányadók azzal az eltéréssel, hogy a pénzbüntetés legmagasabb összege 1800 forint.

(3) A jelen rendeletben meghatározott tilalmi idő alatt lelőtt vadat el kell kobozni.

(4) A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbíróságnak hatáskörébe tartozik. Szakminiszternek az 1929 : XXX. tc. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontja alkalmazása szempontjából a földmívelésügyi minisztert kell tekinteni.

6. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Hatálybalépésével a 125.900/1947. F. M. számú rendelet (Magyar Közlöny — Rendeletek Tára 82. szám) hatályát veszti.

Budapest, 1948. május 31-én.

A miniszter helyett:
Keresztes Mihály s. k.
államtitkár

Szerkesztői üzenet

A beküldött levelekre és cikkekre vonatkozó válaszokat helyszűke miatt csak későbbi számainkban közöljük.

Felkérünk minden olvasónkat, hogy a lapunkkal kapcsolatos észrevételeiket juttassák el a szerkesztőséghez, írjanak cikkeket, rövid érdekes történeteket és sikerült fotofelvételeiket is küldjék el hozzánk.

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztő: KÁRPÁTI JÓZSEF
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV, Szabadsajtó-u. 5. Telefon: 186—559.
Csekkszámlaszám: 6127.
A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Orsz. Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tagjai
Külön árusítási ára: 2.— Ft.

Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Budapest, VI., Nagymező-u. 3.
A nyomdáért felel:
Szabó István vállalatvezető

Tasziló vadászik

Arisztid és Tasziló vadászni mentek. Mikor kiérnek a területre, Arisztid csodálkozva odakiált Taszilónak, látva a cca 60 főből álló hajtósereget:

— Mondd khérlek, milyen vadászat ez?

Mire Tasziló:

— Khérlek, ez hajtóvadászat.

A hajtás megindul. Kis vártatva nagy kiabálás, jajgatás veri fel az erdő csendjét.

Tasziló rohan a lajkiáltások felé és látja, hogy két hajtó alaposan meg van sörétezve. Nem messze tőlük áll Arisztid. Tasziló hozzáfordul és kérdi:

— Ki lőtte meg khérlek, ezeket a hajtókat?

Arisztid: „én".

Tasziló felkiált:

— Hát hogy tehetted ezt, te szerencsétlen!?

Arisztid pokoli flegmával válaszol:

— Khérlek, miért csodálkozol, hisz azt mondtad, hogy ez hajtóvadászat.

Küldjünk cikket, fotót a szerkesztőségnek

kozott sűrűben, minden bokrot külön áttapogattam, tele voltam tüskével, karmolással, az eredmény semmi. Holtfáradtan visszamentem a rét szélére és ott leülve egy tuskóra, kárvallott képpel bámultam a semmibe. Átgondoltam a dolgot újra és újra és megint csak oda lyukadtam ki, hogy a baknak ott kell lenni a sűrűben, mert azt nem hibáztam el.

Ekkor véletlenül ráesett tekintetem arra a bizonyos családbokorra, amely mellett az őz állott és azt láttam, hogy több dongó röpköd körülötte. Felugrottam, odaszaladtam és ott feküdt a dermedt bak a magas fűben azon a helyen, ahol a rálövés pillanatában állott. Nem ment egy lépést sem, gyönyörű laplövése volt. 26 cm magas, elég vastag szárú és szép rózsájú agancsa most is egyik legkedvesebb trófeám. Mellette volt egy fekvés, ahol az a — valószínűleg — gyengébb bak feküdt, amelyet a bokortól nem láttam és amelyik a lövés pillanatában beugrott az erdőbe. Ebből az a tanulság, hogy mindig először a rálövés helyét kell alaposan megnézni.

A rövid róka

A kaposfői erdőben vadásztunk egy szép novemberi napon. Sűrű, mintegy másfél méter magas tölgyesben hajtattunk. Elég szépen volt kakas, nyúl, de akadt néhány szalonka is. Tőlem balra állt B. E. vadásztársunk, öreg vadász, híres lövő, akit még hibázni nem látott senki. Nagyon jól lőtt márkás puskáival, de nem hibázott rozoga, ütött-kopott, rozsdás puskájával sem, amikor anyagi helyzete romlása folytán, kénytelen volt drága puskáit eladni. Mögöttünk szálas akácerdő volt, ahol kétszáz lépésig elláthattunk. Az egyik hajtás vége felé, kettőnk között, de B. E.-hez közelebb, átugrott a nyiladékon egy hatalmas róka. B. E. elkésve vette észre, de azért villámgyorsan odadobott két lövést, a róka azonban minden jelzés nélkül elszaladt és eltűnt szemünk elől. B. E. restelkedve csóválta a fejét.

Amikor összejöttünk egy kicsit falatozni, elkezdtük a vadásztársak a rókaesetet megvitatni. B. E. csak hallgatott. Amikor azonban egy egész kezdő vadász nagyhangon oktatni kezdett bennünket a rókalövésre, megszólalt: „Mesebeszéd, nem az volt a hiba, hanem az, hogy a róka rövid volt, én pedig rendes hosszúságú rókákra vagyok belőve." Öreg néhai vadásztársunk felmentésére közlöm, hogy a rókát néhány nap múlva vadőrünk megtalálta, kimúlva.

TARTALOMJEGYZÉK:

Vezércikk: A „Magyar Vadász"-nak és a Magyar Vadászok Országos Szövetségének feladatairól, Ékes István.
Üdvözletek.
Július (időszerű tennivalók).
G. Tóth László verse: Róka.
Halmágyi S. Gyula: Árvízi őzmentés.
Kép: Üzekedő őzek. **Vezényi E.** rajza.
Igy vadásztak (humoros részlet).
Kostyál Sándor: Az én bakom.
Felhívás a vadőrök részére szóló kötelező lapelőfizetésről.
A vadat nemcsak lőni, de tenyészteni is kell! (Mallerd ismeretterjesztő cikke).
Sportlövészet.
Vadőri fizetésekkel kapcsolatos közlemény.
Dr. Beretzk Péter: A fészkelő nagy lilikek és kékesőrű récék nyomában . . .
Félix Endre: A vadász és a vadászkutya.
Hírek és közlemények.
Szövetkezeti közlemények.
Rendelet: A tilalmi időről.
Platsek Gyula: Kvaterkázás közben.
Vadászvicc a Taszlóról.
Hirdetések.

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. azelőtt SKABA és PLÖKL
Budapest, VI, Bajcsy-Zsilinszky-út 33.
Telefon: 122—979

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54.
özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6.
DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13.
GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udvarban).
HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7.
HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3.
KNÉBL FERENC
VIII., Baross-utca 17.

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

SPORTRUHÁT SPORTRUHÁZAT-tól vegyen
HUBERTUS- kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Hirdetőinknél hivatkozzunk a „MAGYAR VADÁSZ"-ra

I. ÉVFOLYAM, 2. SZ. ÁRA 2 FORINT 1948 JÚLIUS 15.

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

OLCSÓBB LESZ A VADÁSZJEGY ÁRA

Megkezdődött a kacsázás

CÉLUNK

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének célja tömören összefoglalva: a dolgozó vadászok megsegítése a vadászat minden területén. Valljuk be, ez nem kis feladat, hanem óriási munkát jelent részünkre, amelyhez minden vadász támogatását kérjük.

A feladataink közül egy néhányra rá kell mutatni. Egyik legfontosabb feladat a fegyvertartási engedélyek revíziója. Néhány nappal ezelőtt valaki azt mondta, hogy a Szövetségnek az legyen a célja, hogy a vadászokat a legmesszebbmenőkig támogassa. Igen, mi mindent elkövetünk, hogy az országban a becsületes, politikailag és vadászerkölcsileg kifogástalan vadászok minden lehetőséget megkapjanak és csak ők vadászhassanak. Nem szabad azoknak vadászni, akik a multban súlyosan vétettek az ország és a magyar dolgozók érdekei ellen és azoknak sem, akik nem tartják be a tilalmi rendelkezéseket, amelyeket a minisztérium, vagy a vadásztársaság határozott meg. Nem befolyásol bennünket az az érvelés — hogyha valami multbeli politikai bűnről van szó és jön a mentegetés — hogy nem követett el főbenjáró bűnt, nagyon jó vadász stb. Aki vétett a magyar dolgozók ellen, az ha enyhén is, de bűnhődjön érte. Persze nem csak az bűn, ha valaki gyilkolt, rabolt, vagy más ehhez hasonló főbenjáró bünt követett el, mert számos olyan cselekmény volt, amely súlyosan ártott nemzetünknek. Nem csak a hídrobbantók voltak aljasok, hanem azok is, akik velük egyetértettek. Meg kell mondanunk nyiltan, nem szabad annak megtörténni, hogy olyanok kezébe is kerüljön fegyver — ha az vadászfegyver is, — akik nem előre néznek, hanem hátra, akik szégyenteljes multjukkal a magyar nemzetet lejáratták a világ népei előtt és akik az országunk lerombolásában résztvettek. Ezren és ezren nem tudjuk helyrehozni azt, amit ők elrontottak. Most ne jöjjön senki sem ezek közül azzal a mentegetőző érveléssel, hogy ha követtek is el a multban hibát, de jó vadászok, annyira megszokták a vadászást, hogy nem tudnak nélküle élni. Nagyon sok úgynevezett „régi vadász"-t ismerünk, aki messze van attól, hogy a jó vadász jelzőt megérdemelje. Szép számmal akad közöttük, aki nem jellemes vadász.

Nem számithat kiméletre az sem, aki bár tagja valamelyik vadásztársaságnak, mégis úgy viselkedik, mint egy orvvadász. Van olyan, aki szarvastehenet képes lőni, másik, aki a nyolc malacos anyakocát lövi ki a három hetes malacok mellől és igy egy lövéssel kilencet végez ki akkor, amikor rettentően rosszul állunk fővadban. Akad olyan is, aki tilalmi időben lő nyulat, azzal a trükkel, hogy a kannyulakat ritkítja, nehogy tönkre tegyék az anyanyulakat. Aki vadkacsát lő júniusban azon a címen, hogy rizsföldön szabad, — mondanunk sem kell, hogy rizsföldnek azon a környéken nyoma sincs. — A példák százait lehetne felhozni és nagyon jó, hogy mi ezekről a bajokról tudunk, mert igy tudunk ellenük védekezni. Igen, mert ezekkel szemben védekezni kell, sőt támadni. Mindent el kell követnünk, hogy kicsavarjuk a kezükből a fegyvert az ilyeneknek, hogy ne tudják felhasználni sem a társadalom, sem a nemes vadjaink ellen.

A munkánk során követhettünk el hibákat is, mert aki dolgozik, az hibázik is néha. A feladat nagy és sokoldalú volt. Több, mint 40.000 fegyvertartási engedélyt kellett revizió alá venni az ille-

Helyes vadgazdálkodással is a 3 éves tervet építed!

tékes szervek véleményezése alapján, nem beszélve azokról, akik több fegyvertartási engedéllyel is rendelkeznek. Nagyon sok segítséget nyujtottak a munkában vadásztársaink konkrét adataikkal, amelyek kétségbevonhatatlanul bizonyították az egyesek bűnösségét, vagy ártatlanságát. Minden esetben tárgyilagosan döntöttünk, nem engedtünk sem a magunk, sem mások érzelmi megnyilvánulásainak. Nem befolyásolt bennünket az sem, hogy ki melyik párthoz tartozik, mert elnökségünk a Magyar Függetlenségi Front valamennyi pártját képviseli és így ki van zárva az egyoldalúság, vagy elfogultság. Ennek ellenére, mint említettük, történhettek hibák, amelyek azonban orvosolhatók. A reviziót e hónapban befejezzük, s akkor rátérhetünk a hibák kivizsgálására.

Minden vadásztársunknak módot nyujtunk arra, ha úgy érzi, hogy igazságtalanság érte — hogy ügyét megfellebbezhesse. Elvárjuk azonban azoktól, akik fellebbezéssel élnek, hogy előzőleg megvizsgálják multbeli cselekedeteiket, vajjon nem találnak bennük kivetni valót és csak azután fordulnak hozzánk.

Szövetségünk mindenekelőtt figyelembe veszi azt, hogy az illető hogy viselkedik a népi demokrácia fejlődésével, termelési és munkaversennyel, beszolgáltatási kötelezettséggel stb.-vel kapcsolatban, egyszóval, hogy mennyire szereti hazáját. Az a célunk, hogy csak olyan kapjon fegyvert a kezébe, aki híve a népi demokráciának, de az kapjon olyat és annyit amilyenre és amennyire szüksége van. Szeretnénk megszüntetni azt a bizonytalanságot, amely immár három éve tart. Meg akarjuk valósítani azt, hogy aki megkapta a fegyvertartási engedélyét és becsületesen szolgálja hazánkat, az élete végéig meg is tarthassa. Nincs rosszabb a kínzó bizonytalanságnál, amikor senki sem tudja, hogy mikor kell a fegyverét leadni, ennek kívánunk véget vetni még ebben az évben.

Megvalósítandó terveink közül az egyik legfontosabb a vadásztársaságok megsegítése, erre vonatkozik az első számunk 13. oldalán megjelent „Beruházási segély a Vadásztársaságoknak" című közlemény. Kérjük a vadásztársaságok vezetőségét, de minden vadásztársunkat, aki a társasága ügyét szívén viseli, hogy kövessenek el mindent a kért adatok határidőben történő beszolgáltatására, s a valóságnak megfelelő adatokat szolgáltassanak csak be hozzánk, mert másképpen a kívánt cél ellenkezőjét érnék el.

A demokratikus kormányzat segítségét minden vadásznak örömmel kell üdvözölni, mert ezzel lehetővé válik a legszegényebb vadásztársaságnak is az, hogy a vadászat nemes, férfias sportját üzhesse.

Rendkívül sok folyamatban lévő problémáról kellene írnunk: vadászjegyilleték jelentékeny mérsékléséről, a töltényárak leszállításáról, a fegyverek részletfizetési vásárlási lehetőségéről stb.

A fentiekből láthatják vadászbarátaink, hogy a Szövetségünk valóban az egyetemes vadásztársadalom ügyét szolgálja. Ezért kérjük vadásztársaink támogatását munkánkhoz szóban, írásban és minden tekintetben, hogy elérhessük azt a kitűzött célunkat, hogy gondtalanul, jókedvűen vadászhassunk.

Sas Árpád
a Magyar Vadászok Orsz. Szövetségének főtitkára

A júliusi vadkacsavadászat tízparancsolata

I. Júliusban 12-es söréttel lődd a vadkacsát! Vastagabb sörét teljesen fölösleges! Ha 12-es sörétes töltény nem volna kéznél akkor — szükségből — 10-es sörét is megteszi.

II. Csak vadászias távolságra lőjj. Nagy távolságra való lövöldözésnek sok, csúnya sebzés az eredménye. Ha már pedig minden vadásznak az legyen a törekvése, hogy zsákmányát lehetőleg kevés fájdalom okozásával ejtse el.

III. Ha jó vizikutya nélkül kacsázunk, akkor ügyeljünk arra, hogy lehetőleg csak akkor lőjjünk, ha az nyiltabb helyre esik. Magas nádba, avar kákásba esett vadkacsát kutya nélkül nehéz megtalálni. Ez a szabály úgy taposó, mint a lesvadászatra is szól.

IV. Ha társaságban vadászol, mindig tudjad, hogy merre jár társad — vagy hol vannak társaid. Kivált az alacsonyan repülő kacsákra való lapos lövés veszélyes.

V. Ne bízzunk a nyári meleg időjárásban. A taposó vadászat után mindig legyen nálunk váltó ruha, kivált akkor, ha messzebbre kell mennünk, utaznunk a kacsázás után. Az időjárás hamar fordul, jöhet hideg szeles idő, mely eleinte csak kellemetlen, de évek multával a reumás csontokban erősen jelentkeznek majd „a mekegő mocsári szalonkák, a hápogó vadrécék"! Az pedig nagyon fájdalmas, tudja ezt minden szenvedő öreg mocsári vadász.

VI. Kacsázáshoz kellő számú aggatékot sohasem felejtsünk el magunkkal vinni. Inkább többet, mint keveset! Ez álljon különben a töltényekre is. Nincs vadászlatlanabb látvány, mint a zsákba gyömöszölt lőtt szárnyas.

VII. Ha ferdén esik lövésre a kacsa, akkor az szárnyazott. Ha sík vízre vagy partszélre esett, ne kíméld rá a balcsövet töltényét, hanem gyors lövéssel váltsd meg kínjaitól, különben biztosan elvész számodra.

VIII. Jegyezd meg, hogy a víztükrén nagyon csalóka a távolságbecslés. A gyakorlat biztosan megtanít a helyes távolságbecslésre, mert a vízen mindig jól látod a sörétraj becsapódását.

IX. A kacsa éles szemű madár, mint minden vízi szárnyas, tehát a kacsahúzásnál jó takarást vegyünk, jó leshelyet készítsünk. A jól takart leshely biztosítja a sikert.

X. A lőtt kacsákat ki kell belezni, kivált ha azokat messzebbre visszük. (A kibelezésről lapunk első számának „Július" című közleményünkben írtunk.) Sót ne felejtsünk magunkkal vinni, hogy a kibelezés helyét behintsük.

Ó régi les! ó, régi nádasom!
Szürkébe hulló gyöngy a táj felett.
Kacsák suhognak nyujtott nyakkal:
— madár-kísértetek...

G. Tóth László

Revizió 1998..... Számítógépen

Júliusi kacsázás

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA NÖVEDÉKNAPLÓ
1998 év. 46.600 sz.

A nagy vadrétek, a lápok, a mocsarak világa nagyon megcsappant. A rakoncátlan folyókat megszabályozták és ezáltal kisebbek lettek az árterületek. A lápokat, a vadréteket is legtöbb helyen eltüntette a mérnöki tudomány. Ringó búzamezők aranylottak ott, ahol néhány évtized előtt a pákász, az azóta eltűnt embertípus, tolta tolórúddal nesztelenül sikló „csónikját" a nádrengetegek útvesztőjében varsáihoz, halvészeihez, csikkosaraihoz.

Ahol a lápot búzafölddé varázsolta a lecsapolás, ott áldás volt arra a vidékre, ha a természetbúvárnak, vadásznak fájt is a szíve az eltűnt víziszárnyas-Eldorádó elmulásán. Sok helyen azonban nem úgy sikerült a dolog, ahogy azt a mérnöki elgondolás tervezte. A természet bosszút állt. Eltüntek a vizek, el a téli keresetet nyujtó nád és nádvágás, gyékényfonás, halászat, de a remélt termőföld helyett kaptak sivár, csak székfüvet termő szik sivárságot és legeltetésre is alkalmatlan turjánokat. Van egy vidék — híres vízivadas terület volt azelőtt —, ahol a levezető főcsatornát „Átokcsatornának" keresztelte el a nép. Ebben az elnevezésben benne van az ottani nép egész keserűsége.

Hej, de elszaladt a tollam! Dehát így van az, ha az ember az emlékeiben kotorász, ha az eltűnt mocsárvilág madárvilágáról, a láp rejtelmeiről beszél.

Az ősi vízi vadterületek egy része tehát mulhatatlanul eltűnt. Az új idők azonban bevezették a rizstermelést egyes, arra alkalmas helyeken. A vízzel borított rizsterületek nagyszámú vízimadarat csalogatnak oda. Nevezetesen a víziszárnyasvadászat egyik legkedvesebb tárgyát, a vadrécéket. A vadrécék hatalmas étvágyú, pákosztos hada nagyon érdekli ezt az újfajta csemegét, melyet talán a kölesnél, az árpánál is jobban szeret.

Rizsföldeken még nem kacsáztam, tehát arról nem írok, de leírom, hogy ha nekem jó kacsázó területem volna, akár náddal, sással benőtt tocsogók, akár az árterületek, hogyan kacsáznék.

*

Eljött a július 15. Várva-várt nap ez. Felszabadult a vízivad-vadászat. Mikor még sok volt a vadrét, sok a víziszárnyas, akkor a vadásztörvény elég mostohán kezelte a vadrécéket. Csak tessék-lássék tilalom volt rájuk és a víziszárnyas-vadászat országszerte Péter-Pálkor vette kezdetét.

Az új vadászati tilalmi rendelet nagyon bölcs rendelkezése volt, hogy a tilalmat július hó 15-ig tolta ki, hogy ezáltal is elősegítse a megfogyatkozott víziszárnyas-állományunk növekedését.

*

Csak a reggeli órákban érek ki a területünkre, melynek egy kis részén megmaradt az ősrét maradványa. Valamikor talán öles víz járta azt, most legtöbb helyen térdig sem ér a víz, csak itt-ott a gödrökben merül be az ember kötözködésig. Marhajárta csátés, kákás mocsár, itt-ott egy nádfolt, akad avarnádas kákás rész is. Széleken zsombékos legelő. Vizes években jó mocsári szalonkázó hely. Számítok is arra, hogy egykettőt lőhetek ezekből a cikázó, mekegő mocsári szalonkákból. Ezeket a vadásznyelv bekasszinoknak is hívja, míg a sokkal nagyobb termetű rokonát, az elég ritka, nagy mocsári szalonkát „dupla sneffnek" nevezi.

Kiérek a területre. A területünk kacsázó részének szélén toalettet váltok. Régi ismerősöm, a kukoricacsősz kunyhójában, ahol szívesen látott vendég vagyok, mert kijár a dohány és bor dukanciája.

Az öltözetváltás hamar megtörténik. Lekerül a jó bakancs, a jó nadrág, azokat csőszbarátunk biztonságba helyezi. Felrántom rossz nadrágomat (permetezésnél is azt használom) és felhúzom némi kínlódással a kissé összeszáradt kacsázó cipőmet.

Elárulom fiatal vadásztársaimnak, hogy milyen a kacsázó cipő. Nagy titok, jól őrizzék meg! Hát olyan cipő, melyet ha uteára dobnának, senki se emelné fel. Annyi a lyuk rajta, hogy két macska sem fogná meg benne az egeret. Talpa azonban jó, erre szükség van a szúró nádtorzsok miatt. A sok lyuk meg arra jó, hogy a víz be is, ki is folyjon belőle. Ha ezzel is elkészültem, akkor előveszek két darab madzagot és a nadrág végét szorosan bekötöm. Ez azért szükséges, mert különben hamar megismerkedik az ember a piócákkal.

Sokan persze inkább gumicsizmában tapossák a mocsarat. A gumicsizma jó, ameddig a nádas át nem lyukasztja, de nem nyáron, amikor a gumicsizma túlságosan meleg. Így lyukas cipőben pedig nagyon kellemes a langyos mocsárvizet taposni. A töltényeket vízmentes tariszuyában tartom. Nincs kellemetlenebb, mint az elázott töltény! Mert rendszerint akkor nem tud gyorsan tölteni az ember, amikor éppen a legszükségesebb volna. A töltények javarésze 12-es sörettel töltött, de van néhány 14-es is. Ez való igazán bekaszinra, de jó a kacsára is.

Vizslám — sajnos — nincs. De lesz egy segítőtársam, aki máris integet, hogy jön ám. A csordagulyás kisebb fia, aki az öregtől engedélyt kapott, hogy velem „pakszióz zon". Tudja jól, hogy azért az illő dukanciát megkapja.

Elindulunk! Jóska gyerek tudja a csíziót. 30 lépés a távolság köztünk. Párhuzamosan haladunk a marhajárta zsombékokban. Alig teszünk néhány lépést, jobbra-balra kicikázik egy-egy mekegő szárszalonka. Természetesen akkor, mikor a zsombék kiszalad a lábam alól és én a kátyúba zökkenek. Igyekszem helyreegyensúlyozni magam, valahogy sikerül is, de bizony a közelebb levő sneff után dobott lövésem nem sikerült. „Cikket találta, mikor már cakba volt" mondaná rá a régi vadászhumor.

Lövésemre nagy hápogással kel szárnyra Jóska mellől oldalt, de lőtávolságon túl, egy termetes tőkés kacsa. „Zanyád!" mondja indignálódva Jóska, aki úgy gondolja, hogy a récének illett volna köztünk és lövési távolságban felrepülni.

A lövés csattanása megélénkíti a tájat. Cankók, bíbicek kapnak szárnyra, egy vörösgém is jobbnak látja a tovarepülést, bizonyára nem tudja ez a haltolvaj, hogy az ő élete csak a halastavaknál van veszélyben. Még méltatlankodik is, mert elröptében hosszú fehér sávot köp hátra „püspökfalatja alól".

Így megyünk tovább. Elég szép számmal vannak a tocsogós csordajárásban a bekaszinek. Elég sűrűn szól a puska. Egy-két tőkés kacsa is már aggatékon van és egy barátréce is. A mélyebb vizekhez érünk.

Vigyázz a puskával, mindig úgy tartsd, mintha töltve volna!

Itt-ott vízililiomos síkvíz is van. Ott vizet szántó lábbal igyekszik a nád-útvesztőben egy-egy szárcsa. Jóska gyerek nagyokat csap lábszárára. Piócával verekszik. Most azután cigarettára gyujt, mert már pipázik a gyerek, de most a pipa nem volna arra jó, amiért Jóska cigarettára gyujtott. A cigaretta égő végével kezeli a piócákat, szerinte a „piókákat". Ezek a megpörzsölést nem szeretik!

Négy, hófehér madár úszik a levegőégen. Egyenes nyakkal repülnek, nem úgy, mint az „S"-betűs nyakkal repülő gémek. Kanalas gémek nyugalmát zavarták meg lövéseim! Szálljatok bátran, véd titeket a magyar vadásztörvény!

Tovább! Most hirtelen leguggolok az avar csátésba. Jóska pontosan utánozza mozdulatomat, tudja jól, hogy miért. Messze tőlünk imbolygó, lepkeszerű szárnyalással repül a nádasok fészekrablója, a barna réti héja. Tudom, hogy a kíváncsiság felém hozza. Be is jön. Messze lövés, de sikerül!

Jóska is elismeréssel méltatja lövésemet, mit megint egy „zanyád!" kiáltással fejez ki. De milyen másképp cseng az, mint mikor a pióca csípését nyugtázza, vagy ha egy kacsa messze kel szárnyra?!

Mindig változatos a mocsártaposás. Most rekedt károgással emelkedik fel egy pár éjjeligém, a bakcsó. Majd a nádasban egy törpe gém furcsa alakoskodásán mulatok. A „gógó", a törpe gém nagyon bizalmas. Alig egy-két lépésnyire vagyok tőle és nem röpül el. Talán azt hiszi, hogy őt úgyse láthatja meg az ember.

Az avarnádból jó messzire tőlem, mikor egy tőkés kacsát emelt le lövésem, nagy robajjal szállt fel két nagy madár. Nyári ludak, a hortobágyiak „szőke libája." Az ősmocsarak ősmadarai! Számuk nagyon megfogyott és azért egész évben védi őket a vadásztörvény.

Egy kis szigeten szénaboglya tövében lepihenünk. Elvégezzük a kacsa kibelezést azután addig, amíg el nem jön az idő a visszatéréshez.

Esti húzásra nem mehetek, mert estéli vonattal haza kell mennem. Különben is még nincs nagy „járása" a kacsának. Ezt állapította meg a csősz barátunk kinek kunyhójában levetem mocsártaposó gunyámat és szárazföldi vadásszá változom.

Elbúcsúzom és azután sietek az állomásra, hogy az esti vonatot elérjem.

* *

Olcsóbb lesz a vadászjegy ára

A Magyar Vadászok Országos Szövetsége egyik főcéljául tűzte ki a vadászattal járó költségek leszállítását, hogy ezáltal is lehetővé váljon a kiskeresetü dolgozók minél nagyobb számmal való bekapcsolása a vadászatba.

Szövetségünk ezirányú feladatai közé tartozik elsősorban a vadászjegy árának mérséklése. Miután fáradságot nem ismerve a legnagyobb nehézséget leküzdöttük, munkánk eredményeként a közeli napokban sikerül a vadászjegy árának leszállítását döntés elé vinni.

Már előre is legnagyobb elismeréssel kell adóznunk a Gazdasági Főtanács vezetőségének, elsősorban Vas Zoltánnak azért a megértő támogatásért, amivel lehetővé tette ezen kérdés gyors megoldását.

Biztosra vesszük, hogy valamennyi vadásztársunk örömmel fogadja ezt a hírt és még nagyobb lelkesedéssel folytatja a népi demokratikus országunk építésének munkáját, mert minden területen látjuk, hogy a dolgozók érdekeit tartják szem előtt.

Madártragédiák

Június hó 15-én egyik vadásztársunk udvarában, az egyik fáról egy balkáni gerle zuhant le. Barátunk a gerlét felboncolta és megállapította, hogy az egy tojáson ülő tojógerle volt, a szárnya alatt pedig egy 4.5 mm-es légpuska golyót talált. Két nap mulva ugyanott a fa alatt egy éneklőmadár tetemét lelte meg, amelyről hasonló módon megállapította, hogy szintén légpuskával lőtték le.

Nálam hasonló eset történt...

Június 20-án az udvaron napoztam és olvasgattam. Velem szemben a csatorna szélén két fecske ült. Az egyik tollázkodott éppen, a másik pedig kedvesen pityegett hozzá. Lapozgatás közben többször odapillantottam. Szinte irigyeltem a szabad életformának ezt a boldog nemtörődömségét.

Merengésemből hirtelen felrezzentem, mintha valami a virágok közé esett volna. A csatornára tekintve, csak egy fecskét láttam onnan tovarepülni. De hol lehet a másik? Ott, ahol a virág megrezzent, a fehér virágszirmon egy vércsepp pirosllott, alatta pedig élettelenül feküdt egy kis fecske. Óvatosan feleemeltem. Mégegyszer, szomorúan rám nézett, még egy utolsót pihegve, kimult. Szegény kis fecském!

Hány ezer kilométerről repültél ide a pároddal, hogy megépítsétek kicsiny sárkunyhótokat és íme, az aljas, gyilkolási ösztön nemcsak téged ölt meg, hanem a kicsinyeidet is éhhalálra ítélte. Pont a kis szíved ütötte át a halálthozó légpuskagolyó. Letörtem a vércseppes virágot, a szárnya alá tettem és a legszebb virágágy közepében elföldeltem.

Nemrégen még feketerigók füttyétől volt hangos a kertem, melyek a gyári villák bokraiban hemzsegtek. Ma alig látni egy párat belőlük, a többi mind a légpuskák áldozata.

Ezúton hívjuk fel a légpuskatulajdonosok figyelmét, hogy az éneklő madarak pusztítása minden időben tilos és hatóságilag üldözendő kihágást képez. De nemcsak a törvény, hanem a józan ész is azt diktálja, hogy költés alatt a legembertelenebb cselekedet a hasznos madarakat lövöldözni. Különben erre az illetékes fórumok figyelmét is felhívjuk.

Jankovits András

Utánnyomás tilos.

Vadkacsavadászat

Vezényi Elemér rajza.

Mi a vadászat?

Olyan kérdés ez, amelyről nagyon sokat vitatkoztak már, de amelyről újat mondani nagyon nehéz. Majdnem azt mondhatnám, hogy a vadászat annyiféle, ahányféle a vadász, mert hiszen mindegyik alkot magának róla valami fogalmat, mindegyik tűz ki magának valami célt, s mindegyik a maga módján iparkodik ezt a célt elérni. Ezzel azonban a kérdés nincs megoldva. Szükséges, hogy legyen egy közös irányelv, melyet ismerni és betartani minden vadásznak kötelessége mert ellenkező esetben úgy a vad, mint az egész magyar vadászat léte veszélyeztetve van.

Első és legfontosabb ezek közt az irányelvek között az, hogy a vad nem csákiszalmája, hanem a közösségnek, az államnak, vagyis mindannyiunknak a tulajdona, a vadászat pedig nem pusztán szórakozás, hanem az állam javával való gazdálkodás is. Megtehetné az állam, hogy a vaddal maga gazdálkodjék, mint ahogy meg is cselekszi a fenntartott területeken — az úgynevezett rezervátumukon. Minthogy azonban az állam a vadászat nyujtotta szórakozást és üdülést a magyar dolgozók részére akarja biztosítani, bérbeadja a vadászterületeket a vadásztársaságokba tömörült dolgozóknak. A bérösszegnek ellenében a bérlők — a szükséges megszorítások keretén belül — úgy vadászhatnak, mintha a terület vadállománya saját tulajdonuk volna.

Az állam tehát igen nagy szabadságot engedélyez a vadászterületek bérlőinek, sokkal is nagyobbat, semhogy ezzel a vadállomány megmaradása biztosítva volna, mert hiszen a tilalmi idők és egyéb megszorítások keretén belül rosszindulatból, kapzsiságból, tudatlanságból úgyszólván törvényes alapon ki lehet irtani az egész vadállományt. Márpedig ez nem lehet a célunk, mert a vadállomány az államunknak közvagyonát képezi, amely kellő kezelés mellett nagyon jelentős jövedelmet biztosít nemzetgazdaságunk számára, és erről a jövedelemről nem mondhatunk le csak azért, hogy néhány vadászszenvedéllyel megáldott, vagy megvert polgár kedv szerint garázdálkodhasson a vadászterületeken. Amikor az állam kiadja kezéből az egyes vadászterületeket, ezt abban a reményben teszi, hogy a területek bérlői át vannak hatva attól a tudattól, hogy ők maguk egy nagy közösségnek tagjai, a terület pedig ennek a közösségnek tulajdona, ennélfogva úgy kell vele sáfárkodniok, hogy a közösséget semmi kár ne érje. Nem lelkiismeretlen vadorzókat akar rászabadítani a magyar vadra, hanem olyan emberek kezére óhajtja bízni a vadászterületeket, akiknek tudása, becsületes jószándéka biztosítja az értékes vadállomány megmaradását és fejlődését.

A következőkben tehát csak azokhoz szólok, akikben megvan a jószándék, hogy derék, hasznos vadászok legyenek, csak azt nem tudják, hogyan fogjanak hozzá.

A legfontosabb, hogy vadászati tudásra tegyenek szert. Ezen nem azt értem, hogy megtanuljanak jól lőni, — bár ez is fontos — hanem azt, hogy el kell sajátítaniok mindazt a tudást, amely képessé teszi őket arra, hogy az állam szándékának megfelelően kezeljék a gondjukra bízott vadászterületet. A vadat elejtő vadásszal egyesülnie kell bennük a vadat tenyészteni, védeni tudó gazdának, olyan arányban, hogy mindenkor az utóbbinak legyen döntő szava. Sohasem szabad bennük az előbbinek felülkerekednie, sohasem szabad józan megfontoltságuknak vadászszenvedélyük elől meghátrálnia. Örülhetnek a vadászat nyujtotta örömöknek, meg is mámorosodhatnak tőlük, annyira azonban sohasem, hogy a holnapról megfeledkezzenek, mert mihelyt ezt cselekszik, vadászatuk már nem vadászat, hanem „állami vagyon rongálása". Ez pedig tudvalevőleg büntetendő cselekmény. Mert mi egyebet cselekszik az, aki válogatás nélkül lövi a vadat s ezzel megveti alapját az egész állomány elkorcsosodásának, de még inkább az, aki még az okvetlenül szükséges tenyészanyagot sem hagyja meg, hanem mohóságában addig vadászik, amig csak vadat talál területén?... Az ilyennek nem való puska a kezébe.

Hogy a vadász válogatni tudjon, ismernie kell a vadat. Nem elég az, hogy meg tudja különböztetni a szarvast az őztől, a bakot a sutától, a kakast a tyúktól, hanem meg kell mondani, tudnia azt is, tenyésztési szempontból, mit ér az előtte álló vad, árt-e vagy használ-e az állománynak, ha megöli. Tudnia kell, elérte-e már az a vad fejlődésének tetőfokát, vagy lehet-e remény arra, hogy még szebb, még értékesebb lesz. És hogy ezt meg tudja ítélni, ahhoz nem elég, ha csak tanul, olvas, hanem folyton járnia kell a természetet, úgyszólván személyes ismeretséget kell kötnie minden darab vadjával, hogy módjában legyen az összehasonlítás és ennek alapján a valódi érték elbírálása. Ez a fontos: sokat járni a területen! Nemcsak olyankor keresni a vadat, amikor meg akarjuk lőni, hanem olyankor is, amikor csak gyönyörködni, tanulni akarunk. Kezdő kezében mindig fontosabb a messzelátó, mint a puska, mert az előbbi segít neki tanulni, az utóbbi meg csak rosszra csábítja. Gyakorlott, vérbeli vadásznak ezt fölösleges mondanom, mert annak úgyis a messzelátó a kedvesebbik szerszáma.

És tanulmányozni, ismerni kell a vad életét is. Figyelemmel kell kísérni örömeit éppen úgy, mint szenvedéseit. Meg kell szokni azt a gondolatot, hogy a vad éppen olyan érző lény, mint az ember. Együtt kell vele érezni ínségben s amennyire lehet, segíteni rajta. Egy mondatban sűrítve mindent: a vadban nem szabad csak eleven célpontot látni, hanem annyi figyelmet kell rá fordítani, akárcsak hasznos háziállatainkra, mert e nélkül a vadászat nem vadászat, hanem csak oktalan vadmészárlás. A vadász pedig nem vadász, hanem csak kocapuskás, még abban az esetben is, ha máskülönben mesterlövő.

De még egyet meg kell tanulnia annak, aki vadász akar lenni. Voltaképpen olyan természetes dolog, hogy szinte restellem is megemlíteni. Nem is említeném, ha a tapasztalat azt nem mutatná, hogy nagyon sok puskás nincs vele tisztában. Amikor a vadat kímélem, amikor vadászatnál a tenyésztés szempontjaihoz tartom magam, voltaképpen mindig saját javamon munkálkodom. Ahogy én szenvedem meg azt, ha területem az oktalan vadirtás miatt elnéptelenedik, éppen úgy az én hasznom, ha vadállományom minőségileg is, mennyiségileg is fejlődik. Tehát már a legelemibb önzés is azt tanácsolja, hogy ne csak vadat irtó puskás, hanem a szó nemes értelmében vérbeli vadász legyek. Csodálatos, hogy erre olyan kevesen eszmélnek rá! Elégedetlenkednek, szidják a területet, szidják a vadőrt, szidják az egész világot, csak saját ostobaságukat nem szidják, amellyel az elmult vadászati évadban kilőttek minden kilőhetőt, nem törődve azzal, hogy ahol mag nem marad, ott termést sem lehet várni. Ezeknél még a kis gyerek is okosabb, aki napról napra lesi, hogy a kertben elveszített bicskája vajjon hol fog kibújni a földből, mert ez legalább annyit tud, hogy a magnak vélt bicska ott van a földben. Amazok ellenben tudják, hogy nincs mag és mégis várják, hogy kikeljen.

Tudod már most, kedves Vadásztársam, mi a vadászat?... Sok gyönyörűséget szerző okos, józan gazdálkodás. És tudod, kiből lesz a vadász?... Abból, akinek nemcsak esze, hanem szíve is van.

Borz Antal

Vadász- és sport-cipők készítése és javítása
Rónai István cipészmester
Budapest, IV, Váci-u. 45

Vadászmadár eladás

A Vadászati Kísérleti Állomás Ragadozómadár Telepén eladásra kerülnek idei, bevadászott vadászmadarak. Érdeklődni lehet: Fegyvernek, Ragadozómadár Telep. Főképpen héják kerülnek eladásra, minőség szerint 50—150 forintos árban.

Az őzbak vadászata csalsíppal

Az őz hívóval való vadászata a legismertebb az összes hívások között. Ennek főképpen az az oka, hogy aránylag olcsón lehet jó csalsípokat vásárolni, mellyel könnyű az őz hangját jól és eredményesen utánozni.

Gyakori az az állítás, hogy az őzbak, amikor az üzekedés javában folyik, minden hangra beugrik, amint mondani szokás még „a kerék nyikorgására is". Ebben van egy kis túlzás, de tény az, hogy az üzekedés fő időszakában a fiatal bak könnyen reagál a hangokra és könnyen elveszti a fejét. Viszont nekünk, hívóvadászoknak a fő célunk az öreg, visszarakott, tenyésztés céljaira alkalmatlan, verekedő és gyilkos bakokat már csak vadnevelés szempontjából is puskacső elé csalni és kiselejtezni, már pedig ennek a legtökéletesebb módja a csalsíppal való behívás módszere. Ezek a fent felsorolt bakok rendszerint nagyon fülelnek és „meggondolják„ a dolgot, amíg beugranak a hívó hangra.

Habár mindenki, aki közepes hallással van megáldva és a csalsípot féligmeddig kezelni tudja, kedvező időpontban elérhet némi eredményt, mégis azt kell állítanom, hogy a csalsíppal való vadászat — művészet, a szó szoros értelmében.

Minden hívóval való vadászatnál elsősorban a vad hangjaival teljesen tisztában kell lennünk, nemcsak akusztikailag, hanem azt is tudnunk kell, hogy melyik hanggal mit fejez ki a vad, illetve a hang a vad milyen „lelkiállapotának" a visszatükröződése. Így az őznél is.

Vegyük sorra a hangokat, amelyeket vadászatilag többé-kevésbbé ki fogunk értékelni: itt elsősorban a vadász által leggyakrabban hallott hangról, a riasztásról kell beszélnünk. Ezt a hangot leginkább azért hallatja az őz (a bak ritkábban, a suta gyakran), mert az ijedtség kifejezője, a bizonytalanság, kétség spontán megnyilatkozása, tehát affectionális hangnak nevezhetjük, mely a természet bölcs előrelátása folytán hozzájárul a fajfenntartáshoz, mert ezzel a hanggal figyelmezteti társait és fokozottabb figyelemre inti azokat. Vadászatilag ez a hang a cserkésző vadászra bosszantó, mert amint már említettem, ezzel alarmirozza a riasztó őz az egész környéket és megnehezíti a cserkészetet.

A bak mélyebben és rövidebben riaszt, bő-u, bő-u, míg a suta magasabban, nyujtottan: beeee-u; a gyakorlott vadász ezeket a hangokat is fel tudja használni, ha kellőképpen utánozza (ami nagyon könnyű). Felhasználhatjuk akkor, ha pl. a fekvő őzt felállásra akarjuk bírni vagy a vonuló őzet megállásra stb. Mindenesetre sokkal célszerűbb, mint az általában használt fütty, amely tekintettel arra, hogy az embertől (akitől a vad leginkább fél) származik, rendkívül zavarja a vadállományt. Természetesen a riasztást csak akkor használhatjuk, ha jól fedezve állunk.

A következő hang, ami minket hívás szempontjából főleg érdekel, a „fiep", ezt a hangot a bak — suta — gida egész éven át használja, ez az érintkezési nyelve és szóbősége. A gida hangja vékonyabb, mint a bak, illetve a sutáé. Ezen a hangon hívja a suta gidáját és fordítva, ezzel a hanggal vonja magára a suta üzekedéskor a bak figyelmét. A sutát üző baktól is gyakran hallhatjuk a fiepelést. Aki az őznek csak ezt a hangját képes élethűen utánozni, már az is elérhet a hívásnál némi sikert. Ez elég hangos, 100—200 méterre hallik. A hívóban inkább beleheljük a „fi" szót és a véghangon a „p"-t inkább érzékeltetjük, mint fújjuk. A legjobb tanítómester a természet, ezért figyeljük meg ezt a hangot magánál a vadnál, különösen üzekedéskor, amikor gyakran hallhatjuk. Nem számít, ha a hangfekvés egy félhanggal magasabb vagy mélyebb, mert hiszen az állatoknál is van egyedenként mélyebb hangú és magasabb hangú állat, mint az embereknél is. Fontos viszont az, hogy egy helyen mindig ugyanabban a hangmagasságban hívjunk. Az üzekedés elején jó általában magasabb hangon hívni, mert először a fiatalabb suták érettek, a végén lép csak az öreg suta üzekedésbe.

Az időpont évenként, vidékenként változik, általában július végétől augusztus elejére tehető. Hogy reggel, délben vagy pedig este hívózzunk, az teljesen mellékes, a legjobb a nap azon szakasza, amikor a területen a legmagyobb a nyugalom. Ott hívózzunk, ahol általában a legtöbb suta szokott tartózkodni.

Lényeges az, hogy olyan helyen válasszuk ki állásunkat, hogy minden számítás szerint a közelgő bak ne kapjon tőlünk szelet. Az öreg bak különösen nagyon óvatosan közeledik, lépésről lépésre, gyakran kering, hogy kedvező szél alá kerüljön; futva, sőt eszeveszett rohanással csak a fiatal bakocskák jönnek. Ezért ajánlatos magaslesről sípolni, de ne túl magasról, mert ez természetellenes. Tudnunk kell azt, hogy reggel a légáramlat völgyből felfelé, este pedig fordítva húzódik, tehát ennek megfelelően válasszuk a sipolásnál a helyünket. Hívás alatt és utána is lehetőleg teljesen mozdulatlanul tart-

Ne csak fegyvert, hanem könyvet is végy a kezedbe!

sunk ki és figyeljünk a legkisebb neszre is. A hívózásra kijelölt helyre is óvatosan közeledjünk. Nem győzöm eléggé hangsúlyozni, az öreg bak igen óvatosan jön és lassan, néha percekig áll egy helyen és figyeli a helyet, ahonnan a suta hangját hallani véli és ha gyanut fog, nagy robajjal, de gyakran szellemszerűen ismét eltűnik.

Az erdő madarai, mindenütt, amerre a bak elhalad, riasztásukkal elárulják annak az útját, úgyhogy erre különösképpen legyünk figyelemmel. Ha észrevesszük, hogy a bak kering és szél alá igyekszik kerülni, az ellenkező irány felé fordulók és egész halkan kétszer-háromszor fiepelek, ezzel azt a látszatot akarom kelteni, hogy a hívó suta már messzebb vonult, amit a bak többnyire egyenesen követ. Ha a bak sutával van, azt nem hagyja ott, ilyenkor a gida panaszhangján hívok, magas „fi", erre jön a suta és magával hozza a bakot.

A gida panaszhangja kb. 2—3 másodpercig tartó fi, egymás után.

— 2 — 3 —

Megjegyezni kívánom, hogy az őzhívásra nemcsak a bak, hanem a suta is reagál, sőt ha magas (gida) hangon hívunk, a róka is meg-meg látogat.

Szeles időben, esőben ne hívózunk, mert egyfelől a vad nem hall meg minket és mi sem az ő közeledését. Csörgedező pataknál se hívjunk a fenti okok miatt.

Alábbiakban megpróbálom érzékeltetni, hogyan és milyen ritmusokban kell a hangoknak következni. A — a hangot, a vonások közötti számok a másodperc, illetve perc szünetet jelenti.

A hívózáshoz kijelölt helyre lépésről lépésre közeledjünk, megérkezésünk után 10—15 percig viselkedjünk teljesen csendben, majd elkezdhetjük először halkan a fiep-szériát. Kb. így:

— 5 — 3 — 5 — — 10 — 5 — 8 — — 3 — 5 perc szünet, majd ismételni.

Ezután legalább 10 percig szünetet kell tartani. Ha semmi nem reagál, a fenti szériát megismételjük, az 5 perces szünetig halkan, utána hangosan. A hangos széria után legalább 20 percig kell várakoznunk, mert amint már említettem, a bak nagyon lassan, óvatosan is közeledhet. Ezután, ha elhagytuk helyünket, a következő helyre mehetünk, mely 200—300 méternél távolabb legyen az előzőtől.

Ne kezdjük korán a hívózást, hanem csak akkor, ha minden kétséget kizárva meggyőződtünk arról, hogy az üzekedés csakugyan folyamatban van. Ennek jelei a következők:

1. gyakran halljuk a fiép-hangot
2. látjuk a boszorkánygyűrűt (rendszerint egy bokor vagy tuskó körül kitaposott karika, mely az üzés nyoma),
3. látjuk a bakokat, amint a suta nyomát keresik, követik vagy azokat űzik.

A fiepnek van azonban egy bizonyos mértékű fokozása is, amit már csak a suta hallat, mégpedig akkor, ha a bak udvarlása túlheves vagy ha a sutát a nemi ösztön igen erősen izgalomba hozza, ez már egy dupla hang, amely kb. így hangzik: piia; a pi megfelel a fiep magasságának vagy valamivel magasabb az „a" 1½—3 hanggal mélyebb. Ha ezt a fokozott hívási módot akarjuk alkalmazni, kb. a következő a mód: halkan — 5 — 3 — 5 — — 10 — 5 — 8 — — 3 — fiep hangok, 2 perc mulva fentit hangosan ismételni. Utána 5 perc szünet. Fokozás: — 3 — 5 — 3 — — 5 —8 3 — 2 — — (fiep, fiep, piiá, piiá, piiá, piiá, fiep, fiep), utána 10 perc szünet. Halkan: — 5 — 3 — 5 — — 10 — 5 — 8 — — 3 — fiepek. Ezután nagyon óvatosan várakozzunk és minél hosszabb ideig, mert erre a fokozott szériára valószínűleg minden bak reagál, amelyik hallja. Hangja mintegy 150—350 méterig elhallatszik.

Ennek a hangnak van még egy fokozása, ez szintén elnyújtott, dupla hang, mely egy „piii" és ezt követő mély „a" vagy ennek a fordítottja „paaa-i", továbbá „pi-aaaa", ezeknél a hosszú hang tremolál, mindkettő azonban soha. Lehetőleg ezeket a hangokat ne használjuk, mert nyugtalanítják a vadat.

Óva intem vadásztársaimat túl korán és sokat hívózni, mert szakszerűtlen, gyakori vagy korai hívózással területeiket elronthatják és nyugtalanítják az őzeket, melynek kellemetlen utóhatása nem maradhat el.

Végül még megjegyzem, hogy a síp áldás az igazi vadász kezében, aki közelről nézi meg a bakot, azért, hogy az üzekedés elején csak selejtezés céljából ejt el vadat, a jól beérett bakokat pedig kizárólag a hívózás legvégén lövi, ezzel is alkalmat adva a jó baknak a szaporodáshoz, mert így biztosíthatjuk a jó agancs öröklését.

Végül magáról a hívóról: lehetőleg nélkülözzük a fém membrant, hogy hangja lágy legyen.

Figyeljük a természetet!

K. G.

Szakszervezeti Vadásztársaság
Kaposvár.

Felhívás a vadásztársaság tagjaihoz!

Vállalatunk felkéri azokat a magyar vadászokat, akik különleges kaliberű vadászfegyverrel rendelkeznek (tehát 25, 28, 32 stb. kaliber), közöljék vállalatunkkal lőszerkereskedőjük megnevezése mellett a folyó vadászidényre előreláthatólag megvásárolni szándékolt tölténymennyiséget.

Vállalatunk mindent megtesz annak érdekében, hogy minden egyes vadász töltényszükségletét a folyó vadászidényben már teljes mértékben kielégítse, azonban a jelenlegi anyaghiány mellett, takarékossági okokból a különleges kaliberekre csak oly mértékben szándékozik anyagot felhasználni, amely mértékben a különleges kaliberű töltények fogyasztása biztosítva van. Erre való tekintettel, ezeknek a kalibereknek a gyártását vállalatunk csak a lőszerkereskedők által most beküldendő megrendelésére fogja legyártani.

Saját érdekében cselekszik minden egyes vadász, ha úgy a normál kaliberű, töltények beszerzését lőszerkereskedője útján már most eszközli, mert csak így biztosíthatja magának a vadászati évadra teljes töltényszükségletét."

Teljes tisztelettel

VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- ÉS FÉMÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Az élő őz korának meghatározása

A szabadban levő őz korának a meghatározása már régen érdekelte és kutatásokra, megfigyelésekre sarkallta a a vadászokat. Ezeknek a megfigyeléseknek is nagy irodalmuk van. A következőkben, a pontos, megbízható szakíróktól vett megfigyelések, a kutató intézetektől kapott eredmények és saját tapasztalataim összegezését adom. Az élő őz korának a meghatározásánál a következőkre kell figyelnünk:

1. *Az alak.* Egyéves bak hosszú, vékonynyakú. A nyak emlékeztet a sutáéra. A vékony, hosszú nyak következménye, hogy a fej és a fül aránytalanul nagynak látszik. A test vékony, karcsú (1. ábra).

Kétéves bak nyaka vastagabb, de még most is a sutához hasonlít. A test még karcsú, de a fej már nem látszik oly aránytalanul nagynak (2. ábra).

Három-négyéves bak közt nem igen van különbség, ha csak az alakot tekintjük. A nyak erősebb, zömökebb, mint a fiataloké, de még nem minden darabnál fejlődött ki teljesen. A test is izmosabb, zömökebb, mint az egy-kétéves bakoké (3—4. ábra).

Az ötéves és ennél öregebb baknak rövid, vastag nyaka izmos, zömök alakja van. Az összbenyomás az, hogy az őz rövid, tömzsi, erős (5. ábra).

Elöregedett, nagyon idős bak nyaka újra vékony. A test is soványabb, de nincs benne erő, rugalmasság, mint a karcsú fiatal baknál. A nyak a hátvonallal egy vonalba esik (a nyugodt járásnál) (6. ábra).

Suták. A fiatalok vékonyak, karcsúak. A középkorúak gömbölyűek, teltek. A nagyon öregre ugyanaz jellemző, mint a nagyon öreg bakra. A nyak itt a sutáknál nem annyira jellemző, mert nem nagy a különbség a fiatal és az öregebb korosztály között.

2. *A test erőssége.* A fiatal őz könnyebb, karcsúbb. Kevesebb izom és hús van rajta. A középkorú telt, gömbölyű, húsos. A nagyon öreg karcsú, de inkább sovány benyomást kelt. A test erőssége, teltsége nagy általánosságban nem sokat mond és vidékenként változik. Még arra is figyeljünk, hogy az ugyanazon vidéken élő őz hol szerzi be az eleségét, erdőben-e, vagy mezőgazdaságban, az utóbbi esetben a test erősebb. Hova jár ki, mezőgazdasági földekre, vagy erdei rétekre, mezőn legelő őz erősebb. Az erdőben van-e vadlegelő vagy takarmányföld, ha van, az őz erősebb. A vidékenként lelőtt darabok biztos kormeghatározása alapján az élő darabokra is következtethetünk.

3. *Viselkedés.* A fiatalabbja (1—2 éves) játékos, bizalmas. Ha legelés közben megzavarják, nem ugrik meg rögtön, előbb dobbant, riaszt, majd gyorsan megnyugszik és tovább legel. A mozgása könnyed, finom, nincs benne biztonság és erő.

A középkorúak (3—6 évesek) szemfülesebbek, de még a három-négyéves is gyakran gyerek, játékos, elfelejt figyelni. Evés közben már gyakran felnéz, figyel. Zavarás után, ha már meg is nyugodott, lassan elhúzódik a zaj irányából. A négy évnél idősebb már nem olyan nagy hangú, szájas, mint a fiatalabbak. Különösen a bakok már nagyon óvatosak.

Az öreg őz mozdultaiban sok az erő, megfontoltság, biztonság. Mindig és mindenben veszedelmet lát. Legelés közben gyakran felkapkodja a fejét, vagy csak teteti a legelést és lopva figyel. A veszedelem idején azonnal megugrik, vagy a rókát is megszégyenítő ravaszsággal csúszik el. Az erdőszéltől, a rétek, tisztások közepéig vágtában rohan ki. Ő az, aki legkésőbb jön ki a legelésre. Nem hangoskodik. Különösen a vén bakok nem törődnek semmivel, csak saját személyükkel. Veszedelem idején otthagyja családját. Ő az első, aki kereket old. Az öreg bak gyakran verekedés idején gorombá. A nyugtalanság nemcsak a vad korától, de a körülményektől is függ. Ugyanazon korú vad a zavart, hangos részeken sokkal nyugtalanabb, bizalmatlanabb, mint a csendes, zavartalan területen.

1.

2.

3.

4.

5.

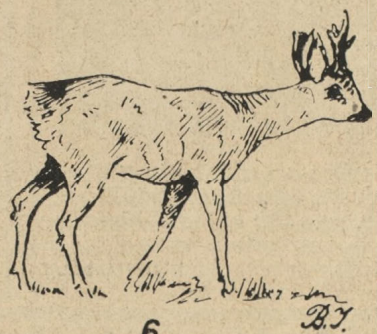

6.

4. *A homloktincs.* Ritkán, többnyire csak az öreg daraboknál látható ez a kissé csavart homlok-szőrcsomó (mint a kis borjúnál is).

5. *Szürke fej.* Régen az öregség biztos jelének tartották. Ma már ez megdőlt álláspont. A szürke fej előfordul a fiatalabbaknál is. Öröklődhet is és gyakran a beteg állatoknál látjuk.

6. *Nyakfolt.* Többször megtalálható az öreg suták nyakának elülső részén. A világos folt néha karika alakú. A korral nő. Csak akkor látható, ha a suta felemeli a fejét.

. *A vedlés ideje.* Leghamarabb vedlenek a fiatalok. Legkésőbb a legöregebbek. A vedlési időt nagyon befolyásolja az időjárás. Ha korán felmelegszik, gyorsan tavaszodik, a vedlési idő is hamarább következik be. Ugyanez áll ősszel is. Ha gyorsan köszönt be a téli idő, a vedlés meggyorsul. Ugyancsak változik vidékenként is. Hideg, magas hegységekben ősszel hamarább, tavaszal később kezdődik, mint napsugaras síkságokon. A betegség is késlelteti a vedlést. Amelyik fiatal őz még június végén sincs készen a vedléssel, az beteg. A beteg állatoknál sokáig is tart a vedlés ideje, sokáig tarkák.

8. *Az üzekedési idő.* A fiataloknál később van, mint az öregeknél. Különösen feltűnő ez az eltolódás az egyéves sutáknál. Ezek jóval később üzekednek, mint az öregebb, 3—8 éves állatok.

9. *Az agancsos suta.* A ritkán sutáknál is lát-

ható agancs többnyire öregebb állatoknál jelentkezik.

10. *A bakok agancsa.* a) Az agancs növésének ideje. Az öreg bak agancsa január végén már hosszú, február végére sokszor már a teljes hosszúságát is eléri. A középkorú (4—6 éves) bak agancsa január végén kb. négy ujjnyi és február végén már tenyérnyi. A fiatal bak agancsa január végén már alig magasabb a rózsatőnél és február végére 3 cm körül van. Az egyéves bak csak május felé növeszti az agancsát. A gombnyársas (sajnos nem tudok jobb szót a „Knopfspiesser" fordítására) agancsa csak júniusban van készen. A beteg állatoknál és hosszú tél esetén az agancs növekedése lassúbb.

b) Az agancs tisztulásának az ideje. A fiatalabb bak agancsa később tisztul, mint az öregé, az egyéves bak június közepén, a kétévesé májusban, a háromévesé április végén, a még öregebbeké április elején, március végén. A tisztulás ideje elég jellemző a kor meghatározásánál. Ha például két egyforma agancsú bak közül az egyik előbb tisztul, úgy az az öregebb. A gombnyársas augusztusban takarít. Az erős tél és a betegség a tisztulás idejét is késlelteti. Itt megjegyzem még, hogy az öregebb bak, ha esetleg egyengébb is az agancsa, mint a fiatalnak, vastagbb fánál takarít.

c) Az agancs lehullatásának az ideje. A fiatalabbaknál ez később, november végén — decemberben — ritkán január elején, a középkorúaknál novemberben, az öregeknél októberben következik be.

d) Az ágak száma. A régi álláspontokkal szemben semmit sem jelent a kor meghatározásánál. Az egyéves bak is lehet hatos, de a tizenöt éves bak is lehet nyársas, vagy éppen gombnyársas. Volt már kétéves bak is aranyérmes hatos, de lehet minden fogát elhullatott gombnyársas is a tizenötéves bak.

e) Az agancs formája. Kétségtelen, hogy ebből is lehet következtetni a korra, de ehhez nagy tapasztalat és gyakorlat szükséges. Lehet a fiatal bak agancsa is alul vastag, gyöngyös, erős, amellett alacsony és rövid ágú, ami egyes szakírók szerint a hanyatlott (és nem „visszarakott") agancsú bakokra jellemző. A nagyon öreg, hanyatlott agancsú bakok agancsa rossz formájú, görbe, vékony, sima, rövid ágú, stb., de ez előfordulhat fiatal, de beteg állatoknál és öröklődés következtében ugyancsak fiataloknál is. Tehát ennek a megítélésénél nagyon óvatosan járjunk el.

11. A rózsa. a) A rózsa megjelenése. Az egyéves baknak még nincs rózsája. Az esetleg rózsaszerű képződmény csak a lefutott gyöngyök következménye. Ez biztos megállapítás az egyéves bakra nézve; b) A rózsa alakja. A rózsa alakjáról semmit, vagy csak nagyon keveset lehet a korra következtetni. Tévedés az, hogy csak az öreg baknak van tető- és a fiataloknak koszorú-rózsája. Előfordulnak ezek fiatalnál, öregnél egyaránt, néha még úgy is, hogy az egyik szárnak koszorú-, a másik szárnak tető-rózsája van. Nagyritkán előfordul, hogy az idősebb bakoknak sincs rózsája (mint ahogy az egyévesnek sincs!), de ez a rossz tulajdonság nincs a korral összefüggésben. Inkább az öröklődés van erre hatással.

12. A rózsató. Az agancs lehullásakor az agancscsal a rózsatőnek egy kis darabja is lehull. Ez az oka annak, hogy a rózsatő — állandóan veszítve tömegéből — mindig alacsonyabb lesz. Az öreg bakok rózsatöve ezért alacsonyabb a fiatalokénál. A legalacsonyabb a nagyon öreg korosztálynál.

Van még sok más apró ismertető jel, amiből következtetni lehetne a korra, de ezek felsorolása nagyon hosszadalmas lenne, ezenfelül pedig még bizonyításuk is kigészítésre szorul. A fenti tizenkét pontban nem csak azokat a dolgokat sorolhatom fel, amelyek jellemzőek a korra, hanem azokat is, amelyeket a közhiedelem tévesen jellemzőnek tart.

A felsoroltak közül csak egy pontot kikapni és egyedül ezzel meghatározni a kort még nem elég, mert ha valahol, úgy itt áll az, hogy a kivétel erősíti a szabályt. A természetben látni a legfurcsább szabálytalanságokat. Minél többet figyelünk tehát a felsoroltakból, annál biztosabb eredményt kapunk.

Nagyon ajánlhatom, hogy lövés előtt, minden egyes pontot sorba véve, határozzuk meg a kort a terítéken lévő vad fogaiból azután ellenőrizhetjük megfigyelésünket. Természetes ehhez nagy megtartóztatás és önfegyelem szükséges, de ezek nélkül nem is lehetünk vadászok, legfeljebb puskások. Sok szeretettel, kitartással és gyakorlattal elérhetjük, hogy a kort egész pontosan is megbecsüljük. Becslés nélkül el sem képzelhető egy jó őszállomány felépítése és fenntartása.

Forrásmunkák: Krahmer, Raesfeld, Hübner és Szederjei munkái.

Írtsuk a dúvadat

Megdicsérjük Haász Ferenc vadőrt, Szilágyi János, a Gyomai Dolgozók Vadásztársaságának elnökét, Vargha Márton vadászmestert és Kmetykó Pál segédvadőrt, mert mérgezési anyag hiányában is szorgalmas munkájukkal példát mutattak a duvadirtásban és szép eredményt értek el.

Vadászkutya eladás az állami tenyésztelepeken

A nyári és az őszi almokból már most előjegyezhetők kiváló szülőktől származó drótszőrű német és simaszőrű magyar vadászkutyakölykök. A kölykök eladása kizárólag a jelentkezés sorrendjében történik, ezért írásbeli jelentkezés esetén a levél keltezését, illetve ideérkezését veszszük figyelembe. Érdeklődni lehet: MÁLLERD Központi Igazgatóságán (Bp., III., Kunfi Zsigmond-utca 38/40. Telefon: 258—920 35. mellékáll.)

Postatakarékpénztári számla számunk 6.127.

VLAGYIMIR JELAGIN:

Vadállatok átköltöztetése

A Szovjetunió a leggazdagabb vadászati lehetőségek országa. Az erdőkben, mezőkön, steppéken, az ország hegyeiben a legértékesebb fajtájú vadállatok és madarak laknak. Prémjük, húsuk, tolluk nagy nemzeti kincs.

Naponta sokezer ifjú és öreg vadász fegyverrel és csapdákkal kimegy a tundákra, az erdőkre és a steppékre, hogy madarakra vagy vadállatokra vadásszék.

De a szovjet vadászok nemcsak értékes állatokat és madarakat ejtenek és fognak el. A tudósokkal együtt óriási munkát végeznek a vadászati lehetőségek gazdagítása terén. Ebből az elgondolásból kiindulva rendkívül érdekes vadáttelepítések történnek évről évre.

A mocsarak új lakói

Valamennyi elmocsarasodott földet nem lehet kiszárítani. Vannak olyan zsombékok és mocsarak, amelyek vizét sehová sem lehet levezetni. De még ezek a helyek is nagy hasznot hozhatnak a nemzetgazdaságnak. Az állattantudósok érdekes eszmét vetettek fel: olyan vadállatot kellene találni, amely ezeknek a mocsaraknak a növényzetével táplálkozik.

Hosszadalmas kutatások kezdődtek. S aztán megtalálták a mocsarak rendkívül érdekes lakóját: a hódot.

A hód kizárólag csendes állóvizekben, mocsarakban él és majdnem kizárólag a mocsári növények gyökerével táplálkozik, kitűnően úszik és hatalmas gátakat, építményeket csinál.

A hód remek prémet ad. Szőrzete nagyon szilárd és sokáig nem kopik. Prémjük bármilyen színnel színezhető. Nerc, macska, coboly, menyét, vidra prémet hamisítanak belőle. Ezért a hód prémjének nagyon magas az értéke.

A hódok

1928-ban kezdődött meg a Szovjetunióban a hód természetes körülmények közötti tenyésztése. 2500 példányt helyeztek el az ország legkülönbözőbb részein lévő mocsarakban.

A hód nagyon hamar megszokta az új környezetét és szaporodni kezdett. Ekkor elkezdték összefogásukat és áthelyezték őket új területekre.

A hód Novoszibirszk, Omszk és más területeken elszaporodott. Elterjedt Krasznojarszki vidékén, eljutott Burját-Mongóliába, Kazahsztánba, a krasznodari vidékre, megtelepedett Ukrajna, Bjelorusszia, a leningrádi terület, a Karlil-finn köztársaság mocsaraiban.

A leghatalmasabb hódgazdaságot az Ilja folyó torkolatában, a Balchas tó melletti vad dzsungelben létesítették. Repülőgépeken és automobilokon sokszázezer gereznát szállítanak évenként a Balchas tótól Alma-Atába, a kazár köztársaság fővárosába. A hódgazdaság területe igen nagy. A gazdaság dolgozói, hogy megállapítsák a „hódtermést", ősszel repülőgépen berepülik a gazdaság területét és megszámolják a hódépítményeket.

A vad dzsungelek lassan megélénkülnek, a szovjet-emberek akarata kultúrált gazdaságokká alakítja át őket.

Különös utasok

A Szovjetunió vadászai évenként sok nyulat ejtenek el az erdőkben és a mezőkön. Az ország sokszáz tonna ízletes húshoz, sok meleg szőrméhez jut a vadászat révén.

De kiderült, hogy az erdők-mezők, steppék hatalmas területein egészen a közelmult időkig nyúlban szegények voltak. Így például hosszú ideig nem vot mezei nyúl Szibériában. Pedig ennek az értékes vadnak a szaporításához a táplálék és táplálóhelyek Szibériában bőségesen megvannak.

A tudósok és a vadászok hosszú ideig nem tudták megérteni, hogy a mezei nyúl, amely olyan bőven van az ország európai területén, miért hiányzik teljesen Szibériából. Mi akadályozza meg abban, hogy átköltözzék oda. Kiderült, hogy a mezei nyúl az Ural hegyláncon nem tudott áthaladni. Az Ural volt terjedésének a határa.

A szovjet tudósok elhatározták, hogy segítenek ezen. A moszkvai, vologdai, jaroszlávi és más területeken összefogtak néhányszáz mezei nyulat. Repülőgépre rakták őket és gyorsan átvitték őket az Uralon Szibéria legkülönbözőbb részeibe.

A repülők történetében még sohasem fordult elő, hogy ilyen szokatlan utasok emelkedtek volna a levegőbe.

A mezei nyúl hamar megszokta új lakóhelyét Szibériában. Még tíz év sem telt el az első mezei nyúl megérkezésétől kezdve és már Szibéria sok kerületében közönséges a mezei nyúl. Most már a szibériai vadászok is sok szürkenyulat ejtenek el.

Hetvenezer „költöző"

Soha és sehol a világon még nem történt oly nagyméretű munka a hasznos faun áttelepítése és gazdagítása terén, mint a Szovjetunióban.

Más vadállatok is végeznek hasonló utazásokat, mint a hód és a nyúl.

A vakondokat, ezeket a földalatti lakókat az ország központi részéből áthelyezték Szibéria sok kerületébe, ahol azelőtt egyáltalában nem fordult elő. Most ezt az érdekes szőrmés állatot ott is nagymértékben ejtik el.

A Krimben és a Kaukázusban hatalmas tölgy- és diófaerdők vannak, amelyek kedves táplálékul szolgálnak a mókusok számára. De sohasem volt mókus a Kaukázusban és a Krimben. A mókus nem tudott maga átköltözni az északi erdőből délre. Útját elállta a sokezer kilométernyi nyílt steppe.

Segítettek ezen a hiányon az állattenyésztők. Néhányszáz szibériai mókust áthelyeztek a Kaukázus és Krim bükk- és tölgyerdeibe. Most már éppen a mókus a legelterjedtebb állat a Krimben és a Kaukázusban.

Sikeres kísérleteket végeztek a vízigörény, nerz, coboly, menyét, hód, görény és mosómedve átköltöztetése terén is. A Szovjetunió területén összesen több, mint 70.000 vadállatot költöztettek át.

Az állam különböző pénzbeli fedezetet biztosít ezeknek a munkáknak az elvégzésére.

A szovjet országokban tudományos kutatóintézeteket létesítettek, amelyek a vadállatok életét tanulmányozzák.

Ez az érdekes és fontos munka évről évre bővül. Uj, értékes vad, madár, hal jelenik meg a Szovjetunió erdeiben, mezőin steppéin, mocsaraiban. A szovjet ember akarata szerint él és szaporodik ott, ahol ez a legkedvezőbb és a legcélszerűbb. A szovjet állattenyésztők mindent megtesznek arra, hogy ezeknek az ember számára hasznos vadállatoknak, madaraknak, halaknak a száma nemcsak, hogy ne csökkenjék, de nőjjön és megsokszorozódjék.

Miért ne vadásszunk?

Irta: NÁDLER HERBERT

A Budapest Sportegyesületnek nemrég tartott felolvasásommal rávilágítottam arra a kérdésre, hogy *miért vadásszunk*. Most meg a vad és a vadászat ellenségeinek vetem fel a kérdést hogy ugyan *miért ne vadásszunk?* Kinek mi kára származik abból, hogy vadászgatásunkkal a vad szaporulatának feleslegét learatjuk?

Miként a patakok, folyók, tavak és tengerek vizét benépesítik a halak, rákok és egyéb víziállatok — legtöbbje az ember változatos tápláléka —, éppúgy az erdőt, mezőt, a nádasokat, zsombikosokat, a hegyeket, völgyeket, a síkságot és a havasokat benépesíti a sokféle vad, ha csak... ki nem irtjuk az irmagját is. De vajjon miért, mi okból irtanánk ki? Mi célja lenne a Föld bármely táján bizonyos állatfajok kiirtásával a természetes élettani egyensúly megrontásának?

Milyen elszomorító, sivár lenne az a vidék, amelyen kiveszett a vad, hiszen még a nemvadász természetjárónak is nagy öröme, ha barangolása közben egy „nyulacska" vagy „őzike" bukkan fel előtte. Nem lehet jó erdész, mert nem szeretheti a természetet, aki az erdőben csak faiskolát, csak haszonfát termelő üzemet lát és nem látja benne szívesen a szarvasokat és őzeket.

A háborítatlan természet élettani egyensúlyához éppúgy tartozik minden növényfaj, mint minden állatfaj, sőt az ember is. A föld nemcsak növényeket, hanem állatokat is, nemcsak magokat és gyümölcsöt, hanem húst és szőrmét is terem s az ember mindezt a maga hasznára fordítja.

A szabad természetben rengeteg felesleg terem minden élőlény táplálására. Még a mezőgazdaságilag megművelt földeken és körülöttük, a dülőutakon, árokpartokon, a tarlókon és réteken az ember szempontjából haszontalan, értéktelen olyan gyomféle nő, amelynek magjával táplálkoznak, a viszont húsukkal az embert tápláló foglyok, fürjek, fácánok. A Madártani Intézet madárgyomor-vizsgálatai révén bebizonyosodott, hogy a fácánok tömegesen pusztítják a mezőgazdaságra káros rovarféléket és noha megdézsmálják valamennyire a mezőgazdasági termékeket is, az embernek aránylag több hasznot hajtanak, mint amennyi kárt okoznak. Az erdő, főképen a napsütötte vágások, buján tenyésző tömérdek növényzete a nagyvad, a szarvasok, az őzek és a dámvad természetes takarmánya. Mindez, az ember szempontjából közömbös állati eleség, a füvek és a vadvirágok sok magtermése, a növendékerdő másmódon nem hasznosítható gyomféléje kárbaveszne, ha nem táplálkozna vele az erdőn-mezőn nevelődő és a közélelmezésre húst szolgáltató vad.

Nem akarom olvasóinkat számadatokkal untatni, de kétségtelen és minden elfogulatlan ember elgondolhatja, hogy a szakszerűen irányított vadászgazdaság mennyi vadhúst termel, hiszen Magyarországon régente évenként ezerszámra lőtték a szarvasokat, tízezerszámra az őzeket és százezerszámra a nyúlakat, fácánokat, foglyokat, vadlibákat, vadrucákat. Kérdem: vajjon nem lenne az emberi közösségnek nagy vesztesége, ha az ország vadállományának kirátásával végetvetnénk a vadászatnak és a vadászgazdaságnak? Mert annak, hogy ne vadásszunk, feltétele a vad tökéletes kiirtása! Kérdem: a vadászgazdaság és a vadászat megszüntetése nem jelentené-e egy fontos nemzetgazdasági tényező megsemmisítését?

Nem tagadom, a túlságosan elszaporodott vad helyenként és esetenként kárt is okozhat, de biztosan tudom, hogy a vadállomány szakszerű kezelésével a kár okozása megelőzhető, illetve megakadályozható. A szakavatott vadászgazda feladata, hogy ne tűrje a vadat annyira elszaporodni, hogy akár a mezőgazdaságnak, akár az erdészetnek több kárt okozzon, mint amennyi hasznot hajt. Egyszerű számítás dolga az esetleges kár és a biztos haszon mérlegét a közérdek szempontjából előnyösen előre megállapítani. Ezenfelül megfelelő módon védekezni is lehet az esetleges vadkár ellen! Ezt a kérdést majd más alkalommal tárgyaljuk.

A vadászgazdaság azonban nemcsak a közélelmezés szempontjából válik az emberi társadalom hasznára. A puskákat, töltényeket, vadászruhákat és sokféle egyéb vadászati felszerelést gyártó ipar sok-sok embernek ad munkát és megélhetést. Igen sokan kenyerüket veszítenék, ha nem vadásznánk.

És végül meg kell becsülnünk a vadászat erkölcsi hasznát is, mert egészséges, edzett, szívós, fegyelmezett férfiakat nevel és igénytelenségre, türelemre, önmegtartóztatásra tanít.

Mindezt tudva és meggondolva, vetődik fel bennünk a kérdés: hát *miért ne vadásszunk?*

Miért ne tűrjük meg és miért ne óvjuk, védjük az erdőn-mezőn szabadon tenyésző vadfajoknak azt a mennyiségét, amely senkit sem károsítva, megél az ember által másmódon nem hasznosítható feleslegből, miért ne fogadjuk el a természetnek ezt az ajándékát a magunk hasznára és miért ne szerezzünk magunknak vidám órákat és boldog napokat azzal, hogy szabad időnkben, jól végzett munkánk után pihenésképpen, puskával kezünkben, learatjuk a vadászgazdaság termését, vagyis miért ne lőjük le a vadszaporulat feleslegét: *miért ne vadásszunk?*

A válasz csak az lehet, hogy vadásszunk bizony; de mindjárt hozzátesszük ám azt is, hogy nem mindenáron és nem mindenképpen puskázzunk. Ahhoz a kérdéshez, hogy miképpen, mimódon vadásszunk, majd hozzászólok legközelebb.

Ravasz-e a róka?

Gyönyörű napsütötte volt a tájék, szinte derült tőle a vadászok szíve. Főleg a kezdő vadászok tudják értékelni az ilyen szép tiszta, behavazott földeket, mert hiszen ilyenkor kilométerekről lehet már látni a szaladó nyulat.

Körvadászaton voltunk!...

Vidámság, jókedv, mókák, puskaropogás, minden, ami egy körvadászaton elő szokott fordulni. Egy kis zsákmányolási szándék is, hol itt, hol ott kísért, ezt azonban az erélyes vadászmester és az öregebb vadászok harsány kiáltozásai meghiúsítanak. Már a harmadik kört csináljuk! Szép zsákmány van már felaggatva a kocsirudakon, főleg nyúlból, de akad egy néhány fácánkakas is. Elérjük a terület egyik legszebb részét, zsombékos, turjános, kis nádast is, ahol a terület ismerői szerint feltétlenül bőven kell lenni nyúlnak, fácánnak, de még rókának is. A hatalmas kör lassan bezárul a turjános körül. Mindenki óvatos! Nem igen akar összezárulni a kör, mert önző vadászszokás szerint mindegyik a másiktól várja a benyomulást. Harsány kiáltozások innen-onnan, de követni nem igen akarják az utasítást. Mindenki azt szeretné, hogy a másik ugrassza ki a nyulat a csalitból, vagy röpítse fel a fácánt, arra gondolva — én meg majd meglövöm.

A vadászmester kiáltozása hangzik: „Vigyázat, vadásztársaim, mert itt még róka is lehet!" Általános derültség minden oldalról. Még a legrégibb vadászok is nevetnek rajta. Nem létezik, hogy itt róka legyen — mondják. Ez az elgondolás bizonyos fokig helyesnek is látszik, hiszen a hajtókkal együtt körülbelül 100 ember vonja a gyűrűt a turjános körül, amely bizony nem lábujjhegyen és zaj nélkül történik és így a leghalványabb remény sincs arra, hogy bevárja a közeledést.

Végül nagy nógatásra összébb húzódik a kör. Kiáltás elhangzik: „Befelé nem lőni!", majd „Hajtók befelé, puskások megállni!" Hol itt, hol ott dördül el a puska egy elillanó tapsifüles nyomában, vagy egy felrepült fácánkakas után. Egyszer csak éktelen kiabálás. Vigyázz, róka! És csakugyan, a kör jobbsarkánál csodák csodája, feltűnik a frakkos barátunk és igyekszik megmenteni vörös bundáját. A meglepetés óriási. A legöregebb vadászok egyike dupláz a kománk után, azonban oly meglepetésszerűen érte őt is a róka feltűnése és eliszkolása, hogy elvéti a lövéseket, bár a legjobb lövők egyike és így ravasz barátunk tovább folytathatja fácán- és nyúlpusztító boldog életét.

Persze barátunk, aki elhibázta, az egyesek szerint 30, mások szerint 40—50 méter távolságra levő róka-komát, egész úton hazafelé, sőt valószínűleg egész életében hallani fogja az ügyességéről kiállított megjegyzéseket.

Minden vadásznak okulásul a fentiekből megállapíthatjuk, hogy igen is ravasz, nagyon ravasz a róka.

S. A.

A fácántenyésztés kérdése

Irta: MÉRAY LÁSZLÓ

Békében Magyarországon sok helyen tenyésztették a fácánt. Általánosságban azonban ez a fácántenyésztés kizárólag a kiválasztottak szórakoztatását célozta. Igen kevés helyen tenyésztették a fácánt hazai eladásra, vagy külföldi exportra. Pedig az export fácántenyésztés nagyon kifizetődő befektetés lenne. A háború miatt lerongyolódott országunknak minden fillérre szüksége van és épp ezért ezt a komoly, valutát biztosító lehetőséget nem volna szabad figyelmen kívül hagyni. Kétségtelen, hogy a hazai fácánállományunk 1944 óta legalább hetven százalékkal csökkent, de ez a tény még inkább aláhúzza a fácántenyésztés szükségszerűségét. Elsősorban a hazai igényeket kell kielégíteni, új törzsek elhelyezésével meg kell adni az alkalmat, hogy több helyen is foglalkozhassanak a tenyésztéssel és a tenyésztést nemcsak az állami reservatumokon, hanem a vadásztársaságoknál is állami ellenőrzés alá kell venni.

A 4.640/1945. M. E. számú rendelet a vadászati jogot elválasztotta az ingatlantól és ennek kizárólagos birtokosául az államot tette. Az állam a vadászati jogot haszonbérbe adta és gondoskodott arról, hogy a vadászatban elsősorban a dolgozók részesüljenek. Mikor a demokratikus államvezetés ezt a jogot a dolgozók kezébe adta, kötelességeket is rótt reánk. Kötelességeink közé tartozik az is, hogy a vadállományt megmentsük és tovább fejlesszük. Ne mondja azt senki, hogy amit a hercegi és grófi uradalmak meg tudtak csinálni, azt mi — ha egy kis jóakarat és megfelelő tudás van bennünk — nem tudjuk megcsinálni. A jóakaratot bizonyára feltételezzük és szaktudással rendelkező tenyésztő is akad szép számmal. Mi hiányzik hát akkor a fácántenyésztéshez? Könnyű reá a válasz: a szervezés.

A szervezésnél elsősorban azok a területek veendők figyelembe, amelyek alkalmasak a fácántenyésztésre. Ezen a téren elég jó útmutatással szolgálnak a multban bevált eredmények. Másodsorban azzal a problémával kell foglalkoznunk, hogy a megfelelő helyen miként oldjuk meg a tenyésztést. Az állami reservatumokon ez nem lenne nehéz kérdés, mert hiszen ezeken a területeken az állam szakemberei vannak, akik, ha nem is specialisták, irányítás mellett hibátlanul elintézhetik a dolgukat. Tekintettel azonban arra, hogy kevés a reservátum, a bérbeadott területeken is tenyészteni kell a fácánt. Itt az esetleges ellenvetések egyszer és mindenkori leszerelésére leszögezzük, hogy a fácán nem kártékony, hanem éppen ellenkezőleg, hasznos a mezőgazdaság szempontjából. Tehát azok a bölcsek, akik örökké a vadállomány szörnyű pusztításairól beszélnek, nyugodjanak meg és vegyék tudomásul, hogy a dolgokhoz csak akkor szóljanak hozzá, ha már értenek ahhoz a dologhoz, amit éppen csépelnek.

Vannak vadásztársaságok, melyek megfelelő területtel és megfelelő vadászati érettséggel is rendelkeznek ahhoz, hogy fácánt tenyészthessenek. A vadászati felügyelők kötelessége, hogy azt a pedagógiai munkát, amellyel a most még kezdő vadászokat ezen kérdés megértésére és magukévátételére szükséges, megtanítsák. Soha olyan aktuális ez a kérdés nem volt, mint most. Aktuális, mert a régi állományunknak már meghúzták a lélekharangot, aktuális, mert éppen a szegény tagokból verbuvált vadásztársaságoknak van a legtöbb szükségük az anyagi nehézségeik leküzdésére és ezt csak bevételeik növelésével érhetik el és végül aktuális azért, mert ha annyit tenyésztettünk, hogy exportra is jut, akkor nemes valutát biztosíthatunk nemzetgazdaságunk számára.

Jó volna, ha mindaz, amit elmondok, nem volna pusztában elhangzott szó és az illetékesek megukévá tennék a fácántenyésztés kérdésének felkarolását.

Nem akarok itt a fácántenyésztés részleteire kitérni, hiszen az érdeklődők komoly, jól megírt szakkönyveket találhatnak és tudásukat azokkal gyarapíthatják, de az új vadászokra való tekintettel néhány dolgot mégis üdvös lesz elmondani, mert míg ezeket a sorokat olvassák, talán eszükbe jut, hogy nini, talán épp nálunk lenne a legérdemesebb megpróbálkozni a fácántenyésztéssel. Az 1948-as esztendő ebből a szempontból nem jöhet számításba, de 1949-ben igen is sokat tehetnénk.

A fácántenyésztésre legalkalmasabb a sík, kissé hullámos, dombos fekvésű terület. A magasabb hegyeket a fácán nem szereti. A mezőgazdaságilag művelt terület, a lomblevelű erdő, a bokros aljnövényzetű erdőirtások, ligetes ártéri erdők a fácán igazi tanyái. A víz, patak, artézikútból táplálkozó erecske elengedhetetlen kelléke a fácántenyésztésnek. Szereti a fácán a nádasokat, szántóföldek közelében levő gazosokat.

A fácánosoknál tisztásokra, erdei vágások, utakra van szükség, melyeket vegyes mezőgazdasági magvakkal vessünk be.

Mindezeken felül a fácántenyésztés egyik fő kívánalma a hozzávetőleges nyugalom. Ahol sok a tanya, ennek következtében a kóborkutya és macska, ott a fácántenyésztésről mondjunk le. A párosodás és költés idején különösképpen nagy nyugalomra van szüksége e szép madaraknak.

Gondoskodnunk kell arról, hogy a fácánok mindig találjanak enni, inni és kapirgálni valót, mert másképp más területen fogják felütni tanyájukat és a jószándékú tenyésztő területét elhagyva, ott telepszenek le, ahol megfelelő életkörülményekre bukkannak.

A legkomolyabb tenyésztők véleménye egybehangzó azon a téren, hogy leghelyesebb a költéssel való szaporítás, mert a területen kikeltetett fácán ragaszkodik a helyhez, amelyet világrajöve megismert.

A fácántenyésztőnek állandó készültségben kell lenni, hogy a tenyészterületen ragadozók, kárttevők meg ne telepedhessenek, kárt ne tehessenek. A rókáktól, macskáktól és kóborebtől épp úgy óvni kell, mint a szárnyas ragadozóktól. A tarkavarjú és szarka élvezettel koppintják fel az esetleg drága pénzen vásárolt fácántojásainkat, tehát a tenyésztőnek komolyan kell foglalkoznia a mérgezéssel.

Nálunk a Phas. colchicus a törzstípus, továbbá sűrűn láthatjuk a Phas. mongolicus fajokat is, valamennyi szereti a magyarországi klímát, de legjobban elterjedt és talán tenyésztésre legjobban ajánlható a szép galléros fácán, a Phas. torquatus.

A CELLDÖMÖLKI Szabadság Vadásztársaság szeretettel üdvözli a „Magyar Vadász"-t. Lapunkat már az első számon keresztül megszerettük és barátunkká fogadtuk. Az ujságunkon keresztül szeretettel köszöntjük a Magyar Vadászok Országos Szövetségét is, köszöntjük benne a demokratikus vadászok csúcsszervét, melyről tudjuk, hogy minden dolgozónak, aki vadászik, a támasza és segítsége lesz.

Celldömölk, 1948 július 5.

Vadászüdvözlettel:

SZABADSÁG VADÁSZTÁRSASÁG
Celldömölk

Lakcím változásunkat azonnal közöljük a kiadóhivatallal!

KVATERKÁZÁS KÖZBEN

Írta: PIATSEK GYULA

A SZÁZESZTENDŐS CSUTORA

Felső-Somogy egyik szép erdei területén vadásztunk november végén. A reggeli pálinkázás és pogácsakóstolás után, szokásom szerint, szétnéztem a hajtók között. Volt ott vagy 3 tucat fiatalabb és középkorú férfi, a környező falvakból. Feltűnt nekem egy kövér, nagy bajuszú, vörösorrú ember, aki egy hatalmas, mintegy két literes csutorával forgolódott közöttük. Közelről megnéztem a csutorát és gyönyörködve láttam annak finom vésését s mindkét oldalon kifaragott kedves falusi jeleneteket és a dugót, amely egy nagyon finoman faragott kosfejet ábrázolt, ezüstszemekkel. Megkérdeztem az illetőt, minek hord magával november végén ennyi vizet? Erre ő sértődötten felelte: — Ez a csutora százesztendős, még az öregapámé volt, de ebben víz sohasem volt. Bizonyság kedvéért át is nyujtotta. Valóban jó fajta kadarka volt benne.

Megkezdődtek a hajtások, vad elég szépen volt, szólt a puska. A negyedik hajtásban egy általam nem ismert vadász került mellém, akinek vadonatúj puskája, új tarisznyája és egyéb felszerelése volt. Viselkedésén is látszott, hogy nemrégen csapott fel Diana katonájának. A hajtott terep egy léces erdőrész volt, bokrokkal tarkítva, előttünk mintegy 50 lépésre egy kiszáradt árok húzódott keresztül. Szomszédom már elhibázott két nyulat és egy szalonkát, — ami elvégre emberi dolog. Amikor a hajtók már előttünk, előttünk, mintegy 80 lépésnyire szomszédom előtt az árokból kiugrott egy róka, amire az illető villámgyorsan duplázott. A róka tovább ment, a szemközti bokorból pedig rémült ordítás hallatszott. „Jaj, emberek, végem van, elvesztem!" Ijedten szaladtunk oda és a bokor mögött a csutorás embert láttuk a földön hemperegni, feje felett csóválta az üres csutorát és még mindig kiabálta: „Végem van! Végem van!" Felemeltük és örömmel állapitottuk meg, hogy semmi baja sincsen, a szeleburdi vadász sörétjei nem sebezték meg. Öten is kérdeztük, mi baja, mi történt? — mire kárvallott képpel felelte: — Végem van, végem van, mert a sűrűben elveszett a — dugó.

BOBI, AZ ÖSTEHETSÉG

E név viselője egy nem egészen fajtiszta setter volt. Ezen vadászkutyánál jobbat, ügyesebbet, okosabbat, hosszú vadászmultam alatt nem ismertem. Bevallom azt is, hogy többszáz vizsla között, amelyekkel vadászatokon találkoztam, nem sok olyant találtam, amelyik minden tekintetben rászolgált a „jó vizsla" megtisztelő elnevezésre. Bobi egy kaposfői öreg vadász kutyája volt, aki elvből nem tanította semmire, mert mint mondta: „a jó kutyának születni kell, abban nincs köszönet, amelyiket még tanítani is kell". Bobi roppant makacs és éles ösztönű állat volt, aki neki nem volt szimpatikus, azzal semmiképpen sem ment el vadászni, de aki tetszett neki, azzal öt perc alatt megbarátkozott. Dirigálni soha és semilyen nyelven nem kellett, mert ő mindig tudta, hogy az adott helyzetben mi a teendője. Ha Bobi nem ment be a nádasba vagy a bozótba, ott bizonyos, hogy semmi sem volt. Ha azonban volt valami a nádasban, akkor Bobi mindig bement, még akkor is, ha vissza akartuk tartani. Az ő végtelenül finom orra nem csalta meg sohasem. Nagyon sok kedves és szórakoztató vadászaton voltam Bobival, s mindig meglepett bennünket csodálatos okossága és találékonysága. Egyszer egy zsombékos tocsogó mellett vadásztunk késő ősszel és a nádasból kirepült egy kakas. M. O. barátom lövésére a kakas lecsett s a tocsogó közepén lévő, mintegy 3 méter magas berekfa tetején fennakadt. Bemenni nem tudtunk érte, mivel bakancsban voltunk, a víz pedig kb. két arasznyi volt. Bobi gondolkodás nélkül begázolt a vízbe, szájával átharapta a karvastagságú fát, jól megrázta és a leeső kakast elkapta és mosolyogva hozta elénk. Ehhez hasonló eset sok történt, amikre esetleg még más alkalommal visszatérek.

A FEHÉR GUNÁR.

A nádasi erdőben volt egy kapitális őzbak, amelyre még most is vágyakozva gondolok vissza. Évekig kerülgettem, lestem, néhányszor egy-két pillanatra megcsodáltam, de sohasem tudtam terítékre hozni.

Egy szép holdvilágos augusztusi estén, miután nagyon gondosan előzőleg már kinyomoztam a járást, az erdő közepén végighúzódó réten lesbe ültem s elhatároztam, hogy addig nem megyek fel a hegy tetején levő vadászházba, amíg az öregurat a réten meg nem pillantom. A telehold fejem felett volt és a réten többszáz méterre elláttam. Már elfáradtam az ülésben és miután órám éjfélt mutatott, elhatároztam, hogy nem várok tovább, úgyis hiába. Ekkor tőlem többszáz lépésnyire, a rét szélén vezető ösvény irányában, valami fehér foltot láttam. Távcsővel megnézve, csodálkozva láttam, hogy ott valami fehér tárgy mozog felém. Mintha valami fehérruhás alak jönne az úton. Izgatottan figyeltem, mi az, és főképpen azt nem értettem, hogy szélcsend dacára a fehér tárgy libeg. Azt gondoltam, talán valami menyecske jön az ösvényeken. Dehát hol van olyan bátor menyecske, aki éjfélkor, a rengeteg közepén a harmatos gyalogösvényen sétál? Közben a kísértet egyre közeledett. A csalánbokor mögül nagyon kívánesian figyeltem, mikor aztán vagy száz lépésnyire volt hozzám, felismertem, hogy egy róka cipel valami lebegő fehérséget. Figyelmesen céloztam és a puskadurranásra a róka eldobva a fehér tárgyat, beugrott az erdőbe, hátam mögött pedig ötven lépésnyire nagyon mérgesen elkezdett kiabálni az a bizonyos bak. Odamentem a rálövés helyére és ott találtam egy hatalmas gunárt, amelyet a róka koma valamelyik környékbeli tanyáról emelt el. Ennek a szárnya libegett messziről olyan kísértetiesen. Másnap aztán az erdő szélén, a cigánysoron, libapecsenyét ettek.

SZÖVETKEZETI KÖZLEMÉNYEK

Felkérjük azon vadásztársaságok elnökeit, kiknek társaságában még vannak olyan tagok, akik Szövetkezetünk kötelékébe nem léptek be, ugyancsak azon vadásztársaságokat is, akik még nem tagjai Szövetkezetünknek, részjegyükkel csatlakozzanak tagjaink sorába.

A kóbor kutyák és kóbor macskák kezelésére vonatkozólag figyelmükbe ajánljuk a következő utasítást:

A kóbor ebek elejtésénél lehetőleg fejre lőjjünk, mert a sörétlel sok helyen kilyukasztott bőr kevésbé értékes.

A bőr lefejtésénél a fejrész, farok és alsólábszár levágandó. Az összes hús- és zsírrészek eltávolítandók és ügyeljünk, hogy a nyúzásnál a késsel ne vágjuk meg a bőrt.

A lefejtett bőröket cca. negyedkiló sóval lesozzuk, vagy árnyékos helyen néhány szöggel kifeszítve szárítjuk, mert a napon szárított bőr átzsirosodik és a zsírsavak megtámadják.

8—10 napnál tovább ne tartsuk odahaza a szárított bőröket, mert minnél frissebb, annál értékesebb. Csomagolásnál ügyeljünk arra, hogy csak teljesen száraz bőrt adjunk póstára, mert a nedves bőrök szállítás közben megpálnak. Papírban vagy zsákbavarrava 20 kg-ig veszi fel a pósta Cím: Magyar Vadászok Országos Értékesítő Szövetkezete, Budapest, IV., Szabadsajtó-út 5. III. 14. sz.

Szövetkezetünk támogatni kívánja vadásztársainkat, segítségükre kíván lenni már most is ismerve a vadásztársaságok, illetve vadásztársai nehéz anyagi helyzetét. Éppen ezért a Magyar Vadászok Országos Szövetsége kóbor kutyaírtási akcióját Szövetkezetünk anyagi vonatkozásban is alá kívánja támasztani.

A kiirtott kóbur kutyák bőrét az alábbi áron vesszük át:

Kisebb kutyabőrökért 10, nagyobb bőrökért 18 forintot fizetünk, tehát egy olyan magas árat, hogy néhány kutyabőr értéke, sitéséből a vadásztársaság területébre térül meg. Rendszeres irtás esetén pedig az egész idényre szükséges tölténymennyiséget is fedezheti.

Továbbmenően Szövetkezetünk a Magyar Vadászok Országos Szövetsége által kitűzött díjakon kívül bőrkabátanyagokkal is jutalmazni kívnja a legtöbb és külön jutalomban részesíti a legszebben fejtett bőrök beküldőit.

Felhívjuk tehát vadásztársaink figyelmét, hogy ma, amikor az ország újjáépítése érdekében mindent el kell követni a többtermelés fokozása feltétlenül szükséges, éppen ezért elsősorban közgazdasági érdek, hogy minden egyes elejtett kutya bőrét megmentsük a köz javára az elpusztulástól.

Pótlólag közöljük, hogy a mult számunkban megadott téli és nyári őzárak darabba értendők.

Küldjünk cikket, fotót a szerkesztőségnek

HÍREK ÉS KÖZLEMÉNYEK

Az új tagok felvételével kapcsolatos tudnivalók

Minden vadásztársaság, ha új tagot vesz fel, a felvételre jelentkezetteket tartozik bejelenteni az Országos Szövetségünknél és számukra szövetségi kérdőíveket igénylni. Ezen kérdőíveket az új tagok által kitöltve kötelesek felterjeszteni. A kérdőíveket rendőrileg láttamoztatni nem kell.

A fegyvervásárlási és tartási engedélyek elintézési módját a „Magyar Vadász" első számában már ismertettük.

A fentiekhez szükséges nyomtatványok (kérdőív, fegyvervásárlási és tartási engedély-kérvényürlapok) térítési ára darabonként 20 fillér, mely összeget kérjük az esetleges igénylléssel egyidejüleg a 6127. számú postatakarékpénztári csekkszámlára befizetni. (A Szövetségünknél kaphatók.)

*

Felkérjük a vadásztársaságokat, hogy ahol csak tehetik, egy címre kérjék valamennyiök ujságját, mert szövetségünk munkáján ezzel is könnyítenek.

Közöljük a vadásztársaságokkal, hogy csak azoknak a tagoknak van módunkban küldeni a lapunkat, akik a tagdíjfizetési kötelezettségüknek már eleget tettek. Ezért ismételten kérjük, hogy a saját érdekükben küldjék be a tagdíjaikat azok is, akik ezt eddig elmulasztották. Azok a vadásztársak, akik tagdíjukat befizették, de az ujságot még nem kapták kézhez, a tagdíj befizetést követő 10 nap eltelte után jelentsék ezt kiadóhivatalunknak (Budapest, IV., Szabadsajó-u. 5. III. 14.).

A szerkesztőség felkéri a levelező és cikkíró vadásztársakat, hogy írásaikat lehetőleg géppel, de mindenképpen olvashatóan,ritka sorban, a papírnak csak az egyik oldalára írják.

Felhívjuk a vadásztársaságok figyelmét arra, hogy vadőreik részére is ki kell váltani a vadászjegyet. A vadászjegy illetékmentes és így csak szavatossági biztosítás díját, 14.— forintot és a vadászjegy nyomtatvány díját, 1.— forintot kell az illetékes vadászati felügyelőnél a vadászjegy kiváltásakor befizetni.

A budapesti Állatkert a természetbarátok és vadászok kedvelt kirándulóhelye. Szarvasbőgés idején főképpen a vadászok látogatták, hogy okulás céljából hallgassák és figyeljék a szarvasbika bőgését. Különben is mindig a vadászok voltak az Állatkert leghívebb pártfogói s az ő révükön jutott a legtöbb hazai vadállat az Állatkertbe. Ezt a meleg érdeklődést és megértő pártfogást, szarvasok, dámvad, őzek, vaddisznók, ragadozómadarak és víziszárnyasok ajándékozását vagy méltányos áron való felkínálását várja a magyar vadászoktól. **Nadler Herbert** az Állatkert igazgatója.

Felhívás. Az Országos Vizsla Club magyarvizslás szakosztálya felkéri a vadásztársaságok tagjait, hogy akiknek birtokában magyarvizsla van, azt nyilvántartásba vétel végett jelentsék a szakosztály vezetőjének. Ugyszintén azokról a vizslákról, melyek nem vadászok birtokában vannak, szintén küldjenek jelentést. A szakosztályvezető címe: Párkányi Zsigmond Pestszentimre, Petőfi-u. 150/a.

KÉRJÜK olvasóinkat, hogy teremtsék meg az állandó levelezést a szerkesztőségünkkel, legyenek állandó munkatársai és építői lapunknak. Közöljék észrevételeiket és bátran írjanak az ujságunk esetleges hiányosságairól vagy hibáiról tárgyilagos, építő bírálatot. Meg vagyunk győződve arról, hogy ezen keresztül úgy a „Magyar Vadász", mint az egyetemes vadásztársadalom kultúrszínvonalát emeljük és fejlődését biztositjuk. *Szerk.*

Több vadásztársaság, nagyon helyesen, kidobolta és közhírré tette a falvakban és tanyákon, hogy a szarkafészkeket pusztítani kell. Az elgondolás nagyon helyes, csak ilyen esetekben vigyázni kell arra, ne, hogy tudatlanságból a szarka- és a szürkevarjú fészkeken kívül más madárfészket is feldúljanak. Ezért a jövőben az ilyen közhírrétételnél arra is ki kell térni, hogy kizárólag csak szarka- és szürkevarjúfészkeket szabad leverni. A fészekrombolásokat a vadásztársaság tagjaival felváltva ellenőriztesse. Leghelyesebb az volna, ha a fészekrombolást maguk a vadásztársasági tagok végeznék vagy azok jelenlétében végeztessék.

*

Tájékoztató. A vadásztársaság megalakulásához illetőleg újjáalakulásához az alábbi okmányok szükségesek.

1. Az alakuló, ill. újjáalakuló közgyűlésről felvett jegyzőkönyv 6 példányban.
2. A társaság tagnévsora, foglalkozás és lakhely feltüntetésével 6 példányban.
3. A vezetőség névsora, foglalkozás és lakhely feltüntetésével 6 példányban.
4. Vadásztársaságok alapszabálya 7 példányban (beszerezhető Athenaeum Könyvkiadó Vállalatnál, VII., Erzsébet-krt. 9—11. Ára: 2.50 Ft).
5. Egy drb kérvény, Belügyminiszter Úrhoz címezve, melyben a megalakult, ill. újjáalakult társaság alapszabály-láttamozását kérik.

A Belügyminiszter Úrhoz címzett kérvényre 6.— Ft-os okmánybélyeg, a 25 db mellékletre darabonként 1.— Ft-os okmánybélyeg ragasztandó. Az így elkészített alapszabály-láttamozási kérelmek közvetlenül a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez terjesztendők fel.

Egyidejüleg a Szövetséghez megküldendő egy jegyzőkönyvmásolat, egy tagnévsor, valamint a Szövetségtől igényelt összesítő kérdőív, melyet a társaság elnöke személyesen tölt ki.

A vadásztársaságok sürgősen közöljék, hogy hány vadőrük részére küldjünk lapot, amelyet a vadásztársaságok tartoznak fizetni (havi 2 Ft-ot) és tudassák a pontos címet is, ahová a lapot kérik küldeni.

Felhívjuk a vadásztársaságok tagjainak figyelmét, hogy a Magyar Vadászok Országos Szövetsége teljesen különálló a Magyar Vadászok Értékesítő Szövetkezetétől, ezért úgy a pénzfeladásnál, mint a levelezéseknél kérjük ezt egészen elkülönítve kezelni.

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztő: KÁRPÁTI JÓZSEF
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. Szabadsajtó-u. 5. Telefon: 186—559.
Csekkszámlaszám: 6127.
A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Orsz. Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tagjai
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én
Előfizetési ára:
negyedévre 12.— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— Ft.
Kapható az IBUSz elárusító helyein

Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Budapest, VI., Nagymező-u. 3.
A nyomdáért felel:
Szabó István vállalatvezető

A zalamegyei Letenyei Vadásztársaság tagjai köszönetet mondanak a szövetségünk vezetőségének és külön Ékes István elnökünknek, amiért létrehozták a Magyar Vadászok Országos Szövetségét. Egyben üdvözlik lapunkat is megjelenése alkalmával és annak az örömüknek adnak kifejezést, hogy most már minden vadász kezében lesz szaklap, amely lehetővé teszi a magyar vadászok egyetemes kulturális fejlődését.

TARTALOMJEGYZÉK:

Vezércikk: Célunk. Sas Árpád.
Júliusi vadkacsavadászat tízparancsolata: Kittenberger Kálmán.
Kacsák suhogása: G. Tóth László verse.
Júliusi kacsázás: * *
Karikatúra rajz: Ahol soha nincs túlalom a „kacsázásra".
Olcsóbb lesz a vadászjegy ára.
Madártragédiák: Jankovits Aladár.
Vadkacsavadászat: Vezényi E. rajza.
Mi a vadászat: Borz Antal.
Az őzbak vadászata csalsíppal: K. G.
Az élő őz korának meghatározása: Szederjei Ákos.
Irtsuk a dúvadat: Fotófelvétel.
Vadállatok átköltöztetése: Vlagyimir Jelagin.
Miért ne vadásszunk? Nádler Herbert.
Ravasz-e a róka?: Sas Árpád.
A fácántenyésztés kérdése: Méray László.
Kvaterkázás közben: Piatsek Gyula.
Szövetkezeti közlemény.
Hírek és közlemények.
Hirdetések.

Árverési hirdetmény

A szegedi erdőigazgatóság a Csongrád megye hódmezővásárhelyi 54. és 60. sz. kb. 18.000 kat. hold apróvadas vadászterület 1957 július 31-ig terjedő időre szóló vadászati jogát nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbe adja.

A terület a csomorkányi pusztaszéli út, Szűrhát-dűlő és városi út által van határolva.

Árverés ideje: 1948. évi július hó 20-án délelőtt 9 óra.

Árverés helye: Hódmezővásárhely, városháza közgyűlés terme.

Kikiáltási ára: 54. sz. terület 200 db nyúl, 60 sz. terület: 220 db nyúl. Bánatpénz: 54. sz. terület: 320 Ft, 60 sz. terület: 350 Ft.

Az árverésen csakis érvényes alapszabályival rendelkező, valamint vadászterület haszonbérrel engedély nélkül hátralékban nem levő vadásztársaságok, írásos meghatalmzással ellátott megbízottjaik útján vehetnek részt, de ezen tényt az illetékes vadászati felügyelőség által kiadott igazolvánnyal tartoznak az árverés megkezdése előtt bizonyítani.

Bővebb felvilágosítást a Hódmezővásárhelyi Áll. Vadászati Felügyelőség ad az érdeklődőknek (Hódmezővásárhely, IV., Batthyányi-út 1/a.).

MÁLLERD Erdőigazgatósága, Szeged

Fácán facoktollakat veszek

RUDAS, Budapest Király-utca **tizenhárom**
Telefon kettőhuszonhárom-kilencszázegy

Kapható minden szaküzletben
Nagyvadnak gyöngygolyót!
Kapható minden kaliberben
Gyártja: **SELMECZY MIKLÓS** sörétgyár, **Ujpest,**
Horánszky-utca 48. Telefon: 292—235.

Nemzetközi győztes és aranyéremmel kitüntetett
magyar vizslakölykök kaphatók 400.— forintért,
Szabó Elemér Ó. V. C. délvidéki csoport elnökénél
Szentes, Járásbíróság.
A MDP és az UFOSz igazolt tagjai fenti árból 30%-os kedvezményben részesülnek.

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

Gutmann sacok
VII., Rákóczi-út 12.

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. *azelőtt SKABA és PLÖKL*
Budapest. VI, Bajcsy-Zsilinszky-ut 33.
Telefon: 122—979

SPORTRUHÁT
SPORTRUHÁZAT-tól vegyen
HUBERTUS-kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Bevadászott és kölyök magyar vizslák
állandóan haphatók
Honsági Magyar Vizslatenyészet, Pestszentimre, Petőfi-i. 150/a. **Párkányi Zsigmond.**

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54.
özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6.
DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13.
GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udvarban).
HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7.
HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3.
KNÉBL FERENC
VIII., Baross-utca 17.

Hirdetőinknél hivatkozzunk a „MAGYAR VADÁSZ"-ra

1971

I. ÉVFOLYAM, 3. SZ. ÁRA 2 FORINT 1948 AUGUSZTUS 1.

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Alkony

1960

Helyes vadgazdálkodással is a 3 éves tervet építed!

VADÁSZATI KÉRDÉSEK

A „Magyar Vadász" megjelenésével alkalmunk van az egész magyar vadásztársadalomhoz szólni, mert a lap minden vadász-szövetségi tag kezébe kerül és így biztosítva van a legnagyobbfokú nyilvánosság.

A demokrácia módot ad minden vadászra hajlamos állampolgárának — aki egyéb követelményeknek megfelel és ezen az alapon fegyvertartási engedéllyel rendelkezik —, hogy a vadászatot gyakorolhassa. A vadászatot lehet gyakorolni jól és lehet rosszul. A vadászat az ősi foglalkozásunknak egy olyan sporttá átalakult ága, amely az ország közellátásában, kül- és belkereskedelmében és iparában is számottevő tényező. Ebből a szempontból kell a vadászatot nézni és rávilágítani mindarra a nemzeti érdekre, ami ezzel a kérdéssel kapcsolatos. Mi a kívánalom ahhoz, hogy a vadászattal a nemzeti érdek ne szenvedjen kárt és a nemzeti jövedelem ne csökkenjen? Elsősorban is minden vadásztársaság vezetőjének, de minden egyes tagjának is becsületbeli kötelessége az, hogy a vadászatot a megengedett időben és módon folytassák, tehát tartsák be és tartassák be a legszigorúbban a tilalmi időket. A laikus ember, aki a vadászat kérdéseivel nem foglalkozik, nem tudja megérteni azt, hogy miért szabad egy vadat egy bizonyos időhatáron belül vadászni és miért nem. Erre az egyszerű felelet az, hogy a vadnak a szaporodási és kifejlődési ideje alatt nyugalomra van szüksége, különösen nyugalomra van szüksége az embertől, mert úgyis sokat szenved ez idő alatt a káros szőrmés és szárnyas ragadozóktól. A vadászember hivatva van arra, hogy gondozója legyen a vadászterületén található vadnak és csak akkor vadássza, mikor arra a vadászati rendeletek módot adnak. Nem lehet józan ésszel megérteni, hogy még mindig vannak az országunkban olyan puskások, akik ahelyett, hogy a fenti gondolatot magukévá tennék, ölési szenvedélyből pusztítják az anyaállatokat is, nem gondolva arra, hogy egy anyaállat elpusztítása, egy kotló fácán- vagy fogolytyúk kiirtása (mert ezt nem lehet vadászatnak nevezni) milyen mérhetetlen kárt okoz, magának a vadászterület bérlőjének, nemzetgazdasági szempontból pedig az államnak. A vadászati idény tilalmi táblázata úgy van összeállítva s ezzel az egész ország vadászati viszonyát ismerő vadászati osztály úgy igyekszik a vad védelmét biztosítani, hogy az abban rejlő nemzeti kincs továbbra is megmaradjon, és az egyik vagy másik évben különféle okok által kártszenvedett vadállomány kellőképpen elszaporodjon. A magyar vadászok zömének vadászati tárgya a nyúl. Az elmult évben, tehát az 1947/48. vadászati idényben a nyúl vadászata szeptember 1-ével nyílt meg. Azt tapasztaltuk, hogy ezen engedély következtében szeptember hónapban, amikor még az anyanyúl ellik és még egészen apró nyulak is találhatók, a kereső vadászat alatt nagyon sok vadász nem tartotta be a vadásztársaság házi szabályzatát, hetenként nem egyszer-kétszer, és nem egy-két darab nyulat lőtt, hanem nyakló nélkül pusztították a törzsállományt. Minden vadásznak tudnia kell azt, hogy a nőstény nyúl várja be legjobban az embert, jóformán a lába elől ugrik fel vagy olyan közeli távolságról, amikor meglövése igen könnyű és vadászati sportot nem nyujt. Láttuk azt, hogy voltak olyan lelketlen vadászok, akik macskányi, sőt kismacskányi nyulat is legyilkoltak. A kereső vadászat által a legtöbb vadásztársaság, ahol nem volt kellő erélyes vezetés, elpusztította törzsállományának nagy részét. Ezért kellett a folyó évben a megmaradt nyúlállomány védelmére kitölni a vadászati szezont hat héttel, amikoris már sokkal kisebb számban található kis nyúl és a határ nagyrészbeni letakarításával a nyúl is neszesebb lesz. Ennek következménye az kell legyen, hogy a vadásztársaságok sokkal jobban fognak szórakozni a társas vadászatok alatt, és az egyéni kereső vadászat nem fog tudni oly nagy mértékű kárt okozni, mint a multban.

Felhívjuk itt a Vadásztársaságok figyelmét arra az előírásra, hogy a vadászterületeiket három részre kell osztaniok: egy úgynevezett kíméleti területre, egy kereső területre és egy társas vadászat céljaira kijelölt területre. Itt kívánom figyelmeztetni a vadászokat arra, hogy a vadászterületek felett a földművelésügyi miniszter úr rendelkezik, és azoktól a vadásztársaságoktól, akik nem tartják be az előírt rendelkezéseket és követelményeket, a vadászterületeket el fogja venni. A fegyvertartási engedély kiadása a belügyminiszter úr hatáskörébe tartozik, és most az újbóli átvizsgálás alapján csak azok kaphatják meg a fegyvertartást, akik minden kívánalomnak minden pontban eleget tettek. Tehát, hogy egy vadásztársaság zavartalanul gyakorolhassa a vadászati jogot, annak két feltétele a fentiekből kitűnik. Az új vadásztársaságokhoz szólunk és kérjük őket arra, hogy a törvényes rend megszilárdulásával tartsák be mind a két minisztériumnak kívánalmait, mert az egyik a vadászat gyakorlásához szükséges eszközt adja, a másik a helyet. A részben ismertetett írott szabályokon kívül a vadászatnak vannak íratlan szabályai is, amelyeknek betartását a vadászerköles követeli. Ezek emelik ezt a sportot a legszebbek közé, mert enélkül egyszerű gyilkolássá válnék.

A vad, amely e sportszenvedélynek életével adózik, megérdemli, hogy zsákmányulejtése, birtokbavétele a legemberségesebb formák között történjen, anélkül, hogy felesleges szenvedést okozna. A jó vadász, akit nem az ölési vágy hajt, hanem a sportszeretet, tudja, hogy a sebzett vadat hogy kell életétől lehetőleg fájdalommentesen megfosztani. Emeljük fel a sebzett nyulat a hásó lábánál fogva, hogy függő helyzetbe kerüljön, tenyerünk élével a füle tövére adott erőteljes sujtással, amely a nyúltagynak megszakítását okozza, egy pillanat alatt megszabadítjuk kínjaitól. Ne sajnáljuk a sebzett vadtól a kegyelemlövést. Nagyon csúnya látvány, amikor a fájdalomtól síránkozó nyulat a földön csizmasarokkal tapossák, vagy bottal ütik. Jegyezzük meg azt — ez is a vadászat íratlan törvénye —, hogy emberségesen, emberhez méltóan végezzük ezeket a nem kívánatos munkákat. Ne lövöldözzünk a vadászfegyverünk hatásán túl lévő vadra, mert 1—2 sörét nem okoz azonnali kimúlást, hanem irtózatos szenvedés között esetleg napok után pusztul el az ilyen meglődözött vad, melyek elpusztulása senkinek sem használ. Hallottunk többször diesekedni egyes vadászoktól, hogy 100 lépésről lőttem meg karikára a nyulat. Ha figyelembe vesszük azt, hogy a legkiválóbb vadászfegyvernek is az ölőképessége és hatása a sörétes lövésnél 60—70 lépés között van — már ez is elég nagy távolság —, úgy a 100 lépésről véletlenül elejtett vad elejtőjét arra sarkalja, hogy minden ilyen távolságra lévő vadra rásüsse a puskáját. Az eredmény pedig az, hogy 20 lövés közül esetleg egy-kettő, 1—1 kóbor sörétet véletlenül a nyúl agyába irányít, a többi sörétből esetleg sebez egynéhány, de legtöbb csak a levegőt lyukasztja.

Vigyázzunk a fegyverhasználattal, soha se süssük el puskánkat addig, ameddig a célt elsősorban tisztán nem látjuk, és inkább szaladjon el száz vad puskánk elől, mintsem egy gondatlan lövéssel egy embertársunkat tegyük szerencsétlenné. Sohase üljünk töltött puskával szekérre vagy autóra — hisz ott nem vadászunk —, ne tartsunk a házban töltött fegyvert, mert az csak szerencsétlenségnek lehet előbb vagy utóbbi okozója. A vadászfegyvert megtölteni csak akkor szabad, amikor minden pillanatban várhatjuk a vadnak felbukkanását. A vadászat végén vagy a kör végén feltétlenül ürítsük ki a puskánkat. A vadászmesternek legyen kötelessége ellenőrizni, hogy nem járt-e el valaki gondatlanul. Minden elővigyázat mellett is történhet baj, fagyos földön gurulatot kaphat a sörét vagy szántóföldön elkallódott üvegcserép, vagy vasdarab tértheti el irányából. Ezért tettük kötelezővé a vadászati szavatossági biztosítást. Ez azt az egyént, aki a balesetet előidézte, 90%-ban mentesíti a fizetési kötelezettség alól, de nem mentesíti büntetőjogi szempontból, ha valakire rábizonyosodott a gondatlanság.

Ezeket a sorokat olvasva, rájönnek vadásztársaink is arra, hogy ezt a sportot meg kell tanulni. Ezért a kezdő vadászok hallgassanak az öregebb vadásztársaikra, akiknek nagyobb vadásztapasztalatuk van, mert a vadászemberek az egész országban, de talán az egész világon egy nagy családnak a tagjai, akiket azonos szenvedély kovácsol össze. A jó vadásztársak között szövődnek leggyakrabban sírig tartó barátságok.

A magyar vadászoknak megadatott, hogy Európa egyik legvaddúsabb országában üzhetik ezt a nemes sportot, és ezzel kapcsolatban sportbeli szórakozásaink ne csökkenjenek, hanem a lehető legmagasabb színvonalra emelkedjenek.

Ezen pár sor írásom általános képet kíván adni az apróvad okszerű vadászatáról, és azokról a minimális követelményekről, amit egy vadásztól megkívánunk, hogy a nagy vadásztársadalom méltó tagjává váljék.

Hulladékpapirost és selejtpapirt eladni, illetőleg venni csak iparengedélyen kívül „Vásárlási igazolvánnyal" is ellátott hulladékpapírkereskedőnek szabad!

Revízió 199.8.... Számítógépen

AUGUSZTUS

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA NÖVEDÉKNAPLÓ 1998 év 46.600 sz.

Már hetek óta zúg a cséplőgép. Búgása nyomán zsákokba dől a magyar rónák életet adó kincse, az acélos búza. A tarlókat sötét zölden szegélyezik a kukoricatáblák. A két évi gonosz aszály után az idei esős nyár nagyon magasra növesztette a kukorica szárát. A legmagasabb ember se látszik ki belőle. Jó búvóhely ez a kukoricadzsungel minden apróvadnak. Erdőkmentén meg éjjelenként rájár a nagyvad, de még a borz is. A vaddisznó konda bizony nagy kárt tud tenni ilyen éjszakai kirándulása során. Sokszor hiábavaló a tűzrakás, a kolompolás, kürtölés, mert a disznókonda nem egykönnyen hagyja ott csemegéző helyét. Ha a tábla egyik felében ég a tűz, akkor a másik felébe tör be, ha meg ott is tűz ég, akkor a közepén mennek be valahol.

Sőt azt is megteszik, hogy a kukoricapásztor méltatlankodó puliját kizavarják a kukoricarengetegből. Azonban nagy bölcsen csak a kukoricás széléig zavarják a csaholó kellemetlenkedőt. Nyilt terepre nem lépnek ki, mert hátha ott várja őket a „dörgőszavú halál"!

Ha vaddisznólesen vagyunk, akkor leshelyünket úgy válasszuk meg, hogy a beváltó vagy kiváltó helyet jól szemmel tarthassuk. Legkedvezőbb az eset, amikor a váltók világos tarlón vezetnek át. Természetesen a szélre mindig figyelnünk kell, mert a vaddisznó szaglása csodásan jó. Tőlünk lengedző leggyengébb szellőfuvalat is már elárulja nekik a legnagyobb veszedelmet, a lesbe ülő vadászt, amit nagy fújással, majd vad csörtetéssel nyugtáznak.

Mikor a konda már a kukoricásba törve, csamcsogva csemegézik, akkor jó széllel néhány lépésre meg lehet őket közelíteni. Ilyenkor a vadász okozta zaj, törés nem nyugtalanítja őket, mert azt gondolják, hogy a konda valamelyik eltávolodott tagja tart felé-jük. Igy, hangra rámenéssel már sok derék kant lőttek.

Baj az, hogy a kukoricásban még a teljes holdvilágnál is nagy a sötétség, de az is igaz, hogy ilyen esetekben ali, egy-két lépésről lő az ember.

A vaddisznólesnél mindig szigorúan tartsuk be azt a szabályt, hogy csak arra lőjünk, amit biztosan felismertünk. Nem minden sötét, mozgó tömeg vaddisznó!

A hirlapok tavaly is emberhalállal végződő vaddisznólesről számoltak be. Pedig erdészekkel történt ez a tragikus eset, akiknek a vadászregulákat igazán ismerni kellett volna. Az volt a hiba, hogy nem beszéltek össze, hogy ki hova megy lesre. Igy történt azután, amikor az egyik erdész otthonról elindulva a földjéhez igyekezett, hogy a netalán ott garázdálkodó vaddisznókat elzavarja, az egyik lesen ülő erdész vaddisznónak nézte és halálra sebezte.

Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy a holdvilág csalóka fényénél még a gyakorlott szem is könnyen téved, azért ilyen leseknél feltétlenül szükséges a nagy fényerejű, jó messzelátó.

Augusztus első felében ugranak sípra legjobban a bakok. Az őzhívásról most teljesen fölösleges írnom, mert lapunk 2. számában kimerítő és kitűnő cikkben ismertette azt K. G. munkatársunk.

Csak annyit, hogy augusztus havában az őzbak lövési engedély az erős bakok lövését is megengedi, de azért az őzállományunk érdekében nagyon ajánlatos, hogy ha a kapitális bak lövését e hó második felében eszközöljük, mert akkor már az őzek üzekedési ideje lejárt.

Augusztus 1-től szabad lőni vadgalambot és gerléket. Alkonyati időben a vizek felé húzó gerlék lövése kitünő lőgyakorlat. Bár egy kissé drága mulatság, mert a gerle konyhai szempontból nem nagy érték és... — sajnos — a töltény elég drága.

Augusztus hava a foglyászat hónapja. Még nem is olyan régen hazánk volt a fogolyvadászat Eldorádója! De csak volt! Jött az 1940. évi kegyetlen tél és annak egy éjszakáján az egész országra kiterjedő hófúvásos hózivatar és a világhíres fogolyállományunk majdnem megsemmisült. 1940. év február 13-án éjjel volt ez a szörnyűséges hózivatar. Ez a szomorú dátum a foglyaink mohácsi vésze!

Annyira kipusztult a fogoly, hogy a kormányrendelet hosszú évekig tilalmazta a fogolylövést. Ez a szükséges rendelet jó volt, de idővel sok bajt is csinált, mert a fogolykakasok száma szerfölött elszaporodott és ennek az ivararány eltolódásnak az volt az eredménye, hogy a fölös kakasok erőszakoskodása meg-és elzavarta a szegény kotló fogolytyúkokat.

Most — hála! — már megint van foglyunk — bár még nagyon messze vagyunk az 1940 előtti állományunktól — azért is nem augusztus 1-én kezdődik a fogolyvadászat, hanem csak augusztus 15-én.

Ha a fogolypár első fészekalja elpusztul, akkor a tojó másodszor is költ. Ez a másodköltés, a „sarjú fészekalj" sokkal gyengébb, mint az első, úgy számbelileg, mint pedig — természetesen — fejlettségre nézve is. Igy bizony még augusztus 15-e után is találhatunk olyan csapatra, ahol az aggódó szülők valamelyike szárnyaltat utánozva, nagy zajjal, cserregve iparkodik elhárítani a veszedelmet gyámoltalan fiókáitól.

Ilyen esetekben hallgasson a puska. Vadászgyalázat lenne ilyen vergődő tyúkot vagy kakast lelőni, hogy aztán a gyámoltalan kis csibék a szarkák zsákmányai legyenek.

Engem mindig meghatott — és azt hiszem, minden jóérzésű vadásztársamat is — ez az önfeláldozó szülői szeretet!

Tudvalévőleg a foglyászatnál történik nálunk a legtöbb vadászati baleset, éppen azért nagyon meg kell tartani az elővigyázatossági szabályokat. Nevezetesen mindig tudnunk kell, hogy hol mennek vadásztársaink — ha társaságban vadászunk — és hol vannak a hajtógyerekek. A hajtóvonalat mindig tartsuk rendben. Az előreszaladás vagy hátramaradás mindig veszélyes!

Legjobb, ha a hajtók egy hosszú botra vagy pálcára kötött rongy-, vagy papírzászlócskákat visznek, amely még a legmagasabb kukoricából is kilátszik, s így tudja a vadász, hogy merre nem szabad lőni.

A kukoricás meghajtása előtt, a meghajtandó részt alaposan nézzük át és jelezzük társainkkal, hogy merre dolgoznak, hol áll a fogat stb.

Kivált a lapos lövések veszélyesek és csak akkor engedhetők meg, ha teljesen bizonyos, hogy a lövés irányában nincs senki. Azért is sok a baleset az alacsonyan repülő fürj vadászatánál, mert sokszor nem látja meg idejében a guggoló babszedőt.

Nagyon ügyeljünk arra is, hogy az emberek felé akkor se lőjünk, ha jóval lövéstávolságon túl vannak, mert senki sem szereti, ha a fáradt sörét szemek körülötte zörögnek a kukoricaleveleken. Mindenesetre kerüljünk el minden olyan dolgot, amely a gazdák ellenszenvét válthatná ki, és így ellenségeivé lehetnek a vadászatnak.

Ne csak fegyvert, hanem könyvet is végy a kezedbe!

Fontos az is, hogy barátságos beszélgetések során győzzük meg a gazdákat, hogy a fogoly a legszorgalmasabb, ingyen napszámosa a földművelőknek. Ezt már nagyon jól tudják a cukorrépa termelő vidékek gazdái, akik nagyon keseregnek az 1940. évi fogolypusztulás miatt, mondván: „Kivesztek a legjobb szárnyas barátaink, a foglyok. Ki fogja most elpusztítani a termésünket tönkretevő ormányos bogarakat?" Náluk nem volt az a tévhit, hogy a fogoly kárt csinál.

Az idei bundásbogár-csapás is némileg arra vezethető vissza, hogy nagyon meggyérült a fogoly- és a fácánállomány.

Fogolyvadászatnál 14-es és 12-es sörétet használunk. Vastagabb sörettel lődözni esztelenség! Azonkívül veszélyes is.

Túlközel kelőre ne lőjünk, mert akkor ronggyá lőjük és így hasznavehetetlenné.

A sebzett fogolynál soha se használjuk a régi barbár, állatkínzó tarkózást, hanem szárnyait mellén összefogva a sebzett fejét rövid erős ütéssel vágjuk a puskaagyhoz, vagy csizmánk sarkához. Ez gyorsan végez vele.

Nyomatékosan figyelmeztetjük vadásztársainkat, hogy gyalogos fogolycsapatra vagy sebzetlenül futó fogolyra lőni vadásziatlan dolog. Aki ilyenre vetemedik, megérdemli, hogy a vadásztársaság kizárja sorai közül.

Végül még a legfontosabbat. Soha se lőjünk fogolycsapatra, hanem egyes foglyot vegyünk célba. Vaktába a csapatba beledurrantani esztelenség. Rendesen semmi se esik, de annál több a sebzés.

Augusztus 15-ével felszabadul a császármadár vadászata is. Sajnos, nagyon kevés olyan erdővidékünk van, ahol ez a szép kis fajd, az erdeityúkok legkisebb képviselője otthonos. Így bizony egyre kevesebben üzhetik a császármadárhívást, mikor csirkelábszárcsontból készült csalsíp hangjára beszáll a berzenkedő, tollbóbitás császármadárkakas.

Hazánk déli erdőségeiben augusztus végén nagy nyugtalanság észlelhető a szarvasbikák között. Az együttjáró szarvasbikák barátsága máról holnapra megszűnik. Most már nem játékosan csattan össze agancsuk, hanem komoly páros viaskodában.

Jön is ilyenkor a jelentés: „Morognak már a bikák!" Nemsokára azután a korahajnali és esti ködpárás erdei tisztásokról, vágásokból felhangzik minden vérbeli vadász szívét megdobogtató, hatalmas állati hang, a szerelmes szarvasbikák orgonálása.

De akkor már a pirosló csipkebogyók is mutatják, hogy közeledik az ősz.

A rózsaujjú hajnal rádmutat,
az éjből rózsagyöngy gurul elő
s a gyöngy szinén, te, hófehér madár
rózsálva szállsz, mint emlékemben Ő...

G. Tóth László

Mi is szeretnénk vadászni!

Az elmult három esztendő alatt a nők többet haladtak előre, mint azelőtt 300 év alatt. A demokrácia meghozta számunkra mindazt, amiért kemény küzdelmet vívtunk hosszú időn keresztül: a szavazati jogot úgy, mint a férfiaknak, és egyenlő munkáért egyenlő bért. Ez utóbbinál sajnos gyakran tapasztalható, hogy csupán az elv van meg, a gyakorlat azonban az, hogy még ma is igen sok helyen a férfival egyenlő munkát végző nőnek kevesebb a bére, csak azért, mert nő.

Ma már többé-kevésbé elismerik, hogy a nők mindenütt megállják a helyüket, de valljuk be, a férfiak nem szívesen adnak lehetőséget arra, hogy ezt be is bizonyíthassuk. Féltékenyen őrzik „pozicióikat", szívesebben eltűrik olyan férfi irányítását, aki kevésbé képzett és rátermett, minthogy nő legyen a felettesük. Férfiúi hiúságukat sérti, ha nőt látnak maguk mellett, akiről érzik, hogy egyenrangú, de ezt a világért sem ismerik el. Nem nagy lelkesedéssel veszik tudomásul, hogy a nő ma már rendőr, villamosvezető, polgármester, képviselő, vállalatvezető, kórházi főorvos és még számtalan felelősségteljes poszton „férfiasan" megállja a helyét.

Nem csak a munkahelyen van ez így, ugyanezt tapasztalhatjuk a szórakozások terén is. Egyik legegészségesebb, legszebb sport a vadászat, s ha végignézzük a vadásztársaságokat, azt láthatjuk, hogy azoknak csak férfi tagjai vannak. Eddig mindössze egyetlenegy nőről hallottuk, hogy tagja az egyik vadásztársaságnak. A sokezer vadász között egyetlen nő van és ha a többieknek is eszébe jutna, hogy jó lenne a szabad időt erdőben, mezőn tölteni, szabad levegőn, és élvezni a vadászat gyönyöreit, biztosan gúnyos mosollyal fogadnák őket.

A vadászat nemes sport, önfegyelmet és hozzáértést igényel: a test és a lélek harmóniáját. A férfiak kisajátították maguknak ezt a sportot azzal, hogy nem nőnek való. Megfeledkeznek arról, ami az utóbbi időben volt és nem látják azt, ami van, vagy nem akarják látni. Az elmult szörnyű háborút nem tudtuk megakadályozni mi nők, hiszen nem értettünk a politikához, de valljuk be, a dolgozók közül kevés értett hozzá, mert úri huncutságnak tartották és az urakra bízták a politizálást, akik csak hitték, hogy értenek hozzá. Nem értettünk a politikához, de nem is voltunk elég öntudatosak, elég szervezettek ahhoz, hogy a béke érdekében összefoghatott volna a világ minden asszonya. Hagytuk elvinni mellőlünk azokat, akiket legjobban szerettünk és minden erőnkkel hozzáláttunk, hogy pótoljuk a férfiakat. Gyártottuk a fegyvert, lőszert és egyéb harcieszközt és nem gondoltunk arra, hogy mi, akik arra vagyunk hivatva, hogy életet adjunk, a halál szolgálatába szegődtünk. Sajnos, megálltuk a helyünket, értettünk a gyilkos fegyverek készítéséhez. Emlékezzünk azonban a partizán nőkre, akik otthagyták a családi tűzhelyet, hogy az igaz ügy szolgálatába álljanak. Úgy kezelték a fegyvert, mint bármelyik férfi és olyan hősök voltak, mint kevés férfi.

A demokráciában az ország nyugalma és békéje feletti őrködik a nő, mint demokratikus rendőr, dolgozik a gyárban a gépeken, segít építeni az országot. Ha nem féltünk fegyvert adni a nő kezébe, amikor harcolni kellett, ha rá merjük bízni a rend fenntartását, akkor most ismertessék meg velük a vadászat nemes sportját és szerettessék azt meg velük. Ezzel a vadászok helyzete is könnyebb lesz, mert ha asszonyuk nem is megy velük, de tudni fogja, hogy a férfi nem titokzatos útra indul, ahová csak egyedül mehet el, hanem ha kedve van, ő is vele mehet, hogy a vadászat olyan sport, amelyben mindenki örömet talál.

Reméljük, a vadászat mindenki sportja lesz, nem úgy, mint a multban: csak az úri osztályé és nem úgy mint ma: csak a férfiaké.

H. M.

Vadász- és sport-cipők készítése és javítása
Rónai István
cipészmester
Budapest, IV, Váci-u. 45

Utánnyomás tilos!

ÉJJELI VENDÉGEK

Vezényi Elemér rajza.

A puskával való viselkedés

Irta Nánássy Ferenc

Nem lehetünk elég óvatosak. Halálthozó gépet tartunk a kezünkben és emelünk, közel egymás felé. A puskát. A puska egy ölésre alkalmas gép. Apró, törékeny biztosítékaiban nem bízhatunk. Hogy menynyire nem, azt tudjuk a vele történt sok „véletlen" szerencsétlenségből. Fokozott a veszély, ha a biztosítékait feloldva nem vagyunk vele elég elővigyázatosak és körültekintők. Legkevésbé fontosnak látszó elővigyázat be nem tartásával embertársaink és magunk életét olthatjuk ki.

A vadászat színhelyén kívül a puskát tokban tartsuk.

„Meztelen" puskával ne utazzunk vonaton, villamoson, autón, kocsin stb. A puska még otthon is tokban legyen. Tok nélküli puskát csak elzárható helyen szabad tartani. Töltött puskát a házban tartani nem szabad még abban az esetben sem, ha a lakásban csak felnőttek tartózkodnak. A lőszerünket a puskától függetlenül, tartsuk zárva. E szabály betartásával sok kellemetlenségtől óvjuk meg magunkat és környezetünket.

Kocsin, autón töltött puskával ne tűrjünk meg senkit.

Társasutazásnál fölösleges a puskák összerakása a megállás és leszállás előtt. Ilyenkor csak egymás szemét veszélyeztetjük és egymás puskáin okozunk sérüléseket. A puskát csak a vadászat színhelyén rakjuk össze.

A puskát csővel felfelé vállon kell hordani. Esetleg a törve-nyitható puskákat nyitva, csővel lefelé, karon kell hordani.

A puskát csak a vadászat színhelyén, a vadászat megkezdésekor szabad megtölteni. Pl. körvadászaton csak akkor, amikor a körben sorrakerülve megindulok.

A puska megtöltésekor minden esetben ügyelni kell arra, hogy a cső irányában ne álljon senki.

Fogadjuk el szabálynak, hogy elzárt puska nincs. Sokszor hallani: „nem sülhet el, elzártam". A puska egy kopásnak és töréseknek kitett gép, amely csak akkor veszélytelen, ha nyitva van és így a töltetlenségéről bárki egy pillantással meggyőződhet.

Az első lövés előtt tájékozódjunk a szomszédaink helyéről, a felvett alakzatról és haladási irányról. Ilyenmódon meggyőződhetünk arról, milyen irányban szabad lőni. Minden lövésnél körültekintőek legyünk. Sosem tudjuk, nincs-e a lövés irányában pl. egy babszedő asszony.

Társasvadászaton bármely okból, ha a lövésünk kritikus lehet, felemelt puskacső után a vadászvonalon kívül lőjjünk a vadra. Körben, vonalban, U-ban lehetőleg mindig befelé lőjjünk, mert a sebzett vadunkat a szomszéd még meglőheti és nem lesz a ragadozók prédája.

Aki a szomszédait megvonalazza, azt a vadászatból ki kell zárni. (Vonalozás, ha a puska irányvonalát keresztülvezetem a szomszédaimon vagy a hajtókon.)

Ha különös indok nincs rá, a hajtó kezébe még töltetlen puskát sem szabad adni. A hajtónak a töltényt csak lezárt dobozban, vagy megszámolva adjuk át.

Puskával sohasem üssünk a sebzett vad felé.

A vadászati szünetekben a puskát azonnal üríteni kell. A vadászmester többször győződjön meg ennek a legszigorúbb betartásáról. A legtöbb szerencsétlenség nem vadászat közben, hanem a szünetekben történik.

Főleg vonalvadászatnál, bokros terepen ügyelni kell nagyon, hogy a puskacső mindig előre legyen és ne esetleg a láthatatlan szomszéd felé.

A puskával össze-vissza kapkodó ideges vadászt feltétlen fegyelmezni kell.

Vadászat közben egymás puskáit hagyjuk békén.

Puskacsőbe jutott idegen anyag a puskát szétveti. Ha gyanunk van rá, hogy a puska csövébe homok, hó, töltényhüvely stb. jutott, feltétlen győződjünk meg róla és távolítsuk el. Éppen ezért a puskát soha ne fektessük a földre, ne támasszuk fának, falnak. Faágra akasszuk fel.

Ha árkot ugrunk, meredek lejtőn fel vagy lefelé haladunk, síkos talajon megyünk, a puskát ürítsük ki és a csövét felfelé tartsuk.

Csak olyan puskából lőjjünk füstnélküli lőporral, amelyikről meggyőződtünk, hogy arra hivatalosan be lett lőve.

Megbízhatatlannak látszó puskából még próbalövést se tegyünk semmiféle tölténnyel. Forduljunk vele előbb a puskaműveshez.

Olyan puskát ne töltsünk meg, ne babráljunk, amelyiknek a működését tökéletesen nem sajátítottuk előbb el.

Vigyázzunk, ha magunk készítjük a töltényt, nehogy sörétmérővel mérjük a lőport! A felülpő magas gáznyomás a puskát szétveti! A megengedett gáznyomás kb. 600 atm.

Sörétlövés is nagy távolságra veszélyes. Vízszintesen tartott puskából kilőtt 6-os számú sörét 300 m távolságon csapódik a földbe. Jóval messzebbre repül, ha ferdén felfelé irányítom a csövet.

Idegen vadászterületen töltetlen puskával haladjunk át és lehetőleg a puskát tokban vigyük.

Megtért hurkozó

A községben híres hurkozó volt M. I. Az erdész, a vadőr soha sem tudta őt rajtakapni. Pedig ugyan csak acsarkodtak rá, de mind hiába.

Télen azután új erdészgyakornokot kapott a falu, aki szenvedélyes vadász és ragadozó irtó volt. Hivatásánál fogva is gyűlölte az állatkínzó dróthurkokkal dolgozó hurkozókat, sokkal jobban, mint a puskás vadorzókat.

Egy szép holdvilágos téli estén szokása szerint zekéje fölé húzott egy hosszú, térden alul érő, hófehér hálóinget, fejére föltette fehér hósapkáját és ebben a havas környezetbe beolvadó öltözetben ment ki rókalesre azzal az elgondolással, hogy hazafelé menet az erdőszélen egerésző rókákból is becserkészik egyet. Erre a célra nagyon alkalmas a fehér öltöny, ha hóborította a terep.

Éjfél felé haktatott haza. Amint a falu közeléhez ért, messzelátója segítségével felismerte M. I.-t, aki szorgalmasan rakta nyúlhurkait a temető sövényének nyúlváltóira.

A puha hóban nesztelenül meg kerülhette a hurkozót, akit munkája annyira elfoglalt, hogy nem vett észre a kísérteties fehér alakot, ak egy nagy sírkő mellé lopakodott.

— No erre alaposan ráijesztek — mondta magában a gyakornok!

Síri, kísérteties hangon rászólt a hurkozóra: „Hogy mered háborgatni a halott lelkek nyugalmát"! Miközben hosszú, nyurga, fehér alakja amelyet a telihold még kísértetiesebbé tett, lassan felemelkedett. Úgy tűnhetett az egész, mintha a sírból emelkedett volna ki. Aztán lassan megint legugolt.

De azt már nem láthatta a halálra rémült hurkozó, aki a rémülettől sarkantyúzva futásnak eredt és hazája meg sem állt, hol mindjárt ágynak esett.

Három napig lázas volt, félrebeszélt, kísértetekről, hazajáró lelkekről fantaziált. Mikor láza elhagyta, elment a templomba és megeskedett, hogy soha többé nem megy hurkozni.

A gyakornok persze, ezt a mulatságos hurkozó meatérítést akkor nem mondta el senkinek, csak évek múlva beszélte el poharazás közben, mikor már főerdész volt egy másik vármegyében.

A SZERKESZTŐSÉG

felkéri a levelező és cikkíró vadásztársakat, hogy írásaikat lehetőleg géppel, de mindenképpen olvashatóan, ritka sorban, a papírnak csak az egyik oldalára írják.

Vigyázz a puskával, mindig úgy tartsd, mintha töltve volna

A VIZIVADÁSZATRÓL

Írta: Dr. Beretzk Péter

Aki valaha víz mellett vadászott hosszabb időn keresztül, csak az lehet tisztában a vízivadászat örömeivel és szépségeivel, változatosságával. A vízi területet minden időben más és más madársereg lepi el, akkor pedig, amidőn a tél fagyával elűzi a vándorokat, a befagyott, havas zsombékok, nádasok tapsifüleseknek és rókáknak adnak menedéket. A nyári fészkelési időt kivéve, a vízi terület mindenkor bővelkedik vadászati lehetőségekben.

Állandóvízű vadászterület a mesterséges halastavakat és a rizsföldeket kivéve, igen kevés van ma az országban. (A

Tőkés, nyílfarkú, fütyülő, kendermagos és kanalas réce.

nagy, még meglévő tavainkat: Fertő, Velencei-tó, Balatont külön kellene vadászatilag tárgyalni.) Igen sok azonban az oly terület, hol még a csatornázások ellenére is tavasszal és ősszel tavak, mocsarak képződnek és éppen a vadmadár vonulása idején alkalmas megszálló helyet nyujtanak. Néha néhány holdas mocsár kiváló vadászati és szórakozási alkalmakat nyujthat.

A négylábú vad mozgási lehetősége korlátozott. Nagyobb területen szőrmés vadjainkat számontarthatjuk, kedvünk szerint apaszthatjuk vagy növelhetjük mennyiségüket. A madár helyváltozási lehetősége korlátlan. Ezer és ezer kilométer távolságokat tesznek meg vízimadaraink a vonulások hónapjaiban. Oly ritkaságok, vadásztrófeák kerülhetnek elő, melyek csak egyszer adódnak a vadász életében. Éppen ezért a vízivadászat megköveteli a madárismeretet. Vízivadászat csak akkor nyujthat valóban szórakozást, ha ismerem azt a vízivadat, amit elejtettem. Ebben az esetben nem fordulhat az elő, hogy a madártani tudományt érdeklő értékes madarak szemétre vagy legjobb esetben konyhára kerülhessenek.

A vízivad legnagyobb része szemfüles, óvatos, félénk. A vízivadászatnak éppen ezért megvannak a kidolgozott módszerei. A vízivadnak igen sok faja van, a fajok nagyrésze törvényesen védett madár. Ezenfelül szívós, tömött tollú vad. Vadászatunknál három kérdés nyomul előtérbe:

1. Hogyan vadásszuk a vízi vadakat.
2. Mire vadásszunk és
3. Milyen töltényt használjunk.

A kérdések részleges taglálása messzire vezetne. A legfontosabbakra egészen röviden szeretnék válaszolni.

A vadászat módja vízi területünk jellegétől függ. Síkvizes területnél elengedhetetlen a lesgödör. Ahol nádasok, nádfoltok vannak, ott a takarás biztosítva van, ott lesgödör felesleges. Lesgödörvadászatnál a hajtást gyakran nem nélkülözhetjük, mert a vízimadarak legkedvesebb vadásztárgyai, a récék napközben nem mozognak. Kivételt képez a szeles, viharos idő, amidőn a hullámzás verdesése többszöri szárnyalásra készteti őket. Réce- és libavadászatra éppen ezért a szeles, csepergős, goromba idő a legcélszerűbb. Ilyenkor ezek a vadak nagy magasságba nem emelkednek, széllel küzködve alacsonyan repülnek. A lesgödör mindig a víz felé legyen arccal. Vonulás idején, különösen akkor, ha cankókat kívánunk elejteni, a lesgödröt a partvonulat északi részén kell megásnunk. Tudnunk kell azt, hogy a vadrécék az esti szürkületben elhagyják nappali tartózkodási helyüket, „kihúznak" a vízről, míg kora hajnalban „húznak be" ismét a tavakra. A liba éppen fordítva él. Hajnalban megy ki a vetésre és az esti szürkület után húz be éjszakázásra a vízre. Ha tehát még hajnal sötétjében ülünk be a lesgödörbe vagy késő délután még világosban húzódunk el lesgödrünkbe, biztosan eredményes lesz vadászatunk. Miután a kihúzás nem rendszeresen egy helyen történik s előfordul, hogy éppen lesgödrünk felett nem lesz mozgalom. Általánosan elterjedt a csalmadarak használata. Csali kacsákat szúrkálnak le vagy macskáznak le mélyebb vizekben a lesgödör előtt. A csalimadarak a messziről húzó récéket a lesgödör felé csalogatják. Arra vigyáznunk kell, hogy a csalmadarak csőrét mindig széllel szembe fordítsuk. Libázásnál a lelőtt libát szokás felpeckelni a lesgödör előtt. Mélyvizeken, hol nádasok vannak, nem nélkülözheti a vadász a laposfenekű, biztosjárású csónakot.

Némely vidéken — főleg a Tisza mentén előforduló vizeken — kora tavasszal megjelennek a szélkiáltók vagy gojzerek. Március végén érkeznek a nagy gojzerek. Néhány hétig tart átvonulásuk. Április hó folyamán viszont a kis gojzerek gyülekeznek ezres mennyiségben. Ezen óvatos és félénk madarak vadászata legeredményesebben csalmadarakkal lehetséges. 15—20, fából esztergályozott, lőtt madarak szárnyaival felöltöztetett csalit szúrjunk le magunk elé. A vonuló gojzerek, cankók már nagy magasságból észreveszik a csalmadarakat és leginkább az esti gojzerbehúzáson csak patronkérdés, hogy a jól lövő vadász mennyi vadat lő. A lesgödörből felállni vagy túlsokat mozgolódni nem szabad. A gojzer nem fél a lövéstől, szétriadás után ismét visszahúz — néha 3—4-szer is — a csalmadarak fölé. A csalmadarakra cankó-csapatok is reásiklanak. Nem egy esetben vándorsólymot, héjákat is megtévesztettek a csalmadarak.

Vízivadászathoz, különösen a hideg tavaszi és hűvös őszi hónapokban, kutya is szükséges. Az apportirozás miatt ilyenkor feltétlenül kell, másrészt meg kora márciusi vízi szalonkázáson a szalonka felverése miatt fontos. Áprilistól kezdve azonban kutyát ne vigyünk vízi területünkre, mert a vízivadak fészkelését teheti tönkre. Ugyanígy ne vigyünk kutyát még júliusban sem egészen augusztus közepéig vízi-

Egy puska eredménye esti behúzáson (49 darab kis gojzer).

vadászataink alkalmával, mert ekkor a vedlő récék lomhasak, repülni nem tudnak, a kutya könnyen összeszedi őket, ugyancsak a még repülni nem tudó fiatalokat is. Április elsejétől, tehát augusztus 15-ig, vízi területen kutyának nincsen helye. Legfeljebb párázon vihetjük magunkkal ebeinket s egy-egy apportirozásra engedhetjük el, de utána a kutyának ismét pórázra kell kerülnie

Mire vadásszunk? Ez már kissé nehezebb kérdés. A vízimadarak között van a legtöbb védett madár. Ha ezeket a vadász nem ismeri, könnyen törvénysértésbe kerülhet. Ez ellen csak egy védekezés van: csak arra lőjjünk, amit ismerünk és aminek vadászata meg van engedve. Ha tehát nem ismerjük a vízivadat, semmiképp sem szabad reálőnünk.

A récék vadászatával egyidőben baj volt. Oly vadászati rendelkezés volt életben, hol a récék lövési idejét fajok szerint állapították meg. Ez a tarthatatlan állapot nem maradhatott fenn, mert esti és hajnali derengésben csak gyakorlott madarász képes felismerni a fajokat. Tehát legokosabb volt minden récét egy kalap alá vonni, egyidőben tiltani és szabadítani az összest. Vízimadarak között általában a fehéreket és a tarkaszínűeket, fehér-feketéket ne lőjjük (a récékre ez nem vonatkozik), de ne lőjjük a feketeszínűeket sem (szárcsát kivéve). A cankók, melyek nagy seregekben járnak, rendszerint barnák vagy szürkék. Lőhetők, de húsuk nem kiadós és tavasszal nem is ízletes és ezért ezeket nem igen vadásszák. Gémeket, sirályokat semmiképp sem bántsunk. Gémek pusztítása egyébként is csak a halastavaknál van megengedve.

Milyen tölténnyel lőjjünk? A válasz erre egyszerű. 12-es sörétet csak kelő vadnál, pl. általunk felzavart kelő récénél használjunk. Hajtott és felénk repülő vadnál legcélszerűbb a 10-es sörét és csak libázásnál használjunk 8-ast. Általában jegyezzük meg jól: megfelelő távolságban minden sörét jó, nagy távolságokban egy sörétnagyság sem válik be. Tehát 35—40 lépésen túl ne lövöldözzünk. A libáknak, récéknek erős, tömött tollazatuk van. Néha egy-két méter távolságtöbblet már elegendő ahhoz, hogy libáink vigyék a lövést. Legnagyobb lövési eredményt elért vízivadász barátom mindenkor csak 10-es sörétet használt. A távolságot azonban mindenkor betartotta.

Nem mindenkor vizeken vadászunk vízimadarakra. Igen eredményes a récevadászat augusztusban az árpatarlók vagy tocsogók közelében. Kukoricásba húzódva gyakran nagyobb az eredmény, mint a vizek szélén. Október-november hónapokban a vizek mentén, kukoricaszárkupok mellett a behúzó libákból nagyobb zsákmányt ejthetünk, mint magában a mocsárban, hova behúznak.

A legfontosabbakat szándékoztam elmondani, mintegy irányvonalat mutatni. Hiszen külön egyes fajok vadászatáról hosszú tanulmányokat lehetne írni. Egyelőre elég annyit megjegyezni új vadásztársaimnak, amennyit elmondottam. Aki vízivadász lesz, annak tanulni kell, annak képezni kell magát a madárismeretben. Ezt láttam én is mint fiatal vadász társaimtól. Akik szívesen vadásznak tavak mentén, azok lassanként megtanulják a vízimadarak ismeretét. Igy azután nemcsak saját lelkiismeretüket nyugtatják meg, de a tudományt is szolgálják.

A SÓZÓKRÓL

Nagyvadas területek vadtenyésztési berendezései közül nagyon lényeges a megfelelő számú sózó felállítása, felújítása és karbantartása. Minden csülkös vad szervezete kívánja a sót. Különösen vedléskor. De a vad — havas tél kivételével — az év minden szakában látogatja a helyesen és lelkiismeretesen felújított sózót.

Elhanyagolt területeken nagy távolságokból keresi fel az egyes sótartalmú helyeket, és forrásokat vagy vándorol át a gondozott területek sózóihoz.

A sózók helyének megválasztása nagy gondot igényel. Leghelyesebb a forgalomtól távoli, csendes gerinceken, vadkamrák mélyén és látogatott dagonyák közvetlen szomszédságában, lehetőleg vízszintes helyen létesíteni. Nyugalmasabb helyre a vad nappal is kivált, így sószükségletét a nap bármely szakában kielégítheti.

A sózók számát mindig a terület benépesedése határozza meg. Rendes körülmények közt 2—300 kh. területen kell egy sózót felállítani.

A sózók felállításának, ill. felújításának közvetlenül a hó elolvadása és a fagyok elmultával kell megtörténnie, és a felújításokat későszig kell végezni, főleg a vad vedlésének elősegítésére.

A különböző formájú és megoldású sózók közül legelterjedtebbek az ú. n. keretes sózók. Ennek nagyságát a keret belvilága adja meg. Özes területen ez 35 cm, ott ahol szarvas vagy más nagyvad is van, 50—60 cm. Elkészítése a következő: Veszünk 4, kb. 20 cm átmérőjű nyúzott, lehetőleg tölgydorongot a keret belvilágának megfelelő hosszúságban. Csinálhatjuk hasított és hasítatlan dorongból is. A dorongokat eresztékkel illesztjük össze és szegezzük át úgy, hogy végeik kb. 10—15 cm-re túl érjenek egymáson. A keret helyét a földben úgy ássuk ki, hogy félig a földbe süllyesztjük a keretet, majd ágas fák leverésével a földhöz is rögzítjük, amely különösen disznós területen ajánlatos, mert a vaddisznó sószükségletének kielégítésekor az egész keretet képes széjjel túrni. Különösen észlelhető ez fagymentes téli időszakokban. A keret belsejében lévő földet ki kell emelni és helyét *tiszta, sárgaagyaggal* kipótolni és jól ledöngölni. Ha nincs a sózó közelében jó agyag, akkor máshonnan szállítjuk oda, mert a humuszos föld vagy csikorgó szemcsés homok a sózó feltöltésére nem alkalmas, nem szívesen veszi fel a vad. Erre az alapra helyezzük az agyaggal kevert sót. Ez a keverék 25—30% sóból és 70—75% tiszta agyagból álljon. Egy közepes nagyságú sózóban egyszeri feltöltésre kb. 6—10 kg sót lehet számítani. A sózókba a tavaszi hasmenés megakadályozására teszünk agyagot, továbbá, hogy az erdőn illetéktelenül járkáló emberek a sót ki ne lopják. A keverékből kis kúpot csinálunk, hogy az esővíz a keret sarkainál kicsurogjon, nehogy a keretben álló esővíz a sót kimossa.

Újonnan felállított sózónk tetejére csalogatóul hintsünk tört ánizsmagot. A feltöltő anyagba igen helyes, főleg tavasszal rézsót is tenni, melv a vadban lévő élősköd̈őket távolítja el. (Bagócslégyálcát és gyomorférgeket.) A feltöltött sózó körül 2—3 méter sugarú körben tisztára seperjük el a földet, így állandóan ellenőrizhetjük a sózókra járó vad faját, nemét és kb. számát:

Lehet a már ismertetett keretes sózón kívül az agyagos sót négyágú tuskó közepébe, egydarabból kivájt vájúba stb. helyezni. Fő az, hogy a sózó céljának megfelelő legyen.

Ott, ahol nem kell tartanunk attól, hogy a sózót megrongálják vagy a sót ellopják, nyujthatunk a vadnak tiszta sót is.

Erre kétféle megoldás használatos: a) kb. 20 cm átmérőjű élőfát egy méter magasan lefűrészelünk, lekérgezzük és a tetejét 15—20 cm mélyen kivéssük. A kivésett üregből 4—5 kivezető csatornát fúrunk és az üreget darabos sóval megtöltjük. A levegőben lévő nedvesség folytán a lyukakon szivárogni kezd a sós nedv, melyet a vad a fa törzséről lenyal. Ez a sózási mód főleg a Kárpátokban kedvelt. Nagy esőzésekkor ajánlatos az üreget lefedni.

b) A másik módja az ú. n. botsózókészítés. A sózók készítésének ez a leggyorsabb és egyben legolcsóbb neme. Cca 8—10 cm átmérőjű élő fácskát 50—60 cm magasan elfűrészelünk, kérgét lehántjuk, behasítjuk és a hasítékban ökölnyi nagyságú, keménykötésű kősódarabokat helyezünk, melyet a rugalmas, fiatal fa hatalmas csipesz módjára tart beszorítva. Itt a vad magát a sót nyalja majd.

Ez évben a keretes sózók felújítása mellett a füzérradványi Rezervátum és vadkísérleti telepen, mintegy 30 drb botsózót állítottunk fel, melyeket a vad kivétel nélkül és a legrövidebb idő alatt felvett. A kísérletképpen keretes sózó mellé állított botsózókat annyira megszerették, hogy mellettük a kereteseket egészen elhanyagolták. Szarvas, őz és muflon egyaránt felkeresték.

Végül még csak annyit a sózókról, hogy kellőszámú és feltöltött sózót, egyetlen, gonddal és szakértelemmel kezelt nagyvadas területről sem hiányozhat. Ellenőrizzük gyakran sózóinkat, mert az orrvadász is szeret a sózóra járó nagyvadra lesni. Sózónál pedig soha sem lőjjünk nagyvadat! Legyen ez a többi vadtenyésztési berendezéssel együtt a nagyvad nyugodt tartózkodási helye és otthona.

Rácz Sándor
vadászati felügyelő

Küldjünk cikket, fotót a szerkesztőségnek

A vadász és a vizsla

Irta: FÉLIX ENDRE

Előző leírásomban azt állítottam, hogy a vadászkutya csak akkor válhatik megbízható segítőtársunkká, ha azzá neveljük meg. Akármilyen kiváló leszármazású legyen az, nevelés és tanítás nélkül csak használhatatlan eb marad. Továbbá azt is említettem, ha a vadász nem ért a vadászkutya neveléséhez, betanításához és vadászkutyát akar tartani, akkor is meg kell tanulni... miként bánjék azzal?

Jelen közleményemben arról fogok tárgyalni, mit kell tudnia a vadásznak, hogy jó és használható kutyája legyen, vagyis... mint kell azzal bánni?

Sajnos, a legtöbb vadász azért idegenkedik a kutyától, mert nem ismeri a bánásmódot és nincs tisztában a használhatóságával. Pedig ha megismerné, akkor tudná meg, milyen nélkülözhetetlen segítőtárs a vadászkutya, mennyire fűszerezi a vadászatnyujtotta szórakozást, mennyi hasznot és gyönyörűséget szerez.

Ezen a hiányosságon óhajtok segíteni, midőn jelen útmutatásomat közlöm.

Mivel a leghasználatosabb és legsokoldalúbb vadászkutya a vizsla, tehát arról fogok beszélni.

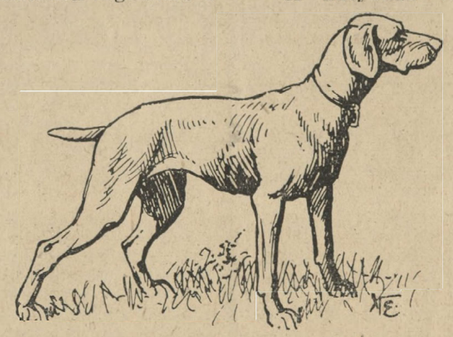

A BÁNÁSMÓD ALAPFELTÉTELEI

1. A legelső és legfőbb feltétel: a vadász szeresse a kutyát.
2. Ismerje a természetét és tulajdonságait.
3. Ismerje a rendeltetését és az ahhoz szükséges képességeit és hajlamait.
4. Ismerje azokat a feladatokat és azoknak teljesítési módját, melyet az illető vadászkutyától követel.

1. A KUTYA SZERETETE

Nemcsak abból áll, hogy simogassuk és ágyban párnák között altassuk. Nem. A vadászkutyát tekintsük nélkülözhetetlen segítőtársunknak s mint bensőleg is hozzánk tartozót, becsüljük meg. Ez a megbecsülés abból áll, hogy kímélettel bánunk vele, nem vagyunk hozzá durvák, ápoljuk, gondozzuk. Hozzá intézett beszédünk, parancsszavaink legyenek lágyak, melegek, magukon viseljék a szeretet bélyegét.

A kutyának is vannak idegei, az is érző lény. Annak is van fájdalma és öröme, mert az is az életben a kellemeset keresi, azt, ami örömére szolgál. Szükség nélkül ne tegyük ki kellemetlen érzéseknek. A neki nyujtott örömért a meghatottságig hálás tud lenni.

Becsüljük meg kiváló képességeit, jó tulajdonságait, ne kicsinyeljük le azokat. Érezze a kutya a szeretet, a mi lelki közelségünket, akkor az a nagy ür, mely ember és állat között van, mindig szűkebbre borul, megszületik közte és közöttünk az összhang, részezeb állítással... a „kölcsönös megértés".

A hibáknál, helytelen cselekedeteknél se ragadtassuk magunkat durvaságra és főképpen nem... keletlenségre. Cselekedeteinek keressük mindig az indító okát és latolgassuk: vajjon eljárásunk a megtorlást kívánja-e vagy az ösztönzést? Így azután lassan megismerjük kutyánk természetét, mely rávezet a helyes, való bánásmódra.

2. ISMERJE A TERMÉSZETÉT ÉS TULAJDONSÁGAIT

Ha kutyánkkal a fentiek szerint érintkezünk, módunkban lesz azt megismernünk. Minden kutyának megvan a sajátos természete, mely a környezete és öröklött tulajdonságainak egymásrahatásából alakul ki.

A kutyák természete nem egyenlő. Vannak jó és rossz természetűek. Ez attól függ, hogy a környezet és az átöröklés milyen hatással vannak rá.

Némelyik félénk, ideges, a másik ingerült; van amelyik harapós, amelyik túlságosan barátságos, az egyik szertelen, a másik figyelmes; van élénk, játékos, a másik lanyha; ez fogékony, amaz közömbös, némelyik éber, a másik nem; ez nagyon érzékeny, a másik érzéketlen stb. Ezek az adottságok mind a természetében rejlenek, melyeket a vadásznak fel kell ismernie, mert a kutyájával való bánásmódnál ehhez kell alkalmazkodnia. Pl. egészen más bánásmód alá esik egy szertelenkedő kutya, mint egy figyelmes. Vagy: másként bánunk egy érzékennyel, mint egy érzéketlennel stb.

A kutyának vannak veleszületett tulajdonságai, melyek a bánásmódnál szintén nagy szerepet játszanak s azért a vadász kutyájának tulajdonságait tegye tanulmány tárgyává.

A legértékesebb tulajdonsága a hűség és ragaszkodás. Ez teszi közkedveltté és szeretetreméltóvá. Jó tulajdonsága még az engedelmesség, tanulékonyság, készség, szorgalom stb. Rossztulajdonságai a harapósság, irígység, bizalmatlanság, csavargás, engedetlenség, szertelenség stb.

Mindazonáltal, hogy a felsorolt tulajdonságok öröklöttek, ez nem azt jelenti, hogy a nevelés során a rossztulajdonságokon nem lehet változtatni. Viszont a jótulajdonságokat is el lehet hanyagolni vagy rontani. Pl. a legszelídebb kutya is folytonos ingerlés következtében harapóssá válhatik, vagy az engedelmes helytelen bánásmód mellett engedetlenné.

A kutyák természete és veleszületett tulajdonságai a nevelés során fejleszthetők és átalakíthatók.

3. A VADÁSZ ISMERJE A VADÁSZKUTYA RENDELTETÉSÉT ÉS AZ AHHOZ SZÜKSÉGES VELESZÜLETETT KÉPESSÉGEKET ÉS HAJLAMOKAT

Vizsláról óhajtok tárgyalni, legyünk tisztában először a vizsla rendeltetésével. Röviden kifejtve: a vizsla rendeltetése előttünk jobbra, balra 30—100 m távolságra kilengve (lehetőleg vágtában), a vadnak légszimatról keresése (magas orral) s. ha szimatot kapott, a rejtőzködő vadnak a jelzése, mely ráhúzással és szoborszerű megállással történik. Így adja tudtunkra, hogy ott, ahová tekintete mered, vad van, melyet mi megközelítünk, kitapossuk és zsákmányul ejtjük.

Rendeltetéséhez tartozik még: a lelőtt vadnak elhozása; az elveszettnek megkeresése és elhozása; továbbá az elmenekült sebesült vadnak a kicsapázása és előkerítése.

A vadkeresésnek különféle változatai vannak, melyeket a vizsla a gyakorlat és tanítás útján szerez meg. Ehhez a rendeltetéséhez a vizslában veleszületett képességek és hajlamok vannak.

Veleszületett képességei a szimatoló, a mozgási és a vadmegállási képesség. Ezek olyan adottságok, melyeket emberi beavatkozással pótolni nem lehet, legfeljebb irányítani.

Veleszületett hajlamok az engedelmességi, a keresési és az elhozási hajlam. Ezek a kutya ösztönéből erednek s a vágyak az indítóokai. Miután a kutya vágyai csak az egyént és a fajfenntartást célozzák, a hajlamok az egyéni célok elérését szorgalmazzák. Márpedig nekünk az a célunk, hogy a hajlamok a mi hasznunkra váljanak. Miért is a hajlamokat a mi céljainknak megfelelően irányítani, fejleszteni, formálni

vagyis idomítani kell. Ez az idomítás pedig csak a nevelés, szoktatás, tanítás révén lehetséges. Ezért beszélünk a kutya idomításáról, ami nem más, mint a veleszületett hajlamok hasznossá tétele.

4. A VADÁSZ ISMERJE AZOKAT A FELADATOKAT ÉS AZOKNAK TELJESITÉSI MÓDJÁT, MELYET AZ ILLETŐ VADÁSZKUTYÁTÓL KÖVETEL.

Az előbbi fejezetben kifejtettem a vizsla rendeltetését s azokat a képességeket és hajlamokat, melyek ezen rendeltetéshez a vizslában megvannak, vagy fejleszthetők. A vadásznak ezeket mind ismernie kell, mert csak ezek ismeretével állapíthatja meg, mire képes a vizslája és mit követelhet attól.

Ebben a fejezetben dióhéjban arról tárgyalok, mit kell tudnia a vadásznak, hogy idomított vizslájával szabályszerüen vadásszék, azt el ne rontsa s a vizsla munkájában nagy élvezetet és örömet találjon.

A vizsla ismerje meg hanghordozásunkat, modorunkat, szokjék hozzánk és szeressen meg. Míg ezt el nem érjük, ne is menjünk vele vadászni. Laikus vadász az, aki újonnan vett vizslájával azonnal vadászni megy, hogy kipróbálja. Ezek a próbák hozzák a legkeserűbb csalódásokat s rendszerint azzal végződnek, hogy az idegenszerűséget érző vizsla megszökik.

A vizsla fegyelmezését első pillanattól kezdve ne hanyaguljuk el. Ez a fegyelmezés nem abból áll, hogy szigorú hangon parancsolgatunk, esetleg meg is fenyítjük, hanem fegyelem alatt tartjuk, vagyis gyakoroljuk vele azokat az engedelmességi gyakorlatokat, melyeket megtanult. Pl. pórázon, szabadon követést, behívást, elfektetést, apportírozást.

Mikor kimegyünk, nem engedjük össze-vissza kószálni, más kutyákkal társalogni, veszekedni. Akár szabadon, akár pórázon a balcomb mellett kövessen, míg a határba ki nem értünk.

Ott azután felkészülünk, s abba az irányba, melyet kijelölünk, vadászni indulunk s a vizslát keresni küldjük.

A vizsla előttünk keresgél, akár zegzugban, akár kígyóvonalban jobbra-balra kilengve, lehetőleg vágtában 30—100 m távolságban (ki milyen távolságot kíván), de az arcvonal előtti távolság ne legyen több 20 méternél.

A vadász csak akkor avatkozik a vizsla munkájába, ha az szabálytalan volna: feleslegesen túlmesszе vagy túl előre leengedne. Ilyenkor rápisszent vagy rásípol és ellenkező irányba küldi, ha szükséges, behívja.

Keresés közben a vadász vizslájáról le nem veszi szemét. A vizsla keresési módjában sok gyönyörüséget talál, amint az fáradságot nem ismerve, keresi a szimatot; itt ütődik az orrába egy szimatcsóva, megámolt, s mint reagál rájuk, amint fordulatait veszi, amint minden talpalatnyi földet felkutat stb.

Mikor a vizsla szimatot kap, a vadász felfigyel. Ezt a jelenséget arról ismeri fel, hogy a vizsla a gyors vágtát abbahagyja, érdeklődése egyhelyre irányul, mely iránytól nem válik meg, hanem vagy földre szegzett orral, gyors farkcsóválással, ide-oda szimatolva kutat a szimat keletkezése után, vagy pedig fönntartott orral óvatosan lépkedve közelíti a szimat eredetét. Ez a két kép, melynek változata a vizsla érdeklődésétől függ, a vadászt felette kellemes izgalomba hozza.

Az első képnél nem biztos, hogy vad van ott, akkor még csak a szimatot dolgozza ki s a vadász dobogó szívvel várja a fejleményeket.

Mert hiszen lehet, hogy csak egy nemrég elhagyott vadfekvés vagy vadnyom, mivel a vizsla földre szegzett orral kutat utána. A vizsla tovább is indul, folytatja gyors kilengéseit. Meggyőződött arról — itt nincs mit keresnie. A vadász nem avatkozik munkájába, bevárja, míg a szimatot kidolgozza.

Ellenben a másik kép, mikor a vizsla feltartott fejjel óvatosan lépked (a vadra húz), a vadászt már nagyobb izgalomba hozza. Több mint bizonyos, hogy valamit érez. Ott vad van. A vizsla egyszerre szoborrá mered, tekintete egy pontra irányul.

A vadászban olyan érzés támad, melyet csetelni nehéz volna. Szórakozásának most következik a tetőpontja. Lövésre kész puskával, nyugodtan, nem idegesen rohanva, megközelíti vizsláját — pszt, pszt-tel csitítgatja, hogy nyugodtan tovább álljon, igyekszik elébe kerülni azon pont felé, melyre a vizsla tekintetét szegzi, mert a vadnak ott kell lennie.

Csakugyan ott is van, felrebben s a vadász lelövi. Lövés után nyugodtan marad, nem rohan a vadért, mert ez az idegesség a vizslára is átragadna és tervszerűtlenül össze-vissza szaladgálna. Első tekintetét a vizslára veti, hogy az a lövésre és vadeséstre nyugodtan helyén maradt-e? Ha nem tenné és nyugtalankodna, leinti vagy elfekteti. Nyugodt viselkedés után elküldi a vadért. Mikor a vadat behozza, végigsimít a fején — jó kis kutya vagy — jelzővel megdícséri. Tölt, a vadat aggatóra teszi s a vizslát ismét keresni küldi, folytatják a vadászatot.

A vadász figyelje jól lövéseit, jegyezze meg a vad leesési helyét, mert előfordul, hogy a vad sebzetten esik le és tovább menekül. Ilyenkor a vadász ne idegeskedjék, ne küldözgesse a vizslát — fogd meg! fogd meg! — kiáltásokkal a vad után és különösen ő maga ne rohanjon versenyt futni a vaddal, hanem nyugodtan vezesse vizsláját a leesés helyéhez, szimatoltassa meg és küldje keresni. Ha a vizsla felveszi a szimatot, a vadász még akkor se avatkozzék munkájába, ha netalán más irányba látta menekülni.

A különféle helyzet és alkalom újabb és újabb megszívlelnivaló elé állítja a vadászt, de ha érzéke van s a vadászat ambícionálja, a gyakorlat mindenre megtanítja.

A legfontosabb, amit tudnia kell: ne követeljen vizslájától lehetetlen dolgokat, olyant, amit a vizsla nem szokott meg és nem is tud. Azért, aki vizslát vásárol, kipróbáláskor figyelje meg jól az idomító viselkedését, igyekezzék azt utánozni és jegyezze fel mindazt, amit a vizsla tud, nehogy többet követeljen attól.

Ismerje meg és tanulmányozza a vizsla kifejezéseit. A vizsla az érzelmeit bizonyos jelekkel kifejezésre juttatja, amely kifejezéseket mi meg is értünk. Ezeknek a kifejezéseknek jelei a mozgásában, tekintetében, mozdulataiban és hangjában észlelhetők. Pl. az örömét úgy fejezi ki, hogy farkát csóválja, körülugrándoz, csahol, a fájdalmát, hogy farkát behúzza, félrevonul; a fülsértő hangoknál vonít stb. Számtalan ilyen kifejezése vannak, melyekből érzelmeire következtethetünk és megértjük. A vadászaton pl. az álló vizsla ha visszatekintget a vadászra, az a jele, hogy látja a vadat, attól tart, hogy elmenekül; felborzolja a szőrét, visszahúzódik, biztos valami szokatlan van előtte stb. Sok sok ilyen kifejezése van, melyet megértünk és melyek megmagyarázzák tevékenységének indító okait. A igazi kutyaszerető vadász komoly tanulmány tárgyává teszi a kutya kifejezéseit, megfigyeli azokat és így érthetővé válik előtte a kutya viselkedése. Szóval megérti a kutyát.

Nemkülönben a kutya is figyeli gazdája tekintetéből, mozdulataiból, hanghordozásából eredő kifejezéseket, melyek mindegyike bizonyos érzelmeket kelt benne. Ennek köszönhető, hogy gazdájának annyi kifejezésére reagál.

A vizsla kifejezéseiből minél többet ismerünk, annál jobban megértjük s annál könnyebben tudunk azzal bánni. A mi kifejezéseinket szoktatás révén ismertetjük meg, mely szoktatás a vadászkutya neveléséből áll. Minél több kifejezéshez szoktatjuk, annál többet fog tudni, míg egyszer eljutunk a kölcsönös megértéshez.

Az ország minden részéből állandóan érkeznek üdvözlő levelek Szövetségünknek és szerkesztőségünknek, amelyekért ezúton mondunk köszönetet. Mindent el fogunk követni, hogy az üdvözlő levelekben felsorolt feladatokat is az egész vadásztársadalom megelégedésére és boldogulására elvégezzük. Legutóbb a következő vadásztársaságoktól érkeztek üdvözlő levelek: a „Ajkai Sólyom", a Bajai Szabad Szakszervezeti, a Berzence „Somogyvudvarhelyi", a Siklósi Szabad Szakszervezeti és a Tiszaszőllősi Vadásztársaságoktól.

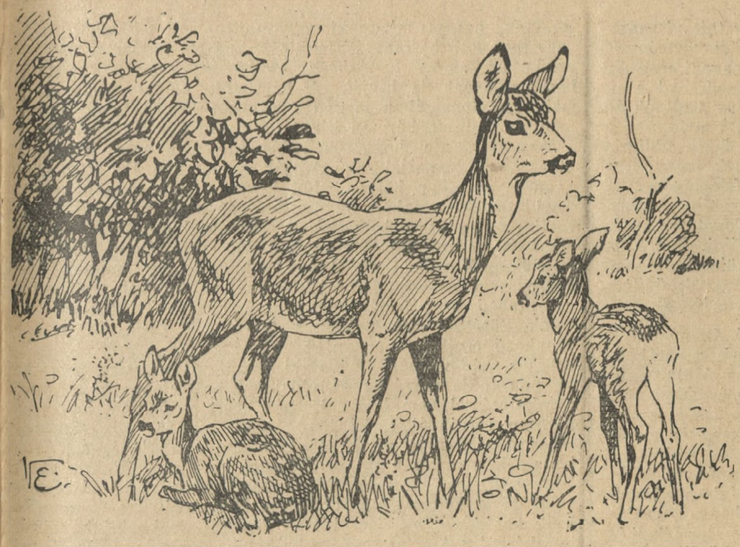

AZ ŐZ

Amit az őzről tudni kell

Irta: MIKOLÁS KÁLMÁN

Az őz a történelmi Magyarország legelterjedtebb nagyvadfélesége. A havas hegységek erdőrégióitól kezdve az Alföld mezőgazdasági jellegü pusztáiig és a hansági nádasokig, mindenütt előfordul. Lényegében ugyanez elmondható a szarvasra is, azzal a különbséggel azonban, hogy a szarvas állandó tartózkodásához feltétlenül megkívánja az összefüggő nagyobb erdők jelenlétét; az őz azonban megél olyan helyeken is, ahol erdőnek nevezhető nagyobb faállomány egyáltalán nincs. Éppen, mert ennyire tud igazodni és kevésbbé válogatós megtelepedési körülményekben, ezért a vadászati szakirodalomban a jövő nagyvadjának is szokták említeni.

Az őz életmódja természetszerüleg mindig igazodik azoknak a helyeknek a körülményeihez, amelyeken él. A Kárpátokban, ahol a farkas és a húz miatt soha nem élhetett biztonságban, életmódja sokkal rejtettebb és ennekfolytán cserkészete sokkal nehezebb is ott, mint az ország ilyen tekintetében kultúrálatlabb alföldi és dunántúli részein, ahol teljes nyugalomban és rendszeres figyelés alatt élve a berendezett területeken a helyi viszonyokkal ismerős vadász számára vadászata különösebb nehézségekkel soha sem járt.

Az őz kérődző állat, és meglehetősen inyenckedő, pákosztos teremtés. Jelenléte sem a mező-, sem az erdőgazdaságnak kárt nem okoz, csipegetéseivel a fiatal fák hajtásainak különösebb ártalmára nincs. Ez a kár összefüggő, nagy hegyvidéki erdőkben egyáltalán nem jön figyelembe, az Alföldön és a Dunántúlon pedig a mesterségesen telepített kisebb erdőkben könnyen kiparírozható azáltal, ha számolunk őzállományunknak ezzel a tulajdonságával és füzeknek vagy nyárfáknak a döntésével gondoskodunk arról, hogy hozzájuthasson ághegyekhez. Amellett a meghagyott tuskók sarjait mindig szívesebben csipkedi meg, mint az ültetett facsemetéket, ami természetes is, mert a levágott fát kiszolgáló tuskó gyökeréről táplálkozó sarj-hajtásokban mindig sokkal több a sejtnedv, mint a szóló csemetében, és az őz a téli csipkedésével éppen ezt a nedvességet keresi. Az alföldi szikeseken élő őz szívesen nyúl só iránti inségében a tamariszkusz vesszőihez is, mely erősen sziktürő növény, sejtnedvében igen nagy sókoncentrációt bír meg.

Az őz hímjét baknak, nőstényét sutának és az újszülöttjét éves kora előtt gidának, másodéves korában pedig tavalyi gidának nevezik. Az őz párosodásának üzekedés a neve. Az üzekedés ideje július, augusztus hónapokra esik, a magas hegyvidékeken természetszerüleg később üzekedik, mint az enyhébb éghajlatú területeken. Ennek az az értelme, hogy a suta gidáit lehetőség szerint olyankor hozza napvilágra, amikor már az időjárás kevéssé fenyegeti újszülöttjeit veszedelemmel. Párosodásának az ellésre való tekintettel ez az ősztönös beállítottsága megvan a szarvasnál is, amely a Kárpátokban sokkal később bőg, mint pl. az Aldunánál. A madarak pedig annyában igazodtak ezekhez az időjárástani körülményekhez, hogy havasi régiókban lényegesen rövidebb lévén a nyár, mint az ország alacsonyabb vidékein, itt meg a tavaszi nász tolódott korábbra azért, hogy idejük legyen a fészek aljakat kirepíteni és a várható hosszú kemény télre, vagy a költözködő madarak esetében a vándorútra, — a fészekaljak megerősödhessenek. Az őzsuta vemhessége 10 hónapig tart. Azért ilyen hosszú a vemhessége, mert a megtermékenyített pete hosszabb ideig alvó állapotban pihen az anyaméhben. A suta rendszerint 2 gidát ellik, de előfordul 1—3 gidás ellés is. A gidák barna színüek, márványosan foltozva, később a foltok eltünnek és a gida is egyszinü lesz. Az őz szőre vörös, téli szőre szürkésbarna. Évente kétszer vált szőrt, egyszer amikor téli szőrét ledobja és felveszi a nyári szőrzetét, másodszor pedig akkor vált, amikor levetvén nyári vörös ruháját, téli szőrét veszi fel. Mindkét szőrváltás időpontja az őz tartózkodási helyének időjárási viszonyaihoz igazodik. A gidák akkor is együtt maradnak még anyjukkal, amikor már nem szopnak, és később az őz csapatokba verődik össze. Ezek a csapatok együtt szokták a telet tölteni. Jellegzetes kép volt, — különösen Békés megyében, mely vármegye őzállománya tekintetében talán világviszonylatban is első helyen állott a háború előtt — a mezőkön időző őzcsapatok hatalmas száma, mikor 80—100 darabos falkákat is lehetett együtt találni.

Az őz trofeája a bak agancsa. Az agancs fejlődése a tízhónapos bakgidán kezd megindulni. Az első agancsát nyársnak hívjuk és a kis bak ezt a nyársat tél közepén, december—januárban szokta ledobni, ellentétben az öreg bakokkal, amelyek agancsukat többnyire novemberben vetik le. Levetés után hamarosan megkezdődik az új agancs felrakása, amely rendszerint hatos agancs szokott lenni a jóltáplált fiatal bakoknál. A villás agancsalak általában elvetendő. Ez a hatos agancsalakot az őz rendszerint megtartja. Előfordul ugyan nyolcas és tízes bak is, de ritkán. A bak teljes fejlődésével természetesen agancsa is erősödik. Jóagancsú bakok csak egészséges és helyes szelekció után meghagyott szülőktől várhatunk, de csak abban az esetben, ha megadjuk — különösen kemény tél idején — a szükséges táplálékot az őznek. Tehát szűkállású, vagy bármilyen más szempontból hibás bakoktól, gyenge és táplálatlan sutáktól, só és téli etetés nélkül, jó őzállományunk soha sem lesz. A helyes törzsállomány megteremtése csak megfelelő szempontok szerint végrehajtott selejtezéssel érhető el. A selejtezés módja a nem kívánatos egyedek kilövése. A bakoknál nem kívánatos a szük, meredek állású, sima, gyöngyözés nélküli, vékony agancs. Sutalövés esetén pedig ki kell lőni elsősorban azokat a sutákat, amelyek kétségtelen megállapíthatóan gida nélkül, meddőn járnak, és sok tekintetben a gyakorlat igazolta annak a selejtezési szempontnak a helyességét is, amely szerint gidákkal együtt agyonlőtték a túl későn ellő sutákat, amelyek fejletlen gidákat vittek neki a télnek, mert ezekből a nehezen áttelelő, többé-kevésbé megcsünyt gidákból sem jó bak, sem jó tenyészsuta nem válhatott. Általában szempont volt az őznél az egykés tenyésztés, amennyiben azon volt a hangsúly, hogy ne neveljen fel a suta 2 vagy 3 gidát, hanem egyet, de az jó erős legyen. A helyes ivararány az őznél 1 : 1-hez, vagy 1 : 1½-hez. Ez az ivararány most nincs meg sehol sem, mert az állományunk a háborúban legtöbb helyen elpusztultak és

a dolog természeténél fogva bak talán több pusztult viszonylag, mint suta. Éppen a nagy pusztulásnak következményeképpen az új törvény a sutalelövést még nem engedi meg és bakokat is csak kivételes nagyvad-lelövési engedéllyel szabad lőni, mégpedig úgy, hogy selejt-bakra május 1-től október 1-ig, vagy 15-ig, golyóérett bakra pedig csak augusztustól kezdve lehet lelövési engedélyt kapni azért, hogy addigra a rossz egyedek kilövessenek és ne juthassanak sutához, a jó bakok pedig elvégezhessék fajfenntartási feladatukat. E kétségtelen kényszerű helyzetben azonban egyelőre számra kell menni, még akkor is, ha a minőségi kiválogatásra csak akkor kerülhet sor, ha majd lesz miből szelektálni. Sok hely maradt üresen és ezek benépesülése olyan területektől várható, amelyeken maradt őzállomány, és a megmaradt őzállomány fennmaradása és szaporodása biztosítottnak látszik.

Az őz táplálásának az a feladata, hogy jó állományunk legyen. Az állomány akkor jó, ha a bakok erősek, a suták és a gidák pedig sokoldalúan — és jóltápláltak. Az Alföldön és a Dunántúlon az őz nem él túl nagy erdőkben és mindenütt könnyen hozzájut az erdőkből kijárva mezőgazdasági területekhez, és az év nagyobbik részén a változatos magyar mezőgazdaság megadja neki mindazt, amit szeret, és amitől jó erőállapotba jutva nézhet a tél elé. A takarmányfélék, a kukoricások és a bennük található kertgazdasági növények mind nagy hasznára vannak az őznek, anélkül, hogy a gazdát figyelembejövően megkárosítaná ezáltal, hogy termékeiből eszeget. A nagyvadas vadászbérlőnek, akinek őzállománya van, az őz téli etetésére és nyári vízellátására kell berendezkedni. A nyári vízellátás kisebb gond, ha az erdőn patak folyik át, vagy vannak benne források. Ilyen esetben csak arra kell figyelemmel lenni, hogy el ne áporodhassék a forrásoknak és gödröknek a vize, hogy az őz tiszta, friss vízhez juthasson. A törvény úgyis előírja nagyvadas területeken a sózók kötelező fenntartását, amely nem jelent sem sok pénzt, sem nagy munkát. Előírja a törvény a téli etetést is, ami döntően fontos. Legjobb, ha erős teleken rácsos szabványtetőt állítunk fel és ugyanoda etetőválykat is teszünk. A rács közé tegyünk lucernát vagy lóherét, a válykba pedig zabot vagy kukoricadarát, de talán legjobb a kettőt 1:1 arányban, besózottan megkeverni. A zab ugyanis jó csontot nevel, ami a vemhes suták számára fontos, a kukoricától pedig tartalék hájat növel a vad, és könnyebben viseli el az esetleges nagy hideget. Egyébként világhírű őzállományokat nevelő, több évtizedes gyakorlattal bíró öreg hivatásos vadászoknak gyakran volt az a véleménye, hogy a kukoricával átteleltetett őz igen szép gyöngyözésű agancsot növeszt. A legfontosabb a mai vadász számára a meglévő állománynak minden körülmények között való megtartása és számbeli növelése, hiszen suta-lelövés nem lévén, még az őz vadászata egyelőre úgyis inkább csak a selejt bakok kilövésére szorítkozhatik egy lelkiismeretes vadásztársaság kezén. Saját érdekében cselekszik a vadásztársaság, ha a bak-lelövést ezen a téren komoly tapasztalattal bíró, idősebb tagjaira bízza. Éppen ezért, ennek a kis tanulmánynak a keretében nem is szükséges az őz agancsával magának az őznek a vadászatával hosszasabban foglalkozni, hanem elég ha annyit tudunk, hogy etetéssel és a kártevőktől való megvédéssel azon legyünk, hogy egészséges és nagy számú őzállományunk legyen. Tudni kell annyit, hogy semmiféle szaktudással sem tudjuk elősegíteni az őz agancsának a fejlődését olyan módon, mint ahogyan a szarvasagancs fejlődését igen sok helyen gyakorlatilag is megoldották már. A helyes kilövés folytán, ha a sutákhoz csak jóállású bak férhet hozzá, bizonyos, hogy jó átteleltetés után egy pár év mulva lesz rendes őzállományunk, még akkor is, ha átmenetileg nincs meg a jó ivararány, hiszen mindig sokkal jobb az, ha kevés, de erős és jóltáplált bak fedezi be az ugyancsak jó erőállapotban lévő sutákat, mint hogyha azok mindenféle vacak baktól vemhesednek meg, mert akkor hiába nyujt a vadász minden tekintetben védelmet őzállományának, sohasem lesz jó őzállománya. Éppen ezért a társaságok csak szakértelemmel bíró tagjaikra bízzák a bak-kilövést, és inkább mondjanak le a trófeáról, semhogy tenyészszempontból értéktelen bakot hagyjanak életben. Utóvégre egy visszarakott, de valamikor jó bak tenyészszempontból sokkal nagyobb érték, mint egy fiatal vagy középkorú, de hibás agancsállású bak.

Az őz vadászatának háromféle módja van. Az első a hajtás, amely jelenlegi viszonyaink között, de máskor is teljesen elvetendő volt, mert nagyképűség azt állítani, hogy az őz hajtásánál szelektív szempontok valaha is figyelembe jöhettek, hanem mindenki agyonlőtte, ami rászaladt, tehát őzre nem kell hajtani. A legklasszikusabb vadászati módja a cserkészet, amely történhetik gyalog és kocsin. Ez utóbbit barkácsolásnak is hívják. A harmadik módja pedig a les, mely szó önmagában megadja értelmét jelentésének. Kedvelt mód az említett hármon kívül az őz hívása is, amelynek az a lényegi alapja, hogy üzekedés idején a suta hangjának utánzásával becsalják, beugratják a bakokat. Ez elég könnyen megy olyan helyen, ahol kevés a suta és a bakok kielégületlenek, azonban olyan helyen, ahol az ivararány a suták javára nagy és a bakok alaposan kielégülnek, ott legalább is az erősebb bakoknak hiába muzsikálunk, mert legfeljebb csak valami süvölvény bakocska fog beugrani, ami amúgy sem jut a maga erejéből sutához. Az őzet csak golyóval szabad lőni. Legjobbak erre a kisebb és közepes kaliberek. Sőréttel való lövését a törvény is tiltja, és ez még ellenkező esetben sem volna megengedhető, mert méltatlan ehhez a szép vadhoz. Ha valaki nem lő túl messzire, és golyóját oda tudja rakni az őz oldalának az elejére, akkor annak utánkereséssel nem lesz sok baja, mert az őz nem lévén túlságosan szívós állat, ha lövés után nem is rogy tűzben, a sebet messze nem viszi. Mindenesetre rossz lövés esetén nekövessük gyorsan a nyomot, hanem hagyjunk időt a vadnak, hogy vérezzen és gyengüljön, mert akkor rövid távolságon belül úgyis megtaláljuk sebágyán. Helyesebb, mert emberibb, ha a sebágyon lelt őzet biztos lövéssel nyakonlőjük, mintha letarkózzuk. Azt az egy golyót nem szabad az őztől sajnálni, mert úgyis szenvedett eleget rossz lövés esetén a rálövéstől, a sebágyon való megleléséig. A letarkózás pedig sokkínnal jár. A lelőtt bakot azonnal meg kell nyitni, azután hazavive agancsát egész koponvával ki kell vágni és a tetemet le kell nyúzni, bőrét rendesen letisztítva fahamuval be kell dörzsölni és kifelé fordítva fel kell tenni a padlásra száradni. Az őz húsa kedvelt táplálék, elejéből és zsigereiből jó pörkölt készül, gerince és hátsó combjai pedig filének vagy vadasan elkészítve kiváló ünnepi csemege. Kikészített bőre igen jó kesztyű- vagy ruhaanyag. A rossz őzagancsokat vagy ledobott agancsait evőeszköznyélnek is fel szokták használni és alsó lábszáraiból ruhafogasokat és kalapakasztókat szoktak készíteni. Az őz agancsát egész koponyával főzzük ki és őrizzük meg annak alsó állkapcsát is, mert az így megőrzött, teljes koponyájú őzagancsunk bármikor hivatásos szakember kezébe kerülve a tudománynak tesz nagy szolgálatot. Hazánkban a régi időkben sok erős őz került ki a Kárpátokból, itt azonban az őz teljesen külterjesen nevelődött és a téli etetéstől eltekintve, az embernek kevés szerepe jutott az állomány helyes kialakításában, mert a farkasok szelektív szempontokat nem vévén figyelembe, igazán nem nézték, hogy a tenyésztés szempontjából erős vagy gyenge egyedeket ránt-nak-e le. Mostani viszonyaink között meglevő őzállományunkat nem fenyegeti farkas, de ezzel egyenlő értékű veszély a kutya, amelyet minden eszközzel pusztítanunk kell és erre a törvények is szigorúan kötelezik minden hivatásos vadászt és közbiztonsági közeget. Igen jó volt Békés vármegye őzállománya, a honnan az őz meglehetősen benépesítette már Csongrád, Csanád, Hajdú és Szolnok megye pusztáit is. A Dunántúlon mindenütt megtalálható volt az őz és sok helyen adott a békésivel sokszor vetekedő minőségű állományt és trofeákat. Ha figyelembe vesszük azt a tudományosan megálló tényt, hogy ezeken az említett helyeken, melyek őzállományukkal világhírt szereztek maguknak, ezelőtt 100 évvel elő sem fordult az őz, akkor biztosak lehetünk abban, hogy a törvények betartása mellett a háború folytán erősen lecsappant állományunk jól fel fog szaporodni és benépesíti azokat a vadászterületeket is, amelyeken ma őzállomány egyáltalán nincs. Tehát minden módon védeni kell megmaradt állományunkat és összefoglalva: a védelemnek helyes módja a kutyapusztítás, az etetés, a selejtek kilövése és a szemmellátható beteg egyednek a kivételes engedély alapján való azonnali kilövése. Ha a jó gazda gondosságával ezeknek a szempontoknak lelkiismeretes szem előtt tartásával kezeljük őzállományunkat, akkor sok vadászörömet fog nyujtani számunkra ennek a nemes vadnak a vadászata.

A világ legerősebb őzagancsának a magassága 32 cm volt és ezt a trófeát a berlini világkiállításon 196 pontosnak állapították meg. Ez lengyel agancs volt — 1896-ból.

A legjobb magyar agancs magassága: 31.5 cm, körtartalma: 253 cm³, súlya: 528 gr és pontszáma: 163,7 volt.

Ez a bak Szabolcs vármegyéből került 1933-ból.

Hasznos vagy igen hasznos-e a fogoly?

„Hasznos vagy kártékony-e a fogoly?“ vetette fel a kérdést dr. Kadocsa Gyula ny. egyetemi tanár a Növényvédelem és Kertészet c. folyóirat április 15. számában és értékes adatait tudományos tárgyilagossággal felsorakoztatva valóban perdöntő bizonyítékokkal igazolta be a fogoly hasznos voltát az esetleges káros feltevéssel szemben. Az alábbiakban magát a feltett kérdést szeretném módosítani olyan módon, hogy az esetleges „káros“ véleményt teljesen kiküszöböljük a köztudatból és a „fogolykérdésre“ soraim íme alapján vessek világot. Miért teszem ezt? Olyan fontos kérdés ez? Válaszként szolgáljanak az alábbiak:

A fogoly egész életét mezőgazdasági területen éli le és nem túlozunk, ha azt állítjuk, hogy a fogoly a mezőgazdaság vadja. Az 1939—40-es zord tél elpusztította fogolyállományunk 80%-át s így az 1938—1939-es vadászati év statisztikai adatainak segítségével állapíthatjuk meg, hogyan viszonylik a fogolyállomány sűrűsége a mezőgazdasági művelés intenzitásához. Ha az elejtett foglyok területnagysághoz viszonyított mennyiségéből következtetünk az egyes vidékek fogolymennyiségére, azt találjuk, hogy legsűrűbb fogolyállománya van a Kis Alföldnek, melynek intenzív mezőgazdasági termelése köztudomású. Utána a mezőgazdaságilag szintén jó hírben álló szomszédos Dunántúl, majd az északi megyék következnek. Kevesebb, de még mindig igen jó a fogolyállomány a Dunántúl északi részén, az Alföldön és igen érdekesen a Tisza mentén fel, egészen még Zemplén vármegyét is beleértve. A hegyes és erdős, mezőgazdaságilag kisebb produktivitású vidékeken a fogolyállomány erősen lecsökkent.*

A fentiek nemcsak a fogolyállomány vidékenkénti megoszlására adnak tájékoztatást, de megmutatják azt is, hogy a fogolyállomány egyenes arányban nő a mezőgazdaság intenzitásával és igazolják azt, hogy a fogoly a belterjesen művelt mezőgazdaság vadja.

A fogoly jelentőségét mezőgazdasági és vadászati vonatkozásban kell megvizsgálnunk és a kettő összegezéséből vonhatjuk le az érhetjük fel nemzetgazdasági értékét. Hogyan is állunk a fogoly mezőgazdasági jelentőségével* Választ kapunk, ha megfigyeljük a fogoly életét a tojáshéj feltörésének idejétől. A tojásból kibúvó csibék az első két hétben csaknem kizárólag rovartáplálékon élnek és ezzel már életük első napjaiban is igen nagy hasznot hajtanak a gazdának. Mám is többször vizsgáltam fiatal foglyok, valamint nyári ireg példányok gyomortartalmát és szinte meglepett a talált rovarok sokasága, de lássuk a nálam hivatottabbak tapasztalatait. Gyomorvizsgálatai során Lósy József a fogoly gyomrában megtalálta *a barázdás orrú répabogarat* (Cleonus sulcirostris), *a gabonafutrinkát* (Zabrus gibbus), *a kávé bogarat* (Serica holosericae) *az olasz sáskát* (Caloptenus italicus), melyek mind a fogoly mezőgazdasági hasznosságát igazolják. Lósy csak két nyári példány gyomortartalmát vizsgálta, de ebből a két vizsgálatból is következtethetünk arra a nagy fogárhajszára, melyet az öreg foglyok csibéik táplálása érdekében végeznek. Az első példányt Lósy június 8-án gyüjtötte s abban a Stilicusokhoz tartozó Staphilinida részeit s egy Aphidát talált. A második példány július 12. gyüjtés, melyben a Bruchus genushoz tartozó három bogarat és a bodobácsnak 93 példányát találta meg, ami azt mutatja, hogy a fogoly nagy pusztítója *a poloskaféléknek*, amint ezt az elemzések során talált Cycnus-féleségek is bizonyítanak. Ezek az elemzések is igazolják azt a megállapítást, hogy a fogoly csibéinek fejlődése során *rengeteg rovart pusztít*. Lósy fentebb említett cikkében egy belga kertészeti szaklap idevonatkozó adatait közli, melyek igen szemléltető százalékszámítással mutatnak rá a fogolycsibék bogárfogyasztására.

Amint a fogolycsibék felcseperednek, mindinkább áttérnek a növényi táplálékra. Vizsgálataim, valamint az idevonatkozó szakmunkák bizonysága szerint a fogoly rengeteg gyommagvat fogyaszt. Utalok ismét Lósy Lajos fentebb említett munkájára, melyben a fogoly növényi táplálékairól így ír: „Főtömegében mindig idegen, nem kulturnövény magva, hanem gyomé. A konkoly, búzavirág, szarkaláb, csibehúr, galaj, kutyatejfű és sok más — amire ügyet sem vetve, előttem ismeretlen maradt — mindig oly nagy súlytöbbletben van az úgy is veszendőbe menő gabonaszemmel, vagy a lopott lucerna, köles, muharmaggal, borsó és kukoricával szemben, hogy ez a gyomlálás csak a javára írható“.

Thaisz Lajos, a volt Kassai Állami Vetőmagvizsgáló Állomás megvizsgált példányok legnagyobb része június és augusztus havi gyüjtés, mikor a mezők rovarvilága már csökkenőben van s így a foglyok is már inkább növényi táplálékon élnek, következtethetünk arra a nagy pusztításra, amit foglyaik júniusban és július elején a mezőgazdaság kártevő rovarai között véghezvisznek. Hogy ezzel is rávilágítsak a fogoly mezőgazdasági hasznosságára, idézem Csíki Ernő fenti értékezésének zárószavait: „Ha végigtekintünk a fogoly gyomortartalmában talált rovarmaradványok jegyzékén, azonnal feltűnik madarunk kiváló gazdasági haszna, mert eltekintve attól, hogy mint látjuk, a gyomnövények magvainak elfogyasztásával mennyi hasznot hoz, nagyon fontos az is, hogy táplálékául tartózkodási helyénél fogva éppen a gazdaságilag kártékony rovarok seregéből veszi rovartáplálékának nagy részét“. Kadocsa prof. fentebb már

A fogoly táplálékának megoszlása.

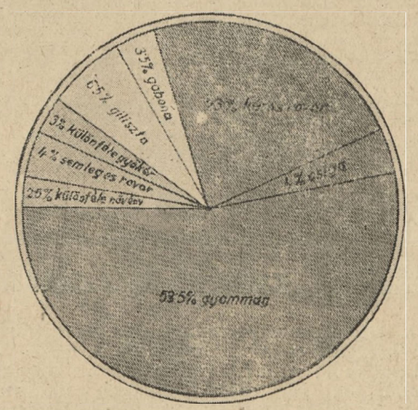

Dr Collinge adatai nyomán összeállította Dr. W. Nolte

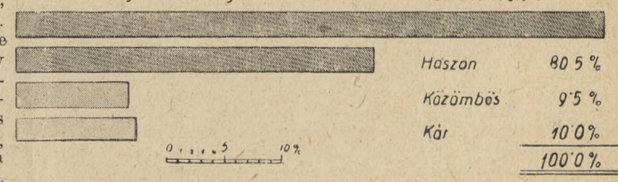

* A fogoly területenkénti megosztásának térképe megtalálható szerzőnek „A fogoly a mezőgazdaság leghasznosabb vadja“ című könyvében.

más egykori vezetője „A fogoly növényi tápláléka" c. munkájában (Aquila, 1912, XIX. kötet) ugyancsak megállapítja a fogolyról vizsgálatainak eredményeként, hogy táplálékát „vetésközi kártékony gyomnövények magvai képezik", s a talált gabonaszemekről Thaisz is azt írja, hogy „ezek a legtöbb esetben úgy is veszendőbe ment hullott magvak, melyeket a tarlón szed össze".

Hazánkból régebben exportáltak foglyot a tengerentúlra is és a „The Hungarian Partridge" (a magyar fogoly) igen megbecsült vadászati objektummá vált Amerikában. Az ottani tudósok ugyancsak végeztek gyomortartalomvizsgálatokat, amelyek ugyancsak a fogoly nagy mezőgazdasági hasznosságát tanusították. Bizonyságát találjuk ennek a „The Auk" 1932. évi 49. évfolyamában Kelsó L.: A Note on the Food of the Hungarian Partridge (Egy jegyzet a magyar fogoly táplálékáról) c. értekezésében; Kelsó 80, összel lőtt fogoly begy- és gyomortartalmát vizsgálta meg és azt találta, hogy annak nagyrészét gyommagvak s fű alkották. Sok Polygonumot (különösen Polygonum convulvulus) leltek az elemzéseknél.

Jentter R. E.-nek: The Hungarian Partridge in the Great Lakes Region-ja (a magyar fogoly Nagytavak vidékén) ugyancsak igen előnyösen méltatja a fogoly mezőgazdasági s vadászati jelentőségét.

Dr. W. Nolte „Zur Biologie des Rebhuhns" c. J. Neumann Neudamm kiadásában 1934-ben megjelent művében Dr. Collingo megfigyeléseit dolgozza fel, ki a foglyok begy-, gyomor- és béltartalmát legfeljebb 24 órával az elejtés után elemezte s ezeket a vizsgálatokat hat éven át az év minden szakában folyamatosan végezte. Az így nyert adatokból állította össze W. Nolte az előző oldalon közölt grafikont.

A fenti — hat éven át folyamatosan gyüjtött adatok alapján készült — grafikon fényes bizonyítéka a fogoly nagy mezőgazdasági hasznosságának. A terhére irt 10% kárnál (6.5% gilisztа, 3.5% gabona) minden tágyilagosság mellett is figyelembe kell vennünk a hazai elemzések megállapítását, melyeknél a vizsgált foglyok elejtése idejéből következtetve, csaknem mindig bebizonyosodott, hogy az elvétve talált gabonaszemek többnyire már a tarlón felszedett, veszendőbe ment szemek voltak s így felszedésükkel a fogoly már nem tett kárt.

Bel- és külföldi vizsgálatok igazolják, hogy a különböző vidékekről származó foglyok gyomrában mindig megtalálhatók voltak származási helyüknek elejtési idejükben előforduló állati és növényi kártevői s ezek képezték mindig a gyomortartalom legnagyobb részét.

A káposztában, szőlőkben, esetleg málnában — mint ezt dr. Kudocsa prof. is írja — ritkán előforduló kártevések olyan szórványosak s olyan kisméretűek, hogy ezek — tárgyilagosan nézve — szinte eltűnnek a fentebb, *adatokkal bizonyított nagy mezőgazdasági hasznontétel mellett.*

A fogoly vadászati jelentőségét a szaklapokban már többször kifejtették. Egyik legjellegzetesebb magyar vadunk, mely a háború előtt a külföldi vadászok nagy számát csábította hazánkba, növelve idegenforgalmunkat s gazdaságitv államháztartásunkat; egy-egy tótmegyeri, magyaróvári fogolyaszatról legendákat meséltek, nemcsak európaszerte, de még a tengerentúl is. Tárgyilagosan megállapithatjuk, hogy a fogoly egyik legfőbb vadászati objektuma a magyar vadgazdaságnak, melynek produktivitása az évente értékesített élő- s löttvad értékéből, vadőrök, hajtók s fuvarozások díjazásából, külföldi vadászoktól befolyt összegből, vadászjegyekből, fegyver- s fogyasztási anyagból annakidején évi 1 millió pengőt tett ki.

A fentiek alapján, úgy gondolom, indokolttá válik törekvésem, hogy az esetleges „káros" feltevést kiküszöbölve „hasznos, vagy igen hasznos?" — címen vessük fel a fogoly kérdést és levonva a végső következtetést, az *„igen hasznos"* elbirálással biztositsuk a fogoly részére azt a díjtalan védelmet, amit a tojásszedés, fészekrongálás és fiókák elfogásának meggátlásával a gazdák részéről is megérdemel.

Dr. Bertótj István

HÍREK ÉS KÖZLEMÉNYEK

A Csehszlovák Vadász Szövetség és annak lapja, a „Vadászat Öre" üdvözli a Magyar Vadász Szövetséget és minden magyar vadászt. Annak a reményünknek adnak kifejezést, hogy most már egymásra találva, a legbarátibb együttműködést valósíthatjuk meg. A magunk részéről a legnagyobb örömmel fogadjuk a Csehszlovák Szövetség testvéri megnyilatkozását és előre is köszönjük a felajánlott támogatásukat. Sas Árpád főtitkárunk személyesen vette fel a kapcsolatot a Csehszlovák Vadász Szövetséggel, prágai tartózkodása alatt. Szeretnénk ezeket a baráti kapcsolatokat a többi országok Vadász Szövetségeivel is mihamarabb megteremteni, elsősorban a nagy, baráti Szovjetunió Vadász Szövetségével.

RENDELETEK:

A belügyminiszter 504.000/1948. IV. 3. B. M. számú rendelete a vadásztársaság alapszabályainak elkészítése és láttamozása végett való felterjesztéséről szóló 291.684/1946. B. M. számú rendelet módosítása tárgyában.

A 7330/1946. M. E. számú rendelet 1. és 3. §-ában biztositott jogkörömben a következőket rendelem:

1. §

A 291.684/1946. B. M. számú rendeletnek (Magyar Közlöny 171. sz., továbbiakban: R) 2. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

2. §.

(1) A megfelelően felszerelt kérelmet a vadásztársaság elnöke az alakuló közgyülésről számított 30 (harmine) napon belül a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez (Budapest, IV., Szabadsajtó-u. 5., továbbiakban: a Szövetség) köteles benyujtani. A kérelemhez csatolni kell a vadásztársaság tagjai által kitöltött kérdőiveket is (450.000/1947. B. M. sz. rendelet 3. §-a, Magyar Közlöny, Rendeletek Tára 232. szám). A Szövetség a kérdőiv nyomtatványát darabonként 20 fillér térítési díj ellenében bocsátja a vadásztársaság rendelkezésére.

(2) A Szövetség a kérelmeket — és pedig mindegyiket különkülön — a hozzáérkezéstől számított 30 (harmine) napon belül véleményes jelentésével együtt a belügyminiszterhez köteles felterjeszteni.

3. §

A jelen rendelet 1948. évi augusztus hó 1. napján lép hatályba. Egyidejüleg a rendeletek ellenkező rendelkezései, különösen a 77.000/1922. B. M. számú rendelet (Magyarországi Rendeletek Tára 22. lap), a 181.000/1937. B. M. számú rendelet (Magyarországi Rendeletek Tára 1938. évf. 429. lap) és a 450.000/1947. B. M. számú rendelet ellentétes részei a vadásztársaságok tekintetében hatályukat vesztik.

Budapest, 1948. évi július hó 17-én.

A miniszter rendeletéből:
Dr. Halász György s. k.
miniszteri tanácsos

A belügyminiszter 348.200/1948. B. M. számú rendelete a vadászat céljára szolgáló lőfegyverek és lőszerek vásárlásának és tartásának engedélyezése, valamint a kiadott engedélyek nyilvántartása körüli eljárás újabb szabályozása tárgyában.

A vadászat céljára szolgáló lőfegyverek és lőszerek vásárlásának és tartásának engedélyezése körüli eljárás gyorsabbá tétele érdekében a 7150/1946. M. E. számú rendeletnek a 3490/1948. Korm. számú rendelettel módosított 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §

A vadászat céljára szolgáló sörétes és golyós lőfegyver, valamint az ezekhez a fegyverekhez szükséges lőszer vásárlásának és tartásának engedélyezésére irányuló kérvényiratot, a szükséges mellékletekkel együtt, a folyamodónak annál a vadásztársaságnál kell előterjesztenie, amely társaságunk tagjai, illetőleg amely társaság tagjai sorába való felvételét kéri.

2. §.

A vadásztársaság az iratokat késedelem nélkül megküldi a Magyar Vadászok Országos Szövetségének (Budapest, IV., Szabadsajtó-u. 5. III. 14.) és egyidejüleg nyilatkozik abban a tekintetben, hogy folyamodó tagja-e a vadásztársaságnak.

3. §

(1) A Magyar Vadászok Országos Szövetsége (a következőkben: Szövetség) megállapitja, hogy a kérelem a 267.500/1946. B. M. számú rendelet 3. §-ában, a 362.600/1947. B. M. számú rendelet 1. §-ában, illetőleg 333.300/1948. B. M. számú rendelet 3. §-ában meghatározott rendelkezéseknek megfelel-e és megállapitja, hogy a folyamodó melyik vadásztársaságnak tagja.

(2) Abban az esetben, ha a kérelem a feltételeknek nem felel meg, a Szövetség a vadásztársaság útján gondoskodik a hiányok kiegészítéséről.

(3) Amennyiben a kérelem az (1) bekezdésben foglalt követelményeknek megfelel, a Szövetség az iratokat részletes véleményes kíséretében a belügyminiszterhez terjeszti fel.

4. §.

A belügyminiszter határozatáról a folyamodót a lakóhelye szerint illetékes elsőfokú rendőrhatóság útján értesiti és egyidejüleg értesitést küld a Szövetségnek is.

5. §

A nem vadászati célra szolgáló golyós lőfegyver (céllövőfegyver, pisztoly stb.) vásárlásának és tartásának, valamint az ilyen fegyverekhez szükséges lőszer vásárlásának engedélyezésére irányuló kérelmet továbbra is a lakóhely szerint illetékes elsőfokú rendőrhatóságnál kell előterjeszteni.

6. §.

(1) Mindazok a személyek, akik bármilyen fegyver tartására engedélyt kaptak, lakóhelyüknek (lakóseuknak) megváltoztatását az illetékes elsőfokú rendőrhatóságnál (Budapesten a főkapitányság igazgatási rendészeti ügyosztályánál, vidéken a területileg illetékes rendőrkapitányságnál) három napon belül, szóban, vagy irásban tartoznak bejelenteni.

(2) Abban az esetben, ha az engedélyes más rendőri hatóság területére költözik, úgy ezt a körülményt, fegyvertartási engedélyének nyilvántartásba vétele céljából, ugyancsak három napon belül, mind a régi, mind pedig az új lakóhely szerint illetékes elsőfokú rendőrhatóságnál bejelenteni köteles.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezés az általános rendőri bejelentési kötelességet nem érinti.

7. §.

A lakóhely szerint illetékes elsőfokú rendőrhatóság (Budapesten a főkapitányság igazgatási rendészeti ügyosztálya, vidéken a területileg illetékes rendőrkapitányság) a kiadott lőfegyvervásárlási és tartási, valamint lőszervásárlási engedélyeket nyilvántartja.

8. §.

(1) Amennyiben cselekménye súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és tizenöt napig terjedhető elzárással kell büntetnie azt, aki a jelen rendelet 6. §-ának (1) és (2) bekezdésében meghatározott bejelentési kötelességet elmulasztja.

(2) A pénzbüntetésre az 1928:X. törvénycikk és 8960/1946. M. E. számú rendelet rendelkezései az irányadók.

(3) A kihágás miatt az eljárás a rendőrség, mint rendőri büntetőbíróság hatáskörébe tartozik. Harmadfokon a belügyminiszter határoz.

9. §

Ez a rendelet a kihirdetést követő nyolcadik napon lép hatályba. Hatálybalépésével a 267.500/1946. B. M. sz. rendelet 4. §-ának (4) bekezdése és a 6. §-ának (4) bekezdése hatályát veszti; az egyéb jogszabályoknak az ezzel a rendelettel ellentétes rendelkezéseit pedig alkalmazni nem lehet.

Budapest, 1948. évi július hó 8-án.

a miniszter helyett:
Dr. Szebenyi Endre s. k.
államtitkár

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNYEK

A MÁLLERD egri erdőigazgatósága közhirré teszi, hogy a hevesvármegyei mátradereskei 80. számú vadászterület f. évi augusztus 6-án déli 12 órakor a mátradereskei községházán nyilvános, szóbeli árverésen bérbe fog adatni 1948 augusztus 1-től 1957 július 31-ig terjedő 10 évre.

Terület 7200 hold, dombos, apróvadas, kikiáltási ár 150 drb nyúl, bánatpénz 160.— forint, mely az árverés után az első évi területbér összegére egészitendő ki. Nyúl ára 8 Ft.

Csak jóváhagyott alapszabállyal biró vadásztársaságok tagjai árverezhetnek, akik tagságukat és árverezési megbizásukat irásban igazolni tartoznak.

Eger, 1948 július 6. **Erdőigazgatóság**

A debreceni erdőigazgatóság 1948. évi augusztus hó 24-én délelőtt 10 órakor Tiszalök község főjegyzői hivatalában nyilvános árverésen haszonbérbe adja a Szabolcs vármegyében, Polgár nagyközség határában fekvő 20.as számú mintegy 6100 kat. hold kiterjedésü, apróvadas vadászterületen gyakorolható vadászati jogot 1957. évi július hó 31-ig terjedő időre. Kikiáltási ár évenkénti 120 drb nyúl ára. Bánatpénz annak 20 százaléka.

Bővebb felvilágositással az illetékes vadászati felügyelő Buj, Szabolcs megye, szolgál az érdeklődőknek.

Debrecen, 1948 július 10. **Papolczy József** sk.

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztő: KÁRPÁTI JÓZSEF
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca 5.
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.
A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tagjai
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én
Előfizetési ára: negyedévre 12.— forint, félévre 24.— forint
Külön árusitási ára: 2.— forint
Kapható az IBUSz elárusitó helyein
Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt.,
Budapest, VI., Nagymező-u. 3.
A nyomdáért felel: Szabó István vállalatvezető

Vadlúd, vagy házilúd?

Egyik téli társasvadászatunk alkalmával történt az elmúlt évben. Mivel kissé hidegebb és szeles volt az idő, továbbá mert néhány vadásztársunk elfoglaltsága miatt nem ért rá, csak néhányan indultunk el Oalmásra, területünknek szőlővel fedett részére vadászni. Felfejlődtünk U-alakba, a tőlem balra lévő második szomszédom Pista barátom, epizódom főszereplője. Alig hagytuk mögöttünk az országutat, amikor látom, hogy Pista barátunk célzásra emeli fegyverét, majd meggondolva a dolgot, válláról levéve fegyverét, óvatosan a szőlőtőkék között bújva halad egy bizonyos irányba. Megállok, figyelem, gondolva, hogy bizonyosan egy baktató nyulat igyekszik belopni. Egyszer csak látom, hogy célzásra emeli puskáját, hosszan céloz, majd — csett-csett. Csütörtök mindkét csőnél. Lázas igyekezettel húzza fel ismét a kakasokat. Felemeli a puskát. Ujra céloz. Csett-csett. Ismét csütörtök „duplára". Most már méreggel üriti ki az egyik csövet és már tölt is. Ujra céloz és durr... Látom, hogy elindul a lövés irányába. Kíváncsian kérdezem a szomszédomtól, Károly bácsitól, hogy mire lőtt Pista? Mire ő a nevetéstől fuldokolva nagynehezen kinyögi, hogy „japán libára". Időközben főhősünk is odaérkezett lövésének helyére és nagyon furcsának találta, hogy a „vadlibák" a lövés ellenére sem kapnak szárnyra. Hiába kiáltottuk oda neki, hogy nem vadlibára, hanem házilibára (ú. n. japán lúd, szürke színű, a hímnek a csőre felett a homlokán dudor van, vidékünkön eléggé elterjedt fajta) lőtt, ő csak nem hitt szavunknak és hogy teljesen meggyőződjön a ludak „vadságáról", egyiket felkapja a hóról, feldobja a levegőbe, hogy valóban házi, vagy vadlúd-e. Mi pedig látva ezen komoly ténykedését a hasunkat fogtuk a nevetéstől. Pista barátunk, bármennyire is sajnálta, kénytelen volt beismerni, hogy valóban házilibákra lőtt, melyek a tanyától eléggé messze, a szőlőben telepedtek le a hóra. Azóta is néhányszor, ha valamilyen beszédtémába beleszól, mosolyogva mondják neki vadásztársai: „Pista, ne szólj bele, ez nem vadliba!"

Muity István Bácsalmás

A „Mállerd" vadászkutyáinak újabb nagy sikere

Vasárnap, június 20-án — a Nemzetközi Vásár egyidőben rendezte a „Magyar Kutyatenyésztő Egyesületek Szövetsége" nemzetközi és országos kiállítását. A kiállításra nagytömegü kutyát neveztek be és a rossz idő ellenére körülbelül 250-et hoztak el. Hatalmas verseny indult meg a díjakért. Az állami vadászkutyák, amelyek két versenyben (1948 március 14-én és március 20-án) szerepeltek szép sikerrel, most is gyönyörü eredményt értek el. Tíz üdősebb kutyát és kölyköt állitottak ki és öt kék szalagot (kitünő) és piros szalagot (igen jó) nyertek el. A kölyök vizslák nem díjazták, csak minősítették. Nagyon ritkán szokott — a legjobban vezetett tenyésztelep is — ilyen eredményt elérni. Szinte versenytárs nélkül nyerték meg a tenyészcsapatok díjazását is (nemzeti szalag aranyrojttal) és a két kölyökvizsla is a legjobb minősítést érte el.

Ilyen nagy siker mellett nem mehetünk el anélkül, hogy néhány szót ne szólnánk róla. Alig egy éve létesültek a vizslatelepek. Sok meg nem értés, gáncs, rosszindulatú bírálattal és előítélettel szemben fillérekből hozták össze a tenyészanyagot. Ma már 60 kutya van, amelyek úgy vannak összeválogatva, hogy alig van minőségi különbség közöttük. A kiállítási eredmények is ezt mutatják, hiszen a két utolsó kiállításon a 22 kiállított kutya közül csak kettő szerepelt két alkalommal. A második kiállításon már újabb 10 kutyát vonultattak fel.

A nemzetközi kiállításon Magyarországon még egyetlen tenyésztelep sem ért el ilyen sikert, hogy kiállított 20 kutyája kizárólag első és második díjat kapott volna. Ez az újabb 5 kékszalag és 5 második díj mutatja, hogy helyes úton járunk és ha a a három éves terv végére elérjük a 200-as minőségi állományt — a külföldi versenyeken se lesz sok veszélyes ellenfelünk. Gratulálunk a szép eredményhez!

TARTALOMJEGYZÉK:

Címoldal: Alkony. (Fényképfelvétel.)
Vadászati kérdések. Sz. M.
Augusztus. * * *
Kócsag. G. Tóth László verse.
Mi is szeretnénk vadászni. H. M.
Éjjeli vendégek. Varsányi Elemér rajza.
A puskával való viselkedés. Nánássy Ferenc.
Megtért hurkozó.
Vizivadászatról. Dr. Beretck Péter.
A sózókról. Rácz Sándor.
A vadász és a vizsla. Félix Endre.
Az őz. Mikolás Kálmán.
Hasznos, vagy igen hasznos a fogoly. Dr. Bertóti István.
Vadlúd, vagy házilúd? Multy István.
A „Mállerd" vadászkutyáinak újabb nagy sikere.
Hírek és közlemények.
Hirdetések.

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. azelőtt *SKABA és PLÖKL* Budapest, VI. Bajcsy-Zsilinszky-út 33. *Telefon: 122—979*

CSERKÉSZBOLT Szövetkezet
a magyar ifjuság és a sportoló, túrázó nagyközönség boltja. Pesti üzletei: **VIII., Rákóczi-út 67.** *és* **V., Nagy Sándor-u 6.** *– Kérje főbb cikkeinkről díjtalan árjegyzékünket. — Rendelések postán küldhetők központunk címére:* **VI., Hajós-u. 14.**

Fajtiszta Ir-setter
gyönyörű példány kölykei eladók.
Budapest, Csengeri-utca 71. III. 26. Stöckly I.

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54. Telefon: 427—326.
özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6.
DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.
GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.
HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.
HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.
KNÉBL FERENC
VIII., Baross-utca 17. Telefon: 135—595.

SPORTRUHÁT SPORTRUHÁZAT-tól vegyen **HUBERTUS-** kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot!
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

VADÁSZTÁRSASÁGI NYOMTATVÁNYOK:
Vadásztársasági alapszabály — — — — — — — — 3.— Ft
Működési engedély kérvény — — — — — — — — —.40 „
Társas vadászatok lőjegyzéke — — — — — — — — —.50 „
Megrendelhető: ATHENAEUM Könyvesboltjában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Bevadászott és kölyök magyar vizslák
állandóan haphatók
Hansági Magyar Vizslatenyészet, Pestszentimre, Petőfi-u. 150/a. **Párkányi Zsigmond.**

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

Engedélymentes 4.5 m/m légfegyver 328.- Ft
Riasztópisztolyok, sportcikkek, sportdíjak, horgászati és vadászati felszerelések.
Vadcsapdák ismét kaphatók.

ZUBEK, Budapest, IV., Muzeum-körut 29
Telefon: 180-167

Nemzetközi győztes és aranyéremmel kitüntetett
magyar vizslakölykök kaphatók 400.— forintért,
Szabó Elemér Ó. V. C. délvidéki csoport elnökénél **Szentes, Járásbíróság.**
A MDP és az UFOSz igazolt tagjai fenti árból 50%-os kedvezményben részesülnek.

Kapható minden szaküzletben
Nagyvadnak gyöngygolyót!
Kapható minden kaliberben
Gyártja: **SELMECZY MIKLÓS** sörétgyár, **Ujpest,** Horánszky-utca 48. Telefon: 292—235.

1. ÉVFOLYAM, 4. SZ. ÁRA 2 FORINT 1948 AUGUSZTUS 20.

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

OLCSÓBB LETT A VADÁSZJEGY | MEGKEZDŐDÖTT A FOGLYÁSZÁS!

A gém

Dr. Beretzk Péter fényképfelvétele

Helyes vadgazdálkodással is a 3 éves tervet építed!

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA
NÖVEDÉKNAPLÓ
98. 46.600
Revízió 199 8
Számítógépen

Felvettük a kapcsolatot
a csehszlovák vadászokkal

Mint a politikai és gazdasági életben felvettük, és igyekszünk szorosabbra fűzni kapcsolatainkat a népi demokráciákkal, ugyan úgy megtesszük ezt a vadászat területén is. Megteremtjük az összeköttetést minden demokratikus szomszédunkkal. A feltételeket, tilalmi időt a dolgozók érdekeinek megfelelően szabályozzák, mert a dolgozók érdekei azonosak a nemzet érdekeivel.

Az országunkon belül történő átalakulás, amely talán sehol sem annyira szembetűnő, mint éppen a vadászatban, ahol napról napra újabb és újabb dolgozók (munkás, paraszt és haladó értelmiség) csatlakoznak az amúgyis szép taglétszámmal működő Szövetségünkhöz, lehetővé, sőt szükségessé tette a kapcsolatok felvételét a velünk baráti viszonyban lévő országok vadászaival.

Néhány héttel ezelőtt, előzetes megbeszélések után Jablánszky Sándor főerdőmérnökkel Prágába utaztunk. Őt szakszempontból hívták meg, magam pedig a vadászati szakkérdéseket tárgyaltam le a csehszlovák vadászat vezetőivel.

Csehszlovákiában a vadászati lehetőségek nagyjából azonosak a miénkkel. Nagyobb eltérést az erdőterületük mutat, amely a mi 2 millió katasztrális holdunkkal szemben 7 millió katasztrális holdra rúg. Ez magaután vonja a vadállomány jellegbeli különbségét is. Az összehasonlításnál azonban figyelembe kell venni, hogy csak jelenleg vagyunk sokkal szegényebbek fővadban, mert míg nálunk a német dúlás a fővadállományunkat sok területen szinte teljesen kipusztította, addig Csehszlovákiában ezen a téren komolyabb veszteségek nem voltak. Szarvas- és őzállományuk nagyon jónak mondható, de szépen van náluk dámvad, sőt a mi országunkban annyira kiirtott muflon is elég bőven akad.

Nem akarok itt apró részletekbe bocsátkozni, inkább érdekességük miatt említek meg néhány adatot. Az állami rezervátumok területén, amely 1,125.000 kat. hold, a nyilvántartott őzek száma 3400 darab. Fácán és nyúl törzsállományuk ezen a területen jelenleg 3200 fácán és 4100 nyúl. 6000 üregi nyúl, amelyeket nagyon megfognak tizedelni, mert az üregi nyúl rettentő károkat okoz a lomberdőben.

Csehszlovákiában minden másnál fontosabb az erdő, és szeretném, ha mi is követnénk ebben példájukat és olyan nagy szeretettel óvnánk erdeinket, amelyek amúgy is kicsinyek, mint azt ők teszik. A mi országunk összterületének csak 12%-a van erdősítve, Csehszlovákiának pedig 28%-a erdő, amit a kedvező viszonyok mellett annak a határtalan rajongásnak köszönhetnek, amit erdeik iránt mutatnak. Az egész országra kiterjedő erdésznapot rendeztek, amelyen a leghíresebb művészek, a legnevesebb írók és más számottevő személyek vettek részt. Plakátok százezrei, az összes közlekedési eszközök, mozik, színházak mindmind az erdő jelentőségét ismertették. Gyufaskatulyák millióri hirdették az erdő létfontosságát. „Egy fából millió gyufaszálat csinálhatsz, de egy gyufával millió fát hamvasztahatsz el!" — állt az egyik gyufásdobozon. Láttam plakátot, amely szívben egy fenyőt ábrázolt, szöveg alatta: „Elpusztul a nemzet erdő nélkül." Az erdő érdekében sem pénzt, sem pedig fáradságot nem kímélnek, pedig nekik 7 millió kat. hold erdejük van, mennyivel indokoltabb lenne ez nálunk.

El kell fogadni azt igazságnak, amit tőlük hallottam, hogy a jó vadász szereti és védi az erdőt, de szereti a hasznos vadat is, és mindent elkövet a vadállomány nemesítéséért. Így lehetséges csak az, hogy alig nagyobb területen, mint a miénk, 105.000 a vadászok száma, akiket a Cs. M. J. (Csehszlovák Vadász Egység) nevű szövetség fog össze és irányít, mégpedig igen jól. Kéthetenként megjelenő lapjuk a „Vadászat Óre", amely nagyságra azonos a mienkkel, de kisebb terjedelmű.

A Cs. M. J. három csoportból áll: a cseh székhelye Prága, a morva székhelye Brünn, a szlováké pedig Pozsony. A központ Brünnben van. A három csoport eddig önállóan működött, amit rövidesen megszüntetnek és egybeolvadnak. Ezt a fejlődést is a februári eseményeknek tulajdonítják, amikor hasonlóan a mi Nagy Ferenc-ügyünkhöz, ők is felszámolták a reakciós maradványokat és azóta megindult újra az ország egészséges vérkeringése.

A vadászjegyilleték, fegyvertartási engedély, területbér, töltény ára stb-re a legközelebbi alkalommal térek ki.

Néhány szóval meg kell említenem a vadőrkérdést, mert ez náluk igen jó. A vadőri teendőket az erdőkben az erdészek látják el és meg kell állapítani, hogy nagyszerűen. Az egyéb területeken az ottani Nemzeti Tanácsok által megbízott vadőrök működnek, akiknek vadőri vizsgát kell tenni. A vizsga anyaga olyan, hogy annak elsajátítása után komoly szakemberekké válnak a vadőrök. Háromszori bukás a vizsgán elbocsátást von maga után.

Látogatásom után megállapíthattam, hogy az együttműködés és szoros kapcsolat a szomszédos népi demokráciák vadászaival sok értékes tanulságot jelent majd részünkre. Tovább kell építeni kapcsolatainkat a baráti államok, különösen a nagy Szovjetunió vadászaival, akik a vadászat terén évszázados multra tekinthetnek vissza.

Sas Árpád

Tiszalöki agyaggalamblövő verseny

Ez év július 25-én tartotta meg a Tiszalöki Vadásztársaság jól megszervezett és jól sikerült versenyét.

El kell ismerni, hogy merész vállalkozás volt ilyen nagyszabású verseny megtartása. Tiszalöki Vadásztársaságé az érdem, hogy a verseny ilyen kitűnően sikerült.

A verseny délelőtt 10 órakor a Himnusz eléneklésével kezdődött. A versenyen 450 főnyi közönség jelent meg.

Először a kezdők, majd a haladók lőttek tíz-tíz lövést.

Örömmel kellett megállapítani, hogy a kezdők között igen szép számmal akadtak jó lövők.

A vadászvirtus is hamarosan jelentkezett a versenyzőknél. Ilyen felkiáltásokat hallottunk:

— Fene nehéz ez, de a fontos, hogy több a találatom, mint Miskának.

Akinek még egy találata sem volt, az meg azzal vigasztalódott, hogy — „majd a határba több találatom lesz".

Kitűnő ebéddel egybekötött barátságos poharazás után folytatódott a verseny.

A látottak alapján meg kell említenem, hogy bizony sok vadásztársunk kezében olyan alsókulcsos, damaszcsövű puskát láttam, amellyel veszélyes, sőt életveszélyes füstnélküli porral lőni. Itt is felhívom az ilyen puskával vadászó vadásztársaimat, hogy a Magyar Vadászok Országos Szövetségének tagjai a fegyvervásárlási engedély-kérelem benyujtása után rövid időn belül olcsón olyan puskát vehetnek, amellyel az ilyen veszedelmeknek nincsenek kitéve.

Minden dicséretet megérdemelnek a verseny rendezősége és a tiszalöki vadásztársaság tagjai fáradhatatlan munkájukért. Nagyon jó benyomást tett a jelenlévők között a tiszalöki rendőrkapitányság őrszemélyzetének megjelenése.

Déri Mihály

Olcsóbb lett a vadászjegy

A demokratikus érdekképviseletek a Vadász Szövetség megalakulásakor legfontosabb feladatuknak tartották, hogy a dolgozókat az ország minden részéből bekapcsolják a vadászásba, megadják a lehetőséget, hogy a multban kirekesztett osztály is részese lehessen ennek a gyönyörű, testet-lelket üdítő sportnak.

A Szövetség megindulásakor sok nehézséggel találta magát szemben. Elég, ha megemlítjük, milyen drága volt a puska (1945-ben egy disznót kellett adni érte.) A drágán megszerzett puskával pedig többnyire hiába ült lesben a vadász: a vadban szegény területen alig akadt vad puskája csövére. Igaz, hogy tölténye sem nagyon volt hozzá. A helyzet azóta, kétségtelen, sokat javult: lényegesen csökkent a puskák ára, — a töltény bizony még mindig drága.

A Szövetség munkájának legújabb eredménye: olcsóbb lett a vadászjegy. Hosszú harcnak sikeres befejezése ez, amit sohasem tudtunk volna elérni, ha nem lettek volna segítő társaink és olyan pártfogóink, akik szívükön viselik a szerényjövedelmű dolgozók érdekeit. Azt is meg kell állapítanunk azonban, hogy felelős pozícióban lévő olyan gondolkodásuakkal is találkoztunk, akik szerint csak az vadásszon, aki bővében van a pénznek. Meglepő és elítélendő ez, a mai demokratikus idők szellemével szöges ellentétben álló felfogás.

A Gazdasági Főtanácsnál teljes megértésre találtunk. *Vas* Zoltán főtitkár felismerte, hogy Szövetségünket kizárólag a dolgozók érdekei vezetik. Látta, hogy azt akarjuk, hogy a vadászattal járó költségek ne vegyék kínai fallal körül a vadászterületet, ellenkezőleg: tárjanak kaput a dolgozóknak, adjanak lehetőséget a demokrácia szellemében újjáéledt magyar vadásztársadalomnak arra, hogy erőrekapjon, fejlődjék és haladjon a demokrácia által kijelölt úton.

Ezt a törekvésünket valósította meg a pénzügyminiszter 245.477/1948. számú rendelete a vadászjegy árának új megállapításával. Az eredmény elérésében nagy része van a magyar vadásztársadalom összefogásának Szövetségünk keretében, mert ez adott súlyt elnökségünknek, amikor illetékes forumok előtt a vadásztársadalom érdekében eljárt.

Bizonyos, hogy nagy lépést tettünk meg előre evvel az árleszállítással, de az is bizonyos, hogy még sok megoldásra váró feladat áll előttünk. A vadászjegy árának megállapítása erőt és hitet adott vadászainknak, bizakodást a jövőre; szinte orvosság a csüggedőknek, akik anyagi nehézségeik folytán már reménytelennek látták, hogy a vadászati nemes sportját üzhessék.

Nem hunyhatunk szemet a vadászok és vadőrök közötti viszony jelenlegi, kielégítőnek éppen nem mondható állapota felett. A vadőröket megilleti a megfelelő megélhetést biztosító fizetés. Igen ám, de ez a vadászok számára alig elviselhető teher! A kicsi fizetést pedig a vadállomány sinyli meg. A vadásztársadalom egyöntetű óhaja ennek a kérdésnek sürgős és kielégítő rendezése. Meg kell találni a módját, hogy a dolgozó vadászok sorai ne ritkuljanak az anyagi nehézségek miatt, de a vadállomány fejlődésének vonala se törjön meg. Ezt tekinti a Szövetség legközelebbi feladatának!

Nem túlzás az a megállapítás, hogy a vadászjegy olcsóbbátételének szorgalmazói nagy többségben a Magyar Dolgozók Pártjának tagjai. Az is kétségtelen, hogy ezeknek legfőbb érdeke a vadőrkérdés rendezése is. Amikor a Szövetség vezetősége munkáját e kérdés megoldásának szolgálatába állította, tettekkel bizonyította be, hogy a dolgozó vadászok érdekeinek megalkuvás nélküli harcosa. A szavak és tettek egyet akarnak: a demokrácia szellemében megújult, a dolgozók bevonásával átformált vadásztársadalomnak megadni minden lehetőséget, útjából elhárítani minden akadályt, hogy nemes sportjának szabadon élhessen.

Amint az eredmények mutatják, a demokratikus kormányzat megérti és segíti célkitűzésünket. Ebből pedig egy másik következtetést is le kell vonnunk: minden vadásznak meg kell találnia a helyes utat a demokráciában! Ha ez megtörténik, úgy nem kell tartanunk semilyen nehézségtől, mert eljutunk a félelemmentes vadászat igazi sportjához.

Válaszunk OLVASÓINK LEVELEIRE

Több levelet kaptunk, amely azt panaszolja, hogy az elbírálások során olyan emberek is kerültek a vadászok soraiba, akik vadászati szempontból kifogás alá esnek.

Válaszunk a következő: 30.000 vadász elbírálásánál történhettek hibák, de ezeknek orvoslására megvan a lehetőség, sőt ezek kiigazítása már folyamatban is van.

Minden magyar vadász számára, aki úgy érzi, hogy az elbírálás reá nézve sérelmes, megvan a mód és lehetőség, néhány soros kérelemmel arra, hogy ügyét felülbírálják, természetesen a demokrácia követelményeinek szem előtt tartásának keretén belül.

Olyan levelet is kaptunk vadásztársaságoktól, hogy Szövetségünk vegye vissza azokat, akiket tagjai sorából törölt, mert nem tudják területüket a csökkent létszám miatt megtartani.

Bizonyos, a kezdeti nehézségek leküzdése megterheli a vadásztársaságokat. A rendelkezésre álló rövid idő sem kedvezett a működés kifogástalan átalakulásához. Mégis az a célunk,

hogy a társaságok tagpótlásánál való törekvésben: dolgozó kisemberek, fizikai és szellemi munkások jussanak a vadászat nemes sportjához, mert ellentétes volna oda nem illő elemekkel a feltöltés.

Ha mégis vannak, akik arra törekednek, hogy csak régi vadászok és régi tagok vadászhassanak, mert szerintük csak ezek állják meg helyüket és akiknek nem a vadászat demokratikus fejlesztése a cél; végső fokon jelentsék be a területük felmondását, hogy azt dolgozókból alakult vadásztársaságok kaphassák meg. Egyébként a vadásztársaságoknak szívesen a segítségére vagyunk, hogy megfelelő új tagokkal pótolhassák a régiek helyét, mert megoldhatók ezek a kérdések is, de szükséges, hogy a vadásztársaink bizalommal forduljanak hozzánk és munkánkban támogassanak.

FIGYELEM!

Minden vadásztársaság vadőrei részére megküldjük lapunkat.

A Szövetségünk Elnöksége úgy döntött, hogy a vadőrök lapjait a társaság köteles fizetni. Ezen lappéldányszámokat tagdíjilletményi áron kapják a társaságok, azaz egy vadőr részére 3 hónapra 6 Frt-ért. Kérjük, hogy ezen összegeket a legsürgősebben fizessék be Szövetségünk 6127-es postatakarékpénztári csekkszámlájára.

A csekklap magánközleményi oldalára tüntessék fel, hogy „Vadőri lapbefizetés".

Hirdetőinknél hivatkozzunk a „MAGYAR VADÁSZ"-ra

A RÓKA BOSSZÚJA

Öreg, tapasztalt vadász Pali bácsi. A rossz nyelvek azt is mondják: „puskával született a világra". Nem is csoda, ha így beszélnek róla, mert a vadászat nemcsak legkedvesebb szórakozása, hanem legjobb beszédtémája is. Mezei munkáján kívül nemsokat törődik a világ bajával. Történhetnek világrengető események, Pali bácsit semmi sem hozza ki nyugalmából. Ő csak vadászik. Vadászik nappal, vadászik éjjel, vadászik a borosasztal mellett, de vadászik mindenhol, ahol, ha puskával nem is, de nyelvvel teheti.

Csak egyetlen téma van, ami kihozza sodrából. Még színében is megváltozik, ha a ravaszdiról, a rókáról beszélnek. Nem is kegyelmez egynek sem, ha elibe kerül.

Azt mondják, az alma nem esik messze a fájától. Az öreg jó vadász Pali bácsinak van egy jó vadász Laci fia is. Örökölte apja tulajdonságait. Ugylátszik, családi vonás, mert már a kis unoka is nézegeti apja puskáját. Bezzeg van családi vita vadászat után. Ha az egyik hibáz, a másik szidja; ha valamelyiknek jobban sikerült, dagadt mellel ül az asztal mellé. Sokszor talán reggelig vitatkoznának, ha az asszony nem tenne igazságot köztük.

Csendes téli napon történt az eset. Vastag, fehér takaró borította a határt. Az öreg fák roskadoztak a hó súlya alatt. Ember és állatt menekült a hideg elől. Pali bácsiék is vadásztörténeteket olvastak a kályha mellett. Egyszercsak hír érkezik. Rossz hír. Róka garázdálkodik a faluvégen. No, Laci, ezt elcsípjük — mondja Pali bácsi. Ha tegnap bejött, bejön az ma is!

Lett téma. Fiókba került a Nimród. Alig várták az estét. Még a vacsora sem ízlett. Az asszonyok bosszúságára azt is csak felibe-harmadába nyelték le. Vezényszavak röpködtek: Siess! Hozd ezt, hozd azt! Csakhamar vállra kerültek a puskák. A vizsla is lázasan tipródott körülöttük. Ezt ne vigyék el, Papa — mondja a menyecske —, megeszi az Isten hidege. Na meg legyen, aki vigyázz ránk az éccaka. Dehogy visszük, dehogy visszük — volt a türelmetlen válasz. Végre elkészültek. Nyílott az ajtó és kiléptek a sötét éjszakába.

Szótlanul lépegettek. Csizmájuk alatt csikorgott a fagyos hó. Senki sem járt az utcán. Csupán egy-két kutya zugolódott a kapu alól. Csakhamar elérkeztek a tett színhelyére. Mégegyszer megbeszélik a nagy haditervet. Én ideállok, te meg odaállsz!

Még jóformán el sem váltak, máris ropogás hallatszik. Mintha kúszna valami a havon... Róka! Jön felénk! Egyszerre kap mindegyik puskája után. (Ez aztán a szerencse.) Valóban nagy, vörös róka. Mintha megállt volna... Talán szimatot kapott? Nem. Jön ismét. Csak úgy lapul a hóra... Ne mozogj, jön a csapánkon! Laci máris céloz és... Ne lőj! — kiált Pali bácsi. Nem róka az, hanem a kutyánk szaladt utánunk.

Laci restelkedve dugja kutyáját a kazal alá. Nyavalyás, neked is éppen most kellett kijönnöd? Elhelyezkedik ő is. Pokrócát megosztja kutyájával. Feltüri gallérját, körülötte eligazítja a szalmát, hogy ne zörögjön. Figyel.

Mindenütt csend. Csupán a falu felől egy-két álmos kutya ugatása hallatszik. Végre elpihennek ők is. Az életnek semmi jele. A fák némán alusszák téli álmukat. Messzire hallatszik egy-egy zizzenő szalma, ha megmozdulnak. A hold is emelkedőben. Nagy udvara időváltozást jelez. A toronyóra elütötte a tizenkettőt. A róka még mindig nem jön. Majd ezután... Egy éhes nyúl baktat a falu felé. Felül. Figyel az erdő felé. Ismét baktat pár métert, de mintha villám sujtott volna bele, úgy eltünt. Talán a közelgő rókát vette észre?

Alszik a falu, alszik a természet. Csak a fiatal menyecske forgolódik ágyában. Várja haza didergő férjét. Hiába, még mindig nem jön... Csendes a kutya is. Úgy látszik, elpihent nagy szomorúságában. Elaludt ő is.

A két rókavadász még mindig vár. Türelmesen? Arról lehetne már beszélni. Várnak, de talán nem is a rókára, hanem egymásra. Mindegyik menne már haza szívesen, csak egyik sem akarja az indulást megkezdeni. Nem beszélték meg az indulás idejét s így egyik sem akar a jónak elrontója lenni. Hátha most jön a róka. Mindig az a hátha, hátha, de sem róka, sem pedig indulás. Az apa nem indul, nehogy fia türelmetlenséggel vádolja. Laci pedig azt gondolja, apám az idősebb, kezdje ő az indulást.

A nagy huzavonának mégis a hold vetett véget, amikor nyugovóra tért felhőpárnái közé. Ez még mindig nem volt elég, de mikor a szél arcukba verte a fagyos hópelyheket, mégis csak elindultak. Hogy melyik indult először? Egyik sem tudja, de nem is fontos. Lehet, hogy együtt indultak.

Hazafelé csak kevés beszéd: Hideg volt. Fáztam. Miért nem indultál korábban? Kár volt kijönni. Megérezte a róka, stb.

Otthon is csak egypár szó. Hogy is beszélhettek volna, amikor oly gyorsan közelgett a reggel. A meleg ágy csakhamar álomba ringatta a didergő rókavadászokat. Kívülről még egy-két türelmetlen vakkantása hallatszik a vizslának, de csakhamar ő is nyugovóra hajtja buksi fejét.

A reggel csakhamar elérkezik. Nehéz felkelni. Menyecske az első. Pali bácsi is öltözködik. Éhes a jószág, etetni kell. Laci is, bár nehezen, tápászkodik, hogy végezzék megszokott munkájukat.

Egyszer csak nagy sivítás, rikoltás. A menyecske ijedt képpel szalad a tyúkól felől. Hiányzik tizenkét tyukom! Elvitte valaki a tyukokat!

Nagy a riadalom. Mindnyájan a tyúkólhoz sietnek. Nyomot keresnek a hóban. Megvan. Itt ment be! De nem ember, hanem róka! Valóban, hatalmas rókanyomok látszottak a tyúkól körül. Nem elégedett meg egy tyúkkal, szórakozni akart többel is. Nyugodtan tehette, mert a gazda és kutyája nem volt otthon.

Vagy talán bosszúból csinálta a ravaszdi? Nem tudom. Annyi azonban bizonyos, hogy a kémhálózat az állatok világában is kifejlődött.

Perlaki Ernő

Az új tagok felvételével kapcsolatos tudnivalók. Minden vadásztársaság, ha új tagot vesz fel, a felvételre jelentkezetteket tartozik bejelenteni az Országos Szövetségünknél és számukra szövetségi kérdőívet igényelni. Ezen kérdőíveket az új tagok által kitöltve kötelesek felterjeszteni. A kérdőíveket rendőrileg láttamoztatni nem kell.

A fegyvervásárlási és tartási engedélyek elintézési módját a „Magyar Vadász" első számában már ismertettük.

A fentiekhez szükséges nyomtatványok (kérdőív, fegyvervásárlási és tartási engedély-kérvényürlapok) a Szövetségünknél kaphatók. Térítési ára darabonként 20 fillér, mely összeget kérjük a fenti igényléssel egyidejüleg a 6127 sz. postatakarékpénztári csekkszámlára befizetni.

Vadász- és sport- **cipők** készítése és javítása

Rónai István cipészmester Budapest, IV, Váci-u. 45

Utánnyomás tilos

Augusztusi foglyászás

Vezényi Elemér rajza

Olvasóink írják...

(E soraimat azon szándékkal küldöm, hogy a Magyar Vadász II. számában közölt egyik cikkhez hozzászóljak és amennyiben Szerkesztő Úr közlésemet közérdekűnek és érdemesnek tartja, úgy kérem közölje alábbi levelemet.)

Őszinte örömmel látom a „Magyar Vadász" már egyik számról a másikra is szembetűnő kiteljesedését, különösen szívemhez talált Jankovits András vadásztársunk „Madártragédiák" című cikke. Magam is tanuja voltam, hogy az ilyen zaboláltan és gátlás nélküli légpuskázás mire vezet. Kertjeink legbizalmasabb és egyben leghasznosabb madarai esnek áldozatul elsőnek. Találtam így megpuskázva harkályt, fekete rigót és balkáni gerlét. Nem tudom a madártragédiákon túl mennyi emberben tettek már kárt az oktalan légpuskázók.

Legutóbb egy vásáron járva kocsira várakoztam, itt elnézelődtem a föltűnően sok és lármásan hazafelé készülődő cigánykupeceken. Látom ám, hogy egyik cigány az indulás előtt egy légpuskát tett nagy gonddal maga mögé, kezeügyébe az ülésre. A cigány mindjárt indult is, nem volt időm, hogy a vásáron levő rendőrjárőr figyelmét felhívhattam volna erre a körülményre. Gondolkozva rajta, úgy gondolom, aligha verebészésre, vagy patkányozásra tartogatja a gazdája ezt az alattomos, hangot alig adó lőfegyvert. Talán ő is tudja, hogy le lehet vele puffantani az esti órákban a tarlóra kibaktató nyulat, no meg a felgallyazott fácánt. Ki lehet vele ülni nyúllesre, stb. Az így elkövetett vadorzásra nagyon nehéz rájönni, mert a lövés hangot alig ad. Ezt tapasztalásból tudom, mert a multban ilyen, fácánosban leventepuskával folyó szinte rendszeres vadorzást milyen nehezen derítette ki egy igen lelkiismeretes és szemfüles vadőr. Ez meg még akkorát sem szól, mint a leventepuska. No meg az is előfordulhat, hogy a még jórészt puska nélkül járó vadőrre az ilyen ráfogja a légpuskát. Nem minden ember ismeri meg első szempillantásra. Közelről, még ez is veszedelmes lehet. El tudom azt is képzelni, hogy alkalmilag útonállási segédeszközül is szolgálhat.

Vitán fölüli, hogy minden fegyvertartás elbírálásánál elsősorban megbízhatósági szempontok szerint kell, hogy elbírálják a kérelmeket az illetékes hatóságok. Ezt minden tárgyilagos ember be kell, hogy lássa. A vadászok fegyelmezett társadalma örömmel vállal ezen felül minden olyan megszorítást — ami az államrend és közbiztonság szempontjai után — vadvédelmi szempontból rendeltett el. Nagyon helyes a fegyverek bejelentésének kötelezettsége, a hozzáfűződő szigorú rendszabályokkal egyetemben. Nagyon üdvös a kötelező szavatossági biztosítás. Itt azonban a légpuskák körül valami hiányt érzek, még pedig olyat, ami következményeiben nem közömbös és a fentebb felsorolt észszerű vonallal szemben törést mutat. Érdemes ezen gondolkozni, mert a légpuskások nagyrésze azt nem céllövészetre, verebészésre, vagy patkányirtásra használja.

Kérem Szerkesztő Urat, hogy soraimnak adjon lapján keresztül nyilvánosságot. Hallhunk erről több véleményt, hozzászólást, hadd kerüljön ez a kérdés teljes és többoldalú megvilágításban az arra illetékes kormányzati tényezők elé megvitatásra és döntésre.

Vadászüdvözlettel

Pölöskey Sándor.

Egy vadliba basszúja

Irta: PIATSEK GYULA

Hideg decemberi napon a Balaton somogyi oldalán befagyott nádasokat és bozótokat hajtottunk, főképpen rókára. Esett is néhány róka és nyúl. Délután úgy három óra körül hirtelen oly sűrű köd ereszkedett le, hogy alig láttunk pár lépésnyire. Elővettük tehát a tarisznyát és falatozni kezdtünk. A sűrű ködben libarajok érkeztek, melyek nagyon alacsonyan repültek. Hangjukat közvetlenül a fejünk felett lehetett hallani. Mivel nem volt kilátás rá, hogy a köd felszálljon, elindutunk hazafelé. Eközben a libagágogás annyira erősödött, hogy Péter bácsi, az egyik öreg hajtó meg is jegyezte, hogy ezen a vidéken még ennyi libát soha sem hallott. S. J. néhai vadásztársam, megúnva az erős libagágogást, csakúgy találomra felduplázott a sűrű ködbe. A következő pillanatban, mintha bomba esett volna, úgy esett hasra, ugyanis egy hatalmas liba épp a fejére esett. Felemeltük s miután teljesen önkívületlen volt, végigfektettük a havon, meglazitottuk ruháit és hóval dörzsöltük. Péter bácsi fejét csóválta és azt mondta: Nahát, nem hittem volna, hogy a libák ilyen bosszúállóak tudnak lenni. — Közben Jenő bácsi kinyitotta balszemét, csodálkozva nézett körül és pálinkát kért. — Tanulság ebből az, hogy találomra nem szabad lövöldözni.

Hát bizony az szalad!

Körvadászatokon egy öreg vadásznak az volt a szokása, hogy a mellette kitörő nyúlra vagy nyulakra rá-rákiáltott: Szaladj! Gyorsan szaladj! Csak azután bukfenceztette fel egy gyors lövéssel.

Ez természetesen nagyon tetszett a hajtóseregnek.

Utánozni akarta az öreg vadásznak ezt a szokását egy másik vadász is. Jön rá szépen a nyúl. Ő is rákiált: Szaladj! Szaladj! Majd eldördült kétszer is a puska, de a nyúl bizony szépen szaladt tovább. Mire egy öreg hajtó bajusza alatt odaszól: „Bizony, az szalad."

A KÖNNYELMŰ RÓKA

Somogyban a róka elég közönséges, mondhatnám minden község határában előfordul. Hosszú vadászmultam alatt sok rókát lőttem és sok érdekes megfigyelést tettem. A róka nagyon óvatos, okos, jó hallású ragadozó, szimatja is kitűnő. A ravaszságáról elterjedt meséknek is sok alapja van, azonban sok esetben tapasztaltam, hogy ez a nagyon óvatos állat vigyázatlan lesz és sokszor bőrével fizet könnyelműségéért. Egy szeptemberi napos délután Nagybajomban foglyásztunk. Egy olyan csutaföldön mentem, ahol kukoricaszárat már nagyrészt levágták és rakásokba rakták. Egy ilyen rakás mellett elmenve, véletlenül odapillantottam és láttam, hogy arról valami vörös ruhafélét lóg le. Azt gondoltam, hogy valamelyik munkásasszony felejtette ott a kendőjét. Amikor közelebb mentem, a vörös folt megmozdult s a csutarakás tetején heverő róka leugrott. Bőrével fizetett azért, mert az erős napsütésben elaludt és áruló farkát lelógatta.

A SZARVASBŐGÉS

Talán felesleges is megemlíteni, hogy a bőgő bikára való cserkészet már egymagában is a vadászatok koronája, különösen, ha a cserkésző a bőgőkagyló vagy kürt használatához is ért. Nagy gyakorlatot, megfigyelést és adottságot igényel az, hogy valaki kürtön keresztül tudjon a szarvas nyelvén beszélgetni és oly mértékben fejlessze ki hanganyagát, hogy a bikát kívánalmai szerint tudja befolyásolni, illetve a bikát olyan kedélyállapotba tudja hozni, ahogy az a vadásznak leginkább megfelelő. Nemcsak azért nehéz, mert nagy megfigyelést igényel, hogy a vadász a szarvas hangját megtanulja jól utánozni, hanem azért is, mert tudnunk és ismernünk kell a vad, ebben az esetben a szarvas kedélyállapotát, melyet bőgésével hűen visszatükröz.

Ha pl. a bika megelégedett és tehenei körében jól érzi magát, a legjobban úgy tudjuk dühbe hozni, hogy a kereső bika hangját utánozva egyszerűen rámegyünk. Ha viszont azt halljuk, hogy a bika keres, akkor mi utánozzuk a megelégedett, teheneivel tartózkodó bika hangját, és közeledését fokozva, dühönn utasítjuk vissza, aminek nem marad el a hatása így tovább.

Sok igazi vadászt ismerek, akik a vadászat minden csínját-bínját ismerik és így a fővad vadászatának is minden mozzanatát. Tisztában vannak annak szokásaival, életviszonyaival stb., még a bőgéshez is értenek, de nem képesek arra, hogy a bikát megszólalásra tudják bírni. Nem is beszélve arról, hogy szavukra a kérdéses bika tartózkodási helyét hagyja vagy változtassa! Ez a körülmény a vadász tekéből mit sem von le, de ebből is láthatjuk, hogy annak, hogy valaki a tritonkagyló, vagy kürt segítségével eredményt tudjon elérni, bizonyos előfeltétele van, ami vagy megadatott és fejleszthető, sokszor tanulmányozás, fáradozás, megfigyelés és kitartó szorgalommal, vagy nem adatott meg, ekkor nem erőltetni, mert egyszerűen nem megy.

A szarvas hangjának megbeszélésekor, elsősorban meg kell állapítanunk, hogy a szarvas a bőgési időszakot kivéve, hallgatag állat. Bőgéskor viszont harsog az erdő, legfelségesebb vadunk hangjának ősi erejétől. A cserkésző vadász ritkán hallja a szarvas riasztását, mely hasonlít az őz riasztásához, de annál sokkal mélyebb, rövidebb és nyersebb. Nagyon ritkán halljuk. Már gyakoribb a tehén figyelmeztető hangja. A vezető tehén ezzel figyelmezteti borjait és társait a közeledő veszedelemre, (ilyenkor gyakran dobbant is első lábával) havazásnál, ködben, sűrűben stb. ez a hang az összekötőkapocs közöttük, hogy egy-egy le ne maradjon a rudliból. Bőgéskor ugyancsak ezzel a hanggal vonja a tehén magára a bika figyelmét és így tovább. Ez a figyelmeztető hang erősen orrhangon kiejtett „ang"-nak felel meg. Bátran állíthatjuk, hogy mint az őznél, a „fiep" a társalgási nyelv, a szarvasnál az „ang", azzal a különbséggel, hogy amíg az őznél mindkét nem, sőt a gida is használja a fiepet, a szarvas figyelmeztető hangját csak a tehén hallatja, a bika soha.

A fent leírt hangot már vadászatilag megfelelően ki is tudjuk használni, ezzel a hanggal kellő közelből, esetleg kilépésre is tudjuk bírni a bikát a sűrűből. A vonuló szarvasokat megállíthatjuk, erre a hangra nemcsak a bika, hanem tehén, borjú is reagál. Megtörténhetik azonban az is, hogy a bika, amelyre hatni akarunk, messzebb tartózkodik, vagy sok a tehene, ezeket pedig nem hajlandó elhagyni, csak legfeljebb nagyon rövid időre és kis távolságra, ilyenkor kevés a tehén figyelmeztető hangja, ebben az esetben a csigának vagy bőgőkürtnek jut fontos és nélkülözhetetlen szerepe.

Az őz hívásánál az a célunk, hogy a csalsíp használatával a bakot beugrásra bírjuk, a szarvasnál már más a törekvésünk (amint már említettem, a bika háremét legfeljebb 50 lépésre hagyja el), tehát a bőgésünkkel azt óhajtjuk elérni, hogy a bikát féltékennyé tesszük, feldühösítjük, és vele elhitetjük, hogy egy méltó rivalisa alkalmatlankodik. Ha ezt a látszatot elértük, ennek leple alatt gyanútlanul, gaz, aljnövényzet és bozóton keresztül, a vonuló szarvas módjára, nyugodtan becserkészhetjük. Egyszerűen rámegyünk!

A szarvasbika bőgésének sok variációja van, ezért ezek közül csak a fontosabbakat fogom megtárgyalni, illetve röviden ismertetni.

1. A morgás. Ez meglehetősen halk. Hangsorozatát az alábbi minta szerint próbálom betűkkel leírni és így érzékeltetni:

euo—eeuuo—uo, eu—öö—euuuö—uuöö. Ezek erősen torokhangok, nyujtottan hatnak. Ennek utánzása nem nehéz. Ha a bika jól érzi magát, tehenei tetszésének megfelelően körülötte tartózkodnak stb., akkor a fent leírt módon morog. Az öreg bika hangos szólamokkal ritkán bőg, inkább csak morog, csak ha dühbe gurul, bőgi el magát egy-kétszer hagosan.

2. A kereső bika hangja: ezt akkor használja a bika, ha teheneket keres, tehát a rigyetés elején, vagy ha nincsenek tehenei, de szert akar azokra tenni, továbbá, ha közelben teheneket sejt. Ezek a hangsorozat vágyakozó, sóvárgó, nyujtott, mely cca így írható le:

a—ua, a—uh—a; aa—uá ah—uuu—a.

Ha bőgéskor kint vagyok az erdőben és a bikák

Lakcím változásunkat azonnal közöljük a kiadóhivatallal!

Helyes vadgazdálkodással is a 3 éves tervet építed!

némák, szokásommá tettem, hogy ezen a kereső hangon bőgök, mindaddig, amíg választ kapok.

3. A teheneinél álló bika: ez a megelégedést, jó közérzetet kifejező nyujtott és tán hencegő hangsorozat, a féltés színezetével:

á—uh—a, a—ua, aauha—uua—uauha—uha—aua—aua.

4. Az űzőhang:

ö, ö, ö, ö, ö; ö, ö, ö, ö, ö, az összes hangok között ezt a legkönnyebb élethűen utánozni. Ezt akkor használja a bika, ha teheneit űzi, hajtja, vagy összetereli és akkor is, ha az alkalmatlankodó mellékbikát (sanda-bikát), igyekszik a törzsbika (főbika), háremétől elűzni.

5. Harcrahívás: nagyon erőteljes és igen nyers. a—uh—ö—auhö, au—öööö, amikor vetélytársának közelsége, vagy esetleges tolakodása annyira erős, hogy nem tud már az idegein uralkodni és nem tud az alkalmatlankodótól szabadulni, nem lát más kiutat, mint vele megverekedni. Ezek a hangok előzik meg és árulják el, hogy támadni akar.

6. A győzelmi hang: büszke, hencegő, nyujtott, de még van benne fenyegetődzés is:

a—uh—a, a—uuh—a—uah öua—uua, ez akkor harsog, ha párviadal után vetélytársa kereket oldott és ő maradt a harc mezején győztesként, vagy csak puszta megjelenésének súlyával a vetélytárs megfutamodott. Hogy pedig az előzött riválisnak ne jusson eszébe visszatérni, még egy-két ö ö ö (űzőhangot) is utána kiált fölényesen és fenyegetőzve.

Fentiekből világosan láthatjuk, hogy minden hang és szólam más és más lelkiállapotra enged következtetni, és ennélfogva nekünk is módunkban áll más és más szólamokkal a bikát különböző hatás alatt tartani.

Tapasztalásom szerint sok vadász ott követ el nagy hibát, hogy amikor a bika közelébe ér, bátortalanul, gyengén és félszegen bőg, holott ez igen nagy hiba, mert ellenkezőleg, mindig fokozni és fokozni kell a hangot úgy, mint a természetben, ha a bika vetélytársához közeledik, az mindig dühösebb lesz. Ezért eleinte nagyon takarékoskodnunk kell az erőteljes hangokkal, hogy maradjon anyagunk a fokozásra. Erősen kell bőgnünk már csak azért is, mert a hangok felerősítő segédeszköz ellenére is, az emberi hang korántsem olyan erős, mint a bőgő bikáé, pedig annak úgy kell éreznie, hogy vetélytársa már a közelben van, különben azt hiszi, hogy elvonul és a hang már messziről jön. Lényeges azt is tudnunk, hogy rendszerint az öregebb, erősebb bikának mélyebb a hangja, mint a fiatalabbnak, gyengébbnek, tapasztalatlanabbnak. Ebből az következik, hogy valamivel magasabb hangon kell bőgni, mint a kiszemelt bikának, hogy az az érzése legyen, hogy ő az erősebb, tehát le tudja győzni; viszont ne bőgjünk túlgyenge bika hangján, mert azt is tudja, hogy a gyenge bika sandít ugyan a teheneire, de túl közelbe nem merészkedik. Ha pedig erősebb bika hangján bőgünk, úgy az igyekszik teheneit tovább terelni és biztonságba hozni. A bőgési hang utánzásának módját leírni, megmagyarázni lehetetlen, azt hallani, próbálgatni és sokat kell gyakorolni. Ezt, mint a hangokat általában, gyakran kell hallanunk, hogy emlékezetünkbe vésődjék. Próbálgassuk, gyakoroljuk. Fáradságos munka, de megéri! Torkunkat hol gyengén, hol erősebben összeszorítjuk (ez legyen az érzésünk), és az e uh öh au variációjából próbáljuk a szólamokat kihozni, úgyhogy a hangok torkunkat bár fékezve, de mégis könnyen hagyják el. Jó előgyakorlatnak tartom, ha a szarvasmarha hangját utánozzuk, élethűen, nem pedig a gyerekek „mu"-jával, hanem úgy, ahogy az való-ban hangzik.

Majd minden vadászati szempontból érdekes vad hangjának utánzására kaphatók segédeszközök, síp, hangok vagy más mechanikus hívók stb., de a szarvasján a bőgést, aminek csakhamar meg volt az eredő hangjának utánzására ilyen nincs és nem is-ménye. Innen is, onnan is, jött a válasz. Egyszerre lehet. Ezt nekünk saját hanganyagunkkal, torokból a szemben lévő oldalról megszólal a mi bikánk hakell kihoznunk, a hang felerősítéséhez viszont már talmas hagja. Nagy volt köztünk a távolság és ahvan segédeszköz, a hangtölcsér. Sokfajta és félehoz, hogy árkon-bokron rámenjünk, még sötét volt, ilyen hangtölcsér létezik, én csak kettővel fogok fog-ezért elhatároztuk, hogy a kerülő, de kényelmes lalkozni, mert ezek a legjobbak és legbeváltabbak. cserkészúton megyünk rá, annál is inkább, mert a

A triton csiga kagylója és az ökörszarv. Ezeket szél is kedvező. 40—45 perces cserkészet után elérünk minden valamirevaló fegyverkereskedésben lehetoda, ahol a bikát hangja után sejtettük, bőgésemre kapni, más kérdés, hogy nyers állapotban megfelel-azonnal választ kapok, amiből kitűnik, hogy 150—nek-e céljainknak. Ha a kagylók között kell vá-lo-200 m-re a bika alatt vagyunk. Ismét mehetünk egy gatnunk, a közepes nagyságút vásároljuk cca 25—kerülő cserkészúton, de mi arra határozzuk el ma-30 cm hosszút, ha több egyforma volna, akkor súlyragunkat, hogy egyenesen, már ahogy a terepviszonyok könnyebbet, mert ez annak a jele, hogy vékonyabbmegengedik, rámegyünk a bikára. A gyanús zörejefalú és így jobban rezonál. A csigának rendszerintket olykor-olykor bőgésemmel leplezem. Ez a cserszűk a szájnyílása, azért abból még beljebb le kellkészés bozóton keresztül nagyon fárasztó volt, de fűrészelnünk 2—3 cm-t, úgyhogy a nyílás cca 5 Ft-osmegérte, mert a mostani bőgésemre kapott válasznagyságú legyen, hogy a szájba erőlködés és öklede-ből megállapítom, hogy a bikától jobbra, tehát kedzés nélkül beleférjen és semmi haganyag oldalt vező szél alá és felé kerültünk. Óvatosan cserkészünk tehát a kagylón kívül ne távozhasson el. A száj felétovább, irány egyenesen a bika. 10—15 perc pihenő eső csiga belsejéből egy-két menetet éles és vékonyután ismét bőgök, választ azonnal kapok, sőt nem vésővel óvatosan kitördelünk, mert ha ezekben akis örömömre, már a bika hangjában megállapítunk menetekben kell a hangnak csavarodni, az fékező-egy kis dühöt is. Minden szólamot szólam követ, én leg hat. Az ökörszarv kürtnél a szájnyílásra vonat-még takarékosan bánok a hangommal, mert tudtuk, kozólag ugyanaz az eset áll fenn. Ennek hossza 35—hogy ahhoz, hogy a bika teheneit otthagyja, még 40 cm legyen. A kürt falát preparáljuk ki egész vé-messze vagyunk. A területet jól ismertük, tudtuk, konyra. Lehetőleg olyat válasszunk, melyben kevéshogy a sűrűség szélén van egy kis tisztás és az a a fehér szín, tehát mészlerakodás-szegény, mert eztársaság tartózkodási helye. Egyszerre egy roppanás is gátolja a rezgést és nem rezonál kellőképpen. Abalra riaszt fel minket, egy gyenge hatos bika szibőgés a bikára mágnetikusan hat. Olyan területeken matolva jön felénk. Nem lehetett sokat spekulálni, is sikerült a multban 3—4 napig intenzív kísérletem mert ezek rendszerint oly nagy robajjal ugranak után a bikákat megszólaltatnom, ahol azok némákmeg, ha rájönnek tévedésükre, hogy bikánknak botvoltak, tehát „csendes üzekedés" volt. A legalkalma-tal üthetjük a nyomát, ezért felé rohanok és amint sabb idő a késő délután és a hajnal. A szél irányáraeliszkol, utána ordítom az űzőhangot, ö ö ö ö. Mostan nagyon vigyázzunk, csak jó széllel cserkésszünk már biztosak lehetünk, hogy ez a reményteljes ifjú Akkor is, amikor csigával dolgozunk, igyekezzünknem fog minket zavarni. A nagy bika erre, hogy az jól takarva lenni, mert egyfelől a tehenek, különösen ő riválisa már a mellékbikákat is űzi, nagyon megaz elől haladó vezértehén, nagyon figyelmes, más-aprehendálhatott, mert máris harsog felém a harcrafelől pedig a mellék- vagy sanda-bikák közelünkbe hívása, au ö, auuö, uööö, erre azonnal válaszolok, férkőzek, és ha megugranak, magukkal ragadják az mostan már én is az ő modorában, tekintettel arra, egész társaságot. Hogy ezeket a sanda-bikákat leráz-hogy a távolság már alig 50 méter közöttünk. Vázam a nyakamról, robajjal feléjük török és az űzőlasza szerfelett kemény, és látom a fiatalos bokrainhangot ö ö ö ö küldöm mérgesen a menekülő után-nak mozgásából, hogy közeledik, de magából a bikáA törzsbika abban a hitben van, hogy ezt riválisából nem látunk semmit. A sűrű szélén megáll és nem teszi, az pedig őt még fokozottabb mértékben bosz-mozdul. Kabátom ujjával végigsimítok egy galyat, szantja. mint a bika azt testével szokta, erősen bőgök, harcra

Fontossággal bír azt is tudnunk, hogy a vonuló hívom, majd 2—3 másodperc mulva már adom a szarvasoknál a bika a rudli legvégén tartózkodik-tehén figyelmeztető hangját, amit az én ö ö ö ö űzőháremét így is szemmel tartva, előtte a tehenek ha-hangom követ. Ezt a nagy bika nem bírja már ideladnak, az élükön az öreg tapasztalt vezértehén-gekkel, azt hiszi, hogy az egyik tehenét már elranyitja meg a sort. boltam, egyszerre, mint a föld alól, ott áll a tisztás

Túl sokat ne használjuk a kürtöt, mert az öreg szélén a ragyogó napfényben szoborszerűleg és iszobika szófukar, csak akkor bőgjünk, ha annak célja nyatos erővel harcra hív. Mauserem még bevárja van, pl. tudni akarjuk, hogy pillanatnyilag hol tar-ennek a bőgésnek a végét, azután egy éles dörrenés, tózkodik a bika, merre vonul, stb., és merre kell cser-a bika még bevág a sűrűbe. A tehenek csörtetése készünk. A cserkészés okozta gyanús zajokat is bő-már csak messziről hallható. A fiatalos szélén szívgéssel leplezzük. Nagy a hatása annak is, ha egy kevővéssel ott fekszik a 14-es, az erdők koronás királya. zünkbe került bottal egy bokrot csapdosunk, mint *K. G.*
azt a dühödt bika agancsával szokta. Szakszervezeti vadásztársulat
Kaposvár

Azt a célomat, hogy bemutassam a hívó kürt használatát az erdőben, megpróbálom úgy, hogy leírok egy baranyai cserkészetet, melynek eredménye egy igen erős 14-es bika volt.

Még egészen sötét volt, ióval pirkadat előtt, amikor G. A. vadásztársammal megérkeztem a helyre ahol előző este a sötétség miatt abbahagytuk cserkészetünket a kiszemelt 14-esre. Bőgve vonultunk vissza a meghátrált riválist markirozva, hogy másnapi cserkészésünket el ne rontsuk. Reggel teljesen

Ne csak fegyvert, hanem könyvet is végy a kezedbe!

Vörösnyakú lúd Csengődön

Szenvedélyes libázó vagyok. Igy ez év februárjában kimentem kb. 8 km távolságnyira lévő libázó helyünkre. Odaérve mindjárt elhelyezkedtem, vártam a húzást. Nem volt valami kedvező idő, néha esett is. A libák kisebb csoportokban mozogtak. Öreg belga, kívül bizony rozsdafoltos, de jól hordó puskám dörrenése után néha esett a lúd, néha meg nem esett.

Végre egy kis csapat liba közeledett, amely csapat

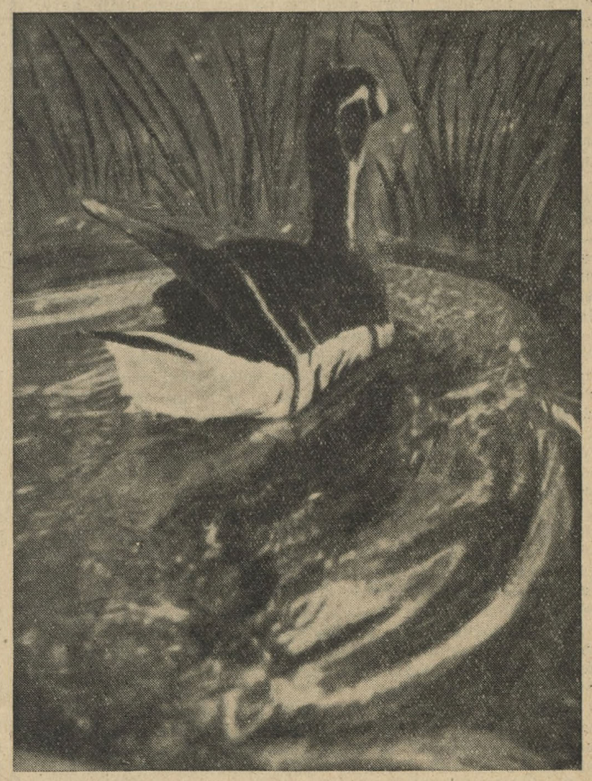

A csengődi vörösnyakú lúd az Állatkert taván

7—9 darabból állott. Kicsit távol voltak, de lehet, hogy én ítéltem meg rosszul a távolságot, mert kicsiknek láttam őket. De azért céloztam és lőttem. Egyet ki is emeltem a csapatból. Mikor bementem utána a vízbe, hol hamarosan megfogtam, akkor láttam, hogy gyönyörű, papagálytarka kis lúd volt, kisebb, mint a kis lilik.

A lövés nem tett sok kárt benne és így a többi zsákmányomat összeszedve, a tarkatollú kisludat élve vittem haza. Két szem tizes sörét nyoma látszott a szárnya alatt. Sebesülése hamar begyógyult. Csakhamar teljesen megszelidült, tenyerünkből evett és mindenütt utánamjött. Úgyhogy vadásztársaim és a szomszédság csodájára járt.

Hogy az Állatkertünk háborúban elpusztult madárállományát gazdagítsam, elhatároztam, hogy az Állatkertnek ajándékozom. Gyermekeim sírva búcsúztak tőle, mikor az állomásra vittem, annyira megszerették egy heti nálunkléte alatt.

Most vígan úszkál az állatkerti nagy tóban ez a szép vörösnyakú lúd (Branta ruficollis nak hívja a tudomány). Azt is megírta az Állatkert igazgatósága, hogy ennek a szép kis libának hazája a magas Észak, honnan csak az utolsó évtizedekben látogat el telenként hozzánk néhány kis csapat.

Az első vörösnyakú ludat Hortobágyon lőtték.

Egervári Konrád asztalosmester.

FELHÍVÁS!

Felhívjuk vadásztársaink figyelmét, aki a tagdíjat befizette és ujságját nem kapta meg, haladéktalanul értesítse a „Magyar Vadász" szerkesztőségét. Előfordul, hogy ismeretlenek a cimkét letépik és így a posta nem tudja kézbesiteni az ujságot.

SZERKESZTŐSÉG.

HOGYAN VADÁSSZUNK?

Irta: NÁDLER HERBERT

Erre a kérdésre egyelőre csak dióhéjban, nagy általánosságban válaszolok, hiszen nem egy cikket, hanem egy könyvrevalót kellene írnom, ha ki akarnám meríteni a tárgyat, amely talán ki sem meríthető. A „Magyar Vadász"-ban legutóbb közölt „Miért ne vadásszunk" című cikkemben azt írtam, hogy „nem mindenáron és nem mindenképpen puskázzunk". Ezzel azt akartam mondani, hogy a vadászatnak is megvannak a maga erkölcsi és célszerűségi szabályai. Téved, aki azt hiszi, hogy abból a vadból, amely eléje kerül, bármikor, bárhol, bármennyit lelőhet. A vad nem arravaló, hogy puskázókedvünknek áldozata legyen.

A korszerű vadászat alapja és feltétele a vadászgazdaság, vagyis a hasznos vad óvása, védése, gondozása, szaporodási lehetőségének biztosítása, tenyészanyagának fenntartása, téli etetése, a nagyvad sóval ellátása, a hasznos vadat pusztító ragadozók fékentartása, a kóbor ebek és macskák irtása és a vadorzás megakadályozása.

A vad lelövése sohase fajuljon el vadirtássá, hanem áldozatos vadgondozó tevékenységünk jutalma legyen. Először teremtsünk vadállományt és csak azután lássunk hozzá a folytatólagos tenyésztés biztosítása szempontjából felesleges vadmennyiség lelövéséhez. Egy darabbal se lőjünk többet, mint amennyit a jövőévi szaporodás érdekében meg kell hagynunk, sőt azon a területen, amelyen akár a vadat pusztító rossz időjárás, akár a vadorzók garázdálkodása folytán a vad annyira megfogyatkozott, hogy tenyészanyagnak sem elég, egyáltalán ne vadásszunk, és mindaddig, amíg a természet a hiányokat nem pótolta, elégedjünk meg — más szórakozás híján — a ragadozók és a kártékony állatok irtásával.

Tehát gazdaságosan bánjunk vadállományunkkal, miként az állattenyésztő jó gazda is mindig gondoskodik arról, hogy háziállatainak tenyésztését folytathassa és szaporodását biztosítsa.

Nem érdemli meg a „vadász" jelzőt, aki a vadat nyakló nélkül irtja, nem gondolva a jövőre, nem törődve a szomszédos vadászterületek bérlőinek érdekével, és általában sértve a közérdeket. A vadállományt kíméletlenül, oktalanul apasztó puskás a vadorzónál és a ragadozóknál is nagyobb veszedelme, ellensége, kártevője a vadászatnak.

Okkal-móddal vadászva, csak annyi vadat lőjünk, amennyi vadászterületünkön a helyi viszonyok, a talaj termékenysége és a szaporulat biztosítására megkímélt tenyészanyag folytán évente teremhet.

Hogy mikor vadászhatunk, illetve, hogy a szakavatott, gondos vadászgazda által elejthetőnek ítélt vadat mikor, az esztendőnek melyik szakában, hónapjaiban vagy heteiben lőhetjük, arra felel a tilalmi időket meghatározó és mindnyájunkat feltétlenül kötelező törvény, illetve kormányrendelet. Eszerint például nem lőhetünk tavasszal vemhes nyulat, őzsutát vagy szarvastehenet, és nem lőhetjük párzásuk, fészkelésük és fiókanevelésük idején a foglyokat, fácánokat és egyéb madarakat. Nem vadász, hanem lelketlen vadirtó az a húsra éhes puskás, aki például májusban vagy júniusban őzsutát lő. Sajnos, ilyen is akad a vadászat kártevői között.

Emberségesen bánjunk a ragadozókkal is! Ne büntessük, ne ítéljük szenvedésre például a rókát azért, mert a természet arra teremtette, hogy vetélytársunk legyen a fácán- és fogolypecsenye elfogyasztásában. Tartsuk féken, apasszuk a számát, akadályozzuk meg túlságos elszaporodását, de ne lőjük le az anyarókát olyankor, amikor éhes kölykei a kotorékban várják, és elmaradása esetén szörnyen szenvedve, éhen pusztulnak. Meglőhetjük az anyarókát is, ha előzőleg kiirtottuk kölykeit.

Egyáltalán ne okozzunk felesleges és elkerülhető szenvedést egy élőlénynek sem. Ne kínozzuk meg a vadat lelkiismeretlenül, könnyelműen puskázva. Minden lövésünknek az legyen a célja, hogy a vad gyorsan, a lehető legkevesebb szenvedéssel kimúljék. Ne lőjük a nagyvadat seréttel, sőt még „póstával" sem; ezt különben a vonatkozó kormányrendelet is tiltja. A nagyvadnak — szarvasnak, őznek, dámvadnak, disznónak — golyó jár, mégpedig olyan golyó, amely gyorsan végez vele. Ne lőjünk kisvadra seréttel olyan messziről, hogy csak gyengén sebezhetjük és egy-két szem seréttel csak az órák vagy napok mulva bekövetkező kínos kimúlását okozhatjuk. Golyóval is lelkiismeretesen és olymódon lőjünk, hogy feltétlenül bízzunk a legjobb találatban. Ha nem elég nyugodt a kezünk, ne habozzunk, — mert nem szégyen — a puskát fához vagy bothoz támasztva, esetleg térdelve, könyökölve vagy hason fekve célozni. Fontos csak az, hogy a golyó okvetlenül oda vágjon, ahová kell.

Vadászásunkkal ne okozzunk kárt vagy bosszúságot embertársainknak! Nyaranta, foglyászás közben, ne gázoljunk a gazdák olyan veteményeibe, ültetéseibe — a kölesbe, mohába, kenderbe, káposztába, paradicsomba — amelyeket illik megkímélnünk, s amelyekből vizslánk is felröptetheti a foglyokat és fürjeket. Ne veszélyeztessük sem vadásztársaink, sem hajtóink, sem mások testi épségét! Ne süssük el puskánkat olyan irányba, amelyben embert tudunk vagy sejtünk. Sőt, soha, egy pillanatig se fogjuk a puskát úgy, hogy csöve ember felé mutasson. Ne nyugtassuk meg lelkiismeretünket, ne mentegetődzünk illetlen viselkedésünkért azzal, hogy a puska nincs megtöltve, mert ebben tévedhetünk is. Sok-sok szerencsétlenséget okozott már a töltetlennek, üresnek vélt és mégis elsülő puska. Azért még a biztosan töltetlennek tudott puskát is mindig, minden esetben kezeljük úgy, mintha töltve volna. Társasvadászaton ne töltsük meg puskánkat, amíg meg nem indul a hajtás — a ráhajtás, a kör, a rajvonal — és amint a hajtás véget ér, vegyük ki a töltényt a puskából. Emberek gyülekezetében ne forgolódjunk töltött puskával a vállunkon vagy kezünkben.

Noha manapság, amióta az ország területét a vad tenyésztése szempontjából nagyvadas és kisvadas területekre osztották, és kisvadas területen nagyvadat lőni nem szabad, s amióta megteremtették az országos vadkáralapot, talán már nem időszerű szóvá tenni a lesipuskáskodást, de hozzátartozik ennek a rövid értekezésemnek tárgyához, mert hátha akad még ma is tilosban járó olyan puskás, aki a kisvadas terület határán, a szomszédos nagyvadas terület szélén őzet, szarvast, disznót akar lőni. A multban, sajnos, igen elterjedt szokás volt éjjelenként az erdőszélen, az erre a célra ásott gödörben, lesbe ülni és a mezőre kivonuló nagyvadat válogatás nélkül lelőni. Aki ilyet tesz vagy a multban tett, ugyancsak nem érdemli meg a vadásztársasági tagságot.

A vadász kötelességei közé tartozik gondoskodni arról, hogy az elejtett hasznos vad húsa kárba ne vesszen és rendeltetése szerint hasznosíttassék, vagyis vagy maga fogyassza el, vagy romlatlan állapotban juttassa el a fogyasztóhoz. Ezzel összefüggően vadászos kötelessége a sebzett vadat rogyásig keresni, bármily nagy fáradság árán megkeríteni, hogy húsa el ne pusztuljon haszontalanul.

Végül még a társasvadászatokról szólnék. Alig tudok a társasvadászatnál demokratikusabb szórakozást, mert helyes megrendezésének és zavartalan lefolyásának alapfeltétele a résztvevők egyenrangúsága, egyenjogúsága. A társasvadászatot úgy kell és úgy illik megrendezni, hogy csak a véletlen szeszélye juttathasson az egyik vagy másik résztvevőnek az átlagos eredménynél lényegesen nagyobb sikert. Minden puskást egyaránt kötelező szabály, hogy ne törekedjék furfangos mesterkedéssel társai rovására és megrövidítésére szórakozni, magának előnyösebb helyet vagy körülményeket szerezve, nagyobb sikert biztosítani. Felháborító és erkölcsi szempontból elítélendő például annak a puskásnak a viselkedése, aki körvadászaton a hajtókat magától eltávolítva, nagyobb „kaput csinál", mint szomszédja, vagy szándékosan a sorból hátramaradva, „zsákot csinál", hogy a nyulak inkább feléje, mint a körvadászat más résztvevője felé tartsanak. Éppolyan illetlenség a körben fa, bokor, kukoricaszárkúp mögé bújni vagy leguggolni, letérdelni. Az így viselkedő puskást a vadásztársaságból ki kellene zárni, haza kell küldeni. A „zsákoló" puskás ellen egyébként a legcélszerűbb védekezési mód, hogy két szomszédja jobbról-balról eléje megy és a „zsákot" levágva, kizárja a körből. Éppúgy nem illik, ha téli körvadászaton, a hólepte mezőn, a puskások egyike fehér ruhát öltve, előnyösebb helyzetbe jut a sötét ruhát viselő többi puskásnál. Ilyenkor vagy minden puskás öltözzék fehérbe, vagy egyik sem!

Sok csínja-binja van a vadászatnak! Meg kell tanulnia ezt az ősi mesterséget és nem szabad letérnie a vadásztisztesség, a vadászerkölcs útjáról, aki a „vadász" jelzőt meg akarja érdemelni. Tehát — ismétlem — ne vadásszunk, illetve ne puskázzunk mindenáron, mindenképpen, hanem csak olymódon, hogy megérdemeljük mestereink, az igaz vadászok megbecsülését.

A FOGLYÁSZATRÓL

A vízivadas területek bérlői július 15-tel boldogan készítették elő vadászkészségeiket és a hosszú ideig csak ragadozóirtásra használt puskák ropogásától lett újra hangos a nádasok és vadvizek világa. Azok a vadásztársaink azonban, kiknek nincs vízivadas területük, még egy hónapot várni kényszerültek, mert az új tilalmi idők az apróvadas területek legkorábban lőhető „fővadját", a foglyot csak augusztus 15-tel szabadítják fel. Miért volt erre szükség? Kellett ez — vetődik fel sokaknál a kérdés —, hiszen a tél nem volt erős, a tavasz pedig egyenesen kedvezett az apróvadnak; indokolt volt-e tehát az eddig augusztus 15-tel lejáró tilalmi időnek félhónapos kitolása?

Kedves Vadásztársaim! A fenti intézkedés nemcsak indokolt, de egyik leghelyesebb rendelkezés volt, amit a fogoly fejlődésének alább vázolt és szemléltetett ismertetése kétséget kizáróan igazol.

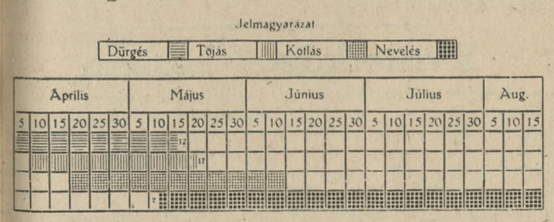

A fogolycsapat a tél végével „párokra szakad" és tavasszal megkezdődik a „dürgés". Ennek *legkorábbi időpontja április 1.* A tapasztalat szerint a *„dürgés" megkezdése után 5 nappal kezdődik a tojásrakás. A dürgés* — ugyancsak a tapasztalatok szerint — *május 12-e körül ér véget,* tehát az *utolsó tojás lerakásának az ideje ezek szerint május 17-re tehető.* Ha, mint *legkisebb egységet véve, 10 tojás lerakásával számolunk, úgy az április 6-án első tojását letojt tyúk április 15-én tojja legutolsó tojását,* minek következtében a *kotlás legkorábban április 16-tal veszi kezdetét. A május 17-én utolsó tojással gyarapított fészekaljnál* azonban *a kotlás csak május 17—18-án veszi kezdetét* s így a 21 napos kotlási időt számítva, *június 10-én fejeződik be. A legkorábbi, tehát az április 16-án kezdődő kotlás következményeként május hó 7-én kelnek ki az első csibék.* Ezeknek kifejlődésükhöz az augusztus 15-ig terjedő 3 hónapnál is hosszabb idő bőven elegendő. *A június hó 10-én kikelt csirkék fejlődésére azonban augusztus 15-ig csak pár nappal több mint két hónap áll rendelkezésükre, ami bizony alig, hogy elég.* Ha tehát *ez utóbbi fészekalj zavartalan fejlődési idejéből fél hónapot még el is vennénk s a fogoly augusztus 1-gyel lenne lőhető, úgy igen sok csapat menne tönkre az idény kezdetekor s ezzel a fogolyállomány tetemes kárt szenvedne.* Ami pedig a passziót illeti: az alig rigónyi, gyengén repülő, pelyhes csibék lelövése vadászember számára nem mulatság és *igen szomorú látvány a kora augusztusi foglyászatról hazatérő puskás pelyhes csibékkel telt aggatója.* Örömmel állapíthatjuk meg tehát, hogy a fogoly tilalmi idejének augusztus 15-ig való hosszabbításával az illetékes szakemberek igen hasznos módosítást végeztek az eddigi tilalmi táblázaton.

Ezek után nézzük meg, hogy mit is kell szem előtt tartanunk a várvavárt augusztus 15-tel megkezdődő foglyászatnál? Mindenekelőtt — ha eddig elmulasztottuk volna — vegyük számba, hol, mennyi és milyen csapatunk van és — tárgyilagos mérlegelés után — csak ez után szóljon a puska. *Csak a teljesen kifejlődött foglyot lőjük.* Amint a fentiekből láthattuk, még augusztus 15 után is lehetnek későbbi költésű, fejletlen csapatok, nem is szólva az olyan családokról, ahol az öregek első fészekaljat neveltek fel. *Ezek sokszor csak szeptemberben lesznek lőhetők, így hát ezekre a csapatokra különösen ügyeljünk.*

Az augusztusi foglyászatnál a csapatból leghamarabb felrebbenő foglyok többnyire az „öregek", melyek csébeiket akarják menteni a veszedelem elől. Ezeket lehetőleg kíméljük, mert az árván maradt, még gyámoltalan csibék „szülői" felügyelet nélkül sokkal könnyebben esnek a ragadozók martalékául. Hallani olykor azt a tévhitet, hogy a csapatból először a „vezérkakas" lövendő ki, mert különben elvezeti csapatát területünkről. Szóbeszéd ez csak, melynek alapja az a féltő gondosság, mellyel az öreg kakas csibéit óvja. Tény az, hogy könnyebb puskavégre keríteni a szüleiket vesztett csibéket, mint a szülők vezetésével menekülő csapatot. Hagyjuk meg tehát az „öregeket", mert ezzel nemcsak számunkra, de a ragadozók számára is nehezebbé válik a csapat megközelítése.

Sokszor találunk területünkön már augusztusban is magános, öreg foglyokat; ezek legtöbbször meddők és így nem érdemelnek kíméletet. A helyenként néha feltűnő „vándor foglyok" vagy az esetleges kakasokból összeverődött csapatok nyugodtan lőhetők.

Felmerül az a kérdés, hogy a már megkezdett csapatot kilőjük-e teljesen vagy hagyjuk meg csonkán? Az idevonatkozó vélemények megoszlanak. Az egyik vélemény szerint a megkezdett csapatot „szedjük fel" egészen, míg a másik vélemény szerint a csapatot pár fogoly kilövése után ne zaklassuk, hanem keressünk új csapatot. Az idevonatkozó megfigyelések azt mutatják, hogy *az ép csapat mindig jobban áll ellen az idő viszontagságainak, biztosabban áttelel, tehát életképesebb, mint a csonka csapat. Törzsállománynak tehát mindig ép csapatot hagyjunk a jövőévi szaporulat biztosítékául.* A megkezdett csapatot, főleg amelyikből az „öregek" már hiányoznak, jobb, ha kilőjük teljesen, annál is inkább, mivel jövőjük elég bizonytalan. Az olyan területen, ahol nem sok csapatunk van és egy szép 16—20-as csapatból kilövünk 3—4 darabot — de a szülők megmaradtak —, nem kell az egész csapatot kilőnünk csak azért, hogy ne maradjon csonka csapat, mert ezzel csak ártanánk fogolyállományunknak; ugyanis *a csapat megmaradt 10—14 tagja a szülők vezetésével nem tekinthető csonka csapatnak,* hiszen sok sértetlen csapat sem számosabb mire a csibék felcseperednek. Ne hagyjunk azonban 5—6 tagra leapadt „árvákat", mert ezek jövője teljesen kétséges. Azt azonban *már augusztusban is tartsuk szem előtt, hogy az idény végeztével, a tenyésztés szempontjából megfelelő helyen maradjon pár sértetlen csapatunk a jövő zálogául.*

Ezek után menjünk ki területünkre, a gondos vadászgazda szemével nézzünk körül s kezdjük meg a foglyászatot módjával. A kint látottakat, tapasztaltakat összegezve azután megállapíthatjuk, hogy miként is foglyásszunk az idén.

Dr. Bertóti István

A Diósgyőri Vasgyár munkásainak Vadásztársasága

örömmel és igaz lelkesedéssel üdvözli a Magyar Vadászok Országos Szövetségét, amely Szövetség megadja a dolgozók táborának a módot, hogy ők is vadászhassanak. Már eddig is nagyon sokat tett ennek a célnak érdekében. Több kifogásolható vadásztársaságot feloszlatott és ezzel módot nyujtott arra, hogy a dolgozók is vadászterülethez jussanak. Mert bizony sok vadásztársaság az árverési időben nem bírta az árverési iramot és elesett azoktól a területektől, melyek a munkakörük közelébe estek.

Sok az olyan terület, mely majdnem üresnek mondható, de a terület bére azonban aránytalanul magas. Arra kérjük tehát a Magyar Vadászok Országos Szövetségét, hogy ilyen területek bérét méltányosan csökkentse az illetékes kormányhatóság.

Vadászüdvözlettel:
Diósgyőri Vasgyár dolgozói.

Vigyázz a puskával, mindig úgy tartsd, mintha töltve volna!

A fogolyvadászat *tíz tanácsa*

I. Vésd elmédbe kezdő vadásztársam, hogy fogolyvadászatnál történik a legtöbb vadászati baleset. Tehát tartsd be a vadászat legelemibb szabályait. Így csak olyan fogolyra lőj, melyre teljes biztonsággal rálőhetsz, tudván azt, hogy a lövés irányában nem lehet senki. Azért kell a hajtósereget rendben tartani, mert az előreszaladás, épp úgy, mint a hátramaradás, veszélyt jelent.

Foglyászatnál 12-es számú sörétnél nagyobbat ne használj!

II. Ha fogoly repülése irányában dolgoznak, bár lőtávolon kívül, ne lőj, mert senki se szereti, mindenkit idegesít, ha a fáradt sörétszemek körülötte csörögnek-zörögnek a száradó tengeri leveleken.

III. Közelkelő fogolyra ne lőj! Ereszd jól ki és csak akkor lőj rá, mert máskülönben hasznavehetetlen hús- és tollcafattá lövöd! A vadászatnak pedig nem az a célja. A villámgyors lövés jó a galamblövészetnél, de nem jó a fogolyvadászaton, ahol a zsákmányt házi- és közfogyasztásra ejtjük el.

IV. A vadászati etika szerint bűn, ha egy puskás (vadász nevet nem érdemel olyan) a barázdában gyalogló foglyokra lő. Szárnyaltan elszaladó foglyot, ha jó vizsla nincs kéznél, lelőni kötelesség.

V. Mindig egy foglyot és nem a csapatot vedd célba! Sok levegő van ám az elszálló fogolycsapat között és rendesen — és ez a jobbik eset — a levegőt lyukasztja át a sörétraj. Sajnos azonban ilyen esetekben gyakori a sebzés, a döggé lőtt fogoly. Már pedig — úgy-e bizony — nem az a vadászat célja.

VI. Ne felejtsd el kedves ifjú vadásztársam, hogy ez a jelentéktelennek látszó szárnyas vadunk, a fogoly, volt és lesz a legnépszerűbb vadszárnyasunk. Amit legjobban illusztrál az a körülmény, hogy az 1940 február 13-i nagy fogolypusztulás előtt nagy számmal keresték fel hazánkat gazdag külföldi vadászok, hogy foglyásszanak. Szinte fantasztikus árat adtak minden lelőtt fogolyért, és azonkívül a lelőtt fogoly a területtulajdonosé maradt.

Most nekünk az legyen a feladatunk, hogy a nagy fogolypusztulást fokozott vadóvással helyreállítsuk.

VII. Azt se felejtsd el kedves fiatal vadásztársam, hogy vizslánk se lenne, ha foglyászat nem volna. Jó vizslával való foglyászat a vadászat egy kimagaslóan szép, sportszerű ága! Sajnos, már nagyon kevés a jó vizsla és még kevesebb a jó vizslás vadász. Ezt sajnálattal kellett megállapítanom.

A Gondviselés kegyelméből sok mindenféle vadászatban volt részem, de nagyon tökéletlen lenne vadászmultam, ha nem lettek volna kiválóbbnál-kiválóbb vizsláim, és nem foglyásztam volna előszeretettel vizslával.

Meg kell jegyeznem, hogy minden egyes csalamádéba, nádaszanótosba esett fogoly eszébe juttatja a vadásznak azt az örök vadászmondást, hogy: „Eb a vadász kutya nélkül!"

VIII. Vizslás vadásztársaimnak szól írásom ez a része. Társasvadászatra soha sem szabad kezdő vizslát kivinni. A jól betanított vizslát is csak olyan foglyászatra vigyen az ember, ahol mindenik résztvevőt jól ismer, akikkel jól összeszokott és akik értenek is némileg a vizsláihoz.

IX. „Jó ember" társasvadászatra ne vigye el vizsláját, csak olyan vizslás tekintély, aki híres szókimondásáról. A jó balek hamar megkapja a legszélső puskástól a kommandót: „Kutyát ide!" Ha a szerencsétlen jámbor odalohol, akkor legtöbbször a szerencsétlen vizsla annyi méltatlan ócsárlást kap, hogy szinte belebetegszik a gazdája.

Akinek nincs vizslája, az nem akarja tudni, hogy a legjobb vizsla orra is kimerül az augusztusi hőségben, kivált ott, hol sivó homok a terep. És azután van ócsárlás, ha a lelőttnek vélt fogoly elő nem kerül! Pedig hát a legjobb vizsla se találja meg az elhibázott foglyot.

A goromba vadász ilyen felszólításra valami egész mást küld oda — szóval persze — és nem a vizsláját. Azt is nagyon jól tudja, hogy kinek kérésére menjen a vizslával az elveszettet keresni.

X. Fiatal vizslás vadásztársam! Jegyezd meg jól, hogy vizsládnak van orra és nem neked! Te ugyan arra a helyre láttad leesni a foglyodat, ahova a kutyádat irányítod, de az másfelé húz. Hadd őt, hogy a szimatja kidolgozza.

Ha a rekkenő hőségben egy szárnyalt foglyodat a fáradt vizslád nem találja meg, ne erőltesd a dolgot, ne durváskodj vele. Simogasd meg, itasd és esetleg úsztasd meg. Ha már kipihente magát, vezesd újra a lelőtt esés helyére. Nagy lesz az örömöd, ha vizslád a már elveszettnek hitt foglyodat elhozza.

Vizslás vadászatnak apró finomságait csak magas vadászatnál tapasztalhatja a vadász és csak ilyenkor élvezheti igazán vizslája munkáját és a vizslás vadászat gyönyörűségeit.

Kvaterkázás közben

A nádasdi erdőben volt egy vadászházunk, ahová a vizet mintegy 500 lépés távolságról hordtuk. Egy délután elmentem vízért egy nagy kannával, golyóspuskámat megszokásból nyakamba akasztva. Egy tiszta, széles nyiladékon mentem és csodálkozva láttam, hogy a nyiladék közepén egy róka ül. Nem akartam bántani és nyugodtan mentem tovább. Mikor azonban már mintegy 80 lépésre megközelítettem, és a róka még mindig nyugodtan ült, felháborított a vakmerősége. Letettem a korsót, leakasztottam nyakamból a golyóst és agyonlőttem a komát.

A rókáról azt mondják, hogy saját társát is képes megenni. Több ilyen esetet hallottam. Az azonban tény, hogy egyszer Kaposfőről 24 darab 5 hetes rókakölyköt küldtem a fővárosi Állatkertnek és Budapestre csak 22 érkezett. A hatalmas láda sűrű dróthálóval volt lefedve, onnét elszökni nem lehetett. A láda kitakarítása-kor aztán megoldódott a rejtély. Két kis rókának a farkát és lábait találták meg a hulladék között. Az útra bőven elláttam őket eleséggel, tehát az éhség nem kényszerítette a kis bestiákat arra, hogy társaikat fel-falják.

A róka húsát magyar ember nem eszi meg, azt illetlen tosnak találja és megveti. Néha azonban mégis pörkölt lesz a komából, ahogy az már több ízben megesett. Egy nagyon kedves kis vadászat után betértünk Pista bácsi szőlőjébe, illetve présházába vacsorázni. Útközben Pista bácsi hamiskás mosollyal fülembe súgta, hogy a pörköltből ne egyek, mert az nagyon paprikás lesz. Értelmes ember ennyiből megért mindent. Az illatos pörkölt nagyon ízlett Miska bácsinak, a szomszédos szőlősgazdának, kétszer is vett belőle. Kvaterkázás közben aztán Pista bácsi megjegyezte: 'csudálatos, hogy nálunk a rókapecsenyét nem eszik meg, pedig az nagyon ízletes, pláne pörkölve. Miska bácsi gyorsan felkelt az asztaltól és kirohant a szabadba, majd öt perc múlva kissé sápadtan, de megkönnyebbülve visszajött. Barátságosan koccintgattunk aztán tovább, míg végül Miska bácsi ártatlan képpel megjegyezte: „Jó volt az a rókapörkölt, de mégsem ízlett úgy, mint az a macska pörkölt, amelyből ódes Pistám, olyan jóízűen ettél nálam Szent Mihálykor." Erre Pista bácsi ment kihirtelen, megnézni az időt, majd később szintén sápadtan tért vissza.

SZÜRKE GÉM

Az ér partján féllábon állsz, sovány
önmagad váza, ösztövér halász.
Nagy, lomha szárnyad magasba emel
— krrek — krrek! — kiáltasz s vad vizekre szállsz...

G. Tóth László

Küldjünk cikket, fotót a szerkesztőségnek

KACSÁZÁS

HÚZÁSON, TARLÓN, VIZEN, HAJNALBAN ÉS ESTE

Július 15 a kacsázás kezdete. Ilyenkor igen eredményesen vadászhatunk sekélyvizű, kákás, nádas helyeken rebbentve a kacsát, egyedül, kutyával, vagy többedmagunkkal. Ez a mód adja a legkönnyebb lövési lehetőségeket, mert a fölkelő kacsa sokkal lassabban repül, mint a húzó és könnyebben éri a lövés a kevésbé védett háti és szárnyalatti részeket, 10-es sörettel töltött, jó töltény adja a legjobb eredményt.

Leggyakoribb módja a kacsázásnak a húzáson való lövés. Esti húzáson, amikor a tarlóra húznak ki. Ennek előnye, hogy itt a tarlón lelőtt kacsák kutyával jórészt mind felvehetők, míg a vízre lőtt kacsákból bizony sok vész kárba, a lelőtekből és sebzettekből.

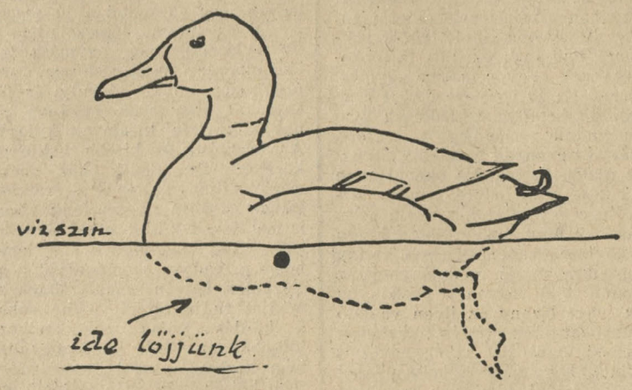

A tarlón a kitapasztalt húzóhelyen gödröt, vagy egyéb nem feltűnő takarást készítünk (kepelyukba ülünk). Fontos itt a környezet színéhez jól alkalmazkodó színű ruha. Puskát, töltényeket jól, kézre helyezzük. Az első beszállókra nem szabad lőnj. Ha jó húzásra van remény, az első két csapatot hagyjuk nyugodtan beszállni. Meg se moccanjunk, hadd lármázzanak kedvükre. Ez hozza a többit. Amikor megjön aztán a zöm, egyik csapat a másik után, akkor aztán szóljon a puska szaporán és a felszállók közül még lehozható néhány. Az ezután már behúzó csapatokra is tehetünk lövést. Tarlókon az esti húzás szokott kiadósabb lenni.

A víz melletti húzásoknál a reggeli húzás az, ami több reménnyel kecsegtet. Oka, hogy a tarlókról sokszor későn este, már sötéttel húznak be, amikor a lövés már lehetetlen. Reggel viszont még egészen későn is érkeznek a vízre berepülő csapatok, részben a tarlókról, más vizekről, zavarásból felrebbentve, de nem utolsó sorban azért, mert a vonuló kacsák nem éjjel vonulnak, hanem mindig hajnalban keresnek útnak és így számuk a vonulás ideje alatt egy-két berepülő, pihenni készülő csapattal tetemesen nőhet. Ilyenkor jobb látási viszonyok, jobb lövési esélyeket biztosítanak. A reggeli húzások néha megszakításokkal a kora délelőtti órákig eltartanak. Ilyenkor jó hasznát vehetni a vízre kitett fegyvernek faragott és megfestett fakacsának, mint csalogatónak. A vízen nyugodtan hímbálózó egy-két ilyen kacsa láttán az arra húzók gyanútlanul beszállnak, ha a vadász jó takarásban nem mozdul. Beváltak ezek a csali kacsák fagyos időben a reggeli húzásokon, ha azt még sötéttel a be nem fagyott vízen tesszük ki a már előre elkészített leshelyünk közelében.

A hajnali húzásokon ajánlatos, amint a derengés pirkadássá világosodik, háttal állani fel keletnek, mert a kacsák különösen éles látását a szembe jövő fény szintén zavarja, akár csak a vadász célzási lehetőségét. Ezt tehát előnyünkre fordíthatjuk, ha a fényt mi hátulról, a kacsa pedig szembe kapja. Érkezésük iránya úgyis napról napra változik és kiszámíthatatlan. Ezen körülmény különösen téli húzásoknál sok döntően latba, amikor jég, hó, víz, minden csillog napszeltekor.

Ha a hajnali húzáson egyes kacsák, esetleg csapatok, a még teljes sötétségben húznak, amikor még semmit sem látunk, csak szárnyuk suhogása hallik, — jó húzásra számíthatunk, — ha azonban már szinte világos van, amikor az elsők jönnek, ne tápláljunk vérmes reményeket.

Előnye még a hajnali húzásnak, hogy utána világossal könnyebben szedem fel a zsákmányt. A sebzettek utánkeresése is sokkal eredményesebb lesz, mint az esti húzáson sötétben, vagy azt követőleg másnap reggel. Leshelyünket a megfelelőnek látszó helyen nagy gonddal válasszuk ki. Első szempont a nem eléggé hangsúlyozható jó takarás. Tudjunk ott leülni, mert órákat kell ott tölteni néha és le kell húzódni, amikor az elsők jönnek és csak ha elhaladnak felettünk, állunk fel és lövünk, mert különben kitérnek irányunkból. Helyünket jól nézzük körül, hogyha mód van rá, lehetőleg olyan helyre lőjük kacsánkat, ahonnan azt fel is lehet venni. Hisz nem lehet célunk az oktalan lövöldözés. Lőjük tehát lehetőleg a szárazra, vagy síkvízre, gázolható, ritkás, kákás, nádas vízre, mert sűrű nádasból jó kutya is alig, csónakos vagy gyalog pedig nem igen tudja kihozni, még ha dögre is van lőve, mert tévedjen csak egy métert a csónak a sűrű nádban a leesés helyétől, azt már nem látja, és a nádasban a csónak oldalt nem mozgatható. Igyekezzünk a leesések helyét jól megjegyezni, mert huncut jószág ám az a kacsa. Ha dögre van lőve, helyén marad ugyan, igen ám, de nem úgy, ha sebzett, mert elképesztően szívós életű. Szétlőtt fejjel, előtt csőrrel, tehát biztos halálos találattal lezuhan, és még elkezd lábaival evezni, bár nem menekül tudatosan, bukni sem tud, mégis addig kepeszkedik, amíg odább is evez leesési helyéről féllábbal is, esetleg a víz áramlásába kerül, vagy néhány méterrel odébb nádba akad és mégsem lesz meg. Azért a kacsára is áll az a szabály, ami a rókára, ezt jól jegyezzük meg: „lőni, amíg csak mozog!" Ne sajnáljuk hát a rongyként a vízre eső kacsától az újabb lövést, ha látjuk, hogy vergődni kezd, mert egyszer csak elkezd úszni, de úgy, hogy a feje és hátvonala áll ki csak a vízből és akkor már igen nehéz, mert a víztükör védi és rendesen már késő. Gyakori, hogy a lövés után ereszkedve lesikló kacsát ott találjuk leesése helyén kimúlva. A rongyként zuhanó, biztosnak látszó pedig sehol sincs. A vízreeső pedig menti magát, ahogyan tudja. Bukik, ha bír, mégha nem bukóréce, akkor is. Igyekszik minél inkább takarásba jutva, a veszedelemtől távolodni. Menekvésének iránya lehetőleg a közeli folyó, vagy nagyobb víz felé tart, de ott is a végcél valahol szilárd talajra érni sebével és ott megbújva gyökerek, nádtorzsák alatt meglapulni a legravaszabb helyen. A tapasztalás azt mutatja, hogy minél súlyosabb a sebe, annál inkább igyekszik mielőbb szilárd talajra. Ezen körülményre mindég gondoljunk, amikor a zsákmány fölszedéséhez látunk, a sebzett mindig partra igyekszik. Tehát kutyával gondosan kerestessük le a partokat. Menekvésében kicsi koponyáját és agyát megszégyenítő módon ügyes és ravasz. Kitűnően felhasználja mimikrijét, a környezetéhez alkalmazkodó színezetének minden előnyét, amikor sebzetten megbúvik. Nem csak a bukó, de az úszó kacsák is leesve félig merülve, hogy csak előrenyujtott fejük és hátvonaluk látszik a vízból, sebesen elúsznak, vagy lebuknak, ott ahol feljönnek, csak a csőrüket dugják ki a vízből, hogy levegőt szippantsanak. Hinni csak azoknak lehet, amelyek leesve a vízen vagy földön hanyatfekve, hassal fölfelé egyhelyben maradnak. A szárazra esett sebzett kacsa is úgy meg tud bújni, hogy legény legyen a talpán és helyén a szeme, aki kutya nélkül fel tudja venni.

Itt kell kitérnem arra a sokszor megvitatott állításra, hogy a sebzett kacsa a víz alá bukik, ott megfogódzva kimúlik és nem is jön többé a felszínre. Magam is azon a véleményen vagyok, hogy ez legenda. De elképzelni sem tudom, hogy ne az életét akarná menteni.

El tudom képzelni, hogy bukása közben erejét túlbecsülve hínár vagy gyökerek közé keveredik és nincs ereje felszínre jönni és ott éri végzete. De feljön a vízszínre, amint beáll a halál, hogy még holta után is fogódzon a víz alatt, elképzelhetetlen előttem.

Őszi, majd téli húzásoknál jó segítőtársa lehet a vadásznak a köd. Ha ilyen időben a húzást elég jól fogjuk ki, annak eredménye még fokozódik azáltal, hogy ködben a kacsa is rosszabbul lát, alacsonyabban húz és ha ilyenkor az első csapatokat zavartalanul hagyjuk beszállni és amikor már a várható zöme a kacsáknak beszáll, akkor kezdjük a puskázást, igen jó eredményt érhetünk el, mert amikor a kacsa sűrű csapatokban kevereg, bármilyen óvatos egyenként vagy párosan, nem sokat törődik a lövöldözéssel, csak hápog és kereng, újra visszavág. De nagyon vigyázzunk a ködben a közelünkben levő vadásztársaink testi épségére, mert a sörét

azokat többnyire szerencsétlenebbül és jobban fogja, mint a kacsát.

Jó szolgálatot tehet havas időben, amikor a kacsákat be nem fagyott folyók mentén keressük és rebbentve vadásszuk, a fehér csuklya és fehér ing a bekecs felett. Megközelítésük sokkal könnyebb. Ilyenkor is tapasztalhatjuk, hogy a bukó fajta récék sokkal jobban bevárnak. Havas teleken szokott beválni, ha a kedvenc helyeik mellett a hóra vagy jégre árpahintést csinálunk, arra meglehetős biztonsággal megjönnek. Ilyen helyekre kényelmes leshelyet is készíthetünk magunknak, ahol széltől védve vagyunk.

Meg kell még emlékeznem a kacsának egy vadászati módjáról, amit főleg Olaszországban alkalmaznak és ami nálunk is sikerrel használható olyan helyeken, ahol több kisebb-nagyobb tóság, nádas, egyszóval kacsának szokott tartózkodási helye van. E helyek ne legyenek nagyon messze egymástól, legfeljebb egy-két kilométerre. Ez az úgynevezett „Trata" és abból áll, hogy minden beszálló helyet megtüzdelnek puskásokkal, amikor a húzás megindult, lehetőleg a legjobb helyen megkezdődik a puskázás. Erre onnan a kacsák átvágnak a közelben levő vízre, ott újabb tűz fogadja őket. Onnan tovább- vagy visszarepülnek a következő helyre, mindig szaporodva az ott felvertekkel. A vége egy folytonos egyik helyről a másikra történő kavargás lesz. Mint említettem, a kacsa ilyenkor nem sokat törődik a lövéssel, hanem sebesen kering és vágódik egyik helyről a másikra. A jó eredményhez az kell a kacsákon kívül, hogy minél több legyen a puskás, na persze, és hogy jól is lőjenek, mert bizony az ilyen vágódó kacsa sebesen megy ám, a gyorsvonat sebességét is túlhaladja, és bizony ennek nagyon elébe kell fogni. Ezt az úgynevezett „tratát" úgy is meg lehet indítani, hogy azon a helyen, ahol a legtöbb kacsára számíthatunk, csónakokkal és hajtókkal kezdjük őket felverni, tehát nappal.

Ha víz színén úszó kacsára adódnék lövési alkalom úgy jól tesszük, ha addig közelítünk, míg felrebben. Vagy felrebbentjük, mert amikor szárnyrakap, nagyobb célpontot is ad, meg rugalmas szárnytollai sem védik annyira, mint úszó helyzetben. Ha azonban mégis vízszínen kell lőni, pl. sebzettre, amelyik felszállni nem tud, úgy mindig mélyen célozzuk, vagyis lőjünk valamivel alája, mondhatnám a vízben látható tükrözésre, mert egyrészt a vízszín valamivel feljebb láttatja velünk, mint ahol tényleg van, másrészt meg testének egyrésze víz alatt van, és a sörétszemek ütőerejét a víz úgyis lecsökkenti. Csak úgy valószínű, hogy meglőhetjük, ha a lövés magvát adó legjobb átütő erejű sörétek érik. Ebből következik, hogy magas partról, tehát ha nagyobb szög alatt lőhetünk a vízen úszó vadra, lövésünknek jobb esélyei vannak, mintha kisebb szög alatt vagyunk kénytelenek a vízszintre lőni.

Elsősorban áll a vízivadra az a régi szabály, hogy szárnyas vadra a tolla alá lőjünk. Tehát engedjük el magunk fölött és aztán lőjünk. A vízivadnak sűrű, igen rugalmas tollazata és a kacsák már említett igen szívós volta, ezt mindenkép indokolttá teszi.

Közismert dolog, hogy a kacsák nyáreleji teljes vedlése után tehát éppen ilyenkor, amikor a gácsérok levetik nászruhájukat, a gyakorlatlan szem igen könnyen összetéveszti a gácsért a fiatal kacsákkal vagy tojókkal. Egy pillantás a csőrre, rögtön eldönti a kérdést. A gácsérok csőre mindig zöldesszínű, míg a tojóké sárga, illetve sárgásbarnás.

El nem mulaszthatom, hogy néhány szóval ki ne térjek egy kellemetlen kísérőnkre, ami a rétségi, mocsári szórakozásunk közben biztosabb, mint a kacsa, ez pedig a szúnyog. Ellene csak sűrű szövésű, hosszú ujjú ing, jól a fülre húzható sapka véd. A csípésre nagyon érzékenyek jól teszik, ha szúnyoghálót fabrikálnak fejükre, amiből csak a szemnek hagynak nyílást. Legalább a balkézre bőrkesztyű ajánlatos. No, de ezek nélkül is van segítség, mert aki a természetben otthon van, rájön, hogy minden bajnak ott van a kezeügyében az orvossága is. Ilyen helyeken bőven található a vízimenta néven ismert növény. Fenyéreken pedig a kakukkfű. Szedünk ebből egy jó csomót a hátzsákunkba vagy a ladikba, abból egy csomót kezünkbe összenyomkodunk és azzal kezünket, arcunkat jól bedörzsöljük. Igaz, hogy ezen műveletet 15—20 percenként meg kell ismételni, mert az illata gyorsan elpárolog, de ezt magam, a szúnyogok biztatására sokszor olyan buzgalommal és sikeresen végeztem, hogy a vadászat végén társaim nagy derültségére mint zöldbőrű indián vagy Hanyistók kerültem elő leshelyemről. De fő a mulatság és a siker. Vannak akik a kéz és az arc petróleummal való bedö zsölését ajánlják. Magam az előbb említett módot tartom jobnak, mert nem viszek olyan átható és a környezettől elüszagot a természetbe, sőt talán a magamét is csökkentem ezzel. Áll ez különösen akkor, ha valaki mocsaras helyen özbakra cserkészik, avagy les.

A jó húzások nem mindig állanak egyenes arányban azo ténnyel, hogy vizeinken mennyi kacsa költ. Befolyásolják e a kacsák örökké nyugtalan, vándorló kedvű természete, vá tozó vízállás és az ebből kifolyó táplálkozási viszonyok. Mi denesetre befolyásolja — és ezt ne feledjük — a sok és fele leges zavarás. Ahol esti húzáson puskáztunk, ugyanazon helyen nem valószínű a jó reggeli húzás.

A zavarással kapcsolatban akarok kitérni a szárcsára Ez a lármás, még egymásközt is állandóan civódó feket cigánynépség megfigyelésem szerint, ha egy tavat vagy t részt ellep, annyit támadja és üldözi a fészkelni szándékoz kacsákat, hogy azok megúnva az örökös zaklatást, odébb á nak. Sík vízre, kicsinyeit kihozó kacsát is támadja és elver A vöcsköket és kisebb bukórécéket még valahogy megtű környezetében. Egyik okát ennek abban látom, hogy a kacs meglehetősen védtelen a szárcsák hegyes csőrének támadá saival szemben. A szárcsák támadó kedve pedig egymáskö is megfigyelhető. A vöcsköket hegyes csőrük és ügyes buk suk védik. Magam azt a véleményt merném ebből leszűr hogy a vadász szempontjából a kacsák szotott és kedve fészkelési helyén nemkívánatos a sok szárcsa. S ha a vadás módját tudja ejteni, jobb azokat e helyekről elriogatni. E a kérdés volna az, amihez nagy örömmel venné idősebb, tapasztalt vadásztársaim hozzászólását. Nem tudom nem hozható-e azzal összefüggésbe a kacsák némely ismer tebb költőhelyén való feltűnő megcsappanása — hogy ott szárcsák elszaporodtak, és sok fészkel. — Gondoljunk teh a szárcsák lövésére, gyérítésére, bár húsuk csak lenyúzv ehető és nem valami ízletes pecsenye. Talán csak lövésü nyújt valami élvezetet.

SZÖVETKEZETI KÖZLEMÉNYEK:

VADÁSZTÖLTÉNY ELLÁTÁS

Közöljük Vadásztársainkkal, hogy Szövetkezetünk sikerült biztosítani tagjai részére egy prima mi nőségű vadásztöltényt, melyet a jelenleg érvénybe lévő töltényáraknál olcsóbban tudunk előállíttatni egyelőre olyképpen, hogy az árból 3% visszatérítés juttatunk tagjainknak, mely visszatérítés természetbe töltényben, sörétben stb. azonnal levásárolható. Igy p

100 db	12-es	töltény	140.— Ft	helyett	135.80 Ft
100 „	16-os	„	126.— „	„	122.22 „
100 „	20-as	„	124.— „	„	120.28 „
100 „	28-as	„	124.— „	„	120.28 „
¼ kg	Rex füstn. lőpor		21.50 „	„	120.28 „
¼ kg	Rex füstn. lőpor		21.50 „	„	20.85 „ stb.

Ezzel kapcsolatosan felhívjuk a vadásztársaságo elnökeinek figyelmét arra, hogy a társaságuk tagj részére szükséges töltényigénylést — figyelembevéve fogolyászás, kacsázás, libázás, valamint a téli nyúlvad szathoz szükséges tölténymennyiséget — lehetőség sz rint összesítve, saját érdekükben jelentsék vagy a vá megyei vadászati felügyelőséghez, vagy pedig közve lenül hozzánk (Budapest, IV., Szabadsajtó-út 5.) men nyiség, kaliber és sörétnagyság szerint. Az igénye töltény leszállítása — a szükséges lőszervásárlási engedély beküldése mellett — készpénzfizetés ellenében tő ténik, így tehát a megrendeléseket egyelőre utánvé mellett eszközöljük. Kilátás van azonban arra, hog tagjaink töltényszükségletét később meg tudjuk hit lezni olyan formában, hogy tartozásuk a szezon folya mán lőttvadban, vagy vadbőrben lesz kiegyenlíthető.

Természetesen lőpor, gyutacs, stb. szállítása teki tetében is rendelkezésre állunk, mely után ugyancsa százalékos visszatérítést eszközlünk.

1 drb angol-német nőstény

1 éves **FOLTOSVIZSLA** fiával együtt eladó. Cím: **Nemes**, Kuncsorba, Szolnok vármegye.

HÍREK ÉS KÖZLEMÉNYEK

Szövetségünket mind gyakrabban keresik meg vadásztársaink arra irányuló kérdéseikkel, hogy rossz vagy régi fegyvereiket mily módon lehetne új vagy használhatóbb fegyverré kicserélni. Erre vonatkozóan a Szövetség megkereste a belügyminisztérium illetékes osztályát és a választ az alábiakban közöljük: Az a vadászszövetségi tag, aki a régi vagy meg nem felelő fegyvere helyett új fegyvert szándékozik beszerezni, a következő módon kell, hogy eljárjon:

1. Szabályos fegyvervásárlás iránti és 6.— Ft-os okmánybélyeggel ellátott kérvényt kell a belügyminiszter úrhoz címezve és a Magyar Vadászok Országos Szövetségénél benyujtania. (Kérvényürlapok a MaVOSz-nál 20 fillér térítés ellenében szerezhetők be.)

2. Az igy benyujtott kérelmek, ha a kérelmező már érvényes fegyvertartási engedéllyel rendelkezik, soronkívüli elintézést nyernek. Ugyancsak soronkívül intézzük a fegyvervásárlás után benyujtott fegyvertartási engedélyek kérelmét is.

A régi fegyverrel követendő eljárás:

1. Ha kérelmező a régi fegyverét is meg akarja tartani, megtarthatja, mert erre az érvényben lévő rendelkezések lehetőséget adnak.

2. Ha fegyverét a kérelmező nem óhajtja megtartani, azt érvényes fegyvervásárlási engedéllyel rendelkező egyénnek vagy fegyverkereskedőnek adhatja csak el.

A 2. pontban említett esetben az eladó a fegyvereladás tényét 3 napon belül tartozik a lakóhely szerint illetékes elsőfokú rendőrhatóságnál bejelenteni és fegyvertartási engedélyét ugyanott beszolgáltatni.

A kérelmező minden esetben hivatkozzon arra a tényre, hogy fegyvertartási engedéllyel rendelkezik és annak számát is a kérvényben tüntesse fel.

SZÖVETKEZETI KÖZLEMÉNYEK

A lőttvad átvétele a fogolyvadászat megindulásával megkezdődik. A lőtt fogoly darabját 4.50 forinttal vesszük át. A terítékre kerülő vaddisznó átvételi ára kilogrammonkint 6.— Ft. A fent megadott árak a budapesti hűtőházba beszállított lőttvadra vonatkoznak. Kérjük tehát a lőttvadküldeményeket a Magyar Vadászok Országos Értékesítő Szövetkezete nevére a MaSz hűtőházba (Budapest, IX., Tóth Kálmán-u. 8/10.) vasúti vorsáruként eljuttatni, a romlási veszélynek kellő gondossággal való elkerülése mellett.

Az elszámolást mindenkor a hűtőházak betárolási jegyzéke szerint fogjuk megejteni.

Magyar Vadászok Országos Értékesítő Szöv.

Fajtiszta Ir-setter

gyönyörű példány **kölykei eladók.**

Budapest, Csengeri-utca 71. III. 26. Stöckly I.

A SZERKESZTŐSÉG

felkéri a levelező és cikkíró vadásztársakat, hogy írásaikat lehetőleg géppel, de mindenképpen olvashatóan, ritka sorban, a papírnak csak az egyik oldalára írják.

Figyelmeztetés!

Értesítjük Vadásztársainkat, hogy akik augusztus 5-ike után küldték be tagsági díjaikat, azok a Vadásztársak csak az augusztus 20-iki, vagyis a 4-es példányt kapják meg.

Technikai okokból visszamenőleg az első három példányt nem áll módunkban megküldeni.

Szerkesztőség.

VADÁSZMADÁR ELADÁS A Vadászati Kísérleti Állomás Ragadozómadár Telepén eladásra kerülnek idei, bevadászott vadászmadarak. — Érdeklődni lehet: Fegyvernek, Ragadozómadár Telep. — Főképpen héják kerülnek eladásra — minőség szerint — 50—1½0 forintos árban.

A tömeges érdeklődésre

való tekintettel közöljük, hogy idei őszi drótszőrű német vizslakölykökre darabonként 400.— Ft, bevadászott drótszőrű német vizsla kanra darabonként 2000.— Ft és egyéves, iskolázott magyar vizsla szukára darabonként 1500.— Ft-os eladási ár mellett előjegyzést az igénybejelentések beérkezésének sorrendjében elfogadunk. A vizslák kivétel nélkül kiváló pedigréjű szülőktől származnak. — Érdeklődés és előjegyzés a **MÁLLERD Központi Igazgatóságánál, Budapest, III., Kunfi Zsigmond-u. 38/40. szám.**

Csepeli Vt. szakvizsgázott

vadőrt keres

apróvadas területre, Facánneveléshez feltétlen hozzáértés. Cím: **Óri Gábor, Csepel, Szent Imre hg.-u. 7.**

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztő: KÁRPÁTI JÓZSEF
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca 5.
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.
A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tagjai
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én
Előfizetési ára: negyedévre 12— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— forint
Kapható az IBUSz elárusító helyein

Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt.,
Budapest, VI., Nagymező-u. 3.
A nyomdáért felel: Szabó István vállalatvezető

TARTALOMJEGYZÉK:

Címoldal: Gém fejfanukmány (dr. Beretzk Péter fényképfelvétele.)
Felvettük a kapcsolatot a csehszlovák vadászokkal. Sas Árpád
Tiszalöki agyaggalamblövő verseny. Déri Mihály
Olcsóbb lett a vadászjegy
Válaszunk olvasóink levelére
A róka bosszúja. Perlaki Ernő
Új tagok felvételével kapcsolatos tudnivalók
Vezényi Elemér rajza. Augusztusi foglyászat
Olvasóink írják. Pölöskey János
A vadliba bosszúja. Piatsek Gyula
A könnyelmű róka
Hát bizony, az szalad
Szarvasbőgés. K. G.
Vörösnyakú lúd Csengődön
Hogyan vadásszunk? Nádler Herbert
A foglyászatról. Dr. Bertóti István
A diósgyőri vasgyár dolgozóinak vadásztársasága
A fogolyvadszat tíz tanácsa
Szürke gém. G. Tóth László
Kacsázás húzáson, tarlón, vízen hajnalban és este
Vadásztöltény ellátás
Hírek és közlemények
Hirdetések

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. azelőtt SKABA és PLÖKL
Budapest, VI, Bajcsy-Zsilinszky-út 33.
Telefon: 122—979

Engedélymentes 4.5 m/m légfegyver 328.- Ft
Riasztópisztolyok, sportcikkek, sportdíjak, horgászati és vadászati felszerelések.
Vadcsapdák ismét kaphatók.

ZUBEK, Budapest, IV., Muzeum-körut 29
Telefon: 180-167

Vadásztársasági nyomtatványok:
Vadásztársasági alapszabály ——— 3.— Ft
Működési engedély kérvény ——— —.40 „
Társas vadászatok lőjegyzéke ——— —.50 „
Szállítja az összeg előzetes beküldése, vagy utánvét mellett:
Athenaeum Könyvesbolt, Bp, VII., Erzsébet-krt 7.

Bevadászott és kölyök magyar vizslák
állandóan haphatók
Hansági Magyar Vizslatenyészet, Pestszentimre, Petőfi-u. 150/a. **Párkányi Zsigmond.**

OKLEVELES VADŐR
9 éves gyakorlattal állást keres. Bárhol. Cím: **Bai Kálmán, Kósd község, Pest megye.**

Nyolchetes „Ir szeter"-ek
díjnyertes szülőktől eladók. — **Csákói, Királyi Pál-utca 6.** (Fegyverüzlet.)

Keresek megvételre több példányban
A hivatásos vadász
c. szakkönyvet. **Harmathy könyvkereskedés, Debrecen, Piac-utca 7.** — Ármegjelöléssel.

Nemzetközi győztes és aranyéremmel kitüntetett
magyar vizslakölykök kaphatók 400.— forintért,
Szabó Elemér Ö. V. C. délvidéki csoport elnökénél **Szentes, Járásbíróság.**
A MDP és az UFOSz igazolt tagjai fenti árból 50%-os kedvezményben részesülnek.

SPORTRUHÁT **HUBERTUS-**
SPORTRUHÁZAT-tól vegyen **kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot**
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Nagy aranyérmet nyert szülőktől származó
magyar vizslakölykök
nyolchetes korukban — 15-ike után — elvihetők. Áruk megegyezés szerint. **Dr. Bestettner Alajos főorvos, Kispest, Rákóczi-u. 3.** Telefon: 144—823.

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

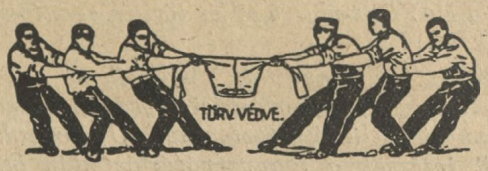

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54. Telefon: 427—326.
özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6.
DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.
GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.
HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.
HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.
KNÉBL FERENC
VIII., Baross-utca 17. Telefon: 135—595.

ÉVFOLYAM 5. SZ. 1971 ÁRA 2 FORINT 1948 SZEPTEMBER 5.

15.413/16

MAGYAR VADÁSZ

MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

GY VADÁSZNAK
VASGYÁRIAK ÉS AZ ÚJGAZDÁK

MIT KELL TUDNI
A SZARVASBŐGÉSRŐL?

Bőgő szarvasbika

Boldizsár János rajza

1960

elyes vadgazdálkodással a 3 éves tervet épited!

Az a fránya kancsi!

Elbeszélés. Írta: TÓTH SÁNDOR

— Gyüjjön ki szomszéd éccaka a flintával a tengerifődemhez, mert nagyon pusztítja a vaddisznó!

Kalla István beljebb tessékelte az udvarról a vendéget:

— Üljön le no. Oszt mondja el bővebben a dógot!

A szomszéd nem fukarkodott a szóval:

— Egész konda jár ki a tölgyesből csemegézni. Hiába pattogtat Miska napnyugtától napkeltéig az ostorral, fel se veszik a nyomorultak!... Tegye mán meg, hogy segít rajtam...

— Megteszem, Mihály. Szívesen teszem. Éppen hónap gömbölyödik a hold képe kerekre... Kimegyek. Lesbeállok...

Egy pohár borral kínálta a szomszédot. Koccintottak. Jól esett a hideg bor a perzselő forróságban. Megoldotta a nyelvüket:

— Eső kéne a tengerire!

— Nem javítana rajta annyit, amennyit a disznók ártanak.

— Oszt kancsi van-e a kondában?

— Fene nézi a szemöket!... Tán azért kérdi, mert ha kancsi könnyebben el lehet trafálni?

A házigazda nevetett:

— Kancsi, annyi mint kan!... Így mondják tréfásan a vadászok.

— Hát, ha így mondják: akkor van... Magam ugyan nem láttam, de a fiam azt állítja, hogy egy rettenetes nagy kan jár a kondával...

— Ritka dolog. A nagy kan remetéskedik. Maga szeret barangolni...

— Már pedig ez a kondával jár. Felül van másfél mázsán, úgy mondja Miska. A fújása is félelmetes!

Kalla István a fejét csóválta:

— Nem ígérem, hogy az első éccaka helybehagyom, de addig nem nyugszom, míg meg nem szabaditom a tengerijét a kondától...

Csendültek a poharak, Mihály dícsérte a szomszéd borát, dícsérte a bátorságát:

— Megmondom ahogy van: a magam személyében nem szívesen állnék szemtől-szembe vaddisznóval.

Kalla István szerénykedően válaszolt:

— Amikor hajtó voltam, oszt felnőtt létemre kölyök-napszámért szaggattam a ruhám a sűrűben — mert a kancsi azt szereti, tudja, a kefesűrűt — akkor se ijedtem meg. Pedig nem volt a kezemben csak egy görbebot, azzal csapkodtam magam körül. Ha féltem, akkor a szolgabíró, meg a kormányfőtanácsos puskájától féltem... Nemigen nézték, áll-e előttük hajtó, ha jött nekik a disznó...

A szomszéd bólogatott:

— Úgy vót... Egy récéért lőtte agyon a német követ a velencei tavon a dinnyési pákászt...

Kitták a búcsúpoharat. Kezet szorítottak.

— Akkor hát hónap éccaka biztosan, ugyé?

— Biztosan.

— A fiam azér csak pattogtasson?

— Hát csak pattogtasson, ha kedvét leli benne... Én ugyan azt gondolom, hogy szívesebben üldögélne a Horváth Zsófi szoknyája mellett...

A szomszéd félbeszakította:

— Túl van mán a fiú a bánaton!... Nem mondom, mikor eltiltottam a lánytól, egy kicsit a szívére vette, de most mán azt se mondja Zsófinak, hogy coki!!... Nem törődik mással, csak a tengerifölddel, meg a kancsikkal... Lássa, már én is megtanútam, hogyan kell mondani...

Nevettek. Elbúcsúztak.

Kalla István másnap este, úgy tíz óra táján, szedelőzködni kezdett. Vállára akasztotta a puskát, a tarisznyába berakott egy darab kenyeret, meg egy falat szalonnát, friss vereshagymát is tett melléje, a kulacsot is megtöltötte diópálinkával, hogy melengesse valami a hüvös éjszakában. Nyakába kerítette az elnyűtt zöldkabátot, arra heveredik majd a lesen.

Millió csillag csókolta a fényben fürdő tájat. Egy-egy le is hullott, fényes csíkot szántva maga után az égbolton. A kacsaúsztatóban békazenekar hangversenyzett. Denevér húzott el alacsonyan, és a temető szélén egy nyúl ugrott ki a bokorból. Valamicskét szaladt, azután megült nyugodtan, mintha tudná, hogy tilalmi időben nem kell tartani a puskástól.

Kalla István szaporán lépegetett. Nagyokat szippantott a friss levegőből. Derű lakott a szívében, megelégedettség. A disznóles izgalma borzongatta jólesően. Hej, ha ezt a kancsit csakugyan meglövi!

Egy óra se telt el, odaért Mihály tengeritáblájához.

Körülnézett. Amott a szálerdő, ahonnan a konda kijár. A tengeri szélén szelíd, akácos dombhajlat. A fiatal ákácok között galagonya, meg kökénybokrok sűrűje. Jó takarás. Ott telepedik le lesre.

Végigtekintette az elnyűtt zöldkabátot, elheveredett rajta és fülelt. A töltött puska a kezeügyében.

A holdfény tündérvilágot varázsolt a szeme elé, jó kétszáz lépésre tisztán ellátott. Pipára gyujtott. Arra gondolt, hogy Miska ki se jött pattogtatni az ostorával. Na, ezt jól tette. Legalább nem zavarja el a kondát!

Vadlibák húztak el a magasban. A Velencei-tó irányából jöttek, szállnak ki a tarlóra, hogy megtöltsék a bendőjüket.

Éjfélre járhatott az idő — úgy állapította meg a Hold járásából — amikor a tengeri között zörgést hallott.

— Itt a konda! — mondta maga elé és a puskája után nyúlt. A szíve a torkában kalapált. Elfogta a vadászláz. Hiába no, a disznóval nincsen máskép!

— Úgy látszik, nem a szálerdő felől jöttek! — villant fel benne a gondolat és önkénytelenül a tölgyes irányába vetődött a pillantása.

Arra is mozog ám valami!

Mozog bizony!... Egyelőre csak egy fekete foltot lát... De a fekete folt közeledik feléje, a tengeritábla felé, s ahogy közeledik, egyre nő, növekszik... Hű, ez aztán a kancsi!

A tengeritáblában elült a csörtetés. A szálerdő felől pedig a sötét folt tovább közeledett. Nézte, nézte Kalla István szívszorongva, izgatottan és hirtelen nagyot cserdült Miska ostora.

— Nem kancsi, hanem a legény! — morogta maga elé a vadász. — Biztosan ő is meghallotta a tengeritáblában a kondát. Előjött az erdőből, hogy zavarja őket.

Okos ám ez a Miska! Úgy lopakodik a tengeriföldhöz, hogy a pattogtatással egyenesen a puskacsőnek zavarja a disznókat. Megint hallatszik a zizegő szárak között a csörtetés... Egy-két másodperc és a kancsi a tisztásra ér, a holdvilág fényébe... A vadász arcához emeli a puskát... Uralkodik magán. Nyugalmat parancsol a karjának, ami a fegyvert tartja és a szívének, amit újra elkapott a láz... Most!... Itt a pillanat!

...És a tengeritáblából kilép Zsófi, a szép Horváth Zsófi, akitől Miskát eltiltotta az apja. Ott áll a holdfényben, a holdsugarak fátyolában, sudár termete megnő az éjszaka varázslatos csendjében, kinn a határban, a csillagok alatt. Egy darabig áll, fürkészően kémlel a szálerdő felé, ahol nagyot cserdül Miska ostora, mire a lány megindul a legény felé.

Az is közeledik hozzája. Találkoznak. Miska átöleli Zsófi derekát, úgy andalognak tovább, szerelmesen, míg elnyeli őket az erdő...

...Kalla István falatozással verte el az unalmat, amíg Zsófi, úgy ahogy jött, vissza is tért a falu irányába, a tengeri táblán keresztül. Azután összeszedte a holmiját és rácserkészett Miskára, aki a szálerdő szélén heverészett.

— Most aztán mit mondjak az apádnak, öcsém? — kérdezte kedélyesen.

A legény zavarában a füle tövét vakargatta:

— Durrogtasson vagy kettőt, Pista bátyám, a levegőbe, oszt mondja azt, hogy nem találta el a disznót...

— Megteszem, ha megígéred, hogy az a fránya Zsófi nem pusztítja tovább a kukoricátokat...

— Muszáj, Pista bátyám, mert édesapám máskép nem hiszi el, hogy disznó járt a táblára, oszt éccakára nem enged el a háztól...

— Elhiszi, ha én mondom neki! Azután, meddig csinájjátok még ezt a komédiát? Ítéletnapig?

— Csak addig, amíg édesapám bele nem egyezik, hogy Zsófi a feleségem legyen...

— Nagyon makacskodik ám az öreg!

— Mintagazda leszek, Pista bátyám... Letromfolom az ellenkezését a dicsőséggel...

Kalla István megveregette a legény vállát. Diópálinkával kínálta:

— Aztán tudod-e, mi a legjobb az egész dologba?... Az, hogy a Zsófi egy kicsit csakugyan kancsi!

A legény arca ragyogott:

— Hiszen éppen ezt szeretem rajta, Pista bátyám...

Pitymallott lassan. Már ébredt az első pacsirta és zengő énekszóval köszöntötte a hajnalt, ahogy hazafelé lépdeltek.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA NÖVEDÉKNAPLÓ 1998 év. 46. 600 sz.
Revízió 199.8.....
Számítógépen

EGY ÉLETKÉPES VADÁSZTÁRSASÁG

ÍGY VADÁSZNAK DIÓSGYŐR-VASGYÁR DOLGOZÓI

Diósgyőr, Hámor, Bükkszentkereszt, Bükkszentlászló határán terül el az a 6600 kat. holdas vadászterület, amelyre valamikor egyszerű földi halandó alig tehette be a lábát. Zárt területnek minősítették, ami annyit jelentett, hogy csak miniszterek és nagyúri vendégeik vadászhattak itt. *Ma ez a pompás nagyvad terület a túlnyomórészt diósgyőrvasgyári dolgozókból álló Diósgyőri Vadásztársaság bérlete.*

Amikor a társaság a bérletet megkapta, bizony alig volt vad a területen. A háborús események keresztül-kasul szántották a Bükkhegységnek ezt a részét és mint *Szőnyi* Józsi bácsi, a vadásztársaság elnöke elmondja, 46-ban még ha kitettek, alig láttak egy-két őzet vagy szarvast. Ma már 5—6 őzet, 6—8 szarvast is látnak egy csoportban.

— Na hiszen olyan is lesz az a vadászterület, ha a kisemberek kezébe kerül — mondogatták a régi úri vadászok. — *Majd kilövik azok egy hét alatt az egész vaddállományt az első szálig!*

Nos a „kisemberek" megmutatták, hogy a vadászterületükön is éppen olyan jól állják meg a helyüket, mint az üzletekben és a politika porondján. Nemhogy pusztították volna a vadállományt, hanem régi, gyakorlott vadász vezetőik útmutatásai alapján *óvták, jelentékenyen szaporították.* A természetes szaporítást persze még régi bevált vadászfogásokkal is segítették, ahogy azt *Szőnyi* bácsi kedves mosollyal elbeszéli. Nem sajnálták a fáradságot és költséget, hogy a terület határának közelében *minél több sózót* állítsanak fel, gondoskodjanak megfelelő mennyiségű etetőről s így csalogassák oda a szomszédos területekről is a sóéhes nagyvadat. Így aztán „egy kis szivárgással" is gyarapodott az állomány.

32 ezer hold: 52 vadász

A diósgyőri nagyvad-területen kívül a társaság még három apróvad-területet bérel: *az edelényi járásban a 100-as számú 9200 holdas és a 14-es számú 5100 holdas, a szerencsi járásban pedig a 28-as számú 7220 holdas apróvad-területeket.* A két első régebben is bérbe adott terület volt, a harmadik pedig Harkányi uradalmához tartozott.

A vadásztársaságnak, amelynek ezek szerint 32.120 hold terület van a birtokában, *52 tagja van.* Elnökük, *Szőnyi* József már éve áll a diósgyőri vasgyár szolgálatában, mint MÁVAG főellenőr és 1905 óta vadászik. Vadászmesterük, *Pobozsni* Tivadar MÁVAG művezető is régi vadász. Mindenki dícséri vadászerényeiért. Lelkiismeretes, kíméli a vadállományt, fáradhatatlan gondossággal készíti elő a körvadászatokat s ómagát sohasem törekszik húsvadászi babérokra, ahogyan egyes kezdők szeretnék tenni, ha *Pobozsni* Tivadar ezeket a hajlamokat le nem fékezné. Mert hát az új vadászok itt jó nevelést kapnak a jó vadászszellemről.

A többi tagok: *Baczur* Mihály ny. vaseszstergályos, vendéglős, *Tömösközi* József műszaki főellenőr, a társaság pénztárosa, *Sztéhlik* Ferenc műszaki főellenőr, felügyelőbizottsági tag, id. *Kalapos* József gépész, ifj. *Kalapos* József műszerész, *Ekker* Vilmos kovács a vasgyári nagykovácsműhelyben, *Bánvölgyi* Béla gépész, *Bánvölgyi* János lakatos, *Beluska* Sándor párttitkárkormányos, *Révay* Rezső vaseszstergályos, *Sebők* István asztalosipari tanviselő, *Majoros* Kálmán lakatos, *Régenbógen* Emil tisztviselő, *Palla* Dezső kovács, *Garamszegi* Sándor erdész, id. *Barna Aladár* ny. tanító, ifj. *Barna* Aladár vegyigyár tulajdonosa, *Kormos* Lajos hengerész, *Szinkovszky* Ferenc tanonctanító, *Guta* Kálmán ács, *Sefcsik* István lakatos, *Orbán* Jószef napszámos, *Zsupán* János asztalos, *Kovács* Gábor sírkőfaragó, *Léránt* Sándor fuvaros, *Alberti* Rezső szövetkezeti üzletvezető, *Róka* Miklós ács, *Mihályfi* Ernő lakatos, *Schön* Mihály esztergályos, *Lengyel* Kálmán esztergályos, *Császár* József volt esztergályos, vendéglős, *Barai* Bene Imre kovács, *Veff* István autó-művezető, *Gaál* Zoltán vasgyári vendéglős, *Szakall* Dénes villamostársasági tisztviselő, *Budinszky* Barna esztergályos, *Tóth* János raktárkezelő, *Bartha* János asztalos, *Novik* Rezső Martin-kőműves művezető, id. *Margóczi* Imre darukezelő, ifj. *Margóczi* Imre lakatos, *Bellei* József lakatos, *Varga* Ede állomáskezelő, *Varga* József lakatos, *Varga* Ignác lakatos, *Juhász* István főművezető, *Hegyi* László lakatos, *Nagy* Béla lakatos, *Lipták* Zoltán művezető, *Tokár* Ferenc vasöntő.

Fejenkint és *évente 250 forintot* fizettek be a tagok a társaság pénztárába s egyelőre több volt az áldozat, mint a haszon. De most nagy az öröm, mert *a kormány az eddigi haszonbérletet mintegy 50 százalékkal leszállította,* úgyhogy például a szerencsi 28-as területért eddig 430 nyúl ára volt a bér, ezután 219 nyúl ára lesz, az edelényi 14-es területért az eddigi 320 helyett 153 nyúl árát kell fizetni.

Szigorú fegyelem

Nagy könnyebbség ez. De még ennél is többet fog jelenteni — meséli *Szőnyi* bácsi —, ha sikerül az a tervük, hogy *az idén a MAVAD-dal befogatnak 5—600 nyulat, ami 20.000 forint körüli jövedelmet hoz.* Ennek egyrészét természetesen a nyúlállomány vérfelfrissítésére fogják fordítani s e célból 160 idegen nyulat vásárolnak.

— No persze akkor sem úgy, ahogy azt egyes társaságok eleinte tették. Volt társaság ugyanis, amelyiknek 2500 nyúl volt a bérleti kötelezettsége s a társaság egyszerre kilőtt 3500 nyulat, azután a kormányhoz fordult segítségért azzal, hogy nincs nyúl a területen. Mi tudjuk, hogy csak az a társaság életképes, amelyik maga teremti meg a vadállományát. Nálunk nem lőhet le senki egyetlen apróvadat, szárnyasvadat sem a választmány által meghatározott és engedélyezett mennyiségen túl. Szigorú a fegyelem!

A tilalmi idők alatt vadászaink nem pihennek. Kijárnak portyára, hogy *irtsák a vad kártevőit, a kóbor kutyákat és macskákat, továbbá a kártékony madarakat.* A lőszerellátásban nincs hiba. Minden tag a könyvecskéjére vásárolhat havonta 300 db töltényt, vagy ennyi töltényhez való lőport, hüvelyt, gyutacsot.

Az új vadászoknak sok mindent meg kell tanulniok a régi vadászoktól, akik vannak bőven a társaságban. *Szőnyi, Révay, Pobozsni, Baczur,* id. *Kalapos, Ekker, Bánvölgyi* Béla, *Beluska, Sebők, Szinkovszky, Sefcsik, Orbán, Kovács, Zsupán, Léránt, Juhász, Szakall* mind gyakorlott puskások, értenek a vad gondozásához, természetéhez, a terület jó kihasználásához és tudják, hogy a jó vadásznak nemcsak az a feladata, hogy minél több vadat kilőjön, hanem a maga élvezete mellett a köznek is használjon.

Róka helyett kutya, nyúl helyett macska

Persze a jó mesterek mellett is előfordulnak esetek, amikről a szenvedő fél nem szereti, ha sokat beszélnek. *Megesett, hogy az új vadász róka helyett társa drága jó vadászkutyáját lőtte le s az sem ritka még, hogy nyúl helyett macska a vadászzsákmány.* A neveket illő tapintattal elhallgatjuk. No meg aztán sok új vadász még türelmetlen, nem várja be, amíg a nyúl a közelébe kerül, hanem *100—200 lépésről rápuskáz.* A nyúl tovább szalad s előfordul, hogy ha megsebesül, jómesse valahol kiadja a párját. Így csak a ragadozók látják hasznát. Ez már nem mulatságos dolog, mert felesleges károkozásról van szó.

De vannak nehezebb kérdései is a társaságnak. És pedig a vasuti forgalomból erősen kieső, távolabbi apróvad-területek megközelítése. Ezt a Mávaut-tól bérelt autobusszal akarják megoldani, ami kissé költséges lesz, de a társaság anyagi helyzetének várható rohamos javulásával ez sem lesz megoldhatatlan.

Nehezebb kérdés az, hogy *a három apróvad-terület egyikén sincs egy vadászházuk sem.* A társaság 25.000 forint költséget irányzott elő három vadászház építésére, de egyelőre fedezetük nincs rá. A költségvetést felterjesztették a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez és remélik, hogy a szükséges 25.000 forintot állami támogatásképpen meg fogják kapni.

Ettől a tételtől eltekintve *a költségvetésük egyensúlyban van és a társaság tagjai bizakodással néznek a jövő esztendő elé, amikor már kifizetődő dolog lesz számukra a vadászat* és nemzetgazdaságunk is hasznát fogja látni a Diósgyőri Vadásztársaság működésének. Az értékesítéssel nem lesz nehézségük, mert a vasgyári fogyasztási szövetkezet minden vadmennyiséget felvesz s ezzel a társaság a vasgyári dolgozók ellátását szolgálja, de valószínűleg jut már kivitelre is, ami igen fontos tétele lesz ismét külkereskedelmi mérlegünknek.

Hajdu Béla

SZEPTEMBER

A szeptember eleji hőség, napsugárzás rövid ideig még nyarat varázsol, de ez nem téveszti meg a költöző madarakat. Már rég elhagyott minket a sárgarigó, az aranymálinkó, de hát neki csak a neve rigó, az igazi rigókhoz semmi rokoni kapcsolat nem fűzi. Azért is csak nagyon rövid ideig érzi jól magát nálunk. Legkésőbben jön és alig, hogy lepottyant az utolsó eper a fáról, máris szedi a sátorfáját és megy messze délre.

A fehérgólyák is készülnek a nagy útra. Sorakozót tartanak a réteken és ezeken a csapatszemléken kíméletlenül kiközösítik maguk közül azokat, akiket a hosszú útra alkalmatlannak találnak. A fecskék is csoportosulnak a táviró huzaljain, ők is készülnek a nagy vándorútra, hogy majd Kisasszonynapja körül útnak induljanak.

Nagy a változás mindenütt! Úgy a rónán, mint az erdőben. A rónaság termését már nagyobb részt betakarította a gazda, csak itt-ott zöldít egy-egy répatábla, meg őszivetés. A tengerifőldeken már megkezdték a törést és a sárgára aszott tengerileveleket az ősz szele zörgeti.

Az erdők sok árnyalatú zöldjét már nem tartja eléggé színesnek a kezdődő ősz. Sokhelyütt vörös és barna színnel tarkítja. A hónap vége felé még tarkábban pingálja a lomberdőket. Nem elégszik meg a vörös sokféle árnyalatával, hanem most már mindenféle árnyalatú sárga színt ad hozzá.

Hajnalonként, esténként ködpárát lehellnek az erdők és patakok völgyei. Ilyenkor tartja nászát a magyar erdő koronás nagyvadja, a gimszarvas.

A szarvasbikák között megszakadt már a barátság. Most már nem játékosan csattan össze agancsuk, hanem komoly páros viadallá válik, ha a másik nem találja okosabbnak a visszavonulást.

Ilyenkor a vadászoknál is nagy készülődés kezdődik. Már itt-ott, kivált az ország déli részein megszólalt a szerelemittas szarvasbikák orgonálása. Cserkészés közben is megügyeli a vadász orrát a rigyetés szaga. Penetrás bakszag biz' az, de ámbraillat a vadász orrának, mint a szarvasbőgés is a legvarázslatosabb zene a vadász fülének.

Ahogy hűvösödik az idő és mikor a hideg őszi esőzések beállnak, egyre hangosabb lesz az erdő. Hol a vágyódó szarvasbika kereső orgonálásától, majd a büszke harcrahívástól, vagy a kielégülést, a győzelmi diadalt jelző bőgéstől visszhangzanak majd az őszi, párás bércek, völgyek.

Szeptember elsejétől szabad már szarvasbikára vadászni. A szarvasállományunk nagyon sokat szenvedett a háborúsévek során, tehát most is a kíméletet kell hagyoztatni. Ne lőjünk minden szarvasra, amelynek fejét agancs díszíti. Lőjük a tovább tenyésztésre egyáltalán nem kívánatos egyebeket. De kíméljük a reményteljes fiatal bikák életét.

A selejtezés nem könnyű feladat. Nagy hozzáértést, sok tapasztalati tudást felételez, hogy valaki igazán ki tudja választani a kiselejtezendőket.

A véletlenül félreismert bikánál már hiába a szánom-bánom: a lelőtt bikát már nem lehet életre kelteni! Pedig nekünk, vadászoknak, az a kötelességünk, hogy céltudatos vadkíméléssel, vadóvással újra benépesítsük a magyar erdőket úgy, hogy sem a mezőgazdaság, sem az erdő annak kárát ne vallja. Ne legyen túlnépes a szarvasállomány, de aztán annál jobb minőségű.

A szarvasbőgésre induló vadásztársaimnak nagyon ajánlom K. G. munkatársunk „A szarvasbőgés" című cikkét, mely lapunk negyedik számában jelent meg. Ebből a kitűnő cikkből láthatja mindenki, hogy a szarvasbőgés nagy művészet, melyet csak hosszú gyakorlat után lehet jól elsajátítani.

Meg kell jegyeznem azt is, hogy apróvadas területen szarvasra vadászni tilos, továbbá azt is, hogy a vadászbérleti szerződés értelmében 2000 kat. holdanként egy szarvasbika lőhető.

Itt figyelmeztetem kezdő vadásztársaimat, hogy nagy vadra lőttek, még az esetben is, ha azt elhibázottnak tudják, aprólékos gondossággal nyomozzák a rálövés helyét. Ezt kívánja a vadászszabály. Sőt elhibázottnak hitt szarvasra, vaddisznóra napok múlva vezette rá a dögszag a kényelmes (mondhatnám fekvőletes) vadászt.

A vadászmesterség megkívánja, hogy a vad kizsigerezését, és egyáltalában, lőtt vad kezelését minden vadász ismerje, még az esetben is, ha ezt a feladatot más végzi. A lelőtt vad kezelésénél, kivált a nagy vadnál, szarvasnál, vaddisznónál, őznél, mindig lelkiismeretesen kell eljárni, nehogy az a közfogyasztásra értéktelenné válljon. Szeptemberben is még sok a dögleség ezektől is nagyon kell óvni a lelőtt vadunkat.

A trofeák helyes kezelése megint egyik feladata a vadászmesterségnek. Csak hozzáértőre bízzuk az agancs lefűrészelését. Hogyha nem egész koponyával őrizzük meg az agancsot, akkor mindig az legyen az irányelvünk, hogy inkább nagyobb koponyacsonttal fűrészeljük le, mint kicsivel.

A vadbőr most komoly érték, tehát ügyeljünk lelőtt vadunk lenyúzásánál is. A nyersbőrt a hús részén besózva, árnyas, de szellős helyen szárítsuk.

A vaddisznók most vígan élnek. Mindenütt terített asztal várja őket. Ki is használják ezt az alkalmat az erdőmenti tengerifőldeken, krumpliban de még szőlőben is tetemes károkat okoznak.De még ott se szokölködnek, ahol a mezőgazdasági terményekhez nem juthatnak. Az őszi erdő sok csemegét ad. Potyog makk a vadkörte, feketélik a földi szeder, a makk férgesen hull már, szóval szedhetik magukra a téli ínséges időkre a szalonnatartalékot.

Szeptember hava a vizslás vadászok hónapja! Most már csak legfeljebb a déli órákban van rekkenő hőség, mely a legjobb vizsla orrát is megviseli. A augusztusi foglyászat közben vizsláink újra belejöttek a munkába, tehát ilyenkor igazi a vizslás foglyászat.

A szántóföldek már kevesebb takarást nyujtanak a foglyoknak, mint augusztusban s így könnyebb a fogoly csapatok megkeresése. A jó orrú, szilárdan álló vizslát messzire kiengedhetjük, magunk meg kényelmesen ballagjunk utána. Még akkor se gyorsítsuk meg lépteinket, mikor vizslánk vágtája hirtelen megtorpan állóra húz, majd szoborszerűen megmerevedve áll.

Az igaz, hogy szeptemberben, kivált vége felé a foglyok tolla már „aranyos", messziről kelnek és menekszire szállnak. Ilyenkor tartják a fogolyhajtásokat. A hajtott fogoly vadászata kitűnő lőgyakorlat!

Foglyászás közben szeptember vége felé — néha messze az erdőktől — kukoricaszárból, kis remizekből csattogó szárnyalással egy galamröpülésű, barna madár kel fel a vadász előtt: erdei szalonka. Az erdők tündér madara ősszel nem oly kizárólagosan erdei madár, mint tavasszal. A fent leírt helyeken is található egy-egy példány és bizony nem egy kezdő vadász nem ismeri fel első pillanatra.

A fogolyállományra vonatkozólag nagyon eltérő jelentéseket kapunk. (Sajnos, nem eleget.) Tehát egy panaszlanatig sem szabad megfelejtkeznünk a vadvédelemről. Irtsuk a szarkát, szürke varjút, ne kíméljük a kóbor kutyát, az elvadult házi macskát.

Foglyászat közben a letarolt földeken gyakran találkozhatunk a legapróbb gyilkossal, a menyéttel. Ne sajnáljuk tőle a töltényt! A menyét a fogolyállomány egyik legnagyobb veszedelme!

A vízi vadászat is egyre változatosabbá lesz! Lassan megindul a madárvonulás. Északi költözőink jönnek, délre távozók mennek. Esténként, éjjelenként darúkrúgás, szélkiáltók fuvolázása hallik le hozzánk, amibe nemsokára beleszól a vetési ludak gi-gá-ja és a lilikek li-li-gezése. Itt van már az ősz!

VADÁSZATI KIÁLLÍTÁS PÁPÁN

A „Pápa Ünnepi Hete" kiállításai között nagy sikere van a MALLERD vadászati kiállításának, mely nemcsak szórakoztató, hanem tanulságos is. Az új vadászok szemléltető képet nyernek itt a szarvasagancs fejlődéséről, a selejtezendő őzekről és sok más kérdésről, amit a gyakorlatban követniök kell.

A vadászat 20 parancsa

1. Mielőtt vadászatra indulsz, vizsgáld meg otthon egyvered, nehogy a terepen vedd észre, hogy azt nem használhatod.

2. Vigyázz, hogy otthon ne felejtsd a töltényeket, mert a puskát biztosan nem felejted otthon.

3. Kanra soha se lőjj szembe, mert megtörténhetik, hogy a lövés célt téveszt és elárulod magad. Várd be míg a lövés irányában keresztben áll és célozz a borjára, mert ez a legjobb és legbiztosabb lövés.

4. Lesben mozdulatlanul állj, hogy a vad előtt fák, vagy cserjének tünj fel.

5. Ne hagyd el az állást, amíg erre jelet nem kapsz.

6. Midőn a lőállásba mégy, figyeld merről fuj a szél.

7. Fegyvered csak akkor készítsd elő, mikor egyenesül maradtál az állásban, de mindig zaj nélkül.

8. A hajtás befejezése után először szedd ki a töltényeket és csak azután indulj a gyülekező helyre.

9. A töltésnél és a töltények kiszedésénél mindig csövel lefelé tartsd a fegyvert.

10. Ha vadásztársaid között van olyan, aki töltött fegyverét vízszintesen tartja, figyelmeztesd, hogy tartsa ég felé.

11. Általában az erdőben mindig halkan beszélj és ne kiabálj mert a vadnak a hallása jobb, mint az emberé.

12. Életveszélyes mély vízbe soha se menj, ha nem vagy jó úszó.

13. Nagyvadnál csak olyan esetben állj ki éjjeli lesre, ha saját magadban bízol.

14. Befagyott tavon, vagy folyón vadászni mindig veszélyes.

15. Ruházatod télen melegítő szőrme, nyáron vékony, könnyű legyen, tavasszal és ősszel végy magadhoz vízhatlan köpenyt.

16. Induláselőtti napon jól tápláld kutyádat, de indulás előtt semmi nehezebb ételt ne adj neki.

17. Puskaporod mindig száraz helyen őrizd.

18. Fegyvered csak tiszta olajjal tisztítsd és soha sem illatos zsírokkal, mert a vad megérzi ezeket az illatokat.

19. Ragadozókat mindig pusztítsd.

20. Ha megsebesítetted a vadat, adj neki időt arra, hogy megbetegedjen, tehát ne üldözd mindjárt.

Hirdetőinknél hivatkozzunk a „MAGYAR VADÁSZ"-ra

SZARVASBIKA ÉS IGAZVADÁSZ

Rövidülnek a napok, rozsdásodik a gesztenyelomb, sürgönydróton sorakoznak a fecskék, versenyt hegedülnek a tücskök — végét járja a nyár.

Valami különös nyugtalanság fogja el a vadászt. Sajátságos sajgó szorongás jelentkezik ilyenkor, olyan ünnepvárás-féle, hiszen itt a szeptember, a szarvasbőgés ideje! Hamarosan újból megszólalnak a bikák.

Ezidén kevés magyar vadászembernek lesz alkalma a bőgő szarvas orgonaszavában gyönyörködni, s még sokkal kevesebben lesznek, akik erdeink koronás vadjára fegyvert is foghatnak. S ez nem rajtunk fog múlni, hanem tisztára a szarvasokon. Mert hiszen mi vadászok megszaporodtunk, szarvasaink ellenben — keservesen megesappantak! S hogy idővel majd ismét felszaporodhassanak, hogy az eljövendő szeptemberek folyamán egyre többen és többen részesülhessenek e legszebb vadászáldásban, ez most kizárólag rajtunk, magyar vadászokon múlik. Mégpedig vadszeretetünkön, mértékletességünkön, hozzáértésünkön, egyszóval azon, hogy vadászemberek vagyunk-e, vagy csupán „puskások". Mert hiszen azt a nagyfene szarvasbikát oldalbalőni, ahhoz nem sok tudomány kell, azt még az is meg tudja tenni, aki először fog puskát életében. Maga a lövés tehát, a szarvasvadászathoz szükséges sokféle tudnivaló közül, a legeslegkönnyebb, s egyúttal talán a legkevésbé fontos is.

Sokkal nagyobb fontosságú ennél a „nem lövés", vagyis az, hogy melyik szarvasra ne emeljünk fegyvert. Hiszen ez régen, a hajdani bő vadállomány idején is elsőrendű kérdés volt, hát még milyen elsőrendű ma, amikor kevés a vadunk, amikor az a vágyunk, a tervünk, hogy ismét legyen, amikor minden oktalanul ellőtt szarvas pótolhatatlan veszteség, a nemzeti vagyon károsítása!

Most tehát, mikor az a néhány szerencsés vadász nekiindul a szarvasbőgés ünnepére készülődő szeptemberi erdőnek, engedjék meg, hogy a szokásos „vadászáldás"-on kívül, néhány útravaló sort küldjünk nékik, egyúttal vadász-szívük jóindulatába ajánlván megtépázott szarvasállományunk kíméletre és segítségre szoruló maradékát.

Azzal bizonyára mindnyájan tisztában vagyunk, hogy a kímélendő bika — bármilyen legyen is az állomány — mindig sokkal több a lelőnivalónál. És minél ritkább, minél fogyatékosabb az állományunk, annál kisebb a lelőhető bikák arányszáma, annál elnézőbbeknek kell lennünk még az esetleges hibás bikánkkal szemben is, hiszen még az is jobb a semminél! Mert ma a legelső, legfontosabb feladatunk: a leromlott állomány számszerű feljavítása. Ma tehát, amikor jóformán csak hírmondói lézengenek szarvasaink egykori dicsőségének — hiszen alig 25%-uk vészelte át a világégést — a lehető legnagyobb csinján bánjunk a lelövéssel! Csakis kivételes esetben, csakis alapos, minden kétséget kizáró okkal szólaljon meg a szarvasvadász puskája! Ha pedig mégis lövésre szánjuk magunkat, elsősorban csak komoly kifogás alá eső, állományunkra nézve határozottan káros, fajrontó bika elejtése legyen a célunk.

a) Ha feltűnően leromlott, nyilvánvalóan beteg, esetleg vadorzó lövését sínylő szarvassal találkozunk, azt bátran meglőhetjük, még agancsára való tekintet nélkül is.

b) Nyugodt lelkiismerettel lelőhetjük az ú. n. „gyilkos"-agancsú bikát is, főképpen ha már középkorú vagy öregedő, tehát kártékony agancsát a bőgés alatt örökíti. A „gyilkos"-ok legismertebb alakjai: a hosszú, hegyes dárdában végződő nyársas, villás, hat-, esetleg nyolc-ágú szarvasok. Veszélyes, tőrszerű fegyver az ilyen agancs, melynek viselői nagyon is tudatában vannak harci fölényüknek. A „gyilkos" szarvas csakhamar megférhetetlenné, verekedővé válik, össze-vissz villázza, gyakran halálrasebzi legszebb agancsú ellenfeleit, könnyen elveri csapatjától a törzsbikát, tehénhez jut, kártékony hajlamosságát nyakló nélkül örökíti.

c) Meglőhetjük ezenfelül — amennyiben kellőszámú megfelelő bikánk is van — a feltűnően meredek, szűk állású agancs viselőjét. Az ilyen ugyancsak vereke természetű szokott lenni, következőleg több tehenet borít a többi bikánál.

d) A hiányzó szemágú, vagy feltűnően csök szemágú bikát is kiselejtezhetjük, de csak akkor, előzőleg meggyőződtünk arról, hogy szemágán hiánya nem egyszerű törés eredménye, mert hiszen törött aganccsár, vagy ág, nem hiba, a következő agancson nyomtalanul eltűnik.

e) Ugyancsak bízvást ellőhetjük a hanyatlásn indult, ágavesztett, „visszarakott" öreg bikát is. ilyennek aganca többnyire hajlott, tekered aszimmetrikus, szárainak alsórésze feltűnő vastag, vés ága gyakran lekonyuló, girbe-görbe. Azonban ilyennél is mindig figyelemmel kell lennünk ar vajjon agancsának hanyatlása valóban öregség va csak egyéb körülmény (sérülés, nélkülözés) követk ménye-e?

f) Végül bátran kiselejtezhetjük az olyan nyárs (dárdást, Spiesser-t), melynek aganca szept. 20-a el már tiszta. Az ilyen nyilvánvalóan második agancs hordja már, érdemes bika tehát aligha válhat belő Ugyanis az elsőagancsú dárdás csak szept. legvégé okt. elejére végez az aganchántással.

Ha pedig szép, jókoronájú, javakorabeli bika ke elénk, ne hamarkodjuk el a lövést! Alaposan g doljuk meg, s hacsak lehet, igyekezzünk azon a szar son valami kifogásolnivalót, valami „mentőkör ményt" felfedezni, melynek következtében megkegy mezhetünk neki. Mindig eszünkbe legyen, hogy ki gástalan, golyóra-érett bika — csak öreg bika lehet. bikáinkat tehát hagyjuk megöregedni, adjuk n nekik a kellő időt, a szükséges esélyt, tehetségük bizonyításához, agancsuk teljes kifejlődéséhez, adju nekik alkalmat, hogy szép agancsukat minél tová örökíthessék. Ne szédüljünk meg az ágas-bogas ko nától, ne kapkodjunk mingyárt fegyver után, ha va melyik bikánk nagynehezen kitolta azt a negyed ötödik koronaágát. Nem az ágak száma a fontos, nem az, hogy vajjon golyóra érett-e a bika, agan vajjon elérte-e képességének tetőfokát, ami rendszer csak tízéves koron felül szokott bekövetkezni.

Valahányszor pedig bizonytalan esettel áll szemben, ha kételkedünk, vajjon ellövendő-e az el tünkálló bika vagy sem — máris kegyelmezzünk n neki, tegyük el jövő esztendőre, adjunk neki tová próbaidőt. S ha netán mégis nagyon viszket a muta ujjunk, ha be akarjuk magunknak bizonyítani, hog bikát meglőhettük volna, ennek sincs akadálya: e szerűen nem nyitjuk ki puskánk biztosítékát, zárt fe verrel lőjjük meg a bikát. Szépen megvárjuk, n megnyugszik bennünk a becserkészett bika láttára gyorsult szívverés, meghúzzuk a gyorsítót, türelm kedünk, míg alkalmasan keresztbefordul a szarv nyugodtan célbavesszük a vállapját és — megérint a ravaszt. Csett! — A bika tán észre se veszi, nyug tan bőg tovább, mi pedig tudjuk, hogy — nyitott b tosítóval — meglőhettük volna! Kíméletességet, tart kodást tanul így a vadász. Az élvezet nagyrésze i is a miénk, sőt ráadásul még a bika életének is m kegyelmeztünk. Az ilymódon vállapon lőtt szarv sokkal nagyobb becsületére válik a vadásznak, sok előbbrehelvezi őt az „igazvadászok" lajstromán a va ban elejtett szarvasnál!

Vigyázz a puskával, mindig úgy tartsd, mintha töltve volna!

MIT ÁRUL EL A SZARVASNYOM?

A passzionátus vadászok legnagyobb része, de a hivatásos vadászok bizonyos százaléka is híjával van a különböző vadféleségek nyoma tökéletes ismeretének. Pedig a területünkön tartózkodó vadról nemcsak annak látása, hanem gyakran annak nyoma és jelei után szerezhetünk csak tudomást. Nem kevésbé ad a nyom biztos támpontot a vad erősségének megítélésében is, így időszerű, hogy a közelgő szarvasbőgési évad előtt a szarvas nyomát és jeleit, hacsak kivonatosan is, ismertessük és megismerjük. A területünkön tartózkodó vagy beálló bikáról megbízható tájékozódást nyerhetünk nyomának biztos ismerete birtokában és hasonlóképpen a sebzett és nem helyben marasztott vad utánnyomozásában is a ki-kihagyó vércsapa mellett, különösen véreb hiányában, a nyom ismerete és követése az egyetlen segítségünk.

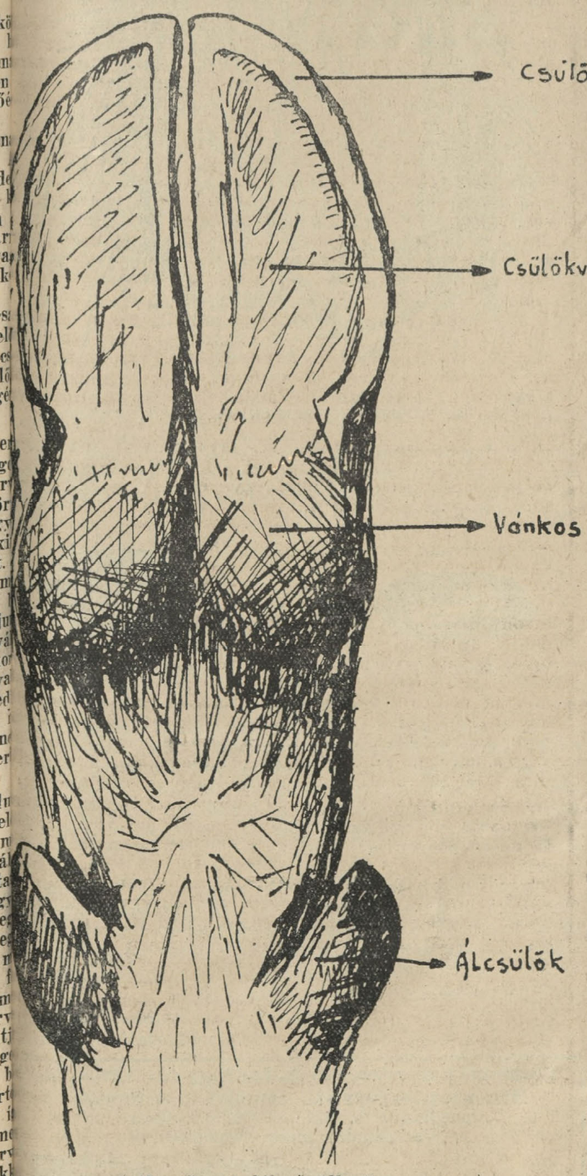

1. ábra. Szarvasbika csülke (term. nagys.)

A nyom ismereténél leglényegesebb az egyetlen lépéslenyomatból való pontos megítélés, mert a gyakorlatban ritkán fordul elő — kivéve a havas időszakot — hogy a lépéssorozat egyes nyomképeit egymásutánban pontosan követhessük, mert a cserkész- vagy kocsiúton átmenő, dagonyában tartózkodó vadnak csupán egyes nyomait találjuk tisztán és kivehetően lenyomódva. Ezért legelőször a szarvas csülkével ismerkedjünk meg. A mellékelt ábra minden hosszas magyarázatnál többet mond. (1. ábra.)

Kevesen tudják, hogy a csülkös vad első lábának csülke nagyobb a hátsó lábénál. Ha a vad lépésben megy, általában a hátsó lábával majdnem pontosan belelép az első láb nyomába. Kivételek azonban különösen a szarvasbikánál vannak, olykor a tehénnél is, a vemhesség utolsó időszakában, amikor a lépésben haladó vad nem lép pontosan a hátsó lábával az első nyomába. Láthatjuk tehát, hogy a lépésben menő csülkösvad egyetlen nyomképe két egymásután következő láb egymás nyomába való lépéséből keletkezik. Az egymásután következő lépésekből áll a nyomsorozat. A nyomsorozatnál megkülönböztetünk lépéshosszúságot és terpesztést. (2. ábra.)

2. ábra.

Az egyes nyomképnek ugyanúgy mérhetjük a szélességét és a hosszúságát is. Ennek a méretnek az ismerete azért lényeges, mert gyakran, főleg elmosódott nyomoknál vagy a nyomméret, vagy a lépéshosszúság és a terpesztés adhatnak a vad nemének felismeréséhez támpontot.

A szarvasbika nyomának ismeretére főleg két ok miatt van szükségünk:

1. hogy megtudjuk különböztetni a bika nyomát az erős vadkanétól,

2. hogy a bika nyomát össze ne tévesszük a tehénével.

A vaddisznó alacsonyan tűzött hosszú álcsülkeinek lenyomódását puha talajon — mondhatni — minden esetben láthatjuk. A szarvasbika magasan tűzött kerekded lenyomatot hagyó álcsülkei csak vágtában nyomódnak a talajba és míg a vaddisznó álcsülkeinek lenyomata félholdalakú és közvetlenül a csülök-vánkos lenyomata mögött szélesen helyezkedik el, addig a szarvasnál a lenyomat kerekded, a vánkosoktól távol nyomódik le és nem kisebb a vánkosok külső vonalánál.

A szarvasbika nyoma a tehénétől a következőkben különbözik:

A bika lépéslenyomata szélességben és hosszúságban észrevehetően nagyobb, mint a tehéné. Csupán a másféléves nyár-

sas bika őszi lépéslenyomata hasonló nagyságú mint az öreg tehéné, később már jóval nagyobb. Öreg tehén és nyársas bika lépéslenyomata cca 6 cm széles és 7 cm hosszú, idősebb bika nyoma cca 7 cm széles és 8 cm hosszú (fűzérradványi méréseimből).

Ezen adatok természetesen vidékenkint változók, ugyanígy a lépéshosszúságok méretei is. A kárpáti bika lépéslenyomata elérheti szélességben a 11 cm t is! (Nadler mérése.) A lépéslenyomatok képeit lásd: 3 és 4. ábra.

A bika lépéshosszúsága is lényegesen nagyobb a vaddisznóénál, de a szarvastehénénél is, valamint nagyobb a terpesztése is.

A bika csülkei tompábbak, vánkosai kerekebbek és jellegzetesebbek, mint a tehéné, a láb két belső csülök falát jobban egymáshoz szorítja.

A tehén csülke tehát jobban terpeszt, lépéslenyomata hosszúkásabb, míg a bikáé kerekded. Lépésben a fiatalabb bika és a tehén általában hátsó lábával pontosan az első nyomábalép. Különösen áll ez a tehénre.

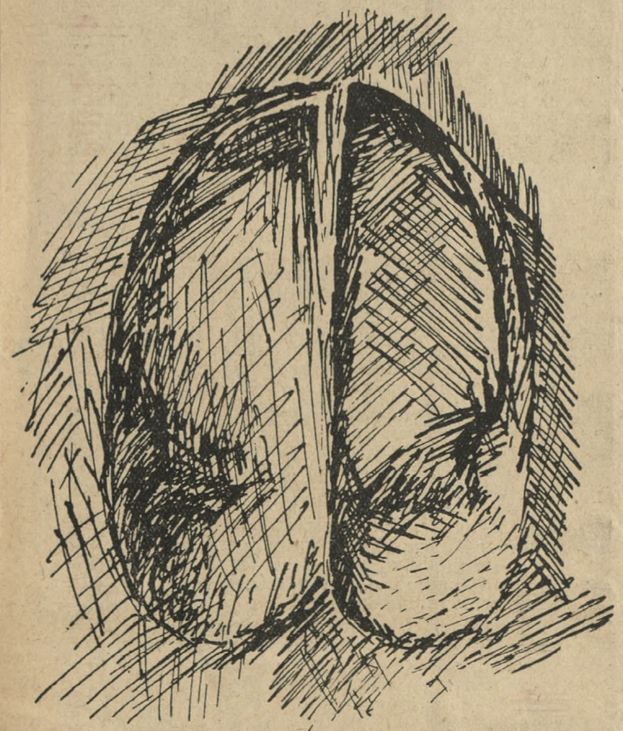

3. ábra. Szarvasbika lépésnyomata. (Term. nagyság.)

Kölyökbika a hátsó lábával az első lábának nyomát kissé túllépi, ilyenkor négy vánkosnak a lenyomata látható. Ha a bika hátsó lábával az első nyomához kissé oldalt kifelé lép, a keresztlépés áll elő, ezt a bika főleg a döhérség idején teszi, eseteg a hátsó lábával egészen az első nyoma mellé is lép.

A tehén keresztlépést csak a vemhesség utolsó stádiumában tesz.

Öreg bikák nyomának jellegzetessége az ú. n. visszamaradás, mikor a hátsó láb lenyomata az első láb lenyomatától kissé (2—3 cm) visszamarad. Ezt a tehén is csinálja néha, de csak a fentebb említett időben.

A bika a haladás irányához viszonyítva csülkeit kifelé fordítva nyomja le, a tehén kevésbé.

A területen tartózkodó bika még a következő jelek kel árulja el magát: találunk lehántott kérgű fiatalabb fácskákat, melyekhez a bika agancsát dörgöli, hogy az agancs háncsától megszabaduljon. Találunk később agancsa által lecsapkodott és törtdelt ágakat, az ezekhez való csapkodás és dörgölés következtében összelódnak ki az ágvégek. A dagonyázó bika gyakran agancsát is beleüti a dagonya sarába, ott hagyja annak lenyomatát is, valamint a bika jellegzetessége az is,

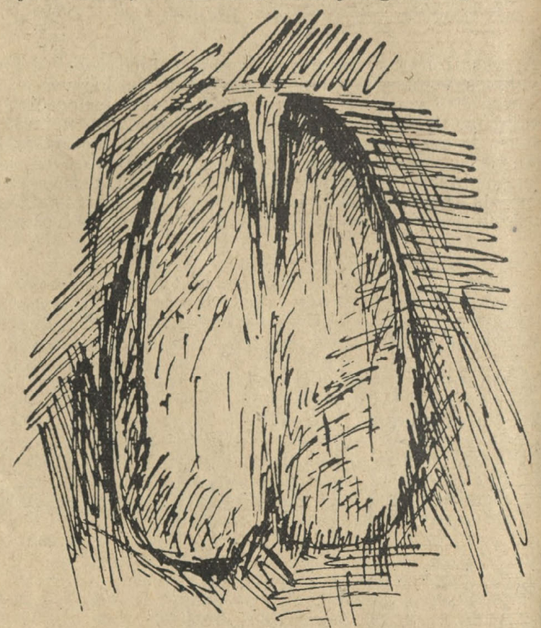

4. ábra. Szarvastehén lépéslenyomata. (Term. nagyság.)

hogy a dagonyában, vagy egyéb fekhelyén felálláskor egyik lábával annak közepébe lép. Jellemző még a bika hullatéka is, mely a tehénétől alakjában és nagyságában is különbözik. (5. ábra.)

Szarvastehén hullaték

Szarvasbika hullaték

(5. ábra.)

Ezek volnának röviden összefoglalva azok a tudni valók, melyeket a szarvas nyomáról minden nagyvadas hivatásos vadásznak, de minden vadásznak is tudnia keellene. Természetesen minden elméleti tudás csak akkor ér valamit, ha azt a területen való tanulással és gyakorlattal egészítjük ki, mert minden vadászati tudás alapja az állandó megfigyelés és a kinti praxis.

Igazi vadász feladata pedig nem a vad lelövésében merül ki, hanem elsősorban a vad ápolása, szeretete és életmegnyilvánulásainak megfigyelése legyen főfeladata, a helyesen, és jólkezelt állományból aztán kiveheti a megérdemelt részét.

Füzérradvány, 1948 augusztus 22.

Rácz Sándor
vadászati felügyelő

Engedélymentes 4.5 m/m légfegyver 328.- Ft
Riasztópisztolyok. sportcikkek, sportdíjak, horgászati és vadászati felszerelések.
Vadcsapdák ismét kaphatók.

ZUBEK, Budapest, IV., Muzeum-körut 29
Telefon: 180-167

MIHÁLY: Meséld csak el Gábor, hogy is volt azzal a rókával...

GÁBOR: Elmondom, ha fizetsz egy fröccsöt...

MIHÁLY: Fizetem a fröccsöt.

GÁBOR: Az más. Hát az úgy volt, hogy a róka mindig ott ólálkodott a ház körül és már elvitt vagy négy tyúkot. Azt mondja az asszony: Hallod-e Gábor, szép kis vadász vagy te, ha a róka így kifog rajtad.

ISTVÁN: Mert a róka ravaszabb, mint a vadász.

GÁBOR: Várj csak! Egyszóval fogtam a puskát, kora hajnalban lesbe álltam. Szép napfölkelte volt, el kellett bujnom, hogy a róka meg ne lásson. Besompolygott csöndesen a kerítés alatt, odaosont a tyúkokhoz. Emelem a puskát, durr, rálövök. Erre mi történik? A róka uccu megfordul, elsiklik mint a gyík, már nincs sehol!... Csak a tyúk maradt ott, éppen a nyakát találtam el szegénynek... Kérem a fröccsöt!

MIHÁLY: Ohó! Hát a végét miért nem mondod el?

GÁBOR: Milyen végét?

MIHÁLY: Hogy mit kaptál ezért az asszonytól?

GÁBOR: Akkor inkább nem kell a fröccs. *(Nevetnek.)*

JÁNOS: Ez semmi! Velem egyszer az történt...

MIND *(nevetve lehurrogják):* Nem vagyunk rá kíváncsiak!

FERENC: János biztosan azt akarja elmondani, hogy mért nem lett mintagazda.

ISTVÁN: Mert azt is elpuskázta!

MIHÁLY: Valahogy így állhat a dolog, mert itt van András barátunk, aki sohasem hibáz és lám, csakugyan mintagazda lett.

ANDRÁS *(csendesen pipázgat):* Nem azért ettem István is élmunkás, pedig csak kezdő vadász.

ISTVÁN: A demokráciának köszönhetjük, hogy a grófok meg a szolgabírók helyett mink vadászunk...

JÁNOS: És most élvadász akarsz lenni! András meg mintavadász!

MIHÁLY: Az igazság az, hogy András máris mintavadász. Csakhogy keveset beszél. Hogy állunk nálatok a foglyokkal, András?

ANDRÁS: Tegnap néztem meg, kint voltam a határban. Elég sok fiatalt elpusztított az árvíz. Nem is engedjük meg nálunk, hogy lőjék, hadd szaporodjanak tovább.

FERENC: Nálunk annál több van. Annyit lőttünk, hogy Dunát lehet velük rekeszteni.

JÁNOS: Akkor nálatok el kell rendelni a fogolybeszolgáltatást! Mert a beszolgáltatási verseny jól sikerült. Az újgazda megmutatta, hogyan kell jó példával elöljárni... Így kéne a fogollyal is...

MIHÁLY: Igazad van! De mit szólnának ahhoz a fogolyhoz, amit te lőttél a multkor?

JÁNOS *(megzavarodik):* Melyik fogolyról van szó?

MIHÁLY: No látod, ezt meséld el! Ezzel dicsekedj!

JÁNOS: Nem szoktam dicsekedni.

MIHÁLY: Nem ám, mert ebben egy szép találós kérdés van! Mondd meg csak szépen, hogy mi az: ha tálövök fogoly, de ha leesik: fácánesirke! Mert fácánsirkét lőtt a mi János barátunk és hogy mit kapott ezért, azt nem akarja elmesélni! *(Nagy nevetés, János magyarázkodni akar, de nem engedik szóhoz jutni és tódáman koccintanak.)*

ISMERD MEG
A RAGADOZÓ MADARAKAT!

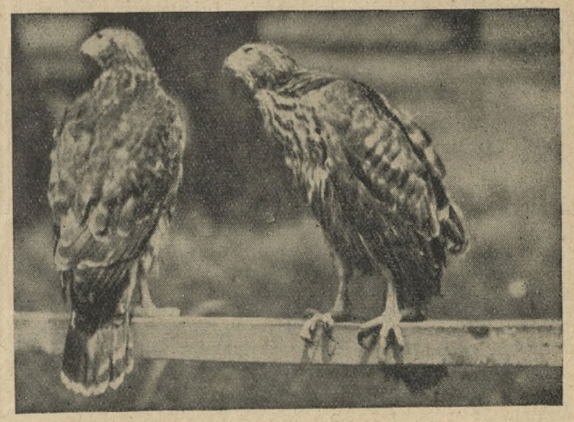

FIATAL HÉJJÁK

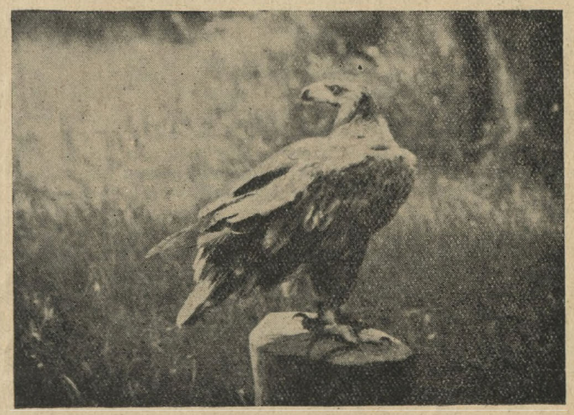

SZIRTI SAS

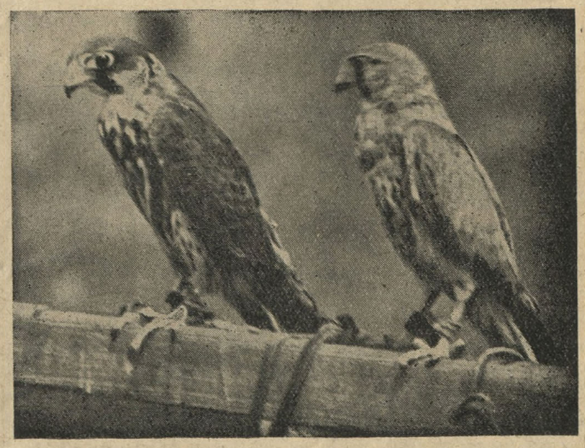

Baloldalon: KABASÓLYOM Jobboldalon: VÖRÖS VÉRCSE

Rohammunkával folyt a kóbor-kutyák, cókák és macskák irtása

Új vadászok nőnek fel a zámolyi kisparasztok társaságában

Simogató napsütés csillog a fejérmegyei *Zámoly* község dimbes-dombos vidékén. Messziről idekéklik a Vértes hosszú, laposan elnyúlt tömege. 4—5 éve még elegáns vadászruhás arisztokraták, monoklis grófok járták ezt a vidéket, nagy körvadászatokat rendezve, melyen a paraszt csak mint hajtó szerepelt. Ma már egyszerű, nyiltarcú parasztok, kisemberek járják a mezőt, „szellőztetik a puskát": *a Zámolyi Vadásztársaság.*

Balogh Sándor, a társaság fiatal elnöke a községházán dolgozik, mint kistisztviselő.

— *Vadásztársaim mind parasztok, újgazdák* — mondja. — *Egy-két iparos van köztünk. A megyében ebben a vadásztársaságban van a legtöbb újgazda.*

Bíró József nevetve teszi hozzá:

— *Ha azelőtt vadászatot akartam látni, elmentem hajtónak s két pengőért egész nap hajkurászhattam a nyulakat. Ma már megvan a puskám, meg a vadászjegyem s akkor megyek vadászni, amikor akarok.*

— *Vagy inkább, amikor lehet!* — vág közbe Balogh Sándor. — Mert sajnos, még egyelőre nincs annyi vadunk, hogy szabadon vadászhassunk.

A háborúban sok elpusztult, s így először tenyészteni, nevelni kellett a vadakat, hogy aztán lehessen mit lőni.

Most inkább csak apróvadjaink vannak: nyúl, fogoly, fácán. Ezek is olyan kis számban voltak még két éve, hogy alig lőhettünk egyet-kettőt. A fősúlyt a vadszaporításra helyeztük.

Zólyomi József csizmadia folytatja:

— Mert az igazi vadász szereti az állatokat. És ha a vadászszenvedélyét ki akarja elégíteni, ápolni is kell őket. Ugye mennyit etettük a télen is a nyulakat?

A fiatal *Moór* László, aki az idén vált be katonának, rábólint:

— *És milyen rohammunkával mérgeztük a rókákat, kóbor kutyákat és macskákat.* Mert ezek ellenségei az apróvadak kiesinyjeinek, különösen ha nagyon elszaporodnak. A front alatt nálunk a kutyák-macskák kimenekültek a zajos faluból és kintragadtak az erdőn, mezőn. Még a lövészárkok lyukaiban is találtunk macskakölyköket.

Szakértelemmel, lelkesen magyarázzák a régi „úri passzió" mesterfogásait a hajtókból lett vadászok.

Reiter László, a társaság vadászmestere, hat holdas újgazda, régebben is vadászott, de csak nagyritkán.

— Azelőtt — mondja sokat kifejező kézlegyintéssel — hiába próbálkoztunk mi parasztok. Bizony, fájt a szívünk, hogy nem üzhettük ezt a gyönyörű foglalkozást. Mindig „elfürészeltek" bennünket.

Egyszer összeálltunk valami huszan s ki akartunk bérelni egy kétszáz holdas területet a községházán: 35 mázsa búzába került volna.

Dehát hol volt nekünk akkor 35 mázsa búzánk? Hiszen még földünk se volt! Továbbra is a Merán grófi birtok bérlője, meg a gróf, rendőrfőtanácsos, katonatisztek, meg egyéb ilyen méltóságok vadásztak ezen a területen is.

Felkapja a fejét.

— *Igaz is! Egyszer mégis vadászhattunk, megengedte a gróf. Azért, hogy egyúttal őrizzük a pincéjét, méhesét, meg a szőlőjét. De rövidesen visszavette, mert egy Öhlmann nevű kedvence kérte el tőle.*

Régi emlék ez, ma már vége. Most, akiben lobog a vadászszenvedély, könnyen vállára kaphatja a puskát akkor is, ha nincs sok pénze. Egy követelmény van csak: demokratikus, józan, becsületes ember legyen s akkor kap vadászjegyet s kedvére vadászhat a társaság 7200 holdas vadászterületén.

Moór György, *Moór* László, a 66 éves *Hart* Ignác, *Cseh* Simon József, *Lukács* Pál, *Lukács* Ferenc, *Pozsgai* János, *Bene* István, *Bíró* József és még sokan a társaság 21 tagja közül: újonnan földhözjuttatott újgazdák, csak mint hajtók nézhették azelőtt a puskás nagyurakat.

Reiter László megjegyzi:

— És a vadásztanak ez a megközelíthetetlenség okozta sokszor az orvvadászatot is. Mert a szegény ember is akart vadászni. Igaz, hogy a törrel, hurokkal, hálóval vadászókat elítélem ma is. A csellel való vadfogás nem méltó a vadászhoz!

No de a zámolyiaknál amúgy sem fordulhat elő az orvvadászat. A vadásztársaságok tagjai nappal a mezőn dolgoznak s észrevesznek mindenkit, aki rossz ban sántikál.

— *Ez az új vadásztársaság* — folytatja a vadászmester, aki a társaság legjobb lövője is — *még javarészt kezdőkből áll, akik el voltak zárva azelőtt fegyvertől. Sok nevelnivaló van még bennük, de a öregebb vadászok állandóan tanítjuk, oktatjuk a fiatalokat.*

Új vadászgeneráció nevelődik ki így a zámolyi kisparasztokból. Egymás mellett állva, egymást tanítva, nevelve vadászszellemben is felülmúlják már az úri világ luxusvadászait.

Igazi vadásztársaság!

Ott laknak Zámoly község apró kis parasztházaiban, melynek cseréptetejét pirosra festi a Vértes mögött lenyugvó nap.

Bartos László

FELHÍVÁS!

Az Országos Vizsla Club, Magyar Vizslák szakosztálya felhívja a tenyésztők figyelmét, hogy a magyar vizslakölyköknek farkát olyképpen kurtírozzák, hogy a teljes farok egyharmadrésze maradjon meg.

A jövőben kurtírozatlan farkú magyar vizsla kiállításainkon nem vehet részt. E feltétel az 1948 I. 1-e után született magyar vizslákra vonatkozik.

Párkányi Zsigmond

FIGYELEM!

Minden vadásztársaság vadőrei részére megküldjük lapunkat.

A Szövetségünk Elnöksége úgy döntött, hogy a vadőrök lapjait a társaság köteles fizetni. Ezen lappéldányszámokat tagdíjilletményi áron kapják a társaságok, azaz egy vadőr részére 3 hónapra 6 Frt-ért. Kérjük, hogy ezen összegeket a legsürgősebben fizessék be Szövetségünk 6127-es postatakarékpénztári csekkszámlájára.

A csekklap magánközleményi oldalára tüntessék fel, hogy „Vadőri lapbefizetés".

Vadász- és sport-cipők készítése és javítása
Rónai István cipészmester
Budapest, IV, Váci-u. 45

Hogyan FOGLYÁSSZUNK?

Augusztus 15-én az egész országban vidám vadászok jókedvű csevegése hallatszott. Aki csak tehette, kiment területére, hogy a foglyászásnak — szerencsére éppen vasárnapra eső — első napját kint a határban tölthesse és — módjával — megkezdje a fogolyvadászatot. Hogy miért módjával? — Mert az igazi vadász, a jó vadászgazda a vonatról leszállva nem áll meg az első kukoricásnál és hajtja, lövi a foglyot vakulásig, hanem először lehetőleg minél nagyobb részt jár le kutyájával, vagy fésüli át hajtójával, és végérvényesen tiszta képet nyer területének fogolyállományáról. Csatlakozzunk csak a jó vadászgazdához, mit is csinálunk „odakint"? Számbavesszük hol, milyen csapataink vannak. *Megjegyezzük, hol vannak még fejletlen csapataink — ezeknek helyét esetleg otthon maradt vadásztársainkkal is közölnünk kell — s ezekre magunk szabunk magunknak még 2—3 hetes tilalmi időt; meggyőződünk róla, melyik részen van bőségesen foglyunk, melyik részen gyérebb a fogolyállományunk, s ami ugyancsak fontos — amint azt lapunk előző számának „Fogoly" cikkéből olvashattuk — tájékozódást nyerünk az egyes csapatok hozzávetőleges létszámáról.*

„Csak módjával"

A vadászterület nem baromfiudvar, ahol a gazdasszony minden egyes darabját pontosan megszámolhatja, tehát a fenti számbavétel sem lehet egészen pontos, és lehetséges az, hogy *területünk egyes részein majd csak a vadászidény közepén vagy végén — esetleg még akkor sem — bukkanunk rá egyes csapatokra.* Ez azonban mit sem von le a tájékozódás szükségességéből, illetve annak értékéből, mert az utólag fellelt csapatok mindenkor örvendetes többletként könyvelendők el, a tájékozódás alapján pedig megállapíthatjuk, hogy miként is sáfárkodjunk fogolyállományunkkal. Természetesen — hiszen nem vagyunk önsanyargatók — kerül már fogoly aggatónkra az első kirándulásop is és így „módjával" vadászva is jól elszórakozunk, de nem kötünk ki mindjárt az első „jófoglyos" részen, hanem igenis minél többet járunk be területünkből, és bizony sok ujdonságot látunk.

Például ott a harmadik dülőben, a „kiserdő" mellett tavasszal sok fogolypár fészkelt, és most mégis kevés és kis létszámú csapatot találtunk. Igen ám! De tizesével, huszasával szállnak fel a szarkák innen is, onnan is. *„Tökéletesebb mérgezés, gondosabb ragadozóirtás"* — jegyezzük fel magunknak a jövőre és bár késői elégtételként — nyomban „leszólítunk" párat a hosszúfarkú tojásrablókból.

Amilyen védelmet nyujtanak apróvadunknak a területen lévő kis erdők, csenderesek a dermesztő téli fagyok, hófúvások idején, olyan veszedelmet is jelentenek számára, ha tavasszal az előírt mérgezést nem végezzük megfelelően és a kártékony irtását elhanyagoljuk.

Arrább a falu alatt ugyancsak szépen fészkeltek foglyaink s most mégis alig van ott csapatunk és azok is csak 6—10 darabból állanak. Mi lehet itt? — tünődünk magunkban, de már — szinte reflexszerűen — vállnál is van a puska s egy nagy tarka kandur rugdossa a végsőket egy töklevél alatt. Odébb egyik vadásztársunk ugyancsak macskát, a másik később vemhes nyulat hajszoló kutyát lőtt. *Most már tudjuk, hogy miért van kevés foglyunk ezen a részen!* Itt a kóbor kutyák s macskák garázdálkodásának kell véget vetnünk, amit majd helybeli vadásztársainkkal s vad őreinkkel egyetemben sürgősen el is végzünk. Minél nagyobb részt járunk be területünkből, annál többet tapasztalunk. Szerencsére a helyesbítést kivánó, bosszantó felfedezések mellett vannak kellemes tapasztalatok is.

Vigyázzunk a lövéssel!

Láttunk már szépen fejlett és nagylétszámú csapatokat is, aggalóinkra is jutott pár fogoly, és egy kellemesen töltött vasárnap hasznos tapasztalataival gazdagodva megbeszéljük; miként is foglyásszunk az idén? Az olyan részeken, ahol a fogoly különben jól tenyészik, de a fentebb tapasztalt káros — de kiküszöbölhető — körülmények miatt gyenge az állomány, ne lőjünk foglyot, de annál inkább törekedjünk a tenyésztést gátló okok megszüntetésére. Ahol a tapasztaltak figyelembevételével lőhető a fogoly, ott foglyásszunk körültekintéssel, meggondoltan és mindenekelőtt vadászhoz méltóan. Mindenkor gondoljunk arra, hogy mezőgazdasági területen járunk s a termelvényekben ne okozzunk kárt a gazdának. *A lövéssel nagyon vigyázzunk, mert a földeken ezekben az időkben különösen gyakori a mezőgazdasági munka, a különböző termelvények szedése és így a vigyázatlan lövéssel belátbatatlan kárt okozhatunk mások testi épségében.*

Az egyes hajtásoknál mindenkor előre kijelölt helyünkön menjünk, ne menjünk előbbre a sorból, vagy ne maradjunk le, mert ezáltal vadásztársaink, hajtóink, illetve a saját magunk testi épségét veszélyeztetjük. Ne kezdjünk öntevékenyen a lelőtt fogoly keresésébe. Ha vad esett, a vadászat vezetője úgyis megállítja a sort, *a hajtókkal felvételi az esett vadat, majd jelt ad az indulásra s úgy vadászunk tovább.* Mindenkor tudjuk pontosan, hogy vadásztársaink és hajtóink hol vannak, mert ellenkező esetben súlyos szerencsétlenségnek lehetünk előidézői, vagy áldozatai. Elállásnál, amikor a foglyot magunkra hajtatjuk, vigyázzunk nagyon hajtóink testi épségére; *sohase lőjünk a hajtással szembe; különösen az alacsony lövéseknél legyünk nagyon óvatosak.*

Nézzük meg mindig, hogy mire lövünk! *Alig rigónyi pelyhes csibékre vadászember nem lő, a csapatból leghamarabb többnyire az öregek rebbennek fel, ezeket az állomány érdekében kíméljük.* Elhirtelenkedett lövéssel sokszor esett korai foglyászatkor már repülős fácánesibe is, tehát mindenkor pontosan nézzük meg, hogy mire lövünk.

A terület beosztása

A tilalmiidő lejárta nem azt jelenti, hogy most már egész területünkön — ahol az előzetes körültekintés után a fogoly lövését elhatároztuk — vadásszuk foglyainkat, mert ezzel csak elvadítjuk és vadászatuk válik nehezebbé (messziről kelnek, sebesebben repülnek), sőt esetleg megúnva az állandó zaklatást, csendesebb vidékre húzódnak. *Állományunk részleges nyugalmát biztositsuk tehát a vadászidényben is. Ezért célszerű, ha a vadászatot területrészek szerint időszaki korlátokba osztjuk,* vagyis a fogolylövésre kijelölt területet több részre osztva, az egyes részeket egymásután, külön külön vadásszuk meg. Így, ha a foglyászásra kijelölt területet 3 részbe osztva vadásszuk, akkor:

1. Annak kétharmad részén foglyaink mindig zavartalanul lehetnek (a mezőgazdasági munka nem zavarja a foglyot).

2. September végén, októberben, amikor a foglyok az állandó zaklatástól egyébként már vadabbak, még mindig van olyan részünk, ahol — akkor kezdve a vadászást — még szelídebbek a foglyok, közelebbről

Küldjünk cikket, képet a szerkesztőségnek

jük ki a csövet szárazra és finoman kívül és belül olajozzuk be.

Csőtisztításhoz semmi szín alatt sem használjunk kőolajat és egyéb ismeretlen olajokat, mert azok rozsdásító hatásuk mellett a cső barnított felületeit is megtámadják.

A serétes puska lakatszerkezetének rendbetartása különösebb kezelést nem igényel. Azonban, hogy annak feltétlen működő képességét biztosítsuk, időközönként a gyúszegház furatain és a kivető-felhúzó jobb- és baloldali nyúlványaira és oldallapjaira egy-egy csepp fegyverolajat cseppentünk.

Ha vízivadászatnál, különös véletlen folytán fegyverünk lakatszerkezet háza — (baszkül) — vízzel érintkezett — vízbe esett a fegyver — a víz abba felszívódott, úgy a baszkült a vadászat után jól áztassuk ki tiszta benzinnel. Kis száradás, — de nem hirtelen kályha melletti száradás — után tökéletesen törölgessük azt meg. Ezután fegyverolajjal itatott gyapotronggyal törölgessük át a fémes részeket és mint fenn csepegtessünk a lakatszerkezet hozzáférhető helyeire egy-egy csepp olajat.

Ezt csináljuk az előagy belső fémrészeinél is.

Sohasem árt, ha a fegyvertisztogatáshoz használt olajos gyapotronggyal az előagyat és a tusát jól bedörzsöljük, ezzel csak a faanyagot konzerváljuk.

Budapest, 1948. évi augusztus hó 21-én.

Hangyál Jenő
honvédszázados

2. Serétes töltény újra töltése

MA, AMIKOR MÁR a dolgozó munkásság, a földettúró kisgazdák is vásárolhatnak vadászfegyvert és a vadászat nemes sportjának hódolhatnak, talán érdemes szólni arról, miként kell sörétes töltényt házilag jól újratölteni. Rosszul elkészített töltény csak boszszúságot okoz és kevés eredménnyel jár. Először is egyszer kilőtt hüvelyt ne használjunk többször, mint kétszer, mert a hüvely beperemezendő papír része a többszöri peremezéstől rojtos, puha lesz és ezért puha peperemezést kapunk. Az elégtelen szilárdságú peremezés kisebb kezdősebességű és átütőereje gyenge lövést ad. Ügyeljünk arra, hogy a beperemezésre legalább három mm-es rész maradjon. Ha rövidebb részt peremezünk be, akkor elsütéskor a töltény könnyen nyílik s a lőpor egyrésze nem a tölténykamrában, hanem a csőben — tehát nagyobb térben — lustán ég el. Ügyeljünk arra is, hogy jó és lehetőleg azonos gyártmányú csappantyút (gyutacsot) használjunk, mert különböző gyártmányú csappantyúk különböző gyujtóerővel bírnak s eltérő gyujtást eredményeznek.

A LŐPOR ADAGOLÁSÁHOZ fegyverkereskedő vagy puskaműves által beállított pontos lőpormércét használjunk, éspedig a következőképpen: a lőport öntsük tányérba, vagy lapos dobozba és onnan kiskanállal öntsük a mércébe. A fölösleges lőport a hüvellyel sodorjuk le a mércéről s azután a mérce tartalmát töltsük a hüvelybe. Az ilymódon készített töltények lőporadagolása egyenlő lesz. Nem szabad a lőport a mércével közvetlenül a tányérból meríteni, mert amíg sok por van a tányérban, a mércébe több lőpor nyomul s minél kevesebb lőpor marad a tányérban, a mérce annál lazábban telik meg s ezért az adagok nem lesznek egyenlőek. Nem szabad a megmerített mércét az asztalhoz kopogtatni s a lerázódás következtében a mércében előállott hiányt hozzátöltéssel pótolni, mert így jóval nagyobb töltést érünk el a megengedettnél. Az ilyen eljárással készült töltények már sok puskát tettek tönkre s nem egyszer orvosi kezelésre is került sor. Ismeretlen — ú. n. arany Rex, ezüst Rex — lőport használni nem szabad, illetve nem tanácsos. Akna stb. porokról nem is beszélve, amelyek már több halálesetet és egész életre szóló rokkantságot eredményeztek. Ne vegyünk ismeretlen eredetű töltényeket és ne bízzunk a barátunk, komák tölténytöltő ügyességében.

A SÖRÉT MENNYISÉGÉT szintén mércével adagoljuk, mégpedig a lőporos dobozon feljegyzett mennyiség szerint. Ha az előírásnál nagyobb mennyiségű sörétet adagolunk, akkor papíron a lőkép szebb és nagyobb százalékot mutat ugyan, de a sörétszemek kezdősebessége és átütőereje kisebb lesz; míg ha az előírtnál 1—2 grammal kevesebb sörétet adagolunk, a kezdősebesség és az átütőerő is fokozottabb mérvű lesz. A ravasz németeknek van is erre egy jó mondásuk, mely szerint (Mehr Pulwer — weniger Schrott ist dem Hasen sicheres Tod) kevesebb sörét több lőporhoz, nyúlnak biztosan halált hoz.

Visszatérve a jó gyujtásra, meg kell jegyezni, hogy ez nemcsak a gyutacstól, hanem a puskától is függ. Gyöngé lakatrugók is okozhatnak gyönge gyujtást. Ilyenkor ajánlatos a puskát puskaművessel megvizsgáltatni s esetleg a rugókat erősebbekkel kicseréltetni. Kotyogós puskát szintén rendbe kell hozatni, mert már kis kotyogás is 30—50 lépés távolságra 20—30 cm-es jobbra-, illetve balrahordást eredményez, és ilyenkor nem csodálható, ha jól megcélzott nyúl sértetlenül szalad tovább s a vadász hosszú orral szerencse után szaglászva tovább ballag.

B. V. B.

Csak az az igazi vadász,
Ki az erdőn a bogarat is észreveszi.

*

Nemcsak a szarvasbőgés szép,
Hanem a vörösbegy szava is.

*

Az a szép szalonka-les,
Ahol a rigó a kontrás.

*

A fegyvereső tisztasága
Gazdájának a képmása.

*

Nem azért megyünk puskával, hogy lőjjünk.
Hanem azért, hogy vadásszunk.

*

Nem nagyobb dicsőség a sörettel lőtt őz,
Mint az ültében lőtt szalonka.

*

Aki sörettel lő disznó után
Megérdemli, hogy hangyabolyra üljön.

*

Inkább egy szalonka az aggatón,
Mint tíz sebzett kan árkon-bokron túl.

*

Ha disznót hajtanak,
Ne lásd meg a rókát, macskát.

FELHÍVÁS!

Felhívjuk vadásztársaink figyelmét, aki a tagdíjat befizette és ujságját nem kapta meg, haladéktalanul értesítse a „Magyar Vadász" szerkesztőségét. Előfordul, hogy ismeretlenek a címkét letépik és így a posta nem tudja kézbesíteni az ujságot.

SZERKESZTŐSÉG.

A szerkesztőség

felkéri a levelező és cikkíró vadásztársakat, hogy írásaikat lehetőleg géppel, de mindenképpen olvashatóan, ritka sorban, a papírnak csak az egyik oldalára írják.

HÍREK

Felhívás! Gyakori eset, hogy Vadásztársaink a fegyvervásárlási, illetve tartási engedély iránti kérelmekre 6.— forintos okmánybélyeget nem ragasztanak fel. A nagy mennyiségre való tekintettel nem áll módunkban Vadásztársainkkal a bélyeghiány levelezése. A bélyegnélküli kérelmeket továbbítani fogjuk, ami azt jelenti, hogy azokat megleletezik és Vadásztársainknak többszörös bírságot kell fizetniök.

Ezzel kapcsolatban felhívjuk a vadásztársaságok elnökeit, hogy bélyegnélküli kérelmeket ne fogadjanak el és azokat Szövetségünkhöz ne továbbítsák. A kérelmekre használatlan és nem más kérelemről lemosott vagy levágott bélyeget kell ragasztanunk.

Felhívom a Vadásztársak figyemét, hogy a havi kétforintos tagsági díjak befizetése ismét esedékessé válik. Kérem, hogy azt úgy mint első esetben, most is három hónapra — a küldött csekklapon — beküldeni szíveskedjenek, annál is inkább, mivel ellenkező esetben tagjogosultságukat elvesztik.

Értesítjük Vadásztársainkat, hogy a fegyvervásárlási és tartási engedély iránti kérelmekkel kapcsolatban egyelőre felvilágosítást adni a nagy torlódásra való tekintettel nem áll módunkban. Tehát saját érdekükben a Vadásztársak ne kérjenek sürgetést, vagy soronkívüliséget. Minden kérelem a beérkezés sorrendjében lesz elintézve. A kész engedélyeket azonnal postára adjuk. Önmaga és vadásztársa ellen vét az a vadász, ki soronkívüliséget kér, mert ez a munkánkban fennakadást okoz.

Figyelmeztetés!

Értesítjük Vadásztársainkat, hogy akik augusztus 5-ike után küldték be tagsági díjaikat, azok a Vadásztársak csak az augusztus 20-iki, vagyis a 4-es példányt kapják meg.

Technikai okokból visszamenőleg az első három példányt nem áll módunkban megküldeni.

Szerkesztőség.

FELHÍVÁS!

Az Országos Vizsla Club értesíti a vadászközönséget, hogy ismeretterjesztő előadásait szeptember hónapban megkezdik. Első előadás szeptember hó 14-én d. u. ½8 órakor. Tárgya: a vizslatenyésztésünk beállítása a hároméves tervben. Előadó: Párkányi Zsigmond. Az Országos Vizsla Club szerepe a vadászat újjáépítésében. Előadó: Dávid Emil.

Második előadás szeptember 28-án d. u. ½8 órakor. Előadás tárgya: miért vadászunk vizslával. Előadó: Jilly Bertalan. Ebadó, szállítási kedvezmények st., előadó: Drevenka István.

Az előadásokat Budapest, Báthory-u. 7. sz. II. em. tanácstermében tartjuk, melyre szeretettel meghívunk minden érdeklődő vadásztársunkat.

O. V. C. Elnökség

RÓKAVADÁSZAT

Az egyik szép napon H. J. vadásztársam szarkavadászat közben összetalálkozott egy fiatal rókával. Mint fiatal vadász, meglátta, egyből lepuffantotta. Miután ezt velem közölte, én is nagy kedvet kaptam rókavadászatra. Megbeszéltük, hogy kimegyünk rókalesre. Hogy biztosabb legyen az eredmény, úgy gondoltuk, hogy viszünk egy-egy csirkét csaléteknek. Csirkénk azonban egyikünknek sem volt, tehát úgy határoztuk, hogy kérünk kölcsön. Ha valami baja lesz a csirkének, megfizetjük, ha nem éri semmi, visszaadjuk.

Este elhoztuk és lemértük őket, hogy tudjuk, menynyit kell értük fizetni. Hiszen megéri a róka. Éjjel nem tudtam aludni a hajnali rókales izgalmától. A leshely meg volt beszélve. Én már szürkület kezdetén elfoglaltam a helyem, a társam még nem jött. Már arra gondoltam, hogy sajnálja a csirkét vagy mást eszel ki, mivel leleményes ember. Ahogy tünődöm, látom, hogy jön az erdei tisztás szélében egy fekete és egy sárga csibével és már előre mosolyog. Na lesz róka, gondoltam magamban. Odaér, átadja a feketét, azt mondja, a sárgát nem adom oda, hogy miért, azt nem mondta.

Na jó, mindegy! Fogom a csirkét, spárgát vettem elő, megkötöm a fűbokor egyikéhez, a leshelytől harminc lépésnyire. H. J. társam megy tovább az ő helyére. Most jön az izgalmas rókavárás. Hiszen itt jár a róka minden reggel, jönni kell neki most is. Ahogy így várok, egyszer hallom, a társam csibéje elkezd karicsálni, így ezt ötpercenként megismétli. Nini, a társam biztos kioktatta a csalétket. A sárga csibét azért nem adta nekem ide, mert az okosabb, mint a fekete. Kezdtem haragudni, hogy megint neki kedvez a szerencse. Szégyeltem, hogy lemaradok. Társam csibéje egyre adja a jeleket a rókának, hogy csak odatartson, ellenben az enyém nyugodtan eszi a fűmagot. A róka nem jön. Közben arra lesek, ahol a társam csibéje jelez, már biztos ott a róka valahol az erdőszegélyben, de nem látom. Egyszer visszatekintek az én helyemre, meghűl bennem a vér.

Uram Isten, rajtam veszett minden szégyen, oda van a csibém! Se róka, se csibe, csak a szégyen, amit eltitkolni nem lehet és még fizetni is kell. Már mindegy kimegyek a bokorból, lépkedek arra, ahová a csibét kikötöttem. Látom, hogy a szelid kis csibém ott van lelapulva a fűbokor tövében. Ugyanakkor észreveszem, hogy tőlem nem messzire a róka lapulva tűnik el a bokrok között. Nem baj, ha nincs róka, van csibe! A társam otthagytam szó nélkül, a csibét hazavittem, míg a róka el nem viszi.

Gyakorlatlan vadász vagyok, így történhetett meg velem. Meg kellett írnom, hogy az új vadászok tanulják meg, hogyan kell a rókát vadászni.

Piti István, Derekegyháza

FELHÍVÁS!

Az Országos Vizsla Club értesíti az érdeklődőket, hogy 1948 szept. 26-án Szentesen, a Szentesi Hét keretében vizslakiállítást és bemutatót rendez, ahol a törzskönyvezetlen vizslákat törzskönyvi bírálatra is be lehet mutatni.

50%-os utazási kedvezmény az ország minden részéből. Bővebb felvilágosítást az O. V. C. délvidéki csoportjának elnöke, Szabó Elemér Szentes, Járásbíróság ad.

TARTALOMJEGYZÉK:

Címoldal: Bögő szarvasbika. (Boldizsár János rajza.)
Az a fránya kancsi. (Elbeszélés.)
Csak az a vadásztársaság életképes, amelyik maga teremti meg vadállományát.
Szeptember.
Vadászati kiállítás Pápán.
A vadászat 22 parancsa.
A szarvas nyoma.
Vadászasztal.
Ismerd meg a ragadozó madarakat!
Rohammunkával folyt a kóborkutyák, rókák és macskák irtása
Hogyan foglyásszunk?
A pásztormadár.
Uj vadászok iskolája.
Felejthetetlen pillanat. (A szerkesztőség pályázata).
Szarvasbika és igazvadász.
Rókavadászat.
Hírek és közlemények.

CSERKÉSZBOLT Szövetkezet

a magyar ifjúság és a sportoló, túrázó nagyközönség boltja. Pesti üzletei: VII., Rákóczi-út 67. és V., Nagy Sándor-u. 6. Kérje főbb cikkeinkről díjtalan árjegyzékünket. — Rendelések postán küldhetők központunk címére: VI., Hajós-utca 14.

SPORTRUHÁT **HUBERTUS-**
SPORTRUHÁZAT-tól vegyen **kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot!**
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. *azelőtt SKABA és PLÖKL*
Budapest, VI, Bajcsy-Zsilinszky-út 33.
Telefon: 122—979

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54. Telefon: 427—326.
özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6.
DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.
GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.
HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.
HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.
KNÉBL FERENC
VIII., Baross-utca 17. Telefon: 135—595.

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

Kapható minden szaküzletben
Nagyvadnak gyöngygolyót!
Kapható minden kaliberben
Gyártja: SELMECZY MIKLÓS sörétgyár, Ujpest, Horánszky-utca 48. Telefon: 292—235.

APRÓHIRDETÉSEK

Bevadászott és kölyök magyar vizslák állandóan kaphatók. Hansági Magyar Vizslatenyészet, Pestszentimre, Petőfi-u. 150/a. Párkányi Zsigmond.

Csepeli Vt. szakvizsgázott **vadőrt keres** apróvadas területre. Fácánneveléshez feltétlen hozzáértés. Cím: Ori Gábor, Csepel, Szent Imre hg.-u. 7.

Nagy aranyérmet nyert szülőktől származó **magyar vizslakölykök** nyolchetes korukban — 15-ike után — elvihetők. Áruk megegyezés szerint. Dr. Gestetner Alajos főorvos, Kispest, Rákóczi-u. 3. Telefon: 144—823.

Vizsgázott vadőr állást keres bárhol. Fegyvere és tartási engedélye van. Dutkon Dezső Irsa, Felső-Mikebuda 121.

Nemzetközi győztes és aran éremmel kitüntetett **magy vizslakölykök kaphatók 400 forintért,** Szabó Elemér, Ó. V. délvidéki csoport elnökén Szentes, Járásbíróság. A MI és az UFOSz igazolt tag fenti árból 50%-os kedvezmén ben részesülnek.

Keresek megvételre több p dányban **A hivatásos vadász** szakkönyvet. Harmathy köny kereskedés, Debrecen, Piac-u. Ármegjelöléssel.

1 db angol-német nőstény 1 é **FOLTOSVIZSLA** fiával egy eladó. Cím: Nemes, Kuncsorb Szolnok vármegye.

Okeveles vadőr 9 éves gyak lattal állást keres. Bárhol. Cí Bai Kálmán, Kósd község. P vármegye.

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.

A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tag
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én

Előfizetési ára: negyedévre 12— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— forint
Kapható az IBUSz elárusító helyein

Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt.,
Budapest, VI., Nagymező-u. 3.
A nyomdáért felel: Szabó István vállalatvezető

I. ÉVFOLYAM 6. SZ. ÁRA 2 FORINT 1948 SZEPTEMBER 20

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

A VADŐRKÉRDÉS MEGOLDÁSA ELŐTT

A FÁCÁNKAKAS ÉS VADÁSZATA

Kakas! Kakas!...

Helyes vadgazdálkodással a 3 éves tervet építed!

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA NÖVEDÉKNAPLÓ 1998 év 46.600 sz.

Az orvvadász

ELBESZÉLÉS Írta: VÉRTES KÁLMÁN

Megsimogatta a puskáját, előbb a kezével, azután a szemével, majd lefektette maga elé az asztalra, úgy gyönyörködött benne. Nem állta meg, hogy újra és újra az arcához ne emelje, jól befogta a vállához és célozgatott a szobában. Előbb a ketyegő kakukos óra számlapját, azután a tarka, madaras tányért, ami a fehérre meszelt falra volt akasztva, végül az egyszál dróton lógó villanykörtét, ami a szobáját megvilágította.

Cserháti Gábor nemrég jött haza a gyárból. Ünnep volt a kultúrteremben. Az ő tiszteletére. Nem volt rendben a gyár szénája, mikor bekövetkezett az államosítás. Ő lett a vállalatvezető. Keményen dolgozott, megteremtette a munkafegyelmet, ráncbaszedte a társaságot, lecsökkentették a selejtet, fokozták a termelést és rámentek a minőségre. Árammérő órák, elektromos készülékek és az újfajta, olcsó kávéfőzőgépek kétszer olyan mennyiségben kerültek ki a gyárból a piacra, mint az államosítás előtt. A munkásoknak megnövekedett a keresete. A gyár élüzem lett. Ezt a dicsőséget ünnepelték a kultúrteremben és munkatársai átadták neki az ajándékot, amit a maguk összeadott forintjaiból vásároltak: a Mauser-puskát. Mellette volt az engedély is, meg egy tucat golyó, most már nincs más hátra, csak az, hogy vasárnap hajnalban becserkelje a bakot, amire a társaság lelövési engedélyt kapott a minisztériumtól.

A területet ő szerezte a gyár dolgozóinak. Azelőtt az elnök, meg a vezérigazgató vadászott rajta azok társaságában, akiktől a zsíros üzletek függtek. Megyei urak, városi urak, miniszteriális urak jó barátságot tartottak az elnökkel, meg a vezérigazgatóval. Cinkosok voltak. Elfogadták a gyár szállítási ajánlatait, olyan áron, hogy az embernek égnek állt tőle a hajaszála. Herdálták a közpénzt, hogy zsebrevághassák a sápot. Most eltűntek ők is a közhivatalokból az elnökökkel és gyárigazgatókkal egyszerre. Nem lophatják tovább a pénzt, nem is vadászhatnak.

Kende vezérigazgatónak még volt pofája, hogy odaálljon a vállalatvezető elé:

— Nézze, kedves Cserháti, mi mindig jó barátságban voltunk: intézze el nekem valahogy, hogy ha már a gyáramból kitettek, legalább vadászhassak! Vegyenek be a társaságba... Máguk lőhetik a területen a nyulakat, a bakot úgy se tudják meglőni!

Mosolygva válaszolta:

— Ilyesmi nem tartozik a hatáskörömbe... Ami pedig a bakok lelövését illeti, csak tessék ránk bízni...

— Látja, én hányszor vittem el magát vadászatra...

— Hogy rendben legyen minden a vadászházban...

— Fegyvert is adtam a kezébe...

— Hogy pusztítsam a szarkákat, meg a kóbor kutyákat...

A kiebrudalt vezérigazgatót elfogta a pulykaméreg:

— Jól van, Cserháti!... Most maga itt a fejes. De jegyezze meg jól, ha visszakapom a gyáramat: az első lesz, aki repül!

A vállalatvezető nyugodt maradt:

— Ezért a kijelentésért felelősségre vonhatnám, de nem teszem... Ajánlom, hogy vigyázzon a szájára, vezérigazgató úr!... Most pedig alászolgája!

Erre a jelenetre gondolt, erről mesélt társainak, mikor szombaton délután harmadmagával felült a vonatra. Egy óra se telt bele, már leszállhattak. És félórás séta után megérkeztek a vadászházba.

A másik kettőnek sörétes puskája volt. Cserháti magyarázta nekik:

— Azelőtt söréttel lőtték az őzet. De csülkös vadnak golyó jár! Breneckével is meglőhetitek, persze, ha harminc lépésre nem tudjátok a bakot megközelíteni, nem szabad rálőni. Nincs nagyobb szégyen, mint amikor a vadász megsebzi, megpiszkolja a vadat és az napok vagy hetek mulva pusztul el nyomorultan...

Nagy Béla, aki az árammérő szerelési osztályt vezette, álmélkodott:

— Honnan tudod mindezt ilyen jól, Gábor?

— Hallottam, mikor az úrivadászok beszélgettek egymás között Meg elolvastam egy pár szakkönyvet a vadászatról...

Szabó István, a raktárfőnök türelmetlenkedett:

— Gyerünk mán!... Várnak a bakok!

A vállalatvezető mosolygott:

— A délutáni cserkeléskor csak figyeljük őket... Én mán elegendő voltam ideki... Tudom, melyik a selejt, amit itt is éppen úgy el kell tüntetni, mint a gyárban...

— Vagy legalább is csökkenteni!

— Éppen három rossz bakot lát tam... Mindegyikönknek jut belőle egy...

Mielőtt elindultak, Cserháti Gábor a szél járását vizsgálta:

— Az a fontos, hogy a szél mindig szembe fújjon a vadásszal... Különben szagot kap a bak és úgy elillan, mintha sose lett volna!... Halkan, óvatosan haladjunk, mint a tolvajok... A legkisebb neszre megugrik...

Mentek hárman, újvadászok elektromosgyáriak, vállukon puskával, boldog izgalomban, hogy a bakokat megkeressék. Most nem gépterem nagy motorja zakatolt hanem egy kis motor a szívükben annak ütemes verését érezték, hallották. Jó érzés volt, testet-lelket üdítő, frissen vidámító. Enyhe szellő cirógatta az arcukat, Szabó István dús haját borzolta, meg-megremegtette a bokrok, fák leveleit és segítette könnyű szárnyalásukban kismadarakat, melyek fel-felröppentek körülöttük.

A nap éppen lenyugodott az erdő túlsó szélén. A vállalatvezető megtorpant és halkan mondta:

— Ilyenkor indulnak el a tisztásokra... Az egyik itt lesz, a kis réten... Csendben haladjunk előre...

A tisztás szélére értek.

— Ott! Ott a bak! — mutatott Cserháti Gábor a vadvirágos mezőn veréslő foltra. — Ezt nem lőjjük, a legjobb bakunk... Nézzétek, milyen szép az agancsa...

Szemük mohón itta be a látványt. Úgy álltak ott percekig, sóbálványnyá merevedve, a lélegzetet is visszafojtva.

Ebben a pillanatban puska dördült az erdő másik oldala felől és a bak összerogyott.

A három gyári vadász egymásra nézett:

— Ki volt ez? — szólalt meg Nagy Béla.

— Rohanjunk! — lihegte Szabó István lázasan.

Cserháti Gábor leintette őket;

— Pszt... Várjatok!... Orvvadász!

És a fák közül előtűnt a vezérigazgató úr, a régi vadőr kíséretében, akit a gyáriak elcsaptak, mert nyugatos volt. Gyors léptekkel siettek a tűzberogyott bak felé.

A vezérigazgató úr éppen az agancsot araszolta az ujjaival, mikor a három újvadász mellette termett:

— Most lemegyünk a faluba, a rendőrségre! — rendelkezett Cserháti Gábor. — A többi a hatóságok dolga...

A fácán és vadászata

Október elsejétől a vízivadászat és a foglyászás mellé újabb vadászlehetőség csatlakozik: lejárt a fácánkakas tilalmi ideje, megkezdődik a fácánozás! Mi az, amit magáról a fácánról — a vadászatát megelőzően — tudnunk kell?

Hová való, honnan és mi módon került hozzánk ez a gyönyörű vadunk? Tetszetős, de főleg a mondáson alapuló hiedelem szerint Európába még az argonauták hoztak be a fácánt a Fekete tenger keleti partjáról, Colchisból, a híres aranygyapjúval együtt. Maradjunk azonban a tudományos kutatások biztosabb megállapításainál. Ezek szerint: (Lovassy: Magyarország emlős állatai) a fácán eredeti hazája a Fekete-tenger északkeleti partvidéke, a Kaukázus, a Káspi tó környéke, Turkesztán, a Pamir-fensík, Dzungária, a Tiensan s a mongol földön át az Amur folyóig s Japán-tengerig nyúló terület. Az eddigi kutatások alapján a fácánt Európába elsősorban a rómaiak hozták be s ezután terjedt el lassan a kontinensen.

Öt fácáncsoport

Színezete és egyéb sajátságai alapján „hazai" fácánjainkat öt csoportba oszthatjuk: 1. *a közönséges fácán* vagy *„csehfácán"* (nevét azért kapta, mert Csehországból származott át hozzánk (Phasianus colchicus) a legkisebb termetű és legszebben honosított fácánunk. A kakasnak gallérja nincs, háta fácánaink közt a legveresbarnább, melle tollai nem lándzsaformájúak, hanem lekerekítettebbek. Ez a fácánfajta a legrégibb Európában. 2. Az *„angol zöldhátú galléros fácán"*, vagy *„kínai örvös fácán"* (Phasianus torkatus). Kakasa az előzőnél jóval világosabb és nagyobb. Feje búbján olajzöldes foltja s egész nyakát körülérő széles fehér tollakból álló gallérja van. Melltollai bíborvörösek s a Ph. colchicustól elteröen landzsaformában vegződnek. 3. A *mongol fácán* (Phasianus mongolicus) hasonlit az előbbihez, de fehér gallérja nem egész nyakát éri körül, megszakad. Megkülönböztetik még narancsvörös farktedő tollai is, amelyek az angol galléros fácánnal gesztenyevörösben vegződő zöldesek. 4. *A japán fácán* (Phasianus tenebrosus) — egyes kutatók szerint Phasianus versicolór. Kakasa sötétzöld, ércfényű, a természetben csaknem feketének látszik. 5. *A Formosai fácán* (Phasianus Formosa) nálunk igen ritka, galléros fácán. Valamennyi fácánunk között ez a legnagyobb testű és a legvilágosabb, majdnem fakószínűnek látszik. Csak igen ritkán látjuk terítéken.

A csoportok egyedei igen könnyen kereszteződnek egymással és így tiszta fajban ritkán találkozunk velük.

Az itt felsorolt, úgynevezett „vadászfácánokon" kívül vannak még „díszfácánok" is, melvek azonban igényességük s gyenge ellenállóképességük miatt nálunk nemigen honosodtak meg. Közülük Magyarországon egyedül a „királyfácán" (Phasianus reovesi) jön számításba, mely azonban igen ritka. Gyönyörű vad, a kétéves kakas farktollai a másfélmétert is elérik, s ha nagyritkán egy egy terítékre kerül, jogos büszkesége a vadásznak.

Évszázados a magyar fácánvadászat

Mióta vadásszák a fácánt Magyarországon? Először II. Ulászló 1504-i törvénykönyvében találkozunk a fácánnal, illetve vadászatának szabályozásával. A fácán ekkor már fontos vadunk lehetett és a XV. század végén már több helyen ismerték hazánkban. 1769-ből ugyancsak találunk a fácánról említést Miskolczi Gáspár „Egy jeles vadkert" című munkájában. Több adatunk van az 1850 es évektől kezdve, mikor hazánkban komolyan foglalkoznak a fácántenyésztéssel. 1850 elején a pozsonymegyei *Nagylévárdon*, az 1860-as években a békésmegyei *Mágocson*, majd a nyitramegyei *Tótmegyeren*, továbbá *Gödöllőn* és *Csepelszigeten*, 1877 ben *Nádasladányban*, majd *Marcalon*, *Somogyváron*, *Nyérken*, *Algyőn*, *Vedrődön* tenyésztik a fácánt, mely így lassanként az egész országban elterjedt s ma már teljesen meghonosodott. Kisebb-nagyobb számban mindenütt fellelhető, ahol a vidék megfelel életkörülményeinek. A sűrű, bozótos helyeket, csendereseket, remízeket kedveli, vagy az olyan lomblevelű erdőket, melyek mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel határosak. Szívesen elbogarászik a nádasokban, patakok, vizesárkok, folyók mentén, — ide nem a víz, hanem az ezek környékén található dús rovarvilág csábítja — ezeknek gazos-bokros szomszédságában, egyszóval olyan helyeken, ahol a változatos táplálék mellett kellő védelmet is talál. A vetések közül leginkább a ciroktáblákat, tengeriföldet, lucernát, répát kedveli, de megtalálható a burgonyaföldeken is. Inkább sík vidékeken tartózkodik, mint a hegyes vidéken, bár a gazos vágásokban, sűrű oldalakban ugyanesak otthon van. A hegyvidéket nem annyira a hideg, mint inkább erősen változó hőmérséklete miatt kerüli. Ellensége: a változó hőmérsékletű nedves tavasz, a róka, görény, menyét, sün, kóbor kutya, macska, sólyom, héja, szürkevarjú, mátyásmadár. Védelmet nélkülöző, teljesen sík helyen, sivó homokon nem tenyészik, s ha ilyen helyre telepíteni próbáljuk, elvándorol. Életfeltételének elengedhetetlen kellékei a tartózkodási helyén lévő magasabb fák, melyekre este „felgallyazik". Az alig párhetes repülős csibék már a fán töltik az éjszakát. Párzási ideje március má-

Revízió 199.....
Számítógépen

Helyes vadgazdálkodással is a 3 éves tervet építed!

sodik felére tehető és hét nyolc hétig is eltart. (Ezért találunk szeptemberben októberben olyan sok különböző fejlettségű fácáncsaládot.) Fűtörmelékkel kitöltött egyszerű fészkét sűrű bozótba, gazos vetésbe, védettebb helyre rakja s ide tojja le nyolc-tizenkettő (olykor 14—16), a fogoly tojásaihoz hasonló színű, de annál nagyobb tojását. Elvétve előfordul, hogy egy fészekben húsz vagy annál több tojást is találunk, amikoris két tyúk tojta le tojásait egy fészekbe. A páros életet élő — monogám — fogollyal ellentétben többnejűségben él — poligám — és egy kakasra háromnyolc tyúk is jut. Tojásait a tyúk 24—26 nap alatt költi ki s a kis jószágok, melyek felszáradásuk után pár órával már anyjuk vezetése mellett járnak élelem után, mely az első időkben főleg lágytestű bogárságból áll. Ezek a bogarak legtöbbször ellenségei a gazdának s így a fácán már életének első heteiben is hasznot hajt a mezőgazdaságnak. Ne mondja azonban senki ránk vadászokra, hogy „hazabeszélünk" s így eltekintve a fácánnak a vadászatban elfoglalt szerepétől, s magának a vadászatnak nemzetgazdasági jelentőségétő, nézzük meg, miként is áll fácánunk „szénája" a mezőgazdaságban, melynek érdekterületén életének nagyrészét leéli. Ismerve a fácán életét, tudjuk azt ,hogy a rengeteg, mezőgazdaságra káros, növényi és állati anyag fogyasztása mellett olykor hasznos termelvénybe is bele-belekap s ezt sokszor elég vastag ceruzával írják rovására. Nézzük meg tehát a mérleg két serpenyőjét, mit mutat? Nem akarok csupán kirívó adatokra hivatkozni, — mint pl.: egy begyben kimutattak 1200 drb drótférget; egy másikban: 726 drótférget, egy makkot, 9 bogyót, 8 szem búzát s egy csigát; egy harmadikban 8 fiatal viperát — hanem hivatkozom a Magyar Madártani Intézet főadjunktusának, dr. Keve Andrásnak és munkatársának, dr. Vertse Albertnek mellékelt táblázatára, melyen a F. M.-től 1937 ben kapott megbízás alapján, 497 fácángyomrot megvizsgálva, grafikonban tüntetik fel a fácán mezőgazdasági jelentőségét Magyarországon. *A vizsgálatok szerint a tiszta kár 12%, a tiszta haszon 26%, a közvetett haszon 36%, a jelentőség nélküli tartalom pedig 26%* a mezőgazdaság szemszögéből nézve. A fenti hiteles adatok alapján készült táblázat mindennél szemléltetőbben igazolja a fácán mezőgazdasági jelentőségét.

A fácántyúk őszig vezetgeti csibéit, mikoris azok — a fogollyal ellentétben — különválnak és legfeljebb télen verődnek össze újra kisebb, lazább csapatokba.

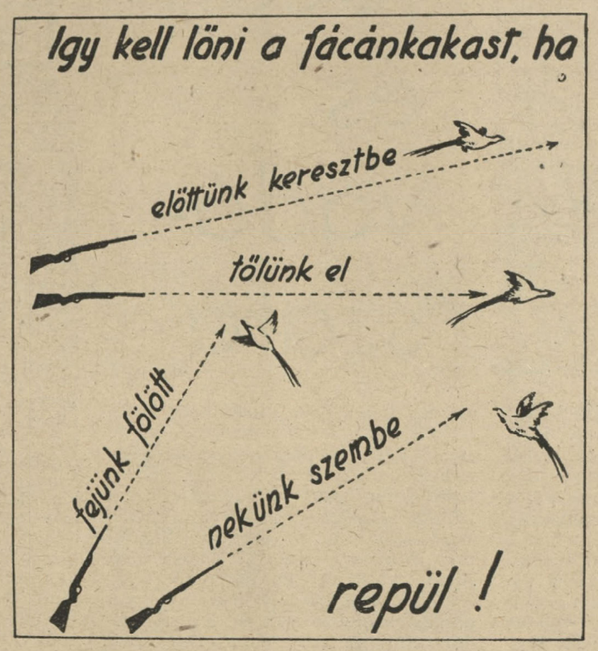

Miért tilos a fácántyúk?

Most, amikor megkezdjük a fácánkakas vadászatát lebegjen mindig szemünk előtt, hogy a fácán nemcsak a vadászat szempontjából fontos, hanem mezőgazdaságunknak is egyik igen hasznos vadja, s így vadászata igazi vadászat, ne pedig vadirtó puskázás legyen.

Mit tartsunk szem előtt a fácán vadászatánál? A tilalmi idő csak a kakasra járt le, a tyúk lövése azonban egész évben tilos. Indokolttá teszi ezt erősen leromlott fácánállományunk s az a körülmény, hogy a fácántojások feléből tyúk kel ki és a sikeres tenyésztéshez legalább 4—5 tyúkot kell egy kakasra számítanunk. Sikeres szaporulatot csak ott várhatunk, ahol a fenti ivararány megvan. A gyámoltalanabb tyúkokból úgyis több esik a ragadozók, valamint a kóbor kutyák s macskák martalékául, mint az éberebb kakasokból, így tehát a tilalmi táblázat pontos betartásával iparkodjunk fácánállományunk jövőjét biztosítani. Figyeljünk jól a lövésnél, hiszen a fácánkakast igen könnyen megkülönböztethetjük a fácántyúktól.

A kakast ugyancsak ne lőjjük nyakló nélkül. Elcsépelt, téves mondás az, hogy „ahol tyúk van, ott kakas is jön", tehát a kakast nem kell kímélni, no meg, hogy a kakasok „nagy mesterek" vigyáznak magukra eléggé stb. Vigyáznunk kell bizony a kakas lövésével is, mert ezzel túlságba megyünk olyan eset is előadódhatik, mint régen egy külföldi területen, ahol az ott vadászó — de nem ottani fácánállomány ivararányát nem ismerő — vadász a fenti tényérvekre támaszkodó biztatásra hallgatva, zony az utolsó kakast kilőtte. A könnyelmű a bajt csak későn észvevő vadászmesternek vadászunk igen furcsa ajánlatot tett az ő gyen maradt tyúkok dekében, de az már tészetesen nem segít a bajon. *Ne feledjük soha, hogy termékenyített tojásokhoz kakas is kellenek!*

Mielőtt a fácán vadászatát megkezdenénk, gyünk véglegesen tisztában területünk fácánállományával s az idei keltés fejlettségével. Ez számbavétel jóval könnyebb lesz, mint a golynál volt, mert ismerve fácájaink tartózkodási helyeit, az felgallyazáskor elég pontos képet nyerhetünk állományunkról.

„Fácánleltárunkat" ilyenmódon elkészítve, a látottak s tapasztalatok alapján határozzuk meg — minden jobb belátásunkra hallgatva, — idei „fácánkompetenciát", melyből igazi vadászörömet szerző vadászmódjait a jövő számunkban beszéljük meg.

dr. Bertóti István

A megölt éneklő madár lelke
Ezer hernyó alakjában kísért.

*

Ha kóbor kutyát futni hagyod
Fele vadad neki adod.

*

Disznóhajtásban nyulat lőni,
Cserkészeten dalt fütyülni.

*

Aki ülő nyulat lő,
Hurokkal is megfoghatja.

Hirdetőinknél hivatkozzunk a „MAGYAR VADÁSZ"-re!

„SZABAD EMBEREK SZABAD SZÓRAKOZÁSA A VADÁSZAT"

Gyönyörű vadállománya van a MÁVAG-dolgozók vadásztársaságának

Kiss Sándor kezében kékes szikraesőt szór a hegesztőpálca. Szemét sötét üveg védi, testén olajfontos kék munkásruha. Frissen, élvezettel dolgozik. Hét eleje van, még izmaiban zsibong vasárnapi vadászat gyönyöre. Szeme előtt még elsiklik a Bakony csodás tája. Nem Kiss Sándor az egyedüli, aki a MÁVAG dolgozói közül a vadászattal tölti szabadidejét. Miért ne tenné? Elmúlt az a világ, amikor a gazdagok, a kiváltságosak vadásztak. A Kiss Sándorok keresetéből már telik területre, fegyverre, töltényre.

A társaság tagjai: Oravecz Béla, Kocsis István, Juhász László, Tóth József, Bartos Pál, Császár János, Bódi Sándor, Fauser Ernő, Félix Zoltán, Herczeg Ferenc, Görcsös Gyula, Schultz Ernő, Kocsis János, Berki Tibor Palotai Tibor, Kiss János, Eperjesi Sándor, Rózsa Gyula, Udvari László, Szász Imre, Mermeze Sándor, Horváth Szilveszter, Koppány György, Fácán György, Mészáros Ferenc, Keramvölgyi Károly, Maszlaj Géza, Berki Gyula, Urbán Gyula, Szőnyei Gyula, Tóth József II., Jancsevics Béla, Balogh János I., Kiss Sándor, Varró József, Schmidt Lőrinc, Kiss Jenő, Balogh János II., Huszár Imre, Pácsai Béla, Fischer István, Darida Béla, Incze József, Nánási Ferenc és dr. Dürer Lajos. Harmincnyolcan közülük kétkézi dolgozók, nyolc tisztviselő 16,5 ezer holdnyi apróvadas, 22 ezer hold nagyvadas vadászterületük van, javarészt a Bakonyban. A felszabadulás után alakították a vadásztársaságot. Rohammunkával autóbuszt építettek, ha csoportosan mennek, azzal utaznak le a területre. Kettesben-hármasban is kirándulnak, ilyenkor mindig megbízzák valamelyiket a csoportvezetéssel.

— Most szarvasbikára és vaddisznóra vadászunk! — mondja Horváth Szilveszter vadászmester. — Legutóbb sikerült lőnöm egy hatalmas kant.

A töltény az egyetlen, amit drágálnak a munkások. Kedvezményes áron szeretnének hozzájutni. Gyakorlat teszi a mestert — mondják — már pedig, ha drága a töltény, akkor takarékoskodni kell a lövöldözéssel.

— Odáig már eljutottunk — folytatja Horváth Szilveszter —, hogy átlag három lövésre terítékre kerül a vad. A bér személyenként havonta 30 forint. Társulatunk tagja a gyár sportosztályának, tőlük is kapunk anyagi támogatást.

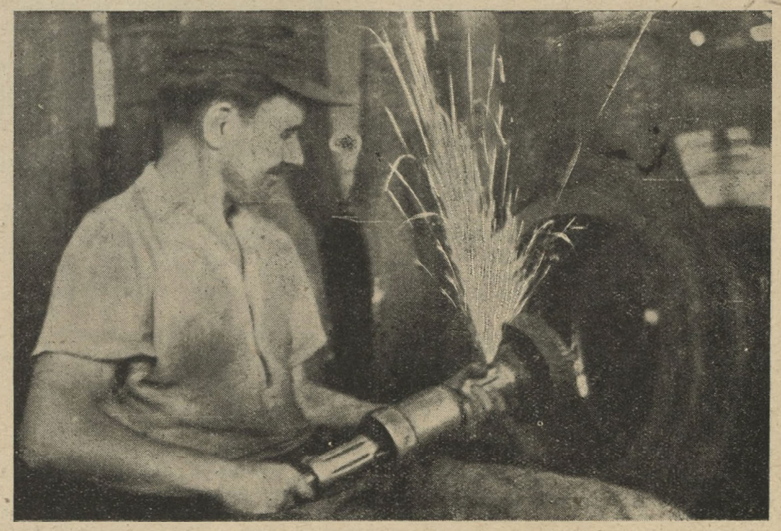

Kiss Sándor
fürgén dolgozik a frissítő vasárnapi vadászat után

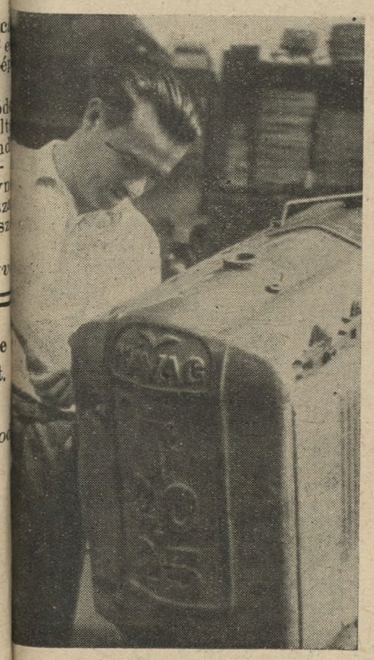

Fischer István,
a traktorműhely művezetője, egyik legrégibb tagja a MÁVAG vadásztársaságnak

A MÁVAG dolgozói, akiknek a népi demokrácia hozta meg a régóta áhított vadászati lehetőséget, megbecsülik a vadat. Télen még lábon vesznek lucernát, amit lekaszáltatnak, közösen gyűjtenek és elszállítják a vadőrökhöz. Ezzel etetnek. Mivel területükön kevés volt a nagyvad, három évig egyáltalán nem is lőtték. Ennek köszönhető, hogy ma már 160—180 szarvas, 100—120 őz és közel 100 vaddisznó a nagyvad állományunk, ami országos viszonylatban rendkívül jelentős. Őszinte elismerés és dicséret jár érte a MÁVAG vadászainak.

Négy vadászházat saját munkájukkal hoztak rendbe. Amikor táguló tüdővel szívják a Bakony levegőjét, sokszor elmondják, amit Fischer István vadásztárs a traktorműhely vezetője hangsúlyozott:

— Szabad emberek vagyunk, szabad az életünk, a szórakozásunk is!

A gépek mellett tovább folyik a munka. A MÁVAG vadászai nemcsak a termelésben járnak elől, hanem abban is, hogy jó vadászok legyenek.

A kedves, szép rábamenti tájék csöndes kis falujában vagyunk: **Molnaszecsődön.** Istenhátamögötti falunak számított a község még nem is olyan régen, de most már a Budapest—Gráci müút bekapcsolta a világ vérkeringésébe. De volt a közelmultban még valami, ami — legalább is madártani vonatkozásban — beállította a világ híres ornithologusainak érdeklődési körébe, — és ez a valami: **Molnár Lajos** személye, aki itt született a szomszédos **Körmenden,** 1853-ban és 1941-ben halt meg. Apja takácsmester volt, ő irodatiszt lett, majd molnaszecsődi körjegyző. De munkája lelkiismeretes elvégzésén kívül csak egy szerelme volt: a madarak életének megfigyelése és a madarak tömése, gyüjtése. Már gimnazista korában foglalkozott madártannal, később együtt dolgozott **Chernel Istvánnal** is. De nemcsak a hazai szakkörökben, hanem a külföldön is jól ismerték, a világ minden részével kapcsolatokat létesített és így tett szert exotikus madárgyüjteményére. **Gyüjteményében képviselve volt mind az öt világrész.** Még jóval az első világháború előtt felfigyeltek az Északamerikai Egyesült Államokban a vasi föld szülöttére, Molnár Lajosra és meghivást is kapott a washingtoni Smithsonian Institute-hez. De Molnár Lajos, a rábaparti erdők szerelmese ittmaradt a magyar földön és itt gyarapította a magyar kultúrát...

A VILÁGHIRŰ GYÜJTEMÉNY Meglátogattuk a híres gyüjtemény maradványait a falusi hajlékban. Az elhúnyt tudós fia, ifjú Molnár Lajos festőművész mutogat, magyaráz kegyelettel édesapja ittmaradt emlékei között.

Az egyik szoba valóságos múzeumnak van berendezve. Itt „élik" mumiaéletüket a belföldről, Uj Guineából, Ausztráliából, Afrikából, Délamerikából, Északi sarkvidékről való madarak. A mérhetetlen földrajzi távolságok pár centire zsugorodnak. Békésen megfér egymás mellett a nagy tuzokkakas és a darázsnagyságú kolibri, a nílusparti flamingó a molnaszecsődi pocgémmel. De akadnak itt emlősök is — majmok — vagy pl. a közeli Csákány vidékéről származó albinó mókuscsalád egy hófehér diszpéldánya. De volt itt az ausztráliai kacsacsőrű emlős két példánya is, az egyik a berlini, a másik pedig a koppenhágai múzeumba került.

A madárvilág ragyogó színei, remek formái ragadják meg az ember szemét. Ifjú Molnár Lajos lelkesen csillogó szemmel jár, kel az egyes darabok között. Egyetlen vágya, hogy a gyüjtemény bekerüljön a tudomány vérkeringésébe, haszna legyen belőle a közösségnek, ami apja emlékét is szolgálná. Körmendre, az általános iskolának szánja, nyilvános gyüjteménynek. Ómaga is gyarapítaná az édesapjától eltanult tudománnyal, sokba sem kerülne, mert sajátkezüleg megfúrná-faragná a fakelékeket, megfestené a természethű környezeteket a madarakhoz.

Édesapjáról beszélget...

— A Természettudományi Társulatnak rendes tagja volt. Nem érdekelte semmi más, csak a tudomány. Még a halálos ágyán is — agyszélhüdés érte — a madarakkal foglalkozott, egy drótot készített elő madártöméshez.

Egy porosodó madárgyüjtemény

Ritka madarak egy rábamenti kis faluban...

— Hány madarat tömhetett életében?

— **Pár ezret.** De csak ez a párszáz maradt, a többit mind szétosztotta a múzeumoknak.

ÍGY TÖRTÉNT A MADÁRGYÜJTÉS — Nekem, mint gyereknek, kellett elmennem hajtani. A nádasok környékén egy nádzörgető pózna, egy 9-es flóbertpuska és egy balta volt a fölszerelésem, — a balta kellett, ha ágat kellett vágni állványnak vagy tojásszedésnél az odút bővíteni. Előfordult, hogy 15 madarat is ejtettünk el, másnapra már ki is voltak preparálva.

— Egy nagyon érdekes esetre emlékszem. Ősszel, ha kimentünk a birkausztatóhoz, — ami nekem akkor a világ közepe volt —, a fecskék és seregélyek költözését mentünk megfigyelni. Ezrével voltak a nádasban. Egy-egy meghajlott nádszálon 4—5 fecske is ült. Mire elültek, öreg este lett. Éjfélig is eltart a gyülekezésük — innen eredt a **néphit, hogy a fecskék télen a víz alatt telelnek ki** és tavasszal jönnek elő. A **kakukra** meg azt tarják, hogy **télire karvallyá változik.** Igaz, hogy nagyon hasonlít a színük, különösen a has alatt. Csak a koponyaszerkezet, a csőr, a karmok különböznek.

— Hogy jutott édesapja a külföldi darabokhoz?

— Voltak neki levelező ornithológus ismerősei. Még a Fülöp-szigetekről is... **Cserepéldányokkal** dolgoztak.

VALAMIT HÁT TENNI KELL Körülnézek a gyüjteményben. Rendszertelenül zsúfolt raktárszerű. Bukók, közte sarkvidékiek, alkafélék, hófajd, gázlók, sirályok, nappali és éjjeli ragadozók, héják, solymok, ölyvek, vércsék, uhu, érdekes a bagolyfajták közül ritkán előforduló hosszúfarkú bagoly. Fajdok, jégmadár, zöldkánya, csonttolú madár, gyurgyalag vagy méhészmadár, ami az idén is ottfészkelt a Rába meredek agyagos partjában, ahová telepesen ásta költőodúit, olyasformán, mint a partifecskék. Bubos banka vagy huputa, lappantyú, harkály, pintyfélék, cankók, rózsaszín seregély. Itt egy szép tuzokkakas, mellette egy ugartyúk nagyságú kis tuzok, amit — csodák-csodája, itt Vasmegyében fogtak, sajnos, kutyával 1937-ben. Akkor költött itt a tuzok először. Se azelőtt, se azóta nem fordult elő.

Az exotikus darabok közül csodálatos színpompájú a himalájai fácán. Uralkodó színei: ibolya, kékeslila zöld és a hátán féltenyérnyi fehér selymes folt, rozsdás farok. Érdekes a délamerikai verébnagyságú gerle, az abesszíniai koronás holló szép feketebársony köntösben, feje fölött ernyőszerű bóbitával. A nagycsőrű zöld tukán Afrikából, aztán a hollónagyságú nagytukán, arasznyi hosszú, tenyérnyi széles óriási csőrrel, a csőr a madár egyharmada. Uj Guineából és a Batantából remek pardicsommadarak, egyiknek farkából két félméteres szalag hullámzik alá, a másiknak hatalmas árvalányhajcsokor lóg az oldalán, a harmadiknak a farkvégéből két ellenkezően kunkorult női fru-fru. De ki győzné leírni sok különös szépséget, színpompát, amit ezek az exotikus madarak jelentenek.

Bizony, sokat lehet tanulni az ilyen gyüjteményből! **Nagy kár,** hogy egy kis félreeső faluban porosodik, mint egy jobban a feledésbe süppedő magángyüjtemény. **Tenni kellene vele valamit, figyelmébe ajánljuk az illetékeseknek.**

— Volt gyönyörű tojásgyüjtemény. A borsószem nagyságútól a gyerekfej nagyságúig minden meg volt benne. Nagyszerű külföldi lepkegyüjtemény. Csodaszép volt az indiai lepkegyüjtemény. Mind elajándékozta...

— Bizony, ezeknek szentelte életét apám. És forgatta a tudományos könyveket, otthon volt a külföldi szakirodalomban is. Csak az a kár, hogy őmaga nem írt, nem írta meg tapasztalatait. Most már csak ez a kis gyüjtemény az ő megmaradt emlékműve...

...Hallgatunk. És hallgatnak körülöttünk a kitömött madarak. És ott hallgat mögöttük egy nagy magyar ornithológus porosodó élete.

A magyar vadászok gondoljanak meg becsüléssel, szeretettel emlékére.

G. Tóth László

HIRDETMÉNY

„Szabolcsvármegyei 47-es számú apróvadas vadászterület, mely Nyíracsád, Nyírmártonfalva és Vámospércs községek határában mintegy 8600 kat. hold területet fekszik, folyó évi szeptember hó 27-én *Nyíradonyban* a járási főjegyzői hivatalban 11 órakor nyilvános árverésre kerül. A terület kikiáltási ára évi 200 dr nyúl hivatalos ára. Bánatpénz a kikiáltási ár 20%-a. Bérlet ideje 1948 aug. 1—1957 júl. 31-ig. A szabolcsvármegyei 58-as számú apróvadas vadászterület, mely Pe neháza, Baktalórántháza és a környező községek határában mintegy 10.400 kat. holdon fekszik, folyó évi szeptember hó 28-án *Baktalórántházán* a járási főjegyzői hivatalban 10 órakor nyilvános árverésre kerül. A terület kikiáltási ára: évi 300 dr nyúl. Bánatpénz a kikiáltási á 20%-a. A bérlet tartama: 194 aug. 1-től 1957 júl. 31-ig. A terü letekre és az árverésre vonatkozólag részletes felvilágosítás be szerezhető a vadászati felügyelőtől Nyíregyháza, Bessenyei-tér Erdőigazgatóság, Debrecen."

Debrecen, 1948 szeptember 7-én Bisztika Géza s. k. m. áll. főerdőmérnök erdőigazgató.

Hárman egy képen...

A nagyapa, a győri Szakszervezeti Vadásztársaság alapitója, kis unokájával egy árván maradt szarvasborjut etet. A szarvasborjút később az Állami Állatkísérleti Telepnek ajándékozták.

A VADŐR-KÉRDÉSRŐL

Vadásztársaságnak és vadőrnek együtt kell működni

Tekintettel arra, hogy számos panaszos levél érkezik be hozzánk úgy a vadőrökre a társaságoktól, mint a vadőröktől a társaságokra, itt az ideje, hogy foglalkozzunk, ha nem is minden részletével, de legalább néhány kérdéssel ezzel kapcsolatban.

Legtöbb panasz, amely a társaságoktól beérkezik a vadőrökre az, hogy a vadászterület ügyeit elhanyagolják, értve ezalatt: nem pusztítják a kóbor kutyát, kóbor macskát, rókát, szürkevarjút, szarkát stb. Nem harcolnak kellő eréllyel az orvvadászokkal szemben és így a társaság szinte pénzkidobásnak tartja a vadőrök fizetését, amely a társaságokat rendkívüli módon terheli. Tudniillik az OMMB (Országos Mezőgazdasági Munkabérmegállapító Bizottság) 50.735/1948. sz. rendelettel rendezte a vadőrök fizetését, vagyis amikor kimondottan csak ez a foglalkozása, tehát teljes értékű munkát nyujt a társaságok részére, annak a fizetését 400, azaz Négyszáz forintban állapította meg. Ez a 400 Ft, amelyhez még ezenkívül az OTI-járulék, a kereseti adó is hozzájön, ezenkívül a lődíjak, melyeket a társaság mint egy prémiumrendszer keretében szokott adni a vadőröknek, tetemesen emelik a vadásztársaságok kiadásait. Megállapíthatjuk, hogy a vadőri fizetések a vadásztársaságok legnagyobb kiadását jelentik. Meg kell itt azonban említeni azt — félreértések elkerülése végett, — hogy más foglalkozást is űző vadőrök (mezőőrök, erdészek, földműveléssel foglalkozók stb.) a más foglalkozásban eltöltött időnek megfelelően anyival kapnak kevesebb fizetést a 400 Ft-nál. Az erdészek és mezőőrök az államnál, vagy községnél kapják fizetésüket, így mint vadőrök pusztán a társaság jóvoltából élvezhetnek bizonyos jövedelmet.

A vadőrök részéről befutó kérések jórésze részükre a legmegfelelőbb állami alkalmazást kívánja megvalósíthatni. Ez a kérdés — nem akarunk a dolgok elébe vágni — valóban megbeszélések tárgya, az illetékes fórumok előtt. Általában mindazideig, míg erről konkrét formában nem értesülünk, nem lehet róla bővebben írni.

Jelenleg a vadőrök helyzete azért kétségbeejtő, mert bár szerződés kötésére vannak kényszeritve a vadásztársaságok a vadőrökkel szemben, ez ahogy a hozzánk beérkező panaszokat vizsgáljuk, nem történik meg s így a vadőrök csak szóbeli megállapodás megkötésére tudnak hivatkozni, amelyeknek azután jogilag nem tudnak érvényt szerezni. A vadőrök kövessenek el mindent, hogy az őket alkalmazó vadásztársaságok az alkalmazásnak időpontjától kezdve, vagyis az eskü letételekor, kössék meg az alkalmaztatási szerződést, mert lyen szerződés birtokában (ezen szerződés a terület haszonbérbevételének idejéig szokott köttetni 12 év), ha bármilyen vita áll fenn, a FÉKOSz (Földművesek és Kisbirtokosok Országos Szövetsége) a munkavállaló érdekeit a legmesszebbmenőkig védeni fogja. Itt kérjük meg a vadőröket, hogy panaszaikkal forduljanak közvetlenül a FÉKOSz-hoz, elsősorban a helyi szervezethez, hogy az ügyben azok el tudjanak járni.

Hosszabb idő óta folyik a FÉKOSz szervezésében a vadőrök szakszervezeti csoportjának megalakitása, amely tekintettel arra, hogy mezőgazdasági munkavállalókról van szó, a FÉKOSz keretén belül fog működni. Itt meg kell azonban említeni, mint jellemzőt, a vadőrök nagy többségének nemtörődöm álláspontját, vagyis mintegy 5—6000 vadőrből mindössze 600-an léptek összeköttetésbe a vadőrök szervezetével. E hó végén a vadőrök szakszervezete vezetőségének megválasztására országos küldött közgyülés lesz a FÉKOSz-nél, erre meg lesznek hiva a vadőrök részéről minden vármegyéből három, esetleg öt legértemesebb és saját ügyeivel leginkább foglalkozó vadőr. Ezen a közgyülésen fogják a vadőrök szakszervezetének vezetőségét megválasztani és így biztositani a vadőrök érdekvédelmét is, amely ezideig meglehetősen elhanyagolt volt.

A vadásztársaságoknak és a vadőröknek mind a saját, mind az ország jólfelfogott érdekében együtt kell működni. Ez az együttműködés csak akkor lehet egészséges, ha mindkét oldalról egymás megbecsülését, a törvények pontos betartását tartják szemelőtt. Ne kivánja egyetlen egy vadász sem, hogy az ő törvénysértése (tilalmi időben lőtt fácán, nyúl stb.) felett a vadőr szemet hunyjon, félve attól, hogyha jelentést tesz a vadász ellen, ez az állásába kerülhet. Viszont a vadőr se gondoljon arra: — nem fontos, hogy a területtel törődjek, az etetőket, sózókat, magas leseket rendbe tartsam, bejárjam a területet, vigyázzak a területre, mint ahogy azt az én munkaköröm megkívánja, mert hisz ezt kellőleg a vadásztársaság úgy sem tudja ellenőrizni — hanem végezze el a munkáját lelkiismeretesen, s akkor joggal elvárhatja, hogy a vadásztársaságban megbecsülják, s munkáját meg is fizessék.

SAS ÁRPÁD

kelnek, tehát nem vész el az a sok fogoly, ami különben ilyenkor, a messziről való rálövöldözés következtében, sebzetten menekül és órák, esetleg napok mulva nyomorultul elpusztul.

3. Mivel az első két részen még jóval a téli idő beállta előtt abbahagyjuk a foglyászást, az ott levő esetleges csonka csapatnak bőven van ideje rá, hogy a kemény téli idő beálltáig egymással kiegészüljenek, vagy ép csapatokhoz csatlakozzanak, ami áttelelésükre igen előnyös.

Foglyászó területünknek eképen történő beosztásával fogolyállományunk érdekeit szolgáljuk s egyben emeljük vadászszórakozásunk értékét.

Hogyan célozzunk?

Sok — különösen kezdő — vadász beledupláz a felrebbenő csapat sűrűjébe. Ne csináljuk ezt, mert nem csak vadászatlan, de a tapasztalatok szerint még csak nem is gazdaságos. *A gyakorlat azt mutatja, hogy az ilyen „közibelövéseknek" legtöbbször semmi kézzelfogható eredménye nincs és aggatékunk — kevés kivétellel — nem gyarapszik vele.* Sajnos — ugyancsak a gyakorlat mutatja azt is — az ilyen csapatban másnap vagy harmadnap felrebbentve többnyire kevesebb foglyot számlálhatunk, mint a „közibelövéskor". A meggondolatlan lövő tehát birtokba nem vehette a hiányzó vadat, de hebe-hurgya lövésével megpiszkolva, gyötrelmes pusztulását okozta, vétve az emberiesség, a vadászetika és a gazdasági érdekek ellen egyaránt. *Ha tehát a csapat felrebben, mindig egyes foglyokra célozva lőjünk, és meglátjuk, hogy bőven jut időnk a duplázásra is.*

Messziről, *vadásziatlan távolságról* ne puskázzunk a vadra, mert amíg egy „bravúrlövés" sikerült, addig tíz vadat is megpiszkolunk, ami az igazi vadászt — az előző okok folytán — jobban bántja, mint a teljes hibázás. Ismerjük puskánk biztos hatótávolságát s ezen túl ne kísérletezzünk. Ha a fogolycsapat felrebbenése után lövésünk elhangzott — akár esett fogoly, akár nem — kísérjük figyelemmel az elszálló csapatot, ameddig csak lehet. Igen sokszor előfordul, hogy a vadász a hibázást mérgesen elkönyvelve tovább megy, jóllehet a csapat több tagját is érte sörét. *Az ilyen sebzett fogoly azután sokszor a mit sem sejtő vadásztól 40—50 méterre kiesik a csapatból és nyomorultul elpusztulva, értéke megsemmisül.* A sebzett fogoly — különösen, ha sűrű az aljnövényzet — nem mindig kerül meg, mégis az emberiesség és gazdaságosság szempontjából egyaránt kíséreljük meg annak birtokbavételét, amihez nagy segítség az — amit alább vázolok — ha tudjuk, miként „jelzi" a fogoly a különböző találatot:

Így jelzi a fogoly a lövést

1. *A szárny felső karcsontját* ért lövésre a fogoly azonnal leesik, míg ha csak a szárny végét sebeztük, a fogoly nehézkesen vergődve kis ideig még repül. Leesve, mindkét esetben futva menekül s ilyenkor bizony vizsla nélkül, vagy ha a hajtó nem elég szemfüles, el is menekül.

2. *A keresztcsont tájékát* ért találatra a fogoly nem mindig esik azonnal, hanem mindkét lábát egyszerre lelógatva, sokszor magasra felemelkedve, imbolyogva repül tovább, de kis idő mulva — legtöbbször már kimúlva — leesik.

3. *Haslövéssel* sem esik le mindig azonnal a fogoly, hanem lábait leeresztve, de mindjárt fel is húzva, csapatától lemaradva, nehézkesen repül tovább. Hamarosan leszáll, de közeledésünkre néha ismételten felrepül: ne sajnáljuk rá a töltényt, mert könnyen elvész.

4. *Lábán talált, csüdönlőtt* fogoly a sebzett lábát lógatja le s lemaradva csapatától, hamarosan leszáll; közeledésünkre azonban újra felrepül s hacsak újabb lövéssel el nem eitjük, igen könnyen elveszítjük: a combján lőtt fogoly igen hamar leereszkedik, igen közelre bevár és gyorsabban elpusztul.

5. *Fejlövéssel* a fogoly legtöbbször azonnal helyben marad, néha pár métert repülve élettelenül esik le, vagy legfeljebb a földről párszor még fedobja magát, de tovább már nem jut.

6. *Horzslövésnél* a fogolynak igen sok tolla hull, esetleg irányt változtat, vagy lejjebb ereszkedik, de hamarosan teljes sebességgel repül tovább.

Tartsuk mindig szem előtt, hogy úgy az élő, mint a lőtt vad gazdasági érték, tehát, ha már elejtettük a vadat, óvjuk annak értékét mindaddig, míg az rendeltetési helyére (konyha, vadkereskedő) nem ért. Foglyászás idején sokszor még nyári meleg van, s így a lőtt fogoly könnyen megromolhat. *Gondoskodjunk tehát a lőtt fogoly célszerű elhelyezéséről, illetve kezeléséről, ami különösen nagyobb mennyiség elejtésekor nyer fontosságot.* Az elejtett foglyok legyenek árnyékos, légmentes, szellős helyen, semmiképpen ne a napon és ne egymásra feküdjenek vagy lógjanak. Különösen ügyeljünk rá, hogy legyek ne férjenek hozzá, mert a légyköpéses fogoly használhatatlanná válik. Az ügyesen kibelezett fogoly kevésbé romlékony, azonban a kibelezésnél igen vigyázzunk, mert ha a bélsár szétömlik, a fogoly hamarabb romlik, mint ha a bél benne maradt volna.

A fentiekben azt vetettem papírra, amit a gyakorlat a vad és a vadász szempontjából egyaránt a legcélszerűbbnek s leghasznosabb útmutatásnak talált, s ezekután azt kívánom vadásztársaimnak, hogy a papírra vetett sorokat úgy váltsák át a gyakorlatban, hogy azzal saját vadászörömeiket tökéletesíthessék és a magyar vadászatot szolgálják.

Dr. Bertók István

A PÁSZTORMADÁR

Gyoma—Telekpuszta határában

Többezres madárraj lepte el 1948 június közepén határunkat. A Vadászlapból nyert ismereteim alapján azonnal felismertem, hogy az orosz puszták hasznos káskairtó madara, a pásztormadár vagy rózsaszínű seregély látogatott el hozzánk. Gazdatársaim gyanakodva néztek rá, amikor megtelepülni készültek a határban lévő téglarakásokban. Ezért a lexikonból merített ismereteim alapján megmondtam gazdatársaimnak, hogy a káskajárás leküzdésében a madár segítségünkre lesz. Erről meg is győződtek csakhamar, amikor látták, hogy a madarak „vendégoldara" rakva hordják csőrükben a határunkat ellepni készülő káskákat. Ekkor azután téglarakásról téglarakásra járva védtük meg a madarak fészkeit a gyerekek elől. A fészkeket nagyobbrészt sikerült megvédeni, pedig körülbelül tízezer madár fészkelt.

A fészkelés a környező határokra is kihúzódott, de Dévaványa és Túrkeve határában nem ismerték fel a hasznos madarat és a fészkek legnagyobbrészben el is pusztultak. A pásztormadarak téglarakásokban, eresz alatt és tökindák alatt is fészkeltek. Egy párnak 5—6, sőt 8 fiókája is volt. A madarak határunkban a káskát annyira kiirtották, hogy később több óra járásnyira is elszálltak fiaiknak táplálékot hordani, pedig a dévaványa—atyaszegi legelőn annyi volt a káska, hogy a legelő vezetősége már azon gondolkodott, hogy nagyobb számú pulykát állítanak be a káskák irtására. Amikor a pásztormadarak fiaikkal villámcsapásként megjelentek, a káskáknak hírmondójuk sem maradt három héten belül azon a területen.

Augusztus elején a pásztormadarak megfigyelésünk szerint elhúzódtak területünkről. A Madártani Intézet főadjunktusa dr. Pátkai Imre útmutatásunk mellett kiszált és a fiókákat a helybeli lakosság segítségével meggyűrűzte, hogy így a tudománynak is maradandó eredményt szolgáltassunk.

Megyeri János földműves
a Gyomai „Dolgozók" Vadásztársaságnak tagja
Gyoma Telekpuszta.

Helyes vadgazdálkodással is a 3 éves tervet építed!

„FELEJTHETETLEN PILLANAT"

A Magyar Vadász szerkesztőségének pályázata

Minden vadásznak van olyan élménye, amire legszívesebben emlékezik vissza, amiről legszívesebben mesél. Ha nincs, akkor az élmény jön, előbb vagy utóbb, hiszen tulajdonképpen még alig kezdődött meg a vadászati évad. A „Magyar Vadász" szerkesztősége pályázatot hirdet olvasói táborában a legérdekesebb vadász-élmény leírására. A pályázaton résztvehet a Magyar Vadászok Országos Szövetségének minden egyes tagja. A pályázónak úgy kell leírnia vadászélményeit, mintha baráti körben, vadásztársainak mesélnie, mert az a célunk, hogy olvasóink egymás tapasztalataiból, egymás vadásztörténeteiből is okuljanak, amellett, hogy szórakoznak. Egy vadkan, őzbak, szarvasbika elejtésében nem maga a tény felejthetetlen, hogy a vad terítékre került, hanem a körülmény és a pillanat, amilyen módon az eredmény született. De felejthetetlen pillanata marad a vadásznak egy-egy foglyászat, vadkacsahúzás vagy körvadászat is, hiszen az élményt nem a nagyvad, vagy az apróvad, hanem maga a vadászat adja.

A szerkesztőség a pályázatra beküldött írásoknál még csak a terjedelmet sem írja elő. Attól a bevett szokástól is eltekint, hogy a pályázatokat géppel kell írni, vagy leíratni. A pályázat lehet bármilyen terjedelmű, rövidebb vagy hosszabb, mindenki leírhatja a saját kézírásával, az egyetlen feltétel csak az, hogy igaz, őszinte és saját élmény legyen.

A pályázatokat folyamatosan lehet a „Magyar Vadász" szerkesztőségének beküldeni. Egy pályázó több pályázattal is résztvehet, hiszen mindig újabb és újabb élmény adódik, ami talán felejthetetlenebb az előzőnél.

A beküldött pályázatokat három tagból álló bizottság bírálja el: Ékes István, a Magyar Vadászok Országos Szövetségének elnöke, Lestyán Sándor író, a Magyar Írók Szövetségének kiküldötte és Sas Árpád, a Magyar Vadász felelős szerkesztője. Azokat a pályázatokat, melyeket a hármas bizottság érdemesnek tart, a „Magyar Vadász" sorozatosan leközli és beküldője a szokásos írói tiszteletdíjban részesül, amit postán küldünk el címére. A vadászévad letelte után a bizottság eldönti, hogy a leközölt pályázatok közül melyik öt érdemes a külön jutalomra, s azok íróit díszoklevéllel jutalmazza.

Minden pályázó közölje pontosan és olvashatóan a nevét, a címét és azt, hogy melyik vadásztársaság tagja.

Örömmel várjuk az első írásokat. Magyar vadász, aki gyárban, gépek mellett, műhelyben, irodában dolgozol, vagy a földet műveled: mutasd meg, hogy ezen a téren sem maradsz el a régi úrivadászoktól!

ÚJ VADÁSZOK ISKOLÁJA

1. Így kell bánni a fegyverrel!

A jó vadász féltő gonddal és szeretettel ápolja a fegyverét.

A fegyverápolás és annak jókarbantartása nem kíván különösebb szaktudást.

Hogy fegyverünk tiszta, ápolt és jó működő-képes legyen, legfontosabb ismerni annak tisztogatási és karbantartási módját. Mi sem könnyebb, mint a serétes fegyvereket tisztítani. Hogyan?

Ismeretes, hogy a lőpor és gyutacs salétromsav és sósavgőzei (nitrógázok) a csőben, különösen a töltényür előtt légköri nedvesség jelenlétében lecsapodva oxidációt, csőrozsdásodást idéznek elő, valamint az ennél sokkal veszedelmesebb utánrozsdásodást okozzák.

Különösen nagyobb vadászatok után látunk majd a töltényür előtt sötét foltos lerakodásokat. Ha ezen lerakodásokat minél később távolítjuk el a cső faláról annál biztosabb, hogy a lecsapódott gőzök most már vörös színű finom kristályos alakban romboló munkájukat megkezdve, mind mélyebbre marják a fegyver nemes acélanyagát és azt rücskössé és rozsdagödrössé formálják át.

Fegyverünk értékéből lényegesen veszített.

Hogy a fegyverünkre ne ez a sors várjon, úgy ezért fontos az, hogy a fegyverünk tisztítását, karbantartását mindig kellő időben, megfelelő módon végezzük el.

A tisztogatás lényege, hogy a vadászat befejezése után a lehető legrövidebb időn (2—6 óra, de ha nem rozsdamentes gyutaccsal töltött tölténnyel lőttünk még előbb) belül a fegyverünk csövét és a fegyver fémes részeit feltétlenül tisztítani kell.

Hogy a csőben lerakodott lőpor és gyutacs rozsdásító gőzeit és az égési maradványokat csövünk faláról könnyebben eltávolíthassuk, fatisztító veszszőnkre csavart kócot, vásznat, gyapotrongyot vagy lőszerkefét fegyverolajjal átitatunk, — a fegyverolaj kimondottan fegyvertisztítási célokat szolgáló híg ásványolaj legyen, semmiesetre sem szervesolaj, mint pl. a repce, tökmag, napraforgómag olajok, mert ezek könnyen megavasodnak, az avasodás egyben savasodást is okoz. De nem szabad használni száradó olajat sem, mint pl. lenolaj, mert ez állás után megcsomósodva, viaszszerűen ragadós anyaggá válva, komoly működési akadályt is okozhat fegyverünknél — a fegyverolajjal átitatott kócot vagy gyapotrongyot a puha helyre fektetett vagy kézben tartott serétes puskánk csövében a töltényür felől betolva tisztító-vesszőnket egy párszor a cső szája felé és visszahúzógatva beolajozzuk.

Az így beolajozott csövet kb. mintegy fél óráig állni hagyjuk.

Sok vadásztársam el sem hinné, hogy ez az olajozott állapotban való álláshagyás mennyire megkönnyíti a fegyvercső további tisztogatását, mert a kb. félórai állás elégséges ahhoz, hogy a lövések utáni égés maradványokat, lecsapodásokat a jó fegyverolaj feloldja és megszüntesse azok tapadását a maróhatásukat pedig közömbösítve, biztosítsa fegyverünk könnyebb tisztítását.

Kb. félórai álláshagyás után a puha helyre fektetett serétes puskánk csövébe a töltényür felől — mindig a töltényür felől — tiszta gyapotronggyal, kóccal felcsavart tisztítóvesszőnket a csőtorkolat felé és vissza húzógatva tisztítjuk az olajjal áztatott csövet, váltott gyapotronggyal vagy kóccal mindaddig, míg a kócon vagy a gyapotrongyon fekete piszkolódást látunk.

Amikor már a kócon vagy gyapotrongyon piszkolódást nem látunk, csurgassunk rá fegyverolajat és vékonyan olajozzuk ezzel a cső külső és belső részét.

Tisztogatás után néhány nap mulva nézzük meg a fegyverünk csövét, hogy nem-e történt utánrozsdásodás és ha ez mutatkozna, úgy akkor mégegyszer kell elvégezni a teljes tisztítást.

A megbízható helyen vásárolt fegyverolaj használata után, fegyverünknél utánrozsdásodás nem fordul elő.

Ha többnapos vadászaton használtuk fegyverünket és annak teljes tisztítását ezeken a napokon csak felületesen végeztük, vagy füstös lőporral lőttünk volna, úgy legjobb a fegyverünk csöveit szappanos melegvízzel kimosni, mert ezzel az eljárással a legbiztosabban távolíthatunk el minden piszok és égési maradványt.

A cső kimosásához egy csésze forró vízben olvasszunk fel egy kis közönséges házi mosószappant, úgy, hogy felolvadás után a víz tejszínű fehér oldat legyen. Állítsuk a földrehelyezett szappanvizes csészébe a cső száját, most a kócos vagy gyapotrongyos tisztító favesszőt hátulról a cső szájáig belenyomjuk. Ezután húzzuk fel a vesszővel a szappanosvizet a csőbe. Eresszük a szappanosvizet ismét vissza a csészébe. Ezt az öblögetést végezzük mindaddig, míg csak az újabb szappanoldat tisztán nem marad. Ezután töröl-

„FELEJTHETETLEN PILLANAT“ *(A Magyar Vadász pályázatára érkezett)*

EGY KÖNNYES VADÁSZAVATÁS

Ez év áprilisában két selejtbak lelövésére kapot engedélyt a celldömölki Sólyom vadásztársaság. Már többször is megkerestem a selejteket, de nem volt szívem, hogy egyedül lőjem le a kiszemelt bakot, nem akartam megfosztani társaimat a lövés lehetőségétől és élvezetétől. Lesre sem járunk nehogy a sötét időben valamelyik kapitálisunk legyen az áldozat, ezért választottuk a cserkészést. Egyik szép napsütéses nyári vasárnapon az erdőt cserkésztük öten. Már túl voltunk a késői reggelizésen, elfogyott a magunkkal hozott sághegyi nedű is, a nagy melegben legszívesebben a hűs fák alatt hevertünk volna, végül mégis úgy döntöttünk, hogy tovább próbáljuk a szerencsét.

Alig haladtunk száz méternyire, amikor M. M. vadásztársunk puskájából lövést hallunk, és utána kétségbeesett kiabálást, jajgatást. Azonnal a hangok irányába futottunk, én értem leghamarább barátunkhoz, akit guggoló helyzetben, falfehér arccal, nagy könnyhullatások között találtam. A rémülettől fölbegyökerezett a lábam! Úgy hittem, barátom véletlenül meglőtte magát. Agyamban szédülten kóválygottak a gondolatok, hogyan fogom értesíteni a szerencsétlenségről barátom családját, hogyan találok hozzá szavakat? Végre is összeszedtem magam, hi-

szen első teendőm barátomon segíteni, ha még lehet. A sűrűben két lépést téve feléje, látom, hogy az egész nap keresett selejtbak kiterítve fekszik előtte és arra hullatja oly sűrűn könnyeit. Kérdésemre, hogy miért sír, bevallotta, hogy ez volt életében az első őz, amit lelőtt.

Hosszú percek teltek el, míg barátunk arcába visszatért a vérkeringés, de erre már valamennyien körülötte állottunk. Mikor láttuk, hogy nem történt szerencsétlenség, a rémülettől alig eszmélő barátunkat rárántottuk az őzbakra és irgalmatlanul elvertük, azaz felavattuk.

Azóta is sokat emlegetjük izgalmas kalandunkat. Barátunktól elnézést kérek azért, hogy fentiekre nyilvánosságra hoztam, de úgy érzem, helyesen cselekszem, mert a történtekből okulhatnak vadásztársaink. Bár minden vadász így gondolkozna, ennyire szeretné nemes vadjainkat, akkor hamarosan békebeli színvonalat érne el vadállományunk.

Major László

MÉGIS VALÓ PUSKA A PARASZT KEZÉBE!

Átlagban két patronnal lövik a nyulat a sarkadi újgazdák!

A kelő nap sugarai vidáman táncolnak a fényesre tisztított puskacsöveken. A sarkadi újgazdák fürgén igyekeznek a határba már a kora hajnali órákban. Vasárnap van, az ekevas, a borona, a kapa ott nyugszik a fészerben. Megérdemelt szórakozás a vasárnapi vadászat. A sarkadi újgazdák nemcsak országszerte híres föl'dművesszövetkezetükre büszkék. Dicsekszenek, mégpedig joggal, a vadásztársaságukkal is.

— Mikor megalakítottuk a szövetkezetet, azt mondták az urak, meg a barátaik, hogy kódisok voltunk, azok is maradunk, sose állunk a magunk talpára. Mikor megalakítottuk a vadásztársaságot, akkor meg csak tovább áskálódtak: nem paraszt kezébe való a puska, ráfizettek majd a vadászatra alaposan — így beszé'tek. Hát nem lett igazuk — mosolyog vidáman *Boross* Gergely, a vasárnapi vadászatra induló csoport egyik tagja. 1945-ben alakultunk, nyolcvan tagunk van ma már. *Buzi* András, *Bende* Gábor, *Csete* Sándor, *Mezei* János, *Szabó* Lajos, *Váradi* István, *Sárközi* Imre, *Tiszai* Miklós, *Tátrai* József, *Szegedi* Lajos, *Szilágyi* Lajos, *Kolozsi* István, *Pásztor* Mihály, *Pásztor* Imre, *Nagy* Sándor, *Fekete* Sándor, *Kiss* Mihály, *Juhász* Károly, *Király* Elemér, *Bujdosó* Imre, *Fekete* Gábor, *Buzi* Zoltán, *Buzi* Gábor, *Csök* Lajos, *Balog* Andor, *Balog* István, *Kiss* Sándor, *Pásztor* Imre, *Szabó* Lajos, *Mordel* Péter voltak az elsők, akik be'éptek a társaságba. Hiszen évtizedes vágyunk volt a vadászat.

Csakhogy a multban gondolni sem mertünk arra, hogy puskát vehetünk a kezünkbe.

Torkukon akadt az áskálódóknak a kacagás, mikor megl'tták az eredményeket. Mert igaz ugyan, hogy az első két-három hónapban sok patrón durrant el találat nélkül. De aztán megváltozott a helyzet. Amit szeret az ember, azt meg is tanulja gyorsan — mondják a sarkadi vadászok. Mert náluk úgy történt. Huszonkétezer holdas a vadászterületük, de kifizetődik. A mult évadban 3000 nyulat lőttek, átlagban két patronnal. Ezenkívül elejtettek több mint nyolcszáz fácánt. Nemcsak a költségük térült meg, de jutott tölténypre, akinek nem volt új puskára is.

— Most csak fogolyra vadászhatnánk, mert vaddisznó nincs a környéken — mondja *Pásztor* Imre. — Úgy határoztunk azonban, hogy mivel kevés a fogoly, nem lőjjük. Vigyázunk a vadra. Télen a fácánokat etetjük is. Most dúvadakat igyekszünk pusztítani. Szarkát, kányát, héját lövünk ilyenkor.

A sarkadi vadásztársaság tagja kilencven százalékban az újgazdák közül kerülnek ki. Példamutató szorgalommal ismerték tudták tenni szövetkezetüket az egész országban, példamutatóak a nemes szórakozás, a vadászás terén is. Nem is csoda. Aki évtizedekig vágyott a földre, becsülni tudja, ha megkapta. És aki évtizedekig sóvár szemmel nézte az urak vadászatait és legfeljebb csak hajtójuk lehetett, az meg tudja becsülni, ha végre puskát vehet a kezébe. Ezért vigyáznak a vadállományra, ezért becsülik meg a munkát is jobban a sarkadiak. Mert dolgozni is többet akarnak ezért az országért, mely szabad emberekké tette őket.

Sásdi Tibor

Postatakarékpénztári számla számunk 6.127

MIHÁLY: Hát aztán csakugyan olyan szép volt az Őszi Vásár?

GÁBOR: Meghiszem azt. Nem hiába nevezték el a bőség vásárának. Vót ott minden, amit az ember szeme-szája megkíván. Még olcsó patron is. Békebeli!

ISTVÁN: Oszt vettél belüle?

GÁBOR: Mán úgy vót, hogy veszek. De közbejött valami.

MIHÁLY: Nem volt nálad a lőszervásárlási könyved?

GÁBOR: Dehogyis nem. Az volt a baj, hogy rossz helyen árulták a Vásáron a patrónt...

FERENC: Rossz helyen?

GÁBOR: Egy tokaji borkóstoló állta el az útját. Abban úszott el a patronra való pénzem... Igy hát csak csudáltam a rengeteg látnivalót. Venni nem vehettem semmit, pedig az olcsósággal se lett volna baj.

MIHÁLY: Akkor hát régi patronokkal gyössz a hajnali húzásra?

GÁBOR: Meglövöm én azzal is a récét. Bízzák rám. De van-e húzás?

ISTVÁN: Van ám! Húzzuk azt, aki eltologatja a kacsákat... Mint például Ferenc is a mult héten...

FERENC: Amikor olyan rettentő magasan szállnak!

MIHÁLY: Olyan a réce, mint a nagyuraság vót. Nem ereszkedik le a magunkfajta kisemberhez...

ISTVÁN: Azután meg „tőkés“ is...

GÁBOR: Az a jó zsíros. A tőkés!... Hála Isten, most már csak kacsába létezik...

MIHÁLY: Node aki vadász, az most mind örül a „Százéves a Honvédség“ országos ünnepén.

ANDRÁS: Persze, hogy örül, mert amit Kossuth Lajos elkezdett a honvédséggel, azt mi folytatjuk.

JÁNOS: Mit kezdett el Kossuth?

MIHÁLY: Hát azt, hogy a honvédség a népből legyen, a népé legyen és a népért legyen. Védje az országot ha bajba kerül, de elsősorban a békét védje.

GÁBOR: Úgy beszélsz, mint a fiam. Aki most lett alhadnagy a Kossuth Akadémián.

MIHÁLY: Úgy bizony. Pedig én csak tizedes voltam. Még káplár se lehettem, mint zsellér-ember, a régi hadseregben...

JÁNOS: Így szép ez a mi új magyar életünk!

MIHÁLY: Hát hallottátok-é, hogy bőgnek a bikák?

ANDRÁS: Különösen amelyik kapitalista!

MIHÁLY: Nem kapitalista, komám, hanem kapitális! Úgy mondják a ritka-nagy agancsos bikára...

ANDRÁS: Mán én csak kapitalistának mondom... Mert annak van oka bőgni a demokráciában, aki kapitalista. Mink meg mán mosolyoghatunk...

JÁNOS: Szólhatok én is valamit?

MIHÁLY: Feltéve, hogy nem mondasz nagyot!

JÁNOS: Hét patronnal hét foglyot lőttem a héten a határban...

MIHÁLY: Oszt hányat vettél fel belüle?

JÁNOS: Nyolcat!

MIHÁLY: Hétből nyolcat? Hogy csináltad?

ANDRÁS: Én mondom meg helyette. Az egyiket csakugyan meglőtte. De olyan közelről, hogy nyolcadrabban vette fel, úgy széttépte a sörét... *(Nevetnek. Koccintanak is. Aztán szedelőzköni kezd az asztaltársaság.)*

DRÓTSZŐRŰ MAGYAR VIZSLA
(Nemzetközi versenyen aranyéremmel tüntették ki. A MALLERD heőcsabai vizslatelepének tulajdona.)

DRÓTSZŐRŰ NÉMET VIZSLA
(Versenyen jó minősítést nyert. A MALLERD heőcsabai vizslatelepének tulajdona.)

KACSÁKRÓL

Írta és rajzolta: Pölöskei Sándor

Már „Útravaló“ című cikkemben utalást tettem kacsáink két fő fajára, nevezetesen az úszó- és bukórécék családjára. Most ezzel akarok csak röviden foglalkozni, annyit mégis illik minden vadásznak tudni a kacsákról. Nem akarok tehát madártani fejtegetésbe bocsátkozni, csak segédkezet nyujtani minden olyan vadásznak, akinek alkalma nyílik, hogy a kacsák minden fajával megismerjedjen. Kitűnő segítséget fog adni az érdeklődőnek Chernel Istvánnak „Magyarország madarai“ című nagyszerű és élvezetes könyve, akár a Bréhm idevonatkozó kötete, amit ha kézbe vesz és cikkembe foglalt rövid útmutatást felhasználja, könnyűszerrel meghatározhatja a kezeügyébe kerülő kacsát.

A vizen ülő kacsáknál az úszó- és bukórécék közti szembetűnő különbség abban áll, hogy az úszóréce farka a vízvonal *felett* fekszik, míg a bukóréce farka a vízben, a *vízvonalon* fekszik. (Lásd 1. ábra.) Az úszóréce nyúlánkabb, egészében könnyedén ül a víz színén, a bukóréce ezzel szemben szinte a vízben van, tömzsibb és rendszerint a feje is aránytalanul nagyobb az úszókénál. Táplálékszerzés közben az úszóréce csak úgy házikacsa módjára tótágast állva szedeget a víz alól, míg a bukóréce táplálékszerzés közben, tehát zavarás nélkül is bukik.

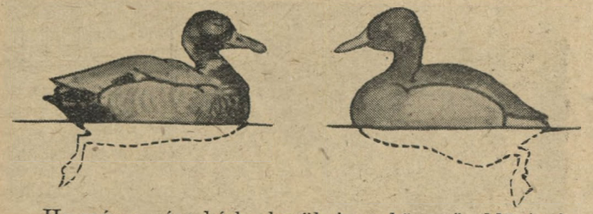

Ha már a réce kézbe kerül, igen könnyű eldönteni, hogy melyik családból való. Biztos jel erre a láb hátrafelé álló rövid negyedik ujja. Az úszóréceknél ez egy rövid, egyszerű ujjacska, a bukórécéknél ellenben ezen az ujjon egy szemmel is jól látható úszóhártyaszerű lemez szélesedik, amely a bukásnál bizonyára a kormányzás céljait is szolgálja. (Lásd 2. ábra.)

A kacsák meghatározásánál alapul szolgálhat tehát a láb, ezenkívül a csőr, annak formája és színe. Döntő fontosságú ezen felül még a szárnytükör színe. E felsorolt jellegzetességek ugyanis a kacsák évenkint kétszeri vedlése idején sem változnak. Ezeket figyeljük tehát, mikor egy elejtett kacsát meghatározás céljából veszünk kézbe.

Nálunk mintegy tizenötféle kacsa szokott előfordulni. Ezek: a tőkés, vagy dunai réce, a kanalasréce, az apróréce, a csörgő vagy kendermagos réce, a böjti réce, a nyílfarkú- és a fütyülőréce. E hét az úszórécék családját alkotja. Legtöbbje költ is nálunk.

A többi: a barát- vagy hamvasréce, a kontyosréce, a fekete- vagy cigányréce, jegesréce, hegyiréce és kerceréce a bukók családját alkotja. Ezek legtöbbje téli vendégek. Minél hidegebb telünk van, annál több van belőlük, akkor viszont az úszók nagy része délibb vidékeken telel.

Ennyit a kacsákról és akik ifjú vadásztársaink közül e vadunk jobban érdekel, említett úton haladva, nemcsak azok vadászata fog nekik több örömet szerezni, mert hisz' jobban ismeri őket, de igen sok hasznos és kellemes órát fog magának szerezni téli estéin ezzel foglalkozva. Ha egy ritkább példány kerül kezünkbe, különösen tavasszal vagy télen, amikor a kacsák már nászruhájukat hordják, ne sajnáljuk azt valamely múzeum vagy iskola állattárának kitömés végett elküldeni. Ilyenkor már nincs kitéve a gyors megromlás veszélyének, ezzel gyarapítjuk a tudományt, és segítséget nyujtunk másoknak is a természet megismerésében. Így szolgálhatjuk a nagy emberi közösséget mint vadászok, és ne lássuk a vadban csak annak húsértékét.

Áll ez különösen olyan példányokra, amelyek esetleg lábgyűrűt viselnek. Ezek mindenkor kötelességszerűen beküldendők az Országos Madártani Intézetnek Budapestre (Mezőgazdasági Múzeum, Vajdahunyad vára). A messze északon működő madártani megfigyelő állomások ugyanis a fészkelő helyeken számmal és bizonyos nemzetközi egyezményben foglalt jellel ellátott aluminiumgyűrűt tesznek a fiatal madarak lábára. E gyűrűket törzskönyvezik és a kézrekerült gyűrűzött madarak adatait az egyes nemzetek tudósai egymás között kicserélik és ezek szolgáltatják a biztos adatokat a madárvonulásokról és a madarak életkoráról. Jó vadász mindig lelkiismeretes és figyelmes mindenre kiterjed. Vadászatra, életek kioltására csak úgy lehet erkölcsi joga, ha ezt nem önös érdek, és zsebolátlan szenvedély vezeti, hanem vadászszenvedélyét magasabb célok szolgálatába tudja állítani. Tehát ha gyűrűzött madárról csak hallunk is, igyekezzünk okvetlenül megszerezni, és ha nem egyebet, legalább a gyűrűt, amit viselt, küldjük meg a fent említett címre.

Jól célozz a válasszal!

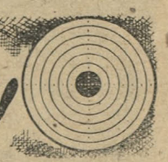

Hat kérdést adunk fel alább. Vadásztársak: jól célozzatok a válasszal. Aki mégis elhibázza a helyes feleletet, az megtalálja a Magyar Vadász 15. oldalán.

1. **Látnak-e a nyulak, amikor megszületnek?**
2. **Miben különbözik a szarka fészke a varjú fészkétől?**
3. **Hogyan „énekel“ a tücsök?**
4. **Van-e a madárnak foga?**
5. **Melyik irányba fordítja virágát a napraforgó délben?**
6. **Milyen söréttel lőjük a foglyot?**

APRÓVAD, NAGYVAD HÁREM-ÉLETE

Mit kell tudni az ivararányról és szabályozásáról

Ivararány alatt értjük egy vadászterületen élő egyazon vadfaja *hím* és *nőnemű* egyedeinek egymáshoz viszonyított számarányát. Például, ha azt mondjuk, hogy területünkön az őz ivararánya 1:2, akkor egy bakra két suta esik, vagy pl. a nyulakra vonatkozólag az ivararányt 1:5 becsüljük, ez azt jelenti, hogy 1 kannyúlra 5 nőstény nyúl esik.

Mikor az egyes vadfajnál a helyes ivararányt el akarjuk dönteni, mindig térjünk vissza az eredeti természetes állapothoz. A legjobb iskolamester: a „Nagytermészet“.

A háziállatokat is megfigyelhetjük és ezekkel is tehetünk összehasonlításokat. Pl. a nyúl ivararány megállapításakor a házinyúl-tenyészetek ivararányát vehetjük tekintetbe.

Miért szükséges az ivararány szabályozása?

Azért, mert az ember — kapzsi módon még a természetet is kijavító ember — beleszól a természet rendjébe. A kultúra terjedésével mind kevesebb az ember által nem zavart terület. Az ember nyomában ott jár a sok kóborkutya, elvadult macska, csapda, hurok stb. A természet úgy adta, hogy általában a hím egyedek óvatosabbak, ügyesebben, jobban kikerülik a veszedelmet. A fiadzás, fészkelés idején is a nőstények, a tojók vannak inkább veszélyben. Őket jobban helyhez köti a fészek a vacok. A tudatlan vadászok, akik nem ismerik a jó ivararányt és helytelenül vadásznak, többnyire az őket jobban beváró nőstényeket, tojókat lövik le. Ezek az okai, hogy elromlott a természetes ivararány.

Már pedig helytelen ivararány mellett jóval kevesebb és minőségileg is gyengébb vadállományra számíthatunk. Ezért szükséges az ivararány szabályozás, ami nélkül csak romlik a vadállomány és egyszer csak oda jutunk, hogy egyes fajok egészen kipusztulnak.

Most sorra vesszük az egyes vadfajokat, rámutatunk a hibás vadászati módszerre és rámutatunk a helyes vadászati módszerre.

APRÓVAD

A nyúl. A nyúl természettől fogva polygám — vagyis egy kannyúlra több (5—6) nőstényt számíthatunk. Ez így volt a zavartalan természetben, de így van a házinyúltenyészetben is.

Legtöbb hibát okozunk az egyéni kereső vadászattal. A vadászt a nőstények közelre, lőtávolra bevárják, míg az óvatos, figyelmes kanok jóval sörétlövésnyi távolságon kívül megugranak. Ezért nem szabad az egész területen kereső vadászattal vadászni. Ezért szükséges, hogy a vadászterület egyrésze védterület legyen, másik részén pedig társasvadászattal lehessen vadászni és a területnek csak egy kisebb hányada legyen az egyéni vadászatra kijelölve. A másik helytelen, bár társasvadászati mód az „U“ vagy stráf vadászat, ha kevés emberrel rendezzük. A figyelmes, óvatos kanok kiszaladnak az „U“ nyitott kapuján. Ha nagy területen és sok hajtóval vadászunk, úgy nem csinálunk nagyobb hibát, mert az „U“ szárai hosszúak s az előrefutó kanok 1—2 km-nél nagyobb távolságon túl nem futnak, hanem visszafordulnak. E vadászati módnál jó, ha nagyobb távolságok bejárása után az „U“ kapuját lezárjuk és így lehetőleg az előrefutott kanokat is a puskások felé (akik az „U“ talpában és a szárak alsó részén vannak) tereljük. Természetesen az egyéni vadászattal jóval több hibát követünk el, mint a társas stráfvadászattal.

A körvadászaton ajánlatos kimondani, hogy a közelről ugró nyulakat a hajtók engedjék kifutni a körből.

A legjobb ivararány szabályozó mód a ráhajtás. Ilyenkor a puskások a mezőn valami takarást találva, egymástól 60—70 lépésre felállnak és a hajtók (ritkán, legalább 100 lépésre állítva egymástól) inkább a mozgékonyabb kanokat terelik a puskások felé, a nőstények pedig a hajtók között fekve maradnak.

A hajtók között sohase menjen vadász és a szárnyakban két oldalt se állítsunk vadászokat. A hajtás hossza 1000—1200 m. legyen. A hajtók 300 lépésre a puskás vonal előtt megállnak s oldalt kihúzódnak, puskások pedig ugyanekkor a lövést beszüntetik. Az erdei hajtásokban is óvhatjuk és javíthatjuk az ivararányt azzal, hogy nincsenek oldalt benyúló puskás állások.

Nagyon ajánlhatjuk a vadászoknak ezt a ráhajtásos vadászati módot, mert a jelentésekből és a sok kérdésből, amelyeket a vadászok a télen a Vadászati Kísérleti Állomásnak küldtek, megállapítottuk, hogy az ivararány országos viszonylatban nagyon rossz.

A nyúl-bakzás idején a legtöbb helyről azt a jelentést kaptuk, hogy egy nőstény nyomában három-négy, sokszor öt-hat kan szalad és hogy sok a csupaszhátú, megtépázott nyúl. A kanok állandóan kergetik a szerencsétlen nőstényt, cibálják, tépik, marják, a vackán se hagyják nyugodni, elkínozzák addig, amíg csak betegesen, gyengén megy a fiadzásnak. A nőstény kicsinyeit nem tudja jól táplálni, ezek is gyengék lesznek, vagy el is pusztulnak — az állomány romlik, gyengül.

A kanok buják, állandóan zavarják a megtermékenyült nőstényeket is, amelyek már megtermékenyülés után nem veszik fel a kant s ezért állandó zaklatásban van részük.

Sok helyről kérdezik tőlünk: miért oly kevés a nyúl a területükön. Az a csoda, hogy még van, amikor az elromlott maradvány mellett még csaknem állandó egyéni vadászatokkal is zavarják, pusztítják és lövik a szerencsétlen nyulakat. A sok zavarást pedig éppen a nőstények (velük a szaporodás) sínylik meg legjobban.

Ezért van szükség védterületre, társasvadászatra kijelölt részre és egyéni vadászatra szánt területrészekre. Gondolkozzunk ezen ifjú és öreg vadásztársaim és rájövünk, hogy kevés önfegyelemmel jobb vadállományt érhetünk el. A vadásztársasági elnökök és vadászmesterek pedig tartsanak jól megtervezett ráhajtásos társasvadászatokat, ahol az ivararányt is javítják és amellett jól is szórakoznak.

A Vadászati Kísérleti Állomás tervbevette, hogy az idén az ország különböző területein bevezetik a kísérleti ivararány számlálást. Mégpedig úgy, hogy az egyes vadászati módoknál elejtett nyulak ivararányát megállapítják, és a vadászokat kint a helyszínen győzik meg ezzel az előbbiek helyességéről.

A fácán. A fácán ugyancsak polygám, vagyis egy kakasra több (5) tyúkot számíthatunk. A fácánnál jóval könnyebb az ivararány szabályozás, mint a nyúlnál, mert itt a kakas könnyen felismerhető. A tyúkot a törvény is védi. Kell is, mert az apróvad közül a fácán pusztult ki legjobban. A fácán mesterségesen sokkal gyorsabban szaporodik, mint természetes úton. A to-

jáshozam is nagyobb mesterséges tenyészetnél (különösen, ha jól tartjuk), és amellett a fészkét sem fenyegeti annyi veszély, mint a szabadban lévő tyúkokét. A fácán megkívánja a gondozást, óvást, ragadozó irtást, nyugalmat stb. Ahol ebben nincs része, ott sohasem lesz sok fácán.

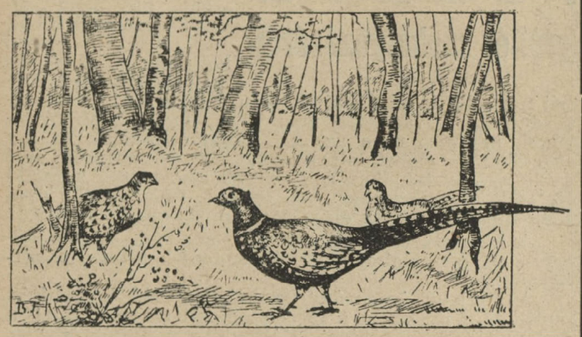

A kakast lőhetjük, mert az nagyon óvatos és kivételektől eltekintve — természetes tenyészeteknél —, a tyúk mindig kevés a kakasokhoz. Természetesen ott, ahol nincs elég búvóhely, sokat vadászva a kakasokat is ki lehet lőni. A sok zavarástól azonban a tyúk is elhúzódik — békésebb tájak felé. Ezért nem lehet nyaklónélküli kakasirtást sem rendezni. A fácán nagyon megkívánja a nyugalmat, tehát ahol sok az „egyéni" vadászat, ott nincs fácán. A vadászok a lődühüket ne a vadon, hanem a kártékonyokon töltsék ki. Szarka, szürkevarjú akad bőven. Igen jó szórakozás ezeknek a lövése is!

Ha már egy területen szépen van fácán, a kakasokat egy-két hajtóvadászaton (ha a puskások tudnak lőni) lecsökkenthetjük a kívánt számra. Természetesen mesterséges tenyésztésnél, ahol télen befogják az állomány egy részét, könnyű segíteni az ivararányon.

A jól kezelt fácánosokban megengedhető, hogy a „kitanult" öreg „szakértő" kakasokat, ha nem akarnak felrepülni és a hajtás kezdetén előrefutnak — „tájékozódni" —, gyalogosan is lelőjük. Erre azért van szükség, mert ezek a kiokult öreg stratégák — a hajtás elején előrefutnak, óvatosan kinéznek a nyiladékra, észreveszik a vadászvonalat — visszaszaladnak és futásukkal visszatérítik azokat a jámbor fiatal kakasokat is, amelyek nem mentek át még sok veszedelmen. Általában azonban a gyalogos fácánt nem szabad bántani.

A fogoly. A fogoly költés előtt párokra szakad, így itt is baj, ha sok a kakas. A párnélküli kakas jönmegy, zavarja a párokat. Verekszik a tisztességes családapákkal, zavarja a fészkén ülő tyúkot stb. Ha túlsok a kakas, elérhetjük, hogy a tojók a sok zavarás következtében nem ülnek nyugodtan a fészken és kihül a tojás s elpusztul a fészek alja, mielőtt kikelt volna.

A fogoly ivararány szabályozása elég nehéz. Ha túlsok a kakas, őszfelé összeverődnek kisebb kakascsoportok. Ezeket ki lehet lőni. Egyébként nem szabad a szétugrasztott csapat tagjait sorba kipiszkálni és a könnyű lövésekkel rekordokra törekedni. A fogolykakast ráhajtással, ha jó világításunk van, megismerhetjük a mellén lévő vörösesbarna patkójukról. Így is lehet javítani az ivararányt. Legkönnyebb lenne, ha megbízható lövészekkel, külön F. M engedéllyel (pl. a vadászfelügyelők közül kiválasztott megbizottakkal), tavasszal kiskaliberű golyókkal kilőni a felesleges kakasokat, amikor estefelé, vagy hajnalban a táblák között, vagy az úton zavarják a tojókat. Ha hirtelen veszélyt érezve elbújnak — előbb a pár repül fel —, azután a nem kívánatos harmadik — tehát ha sörétes puska is van kéznél — a harmadiknak szóljon a lövés!

Kacsa. A párban repülő kacsánál jó világításnál megismerhetjük a gyakran másodiknak repülő gácsért. Itt is igyekezzünk inkább ezeket lelőni, mert ez ügyetlenebb és a fészkén ülő tojó sokkal több veszélynek van kitéve. Ha kizárólag gácsérokból álló csoportokat figyelünk meg (leginkább nyáron), akkor ezeket lőhetjük nyakló nélkül.

Szalonka. Szalonkánál leginkább a második (esetleg 3-ik, 4-ik) a hím. Húzáson a hívásra is inkább a hím szokott bejönni. Hajtásban nem lehet a nemeket megkülönböztetni.

Ennyit röviden az apróvad ivararány szabályozásáról. Látjuk, hogy nem valami nagyon nehezen ellesbető tudomány, de sok önfegyelem és önmérséklet kell hozzá. Ezt kérjük vadásztársainktól, mert enélkül nem lesz jó vadállományunk.

NAGYVAD

A nagyvad közül csak a szarvasról és az őzről emlékezünk meg, mert a többi csülkös nagyvad, a muflon és a dámvad úgy kipusztult, hogy alig egy-két vadászterület dicsekedhetik velük. A disznó ivarát elég könnyű megismerni, a madarak közül pedig a süketfajd és a túzok tyúkját a törvény is védi.

A szarvas. A szarvas polygám, tehát egy bika több tehenet is megtermékenyíthet, annál inkább, mert a tehenek nem egyszerre üzekednek és így egy bika több tehenet termékenyíthet meg. Mégis kb. 1:1-hez, tehát ha ugyanannyi a bika, mint amennyi a tehén, akkor az ivararány jó.

Miért? Mert:

1. A szarvasnál is az az előnyös, ha csak a már teljesen kifejlődött erős bika jut tehénhez. A háziállatoknál sem viszik a tehenet túlfiatal, vagy túlöreg bikához. Ha elegendő számú és jól kifejlődött bikák háremet tartanak, a fiatal kamaszok nem jutnak tehénhez. Így jobb, egészségesebb és szebb állományt nevelünk.

2. Ha sok a tehén és kevés a bika, az üzekedés hosszabb ideig eltart, a bikák kimerülnek, leromlanak és elgyengülve mennek a télnek. A leromlott, elgyengült bikának nem lesz jó agancsa, gyengén fog felrakni a következő tavaszon. Ahol sok a tehén és kevés a bika, ott hanyatlanak, gyengülnek az agancsok.

3. Ha sok a bika és kevés a tehén, bikáink könnyen a szomszédba vándorolnak az ottani tehenekhez és ott lövik le őket.

4. A természet rendje is ezt kívánja, 1:1-hez legyen az ivararány. Ez volt az eredeti állapot is, amíg az ember fel nem borította ezt a rendet.

5. Ha sok a tehén, előállhat, hogy a fiatal kamaszok jutnak szóhoz, mert az ünők később üzekednek, amikor a már kimerült öreg bika félreáll és így a fiatalok is tehénhez jutnak. (A fiatal ünők néha gyenge borjakat ellenek. Különösen, ha a bika is túl fiatal volt.) A későn üzekedett ünők később borjaznak, így a borjú lekésik, elmarad a többiektől. Később vedlik, később fejleszti agancsát, ha bika (később üzekedik, ha ünő lesz), és így a természet rendjétől elmarad. Az pedig nem kívánatos az állományra.

6. A borjak ivararánya is többnyire 1:1-hez. Ez is a fenti elméletet támasztja alá.

Még volna több érv is, de azt hiszem, a fentiekből megérthetik vadásztársaim, hogy miért jó az 1:1-hez ivararány, és területükön is csak annyi tehenet fognak hagyni, amennyi bikájuk van.

Az őz. Itt is a legjobb az 1:1-hez való ivararány. A fiatalabbak később üzekednek itt is, mint az öreg suták, így az idősebb bakok, amelyek a fiatal gyengébb bakokat elverik, elsősorban az öregebb, később a fiatal sutákat is megtermékenyítik. Sok suta esetén minden kamasz bak sutához jut és a szarvasoknál kifejtett okok miatt rontja az állományt. A híváskor is akkor szép a vadászat, ha jól ugranak a bakok, már pedig ha sok a suta, úgy nem ugrik a bak. Suta mellől már nehéz elcsalni a bakot (legfeljebb, ha távolabb van a sutától, vagy ha az lefeküdt), viszont, ha túl sok a bak és kevés a suta, úgy a bakok üzekedés táján elmehetnek „szomszédolni" — és a szomszéd lövi le féltett bakjainkat. Mégis, ha már eltoljuk az ivararányt, inkább a bakok javára toljuk el és kevesebb sutát tartsunk, mert ezzel nem rontjuk el annyira az állományunkat, mint túl sok suta esetében.

Ez volt pár szóval vadásztársaim az, amit minden vadásznak tudnia kell. Nem sok. Könnyen megjegyezhető — csak be kell tartani!...

1070

MÉRGEZETT CSÖRGŐSZARKA

1070 csörgőszarkát mérgezett meg Prém István, a Debreceni Vadásztársaság vadőre ez év február 8-tól március 1-ig. A kép az érdemes vadőrt és két fiát mutatja be, amint a mérgezett szarkákat elhantolják. Vadőrök, vadászok! Irtsátok a szarkát, mert ádáz ellensége, pusztítója a vadállománynak!

ÚJ VADÁSZOK ISKOLÁJA

3. Mi okozhat csütörtököt?

KEVÉS VADÁSZ AKAD, akivel még nem történt meg, hogy puskája csütörtököt mondott. Hány és hány vadásztársunk gondol rá vissza bosszankodva, hány és hány kellemetlen vadászemléket hagyott hátra egy-egy vadászaton előforduló csütörtök, esetleg a csütörtökök sorozata. Hozzá még a „csütörtök" mindig olykor jelentkezik, amikor a nyúl a legjobban kel, a fácán a legszebben röppen, vagy ha olyan vad kerül puskacső elé, ami területünkön ritkaságszámba megy.

Mi okozza a csütörtököt? Az okot két helyen kell keresnünk: a puskában és a töltényben. Mik lehetnek a puskánál azok az okok, amelyek a csütörtököt előidézhetik? Előfordulhat, hogy a kakas gyengén üt az ütőszegre és ez a csappantyúra, mivel rugója nem elég erős s így a csappantyút nem üti be anynyira, hogy begyujtsa a lőport. Ez az eset különösen kakasnélküli puskáknál fordul elő gyakrabban. A kakasnélküli puskákban ugyanis legtöbbnyire spirálrugó van, ami gyengébb a lemezrugónál, azonkívül az ütődarab is rövidebb utat tesz meg, kisebb súlyú és így természetesen ütőereje is kisebb, mint a kakasnak. Sok esetben az ütőszeg (gyuszeg) az ütőszegházban a rozsdásodás következtében lötyög, s így nem üt a csappantyú közepébe, hanem annak a szélébe és ez okozza a csütörtököt. Előfordulhat az is, hogy az ütőszeg vége eltompult a sok használódástól, nem elég hegyes és így nem tud eléggé behatolni a csappantyú fenekébe. Van olyan eset is, amikor az ütőszeg rövid, elkopott és így alig, vagy egyáltalán nem éri el a csappantyú fenekét. Régi, sokat használt, vagy gondozatlan puskáknál a töltényür és a baszkül között sokszor akkora a hézag, hogy a rendes nagyságú ütőszeg se éri el a töltényt, illetve a csappantyút (kotyog), ami csütörtököt okoz. Csütörtök okozója lehet az is, hogy az ütőszegházban rozsda képződött, esetleg piszok ment be, s így az ütőszeg szorul a vályatában, nem tudja oly erővel továbbadni a kakassal rámért ütést, hogy az elegendő legyen a csappantyú fenekének benyomásához.

A TÖLTÉNYBEN REJLŐ csütörtököt előidézhető hibákról a következőket mondhatjuk. Az ütőszeggel a töltény fenekén lévő csappantyú (gyutacs) érintkezik, illetve az ütőszegnek a csappantyúra mért ütésétől robban fel a töltényben lévő lőpor, úgy, hogy az szórólánggal begyujtja. A csappantyú tehát fontos alkotórésze a tölténynek. Kemény anyagból készült csappantyút sokszor az ütőszeg nem tud beütni és ez okozza a csütörtököt. (Ilyen volt az aránylag kemény anyagból készült fekete színű „Sinoxid" csappantyú. Ma már kiváló minőségű, puha anyagból készült csappantyút gyártanak.) Többször újratöltött töltényeknél előfordul, hogy a hüvely feneke homorú és így az ütőszeg nem éri el a csappantyút. Silány minőségű, vagy többször használt hüvelyek feneke néha olyan ovenge, hogy az ütőszegnek a csappantyúra mért ütésénél (különösen, ha a csappantyú kissé keményebb anyagból van) a töltény fenekének nincs elég ellenállóképessége és behorpad. A saját készítésű töltényeknél, sőt ritkábban kész gyári töltényeknél is előfordulhat, hogy a lőpor hiányzik a töltényből és a csappantyú fölé közvetlen a fojtás került. Ez szintén csütörtököt okoz, illetve a csappantyú kis ereje legfeljebb a csőbe tolja a sörétet. Ilyen esetben feltétlenül ürítsük ki a puskát, illetve a csövet tisztítsuk ki, mert a csőben maradt fojtás vagy sörét újratöltésnél könnyen csőrobbanást okozhat. Előfordulhat még a csappantyúnál gyártási, technikai hiba, de ez ritka eset. A lőpor nedvessége, vagy a nem sörétes fegyverbe használatos lőpor okozhat még csütörtököt.

Végül arra szeretnénk felhívni a vadásztársaink figyelmét, hogy ha tudják, hogy a csütörtökök oka fegyverük hibájában rejlik, a puska javítását mindig szakemberre, puskaművesre bízzák. Aki pedig sajátkészítésű újratöltött töltényt használ, ügyeljen a gondos elkészítésre, mert nemcsak a csütörtököt, hanem az esetleges szerencsétlenséget is elkerülheti.

Multy István

A Vadászati Kísérleti Állomások szerepe az újvadászok nevelésénél

A TÖRVÉNY NEMTUDÁSA NEM MENTESÍT!

Gyakorlati bemutatás és elméleti képzés minden vadász rendelkezésére

A beérkezett jelentések kiértékelésekor azt tapasztaljuk, hogy egyes vadásztársaságnak hiányos a madártani szakismerete. Már pedig erre szükség van, ha be akarjuk tartani a vadászati törvényt és rendeleteket. A fennálló tilalmi rendelkezések tiltják egyes madárfajoknak a övését. Azért van erre szükség, mert a kultúra fejlődésével és terjedésével, amikor megszűntek a nagykiterjedésű összefüggő őserdők, eltűntek a titokzatos világú, hatalmas lápok, ezekkel együtt tűnt el a vad nyugalmas élete. Alig maradt zavartalan elő, üzekedő, fészkelő hely, ahol a vadat nem háborgatják fontos, nyugalmat kívánó életmegnyilvánulásaikban. Az érzékenyebb vadfajok eltűntek, alig maradt belőlük egy-két hírmondó. Ezeket a ritkán előforduló vadfajokat óvják a tilalmi rendeletek. Minden országban vannak ilyen tiltó rendelkezések, amelyek nem a vadászszenvedély korlátozását célozzák, hanem a pusztuló természetet akarják védeni.

Üdvös és hibás

A rendelkezések jók és üdvösek. Van azonban hibájuk is. Előírják például, hogy egész évben tilos vadászni: üstökös gémre, batlára (fekete ibisz), fekete gólyára, gólyatöcsre, gulipánra, stb., vagy a minket még inkább érdeklő ragadozó madarak közül tilos a vadászat: vándorsólyomra, rárósólyomra, kis vércsére, kígyász ölyvre, darázs ölyvre. Már most, ki ismeri ezeket a felsorolt madarakat? Lehet-e olyan törvényt, vagy rendeletet betartani, amely tiltó rendelkezésben szereplő madarakat nem ismerik a vadászok?

Igen, — lehet. Csak olyan vadász lőjön ritkábban látott vízi vadra, gázlóra, vagy ragadozóra, aki ismeri azokat. A vízivad közül lőjék a vadászok az engedélyezett időben a kacsafajtákat, vetési ludat, kis és nagy liliket.

A ragadozó madarak közül csak héját, karvalyt és a kányákat. A héja és a karvaly többnyire ismert. A kányákat felismerhetik becsípett (homorú) vagy villás farkukról. A réti héják sulytalan, könyed röptű madarak, melyek többnyire nádasok és vizek környékén tartózkodnak és jó részük csak vonulóban van itt. A felsoroltakon kívül ne lőjenek több ragadozót, mert akik nem ismerik fel a törvény által védett ragadozó madarainkat, akaratlanul is vadászati kihágást követnek el.

A törvény nemtudása nem mentesít a törvény alól. A Szövetség gondoskodik arról, hogy a vadászok könnyen és jól megtanulhassák a ragadozó madarak ismeretét. Érintkezésbe léptünk a Vadászati Kísérleti Állomásokkal és ígéretet kaptunk, hogy a Ragadozó madár Kísérleti Telep szeptembertől kezdve megnyílik a vadászok előtt és megkezdik a díjtalan bemutatók tartását. Ezeken a bemutatókon a vadászok könnyen elsajátíthatják a hazai ragadozó madaraink ismeretének tudományát. A Kísérleti Állomások gondoskodtak arról, hogy a gyakorlati bemutató mellett elméleti leírás is álljon a vadászok rendelkezésére, ezért készült el a Kísérleti Állomás felkérésére egy könnyen kezelhető, zsebben is hordható, gyakorlati, ragadozómadár meghatározó könyv. A Ragadozómadár Telepen a vadászoknak bemutatják a solymászatot is.

A vadászati műveltség

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének egyik főcélja a vadászok általános vadászati műveltségének a felemelése. Ennek az elmélyítésére mindent elkövetünk, hogy különösen az új vadászok minél előbb helyesen és okszerűen tudjanak vadászni. Érintkezésbe léptünk a Vadászati Kísérleti Intézetekkel és felkértük őket, hogy ebbeli törekvésünket támogassák. A Vadászati Kísérleti Intézetek ezelőtt ismeretlenek voltak Magyarországon. Külföldön, így Szovjetunióban is, a hasonló céllal alapított intézetek nagyon szép eredményt értek el, különösen a prémes állattenyésztés és nemesítés terén. Ma, amikor a vadászat nálunk is népsport lett, szükség van arra, hogy a vadászoknak minden téren megadjuk a lehetőséget a vadászkultúra megszervezésére. Ma már minden magyar vadásznak módjában van a Vadászati Kísérleti Állomásokhoz (Budapest, III., Kunfi Zsigmond-út 38.) fordulni, ahol minden vadászati kérdésben díjtalanul választ kaphat. Ezeket az intézményeket a népi demokrácia állította fel, mert szükségét látta, hogy a magyar vadászok is, a külföldiekhez hasonlóan a legmagasabb vadászati műveltséget is elnyerhessék.

Szoros együttműködés

Az előbb említettük, hogy a Szovjetunióban is vannak hasonló intézmények. Ezek az intézmények kutatják a vad legrejtettebb életmegnyilvánulásait és ismeretlen tulajdonságait. A kísérletek eredményeit közhírré és közkinccsé teszik és ezáltal terjesztik a vadászati kultúrát. Emellett a vadászokat anyagilag is megsegítik, amikor a vadászok a kísérleti intézmények kutatásai nyomán nagyobb vadászati bevételekhez jutnak, új állatfajokat telepítenek a nekik alkalmas területekre és így az egyéb mező-, vagy erdőgazdasági kultúrára kevésbé alkalmas országrészeket is beállítanak a termelő nemzetgazdaság szolgálatába. A Vadászati Kísérleti Állomásokkal Szövetségünk a legszorosabban együttműködik. Tervbe van véve, hogy a jövőben felkérésünkre be fogjuk ezeket az intézményeket mutatni a magyar vadászoknak és kérésünkre a Kísérleti Állomások vezetősége hozzájárult ahhoz, hogy azok a vadásztársaságok, melyek ezekhez az intézményekhez közel székelnek, már most meglátogathassák ezeket. Felhívjuk a magyar vadászok figyelmét arra, hogy a látogatásukat egy héttel előre jelentsék be a Vadászati Kísérleti Intézmények Központi Vezetőségének.

Hirdetmény

Zalavármegye zalaszentgróti járása területén lévő 88. számú 7600 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948. évi szeptember hó 29-én Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor (10. sz. szoba). Kikiáltási ár: 160 drb nyúl, azaz 1280 Ft.

További feltételek az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg, Zalaegerszegen. Zalaegerszeg, 1948. szeptember 10-én. Peczeli Dezső m. áll. I. o. erdész, ü. v. felügyelő.

Hirdetmény

Zalavármegye zalaegerszegi járása területén lévő 85. számú 6600 kh. területű nagyvadas vadászterület nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948. évi szeptember hó 30-án, Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében délelőtt 9 órakor (10. sz. szoba). Kikiáltási ár: 140 drb nyúl, azaz 1120.— Ft.

További feltételek az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg, Zalaegerszegen. Zalaegerszeg, 1948 szeptember 10-én. Peczeli Dezső m. áll. I. o. erdész, ü. v. felügyelő.

A Szövetség és a Szerkesztőség HÍREI

Ismételten érkeznek be hozzánk olyan fegyvervásárlási vagy tartási engedélykérelmek, ugyanesak hozzánk érkeznek a földművelésügyi minisztérium vagy más minisztériumhoz címzett kérelmek, amelyeken okmánybélyeg nincs. Nagyon kérjük a Szövetség tagjait és lapunk olvasóit, hogy bármelyik minisztériumhoz intéznek kérelmet, arra a kötelező 6.— Ft-os okmánybélyeget feltétlenül ragasszák rá, mert ellenkező esetben megilletékelik s az első esetben a háromszorosát, ennek ki nem fizetése ellenében pedig a többszörösét kell megfizetni. Annyival is inkább kérjük a tagjainkat, hogy ezt tegyék meg, mert nekünk leleveleznie a hiányokat, óriási bélyegköltséget és adminisztrációs kiadásokat jelent.

Felhívás! Felhívjuk vadásztársaink figyelmét, aki tagdíját befizette és ujságját nem kapta meg, haladéktalanul értesítse a „Magyar Vadász" szerkesztőségét. Előfordul, hogy ismeretlenek a cimkét letépik és így a posta nem tudja kézbesíteni az ujságot. — Szerkesztőség.

A szerkesztőség felkéri a levelező és cikkíró vadásztársakat, hogy írásaikat mindenképpen olvashatóan, ritka sorban, a papírnak csak az egyik oldalára írják.

Felhívjuk azokat a vadásztársakat, akik a Magyar Vadászt még nem kapták meg, vagy pontatlanul kapják, értesítsék erről levelezőlapon a szerkesztőséget Budapest, Szabadsajtó-u. 5 III. 14).

HIRDETMÉNY: Zalavármegyei pacsai járása területén lévő 55. számú 6.000 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948. évi szeptember hó 30-án Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helységében délelőtt 9 órakor (10. sz. szoba). Kikiáltási ár 120 drb. nyúl, azaz 960.— Ft.

További feltételek az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg Zalaegerszegen. Zalaegerszeg, 1948 szeptember 10-én. Peczeli Dezső m. áll. I. o. erdész ü. v. felügyelő.

Tipus vadászbekecs-akció!

Szövetkezetünk lehetővé kívánja tenni tagjai részére, hogy kedvenc sportjuknak egy minden tekintetben korszerű öltözékben hódolhassanak.

Egyelőre csak korlátolt mennyiségben sikerült prima minőségű Serling vadászbekecset (szőrmésjuhbőr, vagy bárányból, vattelinos klott ujjakkal) biztosítanunk cca. 220—240.— Ft-os árban. Az akcióban résztvenni kívánó vadásztársaink igényüket mielőbb jelentsék be Szövetkezetünknél és azzal egyidejüleg szíveskedjenek előlegként 100.— Ft összeget az Országos Szövetkezeti Hitelintézet 48.800-as postatakarékpénztári csekkszámlája javára befizetni, a magánközlemények rovatába pedig feltüntetni, hogy az összeg a Magyar Vadászok Országos Értékesítő Szövetkezetét illeti.

A bekecsek mérték után készülnek és az ehhez szükséges adatokat az előjegyzés megtörténte és az előlegössze befizetése után fogjuk az igénylőktől bekérni, valamint azt is akkor fogjuk előjegyezni, hogy a vadászbekecsek gombbal vagy zipzárral készíttessük-e el.

LŐTT VADAT CSAK A SZÖVETKEZETNEK!
OLCSÓ TÖLTÉNYT, SÖRÉTET
ÉS MINDENNEMŰ VADÁSZATI CIKKET
A SZÖVETKEZETTŐL!

vadász- és sport-cipők készítése és javítása

Rónai István
cipészmester
Budapest, IV, Váci-u. 45

Jól célozták a válasszal?

1. Látnak bizony!
2. A szarka fészke kerek és teteje van. A varjú fészke lapos és nyilt.
3. Hátulsó (rovátkás) lábait szárnyaihoz dörzsöli.
4. Amíg a tojásban van, Tojás-nyitó fogait használja a tojás feltöréséhez, hogy kibújhasson. Ez egy kis dudor a csőrön. Ahogy a madár kibújt a tojásból, a „foga" eltűnik.
5. A nap felé, azaz dél felé.
6. Tizenkettes söréttel.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A MÁLLERD győri erdőigazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy a veszprémmegyei 38-as számú Vanyola—Csót—Nyőgér—Ság—Szentiván községek határában fekvő apróvadas dombvidék 5376 kat. hold. A 39-es számú Külsővatt—Vinár községek határában fekvő apróvadas sík 5948 kat. hold. A 40-es számú Mihályháza—Vinár—Nyárád községek határában fekvő apróvadas 7952 kat. hold. A 41-es számú Borsosgyőr—Dáka—Derecske—Pápa—Nyárád községek határában fekvő apróvadas dombvidék 6272 kat. hold. A 42-es számú Dáka—Nóráp—Kup—Pápa—Kéttornyúlak—Kovácsi községek határában fekvő apróvadas dombvidék 6664 kat. hold kiterjedésű és 64-es számú Ganna—Salamon—Pölöske—Noszlop községek határában fekvő nagyvadas 8344 kat. hold kiterjedésű vadászterületeket folyó év október hó 1. napján délelőtt 11 órakor Pápán, a Böröczky-féle vendéglő különtermében, viszont a veszprémmegyei 15-ös számú Devecser—Kolontár—Hany községek határában fekvő apróvadas dombvidék 7000 kat. hold kiterjedésű vadászterületeket folyó év október hó 2-án délelőt 11 órakor a MÁLLERD devecseri erdőgondnoksága irodahelyiségében, továbbá a veszprémvármegyei 59-es számú Szentgál—Herend—Márkó—Bánd községek határában fekvő apróvadas dombvidék 6888 kat. hold kiterjedésű és a 71-es számú Szentgál—Márkó—Nemesvámos községek határában fekvő nagyvadas 3742 kat. hold kiterjedésű vadászterületet folyó év október hó 4-én délelőtt 11 órakor a MÁLLERD Veszprém-keleti erdőgondnokság (Honvéd-u. 7.) irodahelyiségében nyilvános szóbeli árverésen bérbeadja 1948. évi augusztus hó 1-től 1957 július hó 31-ig.

Kikiáltási ár (Pápán, október hó 1-én): a 38-as számú vterület 200 db nyúl ára, azaz 1600 forint, a 39., 40., 41., 42. és 64-es számú vterületek 240—240 nyúl ára, azaz egyenként 1920 forint.

Kikiáltási ár Devecserben október hó 2-án: a 15-ös számú vterületre 210 db nyúl ára, azaz 1680 forint. Kikiáltási ár Veszprémben október hó 4-én az 59-es számú vterületre 180 db nyúl ára, azaz 1440 forint, a 71-es számú vterületre 90 db nyúl ára, azaz 720 forint.

A 64-es számú nagyvadas terület 40%-a, a 71-es számú vterület 100%-ban erdő, mely után vadkárjárulék fizetendő.

Bánatpénz a kikiáltási ár 20%-a, mely az árverés után az első évi területbér összegére egészítendő ki.

Az árverésen csakis érvényes alapszabállyal rendelkező, valamint vadászterület haszonbérrel engedély nélkül hátralékban nem lévő vadásztársaságok írásos meghatalmazással ellátott meghatalmazottjai útján vehetnek részt.

Bővebb felvilágosítással az illetékes vadászati felügyelő (pápai és devecseri területek részére: Erdőgondnokság Devecser, míg a peszprémi területek részére: Erdőgondnokság Veszprém-kelet, Honvéd-u. 7.) szolgál az érdeklődőknek.

Győr, 1948. évi augusztus hó 27-én.

MÁLLERD Erdőigazgatóság
Győr, Batthyány-tér 5.

TARTALOMJEGYZÉK:

Címoldal: Kakas! Kakas! . . .
Az orvvadász. Elbeszélés. (V. K.)
A fácán és vadászata. (dr. B. I.)
„Szabad emberek szabad szórakozása a vadászat."
Egy porosodó madárgyüjtemény.
Hárman egy képen.
A vadőr-kérdésről. (S. Á.)
Egy könnyes vadászavatás. (M. L.)
Mégis való puska a paraszt kezébe. (S. T.)
Vadászasztal.
Magyar vizsla és német vizsla. (Képek.)
Kacsákról. (P. S.)
Jól célozz a válasszal.
Apróvad, nagyvad háremélete.
1070 mérgezett csörgőszarka.
Uj vadászok iskolája. (M. I.)
A törvény nemtudása nem mentesít.
A Szövetség és a Szerkesztőség hírei.
Jól céloztál a válasszal.
Hirdetmények, hirdetések, apróhirdetések.

NE BIZZA TROFEAIT KONTÁROKRA!

HUBERTUS LABORATÓRIUM

emlősök, madarak molymentes művészi preparálását, agancsok fehérítését és szerelését szakszerűen végzi.
Budapest, III., Timár-u. 26. 5-ös és 72-es villamossal, Nyugatitól 6-os autobusszal 5 perc. Preparálásra szánt állatok postán is küldhetők.

Engedélymentes 4.5 m/m légfegyver 328.- Ft
Riasztópisztolyok. sportcikkek, sportdíjak, horgászati és vadászati felszerelések.
Vadcsapdák ismét kaphatók.

ZUBEK, Budapest, IV., Muzeum-körut 29
Te efon : 180-167

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54. Telefon: 427—326.

özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6.

DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.

GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.

HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.

HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.

KNÉBL FERENC
VIII., Baross-utca 17. Telefon: 135—595.

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

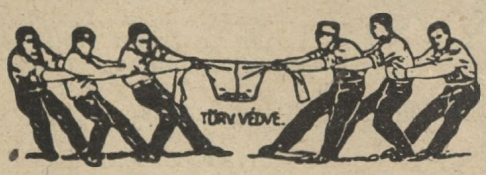

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

SPORTRUHÁT SPORTRUHÁZAT-tól vegyen **HUBERTUS-kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot!**
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. azelőtt SKABA és PLÖKL
Budapest, VI. Bajcsy-Zsilinszky-út 33.
Telefon: 122—979

APRÓHIRDETÉSEK

FIGYELEM! Szőlőoltványokat és hazai gyökereseket őszi szállításra 25% árengedménnyel szállítok saját érdekében kérjen árjegyzéket Tóth József államilag engedélyezett és ellenőrzött szőlőoltvány termelő Abasár, Völgy-u. 310.

Vizsgázott vadőr állást keres bárhol. Fegyvere és tartási engedélye van. Dutkon Dezső Irsa, Felső-Mikebuda 121.

HÁROM VADÁSZGÖRÉNY p... kány írtásra is, idomítva sü... gősen eladó. Cím: Földi, Sa... halom, Madách-u. 6 szám.

Szakvizsgázott ERDŐ. ÉS VADŐ... okleveles vizslaidomító 18 éves g... korlati idővel állást keres. Apró- va... nagyvadas területre is szíves megk... résést kér. Cím: Szeibert János va... őr, Szakadát, Tolna vármegye.

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.

A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tag...
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én

Előfizetési ára: negyedévre 12— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— forint
Kapható az IBUSz elárusító helyein

Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt.,
Budapest, VI., Nagymező-u. 3.
A nyomdáért felel: Szabó István vállalatvezető

ad. 1971/16

ÉVFOLYAM, 7. SZÁM 1971 ÁRA 2 FORINT 1948 OKTÓBER 5.

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

A SZARVASBŐGÉS DEI TANULSÁGAI

A MEZEI NYÚL ÉS VADÁSZATA

Szépen karikázik!

1960

Helyes vadgazdálkodással a 3 éves tervet építed!

TORONYKAKAS

Elbeszélés

Írta: TÓTH SÁNDOR

A fácánosban végetért a kontrahajtás. Vadászok, hajtók leheveredtek. A tarisznyákból, hátizsákokból előkerült az ennivaló, meg a kulacs. Jóízűen falatoztak, ittak is rá egy-két korty bort.

Az erdő már levetette nyári ruháját, rőt őszi színekben tarkállott. Pista, meg Laci — a vadászmester két fia, akik hajtani jöttek — elsomfordált a kökénybokrok felé. Vásott a foguk a kék bogyóktól, mégis zabálták, a zsebüket is megtömték vele, bár az apjuk utánuk szólt, hogy nem jó még a kökény, majd akkor egyék, ha megcsípte a dér.

A nap szelíd sugarai áttörtek a ritkuló lombok között. Egy-egy sárgult falevél lepkeszárnyon ereszkedett le a magasból, hogy az avart gazdagítsa. Csend volt, csak a száraz gally reccsent a sűrűben a két gyerek lába alatt.

Kerekes Bálint vadászmester feje alá gyűrte a hátizsákot, úgy pihent. Meg volt elégedve a két hajtással, meg volt elégedve az eredménnyel. Hatan voltak, kilenc kakas került az aggatékra. Legfeljebb tizenkettő lehetne: úgy beszélték meg, hogy fejenként kettőt lőnek, kímélni kell a területükön a fácánt, mert gyenge az állomány. Éppen csak annyit lőnek ki a kakasokból, amennyi megengedhető.

— Szépen lőtte azt a toronykakast, Bálint bátyám! — szólalt meg Egressi Jóska, a legfiatalabb vadász a társaságban.

— Billentéssel kell lőni, ha toronyban fogjuk rá a puskát — hangzott a magyarázat. — Az ember becélozza, aztán mielőtt elhúzza a ravaszt, kicsit hátrabillenti a fegyvert... Nem boszorkányság. Meg lehet tanulni...

— Én bizony eltoltam vagy hármat, ami így toronyba jött...

— Nem baj. Megmarad jövőre...

Ökörnyál úszott lomha méltósággal. Szarka csörrögött, Pista, meg Laci már jött is vissza a kökényezésből. Szarvasbogarat találtak. Diadallal mutogatták.

— Az Öreghegyen át megyünk hazafelé — mondta Kerekes Bálint a társainak. — Nyúllal passziózunk. Kakasra csak az lőhet, akinek még nincs meg a kettő.

Egressi Jóska odahúzta a tizenhatosát:

— Mutassa meg, Bálint bátyám, hogy csinálja azt a billentést. Hadd gyakorolom, így vaktába, mielőtt elindulunk.

Kerekes Bálint nem volt rest, feltápászkodott és átvette Jóska fegyverét:

— Ki van tőtve, ugye?

— No hallja! Annyit mán meg tanultam!...

Megkezdődött a magyarázat. A többiek is figyelték. Sorra próbálták a billentést. Jóska arca kipirult a nagy igyekezetbe:

— Értem mán! Elméletben tisztában vagyok vele. Meglássák: az Öreghegyen toronykakast lövök!

Újra leheveredtek. Kerekes Bálint cigarettát sodort magának. Füstöt eregetve kezdett a beszédbe:

— Elmondom nektek, hogy lőtt két toronykakast a báró, aki itt vadászott mielőttünk.

Társai szívesen hallgatták, ha vadásztörténeteket mesélt. Azért is

tették meg vadászmesternek, mert sok tapasztalata volt. Fiatalkorában mint vadászlegény szolgált a régi uraság mellett, akinek már csak a rossz emléke él. Sülve-főve volt a németekkel, a feleségét Poroszországból hozta a kastélyba. Három gyerekük nem is tudott magyarul. Minden pereputtyával együtt elmenekült nyugatnak, mikor a nácik szedték az irhájukat a felszabadító szovjetcsapatok közeledésére.

— Párpuskával vadászott a báró fácánra — kezdte el Kerekes Bálint. — Amíg az egyikkel lőtt, a másikat én megtöltöttem. Úgy adtam neki kézre...

— Még jó, hogy nem lűtt helyette...

— Nono. Várjunk csak... Egyszer egy fácánhajtásra meghívta két barátját. Fogadott velük, hogy ő a párpuskával egymaga több kakast lő, mint azok ketten.

— Mibe fogadtak?

— Pénzbe. Egy ezresbe ment a dolog.

— Aztán ki nyerte?

— Ejnye, de türelmetlenek vagytok. Megtudjátok a végén...

— No, mondja akkor!

Kerekes Bálint mesélő ajkáról áradt a szó.

— Minden hajtás után megszámolták a kakasokat. Az első végén a bárónak volt három, a két vendégnek nyolc. Azok ketten a flankékon álltak, mink a középen... Dühös volt a koma, nagyon. A második hajtásra kiálltunk a jobb sarokra. Jött is a fácán, jól is ment. Behoztuk a hátrányt. Egyformán tizenhat kakas volt itt is, ott is. A harmadik hajtásban a vendégek megint előretörtek négy kakassal. Úgy látszott, oda az ezres, meg ami annál is nagyobb a báró szemében: a dicsőség!

Egressi Jóska türelmetlenkedett:

— Hány hajtást csináltak összesen?

— Négyet. Most jött az utolsó. Megint sarokra álltunk. Megint jól ment. Számoltuk az eredményt. Tizenhat itt is, ott is. Azután nekünk tizenhét, tizennyolc, nekik huszonegy, huszonkettő. Jött ránk a sok kakas: tizenkilenc, húsz, huszonkettő... Azoknak huszonhárom... Egyre gyel vezettek... Egyen múlik minden!... Akkor szállt felénk az utolsó kettő. A báró ráduplázott, eltolja... Nyúl a második puska után, úgy ahogy szokta, hátra sem néz... De én nem adom... Toronyban van a két kakas... Rálövök billentéssel az egyikre. Rongyra esik... A másikat is lehúzom szépen... Éppen a hátam mögé esett... Így aztán egy kakassal a báró megnyerte a fogadást, meg az ezrest...

A vadászok bólogattak. Tetszett a történet. Tetszett, ahogy Kerekes Bálint előadta.

Egressi Jóska szólalt meg.

— Oszt mit kapott, Bálint bátyám, a bárótul.

A vadászmester komoly volt:

— Éppen az a csattanója. Mert csattanója van a történetnek. Pulykaméreggel förmedt rám az uraság: „Piszkos kutya, hogy mertél lőni!" Le is kent kettőt a képemre, egyet jobbról, egyet balról... Csak úgy csattant...

— Az ezrest meg zsebrevágta, a dicsőséggel együtt! — fűzte hozzá Egressi Jóska és köpött egy nagyot, oldalvást.

Az Öreghegy felé indulóban szólan volt a társaság. Kerekes Bálint esetén gondolkodtak. Csak akkor mondta Egressi Jóska, mikor ő a lelőtte a maga első toronykakasát:

— Drágán fizette meg az árát, Bálint bátyám, hogy most tanítha bennünket!

Kerekes Bálint mosolygott:

— Megérte... Mert az a két pofon csinált a szolgából embert... Olyan embert, aki harcolt az ő világáért, és azon van, hogy meg is állja benne a helyét.

Postatakarékpénztári számla számunk 6.127.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA NÖVEDÉKNAPLÓ 1998 év. 46.600 sz.
Revízió 1998.....
Számítógépen

NEM A PUSZTÍTÁS KEDVÉÉRT VADÁSZNAK A CEGLÉDIEK 65 EZER HOLDON

Hatvanötezer hold, egyvégtében, szélesen, terülőn, az égbolt alatt; Cegléd, Abony, Törtel, Lajosmizse, Nagykőrös között — itt vadászik a ceglédi vadásztársaság nyolcvan tagja. Szép, nagy, értékes vadászterület, a puskavégre, vadászidőben, bőségesen akad zsákmány, ha jó a szem, a kéz nem remeg, a puska nem hord félre és ha a szükséges vadásztapasztalat is megvan. Nem is kell sokat járni, fürkészni, csak leül az ember holmi árokszélre, mint ahogy Peszeki Ferinről, a vadászmesterről mondják társai:

— Nem mozdult az, csak ült, ült, ösztöl föl-fölkapta a puskát. Ahányszor föllkapta, mindig fölbukfencezett egy-egy nyúl. Alig 15 perc alatt a törteli útnál vagy 8 darab egymás után.

Így beszéli *Ludvig* Emil pék, aki *Babriczki* Ferenc kőfaragóval, *Kovács* Jánossal, meg jónéhányukkal éppen úgy érti a dolgot, mint a mindig jóízűeket nevető vadászmester.

Nincs kocavadász!

Nincs is kocavadász közöttük. Az elmult év vadászeredménye ezt igazolja. 3328 nyúl, 68 fácán, 214 fogoly volt a teríték. A kártékony állatok irtásáról sem feledkeztek meg. 6 rókát, 71 kóbor ebet, 67 elvadult macskát, 85 szarkát pusztítottak el és szétdúltak 130 szarkafészket.

De gondolnak utánpótlásra is. 30 darab tenyésznyulat hozattak, szétengedték, hogy fussanak, frissítsék fel a vért. Igényeltek foglyot, fácánkakast is, várják, hogy jöjjön már. Mert nem a pusztítás kedvéért vadásznak, hanem szórakozásból, sportból, maguk örömére, és hogy a munka után felfrissüljenek, új erőt gyüjtsenek a további napi dologhoz. Körvadászat nincs, mint ahogy régen, az úrimuris világban az urak csinálták. Nem is ismerik, hogy micsoda, nem akarják ismerni, és hát persze, nincs szükségük hajtókra sem. Csak pusíroznak, keresnek, kutatnak a füles után, hogy puskavégre kapják, igazi, valódi vadászi izgalommal, vérengzési ösztönök nélkül, magáért a vadászatért. Különösen a homokos részen, a szőlőkben szeretnek járni. Ez a legnagyobb öröm. Mert itt derül ki, ki az igazi vadász, kinek van sasszeme, gyors keze, ki veszi észre a felugró nyulat, ahogy villanásszerűen felszökken és a következő pillanatban eltűnik a szőlőtőkék között.

Ami hiányzik...

Ez hát az öröm, így folyik a pusírozás, és ott járja a határt a társaság, csoportonként. Ott lépdel egymás mellett, figyelőn, fegyverrel a kézben, vidáman *Jámbor* Antal rendőrfőhadnagy, a vadásztársaság elnöke, *Török-Zselinszki* János újgazda, aki vadászaton kívül abesszíniai zsírcirok termeléssel kísérletezik jó eredménnyel, meg *Dudás* Sándor, *Kovács* Mihály s a többiek — és ha váratlanul elszakadhat a dolgától, *Vikol* János népjóléti államtitkár is.

Így együtt, barátin, kedélyesen és megértőn vadásznak. Egymást segítik mindenben. A legszivélyesebb, legmegértőbb közöttük a viszony. Pedig gondok is vannak. Nincs pénz, vagyis kevés a pénz. Itt a fogoly-, nyúlvadászat ideje és nincs még vadőr, pedig kellene, a vadra gondolni kell. A beosztást sem tudják megcsinálni úgy, ahogy kellene, a parcellázást. Ez hát a gond, a nagy gond. Ezen kellene valahogyan segíteni. Valahogyan ki kellene szélesíteni a vadászati lehetőséget, persze, csak az érdemesek számára, nehogy illetéktelenek kezébe jusson a vadászfegyver. Lehetővé kellene tenni, hogy a vadászati sportot a dolgozók széles rétege üzze. Hiszen ha nagyobb a társaság, nagyobb az öröm, a jókedv, az ezzel járó költségek pedig csökkennek...

És ha a költségek csökkentek, akkor a vadászat elérhető mindenki számára.

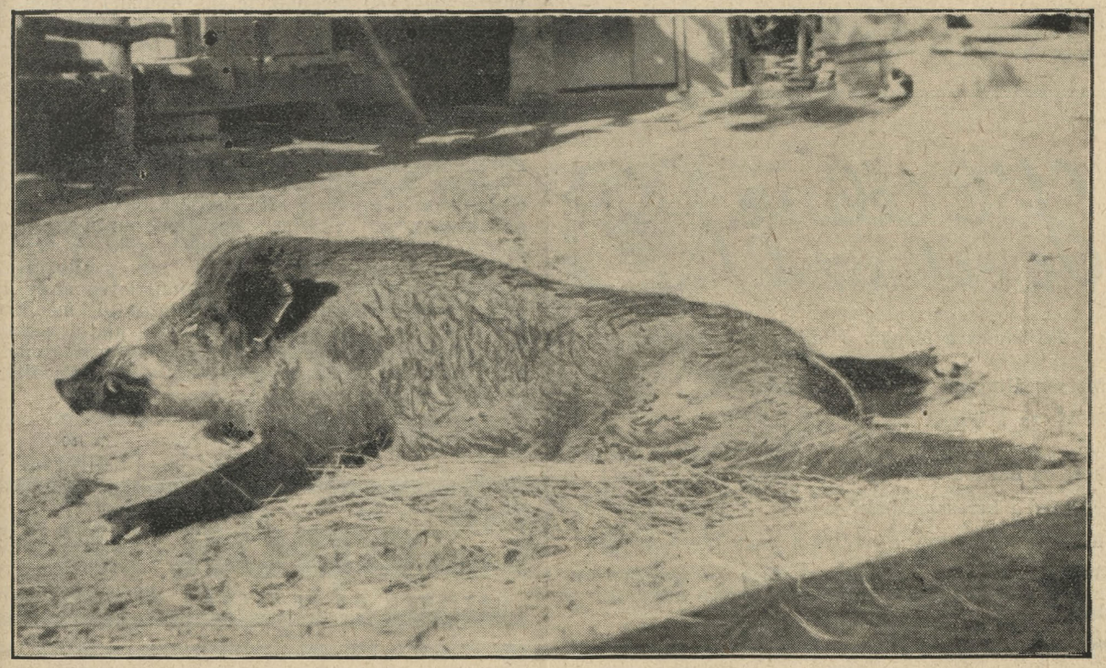

Őri Gábor, a csepeli WM vadásztársaság tagja, szép zsákmánya ez a hatalmas vadkan

Ria első nyúlpedzése

Lelovich György vadászati felügyelő, solymásztársamtól kapott fiatal héjjám — első vadászmadaram — neveléséhez és beidomításához sok lelkesedéssel, kevés ismerettel és semmi gyakorlattal nem rendelkezve, azzal az elhatározással fogtam neki, hogy ezt az ősi, gyönyörű vadászati módot is megtanulom és szűkebb hazámban, Somogyországban is meg kedveltetem vadásztársaimmal. Már az idomítás is sok szép percet hozott és nagy izgalommal vártam az első tényleges vadászatot. Végre, október 1-én az is eljött.

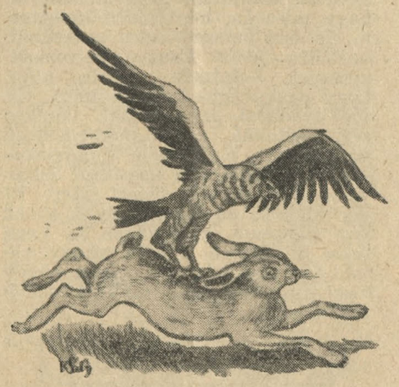

A nagy hőség miatt kora reggel öklömön Riával, gyalogosan indultam ki a 4 km távolságban fekvő vadászterületünkre. Kiérve madaramról a pórázt lecsatoltam s az első nagyobb tarlón megindultam. A száraz tarló szinte füstölt minden lépésemnél. Alig haladtam 100 lépést, amikor baloldalt tőlem mintegy 50 méterre egy jókora nyúl perdült. Ria csak akkor vette észre, amikor jó távolságra előttünk keresztbe futott. Madaram nagy lendülettel azonnal startolt s pilanatok alatt beérte. Föléje érve egy kissé emelkedett s nagy erővel vágott rá. A nyúl egy oldalugrással kieselezte s jó iramban vitte tovább sértetlen irháját. Ria a nyúl helyett percekig markolászta azt a fűcsomót, amit a nyúl helyett elkapott s csak későn vette észre, hogy nincs zsákmány. Nem is üldözte a közben már messze szaladót. Egy kis húsdarabkát öklömre véve 60—80 méter távolból hívtam kézre Riát. Azonnal jött. Pár perces pihenő után indultunk tovább. Néhányszáz métert haladva egy répából, ismét baloldalról és mögülünk hátra felé ugrott egy jó süldő. Erre a nagy távolság miatt nem is indítottam madaramat, bár rövidesen ő is észrevette a nyulat és üldözésére is akart indulni. Méltatlankodott is, hogy nem engedtem! Öklömre visszakapaszkodva, azt büntetésül erősen „meggyomrozta". Pár perc mulva előttünk 80—100 méterről ismét perdült egy nyúl, amit messziről fiatal süldőnek néztem. Riát utána engedve, loholva indultam magam is utánuk. Madaram a földet szinte súrolva szállt utána s bár a nyúl teljes erőből vágtázott, 50—60 métert futhatott csak és máris beérte. Egy keresztező dűlőúton kapta el. Itt a nyúl derékszögben oldalt ugorva, a közeli kukoricásba akart menekülni. Ez lett a veszte. Én csak egy hatalmas porfelhőt láttam s a nyúl visít...

Most már rohanok feléjük, mert amint a porfelhő mutatja a nyúl a kukoricás felé vonszolja a beléragaszkodott madaramat. Nagy viadal folyik, mit azonban a por majdnem teljesen eltakar, csak a nyúl visítása hangzik egyre. Közeledtemre a nyúl egy magas árpatarló felé kapaszkodik. Ria támadása nem a legjobban sikerült, a két hátsó combot kapta csak ebbe karmai bennakadva nem tudja rögzíteni zsákmányát, szárnyaival fékezve vonszoltatja magát az éles tarlón, de zsákmányát el nem engedi. Mire beérem őket és a nyulat leszúrom, Ria madár látszólag egész élettelen. Tollazata összeborzolva a tarlón való szánkózástól, az egész madár vastagon lepve porral, mozdulatlanul fekszik már kimúlt nyúl mögött, amely sajnos nem fiatal süldő, hanem jól fejlett kannyúl volt. Óvatosan, egyenkint fejtettem ki még most is görcsösen szorító karmait a nyúl combjából s zsebkendőmmel kezdtem törölgetni portól vastagon belepett fejét. Örömmel láttam, hogy hamarosan kezd bódultságából magához térni s porral lepett szemhéját próbálja kinyitni. Ekkor a nyúl mellső combját felhasítottam és elejét egy darabon lefejtettem, hogy magához térve, abból kedve szerint lakmározhasson.

Ahogy madaram lábra állt és szemét csak egy kicsit fel tudta nyitni, azonnal a nyúlra ugrott s a vadul markolászta. Pár lépésnyire melléje ültem s csendesen figyeltem. Több mint fél óráig szorongatta, gyomrozta a tapsit s bár karmait többször belevágta annak lenyúzott elejébe s azt alaposan meg is szedte, de egy falatot sem evett belőle. Sőt! A végén otthagyta s hozzám tipegett. Ekkor egy megtisztított, felvágott verebet vettem kézbe, amit látva nagy örömmel ugrott öklömre és azt, valamint 3 másikat jóétvággyal be is begyelt. Közben a nyulat tarisznyámban elhelyeztem s immár ténylegesen vadászmadarat lett Riám első zsákmányával s a zsákmány elejtőjével büszkén indultam hazafelé.

Az egész vadászatom nem tartott egy óra hosszat, de vadászélményt és izgalmat eleget nyujtott.

Horváth Em

Vadász- és sport- **cipők** készítése és javítása

Rónai István cipészmester **Budapest, IV., Váci-u.**

Jól célozz a válasszal!

Telitalálat a Magyar Vadász 10. oldalán

1. **Melyik állatnak van füle a lábán?**
2. **Mekkora a haris?**
3. **Miért ne nyuljunk kézzel a fészekben lévő tojásokhoz, ha hasznos madárról van szó?**
4. **Milyen a keresztes bak?**
5. **Miért lóg ki a kutya nyelve a nagy forróságban?**
6. **Mit jelent az, ha réti héjja kering állhatatosan egy hely körül. Vagy ha varjak keringenek ugyanígy és kárognak?**

Vigyázz a puskával, mindig úgy tartsd, mintha töltve volna

A MEZEI NYÚL ÉS VADÁSZATA

A vadászvilág legnépszerűbb vadja a nyúl. Jellemző erre a sok becenév, mellyel a mezők és erdők szeretetreméltó apróvadját illetik. Már a gyermek képzeletvilágában itt szerepel cukrosputtonyával „nyuszi" alakjában, majd az ezernyi vadászhistóriában bukkan fel sűrűn: hol mint pajkos „tapsifüles", majd mint kedélyes „lapi pajtás", aki sokszor még a rókát is megszégyenítő ravaszsággal túljár a vadász eszén. Népszerűsége még a képzőművészet berkeiben is hódított: se szeri, se száma az ismert vadászjeleneteknek, melyeknek legtöbbször maga a nyuszi koma a főalakja. És méltán. Vadászata színes és változatos, igazán élvezetet nyujtó, de zsenfelül alig van ízesebb, pompásabb eledel a nyúlpecsenyénél. A legházsártosabb menyecske is elfeledi zsörtölődéseit ura „költséges passziója" felett, ha férje a vadászatból megtérve, előmutatja a néhány nyúlból álló nagyszerű zsákmányt.

A nyúl vadászata

Kétségkívül az ókor elején kezdődött. Erre több ősi leleten felfedezett vésett rajz utal. Egy XVI. század elejéről való francia szakácskönyv pedig nem kevesebb, mint 109 módját adja a nyúl elkészítésének!

Közmondásos szaporaságánál fogva mind az öt világrészben ugyancsak elterjedt, sőt Ausztráliában — ahová mintegy másfél évszázada Európából vitték be —, rettentő szaporasága folytán — valóságos istencsapássá lett. Kétségtelen ugyanis, hogy rágcsáló létére a mezőgazdaságban sok kárt is okozhat, de kárévése korántsincs arányban óriási nemzetgazdasági jelentőségével. Az évenként terítékre kerülő többmillió darab nyúl nemcsak olcsó népélelmezés, de kiviteli szempontból is fontos tétel, azonkívül, hogy egyik legnyeges nyersanyagát szolgáltatja a szűcs- és kalaposiparnak.

Említettük, hogy szaporasága minden más emlősénél nagyobb. Hogy mégsem szaporodik el túlságosan, ennek egyetlen oka, hogy a Természet maga is gondoskodik irtásáról. Ennek a folyton őzött, folyton menekülőkész vadnak rengeteg az ellensége!

A nyúl párzása januárban kezdődik és úgyszólván egész éven át tart! A mezei nyúl 35 napig vemhes és 3—4 heti szoptatás után újra párzik. Elsőnek február végén, március elején fiadzik, s ha az időjárás kedvező, a márciusi fiadzású nyúlak szeptemberre már maguk is fiadzanak. Márciusi fiadzása után az anyanyúl májusban, júliusban, szeptemberben ismét vemhes s ha meleg időjárás van késő ősszel, az őszi nyúlfiak megerősödve telelhetnek át. Ám az október-novemberben vetett nyúlfiak legnagyobb részben már pár napos korukban nyomorultul elpusztulnak. A frissen vetett nyúlfióka ugyanis jórészt még szőrtelen, igen gyenge és magával tehetetlen s így könnyű prédája valamennyi repülő és négylábú ragadozónak, nemkülönben az erdőt-mezőt járó csínytevő gyermekeknek.

A tavaszi fiadzású

nyúl legtöbbjét az esős időszak pusztítja el, a nyárit viszont a nagy meleg. Ime láthatjuk tehát, hogy maga a természet miként vet gátat rettentő szaporasága elé. De mert a mezei nyulat mesterségesen nem nevelhetjük, állományának bősége viszont érdekünk, ilyformán csakis kímélettel és ellenségeinek (kóbor ebek, róka, vadmacska, szarka, ölyü, stb.) irtásával gondoskodjunk az állomány megmaradásáról, illetve a szaporaság előmozdításáról. Nyáridőben nem is igényel más védelmet, zord télen azonban gondoskodnunk kell arról, hogy megfelelő takarmányt találjon. Ez azonban csakis hereféle legyen, mert a rétiszénát a nyúl télen nem kedveli.

Ami a vadászatát illeti, hazánkban éppen a nyúlvadászat a legáltalánosabb és legkedveltebb válfaja a vadászsportnak. Vadászata különféle lehet. Legközönségesebben *keresővadászattal* vagy *hajtóvadászattal* vadásszuk. Lesen nyúlat csak kocavadász lő. A hajtóvadászat viszont lehet *ráhajtás, körvadászat, vonalhajtás,* vagy ahogyan — eléggé sajnálatosan — németesen mondják: *stráf.*

Legnépszerűbb a keresővadászat. Ez mindenesetre hosszabb, szórakozást nyujt s bő alkalom nyílik kipróbálni vizslánk rátermettségét is. Kétségtelen azonban, hogy bizonyos hátránya van. Nevezetesen az, hogy a vad veszedelmes üldözőt ismer meg az emberben s idő multán a szántovető földművestől is rettegve menekül.

Emellett a keresővadászatnál mindig több nőstény nyúl kerül terítékre, mint kan, mert a kannyúlak óberebbek, korábban — rendszerint még lővonalon kívül ugranak fel —, míg a nőstények bizalmasabbak, kényelmesebbek és jobban bevárják a vadászt. Ez általános tapasztalat s ajánljuk kezdő vadásztársaink figyelmébe, nehogy a nőstények túlságos kilövésével meggátolják az állomány természetes szaporulatát.

Ráhajtás

Ráhajtással leginkább erdőben vadászunk nyúlra, mert a mezei ráhajtás vajmi ritkán sikerül. A nyúl ugyanis ravaszdin okos, tapasztalt állat s mihelyst a lővonalon megszólal a puska, nyomban tisztába jön a „nagy helyzettel" s azonnyomban visszafordul, vagy oldalt tör ki. Viszont erdőben, kivált ritkás szálerdőben a nyúlak jól futnak előre. Sűrűbb erdőben, bozótosban történő ráhajtásnál ügyeljünk arra, hogy az oldalakon minél több puskás álljon, mert itt a nyulak már megkísérlik oldalt kitörni.

Körvadászat

Vadászterületünk alaposabb levadászására legcélszerűbb a körvadászat, különösen akkor, ha sok puskásunk van. A körvadászat vezetője azonban jóelőre gondoskodjon megfelelő tervekről. Legcélravezetőbb, ha térképet készít a vadászterületről, azt körökre osztja be s a körökön belül megjelöli az egyes puskások helyét. Téli időben a nagyobb kört délelőtt, a kisebbet délután vadásszuk le, lévén a téli délután világossága rövidebb tartamú a délelőttinél.

A körvadászat megkezdése előtt a vadászat vezetője vegye számba a hajtókat s ossza őket kétfelé: az egyik hajtósereg a bal, a másik a jobbszárnyat képezi. Miután már előzőleg kimérte a levadászandó kör kerületét, kiszámítja: hány lépésnyire kell egy-egy hajtónak a másik után mennie, hogy a kör biztosan bezáródjék. Ez az úgynevezett métatávolság. A két szárnyat két

szárnyvezető vezeti. Ezek lehetőleg értelmes, helyismerettel bíró, tekintélyt tartó személyek, lehetőleg vadőrök, vagy csőszök legyenek, akik pontosan tudják merre menjenek, hol kell találkozniok, s főleg, hogy egyenletes tempóban, megállás, gyorsítás, vagy lassítás nélkül folyamatosan járjanak mindaddig, míg össze nem találkoznak. Különben elszakadás vagy torlódás következhet be. Ügyeljünk arra, hogy ha az osztás úgy ütött volna ki, hogy például két puskás közé nyolc hajtó kerül, azaz nyolc hajtó után indul egy puskás, akkor a szárnyvezetők mindegyike után már ötödiknek küldjünk puskást mindkét oldalra, különben az összezáródás pontján 16 hajtónyira lesz egy-egy puskás a másiktól, vagy ha mindkét szárnyat puskás vezeti: ezek ott az összezáródás pontján összetalálkoznak és egymásnak csak rontják a mulatságát.

Ha a kör jól volt lemérve, a hajtók és puskások jól voltak beosztva, akkor a *kifutás* (találkozó) helyén a hajtó és puskás éppen elfogyott, mikor megérkezik a jelzés: összeértek! Erre a vadászat vezetője megadja a jeet: „befelé!" Most mindenki egyenletes lassú léptekkel megindul a kör közepe felé. Amennyiben azonban az *„összeértek"* jelzésre még nem fogyott volna el a hajtó és puskás, a vadászat vezetője ne adja meg a „befelé" jelet, hanem tovább küldje szét a szárnyakat és csak akkor indítsa befelé a kört, ha már az utolsó embere is elfogyott.

Nagyobb baj az, ha előbb fogy el az emberanyag, mielőtt összeért volna a két szárny. Ez esetben a vezető a kört megindíthatja ugyan, de a jobb szárnynak *„húzódás jobbra"*, a balszárnynak pedig *„húzódás balra"* vezényel, miáltal a kör enyhe U alakot kap és a nyitott rész a két szárny végén gyorsabban bezárulhat. Ha a kör már annyira összeszűkült, hogy a szembenállók lövéseikkel egymást veszélyeztethetik, ami különösen dombos vidéken fordulhat elő, a vadászat vezetője kürttel vagy dudával lefúj és tovább adja: *„nem szabad befelé lőni!"* Ekkor a vadászok csak a kitörő, a körből kimenekülő nyulakra lőhetnek és nagy fegyelmezetlenséget követ el az, aki a lefúvás után is lő befelé.

Vonalhajtás

Igen nagy kiterjedésű vadászterületen célszerűbb a vonalhajtás, mert így ugyanannyi idő alatt sokkal nagyobb területet lehet levadászni. A vadászásnak ez a módja azon az elven alapszik, hogy a felvert nyúlak egy bizonyos távolságra, mintegy két km-nyire futnak előre, de azután tovább nem szívesen távolodnak megszokott tanyahelyüktől és igyekeznek oda vissza. Eközben ide-oda futnak a folyamatosan előhaladó hajtóvonal mentén,

Zádor Oszkár rajza

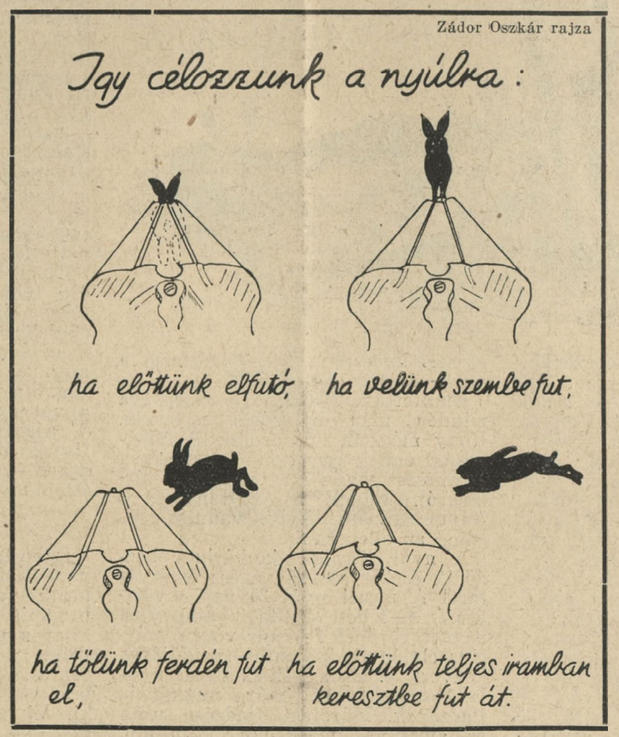

lőtávolba kerülnek, olykor keresztültörnek a vonalon, miközben puskavégre kerülnek.

A vonalhajtáshoz több hajtó, de kevesebb puskás kell, mint a körvadászathoz, mert a hajtóvonal mentén futó nyúl rendszerint csak addig inal, míg jó puskás elé kerül.

A vonalhajtást éppúgy meg kell szervezni, mint a körvadászatot. Általában két, egymás mellett fekvő téglalakú, mintegy 2 km széles és legalább 7—8 km hosszú területet válasszunk ki úgy, hogy az egyik területet odafelé, a mellette lévőt visszafelé vadásszuk le. Az első vonalhajtás kiinduló vonalánál az egész vonal szélességét annyi részre osztjuk, ahány puskásra számítunk. Minden puskás helyét rúdra tűzött szalmacsóvával jelöljük meg. Hasonló csóvasort tűzzünk ki mintegy fél km után a hajtás irányában *keresztben* is. Ez lesz az első megállás és eligazítási vonal. A másik eligazítási vonalat már 1 km-nyire tűzzük ki ugyancsak keresztben. Az utolsó kicsóvázott vonalat, amely a végállomás vonala lesz, a levadászandó terület legvégétől oly távolságra csináljuk, hogy mire a vadászvonal a végmegállási csóvákat eléri, a két szárny összeérhessen.

A vadászat megkezdése előtt közvetlenül a hajtósereget három csoportra kell osztani. Két nagyobb csoport alkotja a szárnyakat, egy kisebb pedig a *vonalban haladó előre*. A hajtók 50—60 lépésnyi távolságban haladjanak egymástól. Az előhajtók kötelessége ügyelni arra, hogy a szárnyhajtók össze ne tömörüljenek, vagy várakozáskor helyükről el ne mozdulhassanak. Lehetőleg ügyeljünk arra, hogy a sarkokra jó puskások kerüljenek, mert a nyúl rendszerint a sarkok felé igyekszik kitörni.

A sarkok előtt halad a szárny, a sarokpuskástól az első szárnyhajtóig levő nyílást *kapunak* hívjuk. A kapu előtt a legeső szárnyhajtó a *saroktartó hajtó*. Ennek ügyes, tapasztalt hajtónak kell lennie, mert viselkedésétől függ a sarokpuskás eredménye. Ő szorítja utolsó pillanatban kitörése előtt a nyulat a puskás kezelébe és ha korán fut be vagy ügyetlenkedik, a nyúlak a sarkok előtt visszafordulnak vagy a szárnyon át lövés nélkül kimenekülnek. A vadászat megkezdésekor a középső kezdőcsóvánál álló vadászatvezető előbb *„Vigyázz"* jelet ad, majd ezután az *„Előre"* jel következik. Ezeket a jeleket (kürt vagy duda) a sarkokon állók megismétlik, hogy ezzel jelezzék: a jelt meghallották. Most az egész vonal és mindkét szárny *lassan* megindul. Ez azért fontos, mert különben rendetlenség támadhat.

Az első csóvavonalhoz

érkezve a vezető *„Állj"* jelet ad. Közben a vonal kiigazodik és a puskások elfoglalják helyüket. Ez megtörténvén, ismét *„Előre"* jelet ad a vadászat vezetője. A hajtás lassan halad a következő eligazítási vonalig, ott megint megáll és kiigazodik, majd adott jelre ismét tovább halad. Ha a vonal ahhoz a csóvavonalhoz érkezik, melyet előre vadleragadóhelynek jelöltek ki, ott a vadászat vezetője *„Állj"* jelet ad. Rövid pihenő után ismét indul a hajtás és folyik az utolsó csóvavonalig, azaz a megállóvonalig. Ekkor újra „Állj" következik. A kis szárny, ha még nem ért volna össze, kissé széthúzódik és annyit megnyújtja önmagát, hogy a két szárnyvezető a megjelölt vonalon találkozhassék. Találkozásuk után minden külön jelzés nélkül a kis szárny hátra-arcot csinál, a be kanyarodottak pedig balra-át-ot illetve jobbra-át-ot. A kör bezárul és azonnal indulnak visszafelé: *ráhajtanak* a megállott vonalra. Ez a vadászat utolsó jelenete.

KÉT HÓNAP ALATT

LETTEK JÓ VADÁSZOK

A MAGNEZIT MUNKÁSAI

A Magnezit munkásai e rövid két hónap alatt is felismerték a vadászatban rejlő szépségeket. Sportszerűek, már most elhatározták, hogy télen etetni fogják a vadállományukat. Sokan a családjukat is magukkal, viszik a vasárnapi kirándulásaikra. Míg a férfiak vadásznak, az asszonyo sétálnak, főznek, a gyermekek játszanak a szabadban, a friss levegőn. És az erdőkben töltött vasárnapok után jobban megy a munkaverseny az üzemben, ahol szintén törődnek sportjukkal a vadászok. Faliujságjukra rendszeresen kifüggesztik a Magyar Vadász és a Friss Ujság közkedvelt „Jó vadász" cikkeit. Tanulnak és a vadászathoz szükséges gyakorlat gyors elsajátításával már be is bizonyították: senki sem tudja jobban megbecsülni a demokráciában végre megkapott vadászati lehetőséget, ezt a nemes sportot, mint az üzemi munkás.

Sásdi Tibor

Jungwirt István, a Magnezit-gyár dolgozója a szokottnál izgatottabban ment haza szombaton délután. Lemosta magáról az olajat, tiszta fehérneműt, ruhát hozott. Kis oldaltarisznyájába elemózsiát csomagolt, patronokat tett mellé. Aztán kézbevette, megsimogatta a puskáját.

— Holnap, vasárnap este itthon vagyok! búcsúzott az asszonytól.

A HÉV-megállónál találkoztak. Heten jöttek, Csanádi István vadászmester vezetésével. Nagy nap volt valamennyiüknek: az ezer újat, izgalmasat, érdekeset sejtő első vadászat napja.

Még sütött a nap, mikor megérkeztek Szentmiklósra, a gyár társaságának vadászterületére. Nótáztak vidáman, mikor megérkeztek a tisztáshoz. Az ott épített vadászházban lerakták csomagjaikat, aztán kézbe a puskát és tíz perc múlva már ott húzódtak az évszázados fák kitűnő rejtekhelyet nyujtó, vastag törzsei mellett. Csanádi vadászmester Jungwirt István mellett állt, Üregi nyúlra lestek. Nem kellett sokáig várni. A „szűz-vadász" egyszerre csak oldalt fordult, vállához kapta a puskát: durr!

A közeli bokor megzörrent, Jungwirt István hangos ha-hó kiáltással rohant zsákmányát keresni. Odagyűltek a többiek is, várták az első vadász első zsákmányát. Gyanús lett a dolog, mert feltűnően sokáig nem jött elő a bokrok közül. Utánamentek. Ott állt szomorúan a dicső vadász, kezében nem üregi nyulat, nem — baglyot tartva.

— Hát bizony, ezt elnéztemő — mondta szomorúan.

Volt mit hallgatnia. Éjfélig nem ludt aznap a társaság, viccek, mókák születtek a póruljárt vadász rovására.

— Na, majd holnap megmutatom! — válaszolta Jungwirth István.

Meg is tartotta a szavát. Tiz lövésből négy üregi nyulat lőtt. Nem is merte gúnyolni senki többet.

— Két hónapja alakult meg a társaságunk — mondja Csanádi István vadászmester.

— Tagjaink: Elek Károly, Jungwirt István, Káposzta Mihály, Káposzta János, Tomcsányi Vilmos, Eperjesi Klementin, Misutka Ferenc, Szalkai Béla, Bercse Károly, Kovács András, dr. Szász Géza, Gáspár József, Cser Arisztid, Sándor Dezső, Vinkler Tamás, Horváth István, Ecker Ferenc, Galaschek Jenő, Farkas Károly, Csanádi István, Vonnák Árpád, Pál József, Balogh László, Tóth Pál, Kaclinek Béla, Kovács József, Szabó András, ifj. Szabó József, Marlin Mátyás, Simon Gábor, Kincu Pál, Matyi Mihály, Gere János. 11 ezer hold vadászterületünk van Szigetszentmiklóson és Tökölön. Ez a terület kisvadas, reméljük, rövidesen sikerül nagyvadas területet is szereznünk.

A társulat tagjai 40 forint bért fizetnek havonta. Most főleg csak vízi vadra és fogolyra vadásznak.

— Csak őszinte megelégedéssel beszélhetek munkás vadászainkról — mondja a vadászmester. Legutóbb öten foglyásztunk, negyven került terítékre. Volt olyan munkástársam is, akinek először volt puska a kezében és egy lövésre két foglyot lőtt. Puskája úgyszólván valamennyiünknek van, a gyár vette számunkra és mi az érte járó összeget részletekben fizetjük vissza. Az üzem egyébként épp úgy hozzájárul vadásztársaságunk költségeihez, mint a többi sportágakéhoz. Egyetlen kívánságunk van: szeretnénk olcsón töltényt kapni, hogy ne kelljen takarékoskodni vele és többet gyakorolhassunk.

Őzsuta

„FELEJTHETETLEN PILLANAT“

(A Magyar Vadász pályázatára érkezett)

AZ ELSŐ SZARVASBIKA

A bőgés az erős szélben hirtelen abbamaradt. Mégis vállamra akasztottam a puskát délután öt óra táján és a vadőrrel elindultunk cserkészni. Másfél óra multán felérkeztünk a tetőre. Köröskörül erdő, fenn egy kis tisztás, még zöld rét és ittott a Bükkben oly jellegzetes sziklacsúcsosodás. Az egyik mellett letelepedtünk. Egy selejtbika szokott itt minden este átváltani, a balagancsa nyársas, a jobb pedig hatos. Feltétlenül ki kell lőni, mint a tenyésztésre károsat. A hegytetőn tombolt a szél. Olyan hűvös volt a levegő, hogy a rét, amikor lefeküdtünk, melegnek tűnt. Majdnem egy órán keresztül vártuk a bikát, de nem jött. Ösztönösen jutott eszembe, hogy talán a mély völgyek valamelyikében rábukkanhatunk. Ha nem erre a kiszemeltre, akkor egy másikra. A lényeg az, hogy ne legyen fiatal és ne legyen jó bika, mert az ilyeneket óvni kell a leromlott állományban, a jövő szempontjából.

Hamarosan szedelőzködtünk és megkezdtük a leereszkedést az egyik lápa felé, egy régi szekérúton. Öreg bükkösben haladtunk, a szél a hátunkba fújt. Még ez is! Rossz a szelünk! De az igazi vadász sosem adja fel a reményt akkor, ha élete első bikáját szeretné lelőni.

A vadőr, aki elől haladt, hirtelen megtorpant, mire én is sóbálvánnyá meredtem. Aztán maga mellé intett. Alattunk, a majdnem szabályosan köralakú katlan mélyén szarvasok legeltek az irtásban. A hatszoros Zeiss-távcsövön keresztül pontosan megfigyelhettük a csamatot. Elől egy fiatal nyolcas bika, utána öt tehén, majd egy idei borjú, aztán húsz-huszonöt lépéssel utánuk, mint valami sereghajtó, egy kistermetű, nyilván öreg tizenkettes. „Az öreg éppen golyóérett!“ — figyelmeztetett a vadőr. Határoztam: „Jó széllel becserkeljük!“

Megindultunk a bükkösben, a lápa peremén, hogy szembe kapjuk a szelet. Nem tagadom: a szívem máris kalapált. Sokat hallottam a vadászlázról, de még nem ismertem. Ez az! Valami jófajta, lelkesítő izgalom, ugyanakkor remegő aggodalom: vajjon sikerül-e? Csak ne reszkessen a kezem, mikor lövésre kerül a sor! De hol vagyunk még ettől a pillanattól?! Vajjon felejthetetlen lesz, hogy megírhatom, beküldhetem a „Magyar Vadász“ pályázatára, vagy szégyent vallok kétesztendős vadásztudományommal? Tavaly már „eltoltam“ itt a Bükkfennsikon egy bikát. A távcső hajszálkeresztjét elmulasztottam beállítani. Most rendben van a hajszálkereszt, rendben a puska, csak a szívem és a kezem legyen rendben!

Ilyen gondolatok, érzések foglalkoztattak, mialatt elértük a lápa másik felén a jó szelet. Hamar a látcsövet! Hála Istennek, még ott vannak. Nyugodtan legelnek. A fiatal nyolcas és a tehenek, meg a borjú együtt, az öreg tizenkettes megint tisztes távolban. Engem csak ez érdekelt. Jó széllel, lassan, óvatosan közelítettünk feléje. Közben besötétedett. Megnéztem az órámat: hetet mutatott, amikor kétszáz lépésnyire sikerült belopni a bikát. Eddig is minden takarás nélkül jöttünk előre az irtásban, most aztán csak hasoncsúszva mehetünk közelebb. Mint a kígyó, úgy csúsztam előre még vagy húsz métert. Ha így folytatom: koromsötét lesz, mire biztosabb lőtávolba érek. Határoztam, most már tudom, hogy nagyon könnyelműen! Százegynyolcvan lépésről céloztam a bikára, pontosan a blattjára.

Csodálatos, de a kezem nem remegett. A vadászláz elmúlt. A bika blattja pontosan benne volt a hajszálkeresztben és — mégis eltoltam. „Alája ment a lövés“ — figyelmeztetett a vadőr. Alig hallottam, mert a bika jött felém. A tehenek a fiatal nyolcassal megugrottak a szálerdő felé, de az öreg jött, egyenesen nekem, a puskám csövének, mintha a halált keresné, vagy öntelten gúnyolódni akarna velem. Talán elmondta neki a tavalyi bikám, hogy tőlem nincs mit tartani. Én nem vagyok veszélyes. Az én puskámtól ne féljen...

Jött, jött a bika... Már alig lehetett látni távcső nélkül... Csak a foltját láttam... Az agancs hármas koronáját... Háromszor is megállt, míg másodszor lőttem rá, úgy 80—100 lépésről... Azt hittem, tűzberogy, mert hallottam a golyó becsapódását, de nem... Eliramodott oldalt, a lápa mélyének... Aztán felkapaszkodott a sűrű szálerdő felé, ahonnan először megpillantottam és én — a kezdő vadász — már azt hittem, hogy csak „megpiszkoltam“. Restelkedtem is a vadőr előtt, aki nem vigasztalt, nem biztatott, de elindult, hogy a vérnyomokat megvizsgálja...

Vérnyomot bőven találtunk. Egy negyedórán át „mentünk rajta“, egész a sűrűig. „Holnap reggel megtudjuk mi történt!“ — mondta a vadőr és elindultunk hazafelé.

A kétségek éjszakája után, más nap reggel kimentünk a tett színhelyére. Velünk jött László barátom is, tapasztalt, öreg vadász. Ő főzte ki a haditervet. Ő vezetett be a „vérnyomon való keresés“ felejthetetlen titkaiba, izgalmas tudományába. Ő vezetett rá a sebágyban nyögő, kimúlóban lévő bikára. Egy kegyelemlövés, úgy négy-öt lépésről, aztán jött az avatás.

Avatás, még hozzá lapospengéjű jókora vadászkéssel. Ugyanazzal, mellyel a bikát kizsigereltük. Az egyik „grandlit“ még László barátom vágta ki, de a másikat már én, sajátkezűleg, boldogan. Aztán fogadtam a jókívánságokat: „Szerencséd volt, pajtás!“ Bőgés nélkül, fergeteges szélben, első cserkelésre, még hozzá golyóérett, öreg, páratizenkettes!“

Felejthetetlen pillanat volt. De vajjon melyik? A lövés pillanata, vagy az avatásé?

Úgy érzem, az utóbbi. Mert valóban szerencsém volt. Nemcsak bikát lőttem, de sokat tanultam mellette...

Kormos Gábor

SZÉPET LŐTT?! NE DOBJA EL!

Emlősök, madarak élethű molymentes preparálását, agancsok fehérítését, szerelését szakszerűen végzi

HUBERTUS LABORATORIUM

Budapest, III., Timár u. 26 sz.

Az 5, 7, 9, 11, 72-es villamossal és 6-os autobusszal. Állatok postán is küldhetők.

Vadászati haszonbérbeadásra vonatkozó

Árverési hirdetmény

A MÁLLERD szombathelyi erdőigazgatósága Vas vm 64. sz. nagyvadas vadászterületet 1948 okt. 14-én Vép községben d. e. 9 órakor a pagonykezelőség hivatalos helyiségében nyilvános árverésen 1957. évi július 31-éig haszonbérbe adja.

A részletes árverési feltételek a szombathelyi erdőigazgatóságon és a vépi pagonykezelőségen megtudhatók.

MÁLLERD Erdőigazgatóság Szombathely.

Vadászatijog haszonbérbeadására vonatkozó

Árverési hirdetmény

A MÁLLERD szombathelyi erdőigazgatósága Vas vm. 79. sz. apróvadas vadászterületet 1948 október hó 12-én Vasvár nagyközségben d. e. 9 órakor a MÁLLERD Erdőgondnokság hivatalos helyiségében nyilvános árverésen 1957. évi július 31-éig haszonbérbe adja.

A részletes árverési feltételek a szombathelyi erdőigazgatóságon és a vasvári erdőgondnokságon megtudhatók.

MÁLLERD Erdőigazgatóság Szombathely.

A vénasszonyok nyarát is lassan felváltja az igazi ősz. Már sokkal ritkábban látjuk szellők szárnyán szállni a parány pókok léghajóját, az ökörnyálat az őszikikericstől lila réteken.

A sokszínű erdőben még szólnak ugyan a szarvasbikák, mert hát eleddig nem is volt jó bőgési idő. Meleg és száraz volt az idő, ilyen időjárás mellett rendszerint rossz a bőgés.

A vén szarvasbikák lassan otthagyják háremüket és messze elkalandoznak oda, ahol még egy-egy későn rigyelő ünő akad. Ők is a változatosságot szeretik. Ez néha a vesztük. Valamikor így jutottak jó bikához, kapitális trofeához a gyenge területek vadászai is.

Ez alkalommal megint figyelmeztetni kell vadásztársainkat, hogy apróvadas területen nagyvadat lőni tilos.

Október 15-ig szabad szarvasbikát lőni, azután megint pihenőt élvezhetnek jövő év szeptember 1-ig. Szarvastehén egész éven át védőtilalmat élvez, csak kivételes miniszteri engedéllyel lőhető. Jól van ez így nagyon! Csak így tudjuk helyreállítani a nagyon lefogyott szarvasállományunkat. Ha majd a kellő számú állományt elérjük, akkor azután minden erővel, minden szaktudással hozzá kell látni a helyes selejtezéshez és — ha szükséges — az ivar arány szabályozásához, hogy világhírű szarvasállományunk megint megérdemelje régi hírnevét.

A nagyvadas területeket bérlő vadásztársaságokat feszólítjuk, hogy gyüjtsék és szellős helyen tárolják a vadgesztenyét. Kitűnő és olcsó téli vadtakarmány az, amelyet minden kérődző csülkös vad szívesen eszik.

Október 15-én megszűnik az őzbak lövése is, valamint a szép erdei tyúkunk, a császármadár is védelmezett attól a naptól kezdve.

Császármadár hívásra az október eleji deres hajnalok a legjobbak, de — megint hangsúlyozni kell — nagyon kevés olyan helyünk van, ahol eredménnyel használhatjuk a csirkecombcsontból készült császármadárhívó sípot.

Október elseiével felszabadul a fácánkakas lövése. Ez még nem az igazi fácánvadászat, mert hisz nagyon szép a kereső vadászat, kivált jó vizslával, de a közel felkelő fácánkakas lövése nagyon könnyű valami, de annál nehezebb a haitott, a már húzásban lévő „toronykakast“ meglőni. „Szépen“ meglőni, amikor magasan a légürben összecsukik és azután mint egy hullócsillag zuhan alá a zománcosan csillogó tollazatú madárszépség.

Nyomatékkal kell hangsúlyoznunk, hogy a fácántyúkra egész éven át tilalom van. Nagyon szükséges volt ez a rendelet, mert fácánállományunk nagyon, nagyon lecsökkent. Tartsa hát minden vadász vadászbecsületi kötelességének, hogy ezt a rendeletet legszigorúbban betartsa!

Októberben fácánkakasra 12-es, de legföljebb 10-es sörétet használjunk. Vastagabb sörétet használni nem célszerű!

Október 15-én felszabadul a dámbika lövése is. Sajnos, most nagyon kevés helyen maradt belőük néhány példány. Többi a háborús idők áldozata lett.

A dámszarvas, a nemes gímszarvassal ellentétben, eredetileg nem volt hazai vad, hanem idetelepített és leginkább vadaskertekben tartották és így érthető a pusztulása.

A dámbika bőgésének ideje október közepe, de még novemberben is „barcognak“, ahogy néhány vadászati írónk a dámbika nyekergő horkantásait nevezi, amely bizony nagyon előnytelenül hasonlítható össze a gímszarvas-bika őserőt hangoztató orgonálásával.

Legtöbb vadásztársunknak nagyon várt dátuma az október 15. Mert az idén akkor szabadul fel a mezei nyúl vadászata. Érthető ez a dátumvárás, mert legtöbb vadásztársunknak úgyszólván nyúl az egyedüli vadászati tárgya.

A nagy társas nyúlvadászatoknak, a kör-, a stráfvadászatoknak, a ráhajtásnak, még nincs itt az ideje, majd csak a fagyok beálltával kezdődnek azok. A kereső vadászatokon az arra kijelölt területrészeken lője ki-ki a megállapítottszámú hetenkénti konyhanyulát, de a társasvadászatokra kijelölt területrészeknek nyugalom adassék, az évente egyszeri levadászásáig. Hogy azután az kör-, vagy ráhajtással történik, azt a terepviszonyok és a körülmények szabják meg. Az azután a vadászmester dolga.

Az idei jelentések szerint a nyúlszaporulat igen jónak mondható. Sokkal több nyulunk van, mint tavaly. Legyünk rajta, hogy jövőre kellőszámú tenyészanyag maradjon a területünkön, mert hisz a nyúl az a vad, amely a vadásztársaságok költségeit némileg megtéríti.

Nyúlvadászaton 8-asnál nagyobb számú sörétet ne használjunk, inkább 10-eset. A modern puskák inkább a 10-es számú sörétet szeretik.

Októberi szép napos időben — bár nagyon „aranyos a tolluk“ — olykor-olykor kitartanak a foglyok. Igaz, hogyha egyszer felreppentek, akkor nagyon messze szállnak. Ahol jó takarás van, mint fiatal vágásokban, ártéri füzesekben, meg zanótosokban, jó vizslával igen eredményesen lehet még foglyászn. Ilyenkor igazán tarak zsákmánnyal térhet haza a vadász. Hátizsákjában az engedélyezett számú nyúl, aggatékán foglyok, egy-két fácánkakas és esetleg egy-egy „hosszúcsőrű“ erdei szalonka.

Ha az októberi esőzések beállnak, egyre nagyobb számmal jelentkeznek a délfelé húzó erdei szalonkák. Az őszi szalonkahúzósok nem sokat érők! Hangtalanul húznak és általában nélkülözik a tavaszi szalonkahúzások poetikus hangulatát. Annál kiadósabb jó vizslával való bokrászás. Erdei szalonka bokrászásához nyugodt, tapasztalt öregebb vizsla való. Néha aránylag nagyon kicsi helyen igen szép számmal verünk fel erdeiszalonkát, amelyek ott vertek vonultukban rövid ideig tartó pihenő tanyát. Ez rendesen akkor történik, amikor egy hirtelen időváltozás hóval boritja be a magasabb hegyeket.

A költöző madarak légi országútiain nagy a sürgés-forgás. Messze északi tájak tundráinak lakói jönnek hozzánk téliszállásra, a mieink közül meg sok elindult, vagy elindul déli tartózkodásra. Az őszi puszták csendjét meg-megtöri az érkező vadliba-rajok gi-gája, meg lilikezése. Megjöttek a vadlibák.

Vadlibázás a vízi szárnyasvadászat koronája. Ismertem több neves vadászt, akik egy jó vadlibázást egyenértékűnek tartottak a szarvasbőgéssel. Természetesen ez túlzás, dehát az ízlések különbözőek.

Kezdő vadászoknak azt a tanácsot adhatom, hogy libázáshoz se használjanak túlvastag sörétet. Libázáshoz is nagyon jó a 10-es sörét, de 8-as sörétnél vastagabbat semmiesetre se használjunk, az teljesen fölösleges.

Még egyet! Egy vadra sem pazarolnak el annyi töltényt, mint a vadlibára. Tartsuk be tehát az öreg vadászok szabályát, hogy csak akkor lőjünk libára, mikor annak a lábát szabadszemmel láthatjuk.

Ahol nagy libatömegek szoktak összeverődni, ott azokkal egyidőben megjelenik egy-egy hatalmas rétisas. Figyelmeztetjük vdásztársainkat, hogy a rétisas és egyáltalában a sasok, mint kipusztuló természetrajzi ritkaságok, védelem alatt állnak és így lövésük tilos. Épp úgy, mint a nemes sólymoké is.

A rétisas különben nem sok kárt csinál, mert libajáráskor, a sebzett vagy elhullott vadlibákból él.

A szép vándorsólyom ugyan le-le vág egy-egy foglyot, vadrécét, de azt ne sajnáljuk tőle, mert azért a kárért kárpótol bennünket gyönyörű röpképével.

Irtsuk azonban minden időben és minden módon a kártékonyokat, nevezetesen a szürkevarjút, meg a szarkát, de ne adjunk kegyelmet a kóborkutyának, meg az elvadult házimacskának sem. Ezek az apróvadunk legnagyobb ellenségei.

LELEPLEZZÜK A SÜNDISZNÓT

Egyik legnagyobb tekintélyű erdészeti szakemberünk és szakírónk legújabb könyve, úgyvélem, ismét az érdeklődés előterébe fogja állítani ezt a kártékony kis emlőst. Úgy emlékezik meg ugyanis róla dr. *Torday* Ervin, mint erdőgazdaságunk egyik hasznos állatféleségéről, amiben el kell ismerni — mint erdőgazdának — igaza is van.

De hogy állunk vele vadászatilag? A sünt fogazata alapján hosszú ideig mindenevőnek vélte a tudomány és csak a legmaibb és legalaposabb vizsgálatok vallanak arra, hogy a sün majdnem tisztára húsevő. Más hiányában ugyanis rovart is fogyaszt. A sün növényi eredetű táplálékot egyáltalán nem fogyaszt a szabadban. Fogságban esetleg kényszerűségből megeszi, de ilyenen nem él meg. A természetben húsnemű táplálékának megszerzésében egyáltalán nem válogatós, az újszülött és magatehetetlen őzgidától a kigyóig és a békáig, a madártojástól a kifejlődött fácánkakasig mindent zsákmányol, sőt a házibaromfiak óljának is gyakori vendége. A baromfitartók gyakran mérgelődnek úgy június elején, hogy csirkéikből el-el tűnik naponként egy-kettő, sőt éjszakánként négy-öt. Görényt, nyestet, menyétet sejdítünk, pedig nagyon sokszor a sün a tettes. Fogoly- és fácánállományunkra valóságos átok. A rovart csak alkalmilag szedi fel, ha frissen zsákmányolt húsélelemhez nem juthat. A szabadban dögre nem jár.

Hazánkban a sün keleti fajtája (Erinaceus Romanicus Barr. Ham.) él. Ezt a fajtáját Barret Hamilton írta le, mint a nevéből is látható — Romániából. Általában el van terjedve az országban nálunk is, de egyes részeken, így például az Alföldön, legnagyobb számban található. Ennek magyarázatát az ottani bőségesebb apróvadállományban, gazdagabb baromfiállományban találjuk. Az Alföldön, a népi felfogás szerint a sünnek több fajtája él: a sünkutya és a sündisznó. A sündisznó orra állítólag karimás, mint

a sertésé, a sünkutyáé pedig csúcsban végződő, mint a kutyáé. Ezek a népi megállapítások azonban nem egyebek képzelődésnél és legfeljebb a sün orrizmainak a működésével hozhatók kapcsolatba. Tudományos alapjuk nincs.

Tudni kell még a sün természetrajzára vonatkozóan, hogy a sün téli álmot alszik, aminek a tartamát az időjárás befolyásolja. Ebben vidékenként többhetes eltérés lehet. Téli álmát az időjárás viszontagságaitól védett helyen — többnyire széna- és szalmakazlak alatt, esetleg fák gyökerei közé rakott, vagy elhagyott rókakotorékban készített vacokban alussza át. Az Alföldön elég gyakran találni így, a kazlak alatt téli álmát alvó sünt, mely álmából még meleg helyen is csak nagyon nehezen ébred fel. Tanuja voltam, mikor egy földműves villájával véletlenül átszúrt sünt dobott a hóra. Felvettem és meleg helyre vittem az állatot. Sérülése dacára, az első életjelt csak 4 óra és 20 perc mulva adta. A szúrás a lapocka hosszirányában érte és teljesen kigyógyult.

A sün március második és április első felében párzik. Párzás után mintegy 48 napi terhesség után a nőstény 4—5 kölyköt vet. Önfeláldozó, odaadó anya, kölykeit magánál jóval erősebb ellenféllel szemben is utolsó lehelletéig védelmezi. Ha sikerül a mentés, a zavart fészekből elköltözik. Kicsinyeit szájában hordja el. A fiatalok a fészekből nyolchetes korukban távoznak, ám oda sokáig visszajárnak. Tüskéi is ekkorra érik el rendes keménységüket, de az ilyen fiatal állat még nem tud teljesen összegömbölyödni. Éppen ezért a kutyáknak, rókáknak, a szárnyas ragadozóknak az ilyen állatok esnek elég gyakran zsákmányul. A fiatal korban fogságba esett sün megszelídül és valóban kedves kis jószág, de a tolvajlásról leszokni nem tud. A kotló alól kilopja a tojást!

Törvényeink a sünt védelemben részesítik. Mi, vadászok, különösen fácánosterületeinken ne tűrjük jelenlétét, de egyáltalán tisztítsuk meg tőle apróvadas területeinket. A védelmi rendelkezés megváltoztatását pedig azért is kérjük, mert az a vadászat érdeke.

Csáky Sándor

VADÁSZKONYHA

FÁCÁNSÜLT

A megtisztított fácánt egy fél óráig hideg vízben áztatjuk, majd kívül-belül megsózzuk és az üregében két szekfűszeggel megszurdalt almát helyezünk és a nyílást fogvájóval összetűzzük. A fácánt vékonyra vágott széles szalonnaszeletekkel beborítjuk, fehér cérnával átkötjük és két ujjnyi vizet öntve alá, sütőben, vagy letakart lábasban addig sütjük, míg a szalonna ropogós barnára sül. Azután a cérnát leválva róla, a szalonnát leszedjük, a fácánt felszeleteljük az almával együtt, tálra rakjuk és finom gombás petrezselymes rizzsel körítve tálaljuk.

RIZSES FOGOLY

A megtisztított foglyot feldaraboljuk, vízben hagyjuk ázni addig, míg egy kis fej vöröshagymát és bőven zöldpetrezselymet zsírban megfuttatunk. Ráteszszük a kiázott foglyot, megsózzuk, borsozzuk és annyi vizet öntünk rá, hogy ellepje és puhára pároljuk.

FOGOLYPECSENYE

A megtisztított foglyot kívül belül besózzuk, megszórjuk enyhén törött borssal, majorannával széles szalonna szeletekkel beborítjuk, fehér cérnával átkötjük és két ujjnyi vizet öntve alá sütőben, vagy letakart lábasban addig sütjük, míg a szalonna ropogós barnára sül. Majd a cérnát leszedjük róla és foglyot kettőbe vágva, burgonya vagy párolt káposztával körítve tálaljuk.

FOGOLYPAPRIKÁS

A megtisztított foglyot feldaraboljuk, vízben hagyjuk ázni addig, míg elkészítjük a hagymát, apróra vágva bő zsírban halvány rózsaszínűre pároljuk, megszórjuk bőven piros paprikával, ráteszszük a kiázott foglyot, egy gerezd megtört fokhagymát, paradicsomot, zöldpaprikát, sót, egy deci bort és abban a lében puhára pároljuk. Mikor a fogoly félpuha, tetejébe rakunk megtisztított, hosszába szeletelt burgonyát, ráöntünk annyi vizet, hogy ellepje és teljesen puhára főzzük.

Jól célozták a válasszal?

1. **A szöcskének. Ennek fülei a mellső lábán vannak.**
2. **Valamivel nagyobb, mint a seregély és valamivel kisebb, mint a galamb.**
3. **Mert akkor a madár otthagyja a fészkét.**
4. **Aganecsának két alsó ága egymagasságban nőtt ki és a harmadik (felső) ággal keresztformát alkot.**
5. **Mert a kutyának nincs izzadságmirigye és a bőrén át nincs elpárolgás. Miért nyujtja hát ki a nyelvét? Hogy lehüljön.**
6. **Sebzett vagy döglött állat fekszik a földön, azt akarják megkaparintani.**

Vadászasztal

MIHÁLY *(meséli)*: Mielőtt elindultunk volna, gondolom: megnézem egyszer ennek az embernek a puskáját közelebbről, hátha abban van a hiba. Akár hiszitek, akár nem, alig láttam keresztül a csövön, olyan piszkos volt belülről...

GÁBOR: Papp Simon az oka, meg a Ruedemann...

ISTVÁN: Hát azok kik?

MIHÁLY: Ejnye-ejnye, István, nem olvasol te ujságot? Gábor az olaj-banditákra akarja tolni a felelősséget az elhanyagolt puskájáért.

GÁBOR: Azokra hát. Ómiattuk nincs puskatisztító olaj! Egyszerű a dolog. Az amerikai milliomosoknak nem kedves, hogy mink itten vadásszunk, hát utasították Papp Simonékat: a magyar olajkutak ne termeljenek. Meg is fizették őket szépen...

ISTVÁN: Most oszt igazán nem értem. Mi köze az amerikai milliomosoknak a magyar olajkutakhoz?

MIHÁLY: Megmondom őszintén. Nem tréfa ez, nem is kis dolog. A régi reakciós kormány eladta a dunántúli magyar olajat az amerikaiaknak. A magyar föld, tehát a magyar nép kincsét. Érted?

ISTVÁN: Nagy disznóság volt, mondhatom.

MIHÁLY: Mármost az a Papp Simon, meg Ruedemann, akit Gábor említ, az amerikaiak fizetett embere volt, itt nálunk... Ők irányították a MAORT olajtermelését, még pedig úgy, hogy a magyar iparnak, meg a magyar mezőgazdaságnak ne legyen olaja... Minden huncutságot megpróbálnak az angolszászok, hogy ártsanak a szabad nép országának...

GÁBOR: Ahelyett, hogy az olajat fúrnák, fúrják a mi demokráciánkat.

MIHÁLY: Amíg bele nem törik a fúrójuk. Mert ebbe beletört... De ettől még a Gábor puskája nem lett tisztább!

GÁBOR: Dehogyisnem. Most már minden vadászat után gondosan áthúzom a csövet. Be is olajozom.

MIHÁLY: Majd megnézik hamarosan a nyulak. Ki is röhögnek, ha az elhanyagolt puskával folyton melléjük lövöldözöl!

GÁBOR: Bízzátok rám. Majd kiderül.

ANDRÁS: Mintahogy a réti héjjával is kiderült!

GÁBOR: Meglőttem. Rongyra esett.

ANDRÁS: A földre, a tarisznyádra. **Ami csupa rongy...** Onnan aztán tovább szállt...

JÁNOS: Mondhatok én is valamit?

FERENC: Feltéve, hogy nem mondasz nagyot!

JÁNOS: Fehér-rókát lőttem tegnapelőtt este a Felsőréten. Jött ki a sűrűből. Jó száz méterre tőlem. Rákapom a puskát... Durr... Elnyúlt, mint a béka...

FERENC: Kuruttyolt?

MIHÁLY *(nevet)*: Nem kuruttyolt, hanem nyávogott. Kóbor macska volt a te fehér-rókád, János. Jó, hogy meglőtted. De ha ragaszkodsz a rókához, az se baj. Akkor avatunk! Elő a mogyoróvesszőt!

JÁNOS: Nono... Ha Mihály bátyám macskának mondja, legyen macska...

MIHÁLY: Igy hát a János bőre se sínyli meg a dógot, a macska bőrére is iihatunk egy fröccsöt — a János kontójára... Igy jár az a vadasz, aki nagyot mond! *(Koccintanak, isznak, aztán szedelődzködnek. Kiki indul hazafelé.)*

A sziklák akrobatái

A sziklák akrobatái a zergék. A két érdekes képet a Szovjet Ünnepi Filmhéten bemutatásra kerülő hasonló című filmből közöljük.

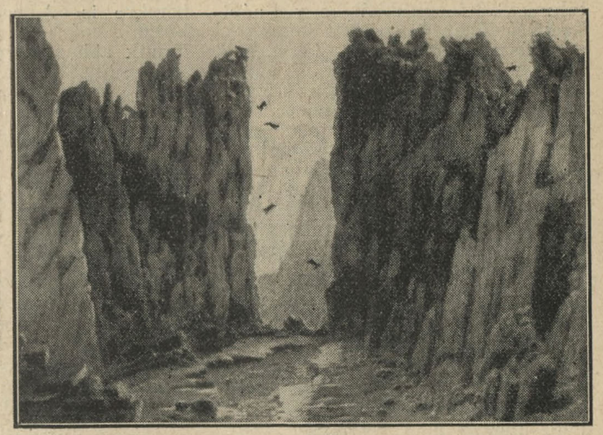

Árverési hirdetmény

A 37-es sz. 10.200 kat. holdas apróvadas vadászterület Szabolcsmegye Kisvárdai járásban, Nyirtas, Ajak és Gyulaháza községek határában fekszik. Vasútállomása Pátroha, Demecser és Nyirkarász.

A haszonbérleti idő: 1948 augusztus 1—1957 július 31.

Az árverés ideje: 1948 október 21. d. e. 10 óra.

A árverés helye: Kisvárda, járási főjegyzői hivatala.

Kikiáltási ár: 200 drb nyúlérték, 1.600 forint.

Bánatpénz: 20% = 320.— forint.

A haszonbérbevevő vadásztársaság tartozik ez évre járó vadászterületi haszonbér összeget az árverés után azonnal befizetni az államnak.

Az árverésen csakis érvényes alapszabállyal rendelkező, valamint vadászterületi haszonbérrel hátralékban nem lévő, vagy újonnan megalakult, igazolt vadásztársaságok, irásos meghatalmazással ellátott megbizotjaik útján vehetnek részt. Ezen tényeket az árverés előtt tartoznak igazolni az árverezők a vadászati felügyelőnél.

ÚJ VADÁSZOK ISKOLÁJA

4. Fegyverrel hazulról haza

Hetekint több ezren, tízezren, indulunk el otthonunkból, hogy a népi demokráciában biztosított jogunkat, a vadászatot gyakorolva keressünk pihenést, megnyugvást az ujjáépítő munkában kifáradt izmainknak. A munka szerszámait, kalapácsot, reszelőt, csákányt, ásót, kapát tollat igen veszedelmes szerszámmal, a puskával cseréljük fel. Sokan vagyunk újvadászok, akik most töltjük a vadászat inaséveit. Mint a Magyar Vadászat ifjúmunkásai tanuljuk meg ennek a szerszámnak a kezelését is.

A puskát — ha közelbe sétálunk ki — rendszerint összerakva, de töltetlenül visszük magunkkal, vállunkon, katonásan, vagy csővel lefelé tartva. Talán most olvasóink közül sokan azt kérdezik, hogy miért kell az üres puskát így hordani, hisz az nem veszélyes. *Azért, mert az üres puskát is úgy kezeljük, mintha töltve lenne!* Így szokjuk ezt meg. Ezzel vadászéletünk folyamán sok kellemetlenségtől óvjuk meg magunkat és vadásztársainkat.

Ha távolabbi területre utazunk vasúton, autón vagy kocsin, a puskát lehetőleg tokban vigyük. Egyrészt azért, hogy értékes puskánkat a sérüléstől megvédjük, másrészt pedig, hogy puskához nem értő, vagy attól idegenkedő útitársainkat ne idegesítsük. Idegen vadászterületen csak személyforgalomra fenntartott úton menjünk át. Ezt megkövetelhetjük idegen vadásztól a mi területünkön is.

A puska szerepe a vadászatnál kezdődik. Csak akkor töltsük meg, ha már vonalba (stráfba) elindultunk, leshelyünket elfoglaltuk, vagy a hajtás megkezdődött. Egyszóval, ha már vad kerülhet elénk.

Vonalban vagy pusirozás közben mindig legyünk biztosan meggyőződve arról, hogy vadásztársaink és a hajtók hol járnak. Különös tekintettel legyünk a mezőn dolgozó emberekre is. A ravaszt csak akkor húzzuk meg, ha már biztosak vagyunk abban, hogy lövésünk vonalában nincsen emberfia.

Menetközben puskánk csövét mindig úgy tartsuk, hogyha az véletlenül elsülne (mert ez is előfordulhat!), az senkibe kárt ne tehessen. Erdőn, nádasban, kukoricásban, úgy vigyük, hogy ravaszai semmibe bele ne akadhassanak. Pihenés közben a töltényeket mindig szedjük ki és puskánkat vagy fektessük le a földre, vagy akasszuk fel a fára, de sohase támasszuk fa mellé, mert eldől és megsérülhet. A fához támasztott töltött puska ha eldül, rendszerint el szokott sülni.

Vadászat közben gyakran kerülnek elénk akadályok. Földhányás, vizesárok stb. Mielőtt ezeken áthaladnánk, mindig fesztelenítsünk, vagy ürítsünk. Árokugrásnál ügyeljünk, nehogy a csőbe föld vagy hó kerüljön, mert a legelső lövésnél szétrobban a cső és ezzel súlyos bajt okozhat. Lövés után a sörétes puskánál mindig nézzünk keresztül a kilőtt csövön, nehogy rossz töltény esetén a lőporfojtás a csőben maradva, szétvigye puskánk csövét. Ez az ellenőrzés amúgy is csak egy pillanatig tart és soha nem szabad elmulasztani.

Puskát hajtógyerek kezébe, még töltetlenül se adjunk! Valahol töltényt szerezhet, a csőbe rakja kíváncsiságból vagy csínyből és itt a baj. Oktalanul soha ne lövöldözzünk. Ne csak mondjuk, hogy a puskánk üres, nézzük is meg azt, ellenőrizzük sajátmagunkat.

A vadászat befejezése után a töltényeket azonnal szedjük ki és rakjuk a hátizsákunkba vagy tölténytáskánkba. A puska engedelmes, hűséges barát, a vadász hangszere. Amikor a vállához emeli, állát ráfekteti, mint prímás a hegedűre, mutatóujjával elhúzza a ravaszt, felcsendül a halál nótája... De csak a vad számára! Embert soha ne érjen...

Hazatérés után a vadász addig nem fáradt, nem éhes, amíg a puska rendbehozva, beolajozva újra a helyén van. Lebegjen szemünk előtt az a közmondás, hogy „Embert barátjáról — vadászt puskájáról lehet megismerni".

Párkányi Zsigmond

Árverési hirdetmény

A hajduvármegyei 4-es számú vadászterület vadászati joga 1957 július hó 31-éig terjedő időre 1948 október hó 9-én 10 órakor Tégláson, a községházánál nyilvános árverésre kerül. A terület Téglás, Újfehértó és Hajduhadház határában terül el mintegy 8000 kat. holdon. A terület kikiáltási ára évi 350 db nyúl. Az első évi haszonbért az árveréskor kell kifizetni. Részletes felvilágosítással szolgál a debreceni erdőigazgatóság, Csapó-u. 26. sz.

Debrecen, 1948 szeptember 15.

Bisztika Géza
m. áll. főerdőmérnök,
erdőigazgató.

Árverési hirdetmény

A MÁLLERD váci erdőigazgatósága 1948. évi október hó 13-án Szécsényben a szécsényi erdőgondnokság hivatalos helyiségében délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen haszonbérbe adja a nógrádvármegyei 33. sz. szécsényi apróvadas és 37. sz. nógrádszakáli nagyvadas vadászterületeken gyakorolható vadászati jogot 1948 augusztus hó 1-től 1957 július hó 31-ig terjedő időközre.

Továbbá haszonbérbe adja a nógrádmegyei 43. sz. nógrádsipeki és 44. sz. bujáki nagyvadas vadászterületeken gyakorolható vadászati jogot 1948 augusztus hó 1-től 1957 július hó 31-ig terjedő időre. Ezen területek a bujáki erdőgondnokság hivatalos helyiségében 1948. évi október hó 15-én délelőtt 9 órakor lesznek nyilvános árverésen kiadva.

Érdeklődők az árverési feltételeket a váci erdőigazgatóságon, valamint a szécsényi és bujáki erdőgondnokságokon megtekinthetik. Az erdőigazgatóság segédhivatala vadászterületenként 20 (húsz) forint előzetes beküldése esetén a kívánt terület árverési feltételeit, szerződés tervezetét és általános feltételeit megküldi.

Vác, 1948 szeptember 27.

MÁLLERD Erdőigazgatóság
Vác.

Most jelent meg!

A vadászati, fegyvertartási és halászati jog.

Harmadik újonnan összeállított kiadás. Írta és magyarázatokkal ellátta Élthes Gyula dr. egyetemi rk. tanár, miniszteri tanácsos. A szerző ismerteti a vadászat törvényes gyakorlását. Közli a hatályban levő összes jogszabályokat, a vadászati kihágásokat, a vadásztársaságok alakítását és igen sok elvijelentőségű határozatot. Közli az új fegyvertartási és halászati rendeleteket és ismerteti az eljárást és a kihágásokat. A mű jóganyagát az illetékes minisztériumok szakelőadói előzetesen felülvizsgálták. A szerző mindemütt a hivatalos közigazgatási és r. bírói gyakorlatot közli. A mű a közigazgatási hatóságoknak, r. b. bíróságoknak, a vadásztársaságoknak, vadőröknek, a rendőrségnek nélkülözhetetlen és hézagpótló. A 200 oldalas mű félkemény borítólappal ellátva 40 forint. A postaköltség és számlailleték fizetendő. Megrendelhető közvetlenül a szerzőnél (Bpest, XI., Fadrusz-u. 4. IV. 2.), ki utánvéttel küldi meg.

AZ IDEI SZARVASBŐGÉS MÉRLEGE

Az idei szarvasnász évadja az ország nagyobb részében befejeződött. Az ország északi részén és a magasabb hegyekben elvétve még bőgnek a bikák, de minden jel arra mutat, hogy néhány napon belül a bőgés itt is végetér. Számszerű adatok még nem állnak rendelkezésre, mert az összes jelentések még nem érkeztek be. Mégsem érdektelen, ha általános képet adunk az idei szarvasbőgés lefolyásáról.

Szokatlanul korán...

A bőgés az ország déli részén szokatlanul korán kezdődött. Ez megerősíti azt az elméletet, hogy a szarvasok üzekedésének időpontja szoros összefüggésben van a tavaszi szőrváltással. Ez ugyanis a szarvasok télen át bizonyos fokig többékevésbbé leromlott szervezetét fokozottan veszi igénybe, hiszen, ha meggondoljuk, jelentékeny anyagfelhasználást jelent. Egy bizonyos időnek kell tehát eltelnie addig, amíg az állat szervezete pótolja a téli táplálékhiány és a szőrcsere folytán felhasznált anyagokat, amelyeket jobbára saját testétől kellett elvonnia. Ez az idő mintegy 4—4 és fél hónapra tehető, melynek elteltével a szarvasok elérik azt a testi fejlettséget, amely szükséges ahhoz, hogy az üzekedés kezdetét vehesse. A tavalyi enyhe tél kevésbbé vette igénybe a szarvasok szervezetét. A korai kitavaszodás pedig azt eredményezte, hogy a tavaszi szőrcsere korábban következett be, mint rendes körülmények között és így joggal tulajdonítható annak, hogy a szarvasok üzekedése is korábban vette kezdetét.

Délről északra

A Dunántúl déli megyéiben, Tolna, Baranya és Dél-Somogyból már szeptember első napjaiban olyan hírek érkeztek, hogy elvétve hallani bőgést. Szept. 4. és 5. táján ezekről a helyekről már egész jó bőgést jelentettek és 8, 10-én érte el a bőgés tetőfokát.

Az északi részeken és a magasabb hegyekben is egy héttel korábban érte el a bőgés tetőfokát, mint az elmult évben. A bőgést kedvezően befolyásolta a szeptember 7-én és 8-án hullott eső, amely a levegőt lehűtötte.

A jelentésekről és személyes tapasztalataink alapján meg kell állapítanunk, hogy a háború végén és az azutáni időben történt nagymértékű vadpusztítás, amelyet főként a fővad és ezek között is elsősorban a szarvas sinylett meg, azt eredményezte, hogy a bikaállományból szórványos kivitelektől eltekintve, nagyobbrészt a fiatalja maradt meg, amely akkoriban csak nyársas, legfeljebb 6-os vagy 8-as agancsot viselt.

Megjavult az ivararány

A vadorzó is szívesebben lőtte a nagyobb testű és nagyobb agancsú bikát, mint a hitványabb fiatalt. Volt azonban ennek a vadpusztításnak — mint ahogy minden kár mellett van haszon is — egy bizonyos előnye is, éspedig az, hogy az ivararány határozottan megjavult. Kevésebb a tehén és országos átlagban a bikák számához viszonyítva nem tehető többre, mint 1 : 3-hoz.

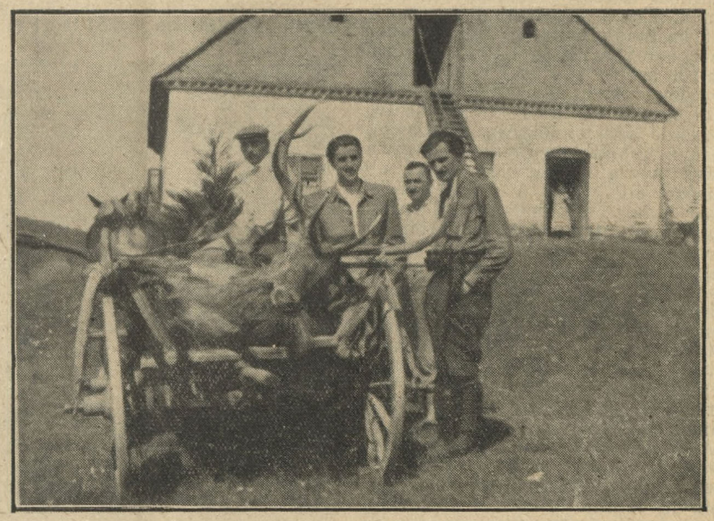

A szentlászlói (Somogy vármegye) erdőben lőtte ezt a 12-es szarvasbikát a Kaposvári Szakszervezetek Vadásztársaságának fővadászmestere

Mire lehet ebből — a jó vadászgazda szemével nézve — következtetni? Arra, hogy a legnagyobb kíméletben kell részesítenünk azt a néhány javakorabeli bikát, amely területünkön még található és csinyján kell bánnunk a szarvastehenek lelövésével. A szarvastehén lelövéséhez amúgyis külön engedély kell. Itt tehát az engedélyek kiadásának megszorításával, illetve a legszükségesebb mértékre való korlátozásával lehet kézben tartani a dolgot. A javakorbeli bikák kíméleténél azonban úgyszólván minden a vadásztársaságok megértésén és jó akaratán múlik, mert hiszen a szabályok értelmében a nagyvadas területek minden 2000 hold erdőterület után 1 szarvasbika külön engedély nélkül lőhető. Néhány évig, az elmondottak értelmében, kímélnünk kell a bikaállományt, főképpen — amint mondottuk — a javakorabeli bikákat, amelyekből néhány év mulva — ha közben fajfenntartási kötelezettségüknek eleget tehetnek — kapitális bikák válnak.

Sok olyan vadász...

A hivatalos vadászati intéző köröknek az a szándéka, hogy vissza szerezzék a magyar szarvasnak azt a világhírt, amely a multban méltán megillette. De anélkül a multbeli hiba nélkül, hogy az állomány anynyira túlfejlessze, hogy a mezőgazdaságnak és az erdészetnek kárt jelentsen. A minőségi tenyésztés kizárja egy számbelileg túltenyésztett állomány fenntartását, mert a túlszaporodás mindig a minőség rovására megy. Nem szabad tehát több szarvast tartanunk erdeinkben, mint amennyinek természetes legelőterületét biztosítani tudjuk. Ez esetben nem lesznek vadkárok sem az erdőben, sem a mezőgazdasági területeken, legalább is nem olyanok, amelyek jelentékenynek mondhatók.

...Elhangzik hát az erdők koronás vadjának, a szarvasbikának utolsó idei bőgése. Csend borul az erdőre. Véget érnek a vadász ünnepnapjai és ma már sok olyan vadász gyönyörködhet a szarvasbika trofeában, aki a multban csak álmodott arról.

A RÓKA

A túlzott mértékben elszaporodott róka apróvadas területeink teljes pusztulását jelenti, de ez nem hatalmaz fel arra, hogy a rókát minden rendelkezésünkre álló eszközzel irgalmatlanul irtsuk. Azokon a területeken, ahol a róka teljes mértékben hiányzik, egészséges apróvad állomány sem lehet.

Minden vadász, aki a vad életmódját és szokását figyeli, rájött arra, hogy a ragadozó és különösen a róka elsősorban a beteg állatot igyekszik ösztönszerűleg zsákmányul megkaparintani, az elhullottat szintén ő takarítja el, egészséges állatot csak végső esetben próbál fogni, ami neki ritkán sikerül. A rókának köszönhetjük, hogy az apróvad ragályos betegségei nem harapódznak el túlzott mértékben, az elhullott baktériumtelepeket eltakarítják. Ezzel megfizethetetlen hasznot hajtanak nekünk. Még élénken emlékszünk a rettegett túlarémiára, amiről azt is tudjuk, hogy ez a nyúlbetegség csak ott pusztított, ahol nem volt a róka képviselve elegendő számban. Az egészséges apróvadunknak megadatott, hogy a maga módja szerint védekezzék ellenségei elől, így a róka elől is. Akár azzal, hogy jobban tud futni, vagy a mimikri vagy más természettől örökölt tulajdonságánál fogva. A beteg állatról már instinctive tudja, hogy azt könnyen elcsípi és ezért azt üldözőbe is veszi. Természetbúváraink, minden kétséget kizárva kísérleteikkel bebizonyították, hogy a beteg és lázas állat nyomában is érezhető a kóros elváltozás és ez készteti a ragadozót annak üldözésére.

A fácánosban minden esetre nagyon kártékony a róka, ott nincsen semmi keresnivalója, de ez érthető is, tekintettel arra, hogy a fácán betelepített vad, ámbár jól meghonosodott, mégsem vált a róka elleni védekezés eddig még ösztönévé.

Csak vadásziasan! Véleményem szerint tartsuk a rókát nagyon kurtán, de óvakodjunk annak pusztulásától. Hogy a rókák ne kerüljenek túlsúlyba, annak úgy is megfelelhetünk, ha a róka üldözését csakis vadászias, tehát lőfegyver használatával hajtjuk végre és minden más eszköztől, méreg, csapda, nem is beszélve a kotorékok kénezéséről, eltekintünk. Azonkívül a róka vadászata igen kellemes szórakozást is nyujt.

A rókákra való eredményes vadászatnak a kulcsa az, hogy ismernünk kell annak életmódját, szokásait, életkörülményeit, stb. Ezekkel az alantiakban ismertetem meg a kezdő vadászt:

Érzékszervei, hallása, szaglása igen fejlett, ehhez még közmondásossá vált intelligenciája, okossága és ravaszsága is párosul, úgy hogy bizony a vadásznak is össze kell magát szednie, hogy eltekintve a véletlenektől, sikert tudjon elérni. Óvatosan cserkészik, sompolyog, képes óraszámra egy bokor tövében lesni kiszemelt prédáját, anélkül, hogy elfelejtené a környékét is szemmel tartani, hogy az ő bundája ne szenvedjen kárt. Nagyon óvatos és minden lépése kiszámított.

Kártékonysága különösen akkor nagy, amikor 4—8 örökké éhes kölykének élelmezéséről kell gondoskodnia. Ilyenkor a rókaszuka hajandó még túlzott óvatosságról is letenni, sőt vakmerőnek is mondható. Ilyenkor tünnek el a tyúkok a falu szélén, ahol még a baromfiudvarról is elvisz egy-egy jó pecsenyét családjának. Ha egy ilyen kirándulásáról nem térne vissza, a kölykök élelmezéséről való gondot az apa veszi át. A rókaszukát ezért június 15 előtt ne lőjük, mert addig

szopnak a kicsinyek, márpedig nem vadászhoz méltó az, hogy bármilyen állatot éhpusztulásra ítéljünk.

Családi élet... Ha az öreg rókák a kotorékban nem érzik magukat kellő biztonságban, új pótkotorékot keresnek, rendszerint messze az eredeti helytől, kölykeikkel ebbe hurcolkodnak, ha a kis rókák még gyengék ahhoz, hogy a hosszú utat megtegyék, a szülők szájukban szállítják el őket. Aki már látta a kotorék előtt a róka családját békében éldegélni, az ezt az élményt soha nem felejtheti el. Birkóznak, dulakodnak, hempergenek és egész nap nyúzzák egymást. Ha a mama hoz valami ízes falatot, elkezdődik a tanítás, téphetik, cibálhatják azt anyai felügyelet alatt, de az okos mama nem feledkezik meg arról, hogy néha-néha elvegye tőlük az értékes falatot, hogy megtanítsa őket, hogyan kell a prédának neki ugrani.

Kövessük egyszer télen friss nyomon a rókát, meglátjuk, hogy milyen hosszú utat, sok-sok kilométert kell megtennie, hogy élelemhez jusson, akkor láthatjuk, hogy annak ellenére, hogy ha sok is a nyúl, mégcsak meg sem kíséreli a menekülő nyulat megfogni, tudja, hogy ez meddő fáradozás részére. Ez is bizonyítja, hogy az egészséges nyúl neki nagyon sovány kenyér, tehát üldözésre nem érdemes. Nem tagadom, néha sikerül egyet ravaszsággal és kitartással megfogni, de ezeknek a száma elenyészően kevés.

Nappal az erdő sűrűjében, fiatalosban pihen és emészt, télen a déli órákban sütkérezik a napon. Ősszel, esős időben, továbbá a párosodási idő alatt kotorékában tartózkodik, a párosodás is leginkább itt zajlik le. 4—8 kölyke 14 napig vak, ezen idő alatt anyjuk alig hagyja el a kotorékot. A róka nyoma nagyon hasonlít a kisebb kutyáéhoz, azzal a különbséggel, hogy lábait pontosan egymás mögé rakja, továbbá, hogy hosszúkásabb, mert két első karma előbbre áll.

A nyúlsírás. A róka vadászata nagyon szép és élvezetes, persze ide nem tartozik a sintérnek való mérgezés és más nemes fegyvernem használata. Az, aki nem képes arra, hogy lőfegyverével megakadályozza a rókák túlzott számát, az ne vadásszék. A hajtóvadászattal, kotorékból való vadászattal most nem foglalkozom, mert kizárólag a rókának hívóval való vadászatát szeretném a kezdő vadásszal megismertetni.

Őzhívásnál a suta hangján hívjuk a bakot, szarvasbőgésnél a bika hangján tesszük féltékennyé a bikát, róka hívásánál ellenben egy olyan állat vészkiáltásával apellálunk, mely a róka örökös étvágyára nézve csábító pecsenye. Erre Középeurópában a legmegfelelőbb a bajbajutott nyúl sírása. A róka azt hiszi, hogy vagy egy társa, vagy egy másik ragadozónak sikerült egy nyulat elkapnia, azt éppen fojtogatja és az adja fájdalom és halálfélelemtől remegő panaszhangját. Ezt a hangot kell nekünk utánoznunk. Ennek a hívásnak különösen akkor van nagy gyakorlati értéke, amikor télen a koma asztala nincsen túl bőségesen megrakva és hiány van kedvenc csemegéjében is, az egérben.

A mezőn nem jó nyúlsírással hívni, mert a róka messziről figyeli és nézi a nyúltragédia színhelyét, viszont itt az egércincogásnak esetleg a rémült madárnak a ciripelése van hasznunkra. Az egércincogást nagyon könnyű pusztaszájjal utánozni összecsücsörítjük ajkunkat és húzva ccc ccc hangot hallatunk, mint ahogy a macskát szoktuk hívni, csak vékonyabban. A róka néha futva jön, néha azonban csak lopakodva, de van olyan is, mely lőtávolságon kívül leül és figyel. Ilyenkor mozdulatlanul és türemesen várnunk kell. A hang irányát azonnal tudja, pontosan oda jön, ahonnan hívtuk. Igyekszik kedvező széllel közeledni.

A legjobb idő. A hívásnál először egércincogással kezdem szériámat, miután 10—15 percig mozdulatlanul és teljes csendben viselkedtem. Erre jöhet a közelben tartózkodó róka, ha eredménytelen a cincogás, rákezdek a nyúlsírásra: oh— veih— ovéhh——— ooovééh— ovéééééh o—veih—— oveih— o—veih. A hang elhalkul, majd ismét még egyszer erőre kapva hangosabb lesz, majd csendesebben remegve megszűnik. Eredménytelenség esetén 10—15 perc mulva megismétlem, esetleg még harmadszor is. Gyakran a madarak vészkiáltását is utánozom, mert a madarak az ilyen gyilkos eseményeket elég zajosan fogadják. Megesik különösen akkor, amikor tudom, hogy a róka a közelben van és figyel, hogy a dögön lakmározó és civakodó varjak károgását utánozom, ez mindég használ, mert már az irígységét sem tudja leküzdeni a róka.

A legalkalmasabb a hideg téli, szélcsendes délután és a holdvilágos éjszaka a mezőn, a híváshoz. A nyúl sírásának utánzásához elsőrangú kész sípokat lehet vásárolni. A nyúlsírásra nem csak róka, hanem más ragadozó is bejön, sőt egy vadásztársamnak hurkait revidiáló vadorzó is karjaiba futott, azt hitte, hogy zsákmánnyal tér haza.

Hajtóvadászaton, hívózással, cserkészeten lőjük a rókát, nagy örömet okoz és mégis marad annyi, hogy a természet szabta egészségügyi feladatának elvégzésére is marad róka területünkön.

K. G.

LELÉPTED?

Péter jó vadász volt. Kitűnően kezelte a puskát, csak az volt a baj, hogy mindezek mellett túlságosan „nagyokat mondott", ha a vadászélmények elbeszélésére került a sor. A társaság tagjai elhatározták, hogy Péter barátjukat leszoktatják a „nagyotmondásról", és az elnökre bízták a megoldás módját. Nem is kellett sokáig várakozni. Péter vendég volt valahol a szomszédságban, majd hazaérkezve a vadászatról elkezdett mesélni:

— A kacsák olyan magasan húztak el felettem, hogy valósággal a csillagoktól kellett lehúznom valamennyit. Egyik kacsámat mindenki megcsodálta: legalább 150 méter magasságban céloztam meg és rongyra esett!

A hallgatóság feszült várakozással nézett az elnökre. Az mosolygott és csendesen csak ennyit mondott:

— Gratulálunk, Péter... Biztosan lelépted a távolságot...

Péter soha többé nem mondott „nagyot" vadásztársai előtt.

Szarvasbőgés

Dércsipte levelek
Zizegve hullanak.
Arany terítővel
Erdőt borítanak.

A nedves avaron
Vadász jár mély csendben
Egy fényes, felhőtlen,
Hűs, őszi reggelen.

Tekintetét egyre
Figyelve jártatja,
Ez már természete,
Erre vére hajtja.

Tán maga sem tudja,
Mit nézzen szemével,
Úgy megtellik lelke
Erdő szépségével.

Elmereng a multnak
Kedves emlékein,
Kincset osztó ősznek
Szép tarka színein.

Levegőben úszó
Lenge ökörnyálon,
Mely széltől sodortan
Fennakadt a fákon.

Szép, lila kökörcsin —
Virágok nyílásán,
Pazar tollú fácán
Ijedt rikkantásán.

Rigyető szarvasnak
Mély hangú bőgésén,
S a madárvilágnak
Zajos ébredésén.

Im, most is megszólal
Szép bariton hangján
Öreg szarvasbika,
A cserjésnek alján.

Emelkedik láza,
Emelkedik láza.
Fegyvere után nyúl,
S gyökeret ver lába.

Tizennégyes bika
Látatja a fejét,
És megvillogtatja
Szép agancsa hegyét.

Óvatosan néz az
Erdei tisztásra,
Hol sarjúpetrencék
Bámulnak egymásra.

Tisztás túlsó szélén
A szálas erdőben
Egy rivális törtet
Hasonló erőben.

S a két szarvasbika
Pillantok alatt
Összecsap, s az egyik
Végül alul marad.

Most a büszke győző
Felveti a fejét
És elhagyni készül
Győzedelme helyét.

De a vadász céloz,
Fegyver nagyot dördül,
S a győztes ellenfél
Vetélytársára dül.

Laczus Géza,
a „Győri Duna Vadásztársaság" vadőre

TARTALOMJEGYZÉK:

Címoldal: Szépen karikázik.
Toronykakas. Elbeszélés. Írta: Tóth Sándor.
Nem a pusztítás kedvéért vadásznak a ceglédiek 65 ezer holdon.
Őszi Gábor vadászzsákmánya, egy hatalmas vadkan.
Ria első nyúlpedzése (Horváth Emil).
Jól célozz a válasszal!
A mezei nyúl és vadászata.
Két hónap alatt lettek jó vadászok a Magnezit munkásai (Sásdi Tibor).
Az első szarvasbika (Kormos Gábor).
Október.
Leleplezzük a sündisznót (Csáky Sándor).
Vadászkonyha.
Jól céloztál a válasszal?
Vadászasztal.
A sziklák akrobatái.
Uj vadászok iskolája (Párkányi Zsigmond).
Az idei szarvasbőgés mérlege.
A róka (K. Gy.).
Szarvasbőgés (Laczus Géza verse).
Hirdetmények, hirdetések, apróhirdetések.

SPORTRUHÁT **HUBERTUS-**
SPORTRUHÁZAT-tól vegyen **kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot!**
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. *azelőtt SKABA és PLÖKL*
Budapest, VI, Bajcsy-Zsilinszky-út 33.
Telefon: 122—979

Kapható minden szaküzletben
Nagyvadnak gyöngygolyót!
Kapható minden kaliberben
Gyártja: SELMECZY MIKLÓS sörétgyár, Ujpest, Horánszky-utca 48. Telefon: 292—235.

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54. Telefon: 427—326.
özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6.
DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.
GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.
HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.
HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.
KNÉBL FERENC
VIII., Baross-utca 17. Telefon: 135—595.

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

APRÓHIRDETÉSEK

Champion díjazású cocker spaniel szuka kölykei kaphatók **Csilléry Kláránál, Budapest, VI., Csengeri-utca 70.**

ELVESZETT Kispesten barna, fehérfoltos német vizslám. Ismertető jele: jobb füle beteg, nyomásra fáj, farka hosszú, végén fehérszürke. Neve: Trefi. Nyomravezetőt jutalmazom. **Keresztes Lajos,** MOSzK, Alkotmány-utca 29. Telefon: 121—139.

SZAKVIZSGÁZOTT VADŐR nagy gyakorlattal, állást keres. Egy talpig becsületes magyar ember, megbízható, józan életű, családtalan, szorgalmas, fácán tenyésztés és vadbefogásban jártas. Címe: **Gönde András,** okl. vadőr. **Csobaj, u. p. Tarcal.**

Vizsgázott vadőr állást keres bárhol. Fegyvere és tartási engedélye van. Dutkon Dezső Irsa, Felső-Mikebuda 121.

A Dömsödi Nimród Vadásztársaság 3 apróvadas területére tagokat vesz fel. Felvilágosítással a Dömsödi Nimród Vadásztársaság vezetősége (Dömsöd, Pest m.) válaszbélyeg ellenében szolgál.

FIGYELEM! Szőlőoltványokat, hazai gyökereseket őszi szállításra 25% árengedménnyel szállítok saját érdekében kérjem árjegyzéket Tóth József államilag engedélyezett és ellenőrzött szőlőoltvány termelő Abasár, Völgy-u. 310.

HÁROM VADÁSZGÖRÉNY pár kány irtásra is, idomítva sürgősen eladó. Cím: Földi, Sashalom, Madách-u. 6 szám.

Szakvizsgázott ERDŐ- ÉS VADŐR okleveles vizslaidomító 18 éves gyakorlati idővel állást keres. Apró- vagy nagyvadas területre is szíves megkeresést kér. Cím: Szeibert János vadőr, Szakadát, Tolna vármegye.

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.

A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tagjai.
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én

Előfizetési ára: negyedévre 12— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— forint
Kapható az IBUSz elárusító helyein

33194. — Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Budapest, VI., Nagymező-u. 3.
A nyomdáért felel: Szabó István vállalatvezető

I. ÉVFOLYAM, 8. SZÁM 1971 ÁRA 2 FORINT 1948 OKTÓBER 15.

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

MIT KELL TUDNI A DÁMVADRÓL

A VADLIBA ÉS VADÁSZATA

Itt vannak a vadlibák!

1960

Helyes vadgazdálkodással a 3 éves tervet épited!

MEGHÍVÁS VADÁSZATRA

ELBESZÉLÉS

Írta: KÁROLYI SÁNDO

Úgy mondom el a történetet, ahogy Guszti bácsi, az öreg vadőr elmesélte, egy októberi estén, fejünk felett a csillagokkal, a bakonyi Kőrishegy oldalában, mikor disznólesről bellagtunk hazafelé.

*

Volt a faluban egy kovácsmester, aki összedugta a fejét az asszonnyal és elhatározták, hogy Sári lányukat Pestre küldik szolgálni. Tanuljon Sári a nagyvárosban, lásson világot, azonkívül hátha akad millió ember között valamifajta derék, becsületes kérője.

A kovácsmesterék Sárija felutazott hát Pestre. Nem is kellett sokáig várakoznia az állásra. Elszegődött egy méltóságos úrhoz mindenesnek. Törvényszéki tanácselnök volt a méltóságos úr, özvegy ember. Háztartását egy idős nőrokona vezette. Sári kedvében járt mind a kettőnek, szorgalmasan, rendesen végezte a munkáját, így aztán megszerették.

Sári feladata volt többek között az is, hogy a vadászgazdája trofeáit tisztán tartsa. Porszívózta hát a kitömött tarka túzokot, meg a pirosfejű darukakast, gondosan törülgette az agancsokat, de a vaddisznóagyarakhoz nem volt szabad hozzányúlnia. Azokat a tanácselnök úr sajátkezűleg gondozta, kezelte, mert attól félt, hogy megrepedeznek, ha durva kéz nyúl hozzájuk.

A tanácselnök úr szenvedélyes vadász volt. Nem járt színházba, nem járt kávéházba, társasága a vadásztársaság volt, ujsága a vadászujság, olvasmánya a sok vadászkönyv. Büszke volt vadász-tudományára, még büszkébb a trofeáira, azok között is legbüszkébb egy őszagancsra, amivel a kiállításon bronzérmet nyert.

Derűs elégedettséggel élte a tanácselnök úr az életet, s az ötven esztendő felé hajló férfiak nyelvén beszélgetett el olykor-olykor Sárival, a kis mindenessel.

— Ha nyugdíjba megyek — mondogatta — elköltözünk vidékre. Te is velünk jössz. Én csak vadászni fogok, te meg rendben tartod a gyüjteményt!

A kovácsmesterék Sárija bólogatott:

— Az jó lesz... Én is jobb szeretem a vidéket, mint a nagyvárost... Ha el tetszik innen költözni, jöjjön a méltóságos úr a mi vidékünkre. A Bakonyba! Ott szebb őzeket lőhet, mint ezek itt!

A tanácselnöknek felcsillant a szeme:

— Honnan tudod ezt, Sárika?

— Onnan, hogy az én apám is sokat vadászik... Igaz, nem gyüjti az agancsokat, mint a méltóságos úr, de a legkisebb is kétakkora, mint a méltóságos úré!

A tanácselnök oldalát napok óta fúrta a dolog. Csakugyan olyan jó agancsú bakokat lehet lőni a Bakonyban? Hej, ha ő egyszer egy ezüstérmet, vagy aranyérmet sze-

rezhetne a meglévő mellé!... Mi lenne, ha nem várna a bakonyi vadászatokkal a nyugalomba vonulásig? Mi lenne, ha meghivatná magát Sárika apjához néhány napos őz-cserkészetre?... Kovácsmester, igaz, társadalmilag nem érintkezhet vele, de a jó bak reményében leereszkedhet hozzá!

A tanácselnök úr lelki világában két érzés ütközött össze. Egyik a magafajta méltósággal járó úri gőg és büszkeség, másik a vadászszenvedély. S mert hiú vadász volt, aki elsősorban trofeákra vadászott: a szenvedély legyőzte a büszkeséget. Elhatározta, hogy meghivatja magát Sári apjához a Bakonyba.

Elhatározását közölte a lánnyal:

— Meghívna-e engem a te apád őzvadászatra?

— Meg ám! Majd írok neki!

Sári levelére hamarosan megérkezett a válasz. Szívesen látják a méltóságos urat. A legszebb bakot lövetik le vele az egész Bakonyban!

A tanácselnök boldog volt. Izgatottan készült az útra és a nagy nap elérkezett.

A kovácsmester az állomáson várta. Örömmel közölte, hogy az erős bakot kiszemelte. Pontosan puskacső elé fogja állítani holnap hajnalban.

Sötét volt, amikor elindultak Kőrishegy felé. Időre érkeztek, éppen világosodott. Elhelyezkedtek egy szálerdő szélén. Előttük virágos rét.

— Ide jár ki a nagy bak, minden hajnalban! — súgta a kovácsmester a tanácselnök úr fülébe.

Izgalmas percek következtek. Előbb két suta ballagott a rétre, a kovácsmester tovább súgott:

— Most jön a bak!... Olyan pontos, mint a jól járó óra. Öt perccel a suták után érkezik!

A tanácselnök úr lázas izgalomban a perceket számlálta. Egy... kettő... három... négy...

A rét tulsó felén megzörrent az erdő. Kórhadó ág reccsent... Jön a nagy bak!

Jött is, óvatosan, mint kapitális öreg bakhoz illik. Előbb a fejét dugta ki egy bokor mögül, kémlelődött.

— Nyolcas! — állapította meg a tanácselnök úr és szive a torkában kalapált.

— Az agancsa felül van harmincentin! — fűzte hozzá a kovácsmester...

Egy utolsó gondos vizsgálat golyós Schönaueren hiszen itt nagy pillanat. A méltóságos úr már arcához emeli a fegyvert...

De a kovácsmester hirtelen oldalba böki:

— Iszkoljunk gyorsan!

A tanácselnök arca kérdőjellé változik. Fojtott a hangja:

— Megőrült?... Most, amikor...

— Gyerünk, mert nyakunkon veszedelem!

— Miféle veszedelem?

— Hallom a kocsizörgést...

— A bak nem hallja...

— De a kocsiban az intéző úr ül!

— Hát aztán?

— Nem jó lenne vele találkozni!

Húzza, cibálja magával a sűrűlő a méltóságos tanácselnök urat, maga úgy bújik el, hogy láthatatlanná váljék és „vendégét“ is meghagyatja kézzel-lábbal, hogy vágódjon a hasra.

Mire az intéző kocsija áthaladt a rét szélén, a nagy bak is eltűnt. Lehet, hogy másnap reggel visszajött, de a méltóságos úr akkor már Pestre utazott.

— Mink ugyanis csak titokban vadászunk! — magyarázta neki a kovácsmester hazatérőben.

Mert ő volt a Bakony leghíresebb orv-vadásza.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA NÖVEDÉKNAPLÓ 1998 év. 46.600 sz.
Revizió 199..8...
Számítógépen
Acl. 1126

KÖZGYŰLÉS ELŐTT

Irta: ÉKES ISTVÁN

a Magyar Vadászok Országos Szövetségének elnöke

Szövetségünk az alapszabályokban lefektetett folyó évi rendes közgyűlését november hó 14-én tartja meg. A közgyűlésen a tagtársaságok kiküldöttjei jelennek meg, akik ez alkalommal a Szövetség vezetőségétől előszóban is tájékoztatást kapnak arról, hogy az elmult esztendő munkájában a vadásztársadalom mit köszönhet a Szövetségnek, vagy megállapíthatják azokat a hibákat, amelyek a Szövetség vezetésének vonalán ez idő alatt feltűntek.

Nem akarom lekicsinyelni a hibákat, melyek még mindig fennállanak és amelyeket csak fokról fokra, nagyon nehezen tudunk leküzdeni, de a panaszoknál és a kifogásoknál figyelembe kell venni a helyzetadta nehézségeket és ha a Szövetség évi mérlegét elkészítjük, mégis csak a pozitív oldalra, a fejlődés oldalára billen a mérleg súlya. Felesleges, hogy felsoroljam azokat az intézkedéseket, melyeket a Szövetség vezetősége egy év leforgása alatt a demokratikus vadászat érdekében tett, hiszen azoknak eredményei máris mutatkoznak.

Szövetségünk felállítását a jelenkor követelte meg. Ha a társadalmi fejlődés minden vonalán harcot folytatunk az igazságért, harcot folytatunk azért is, hogy minden dolgozónak meg legyen a lehetősége a saját életének és ezen keresztül a társadalmunk fejlődésének irányítására. Ha biztosítani tudjuk a dolgozók hatalmát az államapparátus és a társadalmi élet minden komoly vonalán, akkor természetes fejlődés következménye az, hogy a vadászatban, mint sportban, mint szórakozásban is az elsőbbségi jogokat a dolgozó nép széles rétegeinek biztosítsuk, hogy minden becsületes dolgozónak meg legyen a lehetősége ebbe a sportba való bekapcsolódásra.

Ebben a szellemben zajlik le november 14-i közgyűlésünk, az őszinte kritika és önkritika jegyében.

Készüljünk a közgyűlésre!

Az ERDEI SZALONKA őszi vadászata

Ilyentájt vadászterületünk érdekes színfolttal gazdagodik, délfelé tartó vándorlásukban hozzánk érkeznek északeurópai költőhelyükről a kedves vándorok, az erdei szalonkák. Jóllehet az őszi szalonkavadászat hangulatosságban meg sem közelíti a tavaszit, a vadászok szívét ősszel is megdobogtatja és októberi, novemberi vasárnapokon ezzel a titkos reménnyel indulhatnak el vadászatukra, hogy a véletlen vagy a szerencse hozzásegíti őket 1—2 hosszúcsőrű vándorhoz.

A szalonkák őszi tartózkodásuk különböző. Az időjárástól függ. November közepéig rendszerint változó számban található, enyhe telezen még januárban is. Vannak szök, mikor a szalonkák teljesen más irányba veszik útjukat, néha enyhe teleken sem szerencséltetnek bennünket.

A szalonka ősszel

Nem annyira kizárólagosan erdei madár, mint tavasszal. Ősszel az összefüggő nagyobb erdőségeket nem kedveli, inkább a széleken található, de előszeretettel tanyázik erdők közelében lévő ligetekben, akácfoltokban, vízmosásokban, bokros legelőkön, parlagszőlőben, nem egyszer kukoricásban. A tavasszal csaknem teljesen szalonkamentes Alföldön is sokszor lőnek szalonkát ősszel, főleg a Tisza, Maros, Körösök partmenti füzeseiben, árterületein.

Vadászati módját

illetőleg, leghamarabb végzünk a les kérdésével. Számos megfigyelő tapasztalata szerint ősszel is húz rövid ideig hajnalban és alkonyatkor, de ez nem a valódi húzás, inkább csak helyváltoztatás. Ez a vadászása nálunk nincs szokásban.

Ősszel a legnagyobb élvezet a szalonka bokrászata. Ökörnyálas délutánokon esnek ilyen kis vadászatok, mikor egy pár színpompás fácánkakas, néhány tapsifüles, fogoly, esetleg egy rókakoma mellett néhány szalonka is aggatóra kerül. De csak jó vizslával élvezet az ilyen vadászat. Csak röviden kereső, szilárdan álló vizsla alkalmas ilyen erdei bokrászatra

Élvezetes mód,

amellyel ősszel a legtöbb szalonkát lőhetjük, ha eltaláljuk a helyet és időpontot. Rendszerint nyúlra, fácánkakasra, rókára együtt folyik a hajtás, külön hajtóvadászatot rendezni ősszel szalonkára nem szokás. Általában a szalonka nehezebben kel fel, mint a fácán, vagy éppenséggel a nyúl. Minél több a hajtó, annál több szalonka felrepülését remélhetjük.

Lövéséhez a jobban terítő serét kell, 6-os, 8-as serétnél gyakrabban „kimarad“ a szórásból. A sebzett szalonka többnyire kézrekerül még kutya nélkül is, nem szalad, nem bújik el oly villámgyorsasággal, mint a sebzett kakas vagy fogoly, egy ügyes hajtó is elcsípheti.

Legyünk hálásak kedves madarunknak, hogy ősszel is felkeres bennünket és kellemes perceket szerez a vadászoknak.

Dr. Boda Béla
Szakszervezetek Vadásztársasága, Kaposvár

Lakcím változásunkat azonnal közöljük a kiadóhivatallal!

A hulladékpapíros gyüjtés fontos nemzetgazdasági érdek

ELŐRE! BSzKRt-VADÁSZOK

A tolnamegyei Bölcske — Madocsa—Duna-kömlő — Németkéri szögben, ezen a pompás 23 ezer holdas területen, a Beszkárt sportegyesület Előre vadásztársaság tagjai cserkésznek, puskával a munkától keményu kezükben, vidáman, megelégedetten. De csak akkor, ha sor kerül rá. És nem sűrűn, hanem ritkán és kurta időkre. Amikor össze tudják egyeztetni szabadnapjaikat. Mert a Beszkárt dolgozóinak munkabeosztása különböző és a szabadnap nem esik egyugyanazon napra. Ha azonban összepászították az egyszer, két szer 24 órákat, felkapaszkodnak a vállalat autójára és mennek egyikét napi társasvadászatra. Ott szorong a kocsin az Előre elnöke, Szalay Ferenc igazgató, Szabó Ernő villamoskalauz, Horváth János, a bérelszámolóból, Gondán István művezető, Kelenföldről, Áchim János műszaki felügyelő, az élmunkásnak felterjesztett Tóth István szerelő, Horváth György állomásvezető, Bernáth Joachim kalauz, Tóth I. István raktárnok a Filatori gátról, Pusztai III. István kocsivezető, Babics Gábor, oktatási osztály vezetője, Radványi Kálmán gépkocsivezető, Pritomszky Boldizsár ellenőr, Kovács János a Kelenföldi főműhelyből, Kardos Árpád a Kertész-utcából, Marosvölgyi Károly a főpénztárból és Takács Imre, meg a többiek, összesen 30 szellemi és kétkezi munkás.

1945-ben kapták meg a vadászterületet. Az első év nagyon gyenge volt, különösen a madocsai részen. De tudták, mit kell tenniök és nagy gonddal óvták, szaporították, etették a vadat, irtották a kártékony állatokat, rókát, szarkát, hamvasvarjut, kóbor ebet, macskát, ahol érték, puskával és méreggel is. 1947-ben már mintegy 500 nyúl, 100 fácánkakas, ugyanannyi fogoly volt a teríték. Szépen sikerült vizivad-zsákmány is. Az idei év pedig még jobbnak igérkezik. Csak most látják, milyen hasznos volt, hogy „ráfeküdtek" a duvadak, kártékony állatok irtására. De ezzel még nem elégedtek meg. Tenyésznyulakat, foglyokat vásárolnak és kibocsátják, a vadállomány óvását fokozni fogják. Egy hivatásos és öt alkalmi vadőrük is van már és azokkal együtt külön harcot indítanak a lelkiismeretlen orvvadászok ellen, akik tilalmi időben is kilövik a tenyészvadat.

Október közepén volt egy jólsikerült társasvadászatuk. A legközelebbi november 13—14-én lesz. Már készülődnek rá. Számlálják a napokat és úgy tervezik, meghívják az öreg, nyugdíjas Gál László asztalost is, aki még vidékre nem költözött, szintén a társasághoz tartozott. Gál bácsi mindig utolsónak lőtt, ha egyáltalában lőtt, mégis esküdözött, hogy az ő saját gyártmányú patronja talált, akkor is, ha csütörtököt mondott a lefelé fordított csövű fegyvere, mint Dunakömlőn, a cserjés szélén. De nem volt veszekedés, vita belőle. Nevettek vele együtt, s a vadászat végén a közös zsákmányt, mint mindig, méltányos alapon szétosztották. Senki sem tért haza üres kézzel — és így lesz a jövőben is.

Mert ez a cél. Szórakozásból, kedvtelésből, gyilkolási vágy nélkül vadászni. Közös zsákmány, közös öröm, közös pihenés, közös felfrissülés, hogy jókedvvel, friss erővel folytathassák munkájukat. És tanítani az úi vadászokat. Ez a feladatuk a vadászmestereknek, jó vadászoknak. Megtanítani őket arra, ami szép a vadászatban, lebeszélni arról, ami csúnya, rút, visszataszító benne. Megmagyarázni, hogyan kezeljék a puskát, hogyan célozzanak, mikor szabad lőni a mozgó, ugró, futó, repülő vadra és mikor nem szabad már, mikor kár már a töltényért. A töltényért, ami bizony drága. És ez a legnagyobb baj. Éppen ezért, ezen az úton is kérik Vas Zoltánt, a Gazdasági Főtanács főtitkárát, hogy valamiként, valahogyan tegye olcsóbbá a töltényeket. Ma már dolgozó emberek járják a határt, a puskával, akik csak most tanulnak vadászni és ezzel bizony sok töltényt fogyasztanak. Kevesen is vannak még. A vad óvása, vadőrtartás, a vadak etetése sokba kerül és ennek a tetejébe még a drága töltények! Tegye hát valamiként olcsóbbá a töltényeket és ez lehetővé teszi, hogy még több dolgozó ember kapcsolódjék be a vadászás sportjába. Az árkülönbözetet pedig — fizessék a gazdagok! Akik azelőtt éppen eleget passziózhattak kedvükre és akiknek a töltényeit úgyis a dolgozókból kisajtolt haszonból vásárolták.

Vadász- és sport-cipők készítése és javítása
Rónai István
cipészmester
Budapest, IV, Váci-u. 45

Takarékoskodj a papírral!

MEGHÍVÓ

A Magyar Vadászok Országos Szövetsége a Szövetség alapszabálya 9. §-a értelmében ez év november 14-én délelőtt 8 órai kezdettel tartja az 1948. évi rendes közgyűlését a Magyarországi Vas- és Fémmunkások Országos Szövetsége székházának (Budapest, VIII., Koltói Anna-u. 5—7. II. emelet) dísztermében.

A közgyűlésen résztvehetnek azoknak a vadásztársaságoknak kiküldöttei, amelyeknek alapszabályát a belügyminiszter láttamozta.

Az alapszabály 6. § a) pontja értelmében minden láttamozott alapszabállyal rendelkező vadásztársaság tanácskozási és szavazati joggal — 30 tagig egy, 30—100 tagig kettő, 100 tagon felül tagszámra való tekintet nélkül három kiküldöttel — vehet részt.

Kiküldött csak az lehet, akit a Szövetség tagjai sorába felvett.

A vadásztársaságok jelen meghívó alapján azonnal tartoznak bejelenteni a Szövetséghez (Budapest, IV., Szabadsajtó-út 5. III. 14. szám alá) a megválasztott ki küldött, illetve kiküldöttek nevét és pontos lakcímét.

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Ékes István elnök.
2. Főtitkári beszámoló. Tartja: Sas Árpád főtitkár.
3. Az 1949. évi költségvetés le tárgyalása.
4. Az 1947—48. csonkaévek zárószámadásának felülvizsgálata és a felelős számadók részére a felmentvény megadása.
5. Esetleges indítványok.

Az alapszabály 11. § a értelmében a közgyűlés általábanvéve határozatképes, ha azon a tagegyesületek kiküldötteinek legalább egyharmada jelen van. Alapszabály módosítása, a Szövetség feloszlása és esetesben a vagyon hovafordítása tárgyában összehívott közgyűlés határozat képességéhez azonban a tagegyesületek kiküldötteinek legalább kétharmad arányban való jelenléte, az e tárgyban hozott határozatok érvényességéhez pedig jelenlévők legalább kétharmadának hozzájárulása szükséges. Ha egyébként szabályszerűen egybehívott közgyűlésen a tagegyesületek kiküldöttei nem jelennének meg határozatképes számban, 8—30 napon belül ugyanazzal a tárgysorozattal újabb közgyűlést kell összehívni, amely a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes.

Az indítványokat a közgyűlés előtt legalább 3 nappal kell benyujtani írásban az elnökhöz.

Budapest, 1948. október 19.

A Magyar Vadászok Országos Szövetsége

Ékes István
elnök

Jönnek a vadlibák! Felkerekedtek szaki költőhelyeikről s neki indultak a légi országútnak. Fel-feltűnik magasban a jellegzetes V alak s ehallatszik a messzehangzó „libabeszéd". Talán az öregek mesélnek a fiataloknak az először látott, az új nemzedék számára még ismeretlen tájról. Egyszerre csak lekanyarodik a csapat — vizet érzett az öreg gunár — s leereszkednek valamelyik síkvizünkre. Vadászember szívét különös örömmel tölti el őszi vándoraink hangja, mert a libázás által ismét egy sok örömet nyujtó, új vadászati lehetőség kínálkozik. A mindig kedves libázás különösen ma nyert nagy jelentőséget, mikor — leromlott vadállományunk helyreállítását tartva szem előtt — nem nyujtunk oda szinte reflexszerűen a kábunk alól kiugró nyúlnak (kíméljük a nőstényt!) és hasznos vadunk vadászatánál még a törvényadta lehetőségeken belül önmagunk is állítunk bizonyos korlátokat (kompetencia, egyes vadfélékre teljes tilalom, kíméleti idő meghosszabbítása stb.), aszerint, hogy azt területünk vadállományának érdeke megkívánja. Ezzel szemben a libázásnál nyugodt lelkiismerettel lőhetjük azt a mennyiséget, amit Diana kegye lőtávolba hoz; liba jut is, marad is, tehát hadd szóljon a puska gondtalanul. *Egydül a nyári ludat kíméljük,* mely egyre ritkább hazánkban, azonban ennek megkülönböztetése — mint azt majd az egyes lúdfajták ismertetésekor látni fogjuk — könnyű dolog s nem okoz nehézséget. Természetesen vadásziatlan távolságokról libára se lövöldözzünk, mert az egyrészt zsebünknek árt, másrészt a sebzett vad szenvedése az igaz vadász" lelkiismeretét bántja.

Az egyes lúdfajták

Mielőtt magáról a „libázásról" beszélnénk, ismerkedjünk meg a nálunk előforduló lúdfajtákkal. Az egyes ritkán hozzánk vetődő lúdfajták (vörösnyakú lúd, sarki lúd stb.) még ritkábban fellelhető példányain kívül a nálunk általánosságban megforduló fajták a következők:

1. A *nyári lúd.* (Nevezik még *szürke lúdnak, szőke libának.)* A legnagyobb hazánkban előforduló lúdfaj, egyébként *házilúdunknak őrzsfaja.* Egyedüli lúdfaj, mely hazánkban is fészkel. Külseje egészben szürke benyomást kelt; hátán s fakón hullámos. Az öreg *mellén* fekete foltok vannak. *Csőre* sárgás rózsaszín, a csőrtöröm sárgásfehér, lábai rózaszínűek. A nyugvó szárnyak hegye nem ér el a farok végét, farka valamennyi lúdfaj közt a leghosszabb. Repülőtében is könnyen megkülönböztethetjük a többi lúdfajtától igen világos, csaknem fehéresszürke külső szárnyfedői révén. Hangja hasonlatos, mint a házilúdé. A többi vadlúdnál lomhábban s alacsonyabban repül. Ritkán van nagy csapatban, s ezért a mezőgazdaságban nem okoz komolyabb kárt. Testre

IGY SZÓL A RÉGI PÁKÁSZNÓTA:

Ha a fecske eltávozott, lúdanyó – hej – megérkezik!

majdnem kétszerese az átlagos vadlúdnak. Hazája Közép-Európának főleg keleti része; az Al-Duna vonalától északfelé, továbbá Ázsiának megfelelő övében is honos. Norvégiában az északi szélesség 70-ik fokáig terjedt el; Izlandban is fészkel. Az európai példányok télire Közép- és Dél Európa tengerparti vidékeire húzódnak. Nálunk a nagy mocsarak s vadvizek lecsapolása előtt fészkelt nagy számban, a kultúra terjedésével azonban megkevesbedett a fészkelésre alkalmas helyek száma és így ma már jóval kevesebb pár fészkel nálunk. *A Balaton, Velencei-tó s az Alföld nagyobb nádasaiban — bár gyér számmal — ma is költ a nyárilúd,* mely az első februári olvadáskor már megjön hazánkba s március második felében, áprilisban már tojásain ül nádtorzsából rakott fészkén. Fészekalja 5—10 öregeknél 7—10 (fiataloknál 5—6) a házi lúdéhoz hasonló, de szennyessárga tojásból áll, melyekből négyhetes kotlás után kelnek ki a kislibák. Szeptemberben indul a nyári lúd délfelé, vonulásának zöme októberre, november elejére esik s november végén többnyire már csak átvonuló példányokkal találkozunk. *Hazánkban, sajnos, egyre fogy a számuk s ezért jelenleg tilos a nyári lúd vadászata,* ennek ellenére foglalkozunk vele, mert illő, hogy minden magyar vadász ismerje a nálunk legotthonosabb lúdfaját.

2. A *vetési lúd.* Hazánkban az első olvadások kezdetén érkezik dél felől, Kis-Ázsiából, Dalmácia és Albánia déli részeiből. Tavasz elején felvándorol a magas északon, Finnországban s Észak-Oroszország tundráiban lévő költőhelyeire, ahonnan csak *októberre tér vissza újra hozzánk.* Enyhe teleken sokáig kitart nálunk s csak a nagy hóesésekkel, erős faggyal vonul délnek. *Sárgás csőrének vége fekete és közepe táján* széles, fekete harántsáv húzódik. *Melle* fiatalnál s öregnél egyaránt egyszínű szürke. *Lába téglaveres.* Hangja: gaj-gaj-gaj-gaj. Érdekes megfigyelés, hogy hazánk területén a Dunántúli részeket kedveli jobban, míg rokonai, a *lilikek* a tiszántúli részeken gyakoriak.

3. A *lilik* kétféle: *nagy lilik és kis lilik.* E két fajta — bár hasonlítanak egymáshoz s néha egyazon csapatban elkeveredve is találhatók — egészen különállók egymástól. A nagylilik majdnem vetésilúd nagyságú és szemei körül nincs sárga körzsinórja, míg a kislilik jóval kisebb s szemeit sárga körzsinór övezi. *Csőrük* egyaránt rózsaszínű, csőrkávájuk fehér, fél fejük hófehér, *lábuk* téglavörös. Az öregebb példányok mellén keresztben fekete, széles harántsávok vannak, melyek a hasig terjednek és az igen öreg példányoknál majdnem egészen fekete színbe olvadnak össze. A fiatal, egy éven aluli példányok melle és hasa teljesen egyszínű szürke. E megkülönböztető jelnek igen jó használ vehetjük, mikor a „libaterítékből" konyhára válogatunk, mert a fiatal lilik kiváló pecsenye, míg az öregek húsa többnyire kemény s oly sok elcsontosodott rosttal átszőtt, hogy megpácolva se nagyon rágható. A hazánkon évente átvonuló rengeteg vadlúd legnagyobb részét a *lilikek* képezik. *Hangjuk:* lieli, lieli.

A vadliba vadászata

A nálunk gyakori libafajták ismertetése után térjünk át a liba vadászatának részleteire. A tapasztaltak szerint ősszel, október 20 és november 20 között vannak a legjobb libahúzások. *De mi is az a „libahúzás"?* A húzás az a naponta *rendszeresen megismétlődő járáskelés, amit a liba a víz és a legelője között végez.* Ennek a szinte menetrendszerű pontosságán és többnyire állandó útvonalán nyugszik a vadlibavadászat sikerének alapja.

Hogyan is megy hát az a húzás? Pár perccel napkelte előtt a libatársaság szárnyrakél a többnyire sík vízen lévő éjjeli pihenőjéről és „kihúz" a legelőre. Különösen a rozs-

és búzavetést kedveli. Délelőtt 10—11 óra körül a jóllakott, szomjas libanépség felkerekedik legelőjéről és „visszahúz" a vízre inni, ahonnan a déli órákban „húz" ki újra a legelőre, alkonyattal, sötétedés előtt azután a legelőről újra felkerekszik a libasereg és beszáll a vízre éjjeli pihenésre. Így a liba! — de hol legyen ugyanekkor a vadász? A vadász a „libagödörben" ül, melyet már előre megás, vagy megásat a húzás irányában, vagyis olyan részen, mely fölött rendszeres járása van a libának. Ez a gödör lehet a „legelő" közelében is, de még jobb, ha a víz közelében van. A libák, legelőre szállva, igen szeretnek egy-egy biztonságos, veszélyt nem sejtető, hosszabb víz felett „kihúzni", tehát egy ilyen víz végén kezdődő parti rész, sziget vagy félsziget kezdetén célszerű gödrünket megásni. Itt még az az előnyünk is megvan, hogy a kiásott földet — közvetlenül a vízbe dobva — nyomtalanul eltüntethetjük, ami tekintettel a liba igen óvatos voltára, nagyon fontos. Ha gödrünket a liba „legelőjén", vagy annak közelében készítenénk el, ugyancsak nagyon vigyázzunk arra, hogy gödrünk körül kiásott föld, vagy bármi más nyom ne maradjon, mert ellenkező esetben messze elkerüli gödrünket a liba.

Mekkora s milyen legyen a gödör? A gödör szája legyen szűk — 70×70 cm elegendő — lefelé csonkagula alakban terjeszkedjék szét, alul pedig legyen igen széles és kényelmes s legyen benne bőven helye minden vadászkészségünk számára. Saját részünkre kényelmes földpad legyen benne, mert esetleg egész napunkat a gödörben töltjük.

Mikor üljünk be gödrünkbe és meddig maradjunk benne? Hajnalban legalább egy órával a húzás várható megindulása előtt foglaljuk el helyünket. Rendezzünk el mindent a legcélszerűbben s helyezzük kézügybe töltényeinket. Puskánkat úgy helyezzük el, a földpad egyik végére támasztva, hogy csöve legalább pár cm-re kiálljon a gödörből, mert így vehetjük elejét annak, hogy a csőbe föld vagy sár kerüljön. A „húzás" reggel 7 óráig a legerősebb, de délelőtt 8—9-ig is igen jól mozog a liba. Ekkor egy kis szünet áll be, amit felhasználhatunk arra, hogy gödrünkből kiszállva rendezzük zsákmányunkat. Lőtt libáinkat forgassuk hasra, a kifordított szárnyakat illesszük természetes tartásban a testhez, a fejeket pedig hónaljnál dugjuk a szárnyak alá. Igen célszerű magunkkal vinni előre elkészített, mindkét végükön kihegyezett 40 cm hosszú nádszálakat (pálcikákat), melyekkel — egyik végüket a földbe fúrva — libáink nyakát felpeckelve, élethű „csalilibákra" teszünk szert. Ezeket különösen olyankor használhatjuk jó eredménnyel, mikor egyesével, vagy kisebb csoportokban egész nap csavarog a liba. Időváltozás előtt, szemerkélő esőben, havas esőben állandóan van mozgás s ilyenkor az ilyen „csalival" igen sok libát odacsalhatunk. A „csalikat" mindig úgy helyezzük el, hogy gödrünktől feléjük fújjon a szél. A liba ugyanis széllel szemben ereszkedik le, s ilyenkor mindig csak maga alá néz. A csalilibákhoz leszállva, azokon túl nem figyel és így nagyobb a valószínűség, hogy nem veszi észre a gödörben lapuló vadászt. Délelőtt 11 óra körül élénkül a mozgás és tart kb. délután 1-ig, mikor azután viszonylagos csendesség következik az alkonyi órákig. *Délután 1 óráig tehát tartsunk ki helyünkön.* Természetesen, ha látjuk, hogy a libajárás nem szűnik, maradjunk helyünkön egész nap. Ezért legyen tehát gödrünk kényelmes, hogy az esetleges egész napi tartózkodásra is megfeleljen. Ha gödrünket délben elhagyjuk, este ugyancsak a húzás előtt egy órával legyünk újra a helyünkön.

Milyen időben milyen a libajárás? Meleg, derűs, szép időben magasan húz a liba, míg időváltozás előtt, szemerkélő, esős, havas-esős, ködrehajló időben, hózivatarban egész nap elérhető magasságban mozog. Széllel mindig magasan jön, de szél ellen igen alacsonyan húz. Ködös időben igen jó húzásokat foghatunk ki, ilyenkor egész nap maradjunk gödrünkben, mert állandó mozgásra számíthatunk. Száraz fagy idején magasan s csak rövid ideig húz a liba.

Gödrünkben hogyan várjuk a libát? Ne bízzuk magunkat csak füleinkre, hanem gödrünkből óvatosan kikémlelve állandóan tartsuk szemmel köröskörül a tájat. Ha felénk tartó libacsapat tűnik fel, úgy, mikor már vagy 200 lépés távolságra ér, gödrünkbe lehúzódva — hogy a mozgás ne tűnjön fel — forduljunk szembe a nekünk tartó csapatnak, s amint a libák fölénk értek: *lőjjünk!* Egyes vélemények szerint a libát szemben nehezen fogja a sörét s így azt tanácsolják, hogy felettünk elereszt va utána lőjjünk. A gyakorlat nem ezt mutatja! Ha jól lőttünk, úgy elölről is esik liba, ha pedig csak sebeztünk, vagy hibáztunk, úgy sokkal esélyesebb a második lövésünk, ha azt — célzásunkat korrigálva — akkor adhatjuk le, amikor a másik vélemény szerint még csak első lövésünknél tartanánk. A szembelövés előnye különösen az automatapuskával való libázásnál tűnik ki, mikoris sokkal több eredményt érünk el, ha már szemben „nyitjuk meg a tüzet", mintha a már elmenő libák után puskázunk. Bármekkora csapat húz is felettünk, mindig egyes libákra célozva lőjjünk, és sohase puskázzunk „csak úgy a sűrűjébe". *Célunk mindig a vad elejtése, nem pedig a megpiszkolása.* A liba szívós állat, kemény a tolla, így hát eredményes vadászatához erős lövés kell, nagy sörétszámmal. Minél több sörét éri a libát, annál több ü rajta halálos sebet. Az idevonatkoz gyakorlat minden kaliberben a 8-a söréttel töltött patront ajánlja melynek átütőereje a kellő sörét szám mellett legmegfelelőbb a libá zásra.

Dr. Bertóti István

Baromfi-értékesítő Nemzeti Vállalat

Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 4. sz.
Telefon: 128—636, 129—868.
Távirati cím: BARNEVÁL, Budapest.

VIDÉKI TELEPEI:

Békéscsaba	Telefon:	50
Szentes	„	91
Orosháza	„	46
Mezőtur	„	41
Törökszentmiklós	„	44
Debrecen	„	281
Kiskunhalas	„	21
Kecskemét	„	7
Nagykörös	„	36
Cegléd	„	146
Szeged	„	406
Győr	„	290
Sárvár	„	25
Sümeg	„	53
Kaposvár	„	689

VÁSÁROL: lőtt nyulat, fogoly-fácánt, őzet, szarvast, vaddisznót és mindenféle lőttvadat.

VADÁSZTÁRSASÁGOK!

Lőttvad eladási ügyben forduljanak bizalommal a **Baromfi-értékesítő Nemzeti Vállalat** legközelebbi telepéhez, vagy a helyi **Földművesszövetkezethez!**

A legmagasabb napi árat fizetik!

Nagyobb mennyiségű lőttvadért teherautót és készpénzzel fizető átvevőt küldenek a helyszínre.

Amit a dámvadról tudni kell

A dámvad Magyarországon nem őshonos vadfajta. A Földközi-tenger környékéről, amely a dámvad őshazája volt, először a normannok telepítették be északi országaikba, ahonnan a középkorban Dániába, majd Angliába is vittek törzseket. Ezekben az országokban már a középkorban jelentékeny mennyiségű dámvad élt az uralkodók és főurak vadaskertjeiben. A vadas kertekből kiszivárgott dámvad a szabad vadászterületeken is elterjedt és ma már az említett országokban szabad területeken is szép számú dámvadállomány van. Innen telepítették be Magyarországra is, főleg a mult században, persze elsősorban a vadaskertekbe. Már a háborút megelőzően néhány, a vadaskertekből kiszabadult dámidtörzs a kertek környékén elterülő erdőségeket is lassan-lassan benépesítette és így szabad területeken is lehetett találni dámvadat a Dunántúl déli részein, Tolna és Somogy megyékben, a Duna-Tisza közén, Pest megye Pusztavacs körüli részein, a Tiszántúlon, Gemlénben, stb. Sajnos, a háború pusztításai ezt a vadfajtát sem kímélték meg és mostanában már úgy a Dunántúl, mint a Duna-Tisza közén csak kevés számban található. A Tiszamenti Taktaharkány, Taktakenézi vadaskertek állományából alig néhány maradt meg.

A legtöbb dámvadat

ma a Gyulaji állami fenntartott területen találhatjuk, hol a legnagyobb kíméletben van része. Ennek köszönhető, hogy az állomány ma már elég számottevő és ebből ismét megtelepíthető lesz az arra alkalmas területeken.

A dámvad, vagy dámszarvas a szarvasfajták csadjához tartozik. Himjét dámbikának, vagy dámbaknak, nőstényét tehénnek, vagy sutának, fiatal, mindkét nembeli ivadékait pedig dámborjunak nevezzük. A dámbikák agancsot viselnek, amelyet első évben csapnak, egy nyársnak, később alakja után lapátnak nevezünk. Az erős bikák erős lapátosak, a gyengék gyenge lapátosak, vagy kanalasak. Az első agancsot (csapot, vagy nyársat) viselő bikák a csaposak, vagy nyársasak. Az agancs fejlődése hasonló a szarvasagancs fejlődéséhez azt a bika minden évben tavasszal elveti, hogy helyén újabb agancsot, illetve lapátot növesszen.

Október közepe után

kezd a dámvad üzekedni és ez az üzekedési idő néhavember első napjaiig tart, amikor a dámbikák hasonlón a szarvasbikákhoz, bőgnek. Ez a bőgés azonban részben más, mint a szarvasbőgés, furcsa, szépnek igazán nem mondható, horkolásszerű hang ez, amelyről a dámbika bőgését horkolásnak is szokták mondani.

A dámbika ugyanolyan féltékenyen őrzi háremét, mint a szarvasbika és az erős lapátosok között az üzedési idő alatt komoly küzdelmek is folynak a tehekért.

A dámtehenek 7 hónapig vemhesek és rendesen május havában ellenek. A bika borjak a második életükben kezdik a már említett csapot, vagy nyársat veszteni. Ennek elvetése után a jólfejlett bikaborjak ismét egy olyan agancsképződményt raknak fel, amelynek végén a későbbi években kialakuló lapát alakját határozottan fel lehet ismerni. Ebben a korban kanalas bikáknak hívjuk őket. A következő évek során a lapát mind erősebb és erősebb lesz és ehhez képest a bikát gyenge, közepes, jó, végül erős lapátosnak nevezzük. A dámvad testre jóval gyengébb a szarvasnál és az erős lapátos súlya feltörve (kizsigerelve) ritkán éri el a 100 kg-ot, míg a tehenek átlagsúlya 35—40 kg., kivételes esetekben 50 kg. A dámbikák agancsának súlya is lényegesen alatta marad a szarvasbika agancssúlyának. A világrekord dámbika lapátjának súlya 4.07 kg., szárhossza 87¼ cm. Ezt a bikát 1923-ban Gyulajon lőtték.

Üzekedési idő alatt

bőgéskor szokták lőni a dámbikát. Vadászati idénye mindössze egy hónapig tart, október 15-től november 15-ig. A dámtehén lövése egész évben tilos, illetőleg csak külön földmívelésügyi miniszteri engedéllyel lőhető. A fokozott kíméletet a dámvadállománynak a háború alatti rendkívüli pusztulása indokolja.

A dámbika vadászati módja a cserkészés, vagy a les, olyan helyeken, ahol az üzekedés alatt teheneivel vonulni szokott. Tudni kell, hogy a dám igen éber és szemfüles vad, különösen a tehenek vigyáznak nagyon urukra és parancsolójukra, a bikákra, ezért a cserkészésnél nemcsak a szél irányára, hanem a zajtalan járásra is nagyon kell ügyelni, de főként arra, hogy a cserkésző vadász hamarabb vegye észre a vadat, mint az őt. Ha valami gyanusat észlel a bika, vagy a tehenek, az egész társaság egy-kettőre furcsa bakugrásszerű mozdulatokkal menekül.

Sokan lebecsülik

a dámvad vadászatát, mondván, össze sem lehet hasonlítani a bőgő szarvasbikára való vadászattal. Tagadhatatlan, hogy más egy erős szarvasbika megjelenése egész erőteljes szépségében, hiszen nem hiába mondják az erdők királyának. A hangja is más, hatalmas, lenyűgöző, amelyhez nehezen lehet hasonlítani a dámbika furcsa horkolását. Mégis, aki már vadászott bőgő dámbikára, tudja, hogy elejtése nem könnyű, sok tapasztalatot, sok körültekintést kíván, szép élményt nyujt, trofeája is komoly, szép dísze a vadász szobájának. Arra kell tehát törekednünk, hogy ezt a szép vadat, amely változatossá teszi erdeinket, ismét elszaporítsuk.

Azok a kevesek tehát, akiknek területén néhány dámvad még tenyészik, kíméljék, óvják és csak módjával vadásszák. Meg kell mutatnunk, hogy ha a multban a dámvadban Magyarország tartotta a világrekordot, a mai demokratikus vadászok még inkább igyekeznek ezen téren is többet és jobbat elérni!

Ne csak fegyvert, hanem könyvet is végy a kezedbe!

Így vadásznak a szegedkörnyékiek 136 ezer hold területen

Szeged környéke, különösen a pompás madárvilágról messzeföldön híres Fehértó vidéke, mindig népszerű vadászterület volt. A felszabadulás előtt azonban a vadászás örömeit főleg a városi urak és a gazdag birtokosok élvezék. Csak nekik volt pénzük arra, hogy megvásárolják a drága vadászfegyvereket, csak nekik futotta területbérletre, vadőrre, s más beruházásra. Azóta nagyot fordult a világ kereke. Szegeden és környékén is felosztották a földeket és az újgazdák ezrei előtt nyílt meg a lehetőség, hogy vadászhassanak. Ahhoz azonban, hogy számukra is megnyíljék a vadászati lehetőség, újjá kellett szervezni a társaságokat. A munkát az idén tavasszal kezdték meg nagy lendülettel. Sok új társaság alakult, így a fehértói, a szeged-szatymaz-őszeszéki, a balástyai, a felsőátokházi, a királyhalmi, a Szeged-bussajárási, a liliomhegyi szőlősgazdáké, a zákányi kisgazdáké, a Jóbarátok vadásztársasága, a sportvadászok társasága, melynek főleg újgazdák a tagjai és a legjelentősebb: a Szabadságharcos Szövetség és a szakszervezetek vadásztársasága, melynek főleg ipari munkások a tagjai. Ezek a társaságok összesen 250 tagot számlálnak. 150-nek közülük már van puskája, a többiek pedig hamarosan megkapják.

A vadásztársaságok területe 136.000 hold. Ezeken az alföldi területeken főleg nyúl, fácán, fogoly, róka van. Most kezdődik a Fehértó vidékén a vadliba vadászat. Ezt várták csak igazán a szegedkörnyéki vadászok. A sűrű nádasok, a sásrengeteg igazi öröme a vadásznak. Egész területükön alig van egy-két őz. Ezeket kímélik, lövésüket megtiltották.

Náluk is, akárcsak mindenütt az országban, a valamikori vadászok, az urak és a nagygazdák csak legyintettek, mikor a demokratikus vadásztársaságok kezdtek megalakulni: ezekből sem lesz vadász soha. Hát lett! Amint Mérai László vadászati főfelügyelő büszkén mondja, már az első vadászat alkalmával elérték, hogy az újgazda- és munkásvadászok átlagban három lövésre ejtettek el egy nyulat. A vadászati főfelügyelő a társaságoknál sorozatosan oktató előadásokat tart. Az új vadászok nemcsak szívesen tanulnak, hanem egyre-másra küldik a meghívásokat a vadászati főfelügyelőségre, melyben előadások megtartását kérik.

A hatalmas területeken igen veszedelmes mértékben elszaporodtak a kóbor kutyák és a macskák. Ezekből már is rengeteget kiirtottak. Csóki Antal kisteleki gazda egymaga 231 kóbor kutyát lőtt le. A Szabadságharcos Szövetség vadásztársasága 1003 darab vadat, szarkát, tarkavarjút mérgezett meg.

A szegedkörnyéki vadászoknak két kívánságuk van. Az egyik: adják ki minél sürgősebben a fegyverengedélyeket, melyeket most leginkább az Újgazdák és Földhöz juttatottak Országos Szövetségének és a Földmunkások és Kisbirtokosok Országos Szövetségének tagjai várnak. A másik kívánság: a környéken jónéhány vadásztársaság van még, melyeknek vezetőségében és tagjai sorában nem odavaló elemek vannak. Ezeket a társaságokat sürgősen meg kell tisztítani és helyükbe a demokráciához hű, a fegyverengedélyre méltó új tagokat kell felvenni.

Sásdi Tibor

Az idei nyúlvadászat kilátásai

Október 15-én kezdődött a nyúl vadászata. Milyenek a kilátások országos viszonylatban az idei nyúlvadászásnál? Egyes helyektől eltekintve, a nyúlállomány általában elég jónak mondható. A tavalyi enyhe tél korai bakzásra ingerelte a nyulakat, január végén sokfelé lehetett már kergetőző nyulakat látni. Sajnos, ebből a korai nászból származó első ivadék jórésze a februári kéthetes utótélben elpusztult. A második és harmadik ivadék a kedvező időjárási viszonyok mellett szépen felszaporodott.

Ha azt akarjuk, hogy területünk törzsállományát a jövő évre is átmentsük, kíméljük a nőstény nyulakat. Ne lőjjünk tehát a lábunk elől felpattanó nőstény nyulakra és az egyéni vagy társas bokrászásokat korlátozzuk arra a mértékre, ami a konyhánk szükségletét biztosítja. Eredményessé teheti nyúlvadászatainkat és egyben kíméli a nőstény nyulakat az a vadászati módamelyet ráhajtásnak nevezünk. A vadászok jó takarásban, egy-egy szárkup mögött, árokparton, szélfogó pásztáknál, fasorokban elállva, egy pár hajtógyerekkel magukra tereltetik a vadat. A nőstény nyulak jobbára elmaradnak vagy visszatörnek, a kan nyulak mennek előre és ezeket nyugodtan meglőhetjük, a törzsállomány kára nélkül. Persze az őszvégi idő még nem alkalmas arra, hogy nagyobb tömegű nyulat lőjünk eladásra. Az idő ilyenkor még túl meleg ahhoz, hogy nagyobb tömegű nyulat lehessen szállítani. Az ára sincs még kialakulva és a vadkereskedelem sem keresi. Annyit lőjjünk csak, amennyi a magunk, vagy egy-két barátunk konyhájára kell. Az igazi „aratás" idejét hagyjuk arra az időre amikor a hidegek beállnak és bátran lehet szállítani a lőtt nyulat a megromlás veszélye nélkül.

A legtöbb vadásztársaság részben a nyúlvadászatok bevételeiből fedezi a bérleti és egyéb vadászati kiadásokkal járó költségeket. Nem mindegy tehát, hogy milyen a nyúlállományunk.

Azok a vadásztársaságok, melyek területén élővadat is lehet befogni, jól teszik, ha a tenyészvad alcióra élővadat ajánlanak fel.

Jól célozz, a válasszal!

Telitalálat a Magyar Vadász 14. oldalán

1. **Hogyan jósolják meg egy hangyaboly megfigyelésből a közeledő esőt a vadászemberek?**
2. **Hol lehet a madarak nyomát legjobban meglátni tavasztól-őszig?**
3. **Miből tudja meg a vadász a vizen, hogy oda húzna a vadkacsák?**
4. **Mindig kakas vezeti a darucsapatot?**
5. **Milyen irányba kell fordulnunk napnyugtakor libázásnál?**
6. **Melyik állat tölti a nyarat vízben és a telet szárazon**

MIHÁLY *(meséli)*: ... Azt mondja nekem: jöjjön csak, ma meglövöm azt a gyönyörű dámbikát!
JÁNOS: Akkor még nem kellett hozzá engedély, ugye?
MIHÁLY: Nem hát. Volt az őrgróf területén szépen ... Félóra hosszat se mentünk, halljuk ám a dámbikát.
JÁNOS: Bőgött?
MIHÁLY: A dámbika nem bőg, hanem horkol.
GÁBOR: Álmában?
MIHÁLY: Rigyetéskor ... Egyszóval, halljuk a horkolást. Azt mondja az őrgróf: maga hátramarad, én meg a bika közelébe lopózok ... Mondom neki, ne tessék fáradni, gyanús a dolog, majd én kikémlelem!
ISTVÁN: Mi gyanusat tanált benne?
JÁNOS: Ne szóljatok mindig közbe ...
MIHÁLY: ... Erre letromfol, hogy mit értek én a dologhoz, buta paraszt, kocsislegény létemre. Rámparancsolt, hogy ne mozduljak, azután megindult, amerről a horkolás hallatszott.
GÁBOR: Oszt meglütte?
MIHÁLY: Az utolsó száz méteren hason csúszott a szúrós bozót között. Jól megtépte a képét a tüske, mire lőtávolságra lopta be magát. Gukkerezett, egyszerre csak elkezd üvölteni, mint az eszeveszett ...
JÁNOS: Mire a dámbika megugrott!
MIHÁLY: Dehogy ugrott ... Feltápászkodott fektibül, nyujtózott egyet, aztán ment egyenesen a puskacsőnek. Csakhogy nem dámbika volt, hanem Gergő, az öreg részeges favágó. Elaludt az erdőn, ő horkolt jóízűen.
ISTVÁN: Van-é folytatása?
MIHÁLY: Nincs, mert az őrgróf mérgiben elidegeskedte, eltolta a nagy dámbikát, mikor azután rávezettem ... Pedig olyan könnyen lőhette volna, mint András délután azt a nyulat, amelyik majd fellökte ...
ANDRÁS: Ki vót a fejadagom. Csak ijesztgettem a lövéssel ...
GÁBOR: Úgy megijedt, hogy mire elibém ért, akár rá se sütöttem vóna a puskát. Szívszélhűdésben karikázott ... *(Nevetnek.)*
MIHÁLY: Megnézte-é valaki közületek a Sziklák akrobatáit a moziban? A zergékről szóló filmet?
JÁNOS: En megnéztem. Olyan gyönyörű volt, hogy kedvet kaptam a többi ünnepi filmhez is. Sorra gyönyörködtem az oroszok filmjeiben ... Nagyon értik ezt a Szovjetúnióban!
MIHÁLY: A filmgyártást is. Mást is. Mindent, ami a népet boldogítja. Olvasták, mennyi nyersanyagot kapunk tőlük megint iparunkhoz cserébe?
JÁNOS: Az al Visinszkii is jól odamondogat az amerikaiaknak, meg az angoloknak: a világ népei békés, munkás életet akarnak, akárhogy acsarkodtok!
MIHÁLY: Jól van, emberek. Látom, okosan gondolkoztok ... Hát vasárnap reggel találkozunk fácánozáson?
ANDRÁS: Mondhatok erről valamit?
ISTVÁN: Feltéve, hogy ...
ANDRÁS: Most igazán nem mondok nagyot ... Fácánozás után, szürkületkor, libázhatunk is. Egymillió vadliba tart felénk északról ...
GÁBOR: Egymillió? Honnan tudod?
MIHÁLY: Hát honnan tudná? Megszámolta! *(Nevetnek, koccintanak. Azután szedelődzködnek és indulnak hazafelé.)*

VASÁRNAPI

fácánozás

A vadászok megbeszélik a haditervet: a nádasba húzodtak be a kakasok!

Pásztázás a nádasban. De csalódás az arcokon: „Innen bizony kirepültek!"

Hová szállhattak, mint a szélerdőbe! Már jön is az első. A vadász fegyvere eldördül.

„FELEJTHETETLEN PILLANAT“

(A Magyar Vadász pályázatára érkezett)

Ezzel az élménnyel nem dicsekedhetek, mégis megírom, mert felejthetetlen számomra és azért is, hogy okuljon belőle minden vadász, de különösen a kezdők.

Már régen történt ez az eset. Abban a világban, amelyben csak a felső tízezrek vadásztak. Én, az erdőőr fia, legfeljebb hajtó lehettem a körvadászatokon.

Talán huszonhárom éves voltam és szenvedélyes vadász. Megtörtént, hogy nem bírtam uralkodni magamon, elcsentem apám puskáját, s nekivágtam az erdőnek. A világ szemében orvvadász voltam, de én nem éreztem annak magam. Ez talán ifjúságom önbizalma, túlzott magabiztossága volt. Azt gondoltam, ha lelövök egy rókát, dicsőségem nagyobb lesz, mint a bűnöm.

Egy napon ismét erőt vett rajtam a vágy. Vadászni! Kora hajnalban, még napkelte előtt elindultam az erdőbe, vállamon apám puskájával. Nem bántam, akármilyen vad lesz, csak lőjjek valami olyant, ami nem válik szégyenemre.

Lassan nesztelenül lépkedtem a cserjék között. A fű még harmatos volt. Sűrű bokrot kerestem, amely rejtekhelyet nyújt számomra, s vártam a vadat. Nem tudom mennyi idő telt el, míg így magam elé bámulva, türelmesen vártam, de ez nem is érdekelt. A következő percek már szédítő gyorsasággal peregtek le: zörej a hátam mögött! Izgatottan megfordulok. Vagy húsz méterre egy barna sávot láttam a zöld levelek között! Zajtalanul arrébb léptem, hogy jobban lássam az áldozatot és felismerjem. Innen már láttam a farát és két hátsó lábát. Szarvasbika! Remegett a puska a kezemben. Vártam, míg egy kissé elfordul, hogy a bordái közé lőhessek. Az izgalomtól alig volt erőm a ravaszt meghúzni. Eldördült a fegyver és az állat elfeküdt, minden hang nélkül. Az indiánok üvöltése nem lehetett különb az én örömöm kitörésénél! Alig mertem az állathoz közeledni. Mintha éreztem volna!... S oh, mily' fájdalom, ónvád nyilalt belém, midőn egészen közelről megláttam a kimult állatot! Szarvastehén volt, s méghozzá közel az elléshez! Ez volt a felejthetetlen pillanat! Felejthetetlenül bántó, fájdalmas pillanat! Utána két évig nem fogtam fegyvert a kezembe.

Most, hogy már húsz éve hivatásos vadász vagyok, méginkább érzem akkori bűnöm súlyát. Csak egy vigasztal és vigasztalt akkor is, hogy apám tanácsára és az ő segítségével a szarvastehenet felkoncoltuk, borját élve vettük ki belőle, s nagytitokban felneveltük az „anyátlan árvát“. Gyönyörű szarvastehén lett belőle!

Élmény volt. Mint már írtam, nem dicséretreméltó, de tanulni, okulni lehet belőle! Soha ne felejtse el egy magyar vadász sem, hogy nem szabad addig a vadra lőni, amíg nem győződött meg teljesen annak fajáról! Inkább egy elszaladt nyúl, mint egy lelőtt anyaszarvas!

Péter István

ÚJ VADÁSZOK ISKOLÁJA

5. Mikor, milyen vadra, milyen söréttel lőjjünk

Mielőtt annak megbeszéléséhez kezdenénk, hogy milyen időszakban és milyen vadra, milyen nagyságú sörétet használjunk, figyelmeztetjük kezdő vadászbarátainkat, legfőképpen pedig azokat, akik most vásároltak fegyvert, hogy ki kell próbálniuk vadászfegyverüket mindenféle nagyságú söréttel, de legfőképpen az általában használt hatos, nyolcas, tizes és tizenkettes söréttel.

A kipróbálás a következőképpen történik. Veszünk 8 darab nagy ív csomagolópapírt és mindenkinek a közepére rajzolunk egy 70 cm átmérőjű kört. A bal- vagy jobbcső és a sörét nagyságával megjelölt papírlapot rátűzzük egy deszkalapra és azt kint, a határban, megfelelő biztos helyen céltáblaként felállítjuk. Ettől 35 méterre felállva, a papíron megjelölt csővel és sörétnagysággal, lehetőleg feltámasztott karral és figyelmes célzással a próbalövést megcsináljuk. Mindig ügyeljünk arra, hogy egy papírt csak egy töltény kipróbálására használjunk. Ezután mindenik papíron megszámoljuk azt, hogy a körben hány sörétnyom van és azt felírjuk a cső- és sörétnagyság mellé. Tudnunk kell azt, hogy melyik sörétnagyságból hány szem sörét lehetett a kilőtt töltényekben. Ezt pedig úgy tudjuk megállapítani, hogy gyári töltényeket használunk a belövéshez és mindenik serétnagysággal töltött töltényből egyet egyet felbontunk és megszámoljuk a sörétek számát. Abból, hogy hány szem sörét volt a töltényben és hány szem jutott abból a nagyságúból a 70 cm-es körbe, megállapíthatjuk azt, hogy milyen söréttel lehet fegyverünkkel legeredményesebben vadászni, minthogy azzal a söréttel legeredményesebb a lövésünk, amelyből százalék szerint a legtöbb jutott a körbe.

Általában véve, az előbbieken kívül még figyelembe vesszük azt is, hogy milyen évszakban mire vadászunk.

Többnyire egy közepesen hordó vadászfegyverből, a vadnemeknek és évszakoknak megfelelően, a következő sörétnagyságot szoktuk használni.

Nyúlvadászatnál, a vadászati idény kezdetekor tízes számú sörétet, a hideg idő beállta után és körvadászatkor nyolcas számút használjunk.

Fogolyvadászatkor lehetőleg minden időben tizenkettes sörétet használjunk, minthogy közelről ez is teljesen megfelelő. A fogolynál a távolra lövő kezdő vadásznak a lövése még úgyis bizonytalan.

Szalonkára — a fogolyhoz hasonlóan — szintén csak tizenkettes sörétet ajánlunk.

Fácánlövésre legalkalmasabb minden időben a tízes sörét. Itt is ügyeljünk arra, éppen úgy, mint a fogolynál, hogy túl közelről se lőjjünk, mert könnyen használhatatlanságig roncsoljuk.

Vadkacsa vadászatánál minden időben legajánlatosabb a tízes sörét.

Vadlibánál legjobban tesszük, ha mindenkor nyolcas sörétet használunk. A vadlibalövéssel kapcsolatban azt a tanácsot adjuk kezdő vadászbarátainknak, hogy amennyiben a terep megengedi, arra lehetőleg ne szembe lőjünk, hanem várjuk meg, amíg elrepül felettünk, és aztán lőjünk, minthogy a sörét így a tollak közé könnyebben behatolva, lövésünk hatékonyabb lesz.

Rókára nagy télben használhatunk hatos sörétet, de a nagyobb hideg idők, különösen a téli bunda felvétele előtt, s annak levetése után megfelel a nyolcas vagy tizes sörét is.

Általában arra kell törekednünk, hogy lehetőség szerint minél több sörét jusson a vad testébe, hogy az biztosan és a lehető legrövidebb időn belül meglője.

A hatos számú sörétnél nagyobbat azért ne használjunk, mert egyrészt a fentemlített sörétek úgyis kielégítő hatásúak, másrész pedig az annál nagyobb sörétszemek, főként a szűkített csövű vadászfegyverek jóságát rontják.

Nem ajánlatos különböző sörétszemek egy tölténybe való töltése, mert ezek még a jól hordó fegyver lőképességét is kedvezőtlenül befolyásolják.

A nagy távolságra való lövés nem ajánlatos sohasem és nem vadászias. Hogy a sörét teljes hatást tudjon kifejteni, 30—40 méternél nagyobb távolságra ne lőjünk.

A vadkacsa egyike a leggyorsabban repülő szárnyas vadaknak. Különösen esti vagy hajnali húzáson suhan el szélsebesen a lesen ülő puskás előtt. A húzó vadkacsa fényképezése olyan álma és vágya minden fényképezőnek, mint a vadászoké, egy-egy nagyszerű zsákmány. Rendes, közhasználatban lévő gépekkel természetesen lehetetlen a húzó vadkacsa lefényképezése. Éppen ezért különleges, úgynevezett „villámfényképezőgépet“ készítettek erre a célra, mely elektromos villanóberendezéssel van felszerelve. Tizedmásodpercre villan fel a fény a sötétben húzó vadkacsához. Éppen elég ahhoz, hogy a kép éles és tiszta legyen. A „Magyar Vadász“ elsőnek közöl két ilyen gyönyörű képet.

Vadkacsa-húzás

Hajnali vadászzsákmány

Szeptember vége volt. A szőlőskertek hangosak a vidám szüretelők zajától, a mezőkön javában folyik a terméynek betakarítása. A sürgönydrótokon nagy hosszúságban fecskék gyülekeznek, készülődnek a nagy útra. A nap sugarai is mintha kifáradtak volna a meleg nyárt sugárzó munkában, bágyadtan terülnek el a földön. Az őszi szél néha megharagudva fel-felkap a mezőről egy-egy száraz kórót, hogy azután néhányszáz méterrel odébb újra letegye, — mint nehéz csomagot vivő ember — hogy kipihenve magát, újult erővel hordja tovább.

Este 6 óra az idő. Befejezve napi munkámat, elhatároztam, hogy kimegyek Mosztongára, sezrencsét próbálok az esti húzáson. Sietnem kell, mert idejében ott szeretnék lenni a tónál, ez pedig gyalogosan háromnegyed órányira van a falutól. Leakasztom a fogasról puskámat, magamhoz veszem vadászjegyemet, zsebembe rakok néhány 12-es és 10-es söréttel töltött töltényt és máris elindulok. Kiérve a faluból, rátérek az öreg akác- és kőrisfákkal szegélyezett útra. Néhány roskadásig megtelt kukoricásszekérrel találkozok. Nehezen húzzák a lovak a csikorgó szekeret a görögyös úton. Jó és bőséges az idei termés. Előttem a távolban porzik az út. A tehéncsordát hajtja haza a gulyás. Amint közelednek, mindig erősebb lesz a vezértehén kolompjának hangja. Lógó fejjel, fáradtan, de jóllakottan halad el mellettem a gulya. „Adjon Isten, János bácsi!" — köszöntöm az öreg gulyást. Leemelve kopott, zsíros kalapját köszön vissza, majd nagyokat szippantva hosszúszárú pipájából, szótlanul ballag tovább a gulya után. Mellette két aprószemű, koromfekete kutyája kullog. Ők is fáradtak már, nincs kedvük ugrándozni a csorda körül. A kis cserjés mellett vezető ösvényen egy öreg anyóka, hátán nagy rőzsekötteggel bandukol a falu felé. Mindenki hazafelé tart, csak én sietek kifelé a tóra. Az útmenti tanya mellett hangos ugatással igyekszik elébem két kuvasz és ugatva kísérnek, míg el nem hagyom a tanya területét. Nem messze már ide látszik a tavat szegélyező nádas, mely az őszi szélben alázatosan hajlong. Mire leshelyemre érek, már esteledik. Nyugaton, mintha a nap aranysugaraira támaszkodna, úgy lobog az alkony. A távoli fasor fái felé tárják fekete karjaikat, kísértetiesen bólongatnak az őszi szélben. Sárgászöld magános akácfa áll előttem, lehajtva bozontos fejét sötét vállára. Teljesen egyedül maradtam. Árnyak párnáján a csenddel betakarva itt fekszik előttem a tó, melyre az esti szél ezernyi ezüstfodrot ráncol. Távoli tanyáról kutyaugatás hangját hozza felém a szél. Balra tőlem halk motoszkálást hallok. Egy nyúl jön ki baktatva a kukricatáblából tőlem alig 15 lépésnyire. Jobbra-balra szöszmötöl, majd kijön az út közepére. Hopp, most észrevett. Megmerevedve, füleit hegyezve kétlábra áll s talán még a szája is tátva maradt a nagy álmélkodásban. Mindez azonban csak pár pillanatig tart és máris fürge ugrásokkal a túlsó kukoricásban terem. De figyelmem most már a tó felé irányul. Innen is, onnan is hallatszik néhány gácsér hangos gágogása. Már kezdenek „beszélgetni". Itt is volna már az ideje a húzásnak. Balra tőlem nagy magasságban kis csörgőrécék húznak a Sóstó irányába. Ide hallani sivító szárnyalásukat. Távolabb a sűrű nádas felett gémek keringenek lomha szárnycsapással, éjszakai szállást keresve. Fokozottabban figyelek. Messze előttem nagy gágogással kel fel egy csapat tőkés. Egy kört írnak le a tó felett, majd mintha zsinóron húznák őket, egyenesen felém tartanak. Amint lőtávolba érnek, már dörren is puskám és a csapatból az egyik, mint a zsák, nagy ívben zuhan lefelé. Éppen az útra esik nagy puffanással. Lövésemre megelevenedik a tó. Innen is, onnan is hangos gágogással kelnek fel a kacsák. Sietve hozom el lelőtt kacsámat és pótolom puskámba a kilőtt töltényt. Ép ideje is már mert egy egyedüli tőkés mellettem húz el. Sietve leadott első lövésem célt téveszt, de a másodikra szárnyát szegetten zuhan lefelé. Szaladok is már érte a kukoricásba, nehogy elgyalogoljon. A lesés helyére érve megállok, hallgatok. Hallom, amint tőlem néhány lépésre szárnyaival verdesi a szárat. A hang után meg is találom hamarosan. Lövésem a balszárnyát törte el tőben. A fejére mért néhány ütéssel megváltom szenvedésétől. Visszaérve a helyemre, sietve teszem le sorstársa mellé. Közben egymásután kisebb-nagyobb réce foltok húznak el mellettem kisebb nagyobb távolságra. Szól is a puskám, sietnem kell a lövésekkel, mert már erősen sötétedik. Alig múlik el egy negyedóra, már öt szép tőkés kacsa van aggatómon. Szívem örülve kalimpál a szép eredmény láttára. Időközben már annyira besötétedett, hogy a vonuló kacsák már inkább sejteni lehet, mint látni. Nyugatról, míg én a kacsázás örömeit élveztem, alattomosan sötét felhő nyomult a falu alá. Még a Gönczölszekér is elbújt egy sötét felhő mögé. Kiürítve puskám, vállamra akasztva, zsákmányom boldogan teszem hátizsákomba és gyors léptekkel sietek hazafelé. Koromsötét lett körülöttem minden. Az utat is már alig látom. Időnkint vakító villám fut át az égen és ez egy pillanatra bevilágítja előttem a terepet. A dombra érve már látszanak a falu lámpái. Fokozom lépteim gyorsaságát, mert már a nyakamba érzem az esőt. A falu szélére érve meg is ered eleinte ritkább, majd mindig sűrűbb csöppekben esve. Hazaérve már egészen csuromvizes lettem. Szinte jól esik a konyha kis melege. Fegyveremet karbahelyezve mohó étvággyal, jóízűen fogyasztom el vacsorámat, majd sietve bújok a jó meleg ágyba. Odakint a fokozott vadvédelem szempontjából — teljes tilalmat szabott magának a fácántyúkra. Ezek mind szépítenek valamit az állomány csökkenésének a tényén, mégis világosan látható az, hogy világhírű fácánállományunkat igen megtépázták az elmult viszontagságos évek s így most fokozott védelemmel, kímélettel kell elősegítenünk fácánállományunk feljavulását. Ezért van szükség a vadásztársaságokban

Muity István
Bácsalmási Szakszervezeti Vadásztársaság

HASZNOS TUDNIVALÓK

a fácán vadászatáról

Megállapítottuk, megszabtuk a vadászonként lőhető kakasok számát. Miért volt erre szükség? — vetődik fel a kérdés. — Miért szigorítjuk önként a törvényszabta korlátozó rendelkezéseket, melyek nem írják elő a fácánkakas kötöttszámú elejtését? Válaszul a következő számadatok szolgálnak: 1937—38-ban, vagyis a második világháborút megelőző utolsó zavartalan vadászévben 327.103 db fácán esett; ezután két zord tél, majd a háború vészivataros évei pusztították vadállományunkat és a tavalyi, 1947—48-as vadászévben mindössze 31.832 db fácán elejtéséről számol be a statisztika. Ezek szerint tavaly nem egészen 10 százaléka került csak terítékre az 1937—38-as vadászévben elejtett mennyiségnek.

A vad nem háziállat, tehát országos „vadszámlálás" nem lehetséges s így csak az elejtett vad mennyiségéből következtethetünk a vadállomány nagyságára. Fácánállományunk lecsökkenése a fenti számok szerint döbbenetes. Vannak figyelembe veendő körülmények, mint például a „mesterséges fácánfenyésztés" pillanatnyi — csaknem teljes — szüneteltetése s az a felvevés, hogy az előző vadászév statisztikájában a fácánadatok az esetleges hiányos bejelentések következtében nem teljesen élethűek. Vagy sok vadásztársaság — éppen a fokozott vadvédelem szempontjából — teljes tilalmat szabott magának a fácántyúkra. Ezek mind szépítenek valamit az állomány csökkenésének a tényén, mégis világosan látható az, hogy világhírű fácánállományunkat igen megtépázták az elmult viszontagságos évek s így most fokozott védelemmel, kímélettel kell elősegítenünk fácánállományunk feljavulását. Ezért van szükség a vadásztársaságokban — a tilalmi határok keretén belül is — a „fácánfejadag" megszabására. Ezt azonban a terület, illetve a fácánállomány nagyságától s a társaság létszámtól függően mindenkor a józan belátás és a vadászetika irányításával kell megszabni.

A fent elmondottakkal nem akarok vadásztársaim újabb vadászlehetőségének örömébe ürömöt csepegtetni csak a figyelmüket óhajtom felhívni arra, hogy a fácánkakas vadászata komoly felelősséget is ró mindnyájunkra, mert az, hogy az idén miként vaddásszuk a fácánkakast, hogy a vadászatot a vadállomány érdekének mindenkori szem előtt tartásával „igazi vadászhoz" méltóan folytatjuk-e vagy sem, igen nagy kihatással van fácánállományunk jövőjére.

10-es vagy 12-es sörét?

Ezek után beszéljünk arról, hogy mivel lőjjük a fácánt? A 12. söréttel sokszor — bár szépen esik a kakas — sebzetten elmegy s szorgos keresés mellett is gyakran elvész. 12. söréttel tehát legfeljebb a foglyászás közben kelő kakasokat lőjjük, de kimondott fácánozáshoz használjunk 10. sörétet, ami sokkal jobban „töri" a kakast. Téli, nyúllal vegyes fácánozásnál pedig lőjjünk 8. söréttel és mindjárt kevesebb vadunk vész el.

A következőkben lássuk, miként is vadásszuk a fácánt? Gazos sűrűben, kukoricákban, még lábon álló mezőgazdasági termelvényekben jó kutyával sok örömet szerez a „kereső vadászat". Ehhez azonban csendes, jól idomított kutya kell, mert a szaladó fácán megbolondítja, rontja a csak „félig kész" kutyát és így saját mulatságunkat és kutyánkat egyaránt elronthatjuk. Ha kutyánk még nem egészen megbízható, úgy a fácánnak fedezéket nyujtó gazost, vagy keskenyebb táblát két-három hajtóval fésüljük végig, lábnál tartott kutyánkat pedig csak az utolsó 100—150 lépésnél engedjük keresni. Követeljük meg mindenképpen — ez idomítás szempontjából igen fontos —, hogy kutyánk a vad felrepülésekor azonnal feküdjön.

Pásztázva...

Ugyancsak hasonló terepen, esetleg gazos aljnövényzetű, de ritkább erdőben, bokros részen van helye a „pásztázó" vadászatnak, a „stráfolás"-nak. Itt mindenkor gondoljunk arra, hogy a bokor vadásztársunkat, vagy a hajtót eltakarja ugyan szemünk elől, de a söréttől nem védi meg. Ezt mindig tartsuk szem előtt, ha a gazos, bokros sűrű felett alacsonyan repülő, főleg vissza, vagy oldalt húzó kakasra lövünk. Ugyancsak óvatossági szempontból, de egyben a vadászat sikere érdekében is ügyeljünk arra, hogy a vonal mindig egyenes legyen, se vadász, se hajtó ne maradjanak el, mert ilyenkor könnyen történhet szerencsétlenség. Csendben menjenek a hajtók, csak botjukkal verdessék a fákat s a bokrokat, mert ha lármával megyünk, az óvatos kakasok a vonal előtt 100—150 lépéssel kiszöknek. Meleg időben lustább a vad, jobban bevár, míg hideg időben éberebb, gyorsabban fut, vagy kél szárnyra. A „stráf" végső részén —a végétől 100—150 méterre — állítsuk le a vonalat, a vadászok a két oldalon menjenek előre és a pásztázandó rész végén félkör alakban álljanak fel, a hajtók pedig lassan, meg-megállva, a bokrokat s fákat zörgetve menjenek előre. Ilyenkor természetesen alacsonyan sammiképpen sem lőhetünk. Ha

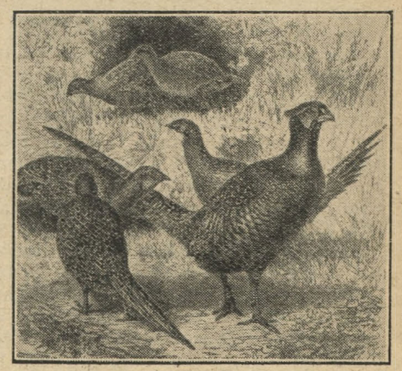

több kakas száll fel egyszerre — erre mondjuk, hogy „csokorban" kelnek —, ne szeleskedjünk; lőjjünk inkább meg egy kakast jól, semhogy kettőt megpiszkoljunk. Ha első lövésünkkel sebeztük a vadat, második lövésünkkel — gondolva, hogy a sebzett amúgy is megkerül — ne lőjjünk másikra, hanem inkább a sebzett elejtését biztosítsuk. Gyalogló fácánra — kivéltelt képez a sebzetten futó — ne lőjjünk.

A hajtás

Legszebb módja a fácánozásnak a hajtás. Minden olyan helyen (sűrűben, erdőben), ahol a mozgás nehéz — tehát a lövés körülményes — ráhajtást csinálunk. Sűrűbb részeken, rövidebb, kevésbé sűrű részeken hosszabbak legyenek a hajtások. Ez mindig a terepviszonyoktól, valamint a vadászok, s hajtók számától függ. Tudnunk kell mindig, hogy a fácánok merre szeretnek repülni, mert ha ellenkező irányban történik a ráhajtás, vadászatunk eredménytelen lesz. A vadászok és hajtók mindig csendben álljanak fel. A terület nagyságához viszonyítva annyi hajtónk legyen, hogy azok a sűrűben 2—5 lépésre menjenek egymástól. A vadászok lőállásai egymástól legalább 30—40 lépésre legyenek. Ha közelebb vannak, gyakori a közös lövés, ami nem kívánatos. Ha mégis sűrűbben kell a vadászokat felállítanunk, úgy meg kell állapodni abban, hogy — a jobbszélső vadászt kivéve — mindenki csak balra lő.

Miután helyeinket elfoglaltuk, csendben és gyorsan törjük le az esetleges kilátásunkat gátló ágakat, lábunk alól tisztítsuk el a száraz gallyat s zörgő avart, egyszóval rendezzünk el mindent gyorsan és jól lőállásunkon. Gyors körültekintéssel állapítsuk meg két szomszédunk helyét, mert csak így lőhetünk nyugodtan. A dohányzás maga nem zavar, legfeljebb a vele járó pepecséléssel vesztünk el értékes pillanatokat; ugyaníg vagyunk az evéssel is. Egész napunk el van rontva, ha a hajtás kezdete előtt, vagy legelején a lővonalon átsurranó rókát, nyestet kezünkben csabai kolbásszal, vagy cigarettával fogadjuk, s mire puskánkat megkésve vállhoz kapjuk, már lekéstünk a lövéssel. Lőállásunkon álljunk nyugodtan, ne topogjunk, mert az óvatosan kilábaló kakasok a mozgást észrevéve, eltérnek, s ha később a hajtók elől fel is kelnek, más irányt vesznek. Különösen akkor legyünk csendben, ha a vadászok felállása megelőzi a hajtók felállítását, mert ha ilyenkor izgunk-mozgunk, az éber vad esetleg még a hajtás megkezdése előtt kimegy a meghajtandó területről. Ha tudjuk, hogy a kakasok oldalt is ki szoktak törni s ezért a hajtás két szélén vadász is megy, úgy ezek különösen vigyázzanak a lövéssel. A hajtók szép egyenletesen, a fákat s bokrokat kopogtatva haladjanak. A hajtás vége felé, mikor az első kakasok kezdenek kelni, állítsuk le a hajtást; a hajtók álljanak körül a még meghajtatlan végső részt, ahová két-három ügyes hajtót beküldünk, akik ide-oda járkálva, egyenkénti felrepülésre késztetik a kakasokat. Jó hajtás végén ugyanis a kakasok „bokrétában" szállnak fel, ami kisebb eredményuyel kecsegtet és sok elhamarkodott lövés okozója. Ilyenkor különösen gondoljunk arra, hogy a tyúkra tilalom van és nézzük meg jól, hogy mire lövünk.

Vigyázzunk nagyon a hajtók testi épségére! Amilyen könnyű a kel fácán lövése, olyan nehéz — d szép — lövést kínál a hajtott fácán a fák felett szélsebesen húzó „to ronykakas", melynek néha 3— métert is elébe kell fognunk. Ennek lövése nem a távolság, hanem a nagy sebesség miatt nehéz. Ha meggondoljuk, hogy egy négyemeletes ház magassága 20 m körü van, viszont lomblevelű fáink nem érik el a négyemeletnyi magasságot, mindjárt látjuk, hogy nem a magasság miatt nehéz a torony kakas lövése.

Dr. Bertóti István

HIRDETMÉNY

Zalavármegye pacsai járásának területén lévő 55. sz. 6.000 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948. évi október 27-én, Zalaegerszegen, a M. Áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében délelőtt 9 órakor (10. sz. szoba). Kikiáltási ár 120 drb nyúl, azaz 960.— forint.

További feltételek az üzemi vadászati felügyelőségnél tudhatók meg Zalaegerszegen.

HIRDETMÉNY

Zalavármegye sümegi járásának területén lévő 69. számú 4.600 kh. területű apróvadas vadászterület vadászjoga nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948. évi október 27-én, Zalaegerszegen, a *M. Áll. Erdőigazgatóság hivatalos* helyiségében délelőtt 9 órakor (10. sz. szoba). Kikiáltási ár 100 darab nyúl, azaz 800.— forint.

További feltételek az üzemi vadászati felügyelőségnél tudhatók meg Zalaegerszegen.

A Vadászebek ÉS AZOK IDOMITÁSA

A Magyar Vadász szerkesztőségének kérésére vettem a kezembe a tollat, hogy 30 éves tapasztalataimat, cikksorozatok keretében a mai vadászoknak átadhassam.

Mielőtt a tulajdonképpeni tárgyra áternénk, meg kell említenem azt, hogy a multban sem a mágnásosztály vadászott vadászebekkel, hanem a kisember. A nagyoknak nem kellett vadászkutya, legfeljebb csak a szarvas vércsapájának a kidolgozására, ha azt megsebezték, vagy a vadőrnél tartottak egyesek vizslát, mellyel a vadászatok után a sebzett apróvadat összeszedték.

A vadászkutya mindig olyan embernek kellett, aki egyedül, vagy legfeljebb másodmagával vadászgatott a hétnek egy napján — vasárnap — azért, hogy a heti munka után ezáltal felüdüljön. Mondhatnám, hogy csak ezeknek a kisembereknek kellett a vadászkutya, mert ezeknél fontos volt az, hogy ha a vadra rálőttek és azt esetleg nem találták halálosan, akkor legyen egy segítőtársuk, — a vadászkutya — amelyik nekik a vadat megkereste, elhozta, azaz birtokba kerítette.

Ezekből látható, hogy a vadászkutya nem luxus, hanem a vadásznak egy nélkülözhetetlen segítő társa. Aki valaha is vadászott már, az bizonyára tisztában van azzal, hogy egy sebzett vadat kutya nélkül megtalálni csak véletlenül lehet. A sebzetten menekülő szárnyast ember soha nem találja meg, ha az fedett terepen esett le. Ennek megkereséséhez kutya kell, mégpedig olyan kutya, amelyik tökéletesen be van tanítva. A legtökéletesebb és a legtöbb vad vadászatára használható vadászeb a vizsla. Megemlékezünk azonban a cikksorozat keretén belül a többi vadászebekről is, sőt azok szakszerű idomítását is fogjuk tárgyalni. Általában idomítási módszereket ismertetünk, mely módszerek segítségével, merem állítani, hogy mindenki fog tudni magának megfelelő vadászebet nevelni, idomítani és vadászatra használni. Nem ördögi mesterségre akarom tehát olvasóimat megtanítani, hanem arra, hogy játszi könnyedséggel tudjanak maguknak megfelelő vadászkutyát idomítani.

Treff, a lelőtt és fára esett foglyott hozza le, valóságos artista-mutatvánnyal.

Rill, a pointer, kóbor macskát fogott el a területen.

A vadászebek a következő csoportokba oszthatók:

Vizslafajták (kereső ebek).
Spanielek (kajtató ebek).
Vérebek (sebzett vércsapára).
Hajtóebek (vadhajszolásra).
Kotorékebek (földalatti vadászatra).

Az összes vizslafajták között testszerkezetileg alig van különbség. A vizslatípust valamennyi fajta annyira magán viseli, hogy még a laikus is azonnal meg tudja különböztetni a vizslát másfajta ebtől. A vizslák általában 58—60 cm magas, négyzetes formájú, lelógó fülű kutyák, különböző színben és szőrzetben, amint azt az egyes fajták jellegei előírják.

Az egyes vizslafajták a következők:

Magyar vizsla:

Hazai vizslánk. Legrégibb híradásaink róla még 1730. körül valók. Somogy megyéből származik. Egyesek állítása szerint a bajor véreb és az angol pointér keveréke, ez azonban csak feltevés, mert a régi magyaroknak már voltak sárga vizslái. A magyar vizsla igen tanulékony, intelligens vizsla. Használható minden terepen, de a rövidszőrű inkább sík, fedetlen terepen alkalmas, mert gyengébb szőrzete miatt nem bírja annyira a tüskés, bozontos terepet, meg a vizet, mint rokona, a drótszőrű magyar vizsla. Engedelmes, tanulékony, nagyon jó elhozó. Kiváló sebzett kereső. Szín néről könnyen felismerhető, mert sötétzsemlesárga színű.

Külső megjelenése: Nemes. Arányos testalkat. Könnyed mozgású, négyzetes alakú. Tekintete igen értelmes. Szőrözete testhez simuló, sötét zsemlesárga színű. A mellen kicsi fehér folt megvan engedve, de nem kívánatos. Farkának egyharmadát kurtírozni szokták.

Drótszőrű magyar vizsla:

Tenyésztését 1936 ban Vasas József vadászati felügyelő kezdte el és ma már igen szép drótszőrű magyar vizslákat láthatunk. Külső megjelenése ugyanaz, mint a rövidszőrű magyar vizsláé. Szőrzete 3—4 cm hosszú, mely a testre rátekvő és csak a pofán, szemöldökön, lábakon elálló, az ajkakon pedig szakállt képez. Színe sötét-zsemlesárga. Igen sokoldalú, minden terepen egyaránt kifogástalanul használható. Biztos elhozó. Nagyon engedelmes, de ennek dacára „fogós" természetű, úgyhogy gazdáját is megvédi. Vízben kiváló, mé nagyvad vércsapa munkájára is könnyen tanítható be.

Német vizslák:

Rövidszőrű. Drótszőrű. Szálkásszőrű. Hosszúszőrű. Griffon. Weimári. Pudel pointér.

Ezeket nem részletezem egyenként, mert erre semmi szükség nincsen. Általában a német vizslák színe világos-, vagy sötétebb barna, tigristarka foltokkal, vagy egyszínben. A szőrözet szerint váltakoznak a rövid szőrözettel a hosszúig, valamint a különféle durvaszőrűek a drótszőrűtől a pudel pointérig, mindig durvább — testtől elálló — szőrözettel. A hosszúszőrű német vizsla kivételével minden német vizslának a farkát kurtítani szokták.

Sobri, magyar vizsla a puskáshoz hozza az elejtett nyulat.

(Folytatjuk)

Nyúl vadasan

A megnyúzott nyulat egy éjszaka hideg vízben áztatjuk, majd a vízből kivéve, széjjel daraboljuk, a gerincét és a két nagy combot, pácba tesszük. Páclé a következő: 1 liter vízbe 2 vastag sárgarépát, 2 gyökeret, 2 fej vöröshagymát, 1 gerezd fokhagymát, 2 babérlevelet, egész borsot, 2 deci fehér bort, ízlés szerint sót és ecetet felforralunk, a húst belerakjuk és addig főzzük, míg a zöldség puha lesz. 3—4 napig páclébe hagyjuk állni, majd a páclébőt kivéve, sütőben rozsdabarnára sütjük. Míg a hús sül, 10 dkg zsírban 3 dkg cukrot megpirítunk, 8 dkg lisztet futtatunk meg benne. Az áttört páclével felereszjük, mustárt és citromot héjával együtt teszünk bele és a szép barnára sült húst felszeletelve, belerakjuk. Felforraljuk és apró burgonya-, vagy zsemlyegombóccal tálaljuk.

Nyúlpástétom

A megmaradt húst a belsőrésszel együtt bő zsírb sok vöröshagymával, piros paprika nélkül, addig dinszteljük, időnkint pici víz hozzáadásával, míg csontot villával kiszedegethetjük, a levét teljesen el párolju k, hogy csak a zsír maradjon és az egész anyagot 15 dkg füstölt szalonnával kétszer átdaráljuk Mustárral és sóval ízesítjük, jól kikeverjük, úg tálaljuk.

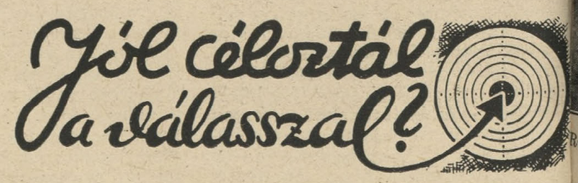

1. **Eső előtt a hangyák behúzódnak a bolyba s anna minden nyílását elzárják.**
2. **Porban, sárban, iszapban és a szántásban.**
3. **A sok apró tollról, pihéről, amit a kacsa „tollászkodás" közben otthagy s ezek a víz felszínén vannak**
4. **Nem. Gyakran előfordul, hogy valamelyik öreg lú**
5. **Nyugat felé, hogy a világos égbolton jól láthassu a libákat.**
6. **A vizipatkány.**

TARTALOMJEGYZÉK:

Cím kép. Itt vannak a vadlibák.
Meghívás vadászatra. (Elbeszélés. Irta: Károlyi Sándor.)
Közgyűlés előtt. (Ékes István.)
Az erdei szalonka őszi vadászata. (Dr. Boda Béla.)
Előre, BSzKRT vadászok!
Igy szól a régi pákásznóta: Ha a fecske eltávozott, lúdanyó — hej — megérkezett.
Amit a dámvadról tudni kell.
Igy vadásznak a szegedkörnyékiek 136.000 hold területen. (Sásdi Tibor.)
Az idei nyúlvadászat kilátásai.
Jól célozz a válasszal.
Vadászasztal.
Vasárnapi fácánozás.
Felejthetetlen pillanat. (Péter István.)
Új vadászok iskolája.
Villámfényképezőgéppel esti vadkacsa-húzáson.
Vadkacsahúzás. (Muity István.)
Hasznos tudnivalók a fácán vadászatáról. (Bertóti István.)
Vadászkonyha.
Jól céloztál a válasszal.
A vadászebek és azok idomítása.
Hirdetések, hirdetmények, apróhirdetések.

SPORTRUHÁT
SPORTRUHÁZAT-tól vegyen
HUBERTUS-kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft.
azelőtt SKABA és PLÖKL
Budapest, VI, Bajcsy-Zsilinszky-út 33.
Telefon: 122—979

HUBERTUS LABORATORIUM
Állatok preparálása
Agancsok fehéritése
Trófeák
Bpest, III., Timár-u. 26

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54. Telefon: 427—326.
özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6.
DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.
GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.
HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.
HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.
KNÉBL FERENC
VIII., Baross-utca 17. Telefon: 135—595.

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

APRÓHIRDETÉSEK

Szakvizsgázott vadőr állást keres bárhol. Cím: Suszter János Gyál, Jalisch Ferenc-u. 34.

Champion díjazású cocker spaniel szuka kölykei kaphatók **Csilléry Kláránál, Budapest, VI., Csengeri-utca 70.**

ELVESZETT Kispesten barna, fehérfoltos német vizsla. Ismertető jele: jobb füle beteg, nyomásra fáj, farka hosszú, végén fehérszürke. Neve: Trefi. Nyomravezetőt jutalmazom. **Keresztes Lajos,** MOSzK, Alkotmány-utca 29. Telefon: 121—139.

SZAKVIZSGÁZOTT VADŐR nagy gyakorlattal, állást keres. Egy talpig becsületes magyar ember, megbízható, józan életű, családtalan, szorgalmas, fácán tenyésztés és vadbefogásban jártas. Címe: **Gönde András,** okl. vadőr. **Csobaj,** u. p. **Tarcal.**

Vizsgázott vadőr állást keres bárhol. Fegyvere és tartási engedélye van. Dutkon Dezső Irsa, Felső-Mikebuda 121.

A Dömsödi Nimród Vadászt
ság 3 apróvadas területére
gokat vesz fel. Felvilágosítás
a Dömsödi Nimród Vadászt
ság vezetősége (Dömsöd, P
m.) válaszbélyeg ellenében sz
gál.

FIGYELEM! Szőlőoltványokat
hazai gyökereseket őszi szá
tásra 25% árengedménnyel sz
lítok saját érdekében kérjen
jegyzéket Tóth József állami
engedélyezett és ellenőrz
szőlőoltvány termelő Abas
Völgy-u. 310.

Szakvizsgázott ERDŐ. ÉS VAD
okleveles vizslaidomító 18 éves
korlati idővel állást keres. Apró-
nagyvadas területre is szíves meg
resést kér. Cím: Szeibert János
ős, Szakadát, Tolna vármegye.

HÁROM VADÁSZGÖRÉNY
kány írtásra is, idomítva s
gősen eladó. Cím: Földi, S
halom, Madách-u. 6 szám.

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.
A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar
Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tag
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én
Előfizetési ára: negyedévre 12— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— forint
Kapható az IBUSz elárusító helyein

33227. — Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt.,
Budapest, VI., Paulay Ede-utca 55.
A nyomdáért felel: Szabó István vállalatvezető

Aok F1-126

71. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM 1971 ÁRA 2 FORINT 1948 NOVEMBER 5.

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

VALAMIT
MÉG A NYÚLRÓL

VADÁSZAT
a francia bányászok részére

A darufalka

1960

Hirdetőinknél hivatkozzunk a „MAGYAR VADÁSZ”-ra

AZ OROSZLÁNVADÁSZ

ELBESZÉLÉS

Írta: TÓTH GÁBOR

Ez már a felszabadulás után történt, 1946 őszén, amikor erdőn-mezőn már durrogtak a vadászpuskák, de jórészt még az urak kezében. A n...i „Huncut Rókák" elnöke sürgönyüzeg felrendelte Pestre a vadőrt, bizonyos Szilágyi Istvánt, aki vonatra ült és a Keleti pályaudvarra érkezve, elballagott a bankba, ahol az elnök úr hivatala volt. Ismerte a járást a márványos palotában, ismerte az elnök úr előszobájában várakozó öreg altisztet, a titkár urat, meg a titkárkisasszonyt, akik kézről kézre adták, míg végre a párnázott ajtó mögé került. Ott a titkárkisasszony még a fülébe súgta: „A méltóságos úr már kétszer kérdezte, hogy megjött-e?" Aztán megnyílt előtte a jelentkezés lehetősége.

— Alázatos tiszteletel: itt vagyok! — kezdte és félszegen megtorpant a hatalmas íróasztal előtt, amely mögött az elnök úr trónolt bőrrel párnázott, trónusnak is beillő karosszékében.

Szilágyi István valami rettenetes alázatot és a szolgaság jármát érezte, valahányszor a bankban állott szemtől szembe őméltóságával. Saját törpeségét, jelentéktelenségét, paraszti származását érezte. Csak a katonaságnál volt meg ugyanez az érzése, mikor az ezredparancsnokkal került szembe, akinek aranygallérja volt, egy sor kitüntetés fityegett a mellén, a szíve felett, de a hangja mindig úgy recsegett, mint a részeg kocsisoké és sűrű szemöldöke alól villámokat szórt a tekintete minden alárendeltje felé. A méltóságos elnök úr nem hordott aranygallért, a szemöldöke sem volt sűrű, hanem ritkás, vörhenyes, a tekintete nem szórt villámokat, inkább jégcsapszerű hűvösséget árasztott magából és a hangja nem recsegett, csupán csípős volt és mindig gúnyolódó.

Milyen nagy úrnak tűnt Szilágyi István vadőr előtt, itt a vezérigazgatói irodában, a telefonok, csengők, ezüst íróasztali-holmik és színes ceruzák között! Milyen rettenetes, félelmetes nagy úrnak, azzal a hatalmával, hogy bankjegyek és aranyrudak, értékpapírok és zálogleveleik, váltók és vállalatok felett rendelkezik! Milyen más volt künn, a n...i határban, mikor megsebezett egy nyulat, vagy megszárnyalta a fácánkakast és minden reménye Dianában összpontosult, a vadőr öreg vizslájában, amelyik megkaparintja és előhozza neki a zsákmányt! Ott, vadászaton, Szilágyi István egyszerűen Pista volt a számára. „Pista kérem így! Pista kérem úgy" „Mit gondol, Pista, hogy lesz jobb?" „Mondja, kedves, Pistám, hol álljak fel? Hol törnek rám a nyulak?"

Bezzeg most!... Most Szilágyinak szólítja. Kezet se nyujt feléje, hellyel se kínálja. Nincs szíve, hogy rátukmálna egyet a vastag szivarok közül, pedig nagy ezüstdobozban állanak előtte a pántlikás szivarok az íróasztalán... Csak nézi, nézi a vadőrt, aki másodszor is elmondja zavartan, hogy alázatos tiszteletel jelentkezik, aztán megszólal végre:

— Van, méltóságos uram. Tizenöthuszat könnyen meg lehet lőni egy ráhajtással... Aztán csinálunk egy kontrát!

A méltóságos elnök úr felnevetett:

— Tizenöt-huszat? Bolond maga, Szilágyi! Mondtam, hogy a kegyelmes úr oroszlánvadász! Egy oroszlánvadászt nem hívok meg tizenöt-húsz kakasra!... Ötven kakast akarok vele lövetni! Ma szerda van. Holnap, csütörtökön fogad húsz hajtót és vasárnapra behajtják az összes kakasokat a remizbe! Meg lehet ezt csinálni?

— Lehetni éppen lehet, méltóságos uram... De...

— Nincs de, Szilágyi... Ezt a szócskát én nem ismerem! És ha száz hajtóra van szüksége vasárnapig! A pénz nem számít!... Vegyen fel pénzt a titkár úrnál! Annyit, amennyire szüksége van! Csak pontos elszámolást kérek, az utolsó fillérig!... Megértettük egymást?

— Igenis, méltóságos uram!

— Vasárnap reggel kilenc órakor érkezünk! Na, Isten áldja, Szilágyi!

...A méltóságos úr és oroszlánvadász vendége pontosan érkeztek. Szilágyi István odasúgta az elnöknek:

— Kétszáz kakas biztosan benn van! Ma is hajnalig zavartuk be őket a nádasból, meg a kukoricásból a hajtókkal!

— Jól van, Pista kérem... Akkor megkezdhetjük! Induljanak!

Kinnt voltak a területen. Itt hát „Pista kérem!"

A vadőr még az utolsó pillanatban is oktatta a hajtósereget:

— Kopogni a fák törzsén... Sűrűn egymás mellett maradjatok! Egyetlen kakasnak se szabad kimaradnia!...

Lábaltak is a fácánok a hajtóvonal előtt mint a karikacsapás! A nyiladék előtt, ahol a méltóságos úr, meg az oroszlánvadász vendég állt, olyan bokrétában keltek, hogy csak úgy durrogott a puska... Szilágyi István számolta a lövéseket: egy, kettő, tíz, húsz, harminc, harmincöt, harminchat... Ennyit szá molt meg, mikor kiérkezett a hajtókka a puskásokhoz.

Az elnök úrhoz lépett:

— Hány esett, méltóságos uram?

— Én lőttem kettőt... Egy itt van.. A másikat kerestesse meg Dianával..

— És a kegyelmes úr?

K...y gróf, a híres oroszlánvadás nem várta meg, hogy más feleljen h lyette, ő adta meg a választ:

— Azt hiszem egyet sikerült megszá nyalnom...

Mosolygott. Megigazította szemén monokliját:

— Nagyon magasan repülnek ezek kakasok... Mikor én a negyedik oros lánomat lőttem...

Szilágyi István nem hallotta a mo dat végét, mert az elnök úr ráripak dott:

— Induljanak! Gyerünk a kontra-ha tással!...

A fácánok megint bokrétában szá tak a vadászok felé. A puskák újra s rűn durrogtak és az eredmény eg tyúk!

Szilágyi István a hajtóvonalról látt hogy K...y gróf azt is „gyalogolva lőtte. Nem mert az uraságok felé köze ledni, amíg nem szólították. De jól ha lotta, mikor a kegyelmes úr mesélte méltóságos úrnak:

— Tudod, kérlek, mikor már az öt dik oroszlánom is tűzberogyott... Ké száz-kétszázhúsz lépésről lőttem rá. Pompás lövés volt, kérlek...

Szilágyi István cigarettát sodort bütt kös ujjai között és azon tépelődö vajjon hogy szelidítik a grófok számá azt a rengeteg oroszlánt, amit lelőne

ÉRTESITÉS!

Felhívjuk a vadásztársaságok f gyelmét, hogy az a vadásztag, ak nek a nevére a felszólító és a „Tag díjmegújítás" jelzésű csekket k kézbesítették, adja át az elnökne és ne csak a saját tagdíját küld be, hanem az egész vadásztárs ságét arra a csekklapra.

Azok a vadásztársaságok, aki ilyen helytelenül adták fel a tagdí jat, vagy egyáltalán felszólítást é csekket nem kaptak kézhez, szíves kedjenek „Bianco"-csekken a 61 számú csekkszámlára az esedék tagdíjakat haladéktalanul beküldeni a Vadásztársaság nevének feltün tetésével és „Tagdíj megújítás" je zéssel ellátva.

Szerkesztőség

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA NÖVEDÉKNAPLÓ 1998 év. 46.600 sz.
Revízió 1998...
Számítógépen

Csehszlovák vadászok, területük és vadállományuk

Kapcsolatok a csehszlovák vadászokkal

Írta: SAS ÁRPÁD főtitkár

A csehszlovák vadászat akárcsak nálunk, több évszázados multra és így tradíciókra tekinthet vissza, de míg nálunk az elmult évtized éveiben is — sőt akkor még inkább — az uralkodó osztály privilégiuma (egyedüli joga) volt, addig Csehszlovákiában az utolsó évtizedekben, de legalábbis 1923 óta, közel 100.000 dolgozó élvezhette a vadászat gyönyörű sportját. Ez a szám, hogy 100.000 vadász, rögtön szembetűnővé válik akkor, ha tudjuk azt, hogy nem sokkal nagyobb terület áll rendelkezésükre a csehszlovák vadászoknak, mint nekünk.

A csehszlovák Vadász Szövetség ma az egyedüli érdekvédelmi szerve a csehszlovák vadászoknak (alakult 1923 ban) és törvényesen elismert közjogi testület, s így joga van minden vadászati kérdésben intézkedni. Többek között vadászvizsgákat is tarthat. A csehszlovák vadaszat állandó fejlődésének feltétele, a vadászati jog végrehajtásából, mezőgazdasági és erdőgazdsági termelés összeegyeztetéséből ered. Minden surlódást igyekeznek elkerülni úgy a mezőgazdasági, mint az erdőgazdasági illetékes tenyezőkkel, hogy így együttműködve a nemzet érdekeit szolgálják. Minden esetben három tényező együttes beleegyezése szükséges ahhoz, hogy valamilyen kérdésben döntést hozzanak. A három tényezőt mezőgazdasági, erdőgazdasági és a Vadász Szövetség jelentik. Ennek kölcsönös megegyezésén keresztül jött létre a Csehszlovákiában levő modern vadászati törvény, amely megfelel a mai kor szellemének, a népi demokrácia rendjének és a nemzetgazdaság követelményének. A törvény a vadászatot a mezőgazdasági és erdőgazdasági őstermelés egyik ágának nyilvánítja, amely irányított gazdasági intézkedésével a vad rendes nevelését, védelmét, vadászatát és hasznosítását, valamint gazdasági értékelését tartja figyelemmel.

A törvény hangsúlyozza, hogy a vadászat nemcsak sport és a szórakozás egyik fajtája, hanem a vadászatot, mint gazdasági és kulturális értéket határozza meg, mely egyrészt a lakosság élelmezéséhez járul hozzá s a nemzetgazdaságnak jelentős többletet hoz, másrészt pedig a természet és a természet szépségeinek szeretetére nevel. A törvény a vadat hasznosra és károsra választja és rendelkezései határozottan megállapítják, hogy melyik vadra vonatkozik.

Azok az állatok, amelyek a törvényben felsorolva nincsenek, a vadászati jog gyakorlásának tárgyai nem lehetnek. A törvény kimondottan megtiltja a hasznos vad kilövését, téli időben lelövés céljából takarmánnyal épületbe, udvarba és kertbe való csalását.

A vadászati jog gyakorlására csak a vadászterület bérlője és annak vendégei jogosultak. Nincs megengedve a vadásznak, akkor és ott vadászni, ahol és amikor akar. Nincs vadászati szabadság, ha vadászati szabadság volna — mondja a csehszlovák törvény — a mi vadásztunkat is azoknak az országoknak a sorsa érné el, ahol már a vadászható vad ritkaságszámba megy és a vadászatról a mi értelmezésünkben egyáltalán szó sem lehetne.

A vadászterületeket, ellentétben mivelünk — ahol az állam adja bérletbe a területeket — náluk a föld tulajdonosai adják bérbe, azonban az állam által meghatározott hektáronkénti összegért, és meghtározott időre.

A vadászterületek hasznosítása bérbeadás útján történik. A bérlet iránti folyamodónak vadászgazdai (vadászmester) minősítését be kell bizonyítania, vadászjeggyel kell rendelkeznie és bizonyítania kell, hogy legalább három éven át vadászjegye volt. A vadászgazda a vadászat gyakorlása mellett köteles vadászkutyát tartani, a téli ínségben a vadról gondoskodni, etetni, szabad természetben megfelelő búvóhelyeket készíteni és az előforduló vadmegbetegedéseket jelenteni.

A vad védelmét iskolázott vadász személyzetnek kell ellátnia. A törvény betartását pedig a járási nemzeti bizottság ellenőrzi. A vadvédelem magában foglalja a vad védését a kártékony vad és a ragadozók ellen, továbbá a vad és a vadászat érdekében kiadott rendeletek betartását.

Nagyon szigorúan és keményen bünteti a törvény a vadorzást, amely mint kihágás, vétség és bűntettnek van minősítve és 20.000 cseh koronáig (5720 Ft) terjedő pénzbirsággal és öt évig terjedő fogházzal büntethető.

A csehszlovák vadászok kötelesek a csehszlovák vadászati egyesületbe tömörülni — központja: Brnó (Brünn) — az egyedül elismert, az egész államra kiterjedő szervezetbe, amely három országos szövetségből tevődik össze s 371 járási vadászati egyesületből áll (Csehországban 204, Morvaországban 85, Szlovákiában 82), amelyek a szervezkedés alapjai.

A csehszlovák vadászati egyesület törvényesen elismert közjogi testület, és mint ilyen, vadászvizsgákat rendez, amely vadászvizsgáknak mindenki köteles alávetni magát, aki vadászjegyet akar első alkalommal szerezni.

A tagok kötelezően biztosítva vannak balesetek ellen és kötelezően előfizetik a „Stráz myslivosti" (Vadászat őre) című folyóiratot, Szlovákiában pedig a „Polivnycky Obzor" (Vadászati látókör) című szaklapot.

Az egyesület tagjainak jogai és kötelességei az egyesület szervezési szabályzatában vannak megjelölve.

A csehszlovák vadászati egyesület minden vadászati megmozdulásnak a középpontja, teljesen belekapcsolódik az újjáépítési munkába, anyagi eszközei is a vadászat felemelését szolgálják. Igen értékes kultúr-, sajtó- és művelődési tevékenységet fejt ki, propagálja a vadászatot, szervezi a vadászkynológiát, támogatja a vadászati kutatásokat, vadászati tanácsal szolgál, vadászati szaksajtót és szépirodalmat támogat. Erre szolgáló alapból a szolgálat közben elesett hivatásos vadászok özvegyeinek és árváinak segélyt fizet ki. Gondosan őrködik a természeti emlékek, az értékes, kihalófélben levő vadfajták és természeti rezervációk felett.

A Csehszlovák Köztársaság Európa közepén fekszik, mérsékelt éghajlatával, különös földrajzi fekvésével, fejlett mezőgazdasági kulturája révén rendkívül kedvező életfeltételeivel sok hasznos és kártékony vad tartózkodási helye.

Kiterjedt és termékeny vidékei fejlett mezőgazdasági kultúrájukkal különösen apróvadban gazdagok. Az előhegységeikben igen jó őz- és muflonállományuk van. A magas hegységekben pedig kielégítő minőségű (jóval gyengébb a mienknél) és mennyiségű a szarvasállományuk. A Magas-Tátrában található még zerge és mormota is. A nemesebb ragadozók közül Szlovákiában található medve, hiúz, farkas, vadmacska, a szárnyas ragadozók közül pedig különböző sasok, uhu, keselyű és holló. Szőrmés ragadozókban sincs hiány, előfordul például róka, nyest, nyuszt, nyérc, menyét, görény, borz és pézsmapocok. A vadászatokat Csehszlovákiában a régi időkben nagy ünnepségekkel és látványosságokkal rendezték meg. Ezek maradványai különféle vadászkastélyok, nyári kastélyok, költséges vadászkertek és mintaszerűen berendezett fácánosok bizonyítékai a fejlett csehszlovák vadászatnak.

A fácántenyésztés különösen a XVIII. században virágzott Csehszlovákiában. 1845-ben Csehországban 188 kitűnően kezelt fácános volt. A fácántenyésztést a régi időben féltékeny titokzatosság és babona vette körül. Ezek közül a legtovább fennmaradt a fiatal és öreg fácánok megfüstölése abban a hitben, hogy így azokat a fácánoshoz csábítják. Ugyanakkor különböző inkredienciákat égettek el. Ezt inkább a fácánok kíváncsiságára alapozták és a csábításukra. Ma ezt a módszert igen sok vadász esti

szalonkahúzásnál alkalmazza, a szalonkák odacsábítása céljából.

Vadaskertek létesítésére cseh országrészekben szintén különös gondot és figyelmet fordítottak. Prága közvetlen közelében vannak a királóveci, ovencei s hvezdai vadaskertek, amelyek kőfallal voltak körülvéve. Kitűnő vadaskerteket létesítettek Podebradyban, Castolovicban, Opocnéban, Hlobokában, Luznában, Lányban, Bechinyében, Orlikon és másutt.

Csehszlovákia vadban való gazdagságáról tiszta képet alkothatunk az évenként elejtett vad mennyiségének áttekintéséből. Tíz éves átlag szerint Csehszlovákiában egy év alatt kb. az alábbi mennyiségű vad esik:

2,400.000 fogoly, 1,500.000 nyúl, 440.000 fácán, 222.000 üregi nyúl, 51.000 őz, 38.000 vadkacsa, 20.000 vadgalamb, 15.000 fenyőrigó, 11.000 erdei és mocsári szalonka, 7.100 nyírfajd, 6.500 szarvas, 2.500 vaddisznó, 1.100 siketfajd, 288 muflon, 1.900 dámvad és sokszáz különféle apróvad.

Kártékony szörmés vadból évente átlag 25.000 róka, 21.000 pézsmapocok, 15.000 görény, 1.400 nyuszt, 930 nyest esik.

Együttvéve Csehszlovákiában egy év alatt kb. 4,500.000 hasznosvad és 500.000 kártékony vad kerül terítékre.

A hasznos vadból évente kb. 150 millió, kártékony vad értékesítéséből pedig évente kb. 50 millió cseh korona folyik be. Összesen tehát a hasznos és káros vad értékesítéséből 200 millió csehkorona bevételt érnek el.

Csehszlovákiában egy év alatt összesen 8 millió kg., vagyis 800 vagón igen értékes lőttvadat zsákmányolnak. Ennek nagyrésze megy exportra.

Ha az elejtett vad mennyiségét országrészek szerint elemezzük, megállapíthatjuk, hogy a legtöbb vadat Csehországban, majd Morva-Sziléziában, végül Szlovákiában ejtik el. A trofeák minősége természetesen nyugatról kelet felé emelkedik, ugyanis Szlovákiában ejtik el a legjobb trofeájú vadat.

Az apróvadnál, ha az elejtett vadat a föld termékenységének szempontjából ítéljük meg, megállapíthatjuk, hogy a vadászzsákmány ennek arányában emelkedik, amire a legjobb bizonyíték az Elba, Morva és Duna folyók termékeny árterülete.

Csehszlovákiában a vadászterületek legnagyobb része, kb. 79%-a vadásztársasági területből és kisebb része magánterületből az állam, országrészek vagy községek tulajdonában álló területből (21%) tevődik össze.

A vadnemesítés terén elért eredmények jórészt a földművelésügyi minisztériumnak köszönhető, különösképpen pedig az állami erdők és birtokok igazgatóságának, továbbá a csehszlovák vadászati egyesületnek és egyes kiváló vadászoknak, akiknek munkája csupa áldozatkészség a vadászat terén.

A külföldi látogatók Csehszlovákiában összekötik a vadászatot a halászattal és a fürdőkben, nyaralókban a természet szépségéről és a vadászatról, halászatról felejthetetlen élményeket vihetnek magukkal.

Különösen híresek és szinte közmondásszerűek voltak a zsidlohovicei, konopistyei, krivokláti reprezentációs fácán- és nyúlvadászatok. Podebárd környékén pedig fogolyvadászatok.

A csehszlovák vadászati törvény, továbbá a mezőgazdasági szakszervezetek törvényei, melyek lehetővé teszik a csehszlovák vadászati egyesület együttműködését ezekkel a szervekkel, ezen új lehetőségeknek világos kifejezést és irányt adnak. A dolgozó parasztság megkapja a demokratikus jogait, melyek a földhöz való viszonyából erednek és a város népi vadászai sincsenek mellőzve, hanem széles lehetőségei vannak mindenekelőtt a vadásztársaságokban vagy pedig mint önálló bérlőknek. Közvetlenül résztvehetnek a vadgazdaságban. Ezek a magasabb erkölcsi értékek kifejlesztésének hatalmas előfeltételei, melyek az új rendezéssel 1947. évben a cseh vadászat hatáskörébe estek.

A VADBŐRÖK HELYES KEZELÉSE

Most, hogy megkezdődött a vadászat, kötelességemnek tartom vadásztársaim figyelmét felhívni a vadbőrök helyes kezelésére. Amikor az elejtett vad bőrét lenyúzom, vagy lenyúzatom, gondosan megnézem, vigyázok, hogy a nyuzásnál, (fejtésnél) ne legyen rajta lyuk, vágás, vagy vakmetszés. Ha a lövés színhelyén nyúzzuk meg, úgy a bőrt szépen összehajtva elteszem. Ha otthon fejtem le, akkor mindjárt kiterítem a bőrt a földre húsos oldalával felfelé, előbb azonban megtakarítom a megalvadt vértől. Száraz sóval való sózás esetén a nyersbőröket húsoldallal felfelé, kb. 20 fokban lejtő dobogón lejtősen kiteregetjük úgy, hogy a gerinc és a fej magasabban feküdjenek. Ezt lehetőleg a nyersbőrkereskedő végezze. Teljes kihülés után a bőr egész felületét, de különösen a fejét és a végtagokat alaposan behintjük közepes, 2—3 mm. szemnagyságú konyhasóval; a bőrt a hát egész hosszában behajtjuk, a fejét és a lábszárakat gyengén szintén behajtjuk, és a következő bőrt szintén húsoldallal felfelé ráterítjük. A bőr pár napig e helyzetben maradva, a képződött sólé lefolyhat. Kb. egy hét mulva a bőröket újból szétteríve utánasózzuk. Eme utósózás után először a fejet, majd a lábszárakat a középfelé behajtjuk, végül a hasszélt is behajtva a bőrt a fejétől kezdve összegöngyöljük és összekötjük.

Az eképpen kezelt bőröket jól szellőzött, száraz hűvös helyen raktározzuk. Nem szabad a bőrt beszárítani, mert ezzel csak a bőr értékét rontjuk, mivel a száradás összehúzó szerű, vagyis a nedv kimegy belőle s a bőr összehúzódik és éppen ez a baj. Mert amikor leszáradt az a bőr, eldobom egy sarokba, vagy félreteszem és ott áll sokáig. Ilyenkor a moly beleköltözik és leeszi a szőrét és a bőrt magát is átrágja, vagy csak a színét eszi meg, vagyis azt a réteget, amiből a szőr kinő s ez nagy kár.

Másik eset a szárazbőrnél, hogy dobáljuk ide-oda, vagy rátaposunk, ami által a bőr színét összerepesztjük. Van azon úgyis elég karc, hiszen az a vad az erdőben kap elég karcot a fáktól, bokroktól, vagy a vakarás által stb.

Jómagam tímármester vagyok és sok szarvas, őz, vaddisznó, róka, nyúl, vadmacska stb. bőrt kikészítettem, tudom, hogy milyen nagy hibák ezek és hogy lehet ezeket megakadályozni.

A vadbőröket aztán sokféle módon ki lehet készíteni. Lehet szőrmének, de csak decemberben, januárban, februárban lőtt vadak bőre alkalmas erre a célra. A többi már nem nagyon jó, mert tavasszal az állat vedlik és ősszel meg rövid a szőre, nem alkalmas szőrmének. A szőrmére való bőröket nem kell sózni, azt lehet szárítani.

A sózottak aztán jók tímár célokra, vagyis lehet belőlük felsőbőrt, diszműbőrt, bélésbőrt készíteni. Szarvasbőrből ruházati bőrt, mosóbőrt és kesztyűbőrt készítenek stb.

Ezek mellé sorolhatjuk még a kutyabőrt is. Ebből is nagyon jó lábbeli bőrt lehet készíteni és sok minden mást.

Nem kell besózni a nyúl, róka, borz, vadmacska bőrét, hanem azokat tömlőre nyúzzuk. Legjobb feszítődeszkán kifeszíteni és úgy száradni hagyni a bőrt. Vigyázni kell, hogy lehetőleg hűvös helyen szárítsuk.

Ez volna a helyes kezelés módja a vadbőröknek, ami nem is okoz fáradságot a vadásztársaimnak. Majdnem minden faluban van nyersbőrkereskedő, vagy tollkereskedő, akihez elvisszük a bőrt eladni, s az mindjárt be is sózza, és tudja annak a helyét és kikészítési módját. Ilyen nyersbőrkereskedők városokban mindenütt vannak.

Tehát vigyázzunk vadásztársaim az elejtett állatok bőrére, mert az komoly nemzeti vagyon.

Juhász Zsigmond
Debrecen.

Először volt puska a kezemben

Még fenyegetésre sem illett össze a csőrész a tusával...

Október 24. A szabadegyházi vasutállomáson szép, derűs idő fogadja a sorok íróját, aki mint kezdő vadász érkezik a területre. A vasúttól továbbhaladva egy pillantással végig lehet pásztázni a gyönyörű őszi színekben pompázó tájat és úgy tűnik fel, mintha a vídáman sugárzó nap is ünnepelné azt a pillanatot, amelyre a kezdő vadász öregkorában úgy emlékszik majd vissza: akkor történt, amikor először volt puska a kezemben. És lehet, hogy a történet izgalmas vadásztörténetté színesedik az idők folyamán, ha a tapasztalatlan kezdő vén vadásszá őszül, de most még őszintén beismeri, hogy a kezdet kezdetén milyen ádáz küzdelmet folytatott a duplacsövű szörnyeteggel, a puskával, mielőtt egyáltalában kézbevehette volna. Mert sajnos a fegyverkereskedésben a szakértő kezeknek készségesen engedelmeskedő lőszerszám a vadászterületen megmakacsolta magát, sem könyörgésre, de még fenyegetésre sem illett össze a csőrész az alsó aggyal és az alsó agy a csőrésszel. Mindez a fáradozás messziről furcsa birkózásnak tünhetett fel, mert a közeli földeken szorgalmatoskodó földmívelők abbahagyták munkájukat és körbenállva, izgalommal várták a mérkőzés eredményét.

— Ejnye no! Most nyomja erősebben! Vigyázzon, mert megint kiugrik a helyéről! — hangzott fel a nézők közül a jóindulatú biztatás.

A küzdelem a végkimerülés felé közeledett. A gonosz lőfegyver szégyenszemre már majdnem visszakerült a puskatokba, amikor egy véletlen mozdulat megmentette a helyzetet és a puska két darabja szilárdan összeállt.

Ideges — a nyúl!

Ezután gazdag elméleti tudással felkészülve, melynek alkalmazásával bőségesen kerülhet majd terítékre a fácánkakas és a nyúl, megkezdődött a bokrászás.

Az elsárgult kukoricásból két nyúl vág ki. Ideges remegéssel emelkedik lövésre a birkózásban pontozással legyőzött fegyver. Egy kattanás és a nyúlházaspár vídáman továbbfut. Ebből azonnal le lehet vonni a tanulságot, hogy csak töltött fegyverrel érdemes nyúl után lövöldözni. De a kezdő vadászt még sok új tapasztalat érleli jó vadásszá. Pár lépés után arra is rájön, hogy

Ideges remegéssel emelkedik lövésre a fegyver.

egy bizonyos távolságban a puskalövésre a nyúl éppen csak hogy idegesen összerezzen, de a sörét nem is csiklandozza meg bundáját. Szabadegyháza-puszta felé haladva bizony sok ilyen ideges nyúl akad.

Egy közeli cserjésből fácánkakas emelkedik a magasba. Az elméleti oktatásnak megfelelő célzás után dörren a fegyver, de a „zsákmány" továbbrepül. Még ez a szerencse, mert jobban megfigyelve, kiderül, a fácánkakas tyúk volt.

A vadász — nyugodt!

Távolból déli harangszót hoz a gyenge nyugati szél. A fáradtságtól és a vadászat izgalmától előkerül a duzzadtra pakkolt tarisznyából az elemózsia. Ismét megzörren a bozót, egy másik fácán repül fel és bár hogy fáj, a tovaszálló, színestollú madárról azonnal meg lehet állapítani, hogy jól fejlett fácánkakas. Az elröppenő vadászzsákmánynak határozottan étvágygerjesztő hatása van.

— Már pedig itt vér fog folyni! — mondja a vadász, higgadt nyugalommal. Egyelőre csak a saját vére. Erről egy akácfatüskéje gondoskodik.

A sugárzó nap a sorozatos sikertelenség láttára elborul, pedig a vadászat most kezd izgalmassá válni. A menekülő nyulak körül veszedelmes közelségben porzik a sörét, sőt az egyik kukoricásban eltűnő nyúl mintha kapott is volna egy adagot. És csakugyan, kis távolságra ott fekszik egy becsületes példány. Talán a vadász szeme káprázik, de úgy látja, hogy a vadászzsákmány megmozdul.

— Végül még ez is tovább áll! — villan át a rémület az agyán és újra töltött fegyveréből még két töltényt rápazarol.

A vérre vonatkozó jóslat beteljesedett, amely bőségesen patakzott a szétlőtt nyúl teteméből és sötét nyomott hagyott a tarisznyán, nadrágon és sportharisnyán.

Viszont szép súlyá volt. Egyesek ugyan azt állítják, hogy a beléje eresztett sörétek miatt nyomott annyit.

Korcsmáros Pál.

A vérre vonatkozó jóslat betelt...

ÚJ VADÁSZOK ISKOLÁJA

6. Vadászfegyverünk ápolása

Közeledtek a rossz idők és a jó vadásznak szerszámait, mint féltett és drága portékát, nagyobb gonddal kell kezelni, ápolni, mint jó időben, ha nem akarja, hogy fegyvere idő előtt tönkremenjen.

Fegyvereinket védenünk kell az időjárás viszontagságai ellen, ápolnunk kell használat előtt, vadászat közben és mielőtt otthon a szegre akasztjuk.

Itt is áll az a közmondás, hogy madarat tolláról, vadászt fegyverének tisztaságáról lehet megismerni. Mit kell hát tennünk a magunk és vadásztársaink, valamint fegyverünk érdekében, hogy a kárt és bajt elkerülhessük?

Mielőtt otthonról elindulnánk a vadászatra, megnézzük fegyverünket, hogy jó állapotban van-e. Átnézünk a csöveken, hogy azokba otthon, állás közben, nem került-e valami idegen tárgy. Ez ugyanis csőrobbanást okozhat, amitől kezünk, arcunk, de közelünkben álló vadásztársunk is könnyen megsebesülhet. Azután üres, kilőtt töltényeket téve a csövekbe, felhúzzuk fegyverünket és elsütésével meggyőződünk arról, hogy a rugók jól működnek-e. Üresen sütjük el fegyverünket és megfigyeljük, hogy annak gyuszegei véletlenül nem akadnak-e el. Ha jól működik fegyverünk, úgy csöveit ronggyal, csepüvel áthúzzuk, az egészet megtöröljük és a gyuszegeknél, valamint az időjárásnak legjobban kitett részeket gyengén megolajozzuk. Az így kezelt fegyverrel aligha lesz vadászat közben bajunk s elkerülhetjük azt a sok bosszúságot, amit elhanyagolt fegyverünk okoz nem egy vadunk elszalasztásával vagy még inkább azzal, hogy a bizonytalanul működő fegyverünkkel nem tudunk nyugodtan célozni s így sok vadat csak megsebesítünk.

Sohase induljunk el otthonról bedugott csövű fegyverrel még rossz időjárásban sem. Nem tudhatjuk, hogy melyik pillanatban kell fegyverünket használnunk és megtörténhet az, hogy egy ritka vad hirtelen feltűnése olyan izgalmat vált ki bennünk, hogy megfeledkezünk a csődugasz kivételéről. Pedig ez majdnem biztosan csőrobbanást okoz. Rossz időjárásban fegyverünket csővel lefelé fordítva kabátunk alatt vigyük, de sohasem megtöltve. Sok vadász lába szenvedte már meg ezt a könnyelműséget. Ha pedig vadászat közben szitál az eső, elégedjünk meg azzal, hogy töltött fegyverünket lábunktól eltartva, csővel föld felé tartjuk.

Vadászat közben óvjuk fegyverünket az erősebb ütődésektől, mert ha annak csöve behorpad, lőképessége erősen romlik. Kocsizáskor fegyverünket mindig üresen kezünkben tartsuk, még ha kényelmelen is az és ne dobjuk be könnyelműen a kocsi aljába, mert ott összeverődhet és szemét kerülhet csöveibe. Vadászat közbeni pihenőknél is ügyeljünk arra, hogy ne vékony fának támaszszuk vagy gyenge ágra akasszuk fel fegyverünket, mert könnyen eldőlhet vagy leeshet, csöve megsérülhet vagy az agya eltörhet.

Bárhogy ügyelünk is vadászat közben fegyverünkre, a vadászat befejezése után azonnal le kell takarítanunk róla az esetleg rátapadt nedvességet, csöveiből pedig a lőpor üledékét. Tegyük ezt meg legalább nagyjából azonnal, amint vadászat után fedél alá kerülünk. Ügyeljünk száraz, fagyos időben arra, hogy fegyverünket ne vigyük egyszerre a meleg szobába, mert a csövekben a hirtelen hőváltozás páralerakodást okoz, ami ugyan csak rozsdásodást idéz elő.

Fegyverünk tisztítását általában ne drótra vagy vasra szerelt tisztítóval, hanem fa vagy faburkolatú tisztító vesszőre szerelt drótkefegömbbel vagy a tisztítóvessző végére csavart kóccal végezzük. A fegyver csöveinek szárazon való kihúzása mindig a cső tágabbik vége felé történik, utána a csövek belsejét és az összes fémszerkezetet ne ismeretlen olajjal, hanem vagy fegyverkereskedőtől vásárolt fegyverolajjal vagy gyógyszertárban kapható, nem száradó parafinolajjal végezzük el. Van olyan olaj is, amely a belőle keletkezett savak hatásával kimaródást okozhat fegyverünkön. Ha nagyon sok és nem könnyen kihúzható lerakódás van a csövekben, úgy azokat langyos, szappanos vízzel előbb kiöblítjük és utána a szokásos módon kitakarítjuk. Ha bármi oknál fogva huzamosabb időn át nem használjuk fegyverünket, időnként akkor is elő kell vennünk és áttakarítanunk, bármily gondosan is tettük el pihenőre.

VADÁSZKONYHA

VADDISZNÓSÜLT

A vaddisznócombot vékony szeletekre vágjuk, jól kiáztatjuk, mindkét felét alaposan kiverjük és besózzuk. Megszórjuk töröttborssal, majoránnával, megtüzdeljük fokhagymával és füstöltszalonnával. Alája öntünk kb. 2 deci vizet, megspricceljük borral vagy ecettel, zsírt teszünk a tetejére és sütőben vagy fedő alatt szép ropogósra sütjük. Tört burgonyával körítjük és savanyúsággal tálaljuk.

VADDISZNÓPÖRKÖLT

A kiáztatott húst és a májat apró kockákra vágjuk, lábasban bő zsíron három fej vöröshagymát üvegesre dinsztelünk, majd sok pirospaprikát szórunk rá, rátesszük a kockára vágott húst, 2 gerezd fokhagymát, paradicsomot, 1 dl. bort, sót s nyáron zöldpaprikát, télen szárított paprikát teszünk bele. Addig pároljuk, mindig kis víz alá öntésével, míg a hús félpuha lesz. Hosszába vágott burgonyát teszünk rá, annyi vizet öntünk rá, hogy a burgonyát ellepje és ha burgonya puha, tálalhatjuk.

NYÚLFASIROZOTT

A kiáztatott húst kevés zsírban megfuttatott vöröshagymával és két gerezd fokhagymával, időnként kis víz alá öntésével addig pároljuk, míg a hús a csontokról lefőtt. A csontokat kiszedjük, a húst átdaráljuk, sózzuk, borsozzuk és egy darab tejben áztatott zsemlyét, kevés pirospaprikát teszünk bele és nedves kézzel pogácsaalakúra formáljuk, zsemlyemorzsába forgatjuk és zsírban vagy olajban (olajban nagyon finom) szép pirosra és ropogósra sütjük.

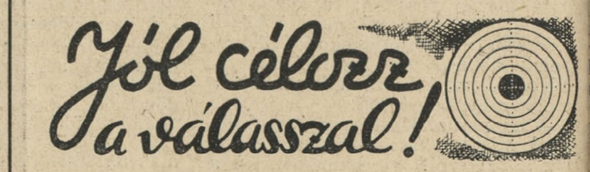

1. Milyen értékes szőrmés állatokra haragszanak a halászok?
2. Mért kerül az ugráló nyúl hátulsó lábának lenyomata az elülsők elé?
3. Melyik az a kis állat, amit a róka nem esz meg?
4. Mit eszik télen a varangyosbéka?
5. Honnan, hová vonulnak ilyenkor a darumadarak?
6. Hogyan hívják a fácánkakas hangját?

NOVEMBER

A sokszínű őszi erdő már nem mutat oly színpompás tarkaságot, mint október havában. A novemberi fagyok, a jéghideg szél legtöbb fáról cserjéről, letarolta az elhalt leveleket. Csak a tölgy, meg a cser őrzi még makacsul elsárgult lombját. A sűrűségek áthatolatlan titokzatossága is sokat engedett, már nem nyujt olyan védőtakarást, mint nyáron és ősz kezdetén. Elérkezett az erdei hajtások ideje.

A beérkezett jelentések szerint erdeinkben országszerte sok a vaddisznó. Annyira, hogy a veteményekben, az erdősítéseknél komoly kárt okoznak s így feltétlenül meg kell számukat ritkítani. Nagyon jó makkos évünk van és így a vaddisznók kitűnő kondicióban mennek a télnek. A bőséges makklegelőn háromnégyujjnyi szalonnaréteget szedtek magukra és így konyhai szempontból a novemberben elejtett vaddisznó a legértékesebb, mert még nem érkezett meg a búgás ideje.

Igaz ugyan, hogy november hava vaddisznóhajtásra még nem az igazi, mert akkor még ritkán van hótakaró, a „legjobb nyomkutya". Jó disznós helyeken hó nélkül is eredményes lehet a vaddisznóhajtás, ha a hajtók ismerik a vaddisznó vackainak „teknőinek" helyét, és a rendezők jól ismerik a váltókat, ahol a vadászokat leállítják.

Az erdei hajtásoknál szigorúan meg kell tartani azt a szabályt, hogy helyét senki el nem hagyhatja, amíg a hajtás véget nem ér. A helyről való eltávozás sok vadászati szerencsétlenség okozója! Azt is be kell tartani, hogy minden vadász pontosan tudja, hogy szomszédjai hol állnak és így tudja, hogy merre szabad lőni és merre nem.

Ha az erdei hajtás kimondottan vaddisznónak szól, akkor más vadra lőni nem szabad, mert azáltal nagyon lerontjuk a hajtás eredményét. Vaddisznóhajtásnál a vadászat rendezője oktatja ki a hajtósereget, hogy lehetőleg kevés zajt csináljanak, ne lármázzanak, csak néha-néha kopogtassák meg a fákat, azt is inkább csak azért, hogy az irányt tartsák. A nagyvadhajtásnál egy-két erdőjáró, gyakorlott hajtó többet ér, mint féltucat gyakorlatlan. Az erdei hajtó és a síkvidéki közt nagy a különbség. Az első az igazi „szakmunkás", a síkvidéki meg csak olyan „alkalmi kisegítő". A jó erdei hajtó tudása a meghajtandó területrésznek, valamint a vad szokásának, azonkívül igazi vadászszenvedéllyel csinálja a dolgát. Örül az eredménynek és nagyon lehangolja az eredménytelenség. Csak az ilyen hajtókkal lehet igazán eredményt elérni.

Az apróvadas erdei hajtásoknál nem kellenek ilyen „erdei tudósok", legfeljebb a hajtóvezérek legyenek azok, de ezzel szemben sokkal több hajtót igényelnek, mint a nagyvad hajtás. Kivált a fácánhajtásoknál kell sok hajtó, mert máskülönben a fácán fel nem kel, vagy hátrarepül. A vadászvonalhoz közeledve az adott jelre a hajtók álljanak meg és botjukkal ütögessék az avart, hogy a gyalogos fácánok szárnyra kapjanak.

Az erdei hajtások során az első jelentkező a róka. Lassan, sompolyogva jön, rendesen úgy, hogy lövése nagyon könnyű dolog, de csak akkor, ha a vadász vette először őt észre, de nagyon nehéz dolog, ha ő pillantotta meg először a vadászt. Hihetetlen gyorsasággal perdül vissza és mielőtt a vadász puskáját felemelte volna, rendesen el is tűnik. Ritkábban kerül puskacső elé erdeink szürke vadgyilkosa, a vadmacska is. Méltán büszke lehet az a vadász, aki a területet ettől a veszedelmes vadpusztítótól megszabadította.

Sajnos, még nagyon sok helyen rühösek a rókák. Figyelmeztetjük vadásztársainkat, hogy a lelőtt rühös rókához ne engedjék kutyáikat, mert akkor bizonyosan megkapják azt a nagyon nehezen gyógyítható kórt. Legjobb ilyen lelőtt rühös rókát nyomban a helyszínen elégetni, hogy a fertőzést megakadályozzuk. A rühös róka gereznája úgysem ér semmit. Az erdei szalonkák vonulása még tart. Jó vizslával, lehetőleg röviden keresővel erdei szalonkára bokrászni a legnagyobb vadászati élvezetek egyike. Egy jól kifogott bokrászás némelykor meglepően nagy eredménnyel járhat. Sokszor egy kis helyen annyi erdei szalonkára akad a bokrászó vadász, hogy összes töltényeit ellövi, merthát szalonkabokrászáshoz nem igen szoktak sok töltényt vinni. Hyen szalonkabőség rendszerint csak nagyon rövid ideig tart, másnap talán már egyetlen erdei szalonkát sem találni ott, ahol előző nap minden magával hozott töltényét ellőtte. November a vadlibavadászat hónapja. A novemberi köd a vadlibavadász barátja. Akkor van az igazi aratása.

Vizi szárnyas vadászatok során elég gyakran lőnek vadászaink ritka északi költözőket, amelyeket talán legtöbbször meghatározni sem tudnak. Felkéríük vadásztársainkat, hogyha ilyen, előttük ismeretlen madarat lőnek, hogy azt tudományos intézeteinknek küldjék be. Ezzel nagy szolgálatot tesznek a madártannak.

E hónap vége felé megindulnak a síkvidéki nagy társasvadászatok is, a „vadászok aratása", a kör- és stráfvadászatok, ráhajtások. Most csak annyit, hogy a fentnevezett vadászati módok társas vadászatok, tehát senkinek sem szabad mások rovására előnyöket szerezni. Területünket járva, ne csak az úgynevezett hasznos vadra lődözzünk, hanem minden módon igyekezzünk a kártékonyokat irtani, nevezetesen a kóbor kutyákat, elvadult macskákat, szürkevarjakat és szarkákat. Ez egy sarkalatos feltétele a célravezető vadvédelemnek.

A ragadozó szárnyasok lövésénél vigyázzunk, nehogy védelem alatt álló ragadozómadarakat eltsünk el. Az nem mentség, hogy nem ismertük fel őket, mert minden vadász törekedjen arra, hogy a ragadozómadarakat felismerje. Ezt könnyen megtanulhatja könyvből is. Őszi vonuláskor el-ellátogatnak hozzánk a nemes sólymok, libajárást követik a sasok, nevezetesen a nagy réti sas. Ezeket, mint pusztuló természetraizi ritkaságokat védi a törvény, tehát azokra ne szóljon a puska, de a réti héjákat lőjük, mert ők tavasszal a legnagyobb tojásrablók és a szárnyasragadozók legkártékonyabbjai, a galambászhéjáról.

Ha már a vadvédelemnél tartunk, szükségesnek tartom vadásztársaim figyelmét felhívni, hogy már most állítsák fel a fácántetőket — már t. i. ott, ahol van fácán —, hogy azok azt megszokják.

Késő ősszel, télen fokozatosan megindul az állatkinzó vadtolvajok, a hurkozók munkája. Erősen meg kell jutalmazni azt a derék vadőrt, aki ilyen „drótos" vadorzót a törvény kezére ad. Ezek sokkal több kárt tesznek, mint a puskás orvvadászok, és sokkal nehezebb is őket rajtacsípni, tehát ne sajnáljuk a „csengő" eismerést, ha egy-egy notórius hurkozó végre maga is hurokra kerül.

Vadász- és sport-cipők készítése és javítása
Rónai István cipészmester
Budapest, IV, Váci-u. 45

Vigyázz a puskával, mindig úgy tartsd, mintha töltve volna!

„FELEJTHETETLEN PILLANAT“

(A Magyar Vadász pályázatára érkezett

Tizenkét éves koromban ütöttek vadásszá. Hosszú vadászmultamnak talán ez a legfelejthetetlenebb pillanata.

Városi gyerek voltam. A faluval, a dunántúli erdővel, mezővel csak a nagyszüleimnél töltött vakációkban ismerkedtem meg. Alig vártam a nyári szünidőket, amikor kedvemre csatangolhattam pajtásaimmal a tanya körül. Gazdaember volt a nagyapám, a legnagyobb örömet mindig azzal szerezte, ha magával vitt a határba. Ilyenkor csaknem mindig a vállán láttam a puskát és a térdénél Ladyt, a vizslát.

Korán megismertem hát a vadászat izgalmát, örömeit és korán felébredt bennem a vadászszenvedély. Harmadik elemistás bizonyítványom jutalmául aztán, képzeljék, 6-os flóbertal lepett meg a nagyapám! Én is „puskával“ járhattam már ezután mellette a határt, bár eleinte csak célba lőhettem és csak golyóval. De tíz éves koromban már büszkélkedett is nagyapám az ő Tell Vilmos unokájával! Akkorra már számtalan veréb, gerle, varjú, sőt néhány kóbor macska, meg kutya is volt a lőjegyzékemen.

Nagyapámat aztán áthelyezték Erdélybe a kucsulátai állami birtokra. A második polgári után oda mehettem vakációzni. Az alföldi síkság, meg a dunántúli lankák után milyen új és csodálnivaló volt nekem a rengetegekkel borított hegyvidék!

Egy este vacsora után borozgató férfitársaságot leptem meg a nagyapám szobájában. Csöndesen forrt föl bennem az izgalom, amikor hallottam, hogy a következő heti őzbak, vaddisznó, sőt medvevadászat esélyeit beszélgetik meg.

Másnap természetesen hizelgés, könyörgés, sírás következett részemről, amíg nagyapám meg nem ígérte, hogy elvisz erre a vadászatra. Elhozhatod a hatos flóbertodat is! — bólintott felém és nevetett a szeme.

A málhával megrakott szekerekből és apró mokánylovacskákból álló karaván hegynek föl, völgynek le vonult egy egész álló napig, amíg el nem értük az első éjjeli táborhelyet. Messze bent voltunk a fogarasi havasok rengetegében. Ha jól emlékszem, Harhámnak hívták ezt a nagy hegycsúcsot, amely alatt tábort ütöttünk. Hamar elálmosodtam, nagyapám lefektetett a kaliba rögtönzött és bundával letakart „ágyára“. Mély álmomból a tábortűz körül reggelizó vadászok víg lármája és a szekerekhez kötött kopók csengő ugatása ébresztett föl. Alig virradt még.

Fájó szívvel néztem, mikor a „haditerv“ megbeszélése után az egész társaság fölkerekedett. A hajtók a kopókkal az egyik hegy gerince felé indultak, a másik heggyérincen a vadászok ballagtak el. Én a nagyapám rendelkezéséhez híven, a szekértáborral maradtam.

Rövid rendelkezés után ez is megindult és Kerekes béresgazda vezérlete alatt, mély völgyi utakon keresztül, egy szép erdei tisztásra vonult. A tábor itt lemálházott. Előkerültek a kondérok és Kerekes bá' nagy szakértelemmel fogott hozzá az ürütokány, meg a puliszka készítéséhez.

Egy vadász érkezett ekkor váratlanul vissza a táborba, mert a fegyverét nem bírta összecsukni. Azt javítgatta nagy mérgesen. Egy darabig őt bámulgattam, de még inkább a puskáját, egy háromcsövű csodaalkotmányt — mert életemben akkor láttam először drillinget. A flóbertom az ölemben volt, reméltem, hogy egy mátyásmadár mégiscsak akad majd az aggatékra, ha nem is hagyhatom el a szekértábort!

Egyszercsak egész furcsa, addig még soha nem hallott hangzavar ütötte meg a fülemet. A hajtó kopó csaholása hangzott föl messziről. A drillingjével bajlódó vadászbácsi felugrott, hosszú ugrásokkal kezdett futni egy nyiladékon. Én? Utána a hatos flóbertal! Ő káromkodott é egyre csapkodta a puskáját, é mellette loholtam, füleltem.

A hajtás egyre közelebbről hallatszott, a vadászbácsi csüggedten állmeg kettétört fegyverével, én megtorpantam. Ebben a pillanatba alig 15—20 lépésre őzbak szökke elő és szinte elröppen mellettünk

A torkomba dobbant a szívem Nem gondolkoztam biz én, rálőttem

A vad jelzés nélkül vágott el i vább a szálas erdőben. Fölhábo rodva és szégyenkező ijedelemmel bámultam utána, hát elhibáztam Aztán sikítani kezdtem, az őzba úgy százlépésnyi távolságban elvá gódott az avaron! A szívem vadu kalapált. Hol a vadászbácsit, hol a avaron fekvő bakot néztem. A vadász meg hol rám, hol a drilling jére, hol a flóbertomra pislogo Szó nélkül indultunk az őzbak r vatala felé.

Felejthetetlen pillanat volt. De volt vadásszá ütésem is. Mert ütő tek és az a bácsi ütött rám le nagyobbat akinek a drillingje ne szuperált. Még csak annyit, hog nagyapám a következő héten kivá totta az első vadászjegyemet — é egy 12-es flóberttel ajándékozo meg.

Ez volt a harmadik felejthetetle pillanat!

VÉCSEI BÉL

Magyar Vadászok Országos Szövetség november 14-ére hirdetett küldöttkö gyűlése közbejött akadályok miatt el marad.

Az újabb időpontot közölni fogju tagjainkkal.

EGY VADÁSZTÁRSASÁGNAK 3 ÉVES KÜZDELMI

Levél érkezett a Magyar Vadász szerkesztőségébe, amely a Győri Szakszervezeti Vadásztársaság küzdelmes multját és szépen fejlődő jelenét tárja elénk.

„A vadorzók elleni küzdelmünk 1946-ban még hatalmas méretekben tombolt. Előfordult olyan eset, hogy egy egyedüli vadásztársunkat fegyverrel támadták meg, kabátját söréttel lyukasztották keresztül, úgyhogy vadásztársunk nyakig érő jegesvízben gázolva tudta csak életét megmenteni“ — írják. A továbbiakban a levél rámutat, hogy a vadorzókon kívül még egy nagy vadorzóval kellett megvívni a harcot, ez pedig Farkas doktor helybeli bankigazgató volt, aki uribetyár barátaival szövetkezve, ki akarta ragadni a társaság tulajdonában lévő területet.

„Ma már a bankigazgató úr idegen ország vadászterületein portyázik, de megmaradtak még kebelbarátai, akik, ha tehetik, társaságunk működését ma is gátolni igyekeznek. Éberen őrködnek afelett, hogy hol lehetne valami kiagyalt szabálytalansággal kikezdeni a társaságunkat.“

De minden nehézséget legyőztek. Kiharcolták a Földművelésügyi Minisztériumban a terület bérösökkentését, de a vadvédelem terén is megtették a szükség intézkedést.

„Két év óta nem lőjük a foglyot, tavaly körvad szatot nem tartottunk, a fejadag havi négy nyúl három fácánkakas. A mérgezést pontosan végrehajtju a holtszezonban a duvadvadászat éppen olyan kötele mint a körvadászatokon való megjelenés. A duvadb is bizonyos fejadag van megszabva, amiről a tagokna el kell számolni. A vadetetésre 10 mázsa szemesmagv tároltunk, míg a nagyvadak részére 8 zsák vadgeszt nyét gyüjtöttünk.“

A levélből kitűnik, hogy a vezetőség erős kézz megteremtette a fegyelmet és mostmár a vadásztárs ság minden tagja követi a vezetőség utasítását, úg hogy az utóbbi időben nem fordul elő szabálytalansá

„Társaságunkat úgy emlegetik a megyében, mi a legnagyobb és a legjobban működő vadásztársaság — olvassuk a levél befejező részében — „és ezt a Magya Vadásznak köszönhetjük, ahol minden héten haszn tudnivalókat olvashatunk, amelynek alkalmazásá társaságunk további fejlődése biztosítva van.

A Vadászebek ÉS AZOK IDOMITÁSA

Angol vizslák:

Pointér. Rövidszőrű, ugyanolyan nagyságú, mint a többi vizslák. Színe fehér alapon fekete- vagy sárgafoltos. Farkát nem szokták kurtítani.

Szetterek:

Három változatuk van. Angol, ír és skót fekete szetter. A szetterek általában hosszúszőrű vizslák. Szőrözete hosszú, selymes, de jól zárt. A végtagok első felületén és a fejen a szőrzet rövid. A farok dús és rajta, valamint a lábak hátsó felületén a szőrözet zászlós. Színek angol szetternél: fehér alapon sárga, fekete vagy barna foltos és petyezve apró foltokkal. Egyszínű fekete vagy barna hibásnak tekintendő. Írszetter: egyszínű vörös. Skót fekete szetter. Fekete, a pofán, állon, végtagok első részein mahagonisárga jelzéssel, a szemek felett sárga ponttal. A szettereknek a farkát kurtítani nem szabad.

Spanielek:

Kajtató ebek. Két változata van. Kóker és springer. A spanielek a szetterekhez hasonlítanak a legjobban, csak 35—40 cm magasak és hosszú szőrözetükről, valamint feltűnően hosszú füleikről ismerhetők fel. A kóker és a springer között csupán az a különbség, hogy a springer valamivel nagyobb termetű. Színük fehér alapon, barna vagy

Treff és Zsuzsi szekundálnak

fekete foltos, vagy tiszta fekete. A springer azonban egyszínben nem fordul elő.

Vérebek:

50 cm magas, sötétvörös színű, vizsla formájú, ráncos képű kutyák. Sötétvörös színben. Két fajtáját ismerjük. A hannoveri és bajor vérebet. A hannoveri annyiban különbözik a bajortól, hogy valamivel magasabb és a pofán a szőrzete majdnem fekete, mintha be volna kormozva. Farkát kurtítani nem szabad.

Hajtóebek:

Falkakopó és az agár. A falkakopó erős testű, vizsla formájú, de sokkal rövidebb fülű. Színe: fehér alapon világos rozsdabarna foltokkal.

Bill szalonkát apportiroz

Az agár magas, nyúlánk, hosszúlábú kutya, csavart fülekkel. Van hosszúszőrben, melyet orosz agárnak neveznek és rövid szőrben. A hosszúszőrű színe fehér alapon fekete foltokkal. A rövidszőrűé fehér, zsemlesárga, vörös, fekete vagy fehér alapon foltos. A kopókat is, meg az agarat is csak hajszára használták. Ma ezeket a kutyákat nem használjuk, mert ezek a lovasportnak voltak a kiegészítő részei.

A vizsla neveléseː

A vizslát kereső vadászatra használjuk. Jó szaglása a vadnak gyors megkeresésére teszi őt képessé. Feladata, hogy megkeresse, megállja a vadat és ha azt a vadász meglőtte vagy megsebezte, elhozza. Vízből minden vadat hozzon ki, sebzett vadat a vércsapán keressen meg és hozzon el. Dúvadat fojtsa le és hozza be. Tárgyat őrizzen. Dermedt nagyvadnál csaholjon és végül gazdáját idegenektől védje meg. Ezekből láthatjuk, hogy a vizsla a legtöbb vadászatra használható vadászeb. Ezért fogok legnagyobb terjedelemben a vizslával foglalkozni, mert mi magyar vadászok örülünk, ha egy vadászkutyát tarthatunk magunknak, tehát annak a házőrzéstől kezdve mindazt el kell végeznie, amiben nekünk a vadászatnál segédkeznie kell.

A vizslát leghelyesebb kölyökkorában beszerezni és azt magunknak nevelni. Ma már állami vadászkutya tenyésztő telepek vannak a MALLERD tulajdonában, ahol szakemberek vezetése mellett történik a tenyésztés, idomítás, bevadászás. Itt minden garancia megvan arra, hogy aki fajtiszta vadászebet akar beszerezni, az MALLERD-telepekről olcsó áron szerezhet be.

Óva intek mindenkit tehát attól, hogy kétes származású, korcs vadászebbel kísérletezzen, mert igen sok bosszúságnak teszi ki magát és soha nem lesz megfelelő segítőtársa az ilyen kutya. A tisztavérben tenyésztett vadászeb mind olyan ősöktől származik, melyeket szintén tisztavérben tenyésztettek, vadászatra használtak, kiváló képességeiket versenyeken, kifogástalan testalkatúakat kiállításokon szakemberek bírálták el. Egy ilyen leszármazású vadászebet azután csak tudni kell nevelni és idomítani, abból, bizonyosra vehető, hogy jó használati vadászkutya lesz. A kölyök vizsla rendszerint választási, tehát 8 hetes korban kerül hozzánk és ekkor mindjárt el is kezdjük a nevelését. Először megtanítjuk a tisztaságra. Ennek tanítására ott van szükség, ahol a vizslát szobában vagyunk kényszerülve tartani, mert városban lakik a gazdája. Vidéki vadász ne tartsa szobában a vizsláját, hanem tartsa kint az udvaron egy jól elkészített ólban, mely előtt egy 10 négyzetméteres kifutónak kell lennie.

A szobában tartott kölyökvizslát rendesen szabad csak etetni, hogy a tisztaságra rá tudjuk mielőbb szoktatni. Evés után mindíg vi-

Bill pointer fácánt áll

gyük ki a lakásból, hogy kiüríthesse magát. Estére semmi körülmények között ne adjunk neki enni semmit sem és lefekvés előtt ismét vigyük ki az udvarra, hogy ott kiszaglászhassa és kiüríthesse magát. Általában a bepiszkolásnál fontos a tettenérés pillanata. A kölyök, mielőtt be akar piszkolni, akkor körbe szaladozik és szaglálja a földet. Ekkor kell az ajtót kinyitni és kikergetni a lakásból. (Folytatjuk.)

Fegyvertartási engedély és vadászjegy nélkül vadásztak Kisasszonyfán a kulákok

Kisasszonyfa községben az elmult évek során 4—5 középbirtokos bérelte a vadászterületet és vadászott. Ez év nyarán az illetékes hatóságok — amint a későbbiek folyamán kiderült, nagyon helyesen — fegyvertartási engedélyüket bevonták. Ugyanakkor fegyvertartási engedélyt adtak ki a 4 és ½ holdas kisparasztnak: *Békefi* Károlynak. Így a község egyetlen vadásza *Békefi* maradt.

A volt kulák vadászok és köztük elsősorban *Horváth* József kisasszonyfai kocsmáros a belügyminiszter döntésébe nem akartak belenyugodni és *fegyvertartási engedély, illetve vadászjegy nélkül is titokban vadászgattak.* Ez év szeptember 12-én délután 4—5 óra között *Békefi* fia és egy *Nagy* Jenő nevű kisasszonyfai legény társaságában a határban tartózkodott, mikor nem messziről lövéseket hallott. Nyomban a lövés irányába indult, hogy meggyőződjék, vajjon ki adta le a lövést? Rövidebb keresés után a szürkülő délutánban meglátott egy embert, akinek a vállán puska volt. Megközelítette és felismerte *Horváth* József kocsmárost. Felszólította, hogy dobja el fegyverét és miután ennek Horváth nem tett eleget, megközelítette és *erőszakkal akarta levenni válláról a fegyvert.* Horváth ellenállt, nagyobb testi erejénél fogva a fegyvert megtartotta és közben kijelentette: *„Ha már ez a piszkos demokrácia a puskámat elvette, te légy ember és ne vedd el az apám puskáját.“* Békefi nem dulakodott tovább és a vele levők figyelmét felhívta, hogy a tényről tanuskodniok kell. Akadtak még emberek, akik ugyanabban az időben a határban tartózkodtak és hallották a *Békefi* és *Horváth* közötti hangos szóváltást.

Mit állapított meg a nyomozás?

Másnap, szeptember 13-án, *Békefi* ügyes-bajos dolgainak elintézése után este 10 óra körül *betért Horváth kocsmájába, hogy az előző napi ügyből kifolyólag jelelősségre vonja.* Ennek során éles szóváltásba keveredtek, majd amikor *Békefi* a kocsma udvarán keresztül távozott, *Horváth* az első ajtón elébe került és ott szidalmazó szavak után *egy kemény tárggyal többször a fejére sujtott, úgy, hogy Békefi összeesett* és csak segítség árán tudott lakására jutni. Az orvos 20 napon túl gyógyuló súlyos testi sértést állapított meg.

Békefi Károly mindezt leírva, panaszt intézett a belügyminisztérium illetékes osztályához, mely az ügyet nyomozásra adta ki.

A pécsi körzeti szemlélőt a belügyminisztérium utasította, hogy a kisasszonyfai rendőrörs bevonása nélkül folytassa le a nyomozást és ezt azért tette, mert a *Békefi* panaszbeadványából feltehető — Kisasszonyfán uralkodó kulák gazdák befolyása alól még az őrsparancsnok sem mentes. A Pécsről kiszálló, a helyi ismeretekkel teljesen tájékozatlan, tehát feltétlenül tárgyilagos nyomozótiszt értékes és lelkiismeretes nyomozás során megállapította, hogy *„a fegyvertartási üggyel kapcsolatban érintett kulákok befolyásuk alatt tartják az egész községet és így a lakosságot sikerült Békefi ellen hangolni. Ebben látom okát annak* — hangzik a jelentés —, *hogy Békefi nem tudott Nagy Vincén és Nagy Jenőn kívül több tanut szerezni, habár bizonyosra vehető, hogy a történteket többen is látták.“*

Megérdemelten az internálótáborba!

Horváh József és társai természetesen számtalan tanut állítottak, akik cáfolták Békefi állításának valódiságát, de a nyomozás felismerve a helyzetet, megállapította: *„a gyanusított részéről megnevezett tanuk legnagyobb része maga is gyanusított és tanuvallomásukat annak érdekeit szem előtt tartva tették meg. Tanui között olyanok is vannak, akik állandó kocsmalátogatók és könnyen feltehető róluk, hogy egy-két liter borért hajlandók valótlan dolgokat állítani.“*

Horváth kocsmáros kulák barátai — állapítja meg a vizsgálat — érintve érzik magukat az ügyben és attól tartanak, hogy a nyomozás során esetleg rájuk is sor kerül. Ezért anyagi erejükkel és egyéb módon igyekeztek odahatni, hogy Békefi ne tudjon saját igazát mellett tanukat állítani.

A nyomozás minden kétséget kizáróan megállapította, hogy Horváth kocsmáros *fegyvertartási engedély és vadászjegy nélkül Kisasszonyfa határában lövöldözött* és ez a tény magában is elegendő ahhoz, hogy őt internáli kelljen. Demokrácia ellenes kijelentése persze súlyosbítja helyzetét.

A demokratikus rendőrség már elért fejlődésének azt a fokát és szaktudását, hogy azt a nívóját, hogy *az ilyen zsiros-kenyér holdjaikon terpeszkedő kulákokat megfékezze* és bebizonyítsa nekik, hogy ebben az országban nem az történik, amit ők anyagi és vélt szellemi felsőbbségükkel tenni akarnak. A pécsi kapitányság kiküldött nyomozótisztje *a hiteles tanuvallomások tömkelegéből is kiásta az igazságot* és az államhatalommal és a törvényekkel szembehelyezkedni kívánók önhitt és magát sérthetetlennek hívő vezérét pár nap alatt odajutatta, ahová való: a Központi Internálótáborba.

Felhívás

Vadásztársainkhoz!

Azok a Vadásztársaink, akik újonnan léptek be valamelyik vadásztársaság tagjai sorába és a Szövetséghez kék keresztcsíkú kérdőívet már felküldöttek, azonban mindezideig fegyvervásárlási vagy tartási engedélyt nem kértek, sürgősen küldjenek be ilyen irányú kérvényt Szövetségünkhöz, a lapban már ismertetett módon. Az új tag elbírálásához feltétlenül szükségünk van vásárlási, vagy tartási engedély kérelemre is.

Vadászati jog

haszonbérbeadására vonatkozó árverési hirdetmény

Szombathelyi m. áll. erdőigazgatósága Sopronvármegye 9., 32., 33. számú vadászterületeket 1948 november hó 11-én Sopronban d. e. 9 órakor. Kemenes Károly vadászati felügyelő Erzsébet-u. 3. számú hivatalos helyiségében nyilvános árverésen 1957. évi június 31-ig haszonbérbe adja. — Vasvármegye 2., 8., 13., 18., 19., 24., 29., 31., 32., 36., 45/b, 47., 48., 50., 51., 62., 63., 66., 71., 73. és 76. számú vadászterületeket november 12-én Szombathelyen, d. e. 8 órakor az erdőigazgatóságon nyilvános árverésen ugyancsak haszonbérbe adja.

A részletes árverési feltételek a szombathelyi erdőigazgatóságon és az illetékes vadászati felügyelőségen megtudhatók.

Szombathely, 1948 október 22.

MALLERD Erdőigazgatósága, Szombathely.

Lakcím változásunkat azonnal közöljük a kiadóhivatallal!

Még egyszer a nyúlról

S A NYÚLVADÁSZATRÓL

Legnépszerűbb vadunk a nyúl, melynek vadászata az idei tilalmi táblázat szerint október 15-én kezdődött. A nyúl lényе szorosan összefogrybeforrott a vadászat fogalmával. Akár komoly, akár tréfás vonatkozásban kerül szóba, vagy ábrázolásra a vadász illetve a vadászat, a nyúl mindig elmaradhatatlan. Nem minden terület alkalmas a nyúl, fogoly és fácán tenyészésére, sok helyen pedig annyira megritkult az állomány, hogy az igaz vadász“ nemhogy kilőne belőnek azt a nívóját, hogy *az ilyen zsiros-*, de inkább még nozzájuk is tenIlyen helyeken sokkal jobban járják a vadászok a nyúl tilalmi ejének elteltét, mert a szőlősmonás szerint a csizmaszáron kívül indenütt van nyúl.

No, nem mintha a nyúlban nem ett volna pusztulás! A második vigháború megelőző két igen zord l, majd maga a háború s az annak román felburjánzott orvvadászat nyúlállományunkból is kivette a zsmát,

s az 1937—38-as vadászévben elejtett 968.183 darab nyúllal szemben az 1947—48-as évadban csak 358.115 darab került terítékre.

het, hogy sok helyen a megritult állomány kimélése végett lőtt kevesebb nyulat, lehet, hogy a jelentések is sántítottak némely ilyen mindamellett megállapíthatjuk, hogy nyúlállományunk erősen megcsappant. Pedig hát a nyúlnak az érzelmiektől eltekintve is — igen nagy vadászati és egyben közgazdasági jelentősége is van. Vadászati jelentőségét visszatükrözi többek közt az a tény is, hogy nyúlban vetik ki a területbéreket — és a „nagyvadasakat“ is — és annak jelentékeny részét — sok helyen az egészet is — bizony a nyúl fizetjük ki. Nem csak ma, de a háborús évek előtt is komoly tényező volt gazdasági életünkben az a nem éppen kicsiny érték, amit az évenként egymillió darab körül elejtett nyúl képviselt. No és hogyan állunk a nyúl értékével az elmult vadászévben? *A terítékre került 358.115 darab nyúl* csak a földművelésügyi kormányzatnak a területbérletésénél számított 8 forintos darabonkénti átlagárát számolva is *2,864.320 forintot képviselt,* de jól tudjuk, hogy a valóságos érték jóval meghaladja a 3 millió forintot. Ez magának a fiavalyi nyúlterítéknek csak a húsértéke. Számításba veendő az is, hogy az apróvadas nyúlbőrének értékét általában nyúlbősége adja meg és az árveréseknél ez a legfőbb értékmérő. Tekintettel arra, hogy vadászterületeinknek legnagyobb része apróvadas terület — melyeknek fővadja a nyúl —

igen nagy szerepe van nyúllállományunknak annál a 3,690.392 Ft-nál is, ami az elmult évben vadászterületek béréből folyt be az államkasszába.

A hajtópénzekből befolyt ugyancsak nagy összegből szintén jelentékény rész illeti a nyulat, az elmult évben jóval többet hajtattunk nyúlra, mint bármilyen más vadra. Láthatjuk tehát, hogy a nyúl egyik legerősebb bázisa a magyar vadászatnak, melynek nagy nemzetgazdasági jelentőségét már ismételten bebizonyították.

A nyúlbőség kérdése

A fentieket tartsuk szem előtt nyúlvadászatnál és *a vadászat okszerű gyakorlásával csak olyant és csak annyit lőjjünk ki, amennyit a helyes vadgazdálkodás megenged.* Hogy nyúlállományunkból mennyit lőhetünk ki, azt ma még pontosan nem tudhatjuk. Túlsok termény áll még lábon ahhoz, hogy nyúlállományunkról teljesen tiszta képet alkothassunk magunknak. Ha foglyászatról, fácánozásról hazatérőben alkonyatkor az útbaeső here, vagy lucerna táblákon esetleg 15—20 nyulat látunk is legelni,

ne gondoljunk mindjárt „nyúlbőségre“, mert valószínű, hogy ilyenkor a környék nyulainak nagytöbbségét láttuk ott együtt.

Tudvalévő, hogy a nyúl naplemente után, alkonyatkor kezd mozogni és vackát elhagyva, legelőre indul. Legjobban a zsenge vetésre, herére, lucernára, répára, repcére, káposztafélére jár rá s ezzel bizony olykor észrevehető kárt is okoz a mezőgazdaságban. Bár a kár szembetűnőleg csak olykor, egyik-másik területben mutatkozik, mégsem hagyható figyelmen kívül s ez, valamint télidőben főként a fiatal gyümölcsfákban okozott — sokszor igen érzékeny kártétele miatt szidják a nyulat — sokszor a kár értékén túlmenően is. Legyünk azonban tárgyilagosak.

A nyúl valóban okoz kárt a termelvényekben, azonban ezek többnyire nem súlyosak.

A komoly kárt télen — főleg szigorú erős teleken — okozhatja, mikor a lefagyott hó alól nem képes élelmét kikaparni és ilyenkor közelebb megy az emberhez, a gyümölcsfák lekérgezésével okoz kárt. *A károk megelőzésére legfőképpen a vadász hivatott!* Télen, de kivált zord teleken, tegyünk eleget vadetetési kötelezettségünknek s lássuk el nyulainkat emberségesen „igazi vadászhoz“ illően. Befektetésünk bőven kamatozik nyúlállományunk erőben tartásával, feljavításával s a vad kényszer okozta kártétele is kisebb lesz. A gyümölcsfák kérge lekötendő náddal, tüskés gallyal, ujságpapírral, zsuppal olyan magasságig, ameddig a nyúl — a legmagasabb hóréteget feltételezve — még elérhet. Ez a gazda teendője. Ilyen módon kölcsönös jóakarattal elejét vehetjük a károk zömének anélkül, hogy — a kárt ölbetett kézzel nézve — nyúlállományunkra „halált“ kiáltanánk. Itt is áll az a mondás, hogy mindig úgy segítsünk a káron, hogy azzal más nagyobb kárt ne okozzunk. Természetes, hogy valamelyes kár azért mindig lesz, de ez csak a csekély hányada annak, — a fentebb bizonyított —, nemzetgazdasági hasznonak, melyet a nyúl vadászatával és húsával hajt.

Négy-ötszöri fialás évente

A nyúl túlszaporodásától nem kell tartani, azt maga a természet gátolja meg. Ellenségei, a szőrmés s szárnyas ragadozók, a határban koborló kutya, macska, a rossz idő-

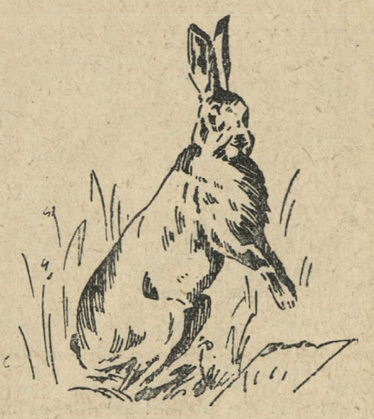

járás, melyek a nyúlállományt állandóan apasztják.

Ha nyulunk nem lenne ilyen szapora, már irmagja is régen kiveszett volna.

A nyúl 35 napig vemhes és 3—4 heti szoptatás után újra bakzik. A fiatalok féléves korban ivaréretté válnak. Egy évben négyszer (esetleg ötször is) fiadzik és a februári bakzás eredményeként márciusban látnak napvilágot az első nyúlfiak. Ezek, — ha a tavasz s nyár kedvező — szeptemberben már maguk is szaporíthatnak. Az anya fiait egy hétig gondozza intenziven, azután — bár olykor még megszoptatja őket — kevesebbet törődik velük s a kis nyulak már legelnek és külön-külön vackolnak el. A ragadozók ilyenkor veszik ki a legnagyobb vámot nyúlállományunkból. A rossz időjárás, késői hó, fagyok, havas eső, nedves hideg idő ugyancsak igen sok nyúlfit pusztítanak.

Olykor betegségek, melyek közül — éppen bujaságuk miatt — leggyakoribbak a nemi bajok, ugyancsak *erősen tizedelik az állományt.* A betegség szertelen nemi életük miatt gyorsan terjed s ennek következménye az elégtelen szaporulat.

Ilyenkor elhullott állatot ugyan nem igen találunk, de állományunk mégis egyre fogy,

mert a kanok terméketlenekké válnak. A vadász erről — többnyire az elejtett kannyúl duzzadt, gyulladt heréit látva — szerez tudomást. Fogyasztás szempontjából az ilyen beteg vad is teljesen használható, hiszen beteg részét egészséges állapotban sem tennénk tálba, a többi része meg kifogástalan. A „járványos elvetélés" (Bang-bacillus) májbetegségek, rühesség is ugyancsak pusztítják a nyúlállományt.

Az állomány megjavítása

Nagy bajt okoz sokszor az ivararány eltolódása is. A nyúl „poligám" és a helyes ivararány az, ha egy kan nyúlra több (2—5) nőstény jut. Sajnos, azonban ez gyakran eltolódik és a gyakorlatban azt látjuk, hogy egy nőstényt 2—3, sőt néha 4—6 kan is kerget.

Ilyenkor látunk tépett hátú, elcsigázott nőstényeket, melyek az állományra igen károsan — legyengülve, betegesen érnek az anyaság elé

s fiaikat gyengén, vagy sehogyan sem tudják táplálni, aminek következtében a kicsinyek gyakran elpusztulnak. Ez a káros ivararány eltolódás a kanok éberebb, szemfülesebb, óvatosabb voltából adódik, míg a nőstények jóval szelídebbek, bizalmasabbak s úgy a ragadozók gyomrába, mint terítékre több kerül belőlük. A nőstény nyúl az em sokkal közelebbre bevárja, mint kan s így bizony, ha nem vi zunk, *könnyelmű vadászattal jobban rontjuk az ivararányt, lyet pedig éppen a vadászat oks gyakorlásával kell helyrehozni.* punk előző számának „Apró nagyvad háremélete" című cikk erre vonatkozóan utbaigazítást vashattunk, melynek irányítás megjavíthatjuk területünk nyúl mányának károsan eltolódott i arányát.

A *nyulat* — mint lapunk e számában olvashattuk — *keres hajtóvadászattal vadásszák, a ha vadászat pedig lehet ráhajtás vonalhajtás (stráf).* Ezekről a va szati módokról lapunkban még érdekes cikket fogunk olvasni, m pedig a közeljövőben megkezd nyúlvadászat előtt fogadjuk me következőket:

1. **Nyulat lesen ne lőjünk, me az igazi vadász futtában lő a nyulat, nem pedig baktat legelészve vagy ülve.**
2. **A nyúlidény kezdetén ne gyünk mértéktelenek.**

s gondoljunk **arra, hogy a szép** vas téli vadászatok — mikor a karikát hányva bukik a csillogó von — szolgálnak a „nyúlter betakarítására és az idény el meglőtt nyulak túlzott számá későbbi vadászörömeinket rontju

10 ÉV ÓTA CSAK VONULÓ VENDÉGÜNK

A DARU

Vadászatunkban nem számottevő, m is fészkel már nálunk, mégis k legnépszerűbb madarunk a ru. Népies költőink műveiben, ondásokban, népdalokban, a ndavilágban, tréfákban, gyermekyvekben, városaink címerében, i himzéseken ismételten találkok vele bizonyságul annak, hogy arumadár lénye mennyire benne a magyar nép lelkében. Népünk a daru közt ősrégi kapcsolat van. évszázad ködös távlatában — kori feljegyzések szerint — az ai magyarok szent madara lehe a *daru* vagy *durul* — így hívják ráni népek ma is a darut — s a *durul*-ból nálunk az ősidők amán a sasszerű turul madár a magyar nép a daruról sem ikezett meg s megtartotta szereben. Régebben igen sok helyen attunk a baromfiudvarokban dított darumadarat, amint lassú, oly léptekkel sétált a majorság ött és az esetleges kakasviada- nál, csirke- s tyúkperlekedések egy-két megfontolt csőrvágással san s hatásosan töltötte be a bíró szerepét.

daru faunánkban a legmagaabb madár; állva 1 és ½ m magas, rjesztett szárnyainak távolsága ig a 2 és ½ métert is eléri. Fő e hamuszürke; fejének elejét s jét fekete sertetollak fedik, míg ejtető hátsó részén vörös, csu folt van, melyet csak ritkásan k be a fekete sertetollak; a fej — a pofák mögött a nyakolon lehúzódó fehér részek, vala a fejtető hátsó vörös részének elével — fekete. A fiatalok e világosbarna, míg az öregeké inbarna. Csőre zöldesszürke, en barnássárga. A tarkótól késfekete sáv vonul le a nyak lső részén; a hát- és farcsíkja ebb, míg az alsó test világoszürke. Hátsó evezőtollai ívben ültek; lábai feketék. A még nem ett fiatalokat rozsdásbarna fe s nyakuk különböztetik meg az ektől. Hátsó, foszlottosan fodros tollaiból került ki a híres *utoll*", mely régen kedves és drága ékessége volt férfinak, nynak egyaránt.

Fészkelés, költés

szkelő helyei a mérsékelt égöv ki és délkeleti részein vannak. ép-Európa északibb részein, k-Európában, Szibériában, az i-sarkkör szélességéig, vala- Közép-Ázsiában rendszeresen Hazánkban régen az Alföld en nagyobb rétségében, vala- a Balatonnál, Fertőnél, Han- s a Sárréteken fészkelt ál an a daru s pusztáinknak nem a tavaszi és őszi vonulás ide- hanem nyáron is állandó jelen- ségе volt. Fészkét az ingoványok s nagy nádas rétségek legrejtettebb zugaiban rakja s vízinövények leveleivel béleli ki; májusban azután ide rakja le *kettő* (ritkán három) tuzokéra emlékeztető, de valamivel nagyobb tojását. A darutojás egyik vége meglehetősen hegyes, alapszíne fénytelen, szürkéssárga, májbarna pettyezéssel. A tojásból kikelő fiókák párnapos korukban már szüleikkel lábalnak élelem után, anyányivá nőve pedig több fészekalj csapattá, „darufalkává" egyesül s úgy járják a határt őszi költözésükig, mikor is telelőre Észak-Afrikába vonulnak. A daru rendkívül óvatos állat, fészkéről soha nem kap szárnyra közvetlenül, hanem előbb vagy száz lépést fut s csak azután repül fel. Ornitológusaink annakidején megfigyelték, hogy a fészke környékén háborgatott daru nem repülve menekül, hanem a nádas zegzugos labirintusaiban lábal tova. A vonulás közben pihenőre megszálló csapat — egyes megfigyelések szerint — még őröket állít s ezek veszély esetén mozgósítják a pihenő falkát.

Érkezés, vonulás

A daru tápláléka zsenge növényi zöld, mag, földön mászkáló bogárság, giliszta, sáska, madárfióka, béka s apró gerincesek. Vonulás közben széles tarlókra s friss vetésekre telepszik, főleg az árpaföldeket kedveli. Őszi vonulás idején olykor egy-egy tengeritáblát is megszállnak s hosszú csőrükkel szigonyozzák a tengericsöveket. Gazdasági jelentősége ennek ellenére is alig van a daru táplálkozásának, mivel a mult század hatvanas éveitől a daru egyre ritkább lett hazánkban; a folyamszabályozásokkal, rétlecsapolásokkal egyre kevesebbedett a fészkelésre alkalmas helyek száma *s a daru magyarországi fészkeléséről a legutolsó hiteles adatunk az 1900-as évek legelejéről származik a Balatonnál lévő „fonyódi berekből".* Azóta a daru már csak átvonuló vendégünk s az olykor-olykor megszálló csapatok esetleges kártétele már nem számottevő. Így a Hortobágyon is megszáll évente pár csapat, de megközelítésük, óvatosságuk folytán, igen nehéz. Érkezésük általában március utolsó harmadára tehető.

Kisebb-nagyobb csapatokban s különböző magasságokban vonulnak a darvak ékalakban vagy néha csak egy ferde vonalban. Az ék egyik szára legtöbbször rövidebb, olykor csak egy-két egyedből áll. Egy vonuló ékben legalább 20 daru száll nyújtott nyakkal s lábakkal, lassú, egyenletes szárnycsapásokkal. Nagy magasságból is tisztán lehallatszik a darvak — Petőfi, Arany s Tompa költeményeiben is megénekelt — *jellemző krugató hangja,* melyet csaknem trombitaerősséggel harsogtathatnak. A darvak légzőcsöve ugyanis mellcsontjuk széles és belül üres tarajában több kanyarulatot alkotva vonul át s ilymódon különös hangerősítőül is szolgál, ami egyetlen más madárnál sincs meg.

A híres darutoll

A daruról szólva meg kell még emlékeznünk a híres „darutoll"-ról, mely hosszú ideig igen nagy becsnek örvendett s igen nagy értéket képviselt hazánkban. Hátsó, fodros evezőtollai szolgáltatták ezt a drága kalapdíszt, melyekből *„a gyengébb szárú, ringósabb, fehér, göndör, baloldalas"* volt a keresettebb, drágább. Minden vásáron ott volt a „daruvász" kalapja körül húsz-harminc szálból álló darutollkirakattal s a kezében tartott kis „lapicka" ugyancsak tele volt tüzdelve szebbnél szebb darabokkal. Nem is ment legényszámba az, akinek ünnepi süvegén ékes forgóban legalább egy darutoll nem lengedezett. „Hetyke" legények két darutollat is viseltek a süvegük mellett. Az asszonyok s leányok ugyancsak nagyrabecsülték ezt az ékességet. Adózni is szokás volt darutollal s a török hódoltság korában a török is nagy súlyt helyezett darutolljárandóságára. Pl. Kőrös városának 1676. évi számadása szerint „a gyemli aga 3, a basa és szolgái 7, a nazur bég 4, a tihája 1, az inasok 1—1, a szubasák 2—2 darutollat kaptak." Fogalmat alkothatunk magunknak a darutoll akkori értékéről, ha tudjuk azt, hogy Kőrösön pl. abban az időben egy csikó 3.5 forintba, egy borjas tehén 9—10 forintba került, míg egy szál darutollért 1 forintot fizettek. Amint látjuk tehát nem volt olcsó dolog a darutoll, melynek beszerzése a „darvászok" feladata volt, kik a mocsárvilág minden zegét-zugát, de különösen a darvak szokásait s fészkelő helyeit igen jól ismerő emberek voltak. Ezek — míg a darvak nálunk költöttek — nem vadásztak, hanem fészkéből szedték ki a darufiókákat s otthon felnevelve azokat, évente rendszeresen lefosztották értékes tollaikat. Régi feljegyzések szerint a legügyesebb „darvászok" Kecskemét és Mezőszeged környékéről kerültek ki. Mikor a fészkelő helyek megcsappantak hazánkban, a darvászok örökébe a „darulövők" léptek, kik a szükséges helyi ismeretekkel rendezve, a tavaszi és őszi vonuláskor az egyes megszálló helyeken éjjel belopva, pirkadatkor lőtték az ott megpihent darvakat. Ismerve a darvak vonulásának útját, a darulövők — egyes feljegyzések szerint — néha Romániában kezdték a vadászatot s a darvakat követve az Ecsedi lápnál fejezték be.

Ma már nem divat a kalapdísz, megszűnt a darvak hajszolása, a fentiek elmondásával azonban tartozunk a nálunk egyre kevesebb számban megforduló darumadár emlékének.

Dr. Bertóti István

Vadászasztal

MIHÁLY *(meséli):* ... Szerette az öreg gróf, ha ő volt a legjobb lövő a vadászatokon. Mindig a dicsőségre ment, mindig első akart lenni...
ISTVÁN: Aztán legalább jól kezelte a puskát?
MIHÁLY: Nem engedett soha senkit a közelibe. Csak a sofőrjét. Nímöt volt az istenadta. Az járt vele állandóan. Csak annak volt szabad mellette állani a standon...
JÁNOS: Tán az volt a kabbalája!
MIHÁLY: Hát... így is lehet mondani... Egyszer csak azután, egy ősztől kezdve, az öreg gróf híres vadásztudománya elszállt, mint a fecske... Lemaradozott a zsákmányban... Nem volt már soha első, se második, még harmadik se...
ANDRÁS: Mi az ördög történt vele?
MIHÁLY: Egy darabig találgatták a vadásztársai is. Végre rájöttek, hogy azért marad le folyton, mert *új sofőrje, van,* akit magával vitt a vadászatra...
ISTVÁN: Hej, de huncutul csinálta!
GÁBOR: Úri huncutság: idegen babérokkal ékeskedni!
MIHÁLY: Az. Becsületes vadásznak ilyesmi eszébe jut... Hanem halljátok-e: húznak mán a libák!
JÁNOS: Húznak bizony... Szombaton este ki is hetnénk. Aztán ha daru jön: lőjjük-e?
MIHÁLY: Hát aki még nem lőtt, az lőhet egy da kakast!
ISTVÁN: Azér ha a tyúkot lőjjük ki véletlenül a da csapatból, csak nem zár ki bennünket a társaság Mihály bátyám!?
MIHÁLY: Ezt a kizárást nem vesszük olyan szigorú mint a Dolgozók Pártjában.
JÁNOS: Hallom, ott szigorúan veszik!
MIHÁLY: Úgy kell! Elég erős a párt, hogy tiszto sanak benne. Aki nem odavaló, annak fel is út, út... Akit addig tagjelöltnek minősítenek, az ne tődjék meg... Legyen büszke, hogy jelöltből id rendes tag lesz... Persze, ha megbecsüli magát és tónak mutatkozik a dicsőségre...
ISTVÁN: Aztán akit kizárnak, az elveszti az állását
MIHÁLY: Bolond beszéd! A népi demokráciában denki dolgozhat, aki akar. A tag-revízió nem é senki állását, ha becsülettel dolgozik... Jól van így, higgyétek el!
ISTVÁN: Tudjuk mink, hogy jól van. A magunk sán érezzük... Tegnap írt a kis sógorom, aki b nult ujonenak a honvédekhez... Azt írja: zeneszfogadják őket, paroláznak a tisztekkel, meg o fürdőszobájuk van, hogy a Ferenc Jóskáé se volt lönb!
ANDRÁS: Mondhatok erre valamit?
GÁBOR: Feltéve, hogy...
ANDRÁS: Ne szólj mindig közbe! Igenis, most az szer nagyot mondok!... Azt olvastam, hogy Fe Jóskának annyi vadászpuskája volt, ahány hajasz
MIHÁLY: Aztán tudod-e, mit csinált a puskákkal, kor kopaszodni kezdett?
ANDRÁS: Nem tudom...
MIHÁLY: Na látod!... Megtartotta őket! Parókát náltatott magának az öreg a puskák kedvéért! *vetnek, aztán lassan szedelőzködnek és mind haz nek.)*

Vaddisznóhajtók

Írta: PARTY ISTV

Ragyogó októberi napsütésben egy tölgyfatuskón üldögélve gyönyörködöm a túloldali makkfák alatt makkozó szarvasokban. Tehén a tavalyi és idei borjával és egy fiatal 12-es bika, mely néha egyet-egyet bőg...

A gerinc alatti sűrű bükkösben szöszmötölést hallok, pár perc mulva egy koca öt ezévi malacával ereszkedik le oda, ahol a szarvasok szedegetik a makkot. A tehén is figyeli a neszt, de amint meglátja a jövevényeket, megnyugodva tovább szedeget. Páholyülésemből vagy 60 lépésről figyelem e gyönyörű csendéletet.

Gondolataim elkalandoznak... Már megint régi tanyámon, a dunai erdőkben állapodok meg, gyermekkori emlékek, élmények örökké felejthetetlenek maradtok...

Megboldogult apámmal mentünk át a Sión ladikban. Négyen voltunk: Ádám, aki evezett, apám, Mici, a kis görbelábú tacskó és jómagam. Micivel egyidősek voltunk, ő is, én is 5 éves...

A túloldalon hárman kiszálltunk. Ádám visszament. Hatalmas nyár- és fűzerdő állt akkor a Sió-parton, itt vájták a teknőt a bogyiszlói teknővájó cigányok... Ide igyekeztünk, mert apám ezekből akarta toborozni azt a 4—5 hajtót, akikkel a két ház közti sűrűt meghajtja. — Igy volt ez a mult héten is. — A teknővájók közül csak az öreg Andrást, meg a vejét találtuk ott. Kerestük a többit, de hasztalan, végre a középen befont hajú öreg András megszólal: „Féerdész úr, á többiek meghallották nyilván, hogy ladik kotog a Sión, gondóták, hogy megint hajtani ké, hát elbújtak, nekem, meg a vém-nek nem szótak a bitangok, mert hárákszának ránk". — Mit volt mit tenni, a két cigányt vittük magunkkal. Apám megmagyarázta nekik, hogy mit hajtsanak, mi pedig felálltunk a nyiladékon egy göröndön.

A terelés jól sikerült, mert édesapám négy szarvastehenet lőtt, volt benne egy magános nagyobb darab disznó is, ez azonban lőtávolon kívül ugrott át a nyiladékon.

A lövésekre az erdőőr is oda került, a teheneket feltörték, az erdőőr egy tehénnek a belsőrészét, az ú. n. „pájslit" a tarisznyájába rakta, a másik három tehén pajsliját a két cigánynak adtuk. Mindkettőjük tarisznyája púpozva lett, a sok tüdő, szív, máj alig fért el.

Harmadnap a gondnoksági irodára jött Jóska bácsi, egy másik erdőkerülő, ő mondta el a következőket: „Tennap rögge möntem a Saroktú a töttésön hazafelé, előttem ballag az öreg András, utolérem, mondok: jó rögget András, hová mégy? — Jó röggét Józsep úr, hát mék hazsa Burgundiába, nem ákárok Gemecbe megdégleni. — Mi bajod van? — Jáj, Józsep úr majd ki fakadok! A féerdész úr lítt tegnáp 4 szarvast, 3-nak a pájzsliját odaadta nekem, meg a vémnek, elvittük, a gunyhóban megfőztük mind nagy bográcsba, de zsírunk nem vót, oszt a szarvasfaggyúba pirítottuk a hajmát, nekiláttunk a vémmel, én is bíztattam, hogy egyik meg vé, mer a többiek ellopik, pedig ük nem hájtottak, mer elbújtak, mikor a féerdész úr gyütt, akár hogy is iparkottunk, nem birtuk csak felít megenni, utánna a gunyhó melletti déglétt Dunavízbű jót ittám, hát most kifákádok.

Nekiindultak Jóska bácsival, de alig mentek egy telefónkaró köz hosszt András leszalad a töltés oldalába, József megvárja, elindulnak, 50 lépés után András újra rohan le, amikor ez már harmadszor ismétlődik, erdőőrünk otthagyta, mert neki sietni kellett, egyéb dolga volt. Az öreg András nem is ment haza Burgundiába, egy-két újabb kitérő után fütyörészve visszafordult és vájta tovább a teknőket a vejével, de a maradék pájzslit ebédre mind megették, nehogy ellopják a többiek.

A legközelebbi alkalommal nem ott keltünk át a Sión, hanem legalább két kilométerrel feljebb és a túloldali füzesbe cserkeltük be a teknővájókat, nem volt idő az elbúvásra, a Sió-partra kiállított őr-gyerek volt legjobban meglepve, amikor apám hangját meghallotta. Hetet vittünk magunkkal, a közeli sűrűt meghajtatta édesapám, három disznót lőtt a hajtásban. A cigányok a „pájzslit" megkapták. Másnap arra járva, újra megnéztük a teknővájókat, most már ők ajánlták, mert amint mondták: „igen finomságos áz á pájzs

A következő évben a hajtócigányok száma t szaporodott, ez a létszám 25 éven keresztül meg is radt, egészen édesapám haláláig.

Amint leesett az első hó és ők nem kaptak üzene a következő napon hajnalban már ott voltak az ir előtt, amint apámat meglátták azonnal kórusban ke téket: „Térké pályinkás jó rögget, egészségére váj az éccakai nyugodalom, — hát féerdész úr, sohase nünk vadászni?"

Egy alkalommal nagy remetekan friss nyoma v tett a meghajtandó sűrűbe. A tíz cigánynak a haj beosztása olyan volt, mint a jó összejátszott labdar csapaté: megvolt a közép, a két szélső, az összekötő

Amikor felálltak a hajtáshoz, mindig az áll nyomra, amelyikhez legközelebb esett és az a nyom is ment végig. Ezuttal részeges Bogdán Gyurka á remetekan nyomára. Megindult a hajtás, elől ke álltunk, akkor már én is saját puskámmal. A csen téli hajtásban egyszercsak megszólal részeges Gyur Vigyázzunk, mén a nagy kán előre, hinc, hüne. A dis kettőnk között ugrott a nyiladékra, apámhoz közel így ő lőtt, a kan felbukott, kis ideig még kapálódz majd újra csend, mozdulatlanság borult a tájra. A szeges hallva a lövést, a kan nyomán igyekezett a ladék felé, nemsokára hallottam a sűrűben zörg Csöndeset köhintett, majd kiérve, a nyiladék fal megáll, iknéz, jobbra, balra tekint. A disznó előtte szik, gyorsan kiugrik, felhajtja a disznó farkát, bicskát és gyorsan férfiatlanítja a kant, a kivágott szeket zsebre gyömöszöli, visszalép a hajtásba; ugy addig kilépni nem volt szabad egynek sem, még a síjpjele el nem hangzott. Előfordult ugyanis eleinte hogy egyik másik már nyiladékon lődörgött, a biek még hátrább voltak, disznó ugrott és lőni nem hetett a nyiladékon lévők maitt.

Akkor már mind a szélen voltak. Apám síjpjele hangzott, megindultunk a kan felé, apám intett, h ne szóljak semmit. A cigányok mind nagy hanggal tak, mindnek járt a szája, egyik sem figyelt a m beszédjére, ez már így szokott ilyenkor lenni. „Ke Kis Jancsi" volt a vajdájuk akkor, ez odaér a le kanhoz, elő a bicskát, emeli a farkát, de látja, h megelőzte valaki, felál: Ki tötte eztet? — néma cs — Azt akarom tunni, ki tötte eztet! — ismét csend Ájjatok egysorba! — szól a vajda. Sorbaállnak a ci nyok, a vajda a közeli fűzfa ágából ujjnyi vas arasznyi hosszúságut tör, ráfekteti balközép és mut ujjára, odaáll az elsőhöz: Eskigy, hogy nem te vót Eskiszek. — Amikor a részeges előtti esküdött, G kánk zsebébe nyúl, kiveszi az elrejtett holmit és át a vajdának ezekkel a szavakkal: Hát itt van, edd te, nekem má nem is ké. — mire a vajda: Nem is n való áz, mer áz csak a vajdáé lehet. Amikor a részes megkérdeztem, hogy miért nem mert megesküdni, csak azt felelte: Tudja, Pistikám, mink má csák vágyunk, félunk á Dévlától!

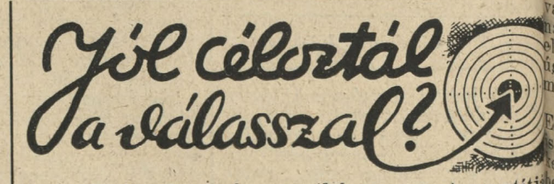

1. **A vidrára és a pézsmapatkányra, mert pusztítják a halat.**
2. **Mert amikor a nyúl ugrik. hátulsó lábait a mellé elé helyezi.**
3. **A cickány, mert erős pézsmaszaga van.**
4. **Semmit. mert átalussza a telet.**
5. **Északról délnek, a melegebb éghajlat felé.**
6. **Kokatolásnak.**

„BURIKA"

A HÁLÁS VADLIBA

Írta:

HERNÁDI LÁSZLÓ

1948 X. 4. Évforduló van. Egyéves évfordulója annak, hogy a szeghalmi „Sárréti" vadásztársaság területén, a rizstelepen kacsahúzáson egy felettem elhúzó libacsapatból, duplázva, leszólítottam egy dögre lőtt és egy élve maradt libát, nagyliliket. Bobi kutyám megkereste s kihozta a sásból a kimult libát, de a másikat, az élőt hosszas kereséssel sem találta meg. Sötét és nagyon hűvös lett. fáztunk mindketten, így a keresést abbahagyva, elhatároztam, hogy másnap délelőtt megkerestetem Bobival az addigra bizonyára elvérzett, kimúlt második libámat. Másnap reggel kigyalogoltunk a helyszínre, ahol egy kintlakó rizstelepes uiságolta, hogy korán reggel a kórházi kertész, aki tejért jár ki hozzá, a sásos víz melletti szántáson egy fiatal" vadlibát fogott. A hír részben lehangolt, mert reámnézve mégis elveszett a libám, részben megnyugtatott, mert ha a kertész azt elfogyasztja, nem veszett kárba, emberi eledel lesz belőle, s nem vész el haszontalanul. Nem is kerestettem Bobival, mert meg voltam győződve arról, hogy az a bizonyos „fiatal liba" csakis az én sebzett libám lehetett. Arra, hogy a libát a kertésztől visszakérjem, nem is gondoltam, egyrészt azért, mert bizonyosra vettem, hogy azt a kertész levágja s meg is főzeti — mire én a községbe visszaérnék. Fogyassza el jóegészséggel, gondoltam s magamban lezártam a liba-ügyet.

Bár lezártam az ügyet, de mégis szembe ötlött az, hogy hátha könnyű volt a sérülése a libának, s meggyógyult volna. Akkor lenne egy élő s esetleg megszelidíthető vadlibám. Ez a gondolat sokszor, napokon keresztül kísértett — de elhessegettem azzal, hogy most már úgyis késő, mert a kertész a libámat már régen megette.

A libázás-kacsázás folyt tovább. Egy este, húzásról hazatérve, egy ismerősöm említi, hogy a kórházi kertésznek van egy vadlibája, amit befogott tömni, hogy meghízlalja. Mintha darázs csípett volna meg. Úgy ért engem ez a hír. Tehát mégis él a libám, mégis könnyű lehetett a sérülése, ha még most is az elejtés utáni nyolcadik napon tömni lehet. Ekkor már elhatároztam, hogy visszaszerzem a jogos tulajdonomat képező élő vadlibát a kertésztől. Ezen szándékom, tervem sikerült is, hála érte K. I. volt vadásztársam kedves nejének, aki a közvetítő szerepét vállalta köztem és a kertész között. Még aznap délután a hivatali szobámban volt a liba. Alapos vizsgálat alá vettem: szárnyai épek, mellén sérülés nincs, lábai szintén sértetlenek, a nyaka az ugyan mintha nem a rendes állású lenne, na, azt jobban megvizsgáljuk. Kis tollbokréták egymás mellett, alattuk gennyes búbok s azokban egy-egy sörétszem. Ez volt a liba összes sérülése. Örömmel vittem haza, négynapos koplalás után — félve, hogy éhen pusztul — néhány szem kukoricát akartam beletömni a libámba. Az első szemet sikerült beleerőltetnem, a másodikat már ő vette ki az ujjaim közül és némi forgatás után lenyelte — mintegy jelezve ezzel azt, hogy tud ő enni, felesleges őt töméssel kínozni. Nem is tömtem, evett ő a tenyeremből szépen.

Telt-múlt az idő, a liba ketrecbe zárt rabként élt a háznál. Lakáscsere, áthelyezés, sok munka, sok gond mellett nem sokat törődtem azzal, hogy a libaketrec dróthálós ajtaján a liba akkora lyukat koptatott ki, amelyen kifért a feje. Egy tavaszi napon a feje után kifért a lyukon a teste is — és eltűnt a liba. Szomorúan vettem tudomást az angolos távozásáról, de kötelességszerűen az udvarom legmagasabb pontjáról körülnéztem, hátha meglátom valahol repülni, vagy gyalogolni. Ez hiú remény volt csupán, mert hiszen a „Burika" így becézték kisleányaim, már 3—4 órán át „távol" volt ekkor. Befejezve a láthatár — szemlélést, be akarok térni a lakásba, amikor a kb. 100 m. távolban húzódó patak parton mozgolódásra leszek figyelmes. Nagy az örömöm, ott a „Burika" lerázza magáról a vizet és imbolygó léptekkel jön-jön vissza az udvarba s megáll a ketrece előtt. Örömteli szavaimra, kedvesen hangzó „hihihi"-vel válaszol és leül, ezzel jelezve, hogy fáradt s nem kíván újból „kirándulni". A ketrecbe nem zártam azóta, szabadon jár-kell az udvarba. Számtalan esetben 2—4 órás körülrepülést végzett a lakásom és környéke felett. Sokszor oly messze és oly magasan repült, hogy szabad szemmel már nem volt látható — és mégis visszajött, beszállt az udvarba. Végtelenül kedves és szelíd jószág lett. Az udvarban levő betonjárdán szokott szárnya alá dugott csőrrel szunyókálni — ilyenkor átléphetünk felette, ő megsem mozdul, bármikor megfoghatjuk, egy lépésnyit sem menekül. Öröm nézni a mindennapos fürdését, amit egy — az ő számára készült — nagy betonmedencében végez hez visz. Bukik, úszik, tótágast áll a vizben, szárnyaival fáradhatatlanul csapkodja a vizet. A baromfiak etetésénél ő az „ügyeletes". vagyis ha valamelyik tyúk- kakasnagykacsa nagyon mohó és tolakodó, akkor ő azt nyakon, szárnyon fogja és kicipeli a gyülekezet szélére s utána visszasétál a tömegbe. Bobi kutyámtól sem fél, néha-néha sziszegve támadja s csipkedi amíg éri. A lövés hangja sem zavarja, még fel sem áll ülőhelyéből, ha a galambjaimat űző karvalyra lövök.

Mondhatom, házi állatban sem volt kedvesebb, szelídebb és ragaszkodóbb hűségesebb állatom, mint a mai napon az egyéves „fogoly évfordulóját" tartó „Burika". Azt hiszem, hogy Burika a kedvességével, hűségével hálálja meg nekem azt, hogy — ha lelőttem is, de megmentettem az életét a kertész révén őt fenyegető biztos haláltól.

Szívszorongva várom a közelgő őszi libavonulást s előre találgatom, vajjon mi lesz erősebb Burikában: a hozzám való hűséges ragaszkodás — vagy pedig a felette elhuzó „rokonok" hivó szava?... Őszintén szólva, félek ez utóbbitól, de ha biztosan tudnám is, hogy Burika örökre elhagy — akkor sem tehetnék mást, mint azt, hogy könnyes szemmel kísérném, amíg a távolság el nem tünteti a láthatárról s kívánnák neki szerencsés utat s hosszú-hosszú életet.

A magyar demokratikus vadászok átérezték a francia bányászok sorsát és máris sok vadásztársaság elhatározta, hogy egy napi vadászat eredményét leadják a sztrájkolók részére

Szaktanács Vadásztársasága 511.20
Budaörsi Vöröscsillag Vadásztársaság 250.—
Jócimborák Vadásztársasága . . . . . 200.—

A Mávaut Vadásztársasága 100 darab nyulat adott idáig

TARTALOMJEGYZÉK:

Címkép. A darufalka.
Az oroszlánvadász. Elbeszélés. Irta: Tóth Gábor.
Csehszlovák vadászok, területük és vadállományuk. Irta: Sas Árpád.
A vadbőrök helyes kezelése. (Juhász Zsigmond.)
Először volt puska a kezemben. (Korcsmáros Pál.)
Új vadászok iskolája.
Vadászkonyha.
Jól célozz a válasszal.
November.
Felejthetetlen pillanat. (Vécsei Béla.)
Egy vadásztársaságnak 3 éves küzdelme.
A vadászebek és azok idomítása.
Fegyvertartási engedély és vadászjegy nélkül vadásztak Kisasszonyfán a kulákok.
Még egyszer a nyúlról és a nyúlvadászatról.
Vadászasztal.
50 év óta csak átvonuló vendégünk a daru. (Dr. Bertóti István.)
Vaddisznóhajtók. Irta: Party István.
Jól céloztál a válasszal.
„Burika", a hálás vadliba. Irta: Hernádi László.
Hirdetések, hirdetmények, apróhirdetések.

SPORTRUHÁT SPORTRUHÁZAT-tól vegyen **HUBERTUS-kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot**
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. *azelőtt SKABA és PLÖKL* Budapest, VI. Bajcsy-Zsilinszky-út 33. *Telefon: 122—979*

HUBERTUS LABORATORIUM Állatok preparálása Agancsok fehérítése Trófeák Bpest, III., Timár-u. 26

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54. Telefon: 427—326.
özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6. Telefon: 185—171.
DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.
GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.
HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.
HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.
KNÉBL FERENC
VIII., Baross-utca 17. Telefon: 135—595.

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

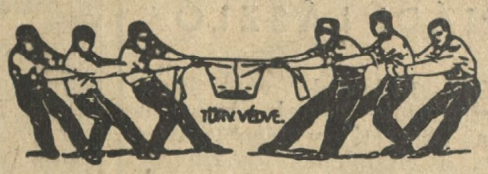

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

Kapható minden szaküzletben
Nagyvadnak gyöngygolyót!
Kapható minden kaliberbe
Gyártja: SELMECZY MIKLÓS sörétgyár, Ujpest, Horánszky-utca 48. Telefon: 292—235.

APRÓHIRDETÉSEK

Szakvizsgázott vadőr állást keres, úgy apró-, mint nagyvadas területre kellő tapasztalattal. Azonnali elhelyezkedéssel bárhol Cím: ifj. Ivánczi János Mohács-sziget, Paprét 51.

Igen tisztelt vadász barátaim szőllő oltványokat, hazai gyökereket nálam legmesszebbmenő bizalommal, több fajokban beszerezhetik. Ajánlatot díjmentesen küldök. Cím: Juhász János (Törvénybíró) Abasár 347.

8 hónapos törzskönyvezett spániel szuka és 3 éves spániel him eladó. Cím: Szécsi Kálmánné Pécs, Irányi D.-tér 8. I. 4.

„Vadőrök" Élő egészséges h melimért (nagymenyét va hölgy menyét) 100 Frt.-ot fizet Cím: Dr. Fönyedi Károly Du pentele.

Kiválóan vizsgázott vadőr áll keres. Cím: Nagy Béla Ujkigy Békés m.

LAKÓ SÁNDOR elvállalja darak és emlősök preparálás szőnyegnek valót is. Fejek t mészethű és tartós elkészítés agancsok mondirozását jután san vagy természetben fizet Cím: Pestszenterzsébet, Árp utca 9. szám.

Apróhirdetéseket felvesz a MAGYAR VADÁSZ kiadóhivatala

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.
A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tag.
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én
Előfizetési ára: negyedévre 12.— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— forint
Kapható az IBUSz elárusító helyein

33294. — Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Budapest, VI., Paulay Ede-utca 55.
A nyomdáért felel: Koltai Ferenc vállalatvezető

ÉVFOLYAM, 10. SZÁM 1971 ÁRA 2 FORINT 1948 NOVEMBER 20.

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

ORTOBÁGYI VADÁSZNAPLÓ LIBÁZÁSRÓL

MEGKEZDŐDÖTT AZ ŐSZI VADDISZNÓ-VADÁSZAT

Vadászavatás

1960

Helyes vadgazdálkodással is a 3 éves tervet építed!

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA
NÖVEDÉKNAPLÓ
19 98 év. 46.600 sz.
Számítógépen
Revízió 199.9

A vadőr házassága

ELBESZÉLÉS

Írta: Károlyi Sándor

— Akár hiszik, akár nem, a vadásztudományomnak köszönhetem családi boldogságomat, a feleségemet, meg két gyönyörű gyerekemet.

A cimborák kíváncsian, érdeklődő arccal figyelték Vállai Bercit, vadászmesterüket, aki ott heveredett mellettük a szelíd őszi napsütésben, a gesztenyesor partján. Már befejezték a falatozást, cigarettáztak, pipára gyujtottak és elégedetten legeltették tekintetüket a zsákmányon: huszonnégy tapsifüles, meg két fácánkakas került terítékre az ebédelőtti stráfolás alatt.

— Segédvadőr voltam akkoriban a m...i tizenkétezer holdas területen — folytatta kérés nélkül a szép szál ember a mondanivalóját. — Gyönyörű apróvadas terület volt, rengeteg fürj, fogoly, nyúl, fácán, a halastónál vadkacsa, vadliba, szóval valóságos vadászparadicsom... De az én számomra a paradicsomnak Évája is volt, a mostani feleségem...

Egy kis szünetet tartott. Napbarnított arcára halvány pirt vont az édes, szíves emlékezés, azután egyszuszra áradt belőle a szó:

— A tizenkétezer holdas terület legtávolabbi csücskén, messze a falutól, ahol laktam, egy tanyásgazda szorgalmatoskodott. Nyolc magyar holdján dolgozgatott. Értett is hozzá, meg nem is volt lusta ember. A kis házat a felesége, meg a lányuk tartotta rendben. Ők látták el a tehenet, ők nevelték a lábasjószágot. Még egy kis virágoskertet is ápoltak a tanyaház előtt, volt abban kora tavasztól késő őszig mindenfajta tarka- szagos virág... A virágok között láttam meg először a lányt, úgy megtetszett, hogy bár nem voltam szomjas, betértem hozzájuk egy ital vízre.

— Az első látogatást hamarosan követte a második, a harmadik, a tizedik. Bizony nem számoltam a látogatásokat se én, se ő, amikor egyszer csak azon vettük észre magunkat, hogy mindennapos vagyok a házuknál. Még vasárnaponként is, a fárasztó vadászatok után, egyszeribe ott termettem náluk estére, beszélgettünk, aztán ballagtam visszsza a faluba, a csillagok alatt.

— A csillagokkal beszéltem meg, hogy vagy a lány lesz a feleségem, vagy senki. Biztatón integettek le rám a csillagok a végtelen magasságból. Mintha azt mondták volna: ő is szeret, te bolond, kérd meg apjától-anyjától a kezét! De bizony én gyáva legény voltam. Nem azért, mintha nem éreztem volna magamban erőt a munkára. Tudtam, hogy ezért a lányért annyit dolgoznék, amennyit férfi-ember dolgozni bír. De attól tartottam, hogy olyan senkifélének tartanak, ha előrukkolok a lánykéréssel, hiszen nincs semmim a világon, csak a segédvadőri fizetésem, ő meg egyetlen lány és nyolc hold földjük van!

— Őszre fordult az idő, amikor mégis elszántam magam: lesz, ami lesz, előrukkolok a lánynak az én dolgommal. Hej, de jó kedvem kerekedett, mikor azt felelte, hogy a feleségem lesz, hátmég mikor anyja, apja is beleegyezett!

Vállai Berci megint elhallgatott egy kicsit. Nem akarta hosszúra fogni a mesét. Kereste a fordulatokat, hogy úgy fogja össze az ő boldog házasságának történetét. Egy sóhaj szállt fel a lelkéből, úgy röppent fel, mint a hamar tövátűnő vadgalamb.

— Nem is volt semmi baj addig, amíg új csendőrőrmester nem jött a községbe, az őrs élére. Kerékpáron járta a határt, bekarikázott az én boldogságom kapuján is. Kikentkifent pofa volt, hegyesre zsírozott bajusszal, meg valami csillogó medália is fityegett a mellén. Rettentően tudta éreztetni a hatalmát, a tekintélyét mindenkivel. Amellett olyan mézes-mázos volt a szava, hogy a fehérnép könnyen bedőlt neki... Velem azonban eleinte barátságos indulattal volt, de egy szép napon megtudtam, hogy a hátam mögött kigyót-békát összehord ellenem. Nemcsak a községben rágalmazott, hogy iszákos vagyok, meg hát szeretőm van, meg azzal, hogy feljelentés érkezett ellenem a rovott multam miatt, hanem a mennyasszonyom előtt is... Persze, mert megtetszett neki a lány, a nyolc hold földre, a tanyára, a jószágokra is fájt a foga...

— Karácsony előtt csordultig telt a pohár. Észrevettem, hogy a menyasszonyom szülei napról napra hűvösebben fogadnak, meg a lány szeragyog úgy, ha meglát, mint azelőtt. Egyenesen feltettem a kérdést, hogy mi az oka a változásnak, mire a válasz is egyenes volt: a csendőr bizalmasan megsúgta nekik, hogy engem hamarosan le fognak tartóztatni, mert börtönviselt vagyok, aki a szegedi Csillagból szöktem meg, mielőtt idejöttem segédvadőrnek. Éjnye az áldoját! — rikoltottam el magam előttük. — Hiszen ez a gazember hazudik!... Nem hazudik! — válaszolta komoran a lány apja. — Irást is mutatott, hivatalos, pecsétes irást, hogy neki kell lefolytatni a nyomozást. Csak még valami adatokat vár Szegedről, azután küld viszsza a Csillagba!

— Gondolhatjátok, hogy éktelenül el voltam keseredve. Hátmég amikor a lány sírva kért, hogy ne várjam be azt a szegedi irást, szégyent hozok rájuk is, hiszen az egész környék tudja, hogy jegybe-gyűrűbe vagyunk. Azt tanácsolta, szökjek meg idejében, mielőtt még a csendőr rámhúzza a bilincset!... Nyugodtan, csendes szóval magyaráztam, hogy nem félek. Soha nem volt dolgom a törvénnyel. Az egész csak csendőr intrikája, aki a nyolc hold földre pályázik. Legyenek hozzám bizalommal. A végén úgyis kiderül az igazság.

— Nem sok foganatja volt a szavamnak. Az a gazember már bedi-tötte őket. Barátságosan, szelíd kiadták az utamat. A lány sírva borult a nyakamba. Ő szeret engem de minden hiába!... Három hét a házuk tájára se néztem, azaz csak messziről sóhajtottam a tanyájuk felé, mialatt a határt jártam. Ő van az én boldogságom eltemetve!

Megint egy kis szünet következett. De éppen csak annyi, amíg Vállai Berci cigarettára gyujtott. Mosolygós arccal eregette a füstöt, mialatt a végére ért:

— Közben a fővadőr, akinek alvoltam rendelve, figyelmeztetett, hogy vadorzók járnak a területükön. Esti, meg reggeli lesen tucatszám lövik a nyulakat a m...i erdőszélen. Rámbízta, hogy nyomozzak ki őket. Január végén haladt a nap-tár. Friss hótakaró volt mindenütt. Az erdőszéli lábnyomokon indultam el a vadorzók kézrekerítésére. Mindarat lehetett volna fogatni velem, mikor alapos kutatás után, két nap két éjszaka munkája után, rájöttem, hogy a nyomok a csendőrőrsre vezetnek. A többi már ment, mint karikacsapás. Egy holdvilágos este — rettentő hideg volt, emlékszem — a fővadőrrel kimentünk az erdőszélre, vadorzólesre. Ő fázott, de nem. Fűtött valami! Az, hogy mégis talán fordul a kocka. Talán az a csendőrőrmesteremet érjük vadorzáson! Nem voltam benne biztos, hiszen minden csendőrcsizma sarka egyforma nyomot hagy a hóban, de egyforma nyomot hagyott a csizmája is, mikor rúgdosta, taposta... Nem szaporítom a szót, az én csendőrömet értük tetten, mégsodmagával! Hiába fenyegetőzött, hiába próbált békülni: elment a fináncnak hoz. Az káromkodva, szitkozódva, de megállapította a tényállást és én őrmesteremet, meg a társát bilincstetésből áthelyezték egy másik őrsre. Az is kiderült róla, hogy hamisan totta az irást ellenem, a szegedi Csillagba meg sohase írt. csak ezudozott. Ahogy elment tőlünk, egyszerre végeszakadt az ellenem folyó rágalomnak. A mennyasszonyom boldogan borult a nyakamba. Hamarvétra megtartottuk az esküvőt.

A vadászcimborák csak bólogattak, mikor Vállai Berci pontot a történetre. A legöregebb szólt meg:

— Ilyen becstelenek voltak az kozottak! De jó, hogy már nincs belőlük egy szál se!

Li-li-klik-lik, klik...

Lestyán Sándor HORTOBÁGYI VADÁSZNAPLÓJA

November 1.

Tegnap délután, amikor a hortobágyi halastavakhoz megérkeztünk, ezerszámra legeltek a libák az országút két oldalán, a friss, zöld gyepen. Meg sem ijedtek az autótól, amelyben se hederítettek. Kisebb csapatok már húsztak is befelé a rétről, száraz a fű, megszomjaztak. „Li-li-klik-lik, klik", hangzott a magasból. Gyönyörű muzsika a libázók fülének, különösen ha ilyen hatalmas orkeszter zendít rá. A prímhegedűs mind nagy „Lilik", hiszen a Hortobágyon milliószámra tanyatérő vadlibák 90 százaléka ilyenfajta. — Van liba! — állapította meg örvendezően vadásztársam, aki tapasztalt, régi hortobágyi libázó. Azért kértem meg, hogy elkísérjen, mert tanulni akartam tőle. Fortélyos a liba, ezer indéje van a vadászatának. Tavaly pártról lőttem, nem túlságosan jól. Most gödörből szeretném a mult esztendei eredményt megjavítani.

Mihály bácsi, akivel a gödröket előre megásattuk, nem várt bennünket a szállásunkon. Társam már a mult héten itt járt, amikor a gödröket ásták (lőtt is, rossz húzásban, hat libát!), vállalkozott tehát, hogy bevezet a „gödrömhöz". A halastavak majorságától egyórás gyaloglás után oda is érkeztünk. Az én gödröm egy vadvizes tó szélén volt, hőrásosan, formásan ásva, szalmával bélelve. „Tessék, foglalj helyet!" hangzott udvariasan a felhívás s alatt a Browninggal, a töltényáskával és a látcsővel elhelyezkedtem, társam nem minden dicsekvés nélkül mondta, hogy ezer vadász között talán egy akad, aki a 30.000 holdas Hortobágyon, nyílegyenes vonalban, egyenesen rámenve megtalálja a gödröt. „Hortobágyi szem, kitűnő tájékozódási érzék, nem mindennapi megfigyelő készség kell hozzá" — hangsúlyozta önérzetesen és én megértően, elismerően bólogattam.

Megállapodtunk, hogy társam — ki a vadvíz túlsó felén, a másik gödörben helyezkedik el — a húzás után értem jön, hiszen az út az én gödrömön át visz hazafelé. „Fütyörészve jövök és fényjeleket adok a zseblámpámmal" — így búcsúzott el tőlem, nyilván attól való félelmében, hogy a sötében nem veszem őt észre és abba az irányba találok lőni a víztükörre lehúzó libákra, amelyekről ő majd felém tart.

Fél órával azután, hogy elváltunk: megkezdődött a húzás. Sajnos, egyetlen csapat sem akart „lerakodni" elibém. Mind elhúzott felettem. Elég tisztességes távolságból mégis lehozott vagy húsz patronnal ötöt a Browning. Mind az öt vízre esett. Négyet — zseblámpám fényénél — fel is vettem, az ötödiknek csak rémült szárnyrebbenését hallottam a sűrű nádasból. Azután fekete fátyol borult a tájra, köröskörém és a fejem fölé... Tüzet szüntess!-t parancsolt...

Leültem hát a gödör szélére, a négy libám mellé, cigarettázva hallgattam a darucsapatok krugását, jöttek, szálltak, mentek, mint valami sereghajtók. Így ültem félóra hosszat. Élveztem a pusztát, az éjszakát, a Hortobágy végtelenségét és csak egy csillagot vártam a fejem felett, egyetlen égi mécsest, ami barátságosan leragyogna rám a magányban, mely eleinte nem is tűnt sivárnak, mert tele volt sejtelemmel.

Vártam a csillagot, de hiába. Krukru! — hangzott állhatatosan a fejem felett a vaksötétben, de látni nem láttam a darvakat. Csak a szárnyuk suhanása jelezte vándorútjuk hortobágyi feltételes megállóját. Egy perc számukra a végtelenben, számomra gyönyörűséges percek, ahogy hangjuk lassan elhalt, semmivé lett a távolban, az éjszakában. Hogy változatosabb legyen a hangulat, az eső is megeredt. Csendesen, állhatatosan szemerkélt. Majd a krugásnak végeszakadt, csak egy tőkésruca hápogta a nádasból a Hortobágy éjszakai takarodóját, ahogy öreg, tisztességtudó gácsérhoz illik. Újabb félóra telt el. Két lövést hallottam, nem is nagyon messziről, majd hallózást és kiáltásokat: „Sándor! Erre gyere!"

Vadásztársam hangja volt. De mi az ördögöt menjek arra, mikor a találkozót az én gödrömnél beszéltük meg és másfelé nem is mehetünk haza! Újabb puskalövés dördült, más irányból s nyomban utána a hangja: „Sándor! Sándor! Erre!"

Azt hittem, valami baja történt, holmimat és négy libámat tehát a gödörnél hagyva — folytonos fényjeleket adva zseblámpámmal, folytonosan ordítva társam nevét — megindultam feléje.

Csak hittem, hogy „feléje" megyek. Mert percenként más-más irányból hallatszott a kiáltozása. Így kerülgettük egymást legalább két órán keresztül, amikor azon vettem észre magamat, hogy újra a gödrömnél vagyok. (Csak később jöttem rá, hogy véletlen szerencse volt!) Felszedelődzködtem és elhatároztam, hogy egyedül vágok neki az útnak a majorságig. Vadvizeken, tocsogókon, nádasokon, iszapos mélyedéseken vándoroltam az időközben komolyan megeredt esőben a Hortobágy éjszakájában, amíg tíz kilométeres kerülővel, magam sem tudom hogyan, egész más úton, mint ahogy jöttünk, agyonfáradva, agyoncsigázva szállásunkra érkeztem. Közben a libákat (súlyos nagy Lilék volt mind a négy!) egy szikes szekérúton leraktam, mert nem tudtam cipelni. Aztán meggondoltam magam, visszafordultam értük, egy darabig megint cipeltem a libákat, de hol az egyik esett ki a kezemből, hol a másik, végül is újra leraktam belőlük hármat. Egyet könnyebb volt hurcolni.

A majorságból mentőexpedíció indult el társam felkutatására. Az történt ugyanis, hogy a régi hortobágyi vadász, hortobágyi „személyével" és hortobágyi tájékozódóképességével eltévedt a pusztai éjszakában, mielőtt még az én gödrömhöz érkezett volna. Már-már arra gondolt, hogy az esőben, a szabad ég alatt várja meg a hajnalt, mikor a mentőexpedíció rábukkant. Mihály bácsi, a gödörásó, vezette a kutatókülönítményt. Azott ürgeként érkezett szállásunkra két órával utánam a társam, egy libát „vett fel", hazahozta becsülettel. De híres „hortobágyi szeme" úgy leragadt a fáradtságtól, hogy ma hajnalban alig tudtuk felébresztení.

A halasló gátján, lesbokor mögül lőttük a magánosan kihúzó libákat. Ő kitűnően, én közepes eredménnyel.

Húzás után elküldtem az öreg Mihályt a tegnap este letett három libámért. El is hozott három pár lábat, meg egy csomó véres tollat. Jó lakomájuk volt a rókáknak! — állított be kedélyesen.

Délben, szép tiszta időben (sajnos!) a debrecen-füzesabonyi sínpár mellett álltunk fel, hogy a magános libákkal szórakozzunk. Kettőt sikerült olyan magasból lehúznom két patronnal, hogy társam és Mihály bácsi megéljeneztek. (Mind a kettő elismerésére büszke vagyok.)

Ma este — úgy határoztunk — újra a gátra megyünk, a behúzáshoz.

November 2.

Este is, ma hajnalban is nagyon magasan húztak a libák. Egyelőre fej-fej mellett tartunk a zsákmányban. Mindkettőnk patronaránya is rossz. (Az enyém sokkal rosszabb!) Eddig 75 patront „szórtam el" 14 „felvett" libára. (Három a rókáknak jutott!) Hiába! Milliószámra van liba, felhőknek tűnik a láncokban sűrűn ki- és behúzó csapatok rengetege, olyan pokoli ricsajt rendeznek a halastavakban lerakodva, este is, hajnalban is, hogy belekábul az ember feje. De magasan szállnak, legalább is a halastó gátja felett lőtávolon kívüli magasságban. Ha lehozunk egyet-egyet, inkább szerencse, mint jó puska, jó sörét, jó lövés. Elhatároztuk, hogy ma este csónakból várjuk meg a behúzást. Én az 1. számú tóra megyek a ladikkal, társam a 7. számúra. Közben az időjárásjelentéseket lessük, rádióból, újságból, barométeren. A széljárást figyeljük. Egy kis köd kellene. Egyetlen ködös nap, mindjárt volna komolyabb eredmény.

Talán ma este a tavon, csónakból!

A halastavi emberek azt mondják, hogy tegnap este az 1. tó közepén és a 7. tó nyugati szélén rakodtak le a csapatok.

Oda megyünk! Az én vadászhajóm kapitánya Mihály bácsi, aki azzal ment el, hogy a föld alól is kerít evezőt. Mert evezőnk még nincs. Majd lesz, de liba is legyen — lövésre!

November 3.

Sikerült?... Úgy félig-meddig. Nem tegnap este, a tavon, ahol sem én, sem társam egyetlen puskalövést se tettünk, mert a libák az 1. és a 7. tó ellenkező részén rakodtak le, mint ahogy vártuk és elhelyezkedtünk, hanem ma hajnalban a 7. tó gátján. Köd volt. Nem alacsonyan, nem is éppen magasan, de köd és a húzást az ellenszél is kedvezően befolyásolta. Már tudniillik a puskások szempontjából. Javult a zsákmány, nagyon megjavult! Társam 16 libát hozott haza reggel (hármat elvesztett), én meg éppen egy tucatot. De tíz órára elpárolgott a köd és én Mihály bácsival gödröt ásattam magamnak, a vasúti sínpár és az országút közötti részen. A helyet az öreg ajánlotta. Negyvenöt esztendeje kíséri a hortobágyi libásokat. Azt mondta, ott, ahol az én gödröm lesz, minden évben sok ezer liba esett a húzás alatt.

Délután két órakor jelentette, hogy a gödör elkészült. Már négy órakor odavezetett, aztán visszament szállásunkra társamért, akit két kilométernyire tőlem egy gránát-tölcsérhez vitt. Ők ott nem lőttek semmit, én meg az új gödörből nem tettem egyetlen puskalövést sem. Pedig volt húzás! Két órán át százezer és százezer liba szállt el felettünk, de nagyon magasan... Holott a gödör is, meg a gránáttölcsér is közel volt a halastavakhoz.

Mi történt tehát?

Egy vadásztársaság érkezett Ózdról. Az országútmenti árokban álltak fel. Onnan lőttek a behúzó csapatokra. Hogy milyen eredménnyel, nem tudom. Rengeteget puskáztak és a rajokat feltolták az égbe. Mire a libák a gödör és a gránáttölcsér fölé érkeztek, már lőtávolon kívül hallatszott: Li-li-klik-lik, klik! (Nem szeretem a vadliba-zenekarban a

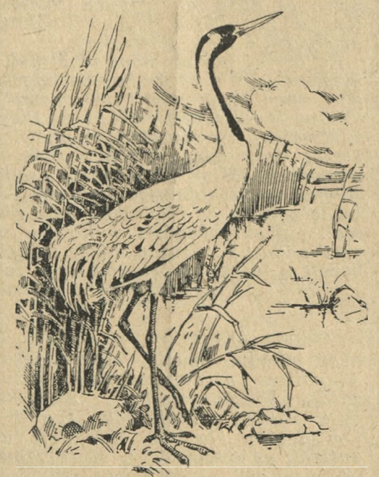

sok pianisszimót! Azt szeretném, ha csupa fortétól zúgna a fülem, úgy zendülnének a fejem felett!)

Holnap hajnalban azért visszaadom a kölcsönt az ózdi vadásztársaknak! A tóról kihúzó libákat az én lövéseim tolják a magasba. Nem rosszindulatból, nem kárörömmel. De ilyen a liba természete! A feléje csapódó sörét-raj égnek lendíti, szelet kap két szárnyvitorlája és viszi a felhőkbe. Az ózdiakkal azért csak megleszek valahogy. Nem kapunk hajba. A behúzásnál ők lesznek jobb helyzetben, a kihúzásnál pedig én.

November 4.

Ma hajnalban nagy könnyelműséget csináltam. Megérdemeltem, hogy Mihály bácsi is kinevetett.

A gödör felett elég szépen, azaz elég alacsonyan húztak ki a libák a tóról. Az első láncból ötöt lőttem, még koromsötétben. Négy rongyra esett, nagy puffanással, a gödör közelében. Az ötödiket csak megszárnyaltam, hallottam, ahogy riadt vergődéssel tovairamlik.

Mit csinál erre a gyakorlatlan libázó?

Nosza, ki a gödörből, a sötétben a szárnyazott liba után!

És végül?

Negyed órán át hajszoltam lihegve loholva, verejtékezve a libát, közben a tavon felkeltek az újabb és újabb láncok és én nem találtam vissza a gödörbe. A gödörbe, ahol a Brow ningom és a töltényeim! A szárnyas liba elveszett és majdnem egy órát telt el, amíg a derengésben végre előttem sötétlett a gödör.

Nem sikerült hát az ózdiak előtt „feltolni" a tóról kihúzó libákat. Durrogtak is a puskáik. Nem sajnáltam tőlük a jó húzást. Magamat sajnáltam ostobaságomért. Úgylátszik, nem volt elég első este a Hortobágy útvesztő éjszakája. Egy útvesztő hajnalnak is kellett jönnie, hogy megtanuljam a gödörből való libázást. Mert saját kárán tanul a vadász!

Hogy kárpótoljam magam a hajnali kudarcért: a késő délutáni órákig maradtam a gödörben. Étlen-szomjan kitartottam. Húzás alig volt, de sok kószáló liba jött, egyesével, párosával. Tizenegyet lőttem közben sikerült „eltolnom" életem legalacsonyabb vadlibáját. Nem is egyet, hanem hatot! Pompás lövésre, két méter magasan (azaz alacsonyan), húsz lépés távolságra szállt tőlem. Öt lövés a Browninggal — egyetlen liba sem esett.

Az öreg Mihály azt mondja, hogy ilyesmi az ő négy évtizedes praxisában még nem fordult elő. Azt állítja, valóságos bravur volt, amit csináltam. Sikerült pontosan a liba közé lőnöm, ötször egymásután. A egész sorozatot.

A cirkuszi késdobáló artisták dicsoznak ilyen ügyesen, amikor a férfi körüldobálja csillogó-villogó késeivel a deszkapad előtt álló fiatal teres, fodros-bodros nőt. És Istenments, hogy eltalálja!

Na még két húzás! Ma este és holnap hajnalban!

Társam eddig harminc libával lőtt többet, mint én. Erősködik, hogy a csónakon, se gödörből, se gránáttölcsérből nem vadászik, amíg ő maradunk. Kitart a 7. számú halastó gátján, ahol idei rekordját, a 47 libát lőtte. (Tavalyelőtt hatvanhármat lőtt egy hajnali húzáson. A hortobágyi rekord — azt hiszem — százölven!)

Három napja nem ettünk meleg ételt. Spirituszlángon főzött tea kívül szalonnán, sajton, almán, szalonnán élünk. Mihály bácsi ígéri, hogy estére szerez tojást. Rántottát fog készíteni!

November

Ha a vége jó, minden jó!

A tegnap esti és a ma hajnali húzás eredménye erősen megjavította nemcsak a zsákmányt, hanem a patron-arányt is. Este a gödörben vártam a behúzást, a hajnai kihúzásra — Mihály bácsi elaludta a találkozót — én is a gátra mentem. Megtanultam (legalább is azt hiszem) a sötétben való lövést. Amikor az ember csak „sejti" a libát (a szem) a sötétben való lövést. Amikor főleg a hang irányába lő. Persze ne-

esztelenül, mert valami sötét, lomha árny mégis fel-fel tünedezik.

Megfigyeltük, hogy a behúzás végén és a kihúzás elején — tehát koromsötétben — a libák alacsonyabban repülnek. És főleg ilyenkor lőttünk sűrűbben a csapatokra, de magasokra is. Csak Mihály bácsinak nem tetszett a dolog, mert a sötétségben nehéz a libákat felszedni. Hiába tukmáltuk rá a villanyzseblámpát. Jobban lát ő anélkül! Egyetlő kivételével meg is találta mind. Majdnem olyan jó szeme van, mint a libáknak. Csak „majdnem", de ez is irigylésreméltó! (Bár nincs szárva, hogy mint a vizsla, szimatután apportirozza a libákat. Állítólag „dögésznek" is elsőrangú ez a vén ember, aki panaszkodik, hogy „bevesztett a füle", másszóval nem hall semmit. Az a gyanum, hogy a hajnali elalvás és a „fülberekedés" közzött némi összefüggés van. Ötven forint előleget kapott az öreg és az ő számára „csak egy ugrás" a hortobágyi csárda!)

A hajnali húzásról hazatérve megcsináltuk a statisztikát. Hatvanegy libát lőttem. Vadásztársam kilencvenet. Én átlagban négy és fél, ő három patronnal. Csupa nagy lilik. Lőttem egy kis liliket és egy vetési ludat, társam három vetésit kapott puskavégre. Daru — bár a múzeum kérte kitömésre — nem jött lövésre. Nagyon későn, a libák után húznak be és nagyon korán, a libák előtt húznak ki. Kacsa sincs annyi a Hortobágyon, mint más években. Összesen 8—10 csapat tűnt elénk. Viszont láttunk néhány gyönyörű réti sast és egy hatalmas, öreg parlagit. Ezüstsirályban is gyönyörködtünk, hallottuk a nagy pólik sipolását, sirályrajok szélsebes suhanását, kabasólymok cikázását kísértük tekintetünkkel és a héják lecsapás előtti körözéséből pontosan következtettünk, hogy hová esett a nádasba zuhant vadlibánk.

Elutazásunk előtt a vadászati felügyelő mondta, hogy mialatt mi a halastavaknál libáztunk, a Hortobágy egy másik részén, kéttagú társaság két húzáson 70 libát és 2 darut lőtt. Nem tudta biztosan, de azon a napon lehetett, amikor köd volt.

Mert van ám liba az idén is a Hortobágyon milliószám. Csak az a bizonyos jószerencsét, azaz jó ködöt kell kifogni.

Nekünk nem sikerült.

Talán azoknak, akik november második felében vagy december elején mutatják meg, hogy ki a legény a halastavak gátján, vagy Mihály bácsi gödreiben.

A VADDISZNÓ ÉS VADÁSZATA

A vaddisznó hazánk egyetlen vadja, melynek vadászatánál számításba kell venni, hogy erejével és bátorságánál fogva támadhat is. Ezért vaddisznóra könnyelmű lövést tenni nem szabad, mert igyon-nagyon ráfizethetünk.

A disznó tömzsi, zömök, nagy fejű, elől magasabb, mint a fartő felé. Nagy a hasonlatosság az Orosz- s Lengyelországban általában tenyésztett házi sertéshez, azzal a különbséggel, hogy lábai hosszabbnak mnek fel.

A disznó üzekedése, amit búgásnak nevezünk, november végétől január közepéig tehető, utána négy hónapra a koca 4—12 malacnak ad életet, melyek eleinte piszkossárgás színűek sötét csíkokkal, ez a szín később megsötétedik (sárgásbarna), majd késő ősszel a végleges fekete-szürke színt kapják meg.

Gyakori eset, hogy erdőgazdaságoknál, ahol a házi sertést az erdőn makkoltatják, a szelíd koca a vadkannal párosodik, vagy fordítva, ennek a gazda ellenben nem örül, mert az ebből a házasságból került utódok hízóknak nem alkalmasak. A vaddisznó társaságot „konda" kedvelő, kivételt csak az öreg kan, „remete-kan" képez. Ezek csak búgáskor keresik fel a kondát, ahonnan a fiatal vetélytársat elűzik. A búgási idő eltelte után mét magányukba vonulnak.

AZ AGYAR

A kan ismertetőjele, hogy nagyobb, erősebb a kocánál, azonfelül tható az agyara is, ami a fegyvet is képezi. Agyara van ugyan a ocának is, de az elsatnyult. A kan lső szemfoga közvetlenül az agyar (alsó fog) mögött helyezkedik el és azt állandóan köszörüli, ami fontos, mert az agyar minduntalan nő, mint a rágcsálók fogazata, ebből is láthatjuk, hogy a folytonos lecsiszolásra szükség van. Ha a természet úgy rendezte volna be, hogy ne nőjjön az agyar, a sok túrásban és használatban teljesen lekopna az és a kan minden fegyver nélküli állat lenne kénytelen élni. Ha dühös, ezeket az agyarakat csattogtatja. A csattogás akkor is hallható, ha a kan lakmározik.

A disznó súlya a táplálkozástól függ. Mezőgazdaságunkra nézve káros, mert éjszaka meglátogatja a mezőt, zabban, kukoricában, borsóban, burgonyában tetemes károkat okozva, ezek a károk pedig nagyon érzékenyen érintik a gazdát, mert amit nem evett meg, illetve túrt fel, azt eltaposa, mert állandó mozgásban van.

Természetéhez tartozik a fürdés, iszapban, sárban való fetrengés, dagonyázás. Ezeket a helyeket messziről is felkeresik, belefetrengenek a dagonyába, sáros sörtéjüket egy-egy közelben nőtt fa törzséhez dörzsölik, amiből pontosan tudunk következtetni a vad tartózkodási helyére.

A vaddisznó hangja fürdésnél, fekvésnél, táplálkozásnál és általában, ha jól érzi magát, kedélyes röfögés. Ha gyanakszik valamire, vagy szimatot kap nálánál erősebb ragadozótól, embertől, vagy valamitől megijed, egy-kétszer fúj és máris eltűnik az erdő sűrűjében. Fájdalmas lövésnél (csontlövésnél) a malac panaszhangját is hallhatjuk, a kocánál ugyanezt ritkán, a kannál ellenben soha. Üzekedésüket rendszerint visításuk és éles röfögésük kíséri, mert többnyire ilyenkor verekedések is vannak.

A vaddisznó látóképessége nagyon gyenge, de annál jobban ki van fejlődve a hallása és különösen a szaglása.

Árverési hirdetmény

Zala vármegye sümegi járá ú területén lévő 65. sz. 7800 kh. apróvadas vadászterület vadákerül 1948. évi november 22-én, szati joga nyilvános árverésen Zalaegerszegen a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ár: 234 dorb nyúl, azaz 1872 Ft. További feltételek, az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg, Zalaegerszegen.

Vadászismerkedési estély. *A sárszentlőrinci vadásztársaság jól sikerült vadászismerkedési estélyt rendezett. A társaság ezzel tanujelét adta demokratikus beállítottságának, mert ezzel is szolgálta a közösség gondolatát. Követésreméltó példa ez. Örömmel hallanánk, ha a vadásztársaságok időközönkint hasonló összejöveteleket rendeznének, mely közelebb hozná egymáshoz a környék vadásztársadalmát, mint ahogy ez a jelen esetben is történt. Mulatságos volt az új vadászok „kollektiv" felavatása. A tánccal egybekötött estély kitűnő hangulatban, a reggeli órákban ért véget.*

ÍGY VADÁSSZUK

A két leginkább elterjedt vadászati móddal fogunk foglalkozni, mégpedig a hajtóvadászattal s a leshajtóvadászattal. A hajtóvadászat vaddisznóra kétféleképpen történik: vagy disznóra idomított kutyákkal, vagypedig jól kiképzett hajtókkal. Hajtásokat lehetőleg télen rendezzünk, amikor az erdő fáin nincsen lomb és így jobbak a látási viszonyok és nagyobb kilövési tér is áll rendelkezésünkre. Másodsorban, ez még az első oknál is fontosabb, friss hóban megkerüljük reggel a hajtásra szánt erdőt, megállapítjuk, hány nyom vezet be az erdőbe, hány kifelé; ha a befelé vezető nyomok száma több, mint a kifelé vezetőké, természetesen az annak a jele, hogy a konda vagy a magányos kan a meghajtandó területen tartózkodik és érdemes ezt meghajtani. A nyomozást igen óvatosan, csendben kell végrehajtani, nehogy a disznók közben elhagyják a területet. A hajtás lehetőleg hamar kövesse a nyomozást. A vadászokat nesztelenül állítjuk fel, lehetőleg jó széllel két sűrűség között oda, ahol egy gazdasági vonal vagy hasonló vezet, egymástól kellő távolságra. A disznó a hajtásban odamegy, ahová ő akar, ezért a siker a vadászat rendezőjétől függ, hogy hová állítja fel a vadászokat. A hajtók a disznónak az irányt megadni nem tudják. A hajtás megkezdésének pontos idejét előre meg kell beszélni, mert lövés vagy más jelre a disznó idő előtt indulhat meg és nem kerül lövésre.. Csak golyóval szabad lőni, nem csak azért, mert ez vadászias, hanem azért is, mert a disznó nagyon szívós és megsebezve sok embert végzett már ki. Szembejövő disznóra lehetőleg ne lőjünk, hanem akkor, amikor már elhaladt, mert a sebzés után sem fordul már vissza.

A hajtóknak nem szabad nagy lármával haladniok, mert ilyenkor a disznó meghúzódik, bevárja a hajtókat és visszafelé kitör. Sokkal jobb, ha a disznó hallja ugyan a hajtókat, de nem tudja a zajból megállapítani, hogy azok hol tartózkodnak, ezért bizonytalannak érzi magát, igyekszik helyét elhagyni, így a legkönnyebb eredményesen hajtani.

Nagyon szép az idomított kopókkal való hajtás, de, sajnos, nincsenek olyan erdőrengetegeink, hogy ez szükséges legyen és ezért kopófalkát tartsunk, ami meglehetősen drága.

A másik legelterjedtebb mód a les. Ezt többnyire éjszaka, holdtölténél űzzük, mert a korahajnali órákban, amikor pirkad, a disznó visszavonul a védelmet nyujtó sűrűbe. Korán kell már a magaslest elfoglalni, lehetőleg éjfél előtt, mert mielőtt a disznó kilép, kitűnő szaglásával alaposan meggyőződik, hogy nem fenyegeti-e veszély? Ha nem régen mentünk a magaslesre, szimatot kaphat tőlünk és nem jön ki. Kitünő hely lesre ősszel, ha a tülevelű erdőben tisztás van, ezen egy-két makkos tölgy, ilyen helyen előbb-utóbb biztosan terítékre kerül a disznó.

Eredményre csak a mezőre való be- és kiváltásnál számíthatunk, mert ha már elérte a disznó a zabot, kukoricát, mélyen belegázol abba és nem láthatjuk, viszont az erdőben is hamar eltűnik szemünk elől.

MALACOS KOCA

Talán felesleges is hangsúlyoznom, hogy magyar vadász szoptató, vagy istápolásra szoruló malacok kocájára nem lő, mert mi jóérzésű, igazi vadászok akarunk lenni és nem gyilkosok.

Ott, ahol sok a disznó, már csak a mezőgazdaságra való tekintettel is vadászunk rájuk, ami természetesen nem azt jelenti, hogy nincs irgalom és pusztítsuk ki az utolsó darabot is. A vaddisznó kártékonysága elvitathatatlan a mezőgazdaságra nézve, de el kell azt is ismerni, hogy ettől a kártól nagyon egyszerű a termést megvédeni, nem kell egyéb, mint a kritikus időben 1—2 őrtűz és 1—2 eredményes vadászat. De tekintélyes az a haszon is, amit a disznó a rovarok és lárvák tömeges elpusztításával hoz.

Húsa ízletes, bőre iparilag feldolgozható (bőröndkészítés). Trófeái a kannál az agyar és a sörte.

Védjük ezt a vadunkat is, különösen télen ne engedjük éhenpusztulni, amikor a föld csontkeményre fagyott, túrással pedig nem tudja értelmét megszerezni, ilyenkor szórjunk nekik eledelt. Siralmas volna a magyar erdő vaddisznó nélkül, márpedig a vadért egyedül mi vadászok vagyunk felelősek. K. G.

Vadászati kiállítás Egerben

Az egri vadászati kiállításon a MALLERD agancs-gyüjteményének egy része is bemutatásra került. A kiállítás látogatói sok hasznos tanulságra tettek szert az anyag megszemlélésével. A trófeák közül szarvas, dámlapátos, muflon, őz és vaddisznó szerepel.

MIHÁLY *(meséli):* Emlékeztek barátaim József főherceg nevére? A végén, mielőtt Nyugatra lógott, felcsapott Szálasi kortesének.

ISTVÁN: Volt az a király kortese is, meg Horthyé is. Úgy forgatta a köpenyeget, hogy neki mindig jó dolga legyen.

MIHÁLY: Meg, hogy mindig vadászhasson. Vele történt, hogy vaddisznóhajtáson, egy erdészház közelében hajnalban rábukkant a kondára. Öt disznót látott. Öt golyóval sorra leterítette mind!

JÁNOS: Ez mán döfi!

MIHÁLY: Igen ám, csakhogy kiderült, hogy a főerdész házi-disznai voltak. Azokat végezte ki. Vaddisznónak nézte őket!

ISTVÁN: Oszt mi lett a vége?

MIHÁLY: Az, hogy megtiltotta a birtokain, meg a vadászterületein az alkalmazottak disznótartását. Még neki állt feljebb. Hepciáskodott. Ilyenek voltak a Habsburg hercegek!

JÁNOS: Mondják, hogy az a kerge Albrecht, aki felcsapott nyilasnak, még király is akart lenni, ezer, meg kétezer töltényt eldurrogtatott egy hortobágyi húzáson a vadlibákra.

MIHÁLY: Igaz. Le is hozott ezer patronnal tizet.

JÁNOS: A darut lőjjük-e?

MIHÁLY: Legfeljebb valamelyik múzeumnak kitömésre.

ISTVÁN: Enni nem jó?

MIHÁLY: A hortobágyi nép eszi a mellét. De a daru nem hús-madár. Tudjátok-e, hogy fővadnak számít? Éppen úgy, mint az őz, a szarvas, meg a disznó.

ISTVÁN: Madár létére?

MIHÁLY: Úgy bizony. A daru, meg a túzok. Ez a kettő.

JÁNOS: Sokat lehet tanulni magától Mihály bátyám!

MIHÁLY: Nono! Van amiben még én is tanulásra szorulok.

JÁNOS: Hallom, tanul is esténként!

MIHÁLY: Világosabb lesz az ember agya, többet lát, jobban megy a munka, ha tisztában van a szocialista ismeretekkel. Nektek is ajánlom, olvassátok el a Szovjetunió bolsevikj pártjának a történetét. Nemcsak hasznos, de izgalmas is!

JÁNOS: Kölcsön adja?

MIHÁLY: Ha befejeztem, szívesen.

ISTVÁN: Látja, mink ezt a kínai háborút se nagyon értjük. Messze van tőlünk Kína, miért fontos a mi szempontunkból az ottani győzelem?

MIHÁLY: Mert a nép serege győz az elnyomók ellen, akiket az amerikai dollármilliomosok támogatnak. A szabadságról Petőfi mondta meg legszebben: úgy igazi, ha világszabadság! Azt akarja a hatalmas Szovjetunió. Szabadságot a világ minden elnyomott népének. Ne legyen a nép sehol a gazdagok kihasználtja, kizsákmányoltja!

ANDRÁS: Zsákmányról jut eszembe... Mondhatom?

ISTVÁN: Feltéve, hogy nem mondsz nagyot!

ANDRÁS: Szavamra igaz! Három nyulat lőttem egy lövésre!

MIHÁLY: Tudjuk. Elujságolta a feleséged. Ő talált még kettőt, amikor a harmadikat nyúzta... Mert hasas nyulat löttél komám!... *(Nevetnek, azután eloszlik a társaság.)*

Az európai bölény

Az ősrengetegek, őslápok, a diadalmasan előretörő kultúra nyomán nagyon megfogyatkoztak. Ezzel kapcsolatosan megfogyatkoztak, vagy teljesen kivesztek egyes állatfajok is. A kultúra előrenyomulásának nálunk egy hatalmas ősvad, az európai bölény esett legelőször áldozatul.

Ez a hatalmas termetű, félelmetes benyomást keltő, erdei tulok, amely Európa legnagyobb szárazföldi emlőse volt, alig kétszáz éve pusztult ki Erdély rengetegeiből, akkor, mikor a nyugati országok erdeiből, már évszázadok óta kiveszett.

Hogy az európai bölény nagyságáról hozzávetőleges fogalmat nyujtsak, megemlítem, hogy egy vén bölénybika marmagassága 180 centimétert ért el, keresztjón pedig 150 centimétert. Hossza három és fél méter volt. Súlyát 7—800 kilóra becsülték.

A bölény is, mint a többi rokona, csordákban élt és egy bikára több tehén jutott. A tehenek birtokáért óriási viadalok folytak a bikák között. Amikor az csorda vén bikáját kiverte egy fiatalabb bika, akkor az elvonulva magányosan kószált. Az ilyen mogorva, kivert bika nagyon veszélyes ellenfél volt.

A bölény nagyon lassan szaporodott. Ivarérettségét 8 éves korában érte el és csak minden harmadik évben nevelt fel egy borjut.

Híres és a tollat is jól forgató erdélyi vadász volt *Ujfalvi* Sándor. Irásaiból olvashatjuk, hogy az utolsó bölényt, Szolnok-Doboka megyében, a borgói Pláj magaslaton lőtték 1762-ben. *Szalay* Béla, a régi Erdély állatvilágának neves kutatója, az utolsó bölény elejtését 1790 évre teszi. Szerinte egy vadorzó lőtte a Kelemen havasok lábánál.

Az 1700-as évek közepetáján a bölény elég gyakori lakója volt erdőségeinknek, amit a sok bölényes helységnév is bizonyít.

A régi krónikák rajzai (iniciáléi) azt mutatják, hogy az akkori gazdagok kedvelt szórakozása volt a bölényvadászat. Lóháton, kelevézzel, lándzsával, handzsárral támadták meg az erdei tisztásra kihajtott bölényt. Szép vadászat lehetett és férfias, mert a bölénybika kemény és veszedelmes ellenfél volt; kivált a mogorva, kivert bika.

Az orosz- és a lengyelországi hatalmas kiterjedésü őserdőkben sokkal tovább maradt fenn ez a hatalmas ősvad. A Lengyelországban lévő bialowietci, kétezer négyzetkilométernyi terjedelmü ősrengeteg maradt az európai bölény utolsó menedékvára. Itt a legszigorúbb védelmet élvezték. Szépen is szaporodtak, de jöttek a világháborúk és a bölényeket sem kimélte meg, így számuk nagyon megcsappant. Sajnos újabb adatok nem állanak rendelkezésünkre és ma nem tudjuk, milyen jelenleg a megmaradt állomány.

A Szovjetunióban szigorúan védik és őrzik a megmaradt bölényeket, így remélhetőleg sikerül megmenteni az európai bölényt a végleges kipusztulástól.

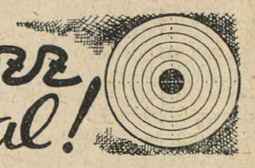

Helyes felelet a Magyar Vadász 12. oldalán.

1. **Mi a batla és szabad-e rá vadászni?**
2. **Mit eszik a borz?**
3. **Hogy hivják magyarul a „grandlit"?**
4. **Mi az úgynevezett „puha" lövés?**
5. **Melyik a helyes: „póli" vagy „póling"?**
6. **Mivel táplálkozik a vidra?**

A szarvas befogása vérfelfrissítésre

Ma, amikor a vadászterületek az állam tulajdonában vannak és vadállományunk lecsappant, országos érdeké vált az élővad befogása. Ez nemcsak az állam jelentős jövedelemforrásává lehet, hanem vadászterületeink feljavítását is szolgálja.

Az apróvad befogása és szállítása nagyobb nehézséget nem okoz, annál körülményesebb a szarvasé.

A vérfelfrissítésre szolgáló szarvasokat vagy néhány napos korukban kézzel, vagy pedig idősebb korban fogóberendezések segítségével fogjuk be. Fogóberendezés nélkül kora tavasszal néhány hajtóval kis erdei hajtásokat végezve, az egy-két napos borjúkat kézzel fogjuk meg. A befogott borjúkat egy elkerített gyepes udvarban helyezzük el, amelynek egyik részében ágakból és lombból készített félszer szolgál védelmet a vadnak. Az udvarba való szállításuk vagy igáskocsin, vagy gépkocsin történik. Hosszabb útra azonban 4 hetes koruk előtt ne vigyük a szarvasokat.

Az etetésük egészen négy hónapos korukig tejjel történik. Eleinte szoptatós üvegek segítségével, később vödrökben. Naponta háromszor nyers és meleg tejet kapnak. Először naponta 3, később fokozatosan többet, egészen 6 literig adunk egy borjúnak. 4 hónapos koruktól fogva a tejről fokozatosan erőtakarmányra térünk át. Zab, kukorica és répaszelet keverék, továbbá naponta friss lóhereszéna képezi már az idősebb borjú táplálékát. Nem szabad azonban megfeledkeznünk a vízről és a sóról sem. A víz, amelynek felfrissítéséről mindig gondoskodnunk kell, egy földbe ásott, lehetőleg bélelt gödörben helyezendő el, míg a sózást egy egyszerű erdei sózóval oldjuk meg. A sózó 4 db 60 cm hosszú és 15 cm magas oldaldeszkákból készült, a földbe sülyesztett fakeretből áll. Ebbe helyezzük el a finom aprított agyagból és 3 kg sóból álló keveréket, melyet kúpalakban jól le kell döngölnünk, hogy az esővíz lefolyhasson róla. A tetejére még 1 kg sót szoktunk hinteni és azt is kissé ledöngölni. A sózó keretén pedig nyílásokat hagyunk az esővíz levezetésére.

A szarvasborjúk a következő tavaszig maradnak az udvarban, amikor a később ismertetett szarvasszállító ládákban rendeltetési helyükre szállíthatók. Az elszállításra kerülő borjút a fülön, — azt átlyukasztva, vagy részben lenyírva — szoktuk megjelölni, hogy a vérfelfrissítésre szánt vad a puskacső előtt felismerhető legyen.

Természetesen a szarvasborjú kézi befogásának a gyakorlatban való végrehajtásához nagy tapasztalatra és körültekintésre van szükség. A sikeres befogás előfeltétele a vad beetetése.

A vadaskertben lévő szarvasok etetése november hó végén kezdődik. Az etetés a fogóberendezés körül, éspedig 4 m hosszú etetővályúkban és a fogóhoz épített szénaetetőben történik. Egy szarvas fogóhoz 10—14 db vályú szükséges, amelyek elhelyezéséről a befogásnál fogok megemlékezni.

Az etetést mindig ugyanabban az időben kell elvégeznünk és pedig déli 11 és 12 óra között. Az eleség mennyiségét és minőségét az állományhoz és annak fogyasztásához mérjük. Tájékoztatásképpen naponként és vályúként 12—15 kg szemestengerit és 4—5 kg vadgeszt nyét és makkot szoktunk kietetni.

A fogóberendezés közelében ivóvízről és dagonyákról is gondoskodnunk kell. A szükséges sózót is lehetőleg nem messze helyezzük el a már vázolt eljárás szerint.

Mielőtt a szarvasbefogás módját ismertetném, egy fogóberendezést kívánok levázolni.

A fogó köralakú udvarból és labirintből áll. Fala 2.70 m magas erős cölöpkerítés, két 3 m széles kapuval. A labirintot, amit az udvar meghosszabbításában helyezünk el, 2 m magas, vassínen tolható ajtók 6 részre osztják.

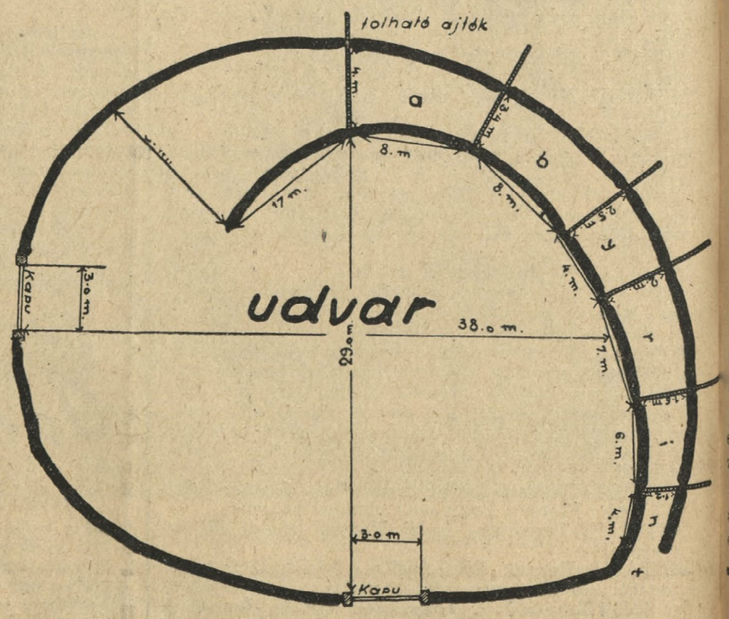

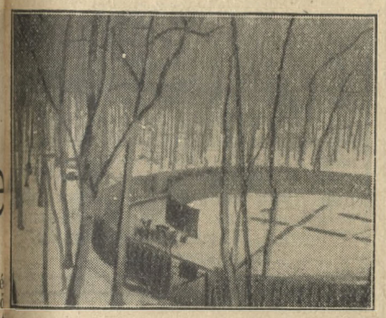

A fogóberendezés legfontosabb része a kapu. Ennek helyes működésétől függ eredményünk. A kapunak kis zajjal, gyorsan és biztosan kell működnie. Nagy zajra a vad első rémületében a kerítésnek ugorva gyakran összetöri magát. Gyorsan kell csukódnia a kapunak, hogy a vad ki ne menekülhessen a fogó teljes bezárása előtt. Rossz szerkezetű kapu zárás közben gyakran megakad és a vad a szabadba jut. Az így elriasztott szarvasok pedig nehezen, vagy egyáltalában nem szoknak ismét a fogóhoz.

A kapu egy vesszővel befont fakeretből áll, amely felül, — vasszerkezet segítségével elhelyezett — kerekekkel van ellátva. A kerekek egy, a vízszintessel 9 fokot bezáró, 3 oszlopon nyugvó gerendára erősített vassínen mozognak.

A kapukat a fogó mellett elhelyezett magaslesről két kötél segítségével kezelik. A kötelek meghúzásával a kapukat szabaddá tesszük és azok saját súlyuknál fogva a sínen gurulva becsukódnak. Lásd a mellékelt vázrajzot.

Biztonsági célt szolgál (a rajzon x-el jelölt) a kerekek vastartóira erősített fakocka, amely a kerekek kiugrását akadályozza meg. A kapuk zárásával járó zaj csökkentésére a kapuk ellensúllyal láthaték el. Az ellensúly olyan hosszú csigákon mozgó kötélre szerelendő, hogy az ellenálás csak a kerekeknek a sínen megtett útjuk felében hasson. Az eredmény, hogy az ellensúly hatására a kapu sebességéből veszítve, kisebb erővel és zajjal ütődik a kapufélfához.

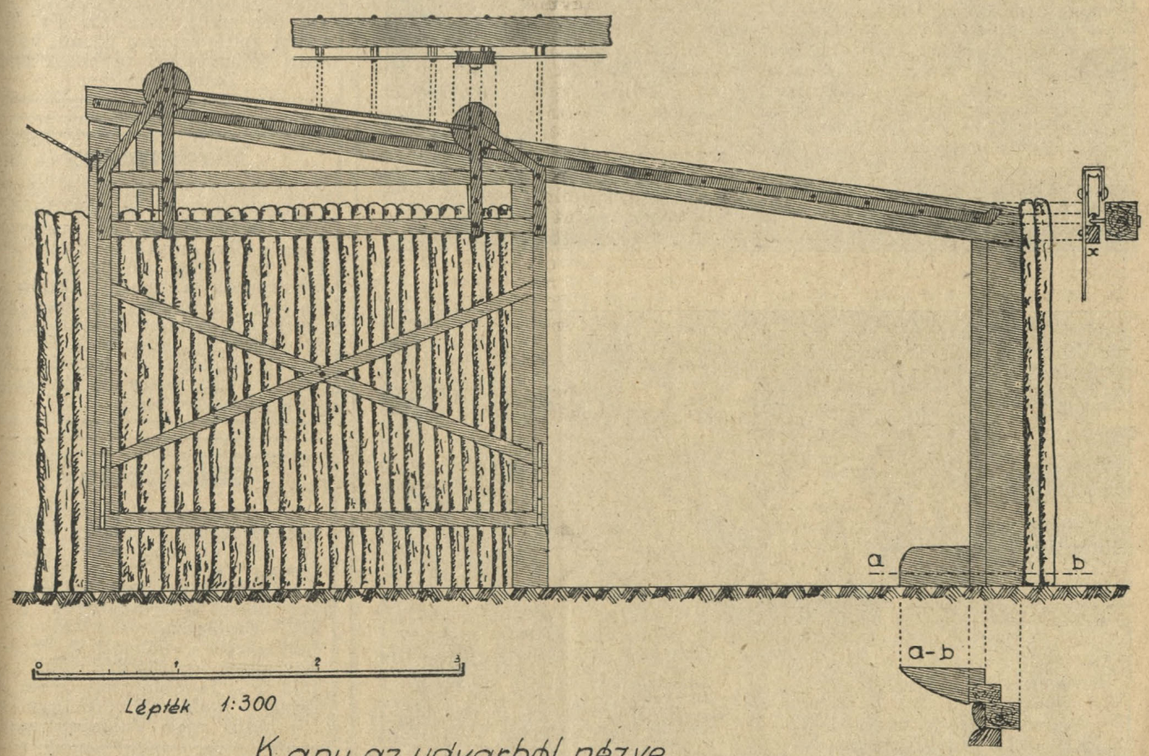

Kapu az udvarból nézve.

A fogó tartozéka a hozzáépített szénaetető és az eleség elraktározására szolgáló verem.

A fogó felszereléséhez tartoznak a szükséges létrák, az etetővályúk és a szállító ládák. A 4 méter hosszú vályúk 1 colos, lehetőleg használt deszkából készülnek.

A szarvas szállítására deszkából készült és egy tolófallal rendelkező faláda szogál. A láda méretére nagy súlyt kell fektetni, mert a ládában a vad könnyen összetöri magát. A szállítóláda tehát csak oly nagy legyen, hogy a szarvas éppen állni tudjon, — anélkül, hogy meg is fordulhatna benne.

(Folytatjuk)

A hulladékpapíros gyüjtés fontos nemzetgazdasági érdek

ŐZNEVELÉS TUDOMÁNYOS CÉLRA

Ezek az őzek sosem kerülnek a vadászok puskája elé. Tudományos célra nevelik őket. Tudósok tanulmányozzák fejlődésüket, születésüktől kezdve. A vadgazdálkodással kapcsolatban elkerülhetetlenül szükséges, hogy egyes vadfajok biológiáját a legtökéletesebben megismerjük. A biológiai vizsgálatokkal egyidejüleg trófeatenyésztési vizsgálatokra is szükség van, mert a trófea erőssége szerint lehet a vadlövést minél előnyösebben biztosítani.

Hirdetmény

Zalavármegye pacsai járása területén lévő 62. sz., 6900 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilv. árverésen kerül kiadásra 1948 november 24-én Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ár 173 drb nyúl, azaz 1384 Ft. További feltételek az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg, Zalaegerszegen.

Hirdetmény

Zalavármegye pacsai járása területén levő 62. sz. 4600 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilv. árverésen kiadásra kerül 1948. november 24-én Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ár: 115 drb nyúl, azaz 920 Ft. További feltételek az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg, Zalaegerszegen.

Hirdetmény

Zalavármegye sümegi járású területén lévő 65. sz. 7800 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilv. árverésen kerül 1948. évi november hó 22-én, Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ár 234 drb nyúl, azaz 1872 Ft. További feltételek az üzemi vadászati felügyelőségnél tudhatók meg, Zalaegerszegen.

Hirdetmény

Zalavármegye sümegi járású területén levő 65. sz. 7800 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilvános árverésen kerül 1948. évi november 22-én, Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ár: 234 drb nyúl, azaz 1872 Ft. További feltételek, az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg, Zalaegerszegen.

Hirdetmény

Zalavármegye zalaegerszegi járású területén lévő 76. sz. 6000 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilv. árverésen kiadásra kerül 1948. évi november hó 22-én, Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ár 180 drb nyúl, azaz 1440 Ft. További feltételek az üzemi vadászati felügyelőségnél tudhatók meg, Zalaegerszegen.

Régi magyar vadászati regulák

Foglyászás 300 évvel ezelőtt

Szarvasbőr és szülő asszony

Vízivadászat 4 deszkával

Közel háromszáz esztendős kalendáriumban (Lippai János: Calendarium Oeconomicum Perpetuum, Lőcse, 2654) bukkantam azokra a vadászati „regulákra", melyeket szórakozásul és mulatságból közlök alább. A régi magyar kalendáriumok lapjait persze nem azért őrizték a mestergerendán és nem azért forgatták lapjait, hogy mosolyogjanak a közleményein. Hasznos tanácsokat, útbaigazításokat böngésztek belőle városban és falun, időjárásról, háztartási — és gazdasági teendőkről, a betegségek elleni védekezésről, az állatok gyógyításáról, vadászatról és halászatról. Az esztendő tizenkét hónapjára szolgáló „reguláknak" között találjuk azokat is, melyek a vadászatra vonatkoztak. Előre kell bocsátanom, hogy háromszáz esztendővel ezelőtt nagyon kevesen vadásztak Magyarországon fegyverrel; lépvesszővel, hálóval, tőrrel, csapdával zsákmányolták a vadat.

Szarvasnak, apróvadnak és nagyvadnak

Akkoriban is megvolt a maga „regulája", ha nem is vadászati törvény formájában, de a józan ész és a sikeres eredmény szemmeltartásával.

Lippai János mester öreg gazdasági kalendáriuma január és február havára nem ad vadászati regulát. Március hónapra vonatkozóan találjuk az elsőt. Azzal a régies írással közlöm, ahogy akkor írtak és nyomtattak. Így is minden nehézség nélkül ki lehet hámozni az értelmét. Tehát: „a madarászatot megént el kezdhetni ebben az hóban, jobb volna mind az által békét hadni a fiokért; nem is olyan jó ízűek; ha pedig a vízben készed és abban ásztatod megint jó ízű lészen. Vad ludakat és vad kácsát lőhetni és foghatni".

Április: „Az Fülemiléket Sz. György nap tájban kell fogni, leg inkább előbb: mert a kit az után fognak, ritkán lészen élő. Ebben a hónapban

iffiú patsirtát költ fel-nevelni

és éneklésre, sípolásra kell tanítani, mert hamar meg tanulnak minden féle nótát, madaraknak énekléseket és egyéb állatoknak kiáltásokat követik. Az madarakat nem köll fogni mikor üznek." (Vagyis párosodnak!)

Május: „Az Kakukot, mellyet ebben az holnapban fognak, ha tollastul hozzá fűvik, igen jó az negyed napi hideg lelés és más-féle ellen is, ha be veszik." (A kakukvadászat tehát nem a konyhát szolgálta hanem valami ostoba babona alapján irtották — orvosságnak!)

Június: „Az Gólya fiakat, ha fazékba meg égeted és porrá töröd, borba, vagy sörbe meg iszod, igen jó az köszvény ellen. A Gólyának hája

igen jó az inaszakadás ellen

avagy az kiket a gutta megütött és az kezek reszket, ha az izzadó fürdő után ezzel kenik meg." (Tehát a kedves, hasznos gólyamadár is kuruzslás alapján került zsákmányra.) Viszont a bagoly a mostani „uhuzás" céljára, mert erről ezt olvassuk: „Ebben a holnapban az baglyokat ki köll szedni az madarászra; ha mind ki szedik a fiait, nem fojik másszor ott, de ha csak egygyet hadsz is a fészekbe, más esztendőre megent ott tojik." Június hónapban kezdődött háromszáz esztendővel ezelőtt a foglyászás. Így írja le a naptár-regula: „Ebben az hónapban az fogoly madarak az bokrokban lakoznak, ott kell őket keresni. Aratás előtt még nem igen jönnek ki a mezőre, hanem azt elvégezvén úgy jönnek ki. Ebben az időben tőrrel foghatni meg őket. Az ganéjukról, kit magok után hannak, esmérhetni meg, hol vannak. Csak a

futásokra vigyázzon az ember

mert amerre bé futnak, arra futnak ki is; és mint egy utat tsinálnak. Oda hánnyák csak az tőrt, avagy szőrből, avagy vas vesszőből, magok megfogják magokat."

„Júliusban megént meg-köll az madarászatot engedni" — hangzik a regula tovább. — „A Madarászok Pintyeket, Czinegeket és egyéb efféle madárkákat foghatnak.

Augusztus hónapban kezdődött 300 esztendővel ezelőtt a szarvas vadászata: „Nagy Boldog Asszony napja között leg jobb a szarvasokat lőni, mind a szarvakért, s mind az bőrökért. Az szarvasnak szarvából ha két annyit vész, mint az Unikornis szarvából, szinte annyi ereje lészen. (Tudniillik orvosságnak!) Az szarvasnak gyártot bőréből ha övet metcetsz, és az szülő Asszonyokra kötöd, igen hasznos.

Augusztus felviradt, a madarászok igazi vadászévadja: „Szent Iván naptól fogva Szent Bertalan napjáig, póznára rakják az lépes vesszőt, úgy fogják az madarat, Sz. Bertalan naptul fogva Sz. Márton napjáig, az madarászó helyen. Ezen napi tájban

minden madarászatot el-kell készíteni

és az hívó madarakat a sötétből, az hová Martiusban tették őket, elő kell huzni az világosra és énekölni hadni. Ha Sz. Bertalan nap tájban, és Canikulákban igen meleg szolgál, hogy a tócsák is ki-száradnak, vermeket ásnak és vizet töltenek belé, a körül tört húznak, hasonlóképen más tócsa körül is, ha száraz üdő jár, sok madarat foghatni.

A szeptemberi regulák között olvassuk: „Sz. Egyed napján kezdenek az him szarvasok a nőstényekkel társalkodni, ha valami szép fényes napon adgyák hozzájok magokat, hasonló üdőben válnak is el és jele az, hogy négy hétig egymás után szép üdő lészen; ha essőben adják magokat, hasonló képpen négy hétig eső lészen. Ha néha később adgyák hozzájok magokat, jele az, hogy később kezdetik el a tél is. A madarászat legjobb Sz. Mihály napja előtt két héttel és Sz. Mihály napja után két héttel. Ebben az holnapban jó

pacsirtát, fürjet, fogoly-madarat

és több e féléket fogni. Mikor a vad ludak el kezdenek menni és immár mennek; az melly repülések három vagy négy hétig tart, akkor legjobb madarászó üdő vagyon; mert csak akkor kezd menni mikor hideg vagyon. Mikor meleg vagyon meg nem indul. Ha nyárba sok eső vagyon meg-halnak az fészekbe a madárkák vizzel, vagy hideggel, azért ősszel kevés madarat foghatni."

„Minden féle madarászattal vigasztalhallya az ember ősszel magát" — hangzik tovább a regula — „tőrrel, léppel, hálóval. „Az vizi madarakat is puskákkal lövöldözhetni. Négy deszkából egy szálat csinálhatni, annak az elején egy gunyhót sásbul, föllyül légyen nyitva, s hátul is, elől s két-felől legyen likacska rajta, akin a puskát a vadász ki-tehesse; az deszka szál közepén legyen egy öreg lyuk, a kin a csáklyát bé-tehessék és az által igazgathassák a szálat, hogy a madarakhoz közelgethessenek és meg-lőhessék őket. Eltalálván őket a vizi-kutya ki-hozza.

Végül december, azaz karácsony hóra 300 év előtti vadászati regulája: „Ebben az hóban fogják a farkasokat, rókákat, nyulakat, fogoly és császármadarakat, fáczánokat."

...Ma már, amikor a vadász fegyver a dolgozók vállán van és nem a kivételesek, az úri Magyarország gazdagjai járják a vad után az erdőt-mezőt, bizony tudjuk, hogy „tőrrel, léppel, hálóval" rendszerint az orv-vadászok dolgoznak, akik garázdálkodása ellen erélyesen fel kell lépni. Három évszázaddal ezelőtt kevés puska dördült, megengedett volt a kezdetleges módon való vadászat. A régi regulákon csak mosolyog a mai vadászember, elszórakozik rajtuk és arra gondol, hogy a világ fejlődését, előrehaladását ezen a téren sem lehet megállítani.

Árverési hirdetmény

A MÁLLERD miskolci erdőigazgatósága Zemplén vármegye 20. számú apróvadas vadászterületét 1948. évi november hó 30-án, Sárospatakon d. e. 11 órakor a MÁLLERD Erdőgondnokság hivatalos helyiségében nyilvános árverésen 1957. évi július hó 31-ig haszonbérbe adja. A terület nagysága 5712 kat. hold. Kikiáltási ár: évi 240 drb nyúl árának megfelelő 1920 forint. Bánatpénz: 20%. Részletes feltételek, valamint egyéb felvilágosítás a miskolci és sárospataki erdőgondnokságon kaphatók.

ÚJVADÁSZOK ISKOLÁJA

7. Ne légy soha „húsvadász"

Az igaz vadász legnagyobb öröme, ha a jólvégzett heti munka után szabadnapját a vadászterületén töltheti. Hogy ez a várva-várt nap kellemesen teljen és hogy a vadász a vadásztársaitól a vadászat után is megértő barátsággal váljon el, nem mind attól függ, milyen puskával vadászunk, milyen kiváló lövők vagyunk, milyen öltözékünk és rangunk van, hanem attól, hogy milyen vadásziasan viselkedünk, milyen megbecsülést adunk vadásztársainknak, szomszédainknak és hogy milyen szerények és fegyelmezettek vagyunk.

Ezek a tények biztosítják az illető részére az „Igaz vadász" jelzőt és ezek az igaz vadászok sohasem unalmasak, sohasem ünneprontók. Nincs kellemetlenebb mint a hangoskodó, puskával hadonászó, kapzsiságában mindent szomszédja elől ellövő húsvadásznál. De nincs is nevetségesebb a sportszerűtlenül viselkedő leguggoló, sőt lehasaló vadásznál csak azért, hogy a nyúl „ráfusson". Az ilyen puskásokat figyelmeztetni, tanítani kell.

Vannak írott és iratlan törvények, ezek betartásáért minden vadász egyetemlegesen a „közért" felelős. Ezek az iratlan törvények nem engedik meg a „konyhára kedveskedő" pecsenye vadászoknak, az olyan viselkedését, hogy vadászat után a szerencsésebb lövő az elejtett 5—6 nyulját verejtékezve begyömöszöli hátizsákjába és „szervusztok fiúk" kiáltással elvitorlázva, otthagyja az üreszsákú vadászokat.

Nem biztos, hogy aki a legtöbb vadat lőtte, az a legjobb vadász! Hogy jó és igaz vadász legyen a kezdő vadász, sokat kell tanulnia. Lehet, hogy a fegyverforgatást már jól megtanulta, de vadászias felfogása és gondolkodása alig-alig emelkedik feljebb a „húsvadász" színvonalánál.

A kezdő vadász első dolga, hogy megtanulja a fegyverrel való bánásmódot. Nem igaz, hogy ha a kezdő vadász katona, vagy volt katona, már tisztában van a vadászfegyver kezelésével, használatával és már kész vadász is! Más a követelmény zárt lövöldében lőállás előtt, nyugodtan célozva, mint a kukoricásban forró nyári napon felreppenő fogolycsapat, vagy egy ferdén vágtázó nyúl elejtésénél.

Sokat írtak már a vadászatról és a vele járó kötelezettségről, de még mindig nem eleget. Újból felhívjuk hát vadásztársaink figyelmét, hogy ezt a szép és nemes sportot vegyék a legkomolyabban, tanítsák kezdő vadászainkat a vadászat írott és iratlan törvényeire.

A kezükben lévő életet-halált osztogató fegyvert pedig ne úgy hordják és kezeljék mint egy fütykös szokás.

Vigyázzunk fegyverünkre, azt töltött állapotban kezünkből soha ki ne adjuk.

Mindig pontosan tudjuk, hogy hol vannak a hajtók, hol vannak a szomszéd puskások. Gondoljunk a gurulós serétre, ami bizony sok szerencsétlenséget okozott már.

Csak arra lőjjünk amire előbb meggyőződtünk, hogy a mozgó folt nem egy kapáló, vagy rózsét szedő alak.

Legyünk higgadtak, ne kapkodjunk, legyen mindig szemünk előtt, hogy megfelelő távolságból a leggyorsabb vadat is utóléri a lövés.

Hangyál Jenő, százados

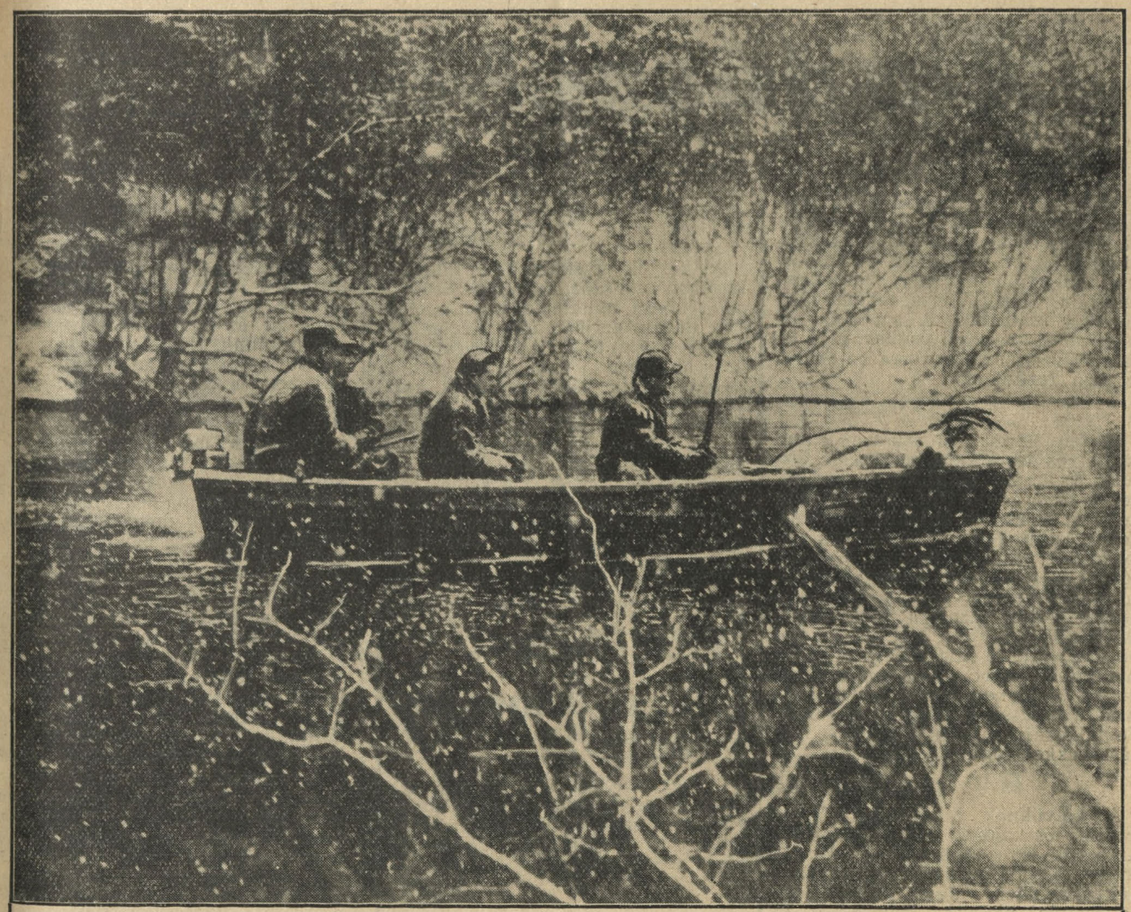

Szarvasvadászat Alaszkában...

Az alaszkai szarvasvadászok hóesésben, hidegben indulnak „cserkészésre". Motorcsónakkal közelítik meg a vadat. A motorcsónak gyakran elakad a befagyott folyók jeges áradatában és napokig tart, amíg a vadászok továbbjuthatnak. Sok tapasztalatot, jártasságot, rengeteg nehézség leküzdését jelenti az északvidéki szarvasvadászat, melynek szépsége és élményszerűsége meg sem közelíti a magyarországi erdők legnemesebb vadjának, a szarvasbikának vadászatát.

VADÁSZKONYHA

Vadliba sült

A megtisztított vadlibát 2 óráig hideg vízben áztatjuk majd kívül-belül megsózzuk, szalonnával megspékeljük, majorannát hintünk rá, 2 deci vizet öntünk alá, egy fakanál zsírt teszünk a tetejébe és sütőbe téve szép ropogós barnára sütjük. Dinsztelt vereskáposztával tálaljuk.

Vadliba pörkölt

A megtisztított és kiáztatott vadlibát feldaraboljuk, 10 dkg zsírban 3 nagy fej vöröshagymát megdinsztelünk, 4 dkg pirospaprikát szórunk rá, majd a feldarabolt húst, ízlés szerint sót, 2 gerezd fokhagymát, paradicsomot, szárított paprikát és egy deci bort teszünk bele. Saját levében, ha kell pici víz aláöntésével a húst félpuhára pároljuk. Hosszába vágott burgonyát teszünk rá és felöntjük annyi vízzel, hogy a burgonyát ellepje s addig főzzük, míg az puha nem lesz. Vigyázzunk, a burgonya szét ne főjjön.

Vagdalt vadliba

A megtisztított és kiáztatott vadlibát feldaraboljuk, 5 dkg zsírban 1 fej vöröshagymát megpárolunk, a feldarabolt húst belerakjuk, megsózzuk és időnként kis víz aláöntésével addig pároljuk, míg a hús a csontról lefő. Az egész levét elsütjük, a csontokat villával kiszedegetjük, az anyagot húsdarálón átdaráljuk, 2 db tejben áztatott zsemlét, törött borsot, ízlés szerint fokhagymát, egy kevés pirospaprikát és 1 tojást teszünk bele, kidolgozzuk, pogácsa alakúra formáljuk, majd zsírban vagy olajban pirosra sütjük. Petrezselymes rizzsával tálaljuk.

Jól céloztál a válasszal?

1. **Galambnagyságú vízimadár. Színe bíborba és feketébe játszó. Dunántúli vizeinken található. Vadászata tilos.**
2. **Növényevő. Kárt okoz gyümölcsösben, kukoricásban.**
3. **Előngyfognak. A szarvas felső állkapcsának két utolsó, ferdére nőtt foga.**
4. **Ha bendőbe, bélbe, hasba lőjük a vadat. Ilyenkor a nagyvad erősen legörbített háttal, lassan igyekszik menekülni. Rendszerint „sebágyat" keres, ahol kimúlik, vagy „kegyelemlövést" kap.**
5. **Póling. A hosszúszőrű, hosszúlábú, rendkívül óvatos vándormadár nagyobb fajtája (nagy-póling vagy gajzer), ha gyenge a tél, nálunk marad télen és csak költeni megy el, áprilisban.**
6. **Főként hallal, ezért is tartózkodik a vizek mentén.**

Vadász- és sport-**cipők** készítése és javítása

Rónai István cipészmester Budapest, IV., Váci-u.

Lakcím változásunkat azonnal közöljük a kiadóhivatallal!

A Vadászebek ÉS AZOK IDOMITÁSA

Tacskók:

Rövidszőrű, szálkásszőrű és hosszúszőrű. A tacskó alacsony termetű, hosszú derekú, vadászkutya fejű, rövidlábú kutya, mely alkalmas arra, hogy a róka- vagy borzvárba bebújjon. Színe: Vörös, fekete sárga jelzéssel és babos. A szálkásszőrű még vaddisznószínű és barna is lehet. A hosszúszőrű sárga és fekete színben fordul elő.

Foxterriér:

Kétféle. Síma- és szálkás szőrű. Szabályos testalkatú, négyzetes formájú, 35—40 cm magasságú, vadászkutya fejű, rövid fülű, melyek félig felállók. Farka feltétlenül kurtított. Fehér színű, fekete vagy sárga foltokkal. A szálkásszőrűnek 3—4 cm hossz6 szőrzete van, mely a testtől mindenhol elálló.

Ezek voltak azok a vadászebek, melyeket ismernünk kell, de a kopó és az agár az, melyekkel mi nem vadászunk, mert amint említettem, azokat a lovassportnál használták, mint a lovassport kiegészítő részét. **Foglalkozni tehát csak a többi vadászebekkel fogunk.**

Helyre szoktatás:

A kölyöknek rendes helyet készítünk és ahhoz hozzászoktatjuk. Arra kell törekednünk, hogy ott jól érezze magát, ha helyére menekül. Fekvőhelyéhez úgy szoktatjuk, hogy oda visszük, lenyomjuk és „ott maradj!" vezényszó hangoztatása mellett gyöngéd rácsapással kényszerítjük az ottmaradásra. Ha nem akar a helyén maradni és onnan eljön, akkor ismét helyére visszük, ráverük és az „ott maradj!" vezényszót hangoztatjuk. Ha erőszakoskodik, mi legyünk még erőszakosabbak és esetleg kis vesszővel kergessük helyére. Ha ott maradva csendesen viselkedik, később menjünk hozzá és „jól van!" vezényszóval dícsérjük meg.

Nevéhez szoktatás:

Szakszerűen vezetett tenyészetből a kölyök kutyát már elnevezve kapjuk, tehát annak nevét nem kell megváltoztatni, mert a törzskönyvi lappal ellátott vizsla egész életén keresztül csak azt a nevet viselheti hivatalosan, tehát azt meg nem változtathatjuk. A nevéhez szoktatásra legkönnyebben úgy tanítjuk a kölyök vizslát, hogy nevén szólítjuk és amikor hozzánk jön, egy kevés kedvenc falatot adunk neki. Ez lehet mindenféle olyan dolog, amit a vizsla szívesen eszik meg. Amikor hozzánk jön, nevén szólítjuk és füle tövét vakargatjuk, simogatjuk. Ilyen eljárás mellett nevét igen gyorsan megtanulja.

Pórázon követés:

A kölyök vizslára 5—6 hónapos korában nyaklót teszünk. Legokosabb olyan nyaklót készíteni, mely egy darab szíjból áll. Végén két összeforrasztott karika legyen, mely erősebb húzásra nem nyílik szét. A nyakló egyik végét a másik karikán úgy húzzuk vissza, hogy ez fojtóra legyen állítva. Ezt a nyaklót a kölyök 1—2 nap alatt megszokja. Ugyanakkor, amikor a nyaklót készítettük, készítsünk egy 120 cm hosszúságú vezetőszíjat is, melynek egyik végén karabíner legyen, míg a másik vége visszahajtva megfogható.

Vezetéken járni a vizslát úgy tanítjuk, hogy a vezetéket a nyakló jához csatolva vezetékre vesszük. Megpróbáljuk vezetni, de nem megy ez olyan könnyen, mert a kölyök elkezd hemperegni, rángatja a vezetéket és nem akar jönni. Nem törődünk vele, csak megyünk é húzzuk a vezetőszíjon, amíg fe nem áll és bár nem szívesen, d jön utánunk. Némelyik előre, oldal ra ugrándozik és meg van ijedve Legokosabb tehát a vezetéken val járást fal mellett vagy kerítés me lett gyakorolni úgy, hogy a kölyö baloldalunk mellett köztünk és kerítés között legyen. Ezzel kikü szöböljük azt, hogy sem oldalr nem tud menni, sem pedig előr mert utóbbinak megakadályozásár veszünk kezünkbe egy vékony ves szőt, és ha előre menne, akko a „vissza!" vezényszót hangoztatv ballábunk mellé visszahúzzuk és vesszővel mellső lábaira ütögetün Így azt is megtanulja, hogy „vissza! vezényszóra mellénk baloldalra vis sza kell jönnie. A vizsla vezeték ballábunk mellett mindig úgy ke hogy járjon, hogy a feje ba lábunkkal egyvonalba legyen és h lenézünk, akkor csak a fejét lássu

A vezetéken való járás betan tása igen hosszú időt vesz igénybe mert ezt nem olyan egyszerű meg tanítani, mint ahogyan az le va írva. Csak az a vizsla jár tökéletesen vezetéken, amelyik nem húzza vezetéket és az előbb leírt módo szabályosan megy balláb mellett Ne menjünk tehát át addig a kö vetkező gyakorlatra, amíg az első tökéletesen nem tudja a vizslánk.

FIGYELEM!!

Kedvezményes akció!!

Abból a célból, hogy minden demokratikus vadász összeállíthasson magának szőrmés és tollas vadakból álló trófeagyüjteményt, árainkat mélyen leszállítottuk.

	preparálása (kitömése) Ft
Veréb, pirókanagyságú madár	11.80
Csonttolú, rigónagyságú —	15.—
Mátyás, szarkanagyságú —	19.50
Fácán, vadkacsa, hollónagys.	24.90
Karvaly, nyitott szárnnyal —	20.—
Gatyás ölyv, nyitott szárnnyal	37.—
Varjú, fogoly, kis récék — —	24.60
Egerészölyv, héjja, barnakánya, kis sasok — — — —	38.—
Kócsag, réti sas, kőszáli sas	69.—
Nagy sasok, nyitott szárnnyal	73.—
Buhu, vörös szürkegém — —	59.—
Mókus — — — — — —	30.—
Rókafej — — — — —	35.—
Görény, nyest — — — —	49.50
Róka, borz — — — —	158.—
Vadmacska — — — —	200.—

Vidékről az állatok postacsomagban, expressküldeményként küldhetők. Budapesti vadászok az 5, 9, 72-es villamosokkal és a 6-os autóbusszal perceken belül elérhetnek.

Vadászüdvözlettel:

HUBERTUS LAB ORATÓRIUM

TILL GERGELY ÉS TÁRSA
preparátorok

BUDAPEST, III., TIMÁR-UTCA 26.

Hirdetmény

Zalavármegye zalaszentgróti járása területén 87/a. sz. 9200 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948. évi november hó 23-án, Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor. Kikáltási ár 180 drb nyúl, azaz 1440 Ft. További feltételek az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg, Zalaegerszegen. Zalavármegye zalaszentgróti járású területén levő 86/a. sz., 9200 kh., apróvadas vadászterület vadászati joga nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948 nov. 23-án, Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ára 276 drb nyúl, azaz 2208 Ft. További feltételek, az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg, Zalaegerszegen.

Vigyázz a puskával, mindig úgy tartsd, mintha töltve volna

„FELEJTHETETLEN PILLANAT" *(A Magyar Vadász pályázatára érkezett)*

ISMERŐS VADKACSÁK

Barátom két esztendővel ezelőtt öt vadkacsatojást fedezett fel a réti bokrokkal népesített posványos szöglegében. Elfogulatlan és emberszeretettől távol álló lendülettel elrabolta a vadkacsa anyó kincsét. Nem gondolt arra, hogy a szegény állatnak ugyanolyan értéket képvisel az a pár tojás, mint neki a kisfia, akinek szánta a természet kincseit. Serdülő gyermeke már nagyobb szeretetet tanusított az állatok iránt és egy abban az időpontban kotló tyúk alá helyezte a kis tojáskákot. A tyúkanyó nagy gonddal életet adott az öt kis vadkacsának. Barátom a ház szokásaihoz alkalmazkodva, ollóval bemetélte a kis vadak úszóhártyáit, ami falusi viszonylatban ismertetőjelül szolgált a szelíd kacsák táborában.

Néhány hét elteltével az egész falu csodálattal figyelte a kis vadakat, amint fürgén futkostak az udvarban, egy-egy legyet megnyúlt csőrükkel elkaptak és nyakukat nyujtogatva, bendőjükbe kebeleztek. Én, aki gyermekkorom óta ismerem a vadon élő állatok tulajdonságait, megnyugtattam a barátomat, hogy szárnyasai cserbenhagyják, sőt nyilvánvalóan hozzáteszem, hogy én fatalozok az igazságtalanul szerzett kacsákból. Ő nevetéssel vette tudomásul kijelentésemet és kezével elintve, bolond beszédnek nevezte szavaimat.

Körülbelül egy hét mulva lógott orral, szomorúan közölte a hírt barátom:

— Kacsáim „olajra léptek!"

Miután a demokrácia, mint minden érdeklődő dolgozónak, az én szemébe is fegyvert adott, a mindennapi munkám után örömmel hódolok a vadászszenvedélynek. Az augusztus meghozta a vadkacsákat és felszabadította tilalmukat. A hó első vasárnapján azzal a céllal, hogy megnézem vad szárnyasaimat, a rétre indultam barátommal.

Este felé járt az idő. A nap vörös fejét szomorúan húzta be a hegyek ormán és a telihold arca mosolyogva nézett le a rétségre. Talán az is a kacsákat leste. Egy szénaboglya tövében lapultunk meg. Fegyveremet megtöltöttem és vártam a szerencsét. Rövid várakozás után fütyülő kacsák húztak el a fejünk felett nagy magasságban. Tovább vártunk. Semmi mozgólódás. Egy eltévedt kacsa közeledett felém, de lövésemre tovább dalolgatott. Barátom, aki nem szívesen jött velem, az általa kevés reménnyel kecsegtető útra, viccelni kezdett: — Te, ha a szádba repülne a sültgalamb, akkor sem tudnád megfogni! — Te nyavalyás — dörmögtem a fogam között — az eleven kacsát is megfogom, csak várjál. A hold teljesen felnyitota szempilláit, úgy figyelte a nádas madarait. A kék felhők alatt a távolban fekete folt jelent meg előttünk, mind közelebb és közelebb érve a szemlélő, kacsákat figyelhetett meg. Pár pillanat alatt már a fejünk felett suhantak el. Voltak vagy öten. Hogy barátom kijelentését, amit többé kevésbé felizgatott, megcáfoljam, két jól célzott lövéssel két kacsát szólítottam ki a csoportból. Pár lépéssel a hátam mögött, a suhogó sárba estek. Mindkettőt halálra sebezte fegyveverem tizenkettes serétje.

A zsákmányt barátom kezébe adtam és elindultunk hazafelé. A falu egy órai járóföldre volt, ennél fogva ráértünk megvizsgálni a lövések helyét. Az egyik fel nem látható sebzést kapott s így útitársam erősen azt állította, hogy a lövéstől megijedve szívszélhüdés következtében esett le a szegény állat. A másiknak végtagja hiányzott, tehát azt biztosan érte serétem. A féllábon nem voltak úszóhártyák. Már majdnem kétségbeestem, hogy tiltott madarakat lőttem, mikor eszembe jutott barátom tavalyi esete. A te kacsáid ezek, Jóska! — kiáltottam - véletlenül ingerülten. A másik állatra terelődött a figyelmünk. Attól szintén meg volt vonva az úszás lehetősége. Kétségen kivül volt, hogy a barátom madarait lőttem le.

Még azon a napon pinceestet rendeztünk. A boroskancsók mellé kerültek a hasított talpú szárnyasok. Társaságunkban a már emlegetett barátom, a „kacsák mostohája" is részt vett. „Kacsahúsra fájt a fogam régóta" — jelentette ki. „Amíg a három lábat nem eszed meg, hiába úszik a nyálad comb után" — válaszolta társaságunk legidősebb tagja.

Jóska nekifanyarodott a csontos falatoknak. Amikor megette a lábakat, a társaság tagjai már végeztek az ízes falatokkal. Jóska lesütötte szemét és a koromsötét éjszakában indult haza.

Az eső esett, mennydörgött, a villám csapkodott.

Szabó Endre

MINDEN VADÁSZ A MAGYAR VADÁSZ MUNKATÁRSA

A „Magyar Vadász" újtípusú vadászujság, olyan, amilyent a korszerűség, a népi demokrácia, a vadászatnak, mint sportnak, új alapokra való helyezése követel. A vadászat ma már nem a kiváltságoké és nem a gazdagoké, nem az úri Magyarország levitézlett társadalmáé, hanem a gyárak, üzemek, vállalatok munkásaié, a kisparasztoké és azoké az értelmiségieké, akik együtt dolgoznak a néppel a szocializmus megteremtéséért. Az új vadászok lapja nevel és szórakoztat. Hasznos útbaigazitást ad a kezdő vadászoknak és szakismeretre, gyakorlatiasságra tanit. Az a sok hálás és elismerő levél, ami az új vadászoktól a szerkesztőségbe érkezik, arra késztet bennünket, hogy lapunk és az olvasók között még szorosabbá, még meghittebbé, az eddiginél is barátibbá, megértőbbé bővítsük a kapcsolatot. Éppen azért felszólítunk minden olvasónkat, a Magyar Vadászok Országos Szövetségének minden igazolt tagját, hogy tekintsék magukat a Magyar Vadász munkatársainak.

Mit jelent ez a gyakorlatban? Azt jelenti, hogy minden egyes szabályszerűen működő vadásztársaság életében, működésében sok olyan eredmény van, ami méltán megérdemli, hogy egy másik vadásztársaság tagjai is tudomást szerezzenek róla. Nem is gondolunk rendkívüli esetekre, az átlagosnál jobban sikerült vadászzsákmányra vagy egy-egy szerencséskezű vadásztársunk különösebb eredményére, élményére. Be akarjuk vezetni lapunkban a vadásztársaságok állandó hírszolgálatát, az egész országban. Minden egyes vadászat vagy ami a vadászattal kapcsolatos (vadak száma, jelentkezése, vonulása, húzása stb.) az egész ország újvadászai előtt érdeklődésre tart számot. Minden megfigyelés, észlelés, tapasztalat az egész magyar vadásztársadalom előnyét szolgálja, ha értesül róla. A dunántúliak így tudják meg a tiszamenti eredményeket, a hegyvidékiek a síkságiakat, az északi országokban vadászók a délieket.

Felesleges tovább magyarázni, hogy mire gondolunk. Arra, hogy olvasóink szeretetével, hűségével, ragaszkodásával a Magyar Vadászt a helyi események lapjává is ki akarjuk fejleszteni! Aki átérzi ennek jelentőségét: vegyen kezébe tollat, ha a fegyvert vadászat után letette és irja meg nekünk: mi történt a legutóbbi vadászaton?

Minden vadász a Magyar Vadász munkatársa! A lap hasábjai nyitva állanak vadásztársaink közleményei előtt. Tárt karokkal, szeretettel várjuk a vadásztársaságok, vadászatok apró híreit, megfigyeléseit, jelentéseit!

▲ SZERKESZTŐSÉG

TARTALOMJEGYZÉK:

Címkép. Vadászavatás

A vadőr házassága. Elbeszélés. Irta: Károlyi Sándor

Li-li-klik lik, klik... Lestyán Sándor hortobágyi vadásznaplója

A vaddisznó és vadászata. K. G.

Vadászasztal

Az európai bölény

Jól célozz a válasszal

A szarvas lefogása vérfelfrissítésre

Őznevelés tudományos célra

Régi magyar vadászati regulák

Új vadászok iskolája

Vadászkonyha

Jól céloztál a válasszal

Szarvasvadászat Alaszkában

A vadászebek és azok idomítása

„Felejthetetlen pillanat." Ismerős vadkacsák. Szabó Imre

Minden vadász a Magyar Vadász munkatársa.

Hirdetések, hirdetmények apró hirdetések

SPORTRUHÁT **HUBERTUS-**
SPORTRUHÁZAT-tól vegyen kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

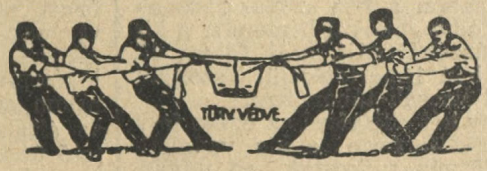

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. *azelőtt SKABA és PLÖKL* Budapest, VI, Bajcsy-Zsilinszky-ut 33. *Telefon: 122—979*

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

BAKONYI VENCEL
VII., Dohány-utca 54. Telefon: 427—326.

özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6. Telefon: 185—171.

DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.

GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.

HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.

HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.

APRÓHIRDETÉSEK

Tízkötetes Brém Állatvilága eladó. Dr Matolay Miklós ügyvéd, Szentes.

Detonátor engedélymentes lőbot, útonállót, támadó állatot rögtön ártalmatlanná tesz. Kérjen ismertetőt Gallwitz Testvérek, Budapest, Párisi-u 9.

Nyúl és szárnyasvad befogásához hálót kölcsönöz megfelelő bérért a Debreceni Vadásztársaság, Debrecen, Piac-u 83. sz.

Hirdetmény! A kaposvári e dőigazgatóság 1948 november 22-én 10 apróvadas és 3 nagyvadas, összesen tehát 13 vadász területen gyakorolható vadászati jogot nyilvános árverésen haszonbérbe adja. Érdeklődők részletes árverési hirdetményt a Magyar Vadász kiadóhivatalban megtekinthetik. Kaposvár, 1948 november 8 M. Áll. Erdőgazdasági Üzemek erdőigazgatósága, Kaposvár.

Apróhirdetéseket felvesz a MAGYAR VADÁSZ kiadóhivatala

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.
A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tagjai.
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én
Előfizetési ára: negyedévre 12— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— forint
Kapható az IBUSz elárusító helyein

33376 — Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Budapest, VI., Paulay Ede-utca 55.
A nyomdáért felel: Koltai Ferenc vállalatvezető

ÉVFOLYAM, 11. SZÁM ÁRA 2 FORINT 1948 DECEMBER 5.

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

MIT KELL TUDNI A DECEMBERI KÖRVADÁSZATRÓL?

KÉSZÜLJÜNK FEL A TÉLI ETETÉSRE

A muflon

Küldjünk cikket, képet a szerkesztőségnek

LESTYÁN SÁNDOR ELBESZÉLÉSE

Egy Vadászkalap története

A vadász olvasta az ujságban, hogy az ország déli részében már húznak a szalonkák és boldog izgalommal várta a napot, amikor az első hosszúcsőrűek a budai hegyekben is megjelennek. Korrogó, pisszegő szalonkákkal álmodott. Forgolódott az ágyában, sóhajtozott és reggel eszébe jutott, hogy nincs kalapja. Azaz van egy kalapja, de az nem vadászkalap. Hogyne bosszankodott volna, mikor a sapkára nem tűzhette fel szép sorjában, katonás rendben a szalonkák apró szárnytollait, az „ecseteket", nem rakhatta mellejük a mátyásmadár égszínkék, a fácánkakas aranybarna, a túzok sárga-fekete-hullámos, a vadliba szürkén is kecses és a vadkacsa gácsérjának kackiásan kunkori, kalapszalagot ékesítő, vadász-szerencsét, vadász-diadalt hirdető „trófeáit". Nem is szólva arról, hogy az idén szarvasbikát, vaddisznót szeretne lőni. Mit csináljon a grandlival, a vaddisznósörlével, ha nincs vadászkalapja? Hogyan adja tudtára a világnak, hogy ő jó vadász, aki pompásan lövi a szárnyas vadat, sőt a nagyvadat is, ha nem a kalapra szúrt, varrt, aggatott trófeák révén? Félre a sapkával! Az idén kalapban jár vadászni!

Vásárolt hát egy vadászkalapot. Zöldszínűt, nem is túlságosan drágát, nem is éppen olcsót. Persze, még nagyon új volt. Délcegen őrizte eredeti formáját, büszkén tartotta karimájának töretlen vonalát, szalagja fénylett, ragyogott. Sebaj! Egyszer majd megázik, akkor aztán nem tűnik olyan kirakatinak. Vadászias jelleget ölt, különösen, ha rákerülnek az első szalonkacsetek!

Rá is kerültek hamarosan! A vadász lőtt húzó szalonkát is, hajtott szalonkát is, tizenegyet. Tizenegy szalonka-trófea díszítette a kalapját, huszonkét gombostűnyi tollacska és tizenegy pamacs került a szalagra, a baloldalon. A jobboldal se maradt árván soká'g. Húsvét vasárnapig három mátyásmadár és négy gácsér került terítékre, ugyanannyi tarka tollbokréta került a vadászkalapra.

Közben a kalap megázott, nem is egyszer. A vadász nem engedte, hogy a felesége kikefélje. Egyrészt félt'tte a kefe ádáz szőrétől a trófeákat, másrészt örült, hogy kalapja némiképen viseltesnek, patinásnak tűnik.

Tavasszal a vadász gyakran kijárt a területre, hogy a szarkákat irtsa. Ahány szarka esett áldozatul puskájának, annyi újabb tollbokréta került a kalapra. Mire a foglyászat elkezdődött: az egykor fénylő, ragyogó kalapszalagot már köröskörül ékítette tarka tollakkal. Mintha színes gyöngysor ölelné át, olyannak tűnt a vadászkalap. Hátul, a szalagcsokornál se maradt csúfságban. A vadász összeakadt egy borzzal. Nem kegyelmezett a lustán, himbálódzva cammogónak. Ráduplázott és a borz „helybenmaradt". Szőréből a vadász nem beretválkozó-ecsetet, hanem kalapdíszt készíttetett. Ott berzenkedett a borzsörte is a kalapján, mire eljött a nyári kacsázás ideje.

Sajnos, nyáron a gácsérok nem viselik nászruhájukat, de a vadász nem volt válogatós. Ha nincs kunkorodó gácsér fark-toll, jó a kacsa acélkékes nyak-tolla is. Tudniillik bóbitának a kalapra.

Most még nem nyomták komolyabb gondok. A gondok csak a fácánozás idején kezdődtek. Igaz, időközben lőtt egy méhészmadarat is, mézsárga tollából néhányat oda kellett tűzni a kalapra, arról nem is szólva, hogy az üstökösgém szelíd, fehér tolláról se akart lemondani, bár tudta, hogy az üstökösgém védett madár, nem lett volna szabad rápuskázni. Am úgy gondolkodott, hogy ő megveti a húsvadászokat, ezzel szemben nyugodtan lehet kalandász-vadász. Az is volt. Adázul lőtt m'nden szabad és tiltott szárnyasvadra, ami elébe került. A kalap pedig — mit tehetett mást — tűrte a féktelen lobzódást a testén. Nem jajdulhatott fel a sok keauetlen szúrástól és nem láthatta a tükörben, hogy megcsúfolják.

Mondom: a fácánozás'g nem volt gondja a vadásznak. Az első kakasig még akadt helye, akadt itt-ott helye mindennek a kalapon. Az első kakasnál sokáig gondolkozott, hogy az utálatos farok-tollakból, a farkabb nyaktollakból vagy a nemesebb melltollakból válassza ki a bokrétát? Próbálgatta a kalapon ezt is, azt is. Gondosan, körültekintően, aggodalmasan. Végül úgy döntött, hogy a hosszú farktollak kissé gyermekesen, sőt nőiesen hatnak s megelégedett a nyak- és melltollakkal. Miután szerencsés vadász volt: lőtt egy jaránkakast is. Szerencséjéről kiderült, hogy nem is mindennapi, mert mongolkakasa is esett. Most még csak egy albinóval kell találkoznia, hogy három fácánkakas tollbokrétája legyen a kalapon — így ábrándozott — és másnap lőtt egy albinót.

Ujjongott örömében! Már-már arra gondolt, hogy valamit le kell építenie a kalapjáról. Gyötrődött, hogy mit: se éjjele, se nappala nem volt emiatt.

Egy este mindent leszedett, levagdalt, lenyírbált a kalapról, amit hónapokon át felrakosgatott. Selejteznie kell! — határozta el magában. De gyenge jellem volt s végül is csupán az egyik Mátyás tollától vált meg: attól is keservesen, sűrű sóhajtások árán. A többit újra felrakta, felvarrta, felaggatta.

Új rendet teremtett a kalapján.

Az új rendet azért is meg kellett teremtenie, mert időközben czüstműves elkészítette a tölgyfalevelekbe foglalt grandlikat. Me mondanom sem kell, hogy a vadá szarvasbőgéskor lőtt egy öre golyóéretl bikát. Gyenge, viss rakott agancsa volt, de bánta is az aganesot! Ő nem a szobája fal hanem a kalapján tartja vadás trófeáit! A tölgyfalevelek közé fo helyet kellett keresnie a kalapo ami nagykeservesen sikerült.

Már vadászkalap a vadászkala Igaz, eredeti színéből, anyagábó formájából nem maradt meg se mi. Úgy tele volt rakva, aggat mint egy karácsonyfa díszekk Valóságos vadászati kiállítás miniatürben, dióhéjban és a vad még sem tartotta tökéletesnek.

Nem tartotta tökéletesnek, mát bár kajlán figyegett le róla a bo sörte, hiányzott a sörték királya: vaddisznóé!

A vadász nem kímélt költség nem kímélt fáradságot. Cserkész a vaddisznóra. Leste zabérésk holdvilágos éjszakákon. Szívós járt utána. Hajtolta fagyban, h

És sikerült! Ez volt a vadász évi ajándéka: kalapjára rákerül vaddisznósörte, hátul, a szala csokorba, „V" alakban egészítette a borz-sörtét. A kettő együtt olyk vonalba esett, amilyenben a dar madarak húznak.

Erről jutott eszébe, hogy imm csak a darukakas disztolla hiány a kalapjáról.

Tavasszal leutazott hát a Hor bágyra, ásott magának egy gödr Abból leste hajnalban és este darumadarakat. Ott kuksolt a g dörben egy álló hétig. Nem látszó ki belőle más, csak a kalapja, trofeákkal, a tollakkal és a sört kel.

Történetesen arra tévedt egy mé sik vadász. Egy diósgyőri vasmű kás, aki sapkában vadászott.

Ez a másik vadász fütyörészt ment a maga lesgödre felé, amik valami nagyon-nagyon furcsát l tott. Nem tudta micsoda: tolla van, szőre is van, utóbbi még hoz V alakban!

Nem sokáig gondolkozott. Abb hagyta a fütyörészést, lekapta v láról a puskát és megcélozta azt furcsa valamit.

Megcélozta és el is találta. A s sörét százfelé tépte azt a furcsa v lamit, amiről elképedve állapító meg, hogy egy vadászkalap felcic mázott teteje.

A kalap gazdájának az ijedtség kívül nem történt semmi baja. diósgyőri vadász megkínálta szilv pálinkával és vigasztalta, hogy búsuljon. Mert nem az a fon ami a kalapon kívül van, hanem a ami a kalapon belül.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA NÖVEDÉKNAPLÓ
1938 év. 46.600 sz.
Revízió 1998
Számítógépen

A MUFLON ÉS VADÁSZATA

Korzika és Szardinia szigetek napsütötte kopár sziklái között őshonos a muflon. Az 1870-es években trófeáit be hazánkba, először csak vadaskertek lalt gyöngyfogak számára volt. Generációkon keresztül hazánk klimatikus helyet kellett keresnie a kalap zonyait megszokta, úgyhogy az 1890-es és az 1900-as ami nagykeservesen sikerült. kben a vadaskerteken kívül is a telepítési helyek

Már vadászkalap a vadászkal nyékén már szabadon élt és tenyészett. Hímjét: kos-Igaz, eredeti színéből, anyagábó nőstényét: jerkének, fiatalját: báránynak nevez-formájából nem maradt meg se Ezerint kos-bárányról és jerke-bárányról is be-mi. Úgy tele volt rakva, aggat lünk.

mint egy karácsonyfa díszekk Hihetetlenül igénytelen vad, mindaddig, amíg a Valóságos vadászati kiállítás vo magasabb hótakaró le nem kényszeríti, a legmagasabb miniatürben, dióhéjban és a vad hóknak lakója. Ez a megállapítás a magyarországi még sem tartotta tökéletesnek. tységek legmagasabb régiójára vonatkozik. Táplá-

Nem tartotta tökéletesnek, mát a füveken kívül a különféle gyomok, zöld lomb, bár kajlán figyegett le róla a bo lán, szederinda levelek képezik. Ugy a tölgy, vala-sörte, hiányzott a sörték királya: t a bükkmakkot igen szereti. Ha a hótakaró nem vaddisznóé! ágosan magas, a hóból kiálló avarfüvön is áttelel.

A vadász nem kímélt költség a oldalán lévő mohát és zuzmókat is eszi. nem kímélt fáradságot. Cserkész Csak a kosnak van fejdísze, melyet csigának, he-a vaddisznóra. Leste zabérésk ebben szarvnak nevezünk, a szarv a kosbárány holdvilágos éjszakákon. Szívós éves korában már látható. Üzekedési ideje novem-járt utána. Hajtolta fagyban, h december hónapokra esik. Ilyenkor a kosok ke-ny harcokat vívnak. Egy-egy erősebb kosnak üze-

És sikerült! Ez volt a vadász kor 10—15 tagból álló jerke-háremje is lehet, évi ajándéka: kalapjára rákerül önösen ott, ahol az ivararánnyal nem sokat törőd-vaddisznósörte, hátul, a szala A bárányok április közepe és május közepe kö-csokorba, „V" alakban egészítette születnek rendszerint. Elég gyakori a két bárány, a borz-sörtét. A kettő együtt olyk is bárányok születésük után pár órával anyjukat vonalba esett, amilyenben a dar tetlen fürgeséggel követni tudják a legvadabb madarak húznak. darengetegben is.

Erről jutott eszébe, hogy imm Az üzekedési időn kívül az öreg kosok kisebb cso-csak a darukakas disztolla hiány kokba (3—5 db) verődnek össze, és a legjobb barát-a kalapjáról. ban élnek a következő üzekedési időig, amikor

Tavasszal leutazott hát a Hor t felkeresik a jerkéket, háremeket terelnek ösz-bágyra, ásott magának egy gödr ze addig jó barátok, mint halálos ellenségek kerül-Abból leste hajnalban és este egymással szembe, a harcok következtében gyako-darumadarakat. Ott kuksolt a g a törött szarvak, sőt egy-két lábtörés sem ta-dörben egy álló hétig. Nem látszó ritkaságok közé. A jerkék üzekedés után is tár-ki belőle más, csak a kalapja, életet élnek egészen a bárányozásig. Ellés előtt 4—trofeákkal, a tollakkal és a sört appal különválva hozzák világra a bárányokat, ez-kel. n ismét összeverődve társas életet élnek, ilyen

Történetesen arra tévedt egy mé-társaságban mindig lehet találni az üzekedési sik vadász. Egy diósgyőri vasmű kívül 1—2 fiatalabb kost is. A jerke-csapatnak kás, aki sapkában vadászott. szerint egy öreg, fehérfejű jerke a vezetője, az

Ez a másik vadász fütyörészt tapasztalt a legéberebb, állandóan figyel, ha ment a maga lesgödre felé, amik mi gyanusat észlel, éles füttyel jelzi a veszélyt, valami nagyon-nagyon furcsát l re az egész társaság felfigyel, hogy a következő tott. Nem tudta micsoda: tolla natban a vezérjerkét követve, biztonságosabb van, szőre is van, utóbbi még hoz re menekűljenek. V alakban!

Nem sokáig gondolkozott. Abb **A RIASZTÓ FÜTTY** hagyta a fütyörészést, lekapta v Veszély esetén a muflonnak riasztó hangja: a láról a puskát és megcélozta azt y, gyakran lehet hallani, különösen nyári, őszi furcsa valamit. en a kereső muflonbárány vagy muflonjerke

Megcélozta és el is találta. A s giát is, mely egészen olyan, mint a házi birka sörét százfelé tépte azt a furcsa v gja. lamit, amiről elképedve állapító Zavartalan körülmények között, váltóit jól tartja, meg, hogy egy vadászkalap felcic z gyalogutakat taposnak, melyeken a vezérjerke mázott teteje. ése mellett libasorban járnak.

Amíg magas hó nem borítja a hegyeket, addig a A kalap gazdájának az ijedtség k, a bércek lakója, esténkint húzódik lejebb a ré-kívül nem történt semmi baja. e, legelőkre, télen a sziklás, köves déli oldalak a diósgyőri vadász megkínálta szilv enc tartózkodási helyei. pálinkával és vigasztalta, hogy A jerkék színe a tavaszi vedlés után barnás vörös, búsuljon. Mert nem az a fon s alja fehér. Kosok színe hasonlít a jerkék színé-ami a kalapon kívül van, hanem a valamivel sötétebb, sőt vannak fekete kosok is.

A barnaszínű kosok oldalán fehér tenyérnyi széles sáv szokott lenni, ezek az ú. n. nyerges kosok, ez a fehér nyereg a fekete kosoknál majdnem mindig hiányzik.

A kifejlett kos üzekedés előtt élősúlyban 45—50 kg, a jerke 30—35 kg. Legnagyobb ellensége a kóborkutya, ezek között is elsősorban a farkaskutya és a farkaskutya korcsok. Addig muflonos területet berendezni, illetve benépesíteni nem lehet, amig a kóborkutyakérdést meg nem oldottuk. De bármennyire kiirtottuk a kóborkutyákat, kutyafogóink a muflonos területen állandóan fel legyenek állítva, mert muflonvadászatra a kóborkutyák hihetetlen távolságokról ellátogatnak.

Mezőgazdasági területekre egyáltalában nem látogat ki a muflon, így mezőgazdaságilag teljesen ártalmatlan. Erdőgazdaságban sem okoz kárt. Nagy havak esetében éppen úgy, mint a szarvast és őzet, szálastakarmánnyal, törött vadgesztenyével az etetőhelyeken etetni kell.

Az 1939/40-es abnormális kemény tél alkalmával igen érdekes tapasztalataim voltak a muflonnal kapcsolatban: A kezelésem alatt álló 30.000 kat. holdas vadgazdaságban egy 3000 holdas vadaskert is volt. A vadaskert muflonállománya cca. 350—400 db-ból állt, a vadaskerten kívül lévő szabad erdőterületen, mely

Jól célozz a válasszal!

Helyes feleletek a Magyar Vadász 10. oldalán.

1. **Mi a sózó?**
2. **Hol tartózkodik többnyire a nyuszt?**
3. **Melyik vércsét nem szabad lőni?**
4. **Védett madár-e a sas?**
5. **Mi az „expansiv" lövedék?**
6. **Mi a fontos az utánkeresésnél?**

a vadgazdasághoz tartozott, a muflonállomány cca 1500 db-ból állt.

A szabad területen élő muflonállomány zöme, az első havazás után délfelé vonulva, a területet elhagyta, idegen vadászterületekre váltott át, majd ismét visszavándorolt, így volt ez minden évben. Az 1939/40-es tél azonban úgy kezdődött, hogy egy csaknem három hétig tartó hóviharral indult meg a havazás. A muflonállomány vándorlását a havazás elején délfelé megkezdte. Azonban hamarosan olyan magas lett a hó, óriási hófúvások keletkeztek, úgyhogy si-járőrökkel indultam a behavazott mufloncsapatok felkeresésére. Az első napok verejtékes munkája után a szomszéd déli vadászterületeken sikerült is 2—300 darab muflont, 5—6 csapatban felfedeznem, ezek teljesen be voltak havazva, csak a nyakuk volt ki a magas hóból. 150—200 napszámossal hosszú kilométereken keresztül gyalogutakat lapátoltunk minden felfedezett és behavazott mufloncsapattól vissza a területre az ott álló etetőkhöz. Nehéz, fáradságos munkánk eredményeként cca 450 db muflont sikerült így visszavezetni. A másfélezres állományból ez a 450 db megérte a kitavaszodást, a többi mind elpusztult, mert bizony a vadászterülettulajdonosok nem törődtek a vadápolással.

A bekerített 3000 holdas vadaskert muflonjai a drótkerítésen nem tudtak áthatolni és délfelé vonulni, ezek az első hó leesésekor az etetőkre jártak és egyetlen darab sem pusztult el a 30—35 fokos hidegben.

A vadaskert 1-es számú etetőjéhez 143 db muflon járt, vezetőjük egy szarvasborjú volt. Az etető körül 6 db favályúban kaptak minden délután tengeridarát. Élvezettel figyeltük étvágyukat. Összeverődött az etetőkhöz kos, jerkebárány, tolongtak a tengeri darás válvuk körül, a szarvasborjú első lábaival hol ennek a kosnak hol annak a jerkének a hátára vágott, aszerint, hogy melyik tolakodott mellette jobban.

A muflon vadászata az üzekedési idő alatt zajlik le. Ilyenkor lehet jól kiválogatni a golyóra érett kosokat. A golyóra érettség attól is függ, hogy a kos szarva milyen hajlandóságot mutat. Nagyjából két típust különböztetünk meg a szarvállást tekintve: egyik a nagy terpesztésű és az állat nyaka-álla előtt kifelé hajló szarvat fejleszt, ez a kívánatos, ez a jó típus, a másik a nyakba vagy az állba benövő típus.

JÓ ÉS ROSSZ TIPUS

A jó típushoz tartozó kos 8 évtől felfelé éri el a golyóra érettséget, egy ilyen 9—10 éves kosnak a szarvhossza eléri a 70—80—90 centimétert is.

A második vagy rossz típushoz tartozó kosok, kilövése minél korábban kell hogy történjék, mert ezt a hajlamot az ivadékok is öröklik, nemcsak a kosbárány, hanem a jerkebárány is. Utóbbi ezt a rossz tulajdonságot a születendő ivadékokba is átülteti. Természetesen nagy tapasztalat kell, hogy 3—4 éves korában már ítélni tudjunk a kos felett. Az utóbbi típushoz tartozó kosok szarvai 8—10 éves kort, ha megérnek, benő a nyakba, vagy az állába, nyáron ez véresre sérti a nyakat, álat, a légy beköpi és a pondrók ölik meg az állatot.

Rendszeres vadgazdaságban, természetesen a muflonjerkéket is selejtezni kell. A jerke selejtezés még nehezebb és még több tapasztalatot kíván, mint a kosok selejtezése. Azok a jerkék kerülnek elsősorban kiselejtezésre, melyeknek bárányuk rossz fejlődésű. December, január hónapban ezeket kiválasztani nem könnyű feladat, mert ilyenkor a bárány már nem szopik. Sokszor órákig kell figyelni a csapatot, amíg a selejtet meg lehet állapítani. A kiválasztás után a jerkét kell kilőni, a rossz bárányt napok mulva is megtaláljuk, mert az a csapattal marad. Ha azonban a bárányt lőjjük ki, mert az beteges selejt, akkor az anyját nem tudjuk felfedezni. Már pedig az olyan jerke, melynek báránya ezévben satnya volt, a következő évben is majdnem bizonyos, hogy rossz bárányt nevel.

Ivar-arány szempontjából a legegészségesebb az 1:2—3, ami azt jelenti, hogy egy kosra 2—3 db jerke essék. Természetes, hogy az erős kosoknak fenti ivar-arány mellett is lesz üzekedéskor 6—8 jerkéből álló háremük, ez kívánatos is, mert hiszen a jó szarvlődési hajlamot minél nagyobb mértékben örökö a születendők. A túl sok jerke azonban nag igénybe veszi a kost; legyengül, lesoványodik az kedési idő végére, miután ez december vége, jan elejére esik, amikor már tél van, az elvesztett ko ciót nem tudja pótolni, sőt még további kondi romlás áll be, melynek vége egy keményebb tél alt mával elhullásra is vezethet, különösen ott, ahol n szakszerű vadgazdaság, mely etetőivel a nélkül vadat átsegíti a zord, inséges időkön.

A kos szarva szaruképződmény, éppen úgy a kösszarvúak közé tartozik a muflon, mint a házi bi vagy kecske. Szarván keresztben gyűrűk láthatók lelőtt kos korát gyűrűcsoportok alapján állapítha meg. A gyűrűcsoportok 1—1 évet jelentenek.

A BIZTOS LÖ

Lövéssel szemben a muflon hihetetlen szívóssá tanúsít. Az általam kezelt vadászterületen évente 70 db muflonkos lelövése volt esedékes. Bőséges tap talataink voltak hosszú éveken át a muflon lelövé szembeni szívósságáról. Olyan lapockalövéseket, me egy erős bika vagy tűzben rogyott volna, vagy lépéses körzeten belül dűlt volna el, a muflonkos t száz méterre hegynek fel vitt. Egy-egy hátracsú májlövést, vagy pláne has-, vagy gyomorlövést szor kilométereken keresztül vitt.

Húsa élvezhető, mint az őz, vagy a szarvas b Bőrét mellénynek, nadrágnak kikészítve haszná vagy szőnyegnek készítik ki.

Tapasztalatom szerint a muflonvadászat egyál ban nem tartozik a könnyű vadászatok közé. Te szetesen nem méteres hó esetén, de olyankor az vadász nem vadászik, hanem vadat ápol, etet és A muflonnak, mint eredetileg kopár hegyi vadna szeme elsőrendű. Szaglása is jónak mondható, bár a szarvas, valamint a vaddisznó mögött áll, ezt a zagot ő szemével pótolja.

Nagyon szép vad a muflon. Megérdemli, hogy jes mértékben felkaroljuk. Melegebb vidékeken nos, de nálunk teljesen aklimatizálódott, annyira. fejdíszeinek méretei nemcsak, hogy eléri az ős jában mért legnagyobbakét, de azokat túl is szárny

PARTY IST

Kirántott nyúl

A fiatal nyúl combját és gerincét felszeletelj szeletek széleit bevagdossuk és gyenge ecetes vi 1 óra hosszat áztatjuk.

Majd szitára rakjuk, a vizet kicsepegtetjük b a szeleteket vékonyra kiverjük, mindkét felét hagymaval enyhén bedörzsöljük és a rendes, szokott módon lisztbe, felvert tojásba és zsemlye zsába forgatva, zsírba vagy olajba szép pirosra s Burgonyával körítve tálaljuk és céklát adunk

Nyúl és liba kombinált sült

A nyúlcombot és gerincet gyenge ecetes v 1 óráig áztatjuk. Majd fokhagymával megspékel két nem lenyúzott libacombbal tepsibe tesszük, sózzuk, megmajorannázzuk, megszórjuk egy töröttborssal, 1 deci vizet öntünk alá és addig sü míg a kockára bevagdosott libacombnak a töpörtyűvé zsugorodik össze.

Nagyon finom! A nyulat nem lehet a libától különböztetni. Nyugodtan tálalhatjuk mint sült Tetszésszerinti körítéssel és savanyúsággal tálaljuk.

DECEMBER

ködös, csepergős novembert felváltotta a hideg, fagyos december. Ködgomolyagok helyett hófelhőket kerget a téli szél és alkonyatkor kavargó légicukat járó vetési varjak hóvihart jósolnak. Eljött tél és vele eljött a nagy társasvadászatok ideje is.

Az apróvadas területek vadászainak most van az utásuk. Most vannak az évi nagy vadászatok: a kör-, stráf- és a ráhajtások. Ezek eredményével fedezi a vadásztársaság a terület bérét és egyéb kiadásait, vagy nem is fedezi, akkor erősen mérsékli azokat. Természetesen csak a jól kezelt és kímélt területeken érhetjük azt az eredményt.

Időszerű, hogy a társasvadászatokról egyet-mást megemlítsünk. Mindenekelőtt megint hangsúlyoznunk kell, hogy a körvadászat társasvadászat és így senki nem akarjon mások rovására előnyökhöz jutni: Tehát ne csináljon senki „zsákot", senki „kaput", ne „lénia-zzon", ne térdeljen, ne hasaljon, ha feléje igyekszik egy-egy nyúl.

A „Zsákos" vadász a körvadászatok legkellemetlenebb alakja. Sietést utánozva egy helyen topog, miközben a kaszakadtából biztatja vadásztársait, hogy csak előre, előre. Természetesen visszatartja hajtóit is, hogy ilymódon keletkezett zsákba forduljanak a nyulak, vagy a szomszédok felé alig fut egy-kettő.

Könnyű a zsákost lehetetlenné tenni. Nem kell más, mint az, hogy két szomszédja előrenyomuljon és a vadász előtt bezárja a zsák szaját. Jó, ha a vadászat rendezője egy-egy hírhedtebb zsákos szomszédnak két kitűnő puskást rendel, ezek azután elveszik a zsákoló kedvét.

A „kapucsináló" szintén nagyon ismert és nem kedvelt alakja a körvadászatnak. Messzire elküldi magától hajtóit, hogy az így keletkezett rés odacsalogassa a vadat. Súlyosbítja vétkét, ha az illető még gyenge lövő és így csőstől tódulnak ki kapuján a nyulak.

A léniázó meg a vadásztársainak testi épségét veszélyezteti vagy legalább is agyon idegesíti őket. A léniázó t. i. az a vadász, aki a puskáját a hajtóvonalon tartja végig. A vadászmester kötelessége, hogy ilyen vadászt azonnal hazaküldjön.

Nem vadászatias sok kezdő vadásznak az a szokása, hogy letérdel, leguggol a feléje futó nyúl láttára.

Körvadászatról és hogyan viselkedjen ott a vadász, ab cikk jelent meg már lapunkban, így tehát csak nyit: körvadászaton legjobb nyolcas sörétet használni, vastagabbat semmiesetre sem, de akinek erősen szehordó puskája van, az a tizes sörétet nyugodtan használhatja.

Régi vadászszokás az, hogy a társasvadászatok meghívóin az áll: „Aki le nem mond, jön!" Tehát a vadászillendőség azt kívánja, hogy mindenki tartsa magát ehhez a szokáshoz.

Most van az ideje a fácánhajtásoknak is. A hajtott fácánkakas lövése sok gyakorlatot kívánó lövészmesterség. A toronymagasan húzó fácánkakast szépen lőni részen más dolog, mint a kereső vadászaton kakatolva repülőét. De mindenben csak a kezdet nehéz. Egy a gyakorlattal hamar belejön a hajtott fácán lövésébe bvérbeli vadász.

Decemberi körvadászatokon szép lövések esnek hajat foglyokra is. Fogolyra azonban csak addig lőjünk, g nem volt komoly havazás. Magas hó a fogolyállomány nagy veszedelme. Ilyenkor nem lőni, de óvni, etni kell a foglyokat.

Reméljük, hogy olyan húséhes vadász nem akad többé, aki szánról, téli ínséges időkben egymást melegítve összebújt fogolycsapatba belelő. Aki ezt mégis gyetenné, olyan vadásziatlan dolgot művel, amely vadászjegyelvonást érdemel. A Magyar Vadászok Országos Szövetségének gondja lesz rá, hogy ilyen puskás ideig ne vadászhasson.

Kedves, hasznos dolog a jól megrendezett síkvidéki hajtóvadászat, ha a vadásztársak betartják a szabályokat és nem rontja a hangulatot egy-egy vadásztárs ebinya betegsége, a vadászirígység. De azért mégis legtöbb vadász szivesebben megy erdei hajtóvadá-

Ottfelejtett nyúl

szatra, mint síkvidékire. Pedig tudja jól, hogy ott esetleg ki sem süti a puskáját. Az erdei vadászatokat vonzóvá teszi az izgalmas meglepetések lehetőségének varázsa. Hátha a puskacsöve elé kerül a messzeföldön ismert, óriási remetekan vagy egy pompás bundájú róka vagy vadmacska?!

Vigyázni kell nagyon a fácánetetők környékére is. Az éjjeli, flóberttel dolgozó fácánvadorzókra is felhívjuk a vadásztársaink figyelmét, akik éjjel, zseblámpa reflektorával megvilágított, felgallyazott fácánokat vadorozzák össze.

Természetesen sohasem szabad elmulasztani — ha alkalom adódik rá — a kártékonyak gyérítését, irtását. Nyúlsírást, valamint egércincogást utánzó sípot a hivatásos vadász sohase felejtse otthon. Természetesen sokkal több eredményt ér el az, aki ilyen segédeszközre nem szorul. Nyúlsírásra még a jól belakmározott róka is bejön, feltéve, ha még nem kapott ilyen alkalommal néhány szem sörétet. De bejön a kóbor kutya és nem ritkán a héja, de... sokszor a hurkozó is.

Messzebb meglátott rókát az egércincogás is odacsalja. Legalább megismeri a vadász, hogy mily csodásan éles a rókafül!

Az apróvad gyilkosoknak, a menyétnek és hermelinnek se kegyelmezzünk.

A tél sok érdekes északi szárnyas vendéget vonz hazánk területére. Köztük sok ritkaságot is. Nagyon kérjük vadásztársainkat, hogy ha ilyeneket ejtenek el, akkor küldjék be tudományos intézeteinknek, a Magyar Nemzeti Múzeumnak vagy a Madártani Központnak és egyben értesítsék lapunk szerkesztőségét is.

Vadász- és sport- **cipők** készítése és javítása
Rónai István cipészmester
Budapest, IV, Váci-u. 45

A szarvas befogása vérfelfrissítésre

II. közlemény

Szarvasfogásról csak télen lehet szó. A havas, fagyos idő erre a legalkalmasabb, amikor a vad nagyobb etetésre szorul. Az etetővályuk ilyenkor legalább 20—22 napig a fogón kívül, az első napon attól legalább 80—100 m-re, a fogónak a kapukon keresztül haladó sugár meghosszabbításában helyezendők el. Lásd vázrajzot.

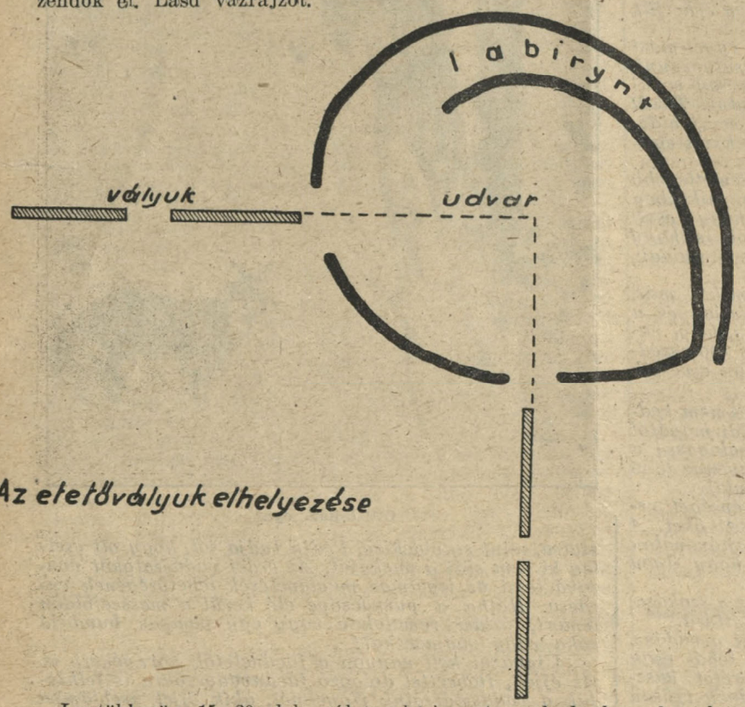

Az etetővályuk elhelyezése

Legtöbbször 15—20 drb vályuval végezzük a szoktatást. Ha a szarvasok már jól felveszik az eleséget, a vályuk mind közelebb kerülnek a fogóhoz: 20—22 nap elteltével, amikor a vad a fogóhoz szokott, helyezzük el a vályukat fokozatosan a fogó udvarába. Először csak 2—4 vályu, amikor ezekből is már jól eszik a vad, naponta két vályuval több kerül a fogóba s így a vad a külső vályukban elhelyezett eleség elfogyasztása után a fogóban levő vályukból is kénytelen az eleséget felvenni. Az etetés időpontján kívül kerülnünk kell a fogót, főképpen pedig közvetlenül az etetés után, mert a megzavart vad napokig kerüli a fogót.

Az utolsó vályunak a fogóban való elhelyezése után még várjunk 1—2 napot és egy lehetőleg szélmentes, holdvilágos napra tűzzük ki a fogást. Ezen a napon a déli kietetéskor a fogást kezelő vadász felül a magaslesre, várva a kietetés után legtöbbször azonnal érkező szarvasokat. Gyakran egész éjfélig egyik csapat váltja a másikat. Ha a befogni kívánt szarvasok a fogóban tartózkodnak, a kapukat kötelek segítségével a megfigyelő vadász bezárja.

A befogás így a fentiek szerint nagyon egyszerűnek látszik, annál nehezebb azonban kivitele a gyakorlatban. Gyakran hetenként felváltva más és más vadász ül a magaslesen, anélkül, hogy a fogás sikerülne. Egyszer a fehős ég teszi lehetetlenné a tájékozódást, máskor pedig fogni nem kívánt szarvasok, vagy kapitális bikák kerülnek a fogóba. Utóbbiak a kapuk lezárásakor annak zajától megijedve, nagy kárt tehetnek magukban. Nem egyszer fordult már elő, hogy a fogóból szabadulni akaró szarvasok összetörték magukat, vagy oly sérüléseket szenvedtek, hogy le kellett őket szúrni. Rossz szél esetén szagot is kaphatnak a szarvasok, amikor hetekig is kerülik a fogót.

Sikerült befogás esetén 4—6 gyakorolt munkást helyezünk el a fogó közelében, hogy az esetleg előadódó bajokon azonnal segíteni tudjanak. Intézkednünk kell, hogy kora reggelre rendelkezésre álljanak a szarvasokat az állomásra szállító kocsik, mert minden késedelem fogságot nehezen elviselő vad nagyobb elhullására vezet.

A szarvasok kiválasztása hajnalban kezdődik. Létrák segítségével néhány munkás a lehető legnagyobb óvatossággal mászik a fogóba,

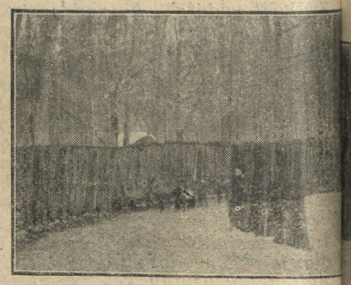

szállításra kerülő szarvasokat az első labyrint cellájába terelik és a fogóudvarnak a labyrint felé csapóajtóját betolják.

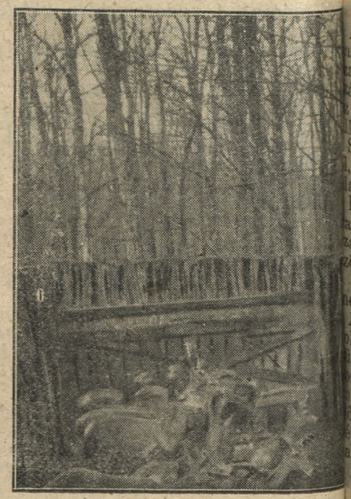

Szarvasok a labyrintban
Dr. Peschaut R. felvétele

Az elszállításra, eladásra nem kerülő szarvasokat a nagy kapuk keresztül engedik ki, a többit válogatva, egyenkint celláról-cellára terelik. Ha bika is került a fogóba, akkor — az utolsó cellából — a bika agancsára kétoldalt hurkot vetve, a bika elejét annyira felemeljük, hogy a munkások

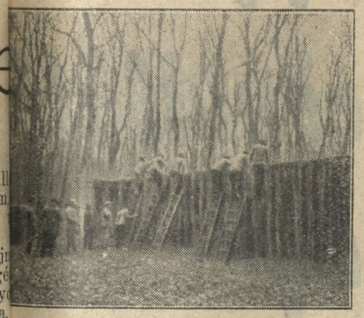

Szarvasok terelése a labyrintban
Dr. Peschaut R. felvétele

Szarvasok elhelyezése a szállító ládákban
Dr. Peschaut R. felvétele

Az utolsó cellából a munkások egy botokkal, vagy kézzel a szarvast a cella nyílásához állított szállító ládába kényszerítik, amely az erre várakozó szekéren a vasútállomásra kerül.

Sérült szarvasokat ne szállítsunk el, mert azok a vasuti szállítás alatt úgyis elpusztulnak.

Fogás előtt feltétlenül óvatosságra intendő minden ember, aki szarvasok közé megy, mert többször előfordult, hogy egy-egy bika a közelében lévő vadászt alaposan megleckéztette.

A háború előtt a befogott szarvasok szállítása majdnem kizárólag külföldre történt. Ezért a szarvasok olcsóbb vasuti szállításáról, azokat külföldre való szállítását szem előtt tartva, akarok még tájékozásképpen megemlékezni. Nagy gondot járt a fuvarlevél kiállítása és a mellékletek beszerzése, amit még a fogás előtt kellett elvégeznünk.

A szarvasokat vasúton gyors darabáruként adjuk fel. Több szarvas szállítása esetén kísérőt adunk mellé. Lehetőleg egy külföldön is használható külön vasuti kocsiban szállítsuk a szarvasokat, hogy az rakástól megkíméljük őket. Bár szállítás közben ritkán esznek a szarvasok, a kísérőnek az etetést meg kell kísérelnie néhány répaszeletnek a láda vályujában való elhelyezésével. Figyelnie kell a síma, zökkenőmentes átrakásra, a vasuti kocsik ablakaira, amelyek meleg időben nyitva, hidegben zárva tartandók. A szűk ládában mozgásában gátolt, szűken táplálkozó szarvas a nagy hidegben (ami a fogásra legalkalmasabb idő) igen gyakran felfázik és bélhurutban elhull, mint ahogy ezt eddig még mindig a boncolás eredménye mutatta.

Hogy milyen körültekintésre volt szükség a multban, az előmunkálatok terén, mutatja az alábbi példa:

1931-ben élő szarvasnak külföldre való szállítása alkalmával fuvarlevélhez az alábbi mellékleteket kellett csatolni:

1. Kiviteli engedély (az FM-hez intézett kérvénnyel szerezhető be, kiállította az alispán az FM engedélye alapján).
2. Községi származási bizonyítvány.
3. Állatorvosi bizonyítvány (körállatorvos igazolása, hogy a község területén a kérődzőknél ragályos betegség nincsen. Csehszlovákiába való szállításkor az illetékes járási állatorvos bizonyítványára volt szükség).
4. A Nemzeti Bank engedélye (a m. mezőgazdasági kiviteli intézet útján volt beszerezhető).
5. Bejelentés a nemzetközi vámhivatalok részére (két példányban kapható volt bármely állomáson).
6. Árustatisztikai bejelentés.
7. Árbevallás, vagy számlabevallás magyar és idegen nyelven.

Végül tájékozásképpen néhány adatot közlök egy 1931. évi élővad árjegyzékből, ahol az árak ab feladó állomás értendők:

	Svájci frank
Szarvasborjú	250—300
Szarvastehén	350—400
Nyársas	500
Hatos bika	800
Nyolcas bika	1000
Tizes bika	1200
Tizenkettes bika	1400
Tizennégyes bika	1800

Rendszerint a határig a rizikót az eladó, innen a vevő vállalja. A határon történt a vad és a fuvarlevél mellékleteinek átadása, továbbá a határállomási állatorvosi vizsgálat.

Mindezekből látható, hogy a szarvasok szállítása is nagy körültekintést és figyelmet igényelt, mert hisz csak a felsorolt mellékletek közül bármelyiknek késedelmes beszerzése, a szarvasok fogságát meghosszabbítva, az elhullás lehetőségét emeli.

Ismételten kell hangsúlyoznom, hogy a példának felhozott magas árak ellenére a szarvasbefogás, annak költséges és nagy gyakorlatot igénylő volta miatt csak ott jár magyobb jövedelemmel, ahol kapitális bikákkal rendelkező, országszerte ismert szarvasállomány és annak kezelésére megfelelő gyakorlott személyzet áll rendelkezésünkre.

A szarvasállományok feljavítása hazánk több erdős vidékén égető kérdéssé vált, mert sajnosan sok helyen már a háború előtt erős degenerációs tünetek mutatkoztak. Ezeken pedig a selejtanyag szakszerű kilövésével történő állományszabályozáson kívül csak új, egészséges egyedek behozásával segíthetünk.

Egy nagyobb kiterjedésű összefüggő erdőterületen, vagy bekerített vadaskertben új egyedek behozatala nagyobb nehézséget nem okoz, annál nagyobb nehézségbe ütközik azonban — a szarvas gyakori elkóborlása miatt — kisebb nyilt erdőterületeken. A megoldás itt a szomszédos vadászbérlők közti megegyezésben keresendő. Több szomszédos vadászterület tulajdonosának, bérlőjének egyesülése, pl. közösen ezerholdankint egy-egy szarvasborjú behozatalára volna célszerű. Természetesen ilyenkor a vérfelfrissítés céljára behozott szarvasok teljes kíméletéről kellene gondoskodnunk. Ezt a célt szolgálja a behozott szarvas megjelölése a már vázolt módon. A szarvasok elkóborlása ellen is védekezhetünk és pedig etetők létesítésével, etetéssel, és sózással. A vérfelfrissítésre behozott vad befogása alkalmával az etetőkhöz szokott vad kellő kietetés esetén inkább az etető körüli erdőkben húzódik meg. Törekednünk kell fiatal szarvasok vételére, amelyek könnyebben szoknak az új környezetbe, mint az idősebbek.

Végül pedig a vérflefrissítés célját szolgáló szarvasok beszerzésénél nem szabad figyelmen kívül hagynunk a magassági és terepviszonyokat, amelyek között lehetőleg nagy eltérés ne mutatkozzék. Pl. magashegységi szarvast ne hozzunk le síkvidékre.

A vadállomány feljavítása, amely a fennálló rendeletek folytán az apróvadnál már megoldást nyert, a nagyvadnál való keresztülvitele is remélem már csak rövid idő kérdése, ha nem is mindjárt a vérfelfrissítésnek kötelezővé tételével, de lagalább is kellő biztosíték nyujtásával az önként vállalkozók által behozott szarvasok védelme érdekében.

Fokozottabb mértékben van erre szükség ma, amikor a háborús pusztítások folytán egyes vidékek szarvasállománya igen nagy kárt szenvedett. Az állományapasztást a háború végezte el, nekünk most pedig pótlásáról kell gondoskodnunk, ha azt akarjuk, hogy magyar szarvas a háború előtti hírnevét érje el, ami azt hiszem minden vadász legfőbb vágya.

Helyes vadgazdálkodással is a 3 éves tervet építed!

Egy rövidlátó nyúl...

Az autobusz órák óta döcög a méteres sárban, a bennülő ötvenegynéhány vadász pedig egyre közelebb kerül a tengeri betegséghez.

— A hosszabbik útvonalon már rég ott lehetnénk — sóhajtják egyesek.

— Nem lesz ebből jó vadászat, vacsorára érünk oda és máris visszafordulhatunk! — morogják az aggodalmaskodók, de azért velünk együtt ugranak ki a latyakba, hogy egyesült erővel segítsünk a sártengerrel küzdő motornak.

Végül mégis megérkezünk. Patronés számkiosztás következik, majd Büki bácsi jobbra-balra nekiindítja a puskásokat. Egyesek velem együtt ismét tengeribetegségbe esnek, a szigorú rendelet ellenére még mindig lábonálló kukoricástól, mert talán nem is kell különösen kihangsúlyozni, milyen komisz dolog szemerkélő esőben tengeri közt nyulászni, amelynek nedves levele pillanatonként törli képen az oda kényszerült botladozó vadászt.

Nyúl vágódik fel előttem, ugyanakkor szembebök egy idő viszontagságaitól megdőlt kukoricaszár. A fegyverem ugyan eldördül, de ezt már a nyúl nem várja be. Rohan a szerencsésebb vadásztársak felé, akiknek a tisztást juttatta útvonalnak a jobb sors és csak itt bukfencezik fel egy jólirányzott lövéstől.

Más baj is akad. A nedves, egyébként kitűnő termőföld olyan vastagon tapad a bakancsom talpára, hogy egy fejjel magasabban imbolygok ki a kukoricásból, mint ahogy bementem.

— Köd előttem, köd utánam — mormolom kétségbeesetten, amikor körültekintek, mert időközben sűrű köd ereszkedett le, hogy szinte harapni lehetne. Jobbra egy árnyék feketéllik, célzásra tartott fegyverrel, balra egy fatörzs.

— Nem tudod, merre kell menni?

Az árnyék nem válaszol. Kiderül, hogy nem is céloz fegyverével, mert csak egy kiszáradt körtefa búslakodik maradék korhadt ágával, viszont a baloldali fatörzs emberi hangon szólal meg, továbbadva a középről jövő utasítást:

— Féljobbra előre!

A változatosság kedvéért most egy bozótos területen kell áttörni, melyet egy árok szel keresztül. A szélessége túl van méretezve, viszont az ugrás, mellyel át akarok jutni, kissé kicsire, így, sajnos, sikerül megállapítanom, hogy az árok alján tüskés bokor van, amelyben egy pillanattal előbb egész fácáncsalád húzódott meg. Látni ugyan egy sem látok, csak hallom, amint zaj méltatlankodással továbbröppenne

Amilyen könnyű árokba kerül olyan nehéz kijutni belőle. Cs hosszú küzdelem után sikerül.

Távolból hangok szűrődnek felé

— Befelé ne lőjj!

Úgy látszik, az U már régen b zárult, a vadászat végefelé közeled és még csak egy nyulat sem lőtte A csalódás megdermeszt, mozdul lanul állok helyemen. Olyan lehe tem, mint a kiszáradt körtefa és volt a szerencsém. A körből kivá egyik rövidlátó nyúl is annak ne hetett, mert szépen puskavég futott.

Afrikát járó öreg vadász nem hetett büszkébb a legszebb elefán bikájára, mint én a ködben leter tett nyulamra. Ugyanakkor vadás zsákmányomat könnyűszerrel vid man vihettem a gyülekező felé, am a legkitűnőbb elefántvadász se csinálhat utánam saját elejtett va jával.

Koresmáros P

Még valamit a fácánról

Idegenből hozzánk telepített vadfajták közül egy sem honosodott meg annyira és egy sem lett annyira népszerű, mint a színpompás tollazatú vadszárnyasunk, a fácán. Nagy erdőterületek kivételével, alig van olyan területe az országnak, ahol fácán ne lenne található, ha a terepviszonyok csak némileg is megfelelnek életviszonyainak.

Évtizedek előtt még csak egyes nagy uradalmak tenyésztették, ahonnan azután lassan elterjedtek a szomszédos területekre. Az utolsó évtizedben a fácán már minden arravaló területen elszaporodott, mert legtöb vadásztársaság kitelepített egynéhány törzs fácánt. (Fácántörzs rendszerint 4—5 tyúkból és egy kakasból áll.) Még célravezetőbb volt, ha a vadásztársaság napos fácáncsibéket vett és azokat felnevelte, hogy azután maga nevelte fácánjaival népesítse be területét. Voltak olyan vadásztársaságok is, melyek mesterséges fácántenyésztéssel gazdagították fácánállományukat.

„Olyan törökös madár"

Fácán, mint közleményem bevezetőjében is írtam, betelepített madár. Őshazája Ázsia. Kaspi-tó környéke. Hazánkban már évszázadok óta honos. Ezt bizonyítja Miskolczy Gáspár „Egy jeles Vadkert" című 1691 évben megjelent könyve, melyben fácánról írva többek közt megemlíti, hogy az olyan törökös madár, mey ha valamelyik városnak várnak határában beszármazik, nyilvános jele, hogy a föld nemsokára török kézbe esik. Az a feltevés tehát valószínűnek látszik, hogy a fácánt először törökök hozták be Magyarországba.

A legrégibb meghonosított fácánunk a közönséges, vagy csehfácán, melynek gallérja nincs. Tudományos neve Phasianus colchicus. Most legtöbb helyen az előbb említett fácán helyett a galléros fácánt találjuk, mely az előbb említettnél jóval nagyobb és nyakán fehértollakból álló gallér van, mely az egész nyakat körüléri. Ennek őshazája Kína. Még több fajtát is meghonosítottak nálunk, melyek gyakran kereszteződtek is. Ezek felsorolását azonban most mellőzöm.

Szárnyasvad között a fácán szenvedett a legtöbbet a háborús évek során. Ránk, magyar vadászokra hárul most az a feladat, hogy a fácánállományunkat kellőmódon felnagyítsuk. Azért használtam „kellőmódon" kifejezést, mert a túlnagy állomány esetleg kárt okozhat a veteményekben, szőlőkben. Igaz, hogy ez a kártétel nem olyan nagy, mint az a haszon, amit a fácáncsalád a kártékony rovarok százezreinek elpusztításával szerez. Dehát azt a hasznot nem látja a gazda, de igen, a megdézsmált kukoricacsövet, vagy szőlőfürtöt.

Kellő mértéket!

Hogy a fácánállományunkat megerősítsük, elsősorban a meglévő állományunkat óvjuk, védjük. Tehát tartsunk kellő mértéket a kakasok lelövésében! Ügyeljünk arra hogy elegendő kakas maradjon. Kb. 6—7 tyúkra egy kakas. Tyúk lövése az idén tilos. Majd későbbi években, mikor a fácán megint elszaporodik, akkor az öreg tyúkokat is meg kell ritkítani, de akkor is szigorúan kímélni kell a fiatal tyúkokat. Hogy a fiatal tyúkot az öregtől meg tudjuk különböztetni, ahhoz bizony nagy gyakorlat kell. Dehát ez most úgysem időszerű!

Fácánjainkat óvjuk az elkóborgástól. Ezt azzal érjük el, hogy gondoskodunk etetésükről. A fácán hamar az etetőkhöz szokik és rendszeresen eljár oda. Az etetőket már most fel kell állítani, hogy fácánjainkat odaszoktassuk. Természetesen az etetők körül irtsuk ki a kártékonyakat, ott még a gatyásölyvnek se adjunk kegyelmet. A menyét, a hermelin és görény nagy károkat okozhat fácánállományunkban, azért ezeket az apró fácángyilkosokat tűzzel-vassal irtsuk.

A fácán tudvalevőleg éjszakára felgallyazik. Ezt nagyon sokszor kihasználják a kézi villanylámpásos éjjeli vadorzók, akik rávetítik lámpájuk reflektorát a felgyallyazott fácánokra és kis kaliberű golyóssal, flóberttel rakásra gyilkolják a fákon gubasztó és elvakított fácánokat. Ilyen lelketlen vadgyilkost ártalmatlanná kell tenni föltétlenül, mert ha nem, akkor fácánjaink irmagja sem marad!

Mesterséges tenyésztés

Sólymászaink kedvenc „mindenes" vadászmadara, a galambászhéja is nagyon nagy kárt okozhat az etetőre szokott fácánjaink között és ez a kár annál érzékenyebb, mert leginkább fácántyúk az áldozat. Annak se adassék kegyelem!

Örömmel értesültünk, hogy több vadásztárssság a kikaszált stb. fácántojásokat kotló alá tette és a kikelt fácáncsibéket szépen fel is nevelte, hogy azután a területen szabadon bocsássa. Remélhetőleg sokan követik majd ezeknek a vadásztársaságoknak példáját! Esetleg lesz olyan vadásztársaság is, mely mesterséges fácántenyésztésre rendezkedik be. Ez tekintettel a nagy keresletre, nagyon rentábilis vállalkozás lenne, természetesen kellő szakértő vezetése mellett. Mert a mesterséges fácántenyésztés nagy szakértelmet követel.

A mesterséges fácántenyésztésről, fácáncsibék felneveléséről még kellő szaktanácsokkal szolgálunk olvasóinknak. Ezzel azt reméljük, hogy már a jövő tavaszon, a szalonkahúzás idején, mindenünnen hallja a szalonka pisszegést váró vadász a szerelmes fácánkakasok dürrgő dobolását.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A MÁLLERD szegedi erdőigazgatóságának 15.456/III. 8. sz. rendeletére a Kalocsai Üzemi Vadászati Felügyelőség a pest vármegyei **Tázlár és Bócsa** községek határában fekvő, 86. számú, kb. 10.100 kat. hold apróvadas vadászterületet 1957 július 31-ig terjedő időre szóló vadászati jogát nyilvános, szóbeli árverésen haszonbérbe adja.

Árverés ideje: 1948. évi december 10. d. e. 9 óra.

Árverés helye: Soltvadkert községháza.

Kikiáltási ár: 20 drb nyúl 1000 holdankint.

Az árverésen csakis érvényes alapszabállyal rendelkező, valamint vadászterülethaszonbérrel engedély nélkül hátralékban nem lévő vadásztársaságok írásos meghatalmazással ellátott megbízottjaik útján vehetnek részt de ezen tényt az illetékes vadászati felügyelőség által kiadott igazolvánnyal tartoznak az árverés megkezdése előtt bizonyítani.

Bánatpénz: 200.— (Kettőszáz) forint készpénzben az árverés megkezdése előtt letétbe helyezendő.

Bővebb felvilágosítást a kalocsai Vadászfelügyelőség (Kalocsa, Tomori-u. 22. Telefonszám: 59) ad az érdeklődőknek.

Vadászati Felügyelőség Kalocsa.

MÁLLERD Erdőigazgatóság Szeged

Vadászati jog haszonbérbeadására vonatkozó

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A szombathelyi m. áll. erdőigazgatóság Vas vármegye 5, 18, 42, 45/b, 63 és 66 os vadászterületeket 1948 december 10-én az erdőigazgatóság (Kisfaludy Sándor u. 5. sz.) hivatalos helyiségében délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen 1957 július 31-ig terjedő időre haszonbérbe fogja adni. A részletes árverési feltételek az erdőigazgatóságon és a vadászati felügyelőnél megtudhatók.

Szombathely, 1948 nov. 18.

Lakcím változásunkat azonnal közöljük a kiadóhivatallal!

Vadászasztal

MIHÁLY: Most, hogy leesett a hó, vasárnap megnézhetjük a disznókat.

JÁNOS: Láttam én már őket!

ISTVÁN: Láttad?

JÁNOS: Láttam a disznókat, az ujságban. Fényképen! Ezeket a MAORT-disznókat, akik pénzért amerikai szolgálatba szegődtek és szabotálták a termelést, hogy ártsanak a nép országának.

MIHÁLY: Megkapják a magukét. Van erőnk, hogy az ilyen hazaáruló gazokkal elbánjunk. Ujra nekigyürkőztünk az országépítésnek, ahogy Rákosi Mátyás mondta a beszédében. Megmutatjuk, hogy nincs még vége az országépítés csodájának... Olvastátok a nagy beszédet?

JÁNOS: Mink rádión hallgattuk odahaza. Az új rádión!

MIHÁLY: Na látjátok! Ez is az életszínvonalunk emelkedését mutatja, hogy Jánoséknak már rádiójuk is van.

JÁNOS: Keresem rajta a vadászati híreket, a vadászatra vonatkozó előadásokat, de hasztalanul!

MIHÁLY: Hát írjunk be a rádió-vezetőséghez, hogy csináljják meg. Fogadjunk, hogy meglesz! Mert a rádió is értünk van, a népért van, nem úgy, mint az úri Magyarországon.

ISTVÁN: Elolvastam a Rákosi-beszédet. Három dolog tetszett benne. Amit a takarékosságról mondott, a falu szocializálásáról, meg a Mindszenty palást mögé megbújt reakcióról. A mi gazdaszövetkezetünket nyugodtan példának lehet állítani az országban. Túlteljesítettük a beszolgáltatást, túlteljesítettük az őszi szántást-vetést, többet is keresünk, mint tavaly, amikor még nem volt meg a szövetkezet.

JÁNOS: Jó, hogy kiseprűztük a szövetkezetből a két kulákot. Mind a kettő mindszentysta.

MIHÁLY: Szerencsére már tisztában van az országban a legtöbb katolikus hivő, hogy mire akarja felhasználni őket a reakció. Azért az a rengeteg felszólalás a mindszentyzmus ellen! A papi birtokot, a nagybirtokot, a gyárat, a bányát, meg a bankot akarják vissza a régi gazdáknak! Hogy újra nyúzhassák a népet!

ISTVÁN: Abból ugyan nem esznek!

JÁNOS: Még a nyulat is csak akkor nyúzhatják, ha megveszik a boltban... Mink csináljuk mán a határban a téli körvadászatot, nem ők!

MIHÁLY: Karácsony-előtre tervezem. Jó lesz?

ISTVÁN: Jó. Most vasárnap pedig meghajtjuk a disznókat.

MIHÁLY: Három kis hajtásra gondolok.

JÁNOS: A perecesi sűrűben van a konda. Ott a legtöbb túrás.

MIHÁLY: Azt vesszük először. A kutyákat mindenki hozza magával!

ANDRÁS: Mondhatok valamit?

ISTVÁN: Feltéve, hogy...

ANDRÁS: Az áldóját! Most az egyszer csakugyan nagyot mondok... Kétszáz kilós az a magányos kan, aminek az előszállási erdőben a nyomát láttam! Mihály bátvám is tanusíthatja. Ő is látta!

JÁNOS: Na, Mihály?

MIHÁLY: A nyom csakugyan óriási. Az állat is megvan annyi, ahogy András mondja... Mégis baj van...

ANDRÁS: Mi baj volna?

MIHÁLY: Az, hogy ökör nyoma... Még hozzá kettőé... Az egyik négylábon járt, a másik, aki követte: kettőn... *(Nevetnek, aztán szedelőzködik és hazaballag a vadásztársaság.)*

Jól célozták a válasszal?

1. **Csont-, agancsképződéshez, erőteljes fejlődéséhez a nagyvadnak só táplálékra van szüksége. Ezért állítják fel nagyvadas területeken a sózókat.**
2. **Faodúkban, sziklahasadékok között. Lehetőleg télen vadásszuk. Gyönyörű, sötétbarna gereznája értékes.**
3. **A kék — fehérkarmú — és vörösvéreset. Rengeteg egeret, bogarat, férget pusztítanak.**
4. **Bár káros, mégis örök védelem óvja, mert kivesző félben van.**
5. **Olyan, mely felütődéskor gomba-alakban elfordul, vagy több részre esik.**
6. **Nem szabad azonnal a lövés után keresni a megsebzett nagyvadat. Legalább 2—3 óra hosszat várni kell, csak akkor induljunk el a vérnyomon. Ha korán kezdjük, a sebzett nagyvad újra lábra kap és talán soha se érjük el.**

ÚJVADÁSZOK ISKOLÁJA

8. Csőrobbanás

Még mindig nagyon gyakori s talán nem múlik el egy vadászvasárnap sem anélkül, hogy vadászat közben valahol ne robbanna fel a puska, illetve a cső. Legtöbb esetben szerencsés kimenetelű robbanások ezek, de sok esetben orvosi beavatkozásra van szükség, sőt vannak esetek, mikor a károsult ügyvédi segítséget vesz, vagy venne igénybe annak bizonyítására, hogy a puskaműves, illetve puskakereskedő hibás puskát adott el neki, vagy a tölténygyáros rossz patront készített. Pedig a legtöbb esetben — szerény véleményem szerint — nem a puskaműves, sem a tölténygyáros a hibás — hanem maga a vadász.

Már az előző cikkemben is figyelmeztettem a vadászközönséget arra, hogy tartózkodjék mindenféle ismeretlen és megbízhatatlan lőpor vásárlásától és használatától és ne hallgasson laikus baráti tanácsra, mert ez esetleg a legnagyobb szerencsétlenség előidézője lehet.

A mi belföldi puskaporunk — a „Rex" — minőségben vetekszik az összes német lőporokkal. Gáznyomása, kezdősebessége majdnem azonos azokéval.

Így ha valaki valódi „Rex" port előírás szerint használ, annak nincs mit félnie a puskarobbanástól. Igaz, vannak még ma is olyan puskák használatban, amelyek nem csak a füstnélküli, de még a füstös lőport sem bírják és veszélyeztetik a vadászközönség testi épségét. Ezeket — mint a rossz autókat — ki kellene vonni a forgalomból.

De erről más helyen.

Én most itt arról szeretném felvilágositani az érdekelteket és érdeklődőket, hogy a gyakorlatban a legtöbb esetben milyen csőrobbanások fordulnak elő és ezek mitől keletkeznek.

A gyakorlatban háromféle csőrobbanást ismerünk.

Az első: a csőkamrarobbanás; a második: a csőkamra után és a szíjkengyel között előforduló robbanás és végül a harmadik: a szíjkengyel és a csőtorkolat között fellépő robbanás.

Az első esettel akkor állunk szemben, midőn a használt lőporadag nagyobb az előírásban megadottnál, vagy ha olyan ismeretlen lőport használunk, melynek sem a gáznyomását, sem pedig az adagolását nem ismerjük. Ehhez járulhat esetleg a csőanyag fáradtsága is (különösen a damaszk csöveknél).

A második esetben, a csőkamra és szíjkengyel közötti résznél fellépő robbanás okozója maga a hanyag vadász, vagy az, aki maga otthon készíti töltényeit.

A magyarázat erre igen egyszerű.

Az otthon készült patronnál — pláne, ha segítenek is — könnyen és gyakran fordulhat elő az, hogy a figyelmet elvonó beszélgetés, vitázás következtében a patronkészítő, vagy annak segítőtársa elfelejt a hüvelybe lőport tölteni és lefojtja azt anélkül, hogy a hibát észrevette volna.

Ez pedig könnyen előfordulhat, mert a lőporfészek szükebb, mint a hüvely többi része, a betolt lőporfojtás könnyen megszorul, megakad — nem lehet lejjebb nyomni — és így olyan töltény készült, melyben nincsen lőpor.

Vadászat közben azután a puskacsőbe kerül az ilyen hibás patron, csütörtököt, vagy az elsült gyutacs egy halk kettyenés, sistergésszerű durranást okoz, mely detonáció elég erős ahhoz, hogy a töltényben lévő fojtást és sörétet a csőbe nyomja a kamra felett néhány

HIRDETMÉNY

Zala vármegye sümegi járású területén lévő 65 sz., 7800 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948. évi december 16. Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ár 234 drb nyúl, azaz 1872 Ft.

HIRDETMÉNY

Zala vármegye zalaszentgróti járása területén lévő 86/a. sz. 9200 kh. apróvadas vadászterület vadászati joga nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948. évi december hó 16-án. Zalaegerszegen, a m. áll. Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ár 276 drb nyúl, azaz 2208 Ft.

VADÁSZNAK-E A SZOVJETUNIÓBAN?

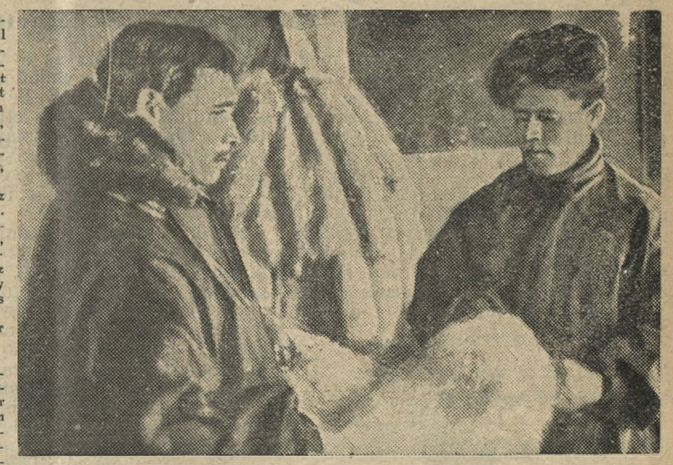

De még menynyire! Oroszul az „ochota" kifejezés vadászatot és örömet jelent. Amint megkezdődik a vadászati évad, térdig sáros csizmában, vállravetett puskával, tölténytárral megjelennek az orosz vadászok. Vadásszák a szalonkát, foglyot, fácánt és a — kacsát is és az orosz éppen úgy beszél érdekes kalandjairól, mint a magyar vadásztársa, Moszkvában, ebben a hét millió lakosú városban, 50 ezer személynek van vadászati engedélye. Vadászfegyvert és hozzávaló töltényt szabadon lehet vásárolni. Éppen hatalmas kiterjedése és változatos időjárása következtében a Szovjetunió valóságos vadászparadicsom. Képünkön egy sikeres rókavadászat után a böröket vizsgálják a vadászok.

centiméternyire, de fáradt és gyenge arra, hogy a sörétoszlopot a fojtással együtt a csőből való eltávolodásra kényszerítse.

És ekkor történik a baj.

A vigyázatlan vadász a puskázás hevében azt hiszi, hogy elfelejtett újratölteni és kilőtt patronra csettintette el a ravaszt, vagy a töltény — ahogyan mondani szokták — csütörtököt mondott, nem vizsgálja meg hanyagságból az esetleg meghallott szokatlan sistergő zajokat, nem néz át a csövön — a rossznak, illetve üresnek vélt hüvelyt jóval cseréli ki —, lő és akkor bekövetkezhetik a robbanás, illetve enyhébb, szerencsésebb esetben a csődudor.

A fenti fegyverrongálódás oka az, hogy a már bentlévő sörétoszlophoz a csőben újabb sörétoszlop nyomul be, a kettő között erős levegőkompresszió támad és ennek vehemens, feszítő ereje a csövet, illetve a cső falát szétnyomja, vagy csődudorodást idéz elő.

Végül a harmadik eset — a szíjkengyel és a csővég, csőtorkolat közötti rész robbanása — akkor fordul elő, ha a csőtorkolat homokkal, földdel vagy hóval tömődik be.

Vaddisznó lelövés

A füzérradványi rezervátumon több vaddisznó szórón történő lelövési joga a Földmüvelésügyi Minisztérium II. sz. szabályzatában meghatározott módon eladó.

Az említett szabályzat megtekinthető valamennyi erdőigazgatóságon és Budapesten a Mállerd Központi Igazgatósága vadászati osztályán (327. sz. szoba).

További felvilágositást a vilvipusztai erdőgondnokság, Mikóháza ad a hozzáforduló érdeklődőknek.

Miskolc, 1948 november 13-án.

Ha a vadász vadászat közben megcsúszik, elesik, illetve ha a puskacső vége bármely okból a földet érinti, ne sajnálja a fáradságot, vizsgálja meg alaposan fegyverét. Így elkerülhető a baj.

A csőrobbanás oka a második esetben leírt magyarázattal azonos.

Tehát a fentiek alapján nyomatékosan hívom fel a vadászközönség figyelmét a vadászatközbeni fokozott figyelemre, de kü önösen arra, hogy megbízhatatlan helyről ismeretlen lőport ne vásároljon és ne használjon, mert az ilyen vigyázatlanságnak rendszerint nagyon súlyos következményei lehetnek. A belföldi „Rex" lőpor minden tekintetben kifogástalan és az ára ma már elviselhető.

Cikkem befejezése előtt szeretnék még néhány szót szólni a puskákról is.

Sajnos — mint szakember — meg kell állapitanom, hogy a vadászok nagyobb része még ma is elavult, komoly javításra szoruló, rossz puskát használ. Pedig ez nagy hiba. Nem csak a lövés eredményét befolyásolja ez, hanem komolyan veszélyezteti úgy a vadasz, mint környezete testi épségét.

És ha ezek a vadászok néha-néha rájönnek arra, hogy puskájukat meg kellene javittatni, sokan nem szakképzett puskaműveshez viszik azt, hanem a falusi kovácshoz, jobb esetben valamelyik lakatoshoz.

Ők azután segítenek rajta — erontani.

Mikor már az előbb nevezett „puskajavitók" tudománya csődöt mondott, akkor — végső esetben — savanyú arccal viszik lövőszerszámukat a kárvallottak a puskaműveshez és természetesen elvárják, hogy a boldogtalan szakiparos rövid idő alatt olcsó pénzért csodát csináljon és „megjavított" puskájukat újjávarázsolja.

Készüljünk fel az etetésre!

Néhány egy-szerű téli-etető rajzával

A vad a természetben találja meg mindazt a tápanyagot, ami életének fenntartásához szükséges. A téli időben azonban a mezőgazdasági területek nem nyujthatják a vadnak azokat a táplálkozási és védelmi lehetőségeket, amelyeket a hidegben sok fűtőanyagot felhasználó szervezete megkiván.

A reakciós elemek egyik legkedveltebb szólama volt az, a magyar vadászat államosítása idején és ellene, hogy azok a vadászok, akiknek népi demokráciánk juttatni akarta és juttatta is a vadászatot — nem fogják a vadállományukat kellőképpen gondozni. Be kell bizonyítanunk ennek az ellenkezőjét, azért ajánlom vadásztársaim figyelmébe a vadak etetését, mely csak úgy lehet eredményes, ha tudjuk, hogy mit mikor és hogyan kell etetni.

Egy-két szárnyas vadnak kivételével, amelyeknek az etetését, így különösképpen a fácánét, korán kell kezdeni, szabályként fogadhatjuk el, hogy az etetés a nagyobbmérvű havazások idejére általánosan szükségessé válik. Vadállományunk minőségének megromlására vezetne, ha a szükséges időszakon kívül is etetnénk. A természet törvénye az, hogy az élelemért minden élőlénynek meg kell küzdeni, ami azonban csakis az emberi civilizációtól mentes természetben szolgálhatna igazságos mérőeszközül. Nekünk, akik megváltoztatjuk a természet külső képét, elvesszük a vad természetes táplálkozási lehetőségeit, kötelességünk, hogy az inséget jelentő nehéz időkön átsegítsük őket.

Nagyvadas területeinket már nagyrészben felszerelték az etetéshez szükséges rácsokkal. Ezeknek hiányában azonban fákra, bokrokra kötözött here, lucerna, bükköny, baltacim kévékkel etessünk, ha megfelelő lomb takarmányt nem volt módunkban gyüjteni. A vadkörte, vadalma, kőris vékonyabb ágacskái, a fagyöngy többnyire elérhetetlenek, de igen kedves csemegéi a nagyvadnak. Rakjunk ezekből kisebb petrencéket területeinken.

A talaj erősebb lefagyása után magasabb hó esetén és rossz makktermés esztendőkben a disznó is feltétlenül etetésre szorul. Makkot, ha nem gyüjtöttünk, saját jól felfogott érdekünkben keressük fel azokat a helyeket, ahol a disznók gyakran megfordulnak és ott az erősebb bokrok alsó ágait helyezzük ki olyan magasságban, hogy azt a kisebb termetű süldő is elérje. Ezekre a kihegyezett ágacskákra tűzzük aztán fel az etetésre szánt tengeri csöveket. A makkot, szemes eleséget fatörzsből vésett vályukba adjuk. A jóerőben tartott disznó ellenállóbb a vésszel szemben, szaporodási képessége is jobb. Nem is szólva arról, hogy a húsa is ízletesebb.

A kisvad, éppen úgy mint a nagyvad, a kemény téli időben védelemre, ápolásra szorul. A nyúletetőket egy három-négy centiméter átmérőjű és 170 centiméter magas, keményfa karó képviseli. Szántóföldeken ezt a talajba jól leütjük és erre kötjük a takarmányt. Soha semmiféle vadnak ne adjunk mást, mint pillangósvirágú szénát, mert a vad a réti szénát nem veszi fel. A szénát pedig soha ne tegyük a földre, mert elázik, szétrúgják, levizelik és így haszon nélkül megy tönkre. Száraz takarmányra téli időben feltétlenül szüksége van a vadnak. A nyúletetők környékén kisebb kihegyezett karókra, a föld felszínétől 30—35 centiméter magasságba tűzzünk ki néhány takarmányrépát is. A répa mellett, ha van száraztakarmány, nem kap hasmenést a vad, még akkor se, ha meg is fagy a répa.

Szabály az is, hogy minden vad etetőt lehetőleg védett, északi széltől mentes helyen állítsunk fel. Tanácsos a nyúletető karók környékét két méter sugarú körben, szalmás istállótrágyával meghinteni, mert így a hó nem áll meg rajta, csak nagy hidegben. Közvetlen a karó környékére, a trágyára kevés szalmát hintsünk, a fertőzés elkerülése céljából.

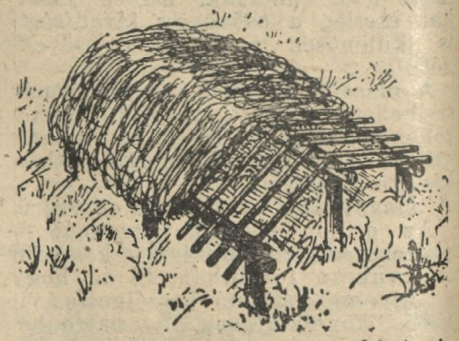

Fácánnak, fogolynak etetőt kell felállítani. Összedobált gallycsomó is jó lehet. Alája töreket, vagy pelyvát teszünk, a gallycsomó tetejére szamát és erre pár nehezebb gallyat. Ha féltetős etetőt csinálunk, az oldalát ritkásan fedjük gallyal, hogy a ragadozó madarak bevágását akadályozzuk. Etetők hiányában bokros, fedett helyen, ahol a varjúféle nem fér hozzá, kihegyezett nyársakra aprószemű tengeri csöveket tűzzünk le. Mind a fácán, mind a fogoly nagyon sze-

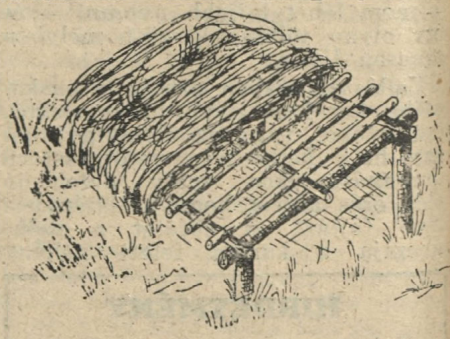

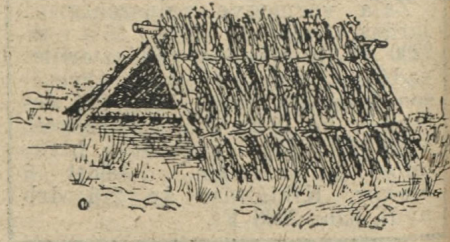

reti és szívesen fogyasztja a here- és lucernatörmeléket, ami minden here- és lucernakazal alján bőségesen található. Ehhez ocsút, tengerit, cirokmagot, kendermagot, napraforgót keverjünk és ezzel etessünk. Nagyon szeretik és szívesen fogyasztják a pálinkafőzdékből kikerülő törkölyt is. Szárítsuk meg a törkölyt, mert különben összefagy — kifőzetlen törkölyt pedig ne etessünk, mert az sömörszerű betegséget okoz.

Magas hó esetén készítsünk az etetőkhöz vezető csapásokat. Ennek a használatától egyáltalán nem idegenkedik az éhes vad s így könnyebben jut az etetőhöz.

Többféle szokásban van, hogy a földekre kihordott trágyakupacokat kemence-, vagy alagútszerűen kivésik, mikor az összefagy és itt etetnek. Rossz megoldás ez, mert tudok esetről, mikor az ilyen trágyaalagút beomlott és nyolc foglyot maga alá temetett. Itt valószínűleg az történt, hogy a téljesen át nem fagyott kupac belső oldalát addig-addig kapirgálták, amíg az egész felsőrész be nem omlott és maga alá nem temette a kis csapatot.

A fácán- és fogolyetetők környékén feltétlenül gondoskodni kell egy kevés száraz söderről is, mert ez az emésztéshez mulhatatlanul szükséges. A kihelyezendő söder azonban száraz legyen és azt az etető legszárazabb helyére tegyük, hogy az összefagyást megakadályozzuk.

Az etetők környékét ne háborgassuk. Nem azért etetünk, hogy itt a vadat könnyűszerrel elejtsük. A takarmányt pontosan meghatározott időben pótoljuk. Minden negyedik-ötödik napon. Az etetés azért is fontos, mert ezzel a tavaszi hasmenés veszedelmét lényegesen csökkenthetjük.

Csáky Sándor

„FELEJTHETETLEN PILLANAT“ *(A Magyar Vadász pályázatára érkezett)*

Három őzsuta és a negyedik...

Borongós novemberi reggel volt. Az erdő ünneplő ruhát öltött, hogy méltón köszöntse a fehér szakállú vándort, melynek eljöveteléről suttogott az őszi szél. A fák koronái hajladoztak az ősi akarat előtt és hullatták sárga könnyeiket, mellyel színpompás szőnyeget terítettek a nagy jövevény elé. Az öreg szakálas sejtelmeket ébresztve fogadott magába és én lassan elindultam a tovatűnő ösvényen.

*

Valamikor régen, mikor még a magamfajta vékonypénzű ifjoncoknak nem volt módjuk saját területre szert tenni, történt, hogy egy szép napon izgatottan ront be hozzám kenyeres pajtásom és kezdő vadásztársam, Jóska. Meg van, barátom! Megvan! Lihegte a nagy szaladástól és lerogyott egy székre. Mi van meg, te? — kérdeztem. Hát a terület! Még pedig nagyvadas, lihegte még mindig ziháló mellel. Most kaptam az értesítést. Hatvan pengőért egy évre albérletbe. Ide a harmincat, mert társ vagy. Ezt már én sem bírtam ki minden izgalom nélkül, felugrottam helyemről és kérdeztem, mikor indulhatunk, majd halkabban folytattam, a harmincast, édes cimborám, majd elseje után, — hiszen tudod.

Szombat délután robogott velünk a személyvonat leendő vadászterületünk felé. Öreg este volt, mikor egy alkalmi szekérrel bedöcögtünk a tíz-tizenkét házból álló dunántúli falucskába. A „vadőr“-nek titulált főbérlő fogadott bennünket. Vékony kis öreg emberke volt. Sokatmondó fürkésző apró szemekkel. Két elálló fülénél csak nagy harcsabajusza volt feltűnőbb. Fekete, falusi ruhájában és pörge kalapjában egy kiöregedett gazda benyomását keltette.

Rövidesen értesültünk, hogy éppen vadászati kihágás miatt eljárás folyik ellene és ezért volt kénytelen a „területét“ albérletbe adni. Úgy történt a dolog, hogy szegénynek a tájékozódási érzékszerve valahogyan felmondta a szolgálatot és ennek folytán betévedt a gróf vastag drótkerítéssel elkerített erdejébe. Ez még nem lett volna olyan nagy baj, ha szerencsétlenségére nem pont a gróf elől lövi el a kapitális őzbakot. Arról is értesültünk, hogy vadászbirodalmunk összesen ötszáz hold, melynek lelke a dróton kívül eső körülbelül negyven-ötven holdas, úgynevezett községi erdőcskéből áll.

*

Másnap már kint talált bennünket a felhők közül nehezen kibontakozva felkelő nap és mi izgatottan vártuk, hogy elindulhassunk a nagy kalandra. A „vadőr“ utasítása szerint két oldalról indultunk el, közbefogva a keskeny erdősávot, a drót melletti cserkelő úton, úgy egymásnak szembe haladva. Nagy érzés, mikor az ember először indul el a sokat ígérő cserkelő ösvényen, különösen, ha előző este vaddisznós kalandokkal izgatták fiatal idegeit.

Ahogy így haladok, csörtetés üti meg fülemet. A következő pillanatban előttem áll ijedt megtorpanással öt őzsuta. Gyönyörű látvány, ahogy riadt szemekel lihegve egy pár pillanatig bámulnak rám. A szívem a torkomban vert és magam sem tudom hogy történt, kezeim gépiesen működni kezdtek, mintha nem is hozzám tartoztak volna és azon vettem magam észre, hogy a fegyverem vállamhoz emeltem és duplázom az előttem legközelebb álló két állatra. Az őzek összerogytak, a többiek pedig visszatörtek.

Máris ott állok a két őz előtt. A két szem „posta“ nem végzett vele. Örültem, mikor megszabadíthattam kínjaitól. Közben barátom felől két lövést hallok. Hát ez mire lőhetett? — villant fel agyamban a gondolat és máris futottam eléje az erdei úton. Te mire lőttél, kérdezte. Hát te, kérdem adós maradva a feleletel. Én egy sutát lőttem, de a másiknak is itt kell valahol lenni, azt hiszem meglőttem. Erre a feleletre savanyú képpel kezdtem vakargatni a fejem búbját. Éreztem, hogy ez valahogy nincsen jól!

A lövöldözésre megjelent a „vadőr“ házigazdánk és elkezdtünk egyesült erővel a sebzett után keresni. Nem sokáig tartott ez a művelet, mert világos és gyenge vérnyom a drótkerítésen túlra vezetett, be a grófi erdőbe, ahová már nem követhettük. Ezután összehordtuk a három őzet és leültünk pihenni. Mindhárman lógattuk a fejünket, nem érezve egy csepp örömet sem az első „nagy“ eredmény után.

A csendet a sok vihart megért vadorzó házigazdánk törte meg. Rágyujtott pipájára és megszólalt. Tudom, hogy nem értik meg a magamfajta öreg embert. Közel negyven éve járom a környező erdőket és sok vadat ejtettem el, ami a törvény szerint nem engem illetett volna. Engem a vadászat vitt mindig a bűnbe és nem a húséhség. Egy jó bikáért vagy őzbakért még a kastélykertbe is belopóztam.

Szünetet tartott, majd rámeredve a három előttünk fekvő sutára, csendesen megjegyezte, hogy kár értük. Azután szítta tovább a pipáját és hallgatott. Megszégyenülve néztünk az öregre.

*

Sok-sok év telt el azóta. Nehéz éjszakákon néha megjelenik előttem a sebágyban fekvő őz és bűnbánóan simogatom reszkető fejét. Józsi barátom már azóta az örök vadászmezőket járja, én pedig minél közelebb kerülök hozzá, haladva azon az ösvényen, melyre valamikor olyan csúfosan tettük rá a lábunkat, annál inkább éreztem, hogy saját lelkiismeretével szemben is milyen felelős a kezdő vadász, ha nem mérsékelt és nem ura akaratának.

F. F.

AZ ÜREGINYÚL

Az üreginyulat „kinigli"-nek is hívják. Ha az üreginyúl olyan vidékre kerül, ahol azelőtt nem fordult elő és olyan vadász zsákmánya lesz, aki természetrajzi ismeretekben járatlan, egész bizonyosan süldő mezei nyúlnak minősítené s csak akkor lenne meglepődve, amikor nyúzásánál azt látná, hogy ennek a „nyúlnak" szép fehér húsa van.

Az üreginyúl külső megjelenése majdnem teljesen olyan, mint a mezeinyúlé de termetre jóval kisebb. A jól fejlett üreginyúl testhossza körülbelül 40 cm. Az öreg him súlya 2—3 kg. Szinte csaknem egészen olyan, mint a mezeinyúlé, legjobban a füléről ismerhetjük meg, mert a fülhegye nem feketefoltos, csak a legszéle fekete. A figyelmesebb szemlélő még arról is megkülönböztetheti, hogy az üreginyúl testalkata valamivel zömökebb, mint a mezeinyúlé valamivel rövidebb a füle és a két hátulsó lába sem annyira hosszú. Az üreginyúlnál elég gyakori a színeltérés is, amit az is bizonyít, hogy hazánkban annak idején Üllő (Pest-megye) környékéről több fekete példányt is kapott a Nemzeti Múzeumunk.

A természettudósok bebizonyították, hogy a házinyulak az üreginyúltól származtak.

Hazánkban legtöbb az üreginyúl a dunántúli részeken, ahol többféle elnevezése is van, ott tengerinyúl, bosnyáknyúl, patkánynyúl és rusznyúl néven is ismeretes.

Az üreginyúl egész Dél- és Közép-Európában van elterjedve, sőt Észak-Afrikában is. Északi országokban nem él meg. A természettudósok szerint az üreginyúl őshazája és származási helye: Spanyolország.

A LEGKÁRTÉKONYABB RÁGCSÁLÓ

Tenyésztése a középkorban vette kezdetét. Eleinte zárt helyen tenyésztették zárdákban, ízletes húsuk és nagy szaporaságuk miatt. Később fejedelmi és királyi udvaroknál is, hogy a vadászatot kedvelő hölgyeknek is könnyű és eredményes vadászatban legyen részük.

Az üreginyúl húsa szép fehérszínű és ízletes. Az üreginyúl, mint a neve is mutatja, üregekben, sajátmaga által földbevájt lyukakban él, s a könnyűtermészetű talajt szereti, mint a homokos-, vagy homokkal kevertet. Ezt is különösen akkor, ha azon a fű, bokor, cserjés bő táplálékot biztosít. A dombos részek legkedvezőbb tartózkodási helyei, mert ott a rejtőzködési és menekülési lehetőségei is jobbak.

Az üreginyúl nagyon szapora. Nem ritkán 8—10 fiókája van és így egy anya üreginyúl évi szaporulata 70 drb. is lehet.

A legkártékonyabb rágcsálók közé tartozik úgyannyira, hogy az 1883. évi XX. tc. 13. §. szerint „az üregi- (tengeri) nyulat saját területén a birtokos bármikor elpusztíthatja azon esetben is, ha a vadászat berbe van adva, ha azonban a pusztítást hajtókkal, vagy bárminemű vadászebekkel akarja végbevinni, ebben az esetben a bérlő beleegyezését tartozik kieszközölni." Az üreginyulak nagymértékbeni szaporodása a régebbi kor hajósait arra vezette, hogy az útjukba akadó lakatlan szigetekre üreginyulakat vittek olyan céllal, hogyha azokra hajótöröttek menekülnének valamikor, legyen könnyen hozzáférhető eleségük.

Hogy milyen szapora állat az üreginyúl, azt az alábbiakkal magyarázom meg: 1881-ben Japánban, Ausztrália és Új-Zélandban alig ismerték az üreginyulat, amelyet vadászat céljából telepítettek be. A kedvező életfeltételek mellett annyira elszaporodtak aránylag rövid idő alatt, hogy az országnak valóságos csapásai lettek és nagy károkat okoztak. Ott még az életmódjukat is megváltoztatták, nem ástak annyit, hanem az ausztráliai görcsös bozótok ágaira felkapaszkodtak is mikor már a földön nem találtak elég ennivalót, a fák és bokrok ágainak és törzsének kérgét rágták le, sokszor még 3—4 méter magasságban is, elpusztítva mindent, ami zöld, úgyhogy a telepesek kénytelenek voltak földjeiket elhagyni s olyan helyre vándorolni az üreginyúl invázió elől, ahol azok még nem fordultak elő. Az új-dél-walesi kormány pl. abban az időben körülbelül 15 millió márkát adott ki a baj leküzdésére és 500.000 márkás jutalmat tűzött ki annak, aki biztosan ható szert talál ki ezen istencsapás leküzdésére.

Viktóriában 1903 óta évenkint 13 és fél millióra becsülik a megölt üreginyulak számát. Ilyen istencsapás nálunk persze el sem képzelhető, mert a mi Nimródjaink ugyan két-három év alatt megszüntetnék ezt a kellemes istencsapást, mint ahogy azt a pézsmapatkány inváziót is igazolja. 3 év alatt úgy elbántak a pézsmákkal, hogy ma már csak elvétve lehet hallani, hogy van még belőlük néhány darab s az is csak ott, ahol védik.

IGY VADÁSSZUK!

Sokat lehet írni erről a kedves kis állatról, fajairól, szaporaságáról, kártevéséről, életmódjáról, kereszteződéséről, szelidítéséről, tenyésztéséről. Utoljára hagytam az üreginyúl vadászatának módját.

Az üreginyúl is éppen úgy, mint fajtestvére: a mezeinyúl leginkább este, éjjel és korahajnalban keresi a táplálékát, tehát akkor mozog s így akkor látható és ejthető el legjobban.

Ha a területünk dombos, buckás, bozótos, cserjés, akkor a nappali vadászat csaknem eredménytelennek mondható, mert az üreginyúl szaglása, hallása és látása sokkal érzékenyebb, finomultabb, mint a mezei nyúlé, így a közeledő vadászt hamar észreveszi s miután rendesen az üregei közelében tartózkodik, pillanatok alatt eltűnik, a vadász nem is lát belőle semmit, csak esetleg a hátsó lábaival leadott erős toppantását hallja, amiről azt is megtudja, hogy a kis tapsikoma meglógott és bottal ütheti a nyomát, de meg ha az üregtől távolabb találna is rá az óvatosan közeledő vadász, akkor is a tőle nem messze felpattanó kis bestia olyan bakugrásokkal és olyan cikk-cakkosan menekül, hogy a nem nagyon gyakorlott vadász rendesen akkor lő a cikkbe, amikor a tapsi a cakkban van vagy megfordítva. Nagyon gyors, úgynevezett kapásból való lövés és biztos kéz szükséges ahhoz, hogy a tarisznyába kerüljön a füles. Ehhez pedig nagy gyakorlat kell.

Leginkább úgy vadásszák az üregi nyulat, hogy a települési helyét felfedezve, a vadász valami alkalmas fedezéket keres, ahol a legtöbb és legjártabb lyukat találta, leül és nyugodtan várja a fülesek felbukkanását, ami kora hajnalban és naplemente táján a legeredményesebb. Nem valami szép és vadászias mód ugyan, de eredményes. Természetesen a cigarettáról, meg a pipáról mondjunk le a les tartamára, mert az üreginyúl mielőtt kijön a vackából, előbb a lyuk szájánál erősen szimatol s ha emberszagot érez, akkor nem jön ki. Példák igazolják azt, hogy a néhányszor megzavart telep lakói napokig sem jönnek elő a vackukból és napok mulva is csak sötét éjjel. Ezt a tulajdonságát a nagyon türelmes vadászok és az életmódjuk kutatásával foglalkozó tudósok állapították meg.

HA ERDŐBEN TELEPÜL...

Vannak olyan üreginyulak is, amelyek a nagyobb erdőket választották települési helyüknek, mert nagyon igénytelen természetüknél fogva az erdőben található silányabb táplálék is elég a létfenntartásukhoz. Ezek az erdőben lakó üreginyulak csak ritka esetben ásnak maguknak lyukat, hanem a bokrok, bozótok, fűcsomók szolgálnak rejtőzködési helyükül. Nagy része az ilyen erdőben tartózkodó kiniglinek olyan vackot kapar csak magának, mint a mezei nyúl s onnan pattan ki, ha közeledik feléje a vadász. Ilyen esetekben nagyon eredményes a hajtásból való vadászat. A vadászok felállnak egymástól 70—80 méter távolságra egysorba a hajtók indulási vonalától legalább 1 km távolságra lehetőleg olyan fedezéket keresve ahonnan jó kilövés is van és nyugodtan várnak. Ilyen tömeges hajtóvadászatnál sok esetben előfordul az is, hogy az előretörő üreginyulak a vadászléniát észrevéve nem mertek áttörni a vadászok vonalán, hanem félelmükben a vadászvonal előtt maradtak ülve s a hajtókat bevárva élve kerültek azok markába. Azonban itt is szükség van a gyors, kapásból való lövésre, mert villámgyors az illanásuk, no meg zeg-zugos, alig két-három lépést szaladnak vagy inkább ugranak egyvonalban s mindig cikkeznek, cakkoznak. Hogy milyen ravasz ez a kis jószág, azt több szemtanú is igazolta. Akárcsak a róka. Ugyanis többször előfordult, hogy a kis füles sík területre szorult s nem talált kiutat az embergyűrűből. Mit csinált a megfigyelők szerint? Ülőhelyzetből lassan lelapult, majd óvatosan a hátára fordult, a négy lábát égnekmeresztette mintha döglött volna. A figyelők kíváncsiak voltak, hogy ugyan mit csinál majd a kis haszontalan féreg, ha elhagyják. Hát uramfia! Amikor vagy 20 lépésre elhagyták, felpattant fekvőhelyzetéből s nagy lábdobbantással jelezve a jelenlétét, nagy bakugrásokkal s futását cikk-cakkozva iparkodott a sűrű felé. A szemlélő vadász megkegyelmezett a kis agyafurtnak. Jól tette. Én is úgy tettem volna.

Spanyolországban egy szalmaszállal vagy egy levéllel utánozzák a hangját s így csalják ki a lyukból. Nálunk erről a vadászati módjáról nem hallottam. Sokféle vadat hoznak nálunk terítékre vadhívóval, de üreginyúlhívásról még nem hallottam.

Vadásszák az üreginyulat vadászgörénnyel is. Ennek azonban az a hátránya, hogyha a vadászgörény kisnyulakat talál az üregben, hát felfalja azokat, kényelmesen lefekszik a meleg fészekben s egy jót alszik utána. Ilyenkor úgy szokták kicsalni a görényt, hogy egy eleven nyulat kötnek egy botra, azt benyujtják a lyukba, ahol a görény van s nincs olyan görény, amelyik ilyen kísértésnek ellenállna; beleharap az élő nyúlba, azt nem ereszti el és úgy húzzák ki a lyukból. Nemesebb módja a vadászatnak, ha a görényt csak kiugratásra használják s puskával lövik a kis bestiát. A görényt szájkosárral lássuk el a lyukba való bocsájtás előtt, amit gumiszalaggal erősítünk a nyakára, mert ha más anyaggal erősítjük oda, előfordulhat, hogy a görény valami gyökérben vagy faágban megakad s megfullad, a gumi azonban elengedi s kibujhat abból. Kis csengőt is jó a görény nyakörvére kötni s arról megtudjuk, hogy merre, melyik lyukban jár.

Az üreginyúl könnyen szelidíthető s ápolójához nagyon ragaszkodik, nagyon szeret játszani s szelidítőjének sok örömöt szerez ugra-bugrálásával s egyéb játékával.

Poszlávszky Kálmán

Hogyan vadásszuk a nyulat a szőlőben?

A nyúl állandó tartózkodási helyéről nem távolodik el messze. Az átlagos mozgási területe 2—3 kilométeres körzetben zajlik le. A nyári szőlőmunkálatok után, a szüretesig nyugodt tartózkodási helyet talál magának a szőlőben. A jó szélvédettségben itt szaporodik is. A szüretelési munkálatokkal a nyúlak a szőlőből kiszorulnak, de a szüret befejeztével nagyrészük visszatér oda, mint állandó tanyahelyre. A hidegebb idő beálltával a nyúl vacot kapar magának nappali tartózkodásra. Rendszerint úgy kaparja be magát, hogy a szelet mindig látba kapja, mert szemhéja nincs, tappal nyitott szemmel alszik vackában, így óvja a szemét a széltől.

A határ elcsendesedése után a szőlőben általában találunk nyulat. Kereső vadászattal a kívánt eredményt sohasem fogjuk elérni, csak a szőlősgazdák nagy bosszúságára a szőlőben okozunk károkat azzal, hogy a tőkéket érik söréteink és így sok esetben kipusztulnak. Nem egy szerencsétlenség is történt már a szőlőkarókról elpattanó sörétszemektől.

Szőlőben a nyúl nagyon jól hajtható, tehát csak kihajtással vadásszunk, mert ezzel elkerüljük a vadászattal járó kártevéseket és az esetleges baleseteket. Sűrű hajtósort állítsunk fel, a hajtók egymástól való távolsága 10—15 lépés, a hajtók közötti puskás felesleges, csupán a vadászat vezetője, vagy a vadőr haladjon együtt a hajtósorral, mint a vadászat vezetője.

Vadászati haszonbérbeadásra vonatkozó

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A MÁLLERD szegedi Erdő igazgatósága Csongrád vármegye 26 és 28 as számú apróvadas vadászterületet 1948. év november 30-án d. e. 9 órakor a csongrádi Járásbíróság épületének földszint 1. sz. szobájában nyilvános árverésen 1957. évi július 31 ig haszonbérbe adja.

A részletes árverési feltételek a szentesi és hódmezővásárhelyi állami vadászati felügyelőségnél a heti piaci napokon megtudhatók.

Ügyelni kell, hogy a hajtó sor egyenes legyen.

A puskások a hajtással szemben a szőlőn kívül úgy helyezkedjenek el egymástól kb. 50—60 lépésre, hogy a szőlőből kifutó nyulakat ne a szőlő felé lőjék, hanem mikor a puskásvonalon túl szaladtak. A hajtósor felállításával egyidőben az oldalozó puskásoknak is fel kell állniok. Sarokpuskás felesleges. Az első oldalozó puskás a hajtósor előtt 10—15 lépéssel halad, a hajtósorral együtt. Hozzá alkalmazkodva, 50—60 lépésre, halad a második oldalozó puskás, illetve amennyi szükséges.

A hajtás megindítására a vezető ad jelt. A hajtók botjaikkal a szőlőkarókat kopogtatva haladjanak. Hosszabb hajtásoknál a vadászat vezetője lehetőleg a keresztutakon állj-t vezényel, a hajtósor ilyenkor kiigazodik.

Három-négy oldalozó puskás közé állítsunk be egy hajtót, aki az elejtett nyulakat viszi.

Ha a vadászat vezetője a vadászatot jól rendezi meg, a várt eredmény nem maradhat el.

Vigyázz a puskával, mindig úgy tartsd, mintha töltve volna!

TARTALOMJEGYZÉK:

Címkép. A muflon.

Egy vadászkalap története. Lestyán Sándor elbeszélése.

A muflon és vadászata. Party István.

Jól célozz a válasszal!

Vadászkonyha.

December.

A szarvas befogása vérfelfrissítésre. — II. közlemény.

Egy rövidlátó nyúl.

Valamit a fácánról.

Vadászasztal.

Jól céloztál a válasszal?

Ujvadászok iskolája.

Készüljünk fel az etetésre.

Felejthetetlen pillanat. Három őzsuta és a negyedik.

Az üregi nyúl.

Hogyan vadásszuk a nyulat a szőlőben?

Hirdetések, hirdetmények, apróhirdetések.

HUBERTUS laboratórium Állatok molymentes preparálása (kitömése). Vidékről az állatok postán is beküldhetők.
Budapest, III., Timár-utca 26. 5., 9. és 72-es villamos. A nyugatitól 5-ös autóbusz

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft. azelőtt SKABA és PIÖKL Budapest, VI. Bajcsy-Zsilinszky-út 33. Telefon: 122—979

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6. Telefon: 185—171.

DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.

GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.

HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.

HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.

SPORTRUHÁT SPORTRUHÁZAT-tól vegyen **HUBERTUS-kabátot, bőrmellényt, ballonkabátot**
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sarok

Gutmann ruhában sohasem csalódik!

Gutmann sarok
VII., Rákóczi-út 12.

Kapható minden szaküzletben
Nagyvadnak gyöngygolyót!
Kapható minden kaliberben
Gyártja: SELMECZY MIKLÓS sörétgyár, Ujpest, Horánszky-utca 4 Telefon: 292—235.

APRÓHIRDETÉSEK

ANGOL VIZSLAKÖLYÖK I. díjnyertes törzskönyvezett szülőktől, eladók. Ár megegyezés szerint. Bp., VIII., Thék Endre utca 15. szám. Borsos.

Apróhirdetéseket felvesz a MAGYAR VADÁSZ kiadóhivatala

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer
Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.
A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok tagjai.
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én
Előfizetési ára: negyedévre 12.— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— forint
Kapható az IBUSz elárusító helyein

33519. — Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Budapest, VI., Paulay Ede-utca 55.
A nyomdáért felel: Koltai Ferenc vállalatvezető

. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM ÁRA 2 FORINT 1948 DECEMBER 20.

MAGYAR VADÁSZ

A MAGYAR VADÁSZOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

KIOSZTOTTÁK A DÚVADIRTÁSI
VERSENY ÉRTÉKES DÍJAIT

MEG KELL TENNI AZ INTÉZKEDÉSEKET
az etetésre és mérgezésre

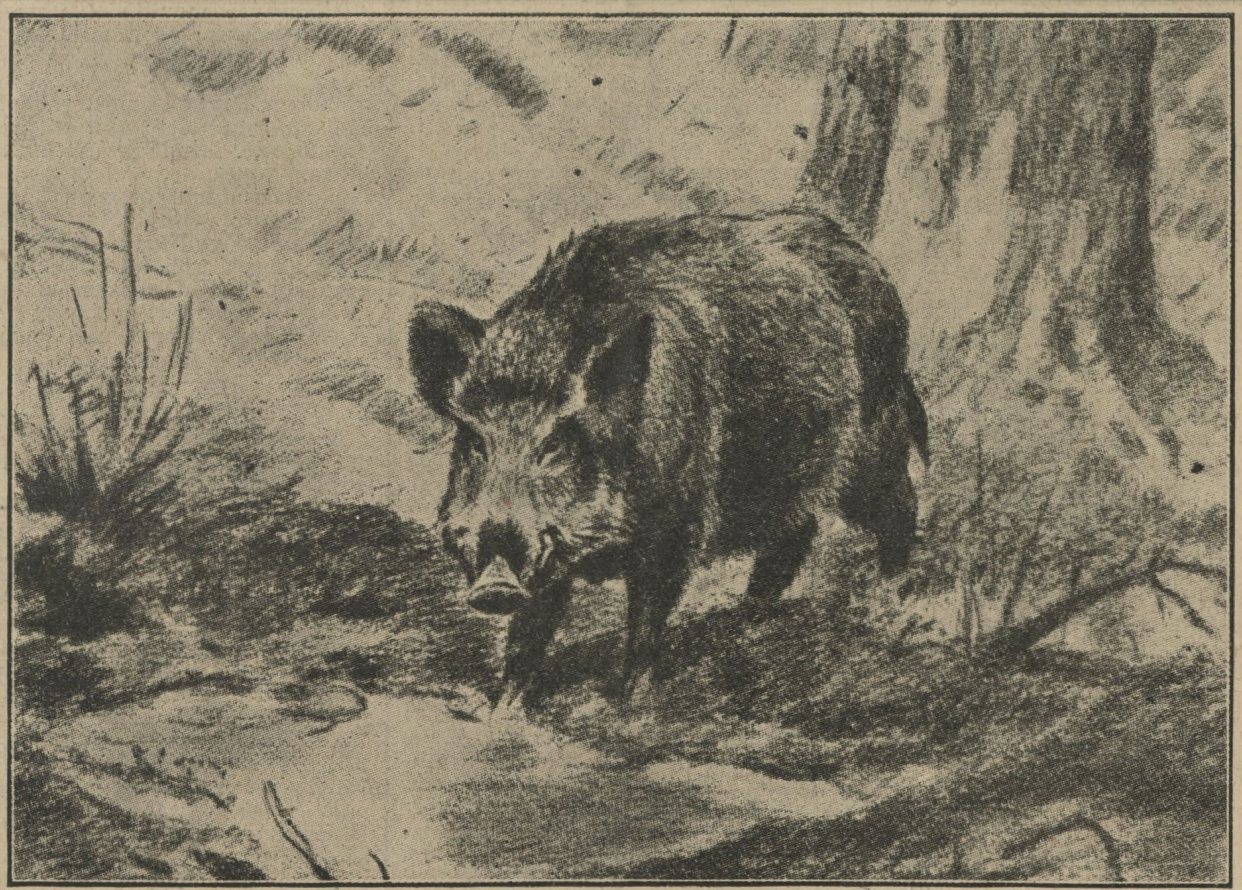

Az öreg remete

ó vadászatot karácsonyra és újévre minden olvasónknak!

Amikor az úrikaszinóból indultak a vadászok

TEGNAP ÉS MA

Amikor a közeli vendéglőben fejeződik be a vadászat

Nem tudnám elhallgatni vadásztársaim előtt, mennyit fejlődött a vadásztársaságokon belüli társadalmi, kulturális, szociális és sportélet az elmúlt három év alatt. Rövid beszámolót szeretnék adni a múltról s amiről én magam győződtem meg.

Tizenhárom éves koromban lángolt fel bennem a vadászszenvedély. Pilis községben nevelkedtem, az öreg Pintér Jani bácsi volt az akkori vadőr. Naphosszakat töltöttem vele kint a határban. Ő oktatott először a vadászattal kapcsolatos elméleti és gyakorlati téren. Boldog voltam, ha a puskáját hordozhattam. Nem mult el egy vasárnap sem, hogy mint hajtó ne jelentkeztem volna az akkori vadászatokra. 21 éves koromban próbálkoztam belépni az akkori Vadásztársaságba, de eredmény nélkül. Azt hiszem nem kell külön megírnom, hogy kik voltak az akkori tagok és mit keresett volna közöttük egy gépkocsivezető.

A felszabadulás után, amikor a magyar dolgozó nép vette kezébe az állam vezetését, gondoskodott arról, hogy a dolgozók is vadászhassanak. Minden embernek vannak különböző szórakozásai és szenvedélyei. Én, mint vadász, a vadászszenvedélyről akarok beszélni. Miért nem vadászhatott a multban a munkás? Nem azért, mert a munkásember nem lett volna elég érett arra, hogy puskát vegyen a kezébe, sem azért, hogy az iskolák hiányában nem lett volna olyan jó vadász, mint egy-egy Tasziló vagy Arisztid. Csupán azért, mert az urak távol tartották magukat a munkásságtól.

Volt alkalmam többízben végighallgatni egy-egy úri vadásznapot reggeltől-estig. Napközben, mint hajtógyerek, a vacsorákon, mint kiszolgáló fiú. (Mert az apám háziszolga volt a Pilisi Kaszinó-ban, ahol a dorbézolások folytak). A naplómból kiemelek egy ilyen vadásznapot.

„Érkezik a kegyelmes úr!"

Reggel 6 órakor a vadőr gyalog kivezette a hajtókat a határba, néha 10—12 km-re. 9 óra tájban érkeztek az urak autói a kaszinó elé. Felhangzik a vadászatra meghívott helybeli orvos kiabálása: „Takarodjék innen mindenki, mert érkezik a Kegyelmes Úr!" Felszolgálásra került a legfinomabb likőrtől a legdrágább felvágottakig minden. Aztán elindult a díszes társaság a területre.

Az autókból való kiszálláskor a vadászmester elordította magát: „Ezek a disznó parasztok még mindig melegszenek? Miért nem állanak a helyükön?" „Talán a kegyelmes úr várjon rájuk?" (10 fokos hideg volt, gyenge ruházatban a hajtók).

Elindult a hajtás. Az egyik hajtógyereknek levált a rossz cipőtalpa és elmaradt a cipőjét drótozni. Erre rákiáltott az egyik vadász: „Lőjjétek agyon a betyárt. Csak nem képzeli, hogy rá várunk!" Igy telt el a nap különféle titulációkkal, ami a vadőrnek, a kocsisnak és a hajtóknak szólt. Este azután folyt a mulatozás, előkerült a cigány és a nő és néha eldorbézoltak 1000 pengőt is a szegényektől elrabolt pénzből. A lelőtt vadakat részben ők fogyasztották és a többit a kutyákkal etették meg, nehogy a szegény ember vadat ehessen, mert az csak úri gyomorba való.

Ez volt a mult!

Egy nagy család tagjai

A felszabadulás után mindenki vadász lehet, aki demokratikus gondolkozású, becsületes munkása az államnak. Megalakult egy új vadásztársaság, ahol tag az egyszerű napszámosember és tag a miniszter. Most szeretnék példaképpen egy mostani vadásznapról megemlékezni.

Minden csütörtökön este összejövetelt tartunk, hogy megbeszéljük a vadászattal kapcsolatos kérdéseket. Ott határozzuk el, hogy vasárnap a terület melyik részén fogunk vadászni. Mindig akad egy-két tag, aki autóval tud jönni, az felveszi az idősebb tagokat. A többiek vonattal érkeznek a területre, ahol mindenki szívélyesen üdvözli egymást, mintha egy nagy család gyermekei gyűlnének össze az ország minden részéről a szülői házhoz. Nincs sok beszélni való, hiszen előzőleg minden részletkérdést megtárgyaltunk. Csendben, fegyelmezetten indul a hajtás, néha a vadászmester ad jelt balra, vagy jobbra, egy kicsit előre, vagy hátra. Délben a társaság helyet foglal egy patakparti faluban. Vígkedélyű, mosolygós arcok nézegetik a terítéket és mindenki ebédhez telepedik. Ki egy kukoricaszárkévén, ki egy öreg facsonkon találja meg a helyét. A hátizsákokból előkerül szalonna, tojás, sonka, sülthús. Jó étvággyal eszünk, még a hajtóknak is jut egy kevés. Azután a mindig humoros Benedek tagtárs megkérdezi: „Ki iszik egy kis bort?" Mindenki megszólal: „Ha komám vagy, adjál". Erre ő: „Ha hoztatok igyatok". Nagy nevetés közben Benedek előhúzza a hátizsákjából demizsont a jó gyöngyös-tarjánival és sorra kínál mindenkit. A pohár köszöntő mellett még elhangzik egy pár jó vadászvicc. Egyszer csak megszólal dr. Matusek Béla: „Szabó bátyám jöjjön csak ide, magának valami baja van?" „Igen tagtárs, valami daganat van a hasamon és nagyon rosszul érzem magam." A orvos tagtárs a helyszínen megvizsgálja, másnap meg is operálta a kórházban. (Szabó bácsi 15 napot mulva újra vadászott.) Falatozás közben a sörétgyár egyik munkás szakelőadást tartott a sörétkészítésről, amit nagy figyelemmel hallgattunk. Utána a vadászmester, mint puskaműves mondta el a puska helyes kezelését és tisztítását. Majd újra elindul a társaság. A vadászat estére befejeződött. A közeli vendéglőben a vadászmester közben az első három lőtt nyulat ízletesen megfőzette. Mindenkinek izlik a vacsora.

A hátizsákban ott van két-három nyúl, meg a saját lőtt repülővad. A többi a vadásztársaság kasszájára megy! Abból fedezik a közös kiadásokat. Vidám beszélgetés után mindenki hazatér, felfrissülten, sok komoly tanulsággal, mosolygós arccal a családi körbe.

És a tanulság...

Az összehasonlítást a tegnap és ma között azért tartom fontosnak, hogy lássuk a különbséget. Ha a mostani helyzetet nézzük, mikor a társaságot a munkásság minden rétege képviseli, a vadászatokon nemcsak testi felfrissülést nyerünk, hanem szellemileg is képezzük magunkat. A demokratikus gondolkozású embernek éppen úgy kell a társadalmi élet, mint a mindennapi kenyér. Ha pedig a vadásztársaságon belül a munkásság minden rétege képviselve van, annál több mindenféle közéletben előforduló fontos dologról lehet szó. Megtanuljuk köcsönösen tisztelni a munkát és az értelmiséget, hogy ne legyen szakadék közöttünk.

A mi kölcsönös megértés alapján működő társaságunk három év alatt a vadállományt kímélte, értelmes, fegyelmezett puskásokat nevelt ki, az összefogás alapján 400 forintot megsegítette a francia bányászokat.

Szolgáljon ez példaadásul minden vadásztársaságnak, nehogy még egyszer visszajöjjön az az idő, amikor a vadászatokon ezt lehet hallani: „Takarodjatok parasztok, mert jön a kegyelmes úr!"

Mészáros Sándor
gépkocsivezető

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖNYVTÁRA NÖVEDÉKNAPLÓ 1998 év. 46.600 sz.
Revízió 199..
Számítógépen

Mérgezzük a ragadozókat!

Javában tart a vadászat „aratása". Erdőn, mezőn, hajtásokban, körökben aratjuk le az idei vadászév termését. A változatos terítékeken hasznos vadjaink mellett a ragadozókból is látunk pár darabot, de ezeknek a terítékre kerülő gyér száma nem megnyugtató vadállományunk jövőjét illetően. Óvatos szárnyas s szőrmés ragadozóink vigyáznak magukra s így csak a vadászaton nem tudjuk kellő ritkításukat elérni. Pedig hát vadállományunk — különösen apróvadunk — erősen megsínyli a ragadozók garázdálkodását, így hát a fegyverrel való eljátszáson kívül a ragadozóirtásnak egy radikálisabb módjához, a mérgezéshez kell folyamodnunk. A multban ezen a téren megoszlott a vadászok véleménye. Egy részük a mérgezés mellett foglalt állást, mások részük azonban kitartott a ragadozóknak vadásziasabb, tehát csupán fegyverrel való ritkítása mellett s a mérgezés ellen volt. Vadállományunk jelenlegi állapota azonban már eleve kizárja a vitát. Számaz statisztikai számok világosan mutatnak vadállományunk — különösen szárnyas vadunk — erősen csökkent számára s így annak felvitása elsőrendű kötelességünk. Hiába óvjuk azonban a vadat, hosszabbítjuk kíméleti idejét, korlátozzuk, vagy tiltjuk egyes vadfélesége-ek elejtését, hiába etetünk és tevésztjük a vadat, ha nem gondoskodunk gyarapodásának legfontosabb előfeltételéről, e területnek a ragadozóktól való gyökeres megtisztításáról. Ezt a célt szolgálja a ragadozók kötelező mérgezése, melynek mikéntjét és gyakorlati megoldását az alábbiakban ismertetjük.

A ragadozók mérgezése

Három méreg volt használatos: a foszfor, a strychnin és a ciankáli. Jelenleg ezekből csak a foszfort és a strychnint használjuk, azonban kellően alkalmazva, a fenti két méreggel is megfelelő eredményt érünk el. A mérgezés ideje: a tél és a tavasz. Télen a hó leestével kezdjük a mérgezést, tavasszal pedig a költést megelőző március vége, április eleje a legmegfelelőbb mérgezési idő. A tavaszi mérgezést majd a márciusi számunkban ismertetjük, most pedig az időszerű téli mérgezést beszéljük meg.

Mindenek előtt felhívjuk vadászaink figyelmét arra, hogy úgy a foszfor, mint a strychnin igen erős méreg, a velük való bánás tehát igen nagy figyelmet, elővigyázatosságot s lelkiismeretességet igényel. Maga a mérgezés engedélyhez van kötve, amit azonban a belügyi kormányzat idevonatkozó rendelkezése szerint igen gyorsan kap kézhez a kérelmező vadásztársaság. A vadásztársaságoknak a szükséges méreggel való ellátásáról a „Primachemia Vegyészeti Vállalat" (Budapest, VI., Csengery-u. 48) gondoskodik, mely minden vadásztársaságnak megküldötte felhívását s egyben csatolta a Magyar Államrendőrség Járási Kapitányságához címzett mérgezési és méregvásárlási engedélyt kérő ürlapot is, melyet az illető vadásztársaság felelős vezetőjének már csak ki kell tölteni és azonnal továbbíthatja az illetékes járási kapitánysághoz. Az engedély elnyerése után kitöltendő a felhíváshoz szintén csatolt megrendelő lap, melyre a szükséges és engedélyezett méregféleséget, illetve menynyiséget feljegyezzük és feladjuk a „Primachémia" címére, mely azután a kért mérget postafordultával megküldi. A foszforszörpös láda 5 db félliteres kb. 700 gr „Primatox" foszforszörpöt magábanfoglaló üveget tartalmaz, melyek mindegyike kb. 1000 hold bemérgezésére alkalmas. A strychninres dobozban 15 db strychninnel töltött kapszula van, melyek mindegyike 1 csali falat bemérgezésére használandó. Mielőtt a mérgezés gyakorlati megoldására térnénk, beszéljük meg a mérgezést megelőző teendőket.

A mérgezés megkezdése előtt

legalább 5 nappal értesítenünk kell a vadászterület közigazgatási fekvése szerint illetékes községek elöljáróságait, melyek ezt az értsítéstől számított három napon belül — tehát még a mérgezés megkezdése előtt — a szokásos módon közhírré tenni kötelesek.

Hová tegyük a méregfalatokat? Erdő mélyén, csendesekben, sűrűségek tisztásain, völgyekben, gazos árkokban, erek partján helyezzük el a mérgezett csalétket, ahol a hátrahagyott ürülékből, illetve csapásból a ragadozók járása megállapítható. Ismerjük területünk „szarkás-varjas" helyeit, tehát ezeken a helyeken minden bizonnyal jó eredménynyel mérgezhetünk. Az idevonatkozó rendelkezések előírják, hogy a mérgezési időszak alatt művelés alatt álló vagy legeltetésre használt területeken tilos a mérgezés, továbbá azt is meghatározzák, hogy a közlekedési utaktól 100 méteren belül mérgezni tilos. Ugyancsak tilos a mérgezés olyan helyeken, ahol házi sertések járnak. Ezekhez a rendelkezésekhez feltétlenül ragaszkodnunk kell, mert mint fentebb írtuk, a foszfor és a strychnin igen erős mérgek és használatuk igen nagy óvatosságot s körültekintést igényel. A már előre megállapított mérgezési helyeken a mérgezést pár héttel megelőzően (ha már nincs annyi időnk, úgy napokkal megelőzően) helyezzünk ki csalétket, hogy a ragadozók odaszokjanak. Az „odaszoktatástól" a mérgezésig ne háborgassuk ezeket a helyeket s így mérgezésünk eredményesebb lesz. Kivételt képeznek területünk fácános részei, ahol a szárnyas ragadozókat szándékozzuk mérgezni. Ezekről a helyekről ugyanis a mérgezést megelőzően ismételten hajtsuk ki fácánjainkat (a háborgatás megszűntével úgyis visszaszoknak), mert többször előfordult, hogy a szarkának, varjúnak szánt méregfalat a fácánállományban okozott kárt.

Hogyan készítsük el a méregfalatot? Szárnyas ragadozóinkat foszforszörppel mérgezzük. Megfelelő edényben 4 liter vért 8 liter vízzel keverünk el; a félliteres üvegben lévő „Primatox" foszforszörpöt jól felrázzuk és és a fenti keverékhez hozzáöntjük, majd 4—6 l tengeri-, rozs- vagy árpadara hozzáadásával sűrű masszává keverjük. A massza elkészítését mindig szellős, levegős helyen végezzük és a felszálló foszforgőzt ne lélegezzük be, mert az könnyen rosszullétet idézhet elő. A kiürített üveget semmisítsük meg és semmi másra ne használjuk. Az így frissen elkészített csalétket a már előre megállapított, a szárnyas ragadozók által sűrűn látogatott, szembetűnő helyeken fakanállal szórjuk széjjel a havon napnyugta előtt, amikor már hasznos szárnyas vadunk nemigen mozog. A hajnalban éhesen érkező varjak s szarkák mohón nekiesnek a szembetűnő méregfalatnak s így elérjük a kívánt eredményt. Pontosan jegyezzük fel, hogy hová mennyi méregfalatot tetünk ki és naponta ellenőrizzük le mérgezési helyeinket. Az elhullott szárnyas ragadozókat szedjük össze és ássuk el mélyen a földbe vagy ami még célszerűbb, égessük el. A mérgezési helyektől távolabb is járjuk be a határt, mert sokszor előfordul, hogy szárnyas ragadozóink a méreg felvétele után nem maradnak azonnal helyben, hanem csak órák mulva pusztulnak el. Hajnalonként nézzünk körül szárnyas ragadozóink ismert hálófáinak környékén, mert sokszor ezek alatt is több tetemet találunk. A mérgezési idő leteltével az ottmaradt méregfalatokat gondosan szedjük össze és semmisítsük meg (égessük el), nehogy a mérgezés helyére tévedő hasznos vadunk azt esetleg felvegye.

Szörnyes ragadozóinkat

strychninnel mérgezzük, amit a fentebb már említett kapsulákban kapunk kézhez. A multban kis halálfejes üvegcsékben kaptuk ezt a porcukorhoz nagyon hasonló erős mérget, melyhez azután magunknak kellett faggyúból kapsulákat készítenünk. Ezt sokan elmulasztották és a mérget minden burok nélkül késhegynyi adagokba rejtették bele a csalétekbe vágott kis hasítékokba. A „Primachémia" mostani megoldása sokkal célszerűbb, amennyiben a már megtöltve kapott „Primetox" strichninnes kapszulákkal mentesítve vagyunk az igen nagy figyelmet igénylő és sokszor bizony szerencsétlenséget okozó pepecselléstől. Minden egyik kapszula egy-egy méregfalathoz elegendő, melyeknek elkészítésénél ugyancsak nagy óvatossággal kell eljárni. Míg a foszforszörp idővel veszít hatékonyságából, sőt nedves időjárás esetén pár hét mulva hatástalanná is válhat, addig a strychnin esetleg évek mulva is megtartja mérgező hatását. Ezért mellőzendő lehetőleg az a régebben elég gyakran használt mérgezési mód, mikor a strychninnt vélőtt megfosztott liba-, kacsa- vagy csirkeszárny vagy comb csontjának belsejébe rakták s az eképpen preparált csontot helyezték ki csaléteknek. Ugyanis a mérgezési idő végeztével az ottmaradt apró, pár centiméteres csont valamiképpen elkerülte a figyelmet vagy valamiúton-módon odébb dobódott, tehát kint maradt a területen s esetleg hónapok, évek mulva értékes vadászkutyánknak okozta pusztulását vagy esetleg még nagyobb bajt is csinált. Legjobb megoldás az, ha csalétkeinkre verebeket lövünk. A lőtt veréb hasát felnyitjuk, a beleket óvatosan kivesszük, betesszük a kapszulát, majd a beleket újra visszahelyezve a vágott rést bevarrjuk. Ha esetleg más — a ragadozók által kedvelt — dögöt, romlott belsőséget stb. használunk csaléteknek, úgy mindig arra ügyeljünk, hogy a kapszula minél mélyebbre kerüljön. A burok, vagyis maga a kapszula a csalétekben rövid idő mulva felszívódik s így — a méreg szétömölve — a csalétek tökéletesen bemérgeződik. Elpasszírozott hús- és bőrnélküli disznótepertőből ugyancsak megfelelő csalétket készíthetünk. Az elpasszírozott masszát a felhasználásig hideg helyen tartjuk. A felhasználás a következőkben történik: a masszából galuska nagyságú darabokat tépünk, azokat gömbölyüre formáljuk, majd pár milliméteres vastagságú pogácsákat készítünk. Az előzőleg vízbemártott kapszulát a pogácsa közepére helyezzük, annak széleit felhajtjuk s tenyerünkkel gombóc alakúra formáljuk. Célszerű, ha a gombócokat egy ideig olyan bádogdobozban tartjuk, aminek belsejét előzőleg romlott, büdös hússal kentük be, melynek szagát azután a gombócok is átveszik. Az így elkészített gombócokat a fentebb már említett helyeken kitesszük a hóra. Bármit is használunk csaléteknek a strychninnel való mérgezésnél, mindig pontosan jegyezzük meg minden egyes kirakott méregfalat helyét. E célra a csalétektől bizonyos irányban s bizonyos távolságra leszúrt pálcikák a legmegfelelőbbek. A mérgezési helyeket naponta lelkiismeretesen ellenőrizzük le s a méregfalatot elfogyasztó ragadozó csapását kövessük gondosan mindaddig, míg tetemére rátalálunk. A mérgezés folytán elhullott ragadozó bőrét lenyúzva, a tetemet azonnal semmisítsük meg (elégetés vagy igen mélyen történő elásás), mert a strychnin közvetve is öl. A mérgezési idő leteltével a megmaradt méregfalatokat gondosan szedjük fel és a már fentebb írt módon semmisítsük meg. A mérgezett tárgyak (csalétkek) eltávolítása, illetőleg elpusztításának megtörténte mindazon községek elöljáróságának bejelentendő, melyeket a mérgezést megelőzően is értesítettünk.

Vadállományunk nemzeti vagyon s feljavításának érdekében a mérgezés feltétlenül szükséges. Soha ne feledjük el azonban, hogy a foszfor és strychnin igen erős halálos méreg, tehát felhasználásuknál mindig a legnagyobb elővigyázattal s körültekintéssel járjunk el.

dr. Bertóti István

Eleget tett már DUVADIRTÁSI kötelezettségének?

Ha eredményesen akarja elvégezni, rendelje meg az országosan bevált:

„PRIMATOX" foszforszörpöt!

5 üveg ára 140.— Ft hordozható faládában. Egy üveg kb. 1000 hold terület mérgezéséhez elegendő.

Részletes felvilágosítást nyujt:

PRIMACHEMIA VEGYÉSZETI VÁLLALAT

Bpest, VI., Csengery-u. 48.
Telefon: 421—734.
Levélcím: Budapest 62.
Postafiók: 337.

Aranyoklevelet nyert egy vadász

A Kereskedelmi és Mezőgazdasági Kiállítással kapcsolatban a Celldömölki „Sólyom" Vadásztársaság is kiállított. A néhány tagból álló társaság olyan szép kiállítást rendezett, hogy a bíráló bizottság aranyoklevéllel tüntette ki. A trofeákon kívül a „Vándor Sólyomtól" kezdve majdnem minden ragadozó madár képviselve volt. Ezenkívül tuzok, fácánkakas és egy preparált üregi nyúl, kétcsövű puskával vadásznak előltöztetve, amit a sokezer látogató mind örvendve nézett.

Ne bántsuk a sündisznót!

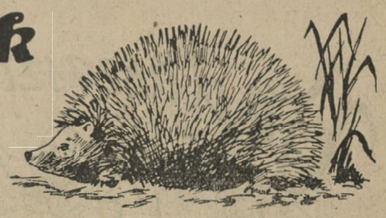

„Leleplezzük a sündisznót" — írja Csáki Sándor a „Magyar Vadász" október 5-iki számában. Olvastam a cikket és sajnos néhány komoly tévedést találtam benne, melyre, elnézést kérek Csáki Sándortól, de kénytelen vagyok rámutatni. És mikor ezt teszem, a jószándék vezet.

1. „A sünt fogazata alapján hosszú ideig mindenevőnek vélte a tudomány." Erre vonatkozólag csak annyit említek, hogy a sün rendszertanilag néhány évtizede a rovarevők (Insectivora)-höz tartozik.

2. „A rovart csak alkalmilag szedi fel." Mint fogazatából is kitűnik, a sün főtáplálékát a rovarok képezik, érthető is, hiszen ezekhez fér hozzá legkönnyebben!

3. „A sün növényi táplálékot egyáltalán nem fogyaszt a szabadban." Ezzel szemben megfigyeltem nem is egyszer, mikor az anya tüskéire felszúrta a paradicsomot és bevitte a bokrok alá, ahol családja körében jóízű csámcsogással elfogyasztotta. Ugyancsak láttam, mikor almát, körtét, illetve vadalmát evett.

Abban igaza van

Csáki Sándornak, hogy minden élő állatot, amit bír, zsákmányol, dögre ugyanis nem megy. De ez a képessége meglehetősen szűk keretek közé szorul. Ha reálisan gondolkodunk és tapasztalatainkat is latba vetjük, be kell látnunk, sem alakja, sem a mozgása, sem a fogazata nem képesíti arra, hogy a menyéttel vagy pláne a görénnyel összehasonlíthassuk. Pedig Csáki Sándor ezt teszi és azt állítja: „A felnőtt fácánkakasig mindent zsákmányol. A fogoly- és fácánállományunkra valóságos átok." Szerintem ez enyhe túlzás. Elismerem, a tojást szereti és ezzel költés idején okoz is károkat, sőt elfog egy-két fiatal apró vadat is, de inkább a gyengébbjéből, amely úgyis elhullana az életküzdelemben. De egy egészséges felnőtt fácánkakasról legfeljebb álmodhat, de megfogni nem tudja. Nem mondom, erősen sebzett vagy beteg példányról lehet szó, ebben az esetben éppen nem káros, hanem hasznos. Ugyanez vonatkozik az őzgidára is. Amelyiket már a sün megfogja, azzal nem vesztett a vadállomány semmit. Tehát a már mozogni nem tudó vad elfogásával nem okoz kárt, ezek ugyanis selejtpéldányok, melyeknek elpusztításával a természetes kivágatódást segíti elő, mely ha nem következik be, degenerálódnak a fajok és ki is pusztulhatnak.

Természetrajzára

nem szükséges kitérnem, azt Csáki Sándor híven leírta. De a végszóhoz lenne egy-két szavam. Nem szabad ugyanis semmit egy szemszögből megítélnünk, így a sünt sem pusztán abból a szempontból, hogy a vadállományban némi kárt tesz, ellensúlyozza ezt ugyanis, mert erdő- és mezőgazdasági szempontból nézve nagyon hasznos.

„Tisztítsuk meg tőle apróvadas területeinket! A védelmi rendelkezés megváltoztatását pedig azért is kérjük, mert az a vadászat érdeke." Magyarország nagy része, néhány erdőfoltot kivéve apróvadas terület. Tehát ezek szerint az egész ország megtisztítandó a sündisznótól? Figyeljük csak mi lesz ebből! A sünnél vannak sokkal „veszélyesebb" ragadozók, ezek azonban nem állnak védelem alatt, szabadon pusztíthatók. Ilyenek: a menyétfélék, róka, vadmacska és a ragadozó madarak, ez utóbbiak nagy része már védve van. Megállapítottuk, hogy ezek kártékonyak vadászati szempontból, nekiállunk és „megtisztítjuk" tőlük területeinket. Mi fog történni? Apróvad eleinte úgy elszaporodik, hogy lehetetlenné teszi a mezőgazdaságot, aztán a természetes kiválogatódás hiányában fellép a degenerálódás, betegség stb. Ami aztán a számukat lejebb csökkenti, mint amekkora jelenleg. Mit értünk el?

Nézzük csak az érem másik oldalát

másik oldalát. Nemcsak az apró vad fog elszaporodni, hanem a rágcsálók is. Igy a patkány, pocok stb. Ezek azonban sokkal ellenállóbbak és szaporábbak, ezek nem fognak kipusztulni, mint ahogy a gaz sem pusztul ki, de a kukorica közte igen. Elszaporodnak a verebek, mint Kanadában, hol a termés jelentős százalékát megették. Irtsuk ki a ragadozók mellé még a rovarevőket is; a rovarok esznek meg bennünket. Nos? Ugye nem érdemes! A ragadozóknak is meg van a szerepük a természetben. És ez a szerep nagyon fontos. Ők tartják fenn az egyensúlyt. Ha őket kipusztítjuk, az egyensúly megdől és bekövetkezik a katasztrófa. Ez rendszerint az emberi kapzsiságnak a következménye. Egy igaz vadász nem lehet kapzsi! Gondoljuk meg tehát, mielőtt valamely ragadozó fölött pálcát törnénk, hogy az a jövőre nézve milyen következményekkel járhat. Nagyon vigyázzunk, amikor a természetbe belenyulunk, ne akarjunk ott új rendet teremteni, mert az úgy sem fog sikerülni soha! Elődeink is megkísérelték, nem sok hasznunk lett belőle. Okulva mindebből, próbáljuk megismerni a természetet, hogy soha ellene hibát ne követsünk el. Ehhez csak akarás kell, türelem és szeretet. **Roxer Egon**

MIHÁLY: Nagyon szomorú esetet hallottam, barátaim... Jó, ha komolyan gondolkozunk felette... És megtárgyaljuk.

ISTVÁN: Ejnye, de sötéten kezdődik máma a beszélgetés!

JÁNOS: Mi történt?

MIHÁLY: A szomszédos területen, tegnap, körvadászaton az egyik puskás hatossal megsörétezte a szomszédját. Kapzsi, mohó vadász akadt az úri világban elég. Nekünk arra kell törekedni, hogy ma ne legyen egy sem!

JÁNOS: Mondjad mán részletesebben!

MIHÁLY: A puskás éppen akkor lőtt a nyúlra, mikor az a vonalba ért. Bukfencezett, de a vadásztárs is elterült a földön. Benne volt a szórásban... Kórházban szedték ki a lábából a söréteket.

PÉTER: Hát ez csakugyan elszomorító...

MIHÁLY: Azt mondtam az imént: tárgyaljuk meg a dolgot. Úgy értem, nemcsak magunk vigyázzunk mindig a lövésnél, De magyarázzuk meg minden vadászismerősünknek, hogy az igazi vadász fegyelmezi magát. Ezer nyúl se éri meg, hogy egy derék társunkat esetleg megsörétezzük.

JÁNOS: Hát igen. A fegyelmezettség nagyon fontos. Anélkül nincs vadászat... Fegyelmezettség minden vonalon! Vegyük például az állomány nyakrafőre való pusztítását...

MIHÁLY: Okosan mondod. Erről is beszélnünk kell. Régi jó közmondás, hogy több nap, mint kolbász...

PÉTER: Bár most vágjuk le a hízókat...

MIHÁLY: Több nap, mint nyúl, meg fácán! Jövőre is akarunk a területünkön szórakozni, ugye?

ISTVÁN: Úgy bizony!

MIHÁLY: Nahát, akkor egy darabbal se lőhetünk ki többet, mint amennyit előirányoztunk... Aki ezt nem érti meg, az inkább ne vadásszon!

JÁNOS: Unalmas dolog ám üres puskával járkálni a határban!

MIHÁLY: Nem kell üres puskával járkálni. Sajnos, éppen elég kóbor kutya, meg kóbor macska garázdálkodik a területen....! Azokat irtsuk, de könyörtelenül!

PÉTER: Örök ellenségem lett Bathó Imre, mert lelőttem a kutyáját!

MIHÁLY: Minek engedte ki a tanyából? Kötötte volna meg, mikor rájött, hogy állandóan elkóborol és a nyulat hajszolja! Jobb, ha Bathó az ellenségünk, mint a kutyája! Öt még csak kibirjuk valahogy! Egyszóval ezekre fegyelmezzük magunkat és győzzünk meg másokat is, hiszen kinek-kinek a saját érdekében történik...

JÁNOS: Meg a közösség, a nép országo érdekében!

MIHÁLY: András kománk nagyon hallgatag... Mintha nem volna szava a kérdéshez...

ANDRÁS: Van nekem... De félek hogy megint nem hiszitek el!

ISTVÁN: Nocsak halljuk!

ANDRÁS: Agyonlőttem a saját macskánkat, mert elkóborolt a területre!

MIHÁLY: Eredj mán, majd mit mondok...

ANDRÁS: Ugye, mondtam, hogy nem hiszitek el!

MIHÁLY: Elhisszük — a felét... András csakugyan agyonlőtte a kandúrt, de nem azért, mert elkóborolt a területre, hanem mert vadmacskának nézte! *(Nevetnek, koccintanak, aztán szedelőzködnek.)*

ISTVÁN *(menetközben)*: Hát karácsonykor megcsináljuk a kétnapos körvadászatot ugye?

MIHÁLY: Meg bizony... Háromszáz darabon alul nem adjuk a terítéket!

JÁNOS: Háromszáz...? Hiszen négyszázról volt szó!

MIHÁLY: Mondtam, hogy több nap, mint kolbász! A maradék százat beosztjuk február elsejéig!

Kövessük a „Vörös Csillag" példáját!

Minden társaság rendezzen egy körvadászatot a görög szabadságharcosok javára!

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének felhívása

A Budaörsi „Vörös Csillag" Vadásztársaság felajánlotta a Magyar Vadászok Országos Szövetségének, hogy karácsony előtt még egy körvadászatot tart, amely vadászaton a terítékre kerülő vadmennyiséget a görög szabadságharcosok ügyének támogatására, rendelkezésre bocsátja.

A Budaörsi „Vörös Csillag" Vadásztársaság kezdeményezése példát mutat valamennyi demokratikus magyar vadásztársaságnak.

Az amerikai imperialisták minden támogatást megadnak a népelnyomó görög kormánynak abból a célból, hogy a görög népet elnyomja. A görög munkások, parasztok, a dolgozó nép fiai szabadságukhoz és hazájukhoz ragaszkodva, felvették a fegyveres harcot az amerikai imperializmus ügynökeként jelentkező kormányukkal és harcolnak azért, hogy saját hazájukban függetlenségüket és szabadságukat kivívják.

Minden demokratikus népnek tiszteletben kell tartani a görög népnek ezt a szabadságharcát és ahogy Kínában a nép igaz ügyéért folyó harc végső eredménye közeleg, ugyanígy a görög nép is ki fogja vívni a szabadságát.

A magyar társadalom minden rétege támogatást nyújt a görög szabadságharcosoknak. Mi, vadászok úgy érezzük, hogy elsősorban kötelességünk a görög nép hős fiait szabadságharcos mozgalmukban tőlünk telhetőleg támogatni. A Budaörsi „Vörös Csillag" Vadásztársaság mintájára karácsonyán rendezzünk egy körvadszáatot, amelynek eredményét a görög nép igaz ügyének ajánljuk fel.

Azok a vadásztársaságok, amelyek a Budaörsi „Vörös Csillag" Vadásztársaság példáját követik, a körvadászaton terítékre kerülő vadmennyiséget értékesítsék és a befolyt összeget az 5700 számú csekklapra közvetlenül fizessék be.

A Magyar Vadászok Országos Szövetsége nevében:

ÉKES ISTVÁN
miniszteri tanácsos.

A FEKETE KOS

MUFLONVADÁSZAT A MÁTRÁBAN

Írta
Lestyán Sándor

Tíz-tizenöt lépéssel előttünk a málhásszekér zörgött a fagyos erdei úton, nem láttuk a sűrű ködben, ami rászakadt a Mátrára, csak hallottuk, amikor egyet-egyet roppant, csikorgott. Átkozódott a toldott-foldott vén tarantász; mi az ördögnek kínlódik ő is, meg az eléjefogott két lovacska is ilyen szörnyű időben, sűrű, fojtogató, lustán terpeszkedő ködtengerben, amikor úgy sem lehet cserkészni, különösen muflonra nem!

Mi is sopánkodtunk, a szekér mögött ballagva, s ha nem is károgtunk éppen: az orrunk lógott, szerencsére azt még láttuk, az orrunk hegyéig még elláttunk, de tovább nem, egy arasznyira sem. A sok kérdőjel, ami a nagyvad-vadászat előtt máskor felmerül. (hol cserkészünk, merre tartózkodik a vad, lesz-e szél vagy sem, rábukkanunk-e a megfigyelt, kilövésre szánt példányra és ha rábukkanunk, valóban golyóérett-e?) most mind elmerült a ködben. Csak egy kérdőjel rikolt előttünk: a köd! Felszáll-e reggelre vagy sem? Ha igen, akkor beszélhetünk a továbbiakról. Ha nem, akkor köd előttem, köd utánam: indulhatunk hazafelé.

Egyelőre be kell rendezkedni testben és lélekben a ködre. Már csak egy ugrás — azaz másfél órás kapaszkodó — a vadőr háza, ahol a szállásunk lesz. Meleg szoba, vereshen izzó kis vaskályha, (a tetején talán még lehet sütni!) vetett ágy vár ránk. Kopott, zöld lódenkabátom lassan-lassan karácsonyfa jelleget ölt e tündéries díszben, csillog és villog, mikor két hatalmas komondor harsonája mellett bevonulunk a tornácos erdei házba.

* *
*

A konyhában a vadőr felesége éppen nagymosást rendezett, nagyszabású gyermekfürdetéssel egybekötve, egy petróleumlámpa fényénél. A teknőben való fürösztés a két fiú vízicsatájává nőtte ki magát s ahogy beléptem, telitalálat ért: szappanos zuhatag záporozott az arcomba. A szigorú anya azonnal megtorló hadmozdulatot indított. Két villámgyors telitalálat csattant a kölyökök arcán. Az azt követő bömbölést már a belső szobából élveztük, a kis vaskályha mellett üldögélve.

A többi programszerűen zajlott le. Az almák megsültek, a konzervet felmelegedett, dunyha alá bujtunk, az álmot és a gőzfürdőt várva.

A sorrend felcserélődött. A gőzfürdő jött, mielőtt az erdei álomtündér homlokon csókolt volna bennünket. A köd elkergette, elhessegette tőlünk. A köd miatt nem tudtunk aludni. Hol egyikünk, hol másikunk szállt ki a gőzfürdőből. Az ablakon át a tájat kémleltük.

Éjfélkor még sűrű volt a köd. Éjfél után egy órakor mintha szakadozni kezdett volna. Két órakor újra megnőtt, megdagadt. Három óra után egy csillag bújt ki a gomolygó, párás foszlányok között. Négy órakor jó mélyen be lehetett látni a ház előtt az erdőbe. Öt órakor már nem tudtam megszámolni a csillagokat az ég kárpitján. Hat órára végkép eltűnt a köd. Ezüstfehérben, gyémántosan csillogott odakünn minden. Olyan káprázatos volt a kép, hogy sokáig az ablaknál tartott volna, ha a fáradtság, a virrasztás és az álmatlanság vissza nem kényszerít az ágyba, a gőzbe.

Aludni! Nyugodtan, boldogan, ködmentesen aludni! Jót, hosszút, édeset aludni a reggeli cserkészet előtt!

Nagyot nyujtózkodtam, mielőtt visszabujtam volna a dunyha alá. Jaj, milyen gyönyörűség lesz az alvás!

Éppen emeltem a dunyhát, hogy megtérjek alája, mikor két társam rámförmedt:

— Meg vagy bolondulva? Mindjárt hét óra lesz! Indulnunk kell!

Egy pillantás az ágyra. Egy sóhaj, ami ezt a pillantást kísérte s gyorsan öltözködni kezdtem.

Mire a fegyver vállamra került, megtörtént a döntés: a fiatal D. vadőrrel a keleti gerincre megyek, a gerinc végén leereszkedünk a sziklák között a völgybe, aztán újra fel, megint sziklás részen a másik gerincre s azon végig, hazáig.

Állítólag az én terepem a muflonok kedvenc tartózkodási helye. A lelkes vadőr szerint úgy korzóznak a két hegygerinc között, mint vasárnap délután a pesti nép a Városligetben.

— Majd kiderül! Jó vadászatot!

* *
*

A terep nehéz. Keservesen jutunk előre, folyton csetlek-botlok, a cipőm talpa nincs megszegezve. Hát persze, ez nem nyúlstrófolás a hatvani határban, ez muflonvadászat, a hólepte, dérlepte, téli Mátrában.

Muflonvadászat: nyúlnyomok között.

Annyi a nyúlnyom a friss havon, hogy akármelyik jó apróvadas terület megirigyelhetné. Annyi a nyúlnyom, mint rostán a lik, mint purdé a cigánykvégen, mint virág a tavaszi réten, de — csodálatos — nyúl nincs sehol! Bebujtak a sűrűbe, ott alszanak édesen, pedig ők

Kinek tulajdona a hullatott agancs?

A vadászgazdaság érdekében vetem fel a kérdést és kérek rá nyilvánosan hivatalos választ attól a hatóságtól, amely a vita eldöntésére és megfelelő intézkedésre hivatott. Jómagam mindig úgy tudtam és ma is azt tartom, hogy a hullatott agancs, mint a vadállomány terméke, a vadászgazdának, vagyis a vadászterület birtokosának, illetve bérlőjének tulajdona. Ennek megállapítása azért fontos, mert a szarvasállomány gondozásának, helyes kezelésének, a tenyészés sikeres irányításának egyik feltétele a szakszerű selejtezés, ennek feltétele viszont az agancsok minőségének, a bikák vidékenként különböző és évjáratonként változó agancsnövesztési hajlamának és képességének ismerete. Ehhez pedig nem elég, ha az agancsokat csak az élő bikák fején a messzelátóval nézegetjük és bírálgatjuk. A nagyvadas terület gazdájának szüksége van a hullatott agancsokra, hogy súlyukat és méreteiket pontosan megállapíthassa, a több évjáratból származó agancsokat összehasonlíthassa és mind az egész vadállomány mind az egyes bikák agancsnövesztési fejlődőképességéről vagy hanyatlásáról tájékozódhassék. Ennek akadálya helyenként az a téves felfogás, hogy a hullatott agancs annak a tulajdona, aki megtalálja és hazaviszi. A vadászgazdaság veszteségét mert az agancstermés ismeretén alapuló helyes selejtezés akadálya ha a hullatott agancsok a vadász gazda elkerülésével, suttyomban, k reskedők vagy kézművesek kezéb jutnak. Ezért javaslom a kérdés h vatalos tisztázását és — ha helytáll abbeli véleményem, hogy a hullato agancs, és éppúgy az elhullo szarvasbika, őzbak vagy dámlavó tos, agancsok koronája minden kénnen a vadászgazda, a vadászbérl tulajdona — az illetékes hatóságo útján a vadőrök, mezőőrök és erdő szek felvilágosítását, sőt figyelmez tetését, hogy ebben a kérdésben m a jogi helyzet, mi a helyes eljárá és kinek mi a kötelessége. A vadász terület gazdája pedig a maga érde kében cselekszik, ha megjutalmazz illetve megfelelő pénzjutalomban r szesíti a hullatott agancs beszolgá tatóját.

N. F

ÚJVADÁSZOK ISKOLÁJA

9- A sörétes vadászfegyverek hord- és lőtávolsága

A sörétes vadászfegyverek hord- és lőtávolsága tekintetében sokszor hallunk különböző, néha ellentétes véleményeket. Mielőtt ezen kérdés részletezésére térnénk, tudnunk kell, hogy mit is nevezünk mi hordtávolságnak, mert bizony a kettő különböző dolog. Vegyük sorjába. Hordtávolságnak nevezzük azt a legnagyobb távolságot, ameddig a puskánkból kilőtt sörétek eljutnak. Ez a hordtávolság azonban nem minden körülmény, illetve viszony mellett egyforma még ugyanazon puskánál sem. Függ a lőszögtől, a sörétnagyságtól és kis mértékben az időjárástól is. Természetes, hogy a vizszintes irányba tartott puskából kilőtt sörétek nem jutnak el olyan távolságra, mint például a 30—40 fokos szög alatt kilőttek. A hordtávolság 45 fokig emelkedik, azután újra csökken. — A sörétnagyság annyiban befolyásolja a hordtávolságot, hogy a kisebb számú (nagyobb) sörét, nehezebb súlyánál fogva távolabb képes eljutni, mint a nagyobb számú (kisebb) könnyebb sörét. — Az időjárás annyiban befolyásolhatja a hordtávolságot, hogy pld. a széllel egyirányba kilőtt sörétek messzebb jutnak el, mint a szél ellen kilőttek. Ugyszintén esős, ködös, párás időben nem jut el a sörét olyan messzire, mint derült tiszta időben. Mindezek természetesen jóval gyengébben befolyásolják a hordtávolságot, mint az előbb említett két eset és gyakorlati szempontból lényegtelenek.

A sörétes vadászfegyvereknél 30—40 fokos szög alatt kilőve, különböző sörétfajtáknál a hordtávolságok nagyjából az alábbiak:

Sörétnagyság	Hordtávolság méterben.
12-es 2½ mm átm.	190 m
10-es 3 mm „	220 „
8-as 3½ mm „	240 „
6-os 4 mm „	285 „

A vadászfegyver szórásánál fogva természetesen a fent írt távolságokon jóval belül és túl is jutnak sörétszemek.

A gyakorlatban a fentieknél jóval nagyobb szerepe van a lőtávolság kérdésének. Főleg itt találunk eltérő felfogásokat és talán ez okoz sokszor nagyobb vitát. — Lőtávolságnak nevezzük azt a távolságot, melyre fegyverünkkel még hatásos lövést tudunk leadni, vagyis amely távolságra még eredményesen tudunk lőni. Itt is találunk olyan körülményeket, melyek a lőtávolságot befolyásolják. Ezek: a használt sörétnagyság, a fegyverünk adottsága és calibere. A időjárás befolyása itt már lényegtelen. — Nagyobb szemű (nehezebb) söréttel, annak nagyobb elevenerejénél fogva messzebb tudunk eredményesen lőni. Erősebben szűkített (csokkozott) csövű fegyvernél a szórás kisebb s így nagyobb távolságra lőhető vele. Nagyobb caliberű puskával nagyobb távolságra lőhetünk, mivel nagyobb sörétrajt röpít ki, ami természetesen nagyobb távolságra eredményesebb. A legnagyobb lőtávolságok egyes puskáknál és sörétnagyságoknál körülbelül az alábbiak:

Caliber	Sörétnagyság Távolság méterben		
	12	10	8
12	35	45	55
16	30	40	50
20	25	35	45

Ezek a távolságok természetesen nem jelentik azt, hogy puskánkkal távolabbról nem lőhetjük meg a vadat. A fenti táblázatban a maximális „vadászias" lőtávolságot jelöltük meg. Az ezen felüli távolság már vadásziatlan és ha nagyobb távolságokra lövünk, azzal csak azt érhetjük el, hogy sok vadunkat megsebezzük, megpiszkoljuk, melyek azután hosszú szenvedés után döggé válnak, dúvadak martalékává lesznek, vagy legjobb esetben nyomorékok maradnak. Éppen ezért ne lövöldözzünk nagy távolságokra és tartsuk szem előtt, hogy inkább menjen el 10 vad lövés nélkül, mint egy megsebzetten, hisz úgyis sok esetben a rendes lőtávolságon belül is sok megsörétezett vad válik döggé.

Mnity István

Vadász- és sport- **cipők** készítése és javítása
Rónai István cipészmester
Budapest, IV, Váci-u. 45

Karácsony az erdőben

Vadászélet a Szovjetúnióban

MOSZKVAI VADÁSZOK ŐSZI CSERKÉSZÉSE

Írta: N. VARZ

Moszkvában pontosan október elsején kezdődött el a vadászati idény. Különösen szombaton és vasárnap a vasútállomásokon mindenfelé vadásztársaságokkal találkozunk. A Moszkva környéki társaságoknak körülbelül 20.000 tagja van. A vadászsport híveinek nagy része kutyával indul vadászatra. Kutyával vadászni, régi nemzeti sport Oroszországban. Puskin és Nyekraszov megénekelték már. Az orosz festők értékes képeken örökítették meg vadászélményeiket. Azelőtt persze a vadászat csak a gazdagok időtöltése volt, éppen úgy, mint minden más sport. De ma mindenki számára elérhető, aki ennek a szenvedélynek óhajt hódolni.

Nemrégiben a vasutasok Moszkva melletti vadászházában töltöttem néhány napot. Ennek a klubnak a havi tagsági díja nem több, mint öt ujság ára. Tagjainak egy céllövölde és két pompás vadászterület áll rendelkezésére, gyönyörű tavak között.

Mérnök, mozdonyvezető, tűzoltó

Az egyik vadászüdülő Moszkvából négy órás utazással érhető el. A másik azonban jóval közelebb van. A kedves, fatörzsekből épült házak közül legközelebbiek Lukinóban vannak, kilenc kilométerre [sztrától. Az állomástól Lukinóba végig egy nagy tó partján vezet az út. Már itt rengeteg a nyest, róka, mókus és görény. De akad ezen a vidéken farkas is. A jégmadár ritka vendég errefelé, viszont bőven van az erdőben fajdkakas.

Mindezt a felvilágosítást egy fiatal sofőr adta nekem és a velem együtt utazó vadászoknak. Ez a fiatalember Peter Lihacsev, a híres vadász testvéröccse. Ez a család már vagy száz esztendeje ismert ezen a környéken. Valamennyi híres és ügyes vadász.

Ami engem illet, sohasem próbálnék meg orosz kutya nélkül vadászni. Ez az erdő minden prémes lakóját nyomon követi. Kitartásban egyetlen kutyafajta se múlja felül, és amint a keresett vad nyomára bukkan, ezt a jó hírt izgatott, elnyujtott és messzire elhallatszó vonítással adja a vadász tudtára.

Kutyák rendszerint nem üldöznek nyulat ugyanolyan lelkesedéssel, mint például rókát. Nem is csupán lármát ilyenkor. De ennek ellenére, kis csapatunk, amelynek tagjai egy mérnök, egy mozdonyvezető, egy tüzoltó, a vasútügyi minisztérium egyik osztályfőnöke, meg egy gépész voltak, pompásan érezte magát, miközben a négylábú zsákmányt üztük. Amikor éppen valamennyien lesben álltunk, kezünkben a lövésre kész puskával, a távoli bokrok közül kiáltás, majd füttyentés hallatszott. A kutyák egy hatalmas nyulat kergettek.

— Fogjátok meg, fogjátok meg, fogjátok meg! — hallatszott a kiáltás és a kutyák rohantak a nyúl után.

A nyulak szeretnek vágtatni a mezőn, de ez most nehezen ment, mert a talaj agyagos volt és ragadt. És amint a nyúl kifutott az útra, az egyik vadász egy-kettőre lepuffantotta.

Párduc és óriáskecske

A vadászkürt hangja egy tökéletesen szép nap végét jelezte. A társaság éjjeli szállására tért, fáradtan, de boldogan cipelték zsákmányukat és vadásztarisznyájukat.

Este pompás vacsorát kaptunk. Utána a „fiúk" — voltunk vagy tizen — kényelmesen a csillogó szamovár köré telepedtek. Forró teát ittunk és megbeszéltük a másnapi teendőket. Egyik megjegyzés a másikat követte. A társalgás hamarosan áttért nagyvadra, medvére, farkasra. Nikolaj Romanov, aki a vasútas szakszervezetnek Zaili Alatau hegységben fekvő egyik üdülőhelyén dolgozik, a kínai határ közvetlen közelében, a legnagyobb érdeklődés közepette mesélt arról, hogy milyen a párduc vadászata és hogyan vadásznak óriáskecskére. A vadászház őre, aki a háborúban tiszt volt és elvesztette ujjait, megtanult így is puskával bánni, csonka ujjaival pompásan húzott meg a ravaszt most felpillantott és mesélni kezdett.

— Tudjátok, fiúk, van úgy, hogy azt hiszem, az egész világ vad szokból áll...

Evvel elővesz egy nagy csomag írást, kikeres egy névsort. Valamennyien legközelebb a vadászház vendégei lesznek.

A PÉZSMAPOCOK

A természetben járva, vizek partján, nyilt vizek tisztásain olykor összeakadunk faunánk legújabb rágcsálójával, a Csehországból hozzánk származott pézsmapocokkal. „Vízipatkány" — jegyzi meg jeles sok vadász és nem tulajdonít különösebb figyelmet neki, habár ez az érdekes állat gazdasági jelentőségénél fogva megérdemli, hogy tüzetesebben foglalkozzunk vele. A pézsmapocok rokona a patkánynak, pocoknak, egérnek; patkányformájú, ugyanis ennek a családnak „pocokfélék" alcsaládjába tartozik. Orrahegyétől farka hegyéig 50—54 cm hosszú s ebből a farka 24—26 cm-t tesz ki. Színe a hátán sötét, gesztenyebarna, hasán hamvasszürke. Feje a pocokéhoz hasonló, füle alig látszik ki a vastag bundából, torka világos, pofája barna foltos. Lába barna, körme szaruszürke. Hátsó lábainak ujjai között úszóhártya van. Farka hosszú, oldalt összenyomott, fekete színű és csak kevés ritkán álló szőrszál van rajta. A pézsmapocok fent vázolt színe nem egységes, mert előfordulnak sötétebb (ezeknek gereznája értékesebb) és világosabb színváltozatok is, ritkán fekete, fehér, sőt csíkos példányok is akadnak. Értékes bundájának a bőrhöz legközelebb eső része gyapjas, tömött s az ebből kiálló fényesebb szőrszálak adják meg a bunda szép színét. Legértékesebb a bunda háti része. A pézsmaszagú anyagot kitermelő mirígy az állat hasán, a hátulsó lábak között az ivarszerv nyílása előtt van s a pézsmaszagot leginkább párosodáskor, izgalmi állapotban vagy ha veszélyben van, terjeszti. Eredeti hazája Észak-Amerika, az Egyesült Államok északkeleti sarka, valamint Kanadának délkeleti része, a „Nagy tavak" (Felső-, Michigan-, Huron-, Erie-, Ontario-tavak) vidéke. Európában 1905-ben került, mikor Colloredo Mannsfeld hercegnő Kanadából hozatott (egyes feljegyzések szerint 10) pézsmapockot és a Prágától délnyugatra fekvő Dobzsis nevű uradalmának halastavában telepítette le. A telepítés helyéhez közel van a Moldva nak egy kisebb mellékvize és így a pézsmapocok a Moldva mellékfolyónak mentén kezdte el terjeszkedés Csehországban.

Eleinte mint érdekességet

zelték és vadászatához — különös kintettel értékes gereznájára — gy reményeket fűztek. 1913-ban onban felzudultak a cseh halászok, ert a pézsmapocok a halállomában igen nagy pusztítást végzett. egy teleltető halastóban az ott vő 21.000 darab egyéves pontyból 000 darabot pusztított el egy tél lyamán. Ez időben heves vita int meg Csehországban az „ondatr"-barátok (vadászok) és „ondatra"-dözők (halászok) között. Az indián edetű „ondatra" és „musqas" elvezés a pézsmapocok eredeti hazából, Amerikából származik és ezek zül Csehországban az „ondatra" nevezés honosodott meg. A vadák — értékes bundája miatt — a zsmapocok mellett foglaltak állást. g a halászok — a halállományban tett számottevő kártevései miatt természetesen ellene voltak. Közen a pézsmapocok egyre jobban rieszkedett. Elérte Ausztriát, majd 15-ben a Duna északi partjáról átve megjelent hazánkban s a monmegyei Németjárfalun terítékre rült az első „hazai" példány. A szivárgás ciente elég lassú volt. onban később természetszerüleg ősödött s hazánkban is egyre naobb területen lett honos a pézsmapocok. 1930 tavaszán Veszprémben, 34-ben a Zala töltéseiben s a Kisalatonban, 1935-ben Balatonlellén, 36-ban Nagykanizsa környékén ejtek el egyes példányokat. A terszkedés gyorsaságára vall, hogy 35 tavaszán már a Duna—Tisza zén is megjelent a pézsmapocok s 35 áprilisában Szalkszentmárton tárában egy bibictojást szedő fiú tjával ütött agyon egy példányt. int érdekességet említem meg, gy Budapest belterületén, a lágyányosi tóban 1936 április 11-én yancsak megjelent a pézsmapocok. óta hazánkban már csaknem minenfelé elterjedt és az életkörülméreinek megfelelő helyeken mindeütt fellelhetjük. Terjeszkedéséből egállapítható volt, hogy főleg a lyók, csatornák s patakok mentén erjedt el gyorsabban, míg a vízegény helyeken lassabban haladt.

Életmódja és gazdasági jelentősége

amerikai, csehországi, valamint újabb keletű hazai megfigyelékből világosan megállapítható. A zsmapocok vizi állat — erre utal szóhártyája is — és leginkább éjjel gy a hajnali s esti szürkületben utatkozik, de csendes, háborítatlan lyeken olykor nappal is látható. gszívesebben nagyobb álló vagy sú folyású vizek mentén tartózdik. A vízinövényzettel dúsan beött partokat különösen kedveli s a ocsaras helyeken ugyancsak ottn van. Táplálékát részben a vízinövényzet zsenge zöld részei, illetve stagabb, hosszabb gyökerei, részn pedig különböző vízi rovarok, gylók, csigák, rákok, halak és ikjuk, víziszárnyasok fiókái képezik. Jó tüdeje és búvár természete lehetővé teszik, hogy olykor negyedóráig is a víz alatt legyen s onnan hozza fel táplálékát, amit azután a szabad levegőn fogyaszt el. Olykor nagyobb mennyiségű kagylót hoz fel a víz mélyéből, amit azután a parton fogyaszt el olymódon, hogy a vékonyabb héjjú kagyló oldalát kirágja, míg a vastagabb héjúnál az állat elpusztulása után magától szétnyíló héjak közül fogyasztja el annak belsejét. A pézsmapocok jelenlétét sokszor elárulja az a kagylótörmelék, ami táplálkozásának helyén marad vissza. Ezek a kagylómaradványok olykor a víz színe alatt is észrevehetők. Ahol közel éri, ugyancsak megdézsmálja a konyhakert valamennyi növényét, a gyümölcsfák hullott termését, sőt magának a fáknak gyökerét s kérgét is megrágja. Ha közel találja a baromfiudvart, ott — különösen a fiataljában — ugyancsak kárt tesz Rizsföldeken a vetésben pusztít, ha pedig tanyája közelében érő kukoricát talál, úgy elrágja a szárat s elpusztítja a fejlődő cső szemeit. A halállományban — különösen a pontyban — egyöntetű megállapítások szerint igen nagy kárt tud tenni; pusztítja az ikráját s a fiataljait s eleszi előlük a táplálékukat szolgáló vízirovarokat. A halastavakban főleg télen veszélyes, mert nemcsak pusztítja a halat, hanem sokszor olyan helyekre üldözi be, ahol azután a hal a jég közt elpusztul. Szürkületben, éjszaka mozog s ilyenkor látható a vizek mentén vagy tisztás részein.

Rendkívül óvatos állat

s a legkisebb neszre a víz alá bukik. Lakását a partok oldalába fúrja s a víz színe alatt rendesen két bejárója van. Mindkét bejáró a partban rézsut felfelé vezet s 60—100 cm-nyire, de már a vízállás szintje felett tágas kamrává bővül. Sokszor azonban a kamra több méternyi távolságra van a parttól s a hozzá vezető járatok többfelé is elágaznak és esetleg más pézsmapocok járataival is kereszteződnek. Elképzelhető, hogy pocoklakta helyen ezek a keresztül-kasul futó 20—30 cm átmérőjű járatok mennyire gyengítik a part, töltés vagy gát szilárdságát s ennél fogva beláthatatlan nagyságú szerencsétlenségnek lehetnek előidézői. A pézsmapocok eredeti hazájában, Amerikában sok ilyen szerencsétlenség fordult elő (töltésösszeomlások, gátszakadások, duzzasztók beomlása), melyeknek számos emberélet is áldozatul esett. A pocok kamrájának bejárója olykor a part szárazon levő részéből indul ki, de ilyen esetekben bokor, gaz vagy valami oltalmat adó sűrű alatt van ügyesen elrejtve. Tengerentúli hazájában a pocok nemcsak a fent leírt módon készíti el lakását, hanem ahol a part erre alkalmatlan, ott hódépítményszerű kupacot hord össze magának felaprított vízinövényzetből a víz tisztásán, melynek a víz alatt több bejárata is van. Csehországi megtelepülésének első

A francia bányászok részére befolyt összegek:

Kalocsa és Járása Vt.	200.—
Békéscsabai Általános Vt.	250.—
Budapesti Zalka Máté Vt.	379.—
Kenderesi Dolgozók Vt.	294.—
Dunaföldvári Vt.	360.—

A már nyugtázott 3833 Ft és 20 fillérrel együtt 5316 forint 20 fillér.

Budapest, 1948 december 14-én.

HIRDETMÉNY

Vadászati jog haszonbérbeadására vonatkozó árverési hirdetmény.

A Szombathelyi Erdőigazgatóság Vas vármegye 18., 45/b., 63., 66. és 70. sz., továbbá Sopron vármegye 23. sz. vadászterületeken gyakorolható vadászati jogot 1943 január 4-én az Erdőigazgatóság hivatalos helyiségében délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen 1957. július hó 31-ig terjedő időre haszonbérbe fogja adni. A részletes árverési feltételek az erdőigazgatóságon, a vadászati felügyelőségen és az illetékes erdőgondnokságokon megtudhatók.

Szombathely, 1948 december 13.

MÁLLERD Erdőigazgatóság
Szombathely

HIRDETMÉNY

Zala vármegye zalaszentgróti járása területén lévő 84/a. számú, 6200 kh nagyvadas vadászterület vadászati joga nyilvános árverésen kiadásra kerül 1948. évi január hó 5-én, a zalaszentgróti járási főjegyző hivatalos helyiségében, délelőtt 9 órakor. Kikiáltási ár: 140 drb. nyúl, azaz 120.— forint.

További feltételek az üzemi vadászati felügyelőnél tudhatók meg, Zalaegerszegen.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Pest vármegye Kiskunhalas városának határában fekvő 9400 kat. holdas, 222. számú és 8700 holdas 223. számú apróvadas vadászterületek vadászati joga árverésre kerül 1948 dec. 29-én d.e. 11 órakor, a kiskunhalasi városházán. Kikiáltási ár a 222. sz. terület után 188 drb nyúl, azaz 1504 forint, a 223. sz. terület után 218 drb nyúl, azaz 1744 forint. Bánatpénz: 20%.

Bővebb felvilágosítást a Kalocsai Vadászati Felügyelőség (Kalocsa, Tomori-u. 22. sz., telefonszám: 59) ad az érdeklődőknek.

Vadászati Felügyelőség
Kalocsa

két esztendejében még épített a pocok kupacalakú lakást, de később felhagyott vele; hazánkban azonban ez az „építkezési módja“ nem volt tapasztalható. Gazdasági jelentőségét vizsgálva a fentiek alapján megállapíthatjuk, hogy a pézsmapocok határozottan káros, sőt tömeges elterjedése esetén súlyos szerencsétlenségeket idézhet elő. Káros mivoltát elősegíti nagy szaporasága is. Márciusban — szép idő esetén korábban is — párzik s 21 napi időközökben háromszor, esetleg többször is fiadzik lakásának tág kamrájában. Fiainak száma 3—12 darab között váltakozik. Egy fészekalj átlagosan 6—8 pocokfiókból áll. Kedvező életkörülmények között úgy a fiadzások, mint a fészekalj száma gyarapszik. Esetleges hirtelen vízállásváltozás vagy más akadály esetén valami parti dudvacsomón vagy rózserakáson fűből s avarból készít magának fészket s itt szüli meg fiait, melyek világrajöttükkor vakok. A pocokfiak farka sincs oldalt lapítva, mint a szülőké s csak a „vízi“ életmód folyamán laposodik el fokozatosan.

A pézsmapocokok számát

apasztják a zord telek, mikor a vizek — főleg állóvizek — teljes lefagyásával életkörülményeik lényegesen rosszabbodnak, legnagyobb ellenségük azonban mégis a nagy szárazság, mikor életlehetőségük a minimálisra redukálódik. Általános érvényű szabály az, hogy az életkörülmények megváltozásával az állat vagy elvándorol, vagy az új adottságokhoz alkalmazkodik. A pézsmapocoknál erre vonatkozóan igen érdekes megfigyeléseket eszközölt Erpington P. zoológus az északamerikai Iowa államban. Az 1934, 36 és 37-es nyarakon ott igen nagy szárazság volt s a pézsmapocok tanyájának vízei kiszáradtak. Ennek ellenére — Erpington megfigyelése szerint — a pézsmapockok nem vándoroltak tovább, ottmaradtak s a elszáradt vízinövényzeten tengődtömegesen pusztultak. A legyengült példányokat felfalták az erősebbek s az erőtlenül lézengő egyedekben a görények vittek véghez igen nagy pusztítást. A szárazság elmulásával azután a pézsmapockok újra elszaporodtak, a gyarapodás azonban nem ott volt gyorsabb, ahol több állat maradt meg. A fenti megfigyelés egyben a pézsmapocok szívósságát is igazolja és figyelmeztet — tekintettel határozottan káros voltára —, hogy szaporodásának gátat szabjunk. A pézsmapocok irtásával egyrészt halászatunknak s mezőgazdaságunknak használunk, másrészt pedig éberségének kijátszásával vadászsikereinket gyarapítjuk. Vagül és nem utolsó sorban gerezdjáért a szücs szép árat fizet, amivadászkiadásainkat csökkenthetjü

Bertóti Istv

AZ OLVASÓK ÍRJÁK

Örömmel olvastam kedvenc lapomban a „Vadászismertetési estély“ című közleményt. A vadászbajtársi és baráti, valamint a közösségi szellem fejlesztését nagyszerűen szolgálják az ilyen összejövetelek. A szegedi „Jóbarátok Vadásztársaságának“ városi dolgozó tagjai is már régen átlátták ennek fontosságát. Tavalyi évadzáró vacsoránk megrendezésénél félretettük a kényelmi szempontokat és Alsóközpontban rendeztük meg. A területünkkel szomszédos vadásztársaságok tagjait is meghívtuk. A város és a tanya dolgozóinak baráti kézszorítása volt ez az összejövetel. Most is igyekezünk ezt a barátságot elmélyíteni, szorosabbá tenni különböző vadászati engedményekkel. A mi területünkön gyakorolható a vízivad vadászata, ami a környező területeknek nem adottsága, tehát megengedtük, hogy vadásztársaink okkal-móddal vadászhassanak víziszárnyasra. Ennek ellenében ők megengedték, hogy mi az ő területeiken vadlibára vadászhassunk, ami nálunk a sűrű beépítettség miatt nem lehetséges. Ehhez hasonló módon is erősíteni lehet a munkás-paraszt egységet.

SZÁNTÓ GYÖRGY, (Szeged).

*

Nógrád vármegye sziráki járásának tíz vadásztársasága Szirákon, december 4-én este, gyűlt össze a vadászbajtársias szellem ápolása és a közösen megoldandó vadászfeladatok megbeszélésére. A Magyar Vadászok Országos Szövetsége képviseletében Szücs Sándor jelent meg, az Államrendészet Vadászati Osztályának képviseletében Florek Zoltán.

Tesszák János, a Sziráki Vadásztársaság elnöke üdvözölte a vendégeket és a hatvan megjelent vadászt, majd Szalay Kornél dr. vadászati felügyelő szakvonalon tartott értékes előadást. A járásszerte egységesen lebonyolítandó mérgezés, vadnevelés, vadóvás, továbbá a küszöbön álló fogoly-, fácán- és nyúletetés sürgős előkészületeire hívta fel elsősorban a figyelmet. Hangsúlyozta ezek gyakorlati és nemzetgazdasági hasznát, majd vázolta, milyennek kell lenni a demokratikus gondolkozó vadászoknak, akiknek a demokrácia adta meg a lehetőséget a vadászsport üzéséhez.

Florek Zoltán a vadászat és a fegyvertechnika fejlődéséről, a fegyver helyes kezeléséről szólva rámutatott azokra a veszélyekre, amelyek az ismeretlen lőpor használatától erednek.

Szücs Sándor a MAVOSz munkáját és célkitűzéseit ismertette. Vázolta az okokat, amelyek a MAVOSz megszervezését szükségessé tették a demokratikus vadászat megteremtése érdekében, majd feltárta azt a hatalmas munkát, melynek eredményeként a munka után üdülést kereső dolgozók nagy táborából a vadászatba bekapcsolódhatnak azok is, akik előtt a régi rendszer ezt a lehetőséget elzárta. Beszámolt a MAVOSz eddigi eredményeiről is, a vadászjegy leszállításáról, értékes díjakkal jutalmazott dúvadírtó versenyekről.

Az értekezletet nyúlvacsora követte és a vadásztársaságok elnökei és vadászmesterei vidám poharazgatás közben állapodtak meg a körvadászatok lebonyolításáról és őszinte vadászbarátsággal hivogatták egymást vadászataikra. A sziráki vadásznap a bajtársiság elmélyítése és a demokratikus magyar vadászszellem fejlesztése terén jó munkát végzett.

SZIRAKI VADÁSZTÁRSASÁG TAGJ

*

Alulírott közlöm, hogy a Diósgyőr-vasgyári vadásztársulat egyik lelkes tagja, Hegyi László vadászgyűlésen azt indítványozta, hogy azok a tagok, akik önhibájukon kívül — betegségük miatt — a körvadászaton nem vehetnek részt 1—1 darab lőtt nyulat kapjanak minden vadászat után. A vadászgyűlés az indítványt elfogadta, azóta a tagtársak minden vadászat után meg is kapják a nyulat. Ezért külön köszönetem fejezem ki a társulatnak. Kérem a szerkesztőséget, hogy Hegyi László tagtársunkat szép indítványáért a „Magyar Vadász“ hasábjain emelje ki és mondjon neki köszönetet. Szolgáljon Hegyi László tagtársunk gondolkozása és tagtársi érzése minden vadásznak mintaképül.

VARGA JÓZSEF, (Miskol

59 róka, 360 kóborkutya

Kiosztották a Vadászszövetség dúvadirtó versenyének pompás díjait

A miniszterelnök a napokban osztotta ki azokat az értékes díjakat, mellyel a dúvad irtásában legjobb eredményt elért vadőrök, vadásztagok fáradságot nem kímélő munkáját jutalmazta.

A pompás ezüstserlegeket Simon Mihály Sopron — 59 rókáért —, Major László Celldömölk és Dávid Antal Sormás nyerték.

Az I. díj nyertese boldogan szorongatja két kezében a hatalmas ezüstserleget, melyre egy futó róka van rávésve.

A Magyar Vadászok Országos Szövetsége részéről felajánlott vadászfegyvereket Szabó László Nyíregyháza — 360 kóbor eb — Zahorecz István Monor és Czeglédi Lajos Nagykereki nyerték.

A vadászfegyverek kétcsövű, kagylónélküli, ejektoros holland lakatos mestermunkák. Fel is ragyog a nyertesek arca, amint kezükbe veszik új tulajdonukat és jó vadászokás szerint rögtön belenézve a csőbe látják, hogy ragyog, mint a tükör. Miért is ne ragyogna, hiszen mindegyik!

Tudjuk, hogy új puskájukkal, ha legkésőbb legközelebb vasárnap délelőtt kezükben, hát a bírótól kezdve részben a sógor-komát is biztosan megöli a sárga irigység, mert hát ilyen puskája a régi reakciós világban csak a „méltóságos gerofák“ volt. No, de meg is szolgáltak a boldog nyertesek érte, ne irigyeljük tőlük.

Az is igaz, hogy egynémely falu határában nem nagyon ugatják a kutyák már a holdat és nem falják fel a nemesvadállományunkat. Elárultuk: ez is a nemes verseny eredménye. Még a miniszterelnök is mosolyogva jegyezte meg, hogy tanyájáról a négy kutyából csak kettő élte túl ezt a versenyt. Nem tudni, melyik nemes versenyzőnk szaporította velük babérait...

Ahogy végignéztük ezt a vadászszívünket melegítő kis ünnepséget, úgy éreztük, jó munkát végzett a Magyar Vadászok Országos Szövetsége. A puskák dolgos, munkás paraszti kezekbe kerültek s ez a törekvésünk országos viszonylatban is a legjobb úton halad.

A miniszterelnök fel is köszöntötte a nemes versenyzőket, a Magyar Vadászok Országos Szövetsége részéről pedig Ékes István miniszteri tanácsos mondott meleghangú szavakat. Beszédében említette, hogy a nemes versenyt folytatni fogjuk addig, amíg túl nem szárnyaljuk a mult vadállományát. Induljunk el tehát máris egy új versenyre, ami még jobb eredménnyel záruljon, mint a jelenlegi. Ezzel kívánjuk szolgálni az ország felvirágoztatását és jobb életlehetőségét.

Mondja is a félszemű, rokkant Czeglédi bácsi, amint biceg az ünnepség után lefelé a miniszterelnökség bordó szőnyeggel borított lépcsőjén: „Megéltem már ötven esztendőt, de hogy velem a miniszteri tanácsos úr kezet szorítson, sosem hittem volna. Igaz, ezt hozta nekünk a demokrácia.“ Így mondogatja és nézegeti kérgestenyerű jobbkezét. Majd így folytatja: „No de most hazamegyek és az első nyulat, melyet az új puskámmal meglövök, bizony felküldöm az én szeretett tanácsos uramnak.“ Így morfondiroz magában az öreg Czeglédi bácsi, amint biceg puskájával és könnyes félszemét tenyerével megtörli.

Ezt követi most a szakmai nevelés és fejlődés biztosítása, mely egyet jelent vadállományunk színvonalának emelésével. Ezt a célt szolgálta a verseny. A versenyen 134 fő vett részt, akik átlagban 60—80 kóborkutyát ejtettek el. Vadászembernek nem is kell külön kihangsúlyoznunk, hogy az eredménnyel mennyi hasznos apróvadat mentettek meg!

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik részt vettek a versengésben és tanubizonyságot tettek arról, hogy nemcsak a vadászat szépségeit akarják élvezni, hanem vadállományunk védelmezésében is jó példával járnak elő. Ne felejtsük el soha, egy pillanatra sem, hogy országos jelszavunk vadásznyelvre fordítva így szól: „Tiéd az ország vadállománya, magadnak óvod és védelmezed!“

FELEJTHETETLEN PILLANAT“

(A Magyar Vadász pályázatára érkezett)

1944 év őszén a gyulai határvadász zászlóalj Mátraverebély-Szentkúton, kolostorban állomásozott. A dicsőséges Vörös Hadsereg mindjobban közeledett támaszpontunkhoz is és egyik napon a zászlóalj parancsot kapott a további visszavonulásra. Gyúpáran, akikkel már régebben megbeszéltem, hogy tovább nem megyünk Nyugat felé, haditanácsot tartottunk és azon az éjjelen midőn a zászlóalj elvonult, mi az erdőkbe bújtunk és miután nem kerestek minket, napok mulva ismét visszatértünk a Mátraverebély-Szentkúti kolostorba.

A csatazaj mindjobban hallatszott ide, szánk és a verebélyi hegytetőkről tüzesővel figyeltük a tőlünk délre fekvő Pásztó községért folyó napokig tartó tüzérségi párbajt. Éles dörrenések, távoli morajlások voltak végig szüntelen a Mátra volt alatán és törték meg a novemberi napsugaras ájtatós csöndet. A levegőben ökörnyálak úsztak, délről északnak át a frontvonalon. Eltüntünk nézték vándorlásukat, hiszen a halál vonalán jöttek ők keresztül. Hírt vártam tőlük, hogy mikor érnek ide és mikor szabadulunk fel, az eltipró porosz csizmák alól és mikor ragadhatunk fegyvert a diadalmas Vörös Hadsereggel együtt, hogy megsemmisítsük a közös ellenséget.

Gondolataimból egy könnyű érintés rázott fel, Mátyás, a legényem, ki szintén alföldi magyar ember és ezzel az istenverte vadászszenvedéllyel éppúgy van megáldva, mint jómagam. Jelenti, hogy a vaddisznók a Szentkúti vonulat északi lejtőjén tanyáznak.

Napok óta nem hagy nyugtot a gondolat, hogy a vaddisznókat meghajtsuk. A mai nap pedig végleg megérlelte elhatározásomat, ugyanis Mátyás azt jelentette, hogy az erdőn gombát szedő gyerekek egy olyan disznót láttak, melynek „fehér villogó foga volt és kilátszott a szájából“ a gyermekek félelmükben abbahagyták a gombaszedést és hazajöttek.

Magam is lehetségesnek tartottam, hogy az ágyúzás elől ide húzódtak és csábított egy ilyen remetének esetleges elejtése.

A haditervet megbeszéltük, hogy reggel indulunk. Másnap reggel a kis csapat fel is kapaszkodott a gerincre, majd a hajtók elindultak, hogy meghajtsák a lejtős hegyoldalt, mely tele volt csipke és kökénybokrok szinte járhatatlan sűrűségű részeivel.

A puskás vonalat is felállítottam. Magam a bokroktól egy tisztáson, mintegy száz méterre a bokrok szélétől egy tölgynek a takarásában álltam fel, hogy a rétre kiváltó disznót megláthassam.

Néma csend vesz körül. Néha egy-egy szénczinke töri meg azt elégedetlen cserregésével. Majd a szemben lévő cserjékből gyenge neszt hallok, szüszmötölést, mely mindjobban erősödik és észre veszek a bokrok között egy szürkésfekete mozgó tömeget, mely mindjobban közelít a tisztáshoz. Manlicheremet vállhoz veszem és csöve a célra irányul, ujjam görcsösen tapad a ravaszhoz, hogy amikor kivált eldördüljön a halálos lövés. Ebben a pillanatban a sötét folt felemelkedik és kilép a tisztásra egy csipkebogyót szedő öregasszony.

Felejthetetlen pillanat volt mindkettőnknek.

TOMISA BÉLA.

TARTALOMJEGYZÉK:

Címkép. Az öreg remete

Tegnap és ma. Mészáros Sándor

Mérgezzük a ragadozókat. Dr. Bertóti István

Aranyoklevelet nyert egy vadász.

Ne bántsuk a sündisznót. Roxer Egon

Vadászasztal

Kövessük a „Vörös Csillag" példáját. Ékes István

A fekete kos. Lestyán Sándor

Fácánkakas helyett vaddisznók. Kőmíves Sándor

Kinek tulajdona a hullatott agancs?

Újvadászok iskolája

Vadászélet a Szovjetúnióban. N. Varzin

A pézsmapocok

Az olvasók írják

59 róka, 360 kóborkutya

Felejthetetlen pillanat

Hirdetések

SPORTRUHÁT
SPORTRUHÁZAT-tól vegyen
HUBERTUS
kabátot, bőrmellény
ballonkabát
Budapest, VI, Bajcsy Zsilinszky-út 13. szám. Andrássy-út sar

Gutmann ruhában
sohasem csalódik!

Gutmann sacak
VII., Rákóczi-út 12.

HUBERTUS laboratórium
Állatok molymentes preparálá (kitömése). Vidékről az állatok post is beküldhetők.
Budapest, III., Timár-utca 26. 5., 9. és 72-es villam
A nyugatitól 5-ös autóbusz

Munkaközösségbe tömörült budapesti puskaművesek, fegyver- és lőszerkereskedők

Fegyver, lőszer, javítások

özv. CSÁKÓY GYULÁNÉ
IV., Királyi Pál-utca 6. Telefon: 185—171.

DOTZAUER KÁROLY
IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 384—050.

GYURUSZ GYÖRGY
IV., Somogyi Béla-út 22. (udv.) Telefon: 381—159.

HALWA SÁNDOR
II., Fő-utca 7. Telefon: 160—733.

HORVÁTH ISTVÁN
II., Széll Kálmán-tér 3. Telefon: 456—639.

A Magyar Vadászok Országos Szövetségének hivatalos lapja
Megjelenik havonta kétszer

Felelős szerkesztő és kiadó: SAS ÁRPÁD
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Szabadsajtó-utca
Telefon: 186—559. Csekkszámlaszám: 6127.

A „MAGYAR VADÁSZ"-t tagilletményként kapják a Magy Vadászok Országos Szövetségéhez tartozó vadásztársaságok ta
Lapzárta: minden hó 10-én és 25-én

Előfizetési ára: negyedévre 12.— forint, félévre 24.— forint
Külön árusítási ára: 2.— forint

Kapható az IBUSz elárusító helyein

33557. — Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt.,
Budapest, VI., Paulay Ede-utca 55.
A nyomdáért felel: Kóltai Ferenc vállalatvezető